Ч. 1. Львôвъ, Субота 3 (15) сѣчня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Тов. Шевченка (ул. Крива Ч. 2 на I-ôмъ пов.).

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ

на рôкъ 1881.

Съ новымъ рокомъ просимо о якъ найскорше надсыланье предплаты на слѣдуючій рôкъ 1881, щобы могли мы вчасно означити накладъ и уладити точну высылку.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

въ цѣлôй Австріи:	За границею:
на цѣлый рôкъ 8 зр.	на цѣлый рôкъ 10 зр.
на пôвъ року 4 зр.	на пôвъ року 5 зр.
на чверть року 2 зр.	на чверть р. 2 зр. 50 кр

Предплата принимаєся ôтъ кождого часу.

Литературный додатокъ **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця. Предплата на *Библіотеку найзнаменитшихъ повѣстій* чвертьрôчно 1 зр. 25 кр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., цѣлорôчно 5 зр. а. в. Для предплатникôвъ „Дѣла“ и „Зорѣ“ **обнижаєся** предплата на *Библіотеку* на 1 зр. чвертьр., 2 зр. пôвр., 4 зр. цѣлор. Вп. Читателѣ „Дѣла“ зможутъ за чвертьрôчною доплатою лишь 1 зр. майже що тыждня получати аркушь дуже займаючихъ повѣстій.

Щобы означити скôлькôсть накладу „Библіотеки повѣстій“, просимо о вчасне замовленье. Такожь просимо оякъ най скорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Оглядъ на рôкъ 1880.

I.

Проминувъ одинъ рôкъ нашого народного житя. Вступаючи въ новый рôкъ, годится намъ оглянутись на тую однорôчну минувшôсть нашу, що сталася вже частію исторіи. А щобы тая исторія минувшости сповняла свою задачу учительки будущого житя, слѣдуєе спытати самыхъ себе, що и якъ здѣлано минувшого року, а що залишено, въ чѣмъ зблудженo, що не довершено и якими дорогами ведено нашій народній дѣла?

Хочь пôсля науки и досвѣду при послѣдныхъ выборахъ до рады державнои рускій нарôдъ не мôгъ скоро надѣятися для себе лучшои долѣ въ высокôй политицѣ державнôй, то всежь таки можна було числити бодай на тоє, що дѣло помиреня австрійскихъ народôвъ пôдъ руководствомъ правительства, котре выписало тоє помиренье народôвъ на своѣй хоругвѣ, поспѣє напередъ хочь въ другихъ краяхъ австрійскихъ и бодай посередно перемѣнитъ нашу внутрѣшну политику австрійску на лучше. Однакожь и тая условна надѣя не осуществилася вповнѣ. Мимо видимыхъ усилій не успѣвъ гр. Таффе посунути дальше свого дѣла помиреня всѣхъ народôвъ на пôдставѣ рôвноуправненя, а зъ всѣхъ народôвъ, котрій съ бôльшою або меншою щиростію и рѣшительностію стоятъ по сторонѣ сеи програмы, лише одинъ Поляки могутъ бути въ повнѣ задоволенй. Яко beati possidentes могутъ они тымъ бôльше радуватись зъ свого теперѣшного станôвища державного, що именованье Поляка дра Дунаєвского министромъ такъ важнои теки финансôвъ, скрѣпило єще бôльше ихъ вплывъ въ радѣ Короны и творитъ ихъ майже панами теперѣшнои ситуаціи парляментарнои. За тоє всѣ прочій народы належатъ все єще до — выжидаючихъ. Навѣть Чехи, для котрыхъ головно розпочато мирову акцію въ нашôй внутреннôй политицѣ, не можутъ дôждатися признаня своихъ жадань, теперь такъ значно змодификованыхъ. Замѣсть помиреня народôвъ здаєся що разъ голоснѣйше объявлятись межинародна борба и ненависть, а розъяренье Нѣмцѣвъ доходитъ до остаточныхъ границь бурливости и пристрасти. Безперечно значну часть такого неôтрадного стану треба приписати не въ вину министерства гр. Таффого, але въ вину давнѣйшихъ правительствъ, котрій уступками въ користь Полякôвъ совсѣмъ не причинились до здвигненя природнои силы Галичины, а зъ другои стороны тою цѣною окуплювали неоправдану и неприродну гегемонію нѣмецкого елементу надъ всѣми прочими народами австрійскими. Тожь перехôдъ ôтъ такого стану неприродного до помиреня всѣхъ народôвъ черезъ ихъ рôвноуправненье не єсть такъ легкій и радо признаємо, що важна причина теперѣшного безвыходного стану почиваєе такожь въ трудности и замотаности внутрѣшныхъ державно-народныхъ ôтношень, вытворенихъ давнѣйшою политикою штучнои майоризаціи.

Такъ отже акція помиреня народôвъ въ Австріи єсть справдѣ дуже трудною и не скоро дасться подвигнути напередъ. Однакожь правительство державного перестрою Австріи пôсля програмы: рôвнѣ права для всѣхъ народôвъ, — маєе и повинно сповнити єще другу, не менше важну задачу економичнои реформы державнои. Потреба сеи економичнои реформы зъ давна всѣми пôдносится и вповнѣ признаєся, тожь правительство повинно тымъ скорше сповнити тую задачу, що здорове економичне житье єсть въ загалѣ основою всякого житя державного, що централисты, бодай доси, не заявляли опору противъ раціональныхъ реформъ економичныхъ и що переведеньемъ такои реформы заявилобы правительство такъ свою жизненнôсть якъ и жизненнôсть теперѣшнои бôльшости парляментарнои.

Въ першôмъ рядѣ спадаєе тая задача на министра финансôвъ. Якъ довго тека министерства финансôвъ находилася въ рукахъ тымчасовыхъ заступникôвъ, такъ довго можна було єще почасти звиняти нерѣшимôсть министерства Таффого въ переведеню економичныхъ реформъ. Однакожь вже не сповна ôтъ пôвъ року маємо, бодай на першій поглядъ, дефинитивного министра финансôвъ, котрый певно не безъ розваги и не безъ свѣдомости своєи трудноі задачѣ прійнявся своєи теки. Було отже достаточно часу, єсли не перевести то хоть указати ясну и повну програму економично-финансовыхъ реформъ, ведучихъ до державного и соспôльного добробыту. Тымъ часомъ новый министеръ финансôвъ, хоть и заявився зручнымъ діялектикомъ, не тôлько не предложивъ такои програмы, але заявився вѣрнымъ наслѣдникомъ дотеперѣшнои централистичнои господарки. Удѣленье новыхъ концесій на банки, пôдвысшенье безпосередныхъ старыхъ податкôвъ, проєктованый податокъ на нафту, затяганье новыхъ довгôвъ, — се все ажь надто пригадуєе тую саму економичну систему централистичну, противъ котрои свого часу навѣть самъ теперѣшный министеръ финансôвъ яко посолъ выступавъ съ немалымъ успѣхомъ реторичнымъ. Застерѣгаючи собѣ на пôзнѣйше близше обговорити финансово-економичнѣ проєкты дра Дунаєвского, мы теперь констатуємо лише тую бездѣльнôсть чи непораднôсть теперѣшного министерства на поли економичнôмъ. Вины за тую безплоднôсть економичну не може вже министерство спыхати на непріязнѣ обстоятельства. А власне въ тôй економичнôй безплодности почиваєе головна причина безъôтрадности теперѣшного положеня, а що бôльше — она даєе можнôсть ширше буяти пристрастнôй агитаціи централистôвъ противъ поставленои програмы помиреня народôвъ черезъ ихъ рôвноуправненье. Противъ политичнои акціи помиреня повстаєе розъярена пристрасть централистôвъ, але свѣтлѣ обѣтницѣ министерства о справахъ економичныхъ, высказанѣ бôльше якъ передъ рокомъ въ троновôй бесѣдѣ, не найшли сего опору, а однакожь остаются они доси лише шумными — обѣтницами!

Въ тôмъ почиваєе головна трудноôсть положеня.

Отжежь дивлячись тымъ самымъ поглядомъ на нашѣ краєвѣ справы, замѣчаємо и тутъ таку саму безъôтрадноôсть и безплоднôсть. Кто пригадаєе собѣ, скôлько то справедливыхъ жалѣвъ вылялося по дневникахъ задля нескликуваня сойму, сей муситъ здивуватися, що теперь наразъ тіи жалѣ такъ затихли. Щожь сталося такого? Що усмирило польскѣ жалѣ? Чи

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

IV.

Панны Гуляйпольскѣ дуже скучали въ своихъ справдѣ степовыхъ мовь ôтъ свѣта загороженыхъ Корытахъ. Никто не навѣдувався, никто не заѣздивъ въ гостину, наче бъ весь свѣтъ забувъ про нихъ. Богомôльна ѣзда до Збаража на интенцію св. Антонія не богато помогла, не принадила женихôвъ. Съ важкимъ серцемъ перелѣчували панны Гуляйпольскѣ довгѣ днѣ весняні, съ жалемъ дивились, якъ розцвитались и перецвитали квѣтки ихъ руками насадженѣ и не приносили имъ новои долѣ, якъ минала весна... Добрымъ звычаємъ числили они веснами свои дѣвочѣ лѣта, та скôлько то вже було тыхъ весняныхъ лѣтъ! Серце холонуло на згадку и не хотѣло йняти вѣры. Выливались въ грудій тужливѣ пѣснѣ о першôй веснѣ дѣвочôй, выливались пѣснѣ и нѣмѣли на устахъ... Неразъ було панна Уршуля и Кордуля сидячи на самотѣ заспѣваютъ въ двизѣ пѣсню о „пятнацяти лѣтахъ“, заспѣваютъ, не доспѣваютъ, затихнутъ голосами и задумаются. Ахъ, страшнѣ думки! Панна Дульця вже пятнацять лѣтъ спѣваєе тую пѣсню и черезъ пятнацять лѣтъ благаєе тои самои неумолимои долѣ. Пятнацять лѣтъ минуло, якъ заспѣвала она тую пѣсню вôравшись въ першій разъ въ довгу сукню, минала весна за весною пятнацята зъ ряду, перешумѣло богато весняныхъ думокъ и надѣй, не стало „мамцѣ“, не стало богато, богато людій, полиняли лиця, полиняли брови и неумолимый зубъ часу наѣдавъ, надгрызавъ дѣвочу красу. Якъ жежь не задуматись?!

„И Богъ знаєе, якъ той часъ минаєе!“ не разъ промовитъ Дульця, важко зôтхнувши. Сестричка Уршуля вже й ничого не ôтказуєе, тôлько важко зôтхне. Якъ же єѣ не вздыхати, она жь пяти веснами богатша досвѣдомъ! Ôттакъ помовчавши надъ своєю недолею зновъ берутся обѣ сестры въ нудьги нагадувати минувшôсть. Згадуются молодѣ лѣта, щасливѣ, веселѣ, розкôшнѣ, надѣйнѣ, згадуєся, скôлько то женихôвъ перетовпилось въ Корытахъ, якъ ѣздилося спершу четвернею по баляхъ, по гостинахъ, до поблизького костела, якъ гудѣли балѣ, забавы, товарискѣ вечерницѣ, якъ гулялося легкимъ полетомъ дѣвочои силы по блискучихъ помостахъ, въ цвѣтучихъ сукняхъ, въ блискучихъ оздобахъ; згадуєся, скôлько то молодыхъ паничѣвъ очарували тѣ очи чорнѣ якъ теренъ, а палкѣ якъ огонь, скôлько любощѣвъ, тайнъ и благихъ наддѣй нашептали тѣ уста — ахъ — колисьто такъ справдѣ коралевѣ, скôлько горячихъ поцѣлуѣвъ неразъ тихцемъ потай миру обсыпало тѣ бѣлѣ рученята, скôлько разôвъ въ шаловливôмъ танцю рука стискала руку, грудь тулилась до груди, а серце билось, а очи ярѣли, огнемъ палили и грались надъ бѣдною жертвою любовнои омany и зновъ шукали новои побѣды, новои радости та розкоши... А днѣ плыли за днями, а лѣта за лѣтами. И щоразъ перемѣнялись образы, якъ въ богатôй панорамѣ, та що разъ ставали якимись тихѣйшими, менше блискучими, менше чарôвными, мовьбы опадали въ цвѣту, мовьбы пересувались въ степову глушь, що разъ безлюднѣйшу, одностайну, нудну.

„Якесь заклятье насѣло на нашѣ Корыта“, проговоритъ одна сестра.

„Справдѣ, що закляте мѣстце“, скаже друга. „Приходится совсѣмъ загибати. Жіємо якъ пустельницѣ!“

„Ахъ, бо той нашъ Зигмундзіо скваснѣвъ, здичѣвъ, окутвяжився, мовьбы грибомъ присѣвъ. Съ никимъ не жіе, нигде не буваеє, тôлько печерицею засидѣвся въ тыхъ злиденныхъ Корытахъ“.

„Зôрвавъ зô всѣма“, озвалась молодша сестра. „Навѣть Прачиньского вже собѣ зразивъ. Вже буде въ пôвъ року, якъ до насъ и не загляне“.

„Ага, серденько тужитъ за нимъ“, сказала Уршуля, въ коса глянувши на молодшу сестричку.

„Тужитъ, чи не тужитъ“, ôтказала Дульця сердито, „а всежь таки не гарно собѣ вражувати такъ статочныхъ людій“.

„Ахъ, якажь ты, Дульцуню, уразлива, все заразъ такъ на серіо берешь, заразъ таки готова розгнѣватись. Я жь ничого не кажу. Панъ Прачиньскій дуже солидный мужчина, ôнъ справдѣшный Аполло и я зъ серця-душѣ рада, щоôъ ты стала панею єго серця“.

„Якъ мы такъ ôтгородимось ôтъ свѣта, то досидимо сѣдои косы въ тыхъ Корытахъ. Теперь не такій часы, щобы женихи самі налѣтали. Треба бувати въ свѣтѣ, гостити и въ гостѣ ѣздити, щобъ знали люде, а то й травою заросте дорога до насъ. Прачиньскій дуже порядный человѣкъ, въ него есть и маетокъ и добре имя и знакомство съ цѣлою околичною молодежію. Єго слѣдовалобы намъ конче до себе притягти. Знаешь, дорога сестричко, и тобѣ жь не вѣкъ дѣвувати. Ôнъ бы притягнувъ за собою знакомыхъ, то й тобѣ може найшлобыся щастье“..

Уршуля мовчала, якъ бы потонула въ гадкахъ. Щирѣ слова сестринѣ припадали єи до вподобы, тôлько жь розумъ розбивавъ надѣи на щасливе замужье. Добре она знала, що єи лѣта вже не при-

88194

На оказъ.

Dol. 88194.

соймъ зôбравшись по цѣлорôчнôмъ ôтпочинку полагодивъ всѣ справы краєвй ухваленьемъ дволѣтного буджету? Чи полагоджено хотьбы важнѣйшй справы краєвй? Чи выступивъ бодай краєвый Выдѣлъ, котрый ачейже не повиненъ уставати въ своихъ працяхъ, съ поважнымъ рядомъ проєктôвъ о уладженю краєвыхъ справъ? Ничого зъ всего того! Не треба бути песимистою, щобы видѣти станъ нашого краю въ сумнôмъ свѣтлѣ. Центральне правительство не закрывало соймовои сесіи, самъ маршалокъ зъ власнои инициятивы замкнувъ сесію, хоть тôлько хвилеве торжество на честь Монарха закрыло правдиву мизерію нашого краю. Тіи, що перше справедливо жалились на центральне правительство за короткотревалôсть соймовыхъ сесій, мусятъ нынѣ признати, що жерело краєвои бездѣльности находится въ самôмъ краю. Навѣть вже „balast chłopów i świętojurców“ не може послужити за оправданье, бо сего балясту нема.... Але єсть анемія!

Неприличнôсть.

Ôтъ довшого часу замѣтна тенденція у нашихъ верховодячихъ Полякôвъ, закрывати всѣ свои поступки, якй бъ они и були, рôжными высокими параванами, высокопоставлеными особами, урядовыми и пôвурядовыми фирмами и т. д. Не давно указали мы на такій примѣръ, якъ якйсь тамъ слова „высоко въ державѣ поставленои особы“ и якогось министра-австріяка мали послужити на тов, щобы оправдати кинену на рускій языкъ клевету „панславизму и соціялизму“. Теперь зновъ маємо записати иншій фактъ подôбного рода, хоть въ противнôмъ направленю — въ направленю звеличаня верховодячихъ Полякôвъ. Не будемо вже говорити о дневникарскихъ, неперестанно розсѣваныхъ шумныхъ фразахъ на тему „Korona sprzyja Polakom“ и т. д. и о условнôмъ „staniu“ Полякôвъ при Коронѣ, такъ якъ мы вже свого часу достаточно выказали неприличнôсть такого втяганя Короны въ борбу партійну и межинародну. Але єсли таке поступованье есть непростиме у дневникôвъ, то єще бôльше оно непростиме у мужа высокого становища, якимъ єсть краєвый маршалокъ. Тожь не мало здивувався кождый, прочитавши въ прощальнôй бесѣдѣ уступившого маршалка краєвого Люд. гр. Водзицкого, высказанôй до урядникôвъ краєвого Выдѣлу, слѣдуючй слова: „на теперѣшне становище мов (губернатора банку краѣвъ) покликала мене в ы р а з н о о б ъ я в л е н а в о л я Н а й. Цѣсаря“. (Na obecne moje stanowisko, rzekł hr. Wodzicki — powołała mnie wyraźnie objawiona wola Najj. Pana. Powolny temu łaskawemu w e z w a n i u zająłem stanowisko na polu dotąd mi obcem, może nawet niebezpiecznem... — Гл. *Gazeta lwowska* Nr. 1. Poniedziałek 3 Stycznia 1881. стор. 3. четверта шпальта). Неодинъ зъ смертныхъ людій прочитавши такй слова подумає: „отъ где люде, та й якй люде, яка повага, яке пошанованье! Скôлькожь то у насъ єсть всѣлякихъ банкôвъ, та отъ хочьбы и австрійскій банкъ народный, що то теперь выдає новй десятки — вжежь конечно не абы-якій банкъ, а ни до одного банку не „завзывавъ“ Цѣсарь губернатора, ажь отъ доперва до „Länderbanku“ таки „выразно завôзвавъ“ гр. Водзицкого! Ну, се жь видимо незвычайна и не бувала рѣчь, видимо незвычайный банкъ, а вже що, якъ що, а незвычайна ласка и то длятого, що тутъ Поляка гр. Водзицкого треба було наклонити, промѣняти дотеперѣшну посаду краєвого маршалка съ 10,000 ар. рôчнои пенсіи на посаду губернатора банку съ 100.000 фран. въ золотѣ!“ Якъ кажемо, неодинъ такъ собѣ подумає и погадає гдещо богато иншого, а коли ôнъ буде случайно Русинъ, с. є. членъ того, пôсля слôвъ Czas-y высокимъ министромъ - австріякомъ (?) такъ характеристично назнаменованого „dwugłowego potworu panrusyzmu i socyalizmu“, — то ôнъ конечно мусить почути по прочитаню такихъ слôвъ свою ничтожнôсть и може й забажає при конскрипціи зачислитись до сего „избранного народа“, котрому дôстаются такъ незвычайнй ласки.

Тымъ часомъ для менше легковѣрныхъ людій вѣдомо, що Корона якъ не мѣшаєся до партійныхъ спорôвъ, такъ само не мѣшаєся въ заснованье якого-небудь банку, хочьбы ôнъ назывався „Länderbank-омъ“, що прото Цѣсарь не мôгъ завзывати и „не завзывавъ“ ани „выразно“ ани мовчаливо п. гр. Водзицкого потрудитись на посаду губернатора банкового, а що тую задачу сповнили французскй основателѣ „банку краѣвъ“ вже жь певно не безъ волѣ и певнои интенціи самого гр. Водзицкого. Люде зважаючй на высоке становище Короны мусятъ дôбачити въ такôмъ пôдсуваню „gründerскихъ операцій“ найвысшôй Особѣ въ державѣ що найменше публичну неприличнôсть, єсли не що бôльшого. Такъ и поняли тую справу въ найвысшихъ сферахъ, а всѣ вѣденьскй дневники не мало здивувались, що краєвый маршалокъ мôгъ допуститися такои неприличности. Въ немалôмъ клопотѣ знайшовся официяльный органъ верховодячихъ Полякôвъ, краковскій „Czas“, а щобъ выдобути свого клієнта съ немилои ситуацію, всю вину зôпхавъ на Neue freie Presse, котра нѣбы то перекрутила и переиначила пращальнй слова гр. В. на „ausdrücklicher und entschiedener Wunsch des Kaisers“. А понеже враженье такихъ слôвъ бувшого маршалка для найвысшихъ сферъ єсть очевидно надто немиле зъ указаныхъ нами причинъ, то „Czas“ думавъ выдобути гр. В. зъ сеи колизіи тымъ, що почувся до обовязку „z oburzeniem i z całą stanowczością zaprzeczyć im“. Єслибы редакторы „Czas-y“ були юристами, то они повиннйбы знати, що „gołosłowne zaprzeczenie“ не єсть ніякимъ доказомъ, а въ политицѣ єсть звычайно нетактовнымъ признаньемъ. Наведенй слова N. fr. Presse не тôлько не переиначуютъ, але навѣть не съ повною силою значеня ôтдаютъ высше зъ урядовои Gazet-ы Lwow. наведенй слова гр. В. Не тôлько, що тіи слова замѣщенй въ урядовôй газетѣ не зôстали здементованй, але и львôвскій кореспондентъ „Czas-y“ день передъ тымъ „запереченьемъ“ подавъ бесѣду гр. В. тыми словами: „W y r a ź n ą wolą Monarchy s p o w o d o w a n y, opuściłem zaszczytną posadę marszałka kr., a b y stanąć na czele wielkiej instytucyi i t. d“. Тожь съ повнымъ правомъ треба сказати, що официяльный органъ верховодячихъ Полякôвъ заперечає саму найчистѣйшу правду, а заперечає лише пôдъ напоромъ немилого враженя, яке мусѣли вызвати въ найвысшихъ сферахъ тіи слова гр. В., мѣшаючй Корону въ шпекулятивнй интереса Полякôвъ и надуживаючй имени Монарха на тов, щобы закрыти свои приватнй дѣла, о котрыхъ патріотичности самй Поляки дуже сомнѣваются. Єсть се, якъ сказано, одинъ зъ новыхъ фактôвъ, якъ верховодячй Поляки для своихъ дѣлъ и тенденцій не страхаются запожичати блеску навѣть ôтъ Короны стоячои понадъ всѣма спорячими народами и партіями. Сего разу збанъ не донѣсъ воды.

Не пôдносилибъ мы сеи справы, єслибы дерзôсть верховодячихъ Полякôвъ и ихъ дневникôвъ въ оклеветуваню рускаго народа, а въ окрываню власныхъ справокъ совсѣмъ незаслуженымъ блескомъ не переходила вже всякихъ границь публичнои приличности. Для сеи мѣзернои цѣли надъуживаютъ они имени австрійского правительства, а навѣть втягаютъ особу Цѣсаря, чимъ тôлько пôдкопуютъ основы державного существованя. Мы не хочемо входити въ приватнй справы уступившого маршалка, не хочемо розбирати, на скôлько вѣрна вѣдомôсть „Sztandar-y pol.“, що „млыновй справы“ мали наклонити до замѣны маршалкôвства на губернаторство, але хочемо тôлько звернути увагу на що разъ бôльше взростаючу неприличнôсть вкрадаючуся до польскихъ дневникôвъ, воювати неправдою противъ рускаго народа, а окрывати власнй дѣла незаслуженымъ блескомъ. На послѣднôй сесіи пôднесене господарство кр. Выдѣлу, коштa соймового будынку, станъ фундаціи гр. Скарбка и т. д. — се все суть справы, котрй ачейже повиннй звернути увагу польскихъ дневникôвъ, щобы перше всего зробити ладъ у себе, поки зачнутъ накидати на рускій народъ клеветы „панрусизму и соціялизму“.

Зъ Перемышля. (*Єще разъ женьскй школы.*) Читателѣ „Дѣла“ пригадуютъ собѣ, що въ першôй половинѣ тамтого року богато писалося за женьскй школы въ Перемышли, а именно за той анормальный станъ, въ якôмъ находилася наука рускаго языка такъ въ школахъ выдѣловыхъ, якъ єще бôльше въ семинаріи учительскôй. Писалося и говорилося за тов по всѣхъ рускихъ часописяхъ и таки въ кôнци стягнулося зô Львова комисію, котра списовала протоколы щось черезъ пять днѣвъ, тай собѣ здорова ôтъѣхала. Мы надѣялись правда вже тогды не богато по тôй комисіи, котра на жалобы учениць що до понижаня рускаго языка не зважала, ôтговорюючись: „My nie przyjechaliśmy słuchać skarg na ruski język, to do nas nie należy“ — однакожь мы все надѣялись и мали право надѣятись, що и той матеріялъ, якій комисія зôбрала, выстарчитъ, щобъ винныхъ, якъ належится, укарати и дирекціи семинаріи учительскои дати якусь директиву, щобъ на пôзнѣйше подôбнй случаѣ не заходили. Инакше ждалось, та не такъ сталось! Съ кôнцемъ червня минувшого року почули мы, що цѣла справа, якъ кажутъ, взяла въ лобъ. Рада школьна краєва, щобы цѣлу ту справу закôнчити, прислала учителямъ семинаріи — що думаєте... нагану? хрань Боже! — похвалу, а дирекціи семинаріи повне узнанье „za wzorowe prowadzenie seminaryum pod każdym względem“. Отъ бачите, чого дôждались нашй перемыскй Русины за свои кривды. Ôтъ того часу єще гôрше зачало вестися въ нашихъ женьскихъ школахъ. Учительки бачучи, що цѣла исторія на ничѣмъ скôнчилась, ôтгрожуются ученицямъ, кажучи: „No, i cóżeście nam zrobiły? Sprowadźcie sobie jeszcze dziesięć komisyj, my się tego nie boimy“. Нынѣ уважаютъ учительки Русинокъ за якйсь революціонерки, а особливо панна Казимира, учителька робôтъ, котра не позваляє ученицямъ-Русинкамъ на роботѣ разомъ сидѣти и по руски говорити, но заразъ каже имъ розсѣстися. А що вже до рускаго языка, то пожалься Боже за се и згадовати. Въ выдѣловыхъ клясахъ, якъ вже въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“ згадано, учится рускаго языка кто хоче, бо примусу до науки нема. Здавалося, що такихъ дѣвчатъ, котрй рускаго языка не знаютъ, не повиннобыся пріймати до семинаріи, однакъ где тамъ! До семинаріи пріймався кандидатки, котрй въ житю и рускаго букваря не бачили, а въ котрôй пôсля пляну маютъ того языка тôлько научитись, що по укôнченю семинаріи могутъ обнимати посады учительскй навѣть съ выкладовымъ языкомъ рускимъ. А всѣхъ годинъ рускаго языка єсть на першôмъ и другôмъ роцѣ по 2, а на третôмъ и четвертôмъ по 1 тыжднево. Чи могутся въ тыхъ годинахъ семинаристки научити тôлько рускаго языка, щобы въ нѣмъ могли дѣти учити — се питанье лишаємо до ôтповѣди пп. педагогамъ, входячимъ въ складъ анкеты школьнои, пôсля гадки котрыхъ плянъ науковый въ людовыхъ школахъ и въ семинаріяхъ учительскихъ не потребує жаднои змѣны для своєи поваги совершенности. Мы думаємо, що коли нашй послы въ радѣ державнôй пôднесутъ справу семинарій учительскихъ зô взгляду на упослѣдженье рускаго языка, то кто знає, чи не ôткажутъ имъ и теперь, такъ якъ давнѣйше, що Русины маютъ въ семинаріяхъ все, що имъ законы признаютъ и що имъ жадна кривда не дѣєся. Въ грудню минувшого року бувъ п. инспекторъ Ольшевскій на визитаціи перемыскои семинаріи, и, якъ намъ здався, не дуже мусѣвся збудовати поступомъ учениць въ рускôмъ языцѣ, бо мавъ случайнôсть переконатись, що семинаристки на четвертôмъ роцѣ не умѣли навѣть подати дефиниціи мѣстоименія по руски. Задачь рускихъ такожь мусѣвъ п. Ольшевскій не бачити, а єсли бачивъ, то певно тôлько кôлька и то лишь тй, котрй ученицѣ-Русиики въ власнои пильности написали. Выроблюванье рускихъ задачь въ перемыскôй семинаріи належитъ до феноменôвъ, особливо у Польокъ. П. Козловскій задає вправдѣ задачѣ, однакъ чи ученицѣ выроблюютъ, и якъ, о се не журится, бо и чогожь? Чи може на тов, щобъ пôзнѣйше кто мôгъ переконатись въ чорного на бѣлôмъ, якъ ничого не умѣютъ рускаго языка перемыскй семинаристки? Не знаємо, для якои причины на третôмъ и на четвертôмъ роцѣ для рускаго языка призначено тôлько одну годину на тыждень, чи може для того, щобы семинаристки скорше забули тов, чого черезъ попереднй два лѣта не доучились?... Не можемо порозумѣти, для чого п. Козловскій выбирає до читаня уступы, котрй найменше ôтповѣднй для дѣвчатъ, якъ н. пр. „Очакôвска бѣда“. Чи п. Козл. не умѣвъ вже въ цѣлôй читанцѣ ôтповѣднѣйшого кусника найти? Якй плоды приноситъ така наука рускаго

манятъ молодого серця, а за лѣтами не було принадного посагу. Природа ви значно упослѣдила передъ молодшою сестрою. Росла постать, сухе лице съ грубыми, густыми бровами, съ довгимъ острымъ носомъ, съ троха зизоватыми очима, довгашія и троха грубй руки не давали ви великои принады, а она здавалася що найменше о десять лѣтъ старшою ôтъ своєи сестры. Не разъ завидувала она своєй сестрѣ того тонкого, гнучкого стану, тыхъ дрôбныхъ, мовь дитячихъ рукъ, того гарного лиця съ рôвными чорными бровами, съ повными чорными очима, ослонеными довгими темными вѣями якъ аксамитомъ, съ тымъ керпатенькимъ, невеличкимъ аристократичнымъ носомъ и тыми такъ любо стулеными устами. Не разъ вдивляючись въ веркало розжалювалось ви серце, якъ бы завистію наливалось. Та съ годомъ-перегодомъ додумалася, що скорше ви не мати щастя, поки ви молодша сестра не выйде замужь. И теперь зновъ промайнула тая гадка въ ви головѣ.

„Знаєшь що, Дульцуню! Мусимо здобутись на героичный чинъ. За три недѣль, 22 серпня, припадаютъ уродины нашого Зигмундзя. А знаєшь, се вже пятьдесятй уродины! Мусимо конче выправити великій баль, такій великій, щобъ слава пôйшла на весь свѣтъ. Запросимо богато гостій, богато добôрнои молодежи, спровадимо музику, розведемо величаву забаву, щобъ товпились адораторы навкруги насъ. Будешь видѣти, якъ Прачиньскій побачитъ навколо насъ такй хмары добôрнои молодежи, заразъ выступитъ въ своєи резервы“.

„А гдежь то дôбрати тои добôрнои молодежи? Въ нашихъ сторонахъ хочь съ свѣчкою глядай!“

„Се правда, але на все найдеся рада. Спросимо всѣхъ нежонатыхъ урядникôвъ въ староства, въ суду, въ почты, въ телеграфу“.

„Ахъ, тôлько не того Пюрчиньского — тыхъ почтарѣвъ не можу перенести!“

„Такъ щожь тобѣ шкодитъ?!“

„Учепився, якъ репяхъ, ôнъ всѣ листы до насъ перечитує на почтѣ. Ну и подумай собѣ, що за товариство для Прачиньского зъ тыхъ перогризôвъ!“

„Ну, щожь робити, моя миленька! Не треба тôлько дуже перебирати. Все одно, кто буде, щобы лише було богато, якъ найбôльше. Се импонує! Памятай собѣ, що тутъ треба заимпонувати — просто — комедію ôтограти. Зверхнôсть, блескъ, выстава, се поплачує нынѣ въ свѣтѣ. А впрочѣмъ, кто тамъ буде дуже розпытуватись. Досыть, щобы було много мужчинъ. Знаєшь, кого я ще думаю запросити?“

(*Дальше буде.*)

языка, яка практикуєся въ перемыскôй семинаріи, найлучшй доказы даютъ самй учительки, котрй такъ дуже научились того языка, що теперь мусятъ дяковати за посады, бо, якъ кажутъ, не могутся освоити съ тымъ языкомъ. Такъ н. пр. мусѣла панна Пельчарь подяковати за посаду въ Болестращицяхъ, где есть школа съ выкладовымъ языкомъ рускимъ. Мы знаємо тôлько тое, що въ перемыскôй семинаріи, въ котрôй находится 33 Русинокъ, не прійшлобы такъ трудно выучити семинаристокъ того языка, тôлько требабы бôльше працѣ учителя и справедливого подѣлу годинъ. Зъ перемыскои семинаріи выходятъ переважно учительки, котрй умѣщуются въ чисто рускихъ школахъ, а пôдготовленя на такй посады не маютъ жадного.

Мы звертаємося до нашихъ ВП. послôвъ съ просьбою, щобы справу нашои семинаріи учительскои пôднесли въ радѣ державнôй и домагалися для неи утраквистичныхъ выкладôвъ, бôльшого числа годинъ для науки руского языка, квалификованого професора для того языка и вступного испыта въ руского языка ôтъ вступаючихъ до семинаріи кандидатокъ.

(*Ж*) **Зъ пôдъ Буска.** Що въ канцеляріи парафіяльнôй оо. Капуцинôвъ въ Куткорѣ вѣе уже „foetor judaicus“, не хотѣли бы може нашй родимцѣ вѣрити, — а предсѣ есть то правда. Подаємъ на доказъ фактъ, за котрого правдивôсть заручаємъ: Въ селѣ Фирлеѣвцѣ (коло Красного) мавъ женитися одинъ господаръ Русинъ съ дѣвчиною обряда латиньского. Мѣстцевый рускій приходникъ о. Б. выславъ т. зв. „nationale“ жениха написане по руски до лат. парафіи въ Куткорѣ, котрою завѣдуютъ тамошнй оо. Капуцины, а до котрои такожь и латинники въ Фирлеѣвки належатъ, съ тымъ проценьемъ, щобы тая парафія ему „nationale“ нареченои прислала. И справдѣ приславъ о. Капуцинъ, завѣдагель тои парафіи, жаданый документъ, але — ecce quam bonum, bonum et jucundum! — писаный по жидôвски! Не дивно намъ пôдъ тымъ письмомъ видѣти пôдписъ о. Капуцина, але сумно выглядае пôдъ нимъ на печатку образъ св. патрона костела латиньского.

Документъ той подаємъ тутъ дословно друкомъ:

צום עברויך דעם אמ. עם

מאריע דרעזדאכסקא געבארען א ן פערלעיבקא אם 30טען אקטאבער 1837 אונטער דעם נומער 104 פאן ד ר מאטילין זאכא־יאשקא דרעקט אראבסקא רעלינע רעמישקאמאליש אין זין מומער עוא פיקלאיזאנע 1881. 3/1 קאטקאר אם אינגאן קאלבאש

(М. П.)

По руски значитъ тое:

До ужитку урядового.

Марія Др... уроджена въ Фирлеѣвцѣ 30 Жовтня 1837 пôдъ ч. 104 зъ родины Зах... recte Ад... римско-кат.; мати Ева П...

Игнатій Кольбушь.

Куткорь 3 сѣчня 1881.

Мимохôть пригадався намъ Виткôвъ коло Радехова, где латиньскій священикъ Олѣйникъ пустивъ бувъ передъ рокомъ жидови въ аренду свои доходы зъ костела (jura stolae), такъ що за кождый обрядъ въ костелѣ треба було жидови заплатити и карткою ôтъ него передъ священикомъ выказатися. Колижь жидъ зажадавъ за одинъ похоронъ ажь 30 зр., выточилася справа передъ лат. консисторію и наступило слѣдство, пôдчасъ котрого священикъ умеръ.

И сей документъ куткôрскій писавъ тожь жидъ-арендарь, незнаємъ лише, кто притискавъ печатку.

Що въ того слѣдуе? Отець Б. писавъ по руски, бо то его матерный языкъ, котрый ôнъ любитъ и котрымъ ему пôсля правъ австрійскихъ яко краєвымъ языкомъ урядовати вôльно, — чижь о. Игнатій К. уважае языкъ жидôвскій яко свôй питомый, матерный? Алежь жидôвскй документы не маютъ пôсля патенту Іосифа II зъ 2 сѣчня 1782 правныхъ важностій, и новѣйшй права не узнаютъ жидôвского жаргону краєвымъ языкомъ. Мы не входимъ въ тое, зъ ôтки взялися у о. Игнатія К. такй симпатіи; чи ôнъ може почуваєся самъ до походженя семитского, бодай въ старшихъ генераціяхъ своеи родины, чи то може сли походитъ въ польскои крови, ôтозвалося въ нѣмъ традиційне почутье высшости жидôвъ за давнои рѣчипосполитои польскои понадъ плебеѣвъ, почутье тои высшости, котрои выразомъ були кары, установленй за забитье жида (200 зол. пол.), а плебея руского або польского въ сумѣ 100 зол. пол., — намъ, якъ кажемо, байдуже про мотивы, а констатуємо тôлько, що той монахъ образивъ тымъ — не руску церковь, але 1) самъ себе, 2) свôй чинъ монашій, 3) свою латиньску церковь, а 4) нарушивъ тымъ права политичнй, загальнй, выставляючи нелегальный документъ, о чѣмъ зъ горы знавъ, а бодай знати бувъ повиненъ. Коли то може мавъ бути дотепъ, то соболѣзнуємо надъ такимъ нетактовнымъ помысломъ о. Игнатія и надъ такими дотепами, котрй не лицюютъ навѣть ученикови 1 клясы гимназіяльнои. Мы цѣкавй знати, що въ тôмъ разѣ учинитъ Всеч. Консисторія лат. обряда во Львовѣ съ Преосв. Архіепископомъ на чолѣ, що власти политичнй, а якъ прійме тое поступованье загалъ польскій. Чи то суть тй zacni kapłani, prawdziwi przyjaciele ludu? ....

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Селяньске вѣче въ Линцу.*) Вѣче нѣмецкихъ селянъ въ Линцу ôтбулося дня 10 л. сѣчня спокôйно и безъ замѣренои централистичнои демонстраціи. Резолюція противъ пôдвысшеня грунтового податку вôстала одноголосно прійнята. Такожь прійнято статута товариства селянъ, котре маѣ незадовго утворитись. Централистичнй дневники дуже розчарувалися результатомъ линцкого вѣча селяньского, зъ котрого они замѣряли зробити демонстрацію въ користь централистичнои политики. Ни одинъ централистъ не поважився забрати голосъ за централистичною манифестацією, а пос. Пошь досытъ слабо боронивъ централистôвъ противъ замѣтôвъ, якй видимо вже знанй и самымъ нѣмецкимъ селянамъ. Сама N. fr. Presse признае, що нѣмецке селяньство не стоитъ по сторонѣ централистôвъ и потѣшаєся лише надѣею, що нѣмецкй селяне „съ часомъ“ перехилятся на сторону централистôвъ!

Попри справѣ грунтового податку обговорювано на вѣчу такожь потребу реформы судоводства, права выборчого селянъ и облегченя кредиту, якъ и вызволеня селяньскихъ грунтôвъ зъ лихвярскихъ довгôвъ.

(*Въ справѣ грунтового податку*) ôтбулася 10 л. сѣчня нарада вѣрноконституційныхъ послôвъ, щобъ порозумѣтися що до солидарного поступованя въ тôй справѣ. Выбрано комитетъ зъ 7 членôвъ, котрый маѣ близше застановитись надъ мѣрами противъ пôдвысшеня податку. Централисты хотятъ позыскати якъ найбôльше голосôвъ противъ предложеня, яке правительство внесе въ радѣ державнôй що до загальнои сумы податковои.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Въ палатѣ послôвъ єще не укôнчилися розправы надъ адресомъ до королевои. Northcote выступовавъ противъ поступованя ряду въ Ирляндіи, а Shaw домагався, щобы выбрати комисію, котра выпрацювалабы проєктъ сталого уладженя чиншу, черезъ що булобъ злишнымъ вводити надзвычайнй средства въ Ирляндіи. Тую гадку попирали такожь радикалы и освѣдчилися противъ введеню надзвычайныхъ средствъ, а то по тôй причинѣ, що рядъ намѣряє ввести въ Ирляндіи реформы грунтовй такого рода, котрй не зможутъ запобѣгчи нуждѣ ирляндскихъ чиншôвникôвъ. Lawson внѣсъ поправку до адресу на тронову бесѣду, въ котрôй домагаєся, щобы рядъ запереставъ дальшого проливу крови и нищеня власности въ краю Бассутôвъ. Гартингтонъ ôтправъ закиды роблены рядови и освѣдчивъ надѣю, що палата послôвъ по належитôмъ розваженю теперѣшного положеня Ирляндіи згодится на введенье надзвычайныхъ средствъ и прійме пропонованый рядомъ биль, котрый есть цѣлкомъ справедливый и выстарчаючій для пôднесеня зъубожѣлыхъ чиншôвникôвъ.

Боеры не перестаютъ розпочатои борбы щобъ выбитись на вôльнôсть зъ пôдъ англійскои власти. Въ своѣй проклямаціи освѣдчаютъ, що справами рядовыми новои республики займаєся тріумвиратъ, зложеный зъ Кригера яко предсѣдателя, Преторіуса и Жуберта. Въ справахъ внѣшнои политики освѣдчаютъ готовôсть завязати федеративне примиріе съ колоніями и державами полудневои Африки. Пôсля донесень зъ Питермарицбурга выпустили боеры капитанôвъ Ламбера и Елліота 5 сѣчня н. ст. пôдъ честнымъ словомъ на волю. Коли оба капитаны переѣзджали черезъ рѣку Вааль, ôтрядъ боерôвъ давъ огня и убивъ Елліота. Капитанъ Ламберъ доноситъ, що число боерôвъ, зôбраныхъ въ Гайдельбергу, доходитъ до 8000, а кромѣ тыхъ находятся еще боеры въ Потчефштромѣ, Ванкерштромѣ и въ иншихъ мѣстцяхъ. Якъ видно, боеры держатся добре, бо зновъ войска англійскй, находячйся на водахъ коло островôвъ сокôлиныхъ, дôстали наказъ удатися до полудневои Африки.

Пôсля телеграму до Times мали повстати въ Индіи въ Коляпуръ забуреня, въ котрыхъ взяло участь 3000 Гиндусôвъ и Музулманôвъ. Заговорщики хотѣли були пôдчасъ службы божои вырѣзати всѣхъ Европейцѣвъ и зарабовати мѣсто, однакъ плянъ ихъ ôткрыто завчасу и головныхъ проводирôвъ арештовано.

Франція. Дня 28 (9 сѣчня) грудня ôтбулись въ Франціи выборы до радъ муниципальныхъ, котрй будутъ мали велике значенье не тôлько для розвою републиканизму, но такожь и для политичного напряму сенату, бо кождыхъ трехъ лѣтъ выбираєся $^1/_3$ часть сенаторôвъ, а выборами занимаются колегіи выборчй, въ складъ котрыхъ вôйдутъ выбранй теперь муниципальнй раднй. Теперѣшный складъ сенату не дуже републиканьскій и тому на новй выборы републикане дуже уважаютъ, а то тымъ бôльше еще, що зъ 76 сенаторôвъ, котрымъ мандатъ въ сѣмъ роцѣ гасне, есть тôлько 43 републиканôвъ. Палата послôвъ отворится 8 (20) сѣчня. Министеръ просвѣты жадае 68 міліонôвъ франкôвъ на цѣли школьнй, отже о 4 міліоны бôльше, якъ попереднього року — суму, якои Франція на цѣли школьнй еще николи не ужила. Се певно, що републиканьска бôльшôсть на надвыжку згодится, бо положенье финансове Франціи, почавши ôтъ 1875 р., выказуе такй надвыжки въ доходахъ, що ухваленье 4 міліонôвъ бôльше не зробитъ для французского скарбу великои рôжницѣ. Пôсля выказу „Journal des Debats“ мала Франція слѣдуючй надвыжки доходôвъ: въ 1875 р. 78 міліонôвъ, въ 1876 р. 98 міліонôвъ, въ 1877 р. 62 міліонôвъ, въ 1878 р. 62 міліонôвъ, въ 1879 р. 40 міліонôвъ, а буджетъ зъ 1880 р. выкаже правдоподôбно надвыжку 120—140 міліонôвъ.

Греція. Мировый судъ для рѣшеня спорныхъ границь межи Туреччиною а Грецією не може статися довершенымъ дѣломъ, помимо того, що навѣть вже Англія и Италія домагаются категорично ôтъ Греціи, щобъ на сей судъ згодилась. До недавна еще вступалася Франція за правами Греціи и самъ Гамбетта приобѣцявъ бувъ поперти справу Грекôвъ, однакъ недавно французскій министеръ справъ заграничныхъ Barthelemy St. Hilaire переславъ кабинетови Комундуроса упôмненя, щобы не зволѣкавъ съ прійняттемъ мирового суду, предложеного черезъ европейскй державы. Комундуросъ ôтповѣвъ французскому послови гр. Mouy, що Греція не може зôйти зъ основъ берлиньского трактату, и що она не жадае ничого бôльше, якъ тôлько того, що Европа а спеціяльно Франція еи давно уже признали. Греція муситъ приготовлювятися до вôйны, бо поступованье Порты при послѣдньй справѣ съ Чорногорою дало новый доказъ, що ôтъ Порты не можна сподѣватися добровôльного ôтступленя Греціи краѣвъ Тессаліи и Епиру, навѣть и тогды, еслибы се було признане мировымъ судомъ. Тôлько въ тôмъ случаю готова Греція пристати на мировый судъ, коли Европа зъобовяжеся его рѣшеня перевести. Розумѣеся, що европейскй державы такою ôтповѣдію не дуже задоволенй.

НОВИНКИ.

— **Вѣнчанье Арх. Рудольфа съ кн. Стефанією** ôтложено правдоподôбно до серпня, такъ якъ кн. Стефанія посѣтитъ еще передъ тымъ желѣзнй купели въ Spaa.

— **Арх. Цѣсаревичъ Рудольфъ** выѣхавъ въ тыхъ дняхъ до Монахіумъ, зъ ôтки по короткôмъ побытѣ удасться до Брукселѣ.

— **Анкета збôжева** во Львовѣ розпочала въ тыхъ дняхъ свои засѣданя пôдъ проводомъ Є. Е. Намѣстника.

— **Въ Войниловѣ** завазуютъ рускй мѣщане касу пожичкову; дотеперь зложено вже 246 зр. Щасть Боже до сего пожиточного дѣла!

— **Львôвска Рада школьна окружна** розôслала до школъ людовыхъ во Львовѣ обѣжникъ, въ котрôмъ згадуе, що учителѣ и учительки могутъ пôсля власнои волѣ удѣляти въ р у с к ѣ с в я т а науку або нѣ. Чи въ тыхъ школахъ нема дѣтій рускихъ, и чи на тое позваляютъ краєвй законы школьнй?

— **Великій баль** ôдбудеся дня 19 л. сѣчня у Є. Е. Намѣстника, на котрый запрошено велике число гостій. Такожь ôтбудеся баль у президента мѣста, дра Гноиньского, дня 15 л. сѣчня с. р.

— **Нова нисша гимназія** маѣ утворитися въ Коцмани на Буковинѣ, такъ якъ Є. В. Цѣсарь прихилився вже до прошеня тамошнои громады.

— **Гдеякй урядники магистратскй** во Львовѣ совсѣмъ неотвѣтно поступуютъ собѣ съ Русинами, коли ходитъ о народнй рускй права. И такъ довѣдуємося, що въ комисаріятѣ середмѣскôмъ не хотѣвъ п. комисарь потвердити згôдности вытягу съ метрикою потрѣбного до конскрипціи для хлопцѣвъ ôтъ 10 до 12 лѣтъ а написаного по руски, подаючи за причину, що такого языка не розумѣе, хоть се дѣло поручене було пôсля дотычащихъ розпоряджень мѣскимъ комисаріятамъ. Доперва п. вицепрезидентъ мѣста наказавъ комисареви выконати справедливе жаданье интересованого и узнавъ поступованье его за неôтповѣдне. Такъ само дѣялося съ однымъ рускимъ питомцемъ, котрый мельдуючись въ магистратѣ въ справахъ войсковыхъ, досвѣдчивъ тои непріятности, що дотычащій урядникъ удававъ, мовьбы не розумѣвъ по руски, а коли взявъ до рукъ карту выповнену по руски, не хотѣвъ еи приняти. И ту доперва самъ п. президентъ укоротивъ самовольне и бутне поступованье урядника. Коли отже высшй власти наказуютъ своимъ пôдвладнымъ поступовати справедливо съ Русинами, чомужь тй послѣднй надъуживаютъ нашои терпеливости и ображуютъ нашй чувства народнй?

— **Новй читальнѣ** завязалися — якъ пише „Господарь и Промышленникъ“ — въ Николаєвѣ и въ Теплицяхъ. Зъ нашои стороны бажаємъ, щобы такихъ читальнь творилося якъ найбôльше въ нашôмъ краю.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ, що тамошнй Русины устроюютъ 1 лат. лютого концертъ, зъ котрого дохôдъ призначеный на руску бурсу тернопôльску.

— **Зъ Войнилова** доносятъ намъ о переведенôй недавно конскрипціи такй цѣкавѣ рѣчи. Всѣ жиды подавали языкъ польскій яко „домовый“. При конскрипціи не обôйшлось и безъ польскихъ агитацій. Коли мѣщане лат. обряду, котрй навѣть не знаютъ польского языка, подавали языкъ рускій яко домашный, — лат. кс. К., присутствовавшій при списѣ, напиравъ на нихъ, щобы записувались яко Поляки. Одному мѣщанинови въ подôбнôмъ случаю сказавъ: „Józefie opamiętajcie się! co mówicie! ta kiedy wy po rusku gadacie? wszak byłem w waszym domu i słyszałem u was najśliczniejszą polszczyznę!“... Іосифъ на таку щиру правду кс. К. тôлько стиснувъ плечима, а комисія вписала его на польскій языкъ домашный!

— (*С*) **Зъ Гусятиньского** доносятъ намъ о великихъ надъужитяхъ при конскрипціи, ровумѣеся въ некористь Русинôвъ. До переведеня конскрипціи вызначено майже всюда самыхъ звѣстныхъ непріятелѣвъ рускои народности, котрй дали вже неразъ доказъ сего при выборахъ и иншихъ нагодахъ; не диво отже, що стараются они и теперь выкористати для себе и многоважну справу конскрипціи. Конскрипцію не переведено еще доси въ всѣхъ мѣстцяхъ, але зъ тыхъ мѣстць, где она вже ôтбулася, доходятъ насъ вѣсти о великôмъ непошановану уставы о конскрипціи. Въ мѣсточку Копичинцяхъ выповнювано рубрику домашнои мовы въ той способъ, що урядникъ пытався селянъ лат. обр.: „jak mówisz pacierz?“ и пôсля того означувавъ языкъ домашный. Въ селѣ Хлопôвцѣ выповнювано рубрику мовы домашнои, таки не пытаючися сторôнъ, и повписувано, розумѣеся, всюды языкъ польскій. Латиньскй священики берутъ живый удѣлъ въ агитаціи, гдеякй зъ нихъ ôтбираютъ селянамъ-Русинамъ инструкцію выдану „Рускою Радою“ и ôтсылаютъ еѣ до староства. Отъ вамъ короткій, але сумный образецъ нашои долѣ пôдъ онѣкою непрошеныхъ протекторôвъ.

— **Людвикъ Августъ Blanqui**, знаный революціонеръ и писатель французскій, умеръ въ Парижи въ день лат. нового року въ 75 роцѣ житя. Въ вязници пересидѣвъ ôнъ майже 30 лѣтъ, а разъ бувъ навѣть засужденый на смерть. Надъ его гробомъ промовляли многй агитаторы политичнй. Межи присутными знаходився такожь славный Викторъ Гуго. Надъ 20,000 народа брало участь въ его похоронахъ.

— **Зима** взялася до насъ теперь остро по лагôдныхъ дняхъ. Термометръ сягае все надъ 10°, а притôмъ даеся еще въ знаки зимный вѣтеръ.

— **Першій снѣгъ въ Парижи** упавъ доперва 6 л. сѣчня 1881, але и той стопився на другій день ôтъ яркихъ променѣвъ сонѣчныхъ.

— **Зъ Городка** доносятъ намъ, що въ Вовчухахъ, селѣ на половину рускôмъ, на половину польскôмъ, поручило ц. к. староство перепровадити конскрипцію п. Чоловскому, писареви громадскому, звѣстному неприхильникови рускои справы, котрый взявся до того дѣла другого дня Рождества Хр. Коли рускій приходникъ не явився, п. Ч. перепровадивъ конскрипцію съ сусѣднымъ польскимъ ксёндзомъ. Съ жалемъ приходится такожь сказати, що много рускихъ родинъ вписано на польскій языкъ домовый.

— **Число душь въ Празѣ** выноситъ пôсля найновшои конскрипціи 159.502, отже о 1789 душь бôльшъ, нѣжь въ роцѣ 1870.

— **Выказъ Всеч и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше*). 33) Дръ Бартошевскій Іоанъ во Львовѣ 2 зр.; 34) Складка на руки Всч. о. декана Гусятыньского Олесницкого Григорія, именно: Олесницкій Григорій парохъ Говалова и деканъ 25 зр., Бл. п-ѣ Олесницка Зофія зъ Говилова 14 зр., Бл. п. Дрогомирецкій Ник. учитель зъ Говилова 10 зр., Пч. Брацтво церковне мужеске въ Говиловѣ 2 зр., Чест. пп. Липисъ Фридерикъ економъ зъ Говилова вел., Слогоцкій Адамъ екон. зъ Говилова мал., господарѣ Говилова вел.: Голецъ Іоанъ, Шевчишинъ Іоанъ, Якубôвъ Стефанъ, Савицкій Яковъ, Кеба Іоакимъ по 1 зр.; Василій Тригукъ 60 кр., Реусъ Юліяна 55 кр., Татаринъ Григорій 40 кр., Балукъ Николай 30 кр., Бабѣй Тоодоръ 40 кр., Кеба Алексей 26 кр., Карчмаръ Антоній 30 кр., подрôбными датками зъ Говилова великого 20 зр. 29 кр.; зъ Говилова малого: пп. Господарѣ: Сенькôвъ Іосифъ, Богоносъ Димитрій, Кузь Мартинъ по 1 зр., Слободянъ Іоанъ, Юзькôвъ Павло по 50 кр., зъ подрôбныхъ даткôвъ зъ Говилова малого 13 зр. 50 кр.; всего разомъ 100 зр. 60 кр. в. а.; 35) Бл. п. Адамъ Бѣньковскій ц. к. нотарь зъ Чорткова 10 зр.

(Дальше буде.)

Вѣсти єпархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержали: о. Константинъ Чепѣль на парохію Кропивникъ, о. Теодоръ Дикій на парохію Мартыновъ и о. Константинъ Манастырскій на парохію Хмелѣвка.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Повѣсть Т. Шевченка** п. н. „Несчастный“, невидана доси, печатаєся теперь въ россійскôй газетѣ „Историческій Вѣстникъ“. Повѣсть тая написана по россійски.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всѣмъ ВП. нашимъ пренумерантамъ, котрѝ переслали намъ щирѝ новорочнѝ желания, додаючи намъ заохоты въ нелегкôмъ нашôмъ дѣлѣ, складаємъ сердечну подяку и взаимнѝ желаня. Для насъ се велика надгорода и радôсть, коли бачимо широкій кругъ Земляковъ, котрѝ съ такими самыми гадками пріймаются за вспôльну нашу задачу и одною дорогою спѣшатъ разомъ до вспôльнои намъ цѣли.

Вп. Ю. Р. въ О. Вашои цѣнноі статіи не могли мы дотеперь помѣстити, такъ якъ для неі мѣстце лише въ фелетонѣ, а той бувъ вже до кôнця м. р. заповненый призбираными матеріялами. Въ недалекôмъ часѣ зробимо однакъ зъ неі ужитокъ. *Вп. А. Ц. въ Фочи.* Комплетного выданя Т. Шевченка не можь дôстати во Львовѣ.

ПОДЯКА.

Опечаленый въ тяжкôмъ жалю по стратѣ моеі найдорожшои жены Магдалены зъ Федоровичѣвъ, упокоившоися дня 18 (30) грудня 1880 р., складаю симъ мою найсердечнѣйшу подяку всѣмъ Всч. и Впр. Отцямъ, що не зважаючи на непогоду, злу дорогу и припадаючу на другій день недѣлю, явилися на похоронѣ въ суботу 1 л. сѣчня 1881 р., щобы ôтдати послѣдню прислугу, а именно: оо. Залуцкому, Варапучиньскому, Балтаровичеви, Сохацкому, Томашевскому, Пальчиньскому, Корыткови, Крижановскому, Павликови, Мартинцеви, Шустови, и Мацѣевскому; оо. Залуцкому и Пальчиньскому за повнѝ чувства и ôтличнѝ бесѣды, котрѝ всѣхъ глубоко тронули. Всѣмъ Впоч. и Всеч. Сусѣдамъ за потѣху и пораду, съ якою въ першôй хвили такъ тяжкого удара судьбы явилися; Всеч. п. Добр., що не жалували труду и здоровля для устроєня величавого похорона, неменше и моимъ честнымъ парафіанамъ.

Въ Настасовѣ, 4 л. сѣчня 1881 р.

Николай Ганкевичь,
приходникъ Настасова
съ сынами: *Омеляномъ, Александромъ, Климомъ, Львомъ, Стефаномъ и Осипомъ*
въ имени цѣлои родины.

Оголошенье.

Дня 2 лат. лютого с. р. о 2 годинѣ по полудни ôтбудеся въ Дрогобычи въ монастыри Всч. оо. Василіянъ на 1 поверсѣ въ клясѣ загальный збôръ членôвъ товариства Бурсы Дрогобыцкои въ цѣли выбору предсѣдателя и выдѣлу, на котрый всѣхъ приступившихъ и приступити намѣряючихъ членôвъ запрашаєся. Такожь запрашаємъ всѣхъ народолюбцѣвъ до якъ найчисленнѣйшои участи въ тôмъ товариствѣ, такъ важнôмъ для нашого народа.

Ôтъ тымчасового комитету.

Въ Дрогобычи, дня 1 (13) сѣчня 1881.

А. Торонський.

Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаємъ проспектовый аркушь „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстій“ на оказъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 13. л. сѣчня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 50	285 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	172 25	175 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 50	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	99 40
„ „ „ по 4% ав.	91 75	92 75
„ „ „ по 5% ав. період.	98 40	99 40
Банку гип. галиц 6% ав.	102 25	103 25
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 50	103 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 20	99 20
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 59
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 50	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	21 —
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 49	5 59
„ цѣсарскій	5 51	5 61
Наполеондоръ	9 33	9 43
Пôвимперіялъ	9 65	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 21½	1 23½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 75	58 60
Серебро	99 50	100 50

безъ текучого куп. безъ купону

БАТЬКÔВЩИНА,

газета посвячена переважно справамъ народа,

выходить ôтъ 1-ого Жовтня 1879-ого року у Львовѣ 2 разы на мѣсяць въ 1 аркуши. Передплата рôчна 2 зр. 50 кр., пôврôчна 1 зр. 30 кр.

Батькôвщина мѣстить особливо: 1) статѣ передовѝ, обговорюючѝ найважнѣйшѝ нашѝ бѣжучѝ справы; 2) статѣ науково-популярнѝ, правничѝ, економичнѝ и и. Важнѣйшѝ зъ тыхъ статій: О книгахъ грунтовыхъ, О засидженю и задавненю приватныхъ правъ, Новѝ податки, Жиды, Русины и Поляки, Що намъ помочи може, Новый податокъ грунтовый и п.; 3) Вѣсти (дописи) зъ краю; 4) Що дѣе ся въ свѣтѣ (переглядъ політики внутреннои и заграничнои); 5) Новинки и всячина; 6) Вѣсти господарскѝ, промысловѝ и торговельнѝ.

Адреса: **Администрація Батькôвщины у Львовѣ на пляцу Галицкôмъ нр. 15, I-ій поверхъ.**

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“
выдало

КАЛЕНДАРЬ

на рôкъ 1881.

Уложивъ: **Василь Лукичь.**

Цѣна 35 кр.

(Съ пересылкою почт. 40 кр.)

Обôймає крôмъ части календарскои, часть информаційну, якъ: приписы почтовѝ, скалѣ стемплёвѝ и т. д. и часть литературну: Нещасна родина (повѣсть); Тарасъ Шевченко (житьепись съ портретомъ); Тополя, поезія Шевченка. Битва пôдъ Корсунемъ. Поцѣлунокъ (поезія); Зъ житя Русинôвъ (споминки про гдеякихъ заслуженыхъ Русинôвъ); Що робится у воздусѣ; Рôдна ненька (поезія). Анекдоты. Инсераты.

Адреса: **Тов. „Просвѣта во Львовѣ. ул. Краковска, ч. 14.** (4—?)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

перший закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючѝ пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнѝ артикулы:

Средства для порости и фарбованя волоса а особливо рослинѝ барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичнѝ и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнѝ, пастильки ароматичнѝ до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучѝ, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего маєона застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всюдѝ, Свѣчки пахучѝ, Паперки перскѝ до кадженя и всякѝ средства дезинфекціѝ.

Средства универсальнѝ до знищеня грыба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигієничнѝ и тоалетовѝ найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугує чорнило чорне кампешове до копіованя, карминове, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лиця, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертає лицю свѣжôсть и усуває всякѝ остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (пегôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлѝ ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ днях.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежѝ такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймаємôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чекольяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Ветторинёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ.

Всякѝ замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленѝ цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,
фармацевта.

(2—?)

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ и ножевѝ, поправленѝ и патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжневѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціальнѝ направы.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера въ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американьскѝ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр. 1—?

ІОСИФЪ ПАДЕВСКІЙ ВО ЛЬВОВѢ

поручає тано въ найлучшихъ родахъ

ЦУКОРЪ	ГЕРБАТУ	КАВЯРЪ	**СВѢЧКИ**
КАВУ	**РУМЪ**	**СЫРЫ**	МЫЛО
МИГДАЛЫ	ВИНА	САЛЯМИ	РИЖЪ
РОДЗИНКИ	ПОРТЕРЪ англійскій	**САРДИНКИ**	КРУПКИ
ДАКТИЛѢ	РОЗОЛИСЫ	ЛОСОСЬ	САГО
ФИГИ	и	ТУНЧИКИ	**ГРИБЫ**
ОРѢХИ	ЛИКЕРЫ	РАКИ	ФАРБКУ
ЧОКОЛЯДУ	**БИШКОКТЫ**	ТРУФЛѢ	**КАРТЫ**
ПОМАРАНЧѢ	БАКАЛІИ	ШАМПІОНЫ	ОЛИВУ
ЦИТРИНЫ	и	**МУШТАРДУ**	ОЦЕТЪ
ПОВИДЛА	**МЕДÔВНИКИ**	и	**КАПАРЫ**
и СЛИВКИ		ОСЕЛЕДЦѢ	МОСКАЛѢ

Замовленя зъ провинціи залагоджує точно ôтворотною почтою. (5—6)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 2. Львôвъ, Середа 7 (19) сѣчня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Тов. Шевчика (ул. Крива Ч. 2 на I-ôмъ пов.).

Въ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поединоке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ
на рôкъ 1881.

ВПочт. Читателѣвъ просимо о якъ найкорше надсыланье предплаты на рôкъ 1881, щобы могли мы вчасно означити нападъ и уладити точну высылку.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

въ цѣлôй Австріи:	За границею:
на цѣлый рôкъ 8 зр.	на цѣлый рôкъ 10 зр.
на пôвъ року 4 зр.	на пôвъ року 5 зр.
на чвертъ року 2 зр.	на чвертъ р. 2 зр. 50 кр

Предплата принимаєся ôтъ кождого часу.

Литературный додатокъ **„Библіотека найзнаменитшихъ повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15 го и послѣдного дня кождого мѣсяця. Предплата на *Библіотеку найзнаменитшихъ повъстій* чвертьрôчно 1 зр. 25 кр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., цѣлорôчно 5 зр. а. в. Для предплатникôвъ „Дѣла“ и „Зорѣ“ **обнижаєся** предплата на *Библіотеку* на 1 зр. чвертьр., 2 зр. пôвр., 4 зр. цѣлор. Вп. Читателѣ „Дѣла“ зможутъ за чвертьрôчною доплатою лишь 1 зр. майже що тыждня получати аркушь дуже займаючихъ повѣстій.

Щобы означити скôлькôсть накладу „Библіотеки повѣстій“, просимо о вчасне замовленье. Такожь просимо о якъ найскорше вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Оглядъ на рôкъ 1880.

II.

Анемія — се єсть знамя, що напятновує всѣ нашѝ справы краєвѝ. Єсть се фактомъ незаперечимымъ, що въ всѣхъ справахъ краєвыхъ, на всѣхъ поляхъ нашого автономичного житя объявляєся сумный застôй, бездѣльнôсть и непораднôсть, а навѣть безвыходнôсть и що треба лише одного менше урожайного року, щобъ зновъ выявилась вся нагота нашои нужды краєвои и кликанье о помôчь сталося загальнымъ. Якъ давнѣйшихъ лѣтъ такъ и минувшого року осталися неполагожеными такъ много важнѝ справы, якъ справа екопомичного пôддвигненя народа черезъ ôтповѣдну кредитову организацію для селяньства, повздержанье що разъ взростаючого вывлащуваня селянъ черезъ банкъ рустикальный, реформа закона дорожного, радъ повѣтовыхъ, уставы громадскои, справа комасаціи и меліораціи грунтôвъ, реформа безграничнои подѣльности грунтôвъ, пôднесенье домашного ремесла и промыслу и т. д., не згадуючи вже о поменшихъ справахъ. Краєвый соймъ зôбрався минувшого року лише на короткій часъ. Ôнъ ухваливъ краєвый буджетъ за два лѣта, принявъ будовничій законъ и пôднѣсъ потребу реформы народныхъ школ въ направленю практичнôмъ. Въ тôмъ заключаются всѣ позитивнѝ користи минувшои сесіи соймовои. Якъ и малозначнѝ тіи користи въ прирôвнаню до неполагоженыхъ єще справъ краєвыхъ, а однакожь и они носятъ на собѣ высше указане знамя краєвои анеміи. Слѣдує лише пригадати, що буджетовѝ розправы выкликали навѣть зъ стороны гдеякихъ Полякôвъ критику дотеперѣшнои, не дуже щасливои господарки въ краєвôмъ Выдѣлѣ. Однакожь тіи голосы не наклонили сойму до основнои змѣны сеи господарки, а ухваленый буджетъ потягнувъ за собою пôдвышшенье додатковъ на краєвѝ потребы о 3 кр. ôтъ 1 зр. безпосередныхъ податковъ. Ухваленый законъ будовничій мимо многихъ користій для бôльшихъ мѣстъ оказуєся въ многихъ взглядахъ некористнымъ для мѣщаньства поменшихъ мѣстъ. Соймовѝ розправы и ухвалы въ справѣ трансверзальнои желѣзницѣ и желѣзницѣ зъ Тернополя до Гусятына показали, що наша краєва политика економична поступаєдорогою дуже небезпечною для розвою нашихъ питомыхъ интересôвъ народныхъ. Пôднесена потреба реформы школ народныхъ въ направленю практичнôмъ хотяй и наклонили краєвый Выдѣлъ скликати школьну анкету, однакожь вже теперь можна сомнѣватися о тôмъ, що зъ обрадъ и ухвалъ сеи нещасливо и съ выключеньемъ руского елементу зложеной анкеты выйде яка нибудь користь для спасеннои реформы народныхъ школ. Наконець переглянувши тамтогорôчну працю соймову годѣ закрыти очій передъ тымъ сумнымъ фактомъ, що дуже а дуже многимъ посламъ видимо не стає охоты до серіознои працѣ въ нашôмъ краєвôмъ парляментѣ. Соймовѝ засѣданя мимо майже дволѣтнои перервы соймовои сесіи, мимо пребогато нагромадженыхъ справъ краєвыхъ, часто ôткладались зъ дня на день, а розпочатѝ хутко кôнчились задля того, що не ставало приготовленого матеріялу до обрадъ. Єсть се може одинъ зъ найсумнѣйшихъ объявôвъ нашого краєвого парляментаризму, такъ якъ ôнъ наглядно показує, що дуже много послôвъ не понимає свого посольского обовязку и не стараєся хосенною продуктивностію оправдати тыхъ значно высокихъ выдаткôвъ, якѝ поноситъ край на репрезентацію краєву.

Минувшій рôкъ бувъ послѣднымъ рокомъ урядованя старыхъ радъ повѣтовыхъ, якъ и рокомъ обчисленя и оцѣненя ихъ дотеперѣшнои дѣятельности. Загальный судъ о хосенности радъ повѣтовыхъ въ ихъ дотеперѣшнôмъ складѣ не выйшовъ на ихъ користь. Передъ новыми выборами до радъ повѣтовыхъ озвалися навѣть середъ польскои прасы (именно Dziennik pol.) голосы, щобы обновити рады повѣтовѝ новыми, здоровыми и дѣятельными елементами. Мы зъ нашои стороны указали, що така обнова повинна и може послѣдувати черезъ допущенье ôтповѣдного заступництва руского елементу, котрый въ всхôднôй Галичинѣ єсть заразомъ елементомъ выключно народнымъ а мимо того найбôльше упослѣдженымъ въ складѣ дотеперѣшныхъ радъ повѣтовыхъ. Новѝ выборы съ кôнцемъ жовтня и съ початкомъ листопада минувшого року не довели до пожаданыхъ змѣнъ складу радъ повѣтовыхъ. Выборы ôтбулися пôдъ напоромъ давнои пристрастности зъ польскои стороны, а выборча агитація поверталася не до того, щобы ввести до новыхъ радъ скôлько можна рôвне заступництво обнимаюче всѣ интересы цѣлои людности въ рôвнôй мѣрѣ, але до того, щобы подати якъ найбôльшу перевагу польскому елементови, а взглядно интересамъ великои посѣлости. Такимъ чиномъ представляются новѝ рады повѣтовѝ продовженьемъ дотеперѣшного оспалого и бездѣльного житя повѣтово-автономичного. При такôмъ станѣ годѣ надѣятись, щобы черезъ слѣдуючихъ три лѣтъ повернулося наше повѣтове житье автономичне къ лучшому и щобы устали справедливѝ жалѣ на кôштовнôсть а безплоднôсть повѣтовои автономіи.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

I.

Жидъ, що записувавъ брану у него на боргъ горѣвку подвôйною крейдкою, стративъ вже у насъ бодай правну рацію быту, ôтъ коли устава противъ пяньства тѣсно ограничила судову екзекуцію шинковыхъ довгôвъ.

Але его мѣстце не осталось порожне, славна его практика не загинула; подвôйна крейдка дôсталась тôлько въ „шляхотнѣйшѝ“ руки.

Коли ôтъ кôльканайцяти рокôвъ, при кождыхъ выборахъ зъ хлопскои куріи розливаєся ведрами горѣвка и пиво, а цѣлѝ ватаги факторѣвъ сыплятся на села и мѣсточка, щобы обробити „дурного хлопа“ не тôлько добрымъ словомъ але и грôшми, то „дурный хлопъ“ думавъ на правду, що до панôвъ якась щедрôсть „приступила“ и що ônъ горѣвку и пиво и лестнѝ слова и грошѣ дôстає за дармо. А тымчасомъ по заду за ватагою факторôвъ стоявъ „панъ комитетъ“ и рахувавъ уважно кожду порцію горѣвки, кожду шклянку пива, кождый грôшь на руки фактора хлопскимъ выборцямъ даный, и записувавъ собѣ все тое — подвôйною крейдкою.

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.
Образокъ въ галицкого житя.

IV.

(Дальше.)

„Ахъ, вже догадуюсь! Ха-ха-ха, певне того голопятского... ха-ха-ха!“

„Алежь на серіо, Квашиньского!“ ôтказала Уршуля, тожь само смѣючись до розпуку. „Якажь ты, Дульцуню, ще наивна! Чомъ же жь не користати зъ людскои слабости! Буваютъ жежь совсѣмъ статочнѝ, дуже поважнѝ професоры“.

„Алежь не говори менѣ такъ поважно о тыхъ поважныхъ професорахъ, та ще до того въ Голопятъ! Хибажь ты забула его клясичный листъ!“

„Не забула, не забула, добре переховую на памятку. Але подумай собѣ, якъ може товариство розвеселитись такимъ рѣдкимъ оказомъ сельского Донъ-Жуана!“

Обѣ сестры довго смѣялись, нагадуючи собѣ свои весняни пригоды въ Голопятахъ. Наконець згодились обѣ, щобы конче запросити и Семена Квашиньского.

Скоро обчислено всѣхъ гостій, уложено цѣлый плянъ балю. Осталась ще тôлько одна, але найбôльша трудноcть: приєднати Зигмунда. Обѣ сестры добре знали, що не легко наклонити Зигмунда до шумного балю. Ônъ такъ вже зжився съ тишиною своихъ Корытъ, его голова такъ радо шукала супокою въ блаженнôмъ снѣ, его думки такъ давно вже выбились въ всякои буйности и гороижности, що ему й черезъ сонъ не приходило, колинебудь зновъ накликати до Корытъ богато гостій и выправляти гучнѝ бенькеты. Панъ Гуляйпольскій розпочинавъ сего року пятьдесятый рôкъ житя и всѣ его колишнѝ надѣи блискучѝ клонились вже къ заходови. Тôлько було й розрады и утѣхи у него, що загляне до своеи шафки „пропинаційныхъ выробôвъ“, где рядомъ стояли фляшки въ вишнякомъ, старою старкою и „контушôвкою“. Двѣ — три чарочки розганяли тяжкѝ думки и наводили солодкій сонъ середъ найбôльшихъ клопотôвъ. Єму бôльше не було треба! Тогды то забувалось, що на его головѣ спочивав ще доля двохъ сестеръ, забувались господарскѝ клопоты, старѝ сервитутовѝ споры съ сусѣдною громадою, и тая табуля, где стояло 20,000 зр. банкового довгу и богато дрôбнѣйшихъ слѣдôвъ менше удатныхъ операцій кредитовыхъ.

И нынѣ въ горячій день Спасôвки сидѣвъ панъ Зигмундъ съ похиленою головою въ своѣмъ выгôднôмъ фотелю шкôрою выбиванôмъ. По кôмнатѣ лѣтали й гудѣли непосидущѝ мухи, такъ докучливѝ въ Спасôвку; шафка съ „пропинаційными выробами“ стояла ще розтворена, а мухи роемъ обсѣли не собсѣмъ высушену чарочку. На помостѣ коло фотелю лежала люлька на довгôмъ цибуху набита тютюномъ, але недопалена. Передъ паномъ Зигмундомъ лежала на столѣ пôмнята газета — видно, ще недочитана. Похилене лице Гуляйпольского посинѣло якъ бозъ, а на высокôмъ чолѣ повыступали густѝ краплѣ поту. Зъ грудій выдобувався важкій ôтдыхъ, якъ бы гдесь далеко сапала льокомотива. А мухи гудѣли, разъ вразъ насѣдали на блискуче чоло, гудѣли коло ушій, бѣгали по кармазиновôмъ носѣ, насѣдали коло очій, налипали до устъ широко розтвертыхъ. Сонъ бувъ солодкій и твердый, ни разу не знялася рука, щобъ ôтогнати влѣзливыхъ, ни разу не розтворились очи, тôлько часами брови поморгували. Видко якась тяжка справа заколысала Гуляйпольского до твердого сну. Тôлькожь, якъ сказано, влѣзливôсть и докучливôсть мухъ въ Спасôвку не маємѣры. Якась смѣлива муха полѣзла ажь въ самъ нôсъ — панъ Гуляйпольскій здорово пчихнувъ на всю хату и пробудився. Цѣлый рôй мухъ злетѣвъ зъ его головы.

Заспаными очима поглянувъ Гуляйпольскій передъ себе и побачивъ газету, где стояло напечатано великими буквами: „Голосъ зъ краю: въ справѣ знесеня права пропинаціи“.

„Пропина-а-ація — у!“ проговоривъ Гуляйпольскій позѣвнувши на голосъ и пригадавъ собѣ, що ônъ що ино такъ глубоко бувъ задумався надъ сею справою пропинаційною. Въ газетѣ пôдносили надѣю на недалеке знесенье права пропинаціи, доказували справедливôсть сего права и жадали великои нагороды за его знесенье. „Голосъ зъ краю“ доказувавъ, що „обывательство“ понесло велику шкоду черезъ знесенье панщины и велику кривду черезъ выкупъ сервитутôвъ, пôдносивъ велику жертволюбнôсть „обывателѣвъ“ для добра загалу, що „обывательство“ понесло и поноситъ значно бôльшу часть всѣхъ тягарôвъ публичныхъ и черезъ тое дôйшло до великои руины своихъ маєткôвъ. Въ ôтплатъ за тую жертволюбнôсть обôйшлося правительство — выводивъ дальше „Голосъ зъ краю“ — съ „обывательствомъ“ по мачушиному, а темне поспôльство замѣсть вдячности подалося на сторону „antinarodowej“ пропаганды и выросло на ворогôвъ обывательства. Колижь теперь надходитъ друга подôбна справа, — кôнчивъ „Голосъ зъ краю“ — то обывательство повинно дбати бôльше про свôй интересъ власный, не пôддаватись лестнымъ фразамъ супротивности права пропинаціи съ гуманными идеями либеральными и т. д. а жадати доброи заплаты за такъ добре набуте и

Колибы кто думавъ, що тѝ значнѝ выборчѝ выдатки будутъ хлопови подарованѝ, той хиба вѣритъ, що они платилися съ чистого патріотизму? Такому наивному ôтповѣдаємо на разѣ, що патріотизмъ, (также и польскій) єсть чувство честне и має тôлько самѝ честнѝ цѣли. А до честныхъ цѣлій и съ честными чувствами ани не пускаєся, ани не доходится нечестною дорогою, якою єсть розпиванье горѣвкою и деморализованье перекупствомъ бѣдного, непросвѣщеного селянина.

По друге: уживанье тыхъ шляхотныхъ штучокъ выборчихъ мало на цѣли, выключити такъ руску интелигенцію якъ и въ загалѣ селянъ (ballast) въ такихъ тѣлъ законодательныхъ и автономичныхъ, въ котрыхъ, разъ — Русины на пôдставѣ штучныхъ ординацій николи, навѣть при найсвобôднѣйше и морально перепровадженыхъ выборахъ, не можутъ осягнути бôльшости, отже въ кождôй польско-патріотичнôй справѣ могли и такъ бути переголосованѝ; а по друге: въ гдекотрыхъ съ тыхъ институцій (рады повѣтовѝ, рада державна) або выключно або по крайнôй мѣрѣ найпереважнѣйше трактуютея справы економичнѝ, якъ: будованье дорôгъ и шпиталѣвъ, желѣзниць, накладанье податкôвъ и всѣлякихъ додаткôвъ, побôръ рекрутôвъ и въ загалѣ многѝ и дуже многѝ справы, въ котрыхъ ани спеціяльно польскій ани спеціяльно рускій патріотизмъ не маютъ найменшого поля до попису и не може совсѣмъ розходитися о національность выбраного посла, а тôлько о єго розумъ, совѣстность и знанье рѣчи: с. є. о такѝ власности, якихъ не можна шукати выключно и доконче у самыхъ тôлько польскихъ властителѣвъ дôбръ и польскихъ урядникôвъ. По крайнôй мѣрѣ не можемо добачити, чимъ (пôдъ взглядомъ тыхъ трехъ власностій) перевышає, возьмѣмъ для прикладу, панъ властитель Мозолѣвки cum attinentiis Кржиштофовичь, котрый въ послѣдныхъ выборахъ перефорсувався на депутованого до рады державнои зъ селяньскои куріи въ Пôдгайцяхъ, а котрый ôтъ того часу ажь до сегодня ани однымъ словомъ не обôзвався въ радѣ державнôй, але зато, пôсля слôвъ вѣденьского кореспондента Gazety Narodowej тихцемъ, безъ урльопу, замѣсть въ радѣ державнôй, пересиджує по пôвъ року и переѣдає свои дієты въ Мозолѣвцѣ, — чимъ такій п. Кржиштофовичь стоитъ выше понадъ побѣдженого рускаго кандидата о. Левиньского?

Але, не завидуючи тому „заступникови селяньскихъ“ интересôвъ доброго апетиту, идѣмъ дальше.

Коли єще въ соймѣ, а навѣть въ радѣ державнôй, моглобы предсѣ не разъ розходитися о интересы польского патріотизму, котрому рускѝ и селяньскѝ послы моглибы, борони Боже, станути на перешкодѣ, то вже совсѣмъ не може о тôмъ бути мовы въ тыхъ автономичныхъ тѣлахъ, котрѝ впровадила въ житье устава о регуляціи грунтового податку зъ 1869 року. Маємо тутъ на мысли *„Комисію центральну для грунтового податку“* въ Вѣдни, *„комисію краєву для тогожь податку“* во Львовѣ, *„пôдкомисіи краєвѝ“* въ Краковѣ и Тернополи тоже и *„повѣтовѝ комисіи шацунковѝ“* по всѣхъ 74 повѣтахъ въ Галичинѣ, въ рукахъ котрыхъ то комисій лежало переведенье оцѣненя грунтôвъ, а тымъ самымъ справедливый чи несправедливый розкладъ нового (уреґульованого) податку грунтового въ Галичинѣ.

До „центральнои комисіи“, зложеной въ цѣлости зъ 36 членôвъ (зъ того 12 именованыхъ черезъ министра крôмъ стôлькожь заступникôвъ) выбирала палата панôвъ 6, палата послôвъ 18 членôвъ а то въ той способ, що депутованѝ поодинокихъ краєвъ (не комплетъ цѣлои палаты) самостôйно тѝ выборы перепровадживали. Именно депутованѝ галицкѝ выберали 2-хъ членôвъ (и 2-хъ заступникôвъ), а мимо того, що мали, пôсля закона право выбирати навѣть зъ поза палаты, — то „Коło“ ограничило выбôръ выключно на саму шляхту, за выключеньемъ такъ въ загалѣ селянъ, якъ и заступаючои селянскѝ интересы рускои интелигенціи, мимо того, що въ *„комисіи для регуляціи податку грунтового“* вже певно не заходила обава „wywlekania domowych narodowościowych sporów“. Такимъ способомъ удалося однôй, и то меншôй групѣ интересôвъ податкуючихъ зъ Галичины, именно бôльшôй посѣлости, впровадити до тои комисіи яко репрезентантôвъ всеи податкуючои землѣ Галицкои самыхъ своихъ заступникôвъ: пп. Корн. Кржечуновича, Северина Смаржевского (зъ пал. панôвъ) и Людвика Шуманчовского (зъ пал. послôвъ) яко членôвъ, а пп. Гиполита Яворского, Чеслава Кобузовского (зъ пал. посл.) и Іосифа Баденього (зъ пал. пан.), яко ихъ заступникôвъ, — всѣхъ безъ вынятя „властителѣвъ дôбръ“, и якъ Staatshandbuch совѣстно записує, выхлючно „Ritter von“.

Чижь то вже не правдивый „Hans im Glück — Ивась въ щастю“ той нашь галицкій хлопъ? Не досыть, що напився за дармо горѣвки при кôлькохъ выборахъ до рады державнои, а тутъ єще паны и пôдôймаются за него роботы: заступати въ комисіи податковôй побôчъ своихъ власныхъ єще также и єго нужденнѝ интересы передъ покривдженьемъ черезъ колидуючихъ интересентôвъ! Але того єще навѣть не досыть.

До „львôвскои краєвои комисіи“ и „пôдкомисій краєвыхъ“ въ Тернополи и въ Краковѣ зложеныхъ разомъ зъ 24 (10 + 6 + 8) членôвъ, (именувавъ министеръ финансôвъ половину, а другу) половину, т. є. 12 членôвъ выбиравъ соймъ, и выбравъ розумѣєся такъ, що на 12 заступникôвъ податкуючихъ ани въ львôвскôй „краєвôй“ ани тернопôльскôй пôдкомисіи“ не знайшовся ани одинъ заступникъ селянъ, а тôлько въ краковскôй пôдкомисіи знаходимо ихъ двохъ, за тое на властителѣвъ бôльшихъ посѣдлостій припадає зъ цѣлои тои апостольскои цифры — ажь **10** мужѣвъ довѣрія.

А пôйдѣмъ дальше єще до „повѣтовыхъ комисій шацунковыхъ“, то побачимо не менше потѣшаючій образъ. До кождои зъ 74 *) комисій, складаючихся зъ 8 членôвъ, именувавъ министеръ финан. по 4 членôвъ, 1 члена выбирали „найвысше оподаткованѝ“ (властителѣ найбôльшихъ въ повѣтѣ дôбръ), а 3-хъ прочихъ — Выдѣлы радъ повѣтовыхъ. Якъ выглядаютъ тіи такъ зложенѝ комисіи, представляє слѣдуюча на пôставѣ урядового шематизму зъ р. 1871 уложена таблиця, до котрои мы задля повноты втягнули такожь высше згаданыхъ 24 членôвъ комисій и пôдкомисій краєвыхъ.

Для зрозумѣня тои таблицѣ треба памятати, що правительство (министеръ финансôвъ) именувало зъ поданого числа членôвъ — половину отже 300 членôвъ. Коли въ таблицѣ помимо того показуєся тôлько 157 ц. к. урядникôвъ, то походитъ се зъ того, що пôсля уставы зъ р. 1869 було правительство обовязане, зъ того цѣлого числа 300 именувати половину зъ помежи „податкуючихъ“ (Steuerträger). Будучи въ той способ ограниченымъ въ своѣмъ выборѣ, старалося правительство вышукати на своихъ заступникôвъ зъ помежи „податкуючихъ“ такѝ особы, котрѝ будь рôвночасно суть ц. к. урядниками, будь яко пенсіонисты, діурнисты, почтмайстры, секвестраторы, ераріяльнѝ предпріємцѣ и т. п. стоятъ до администраціи политичнои або финансовои въ бôльшôмъ або меншôмъ ôтношеню зависимости. Зъ ôтси походятъ въ нашôй таблици рубрики 2, 3 и 4, а именно такожь „властителѣ реальностій“ (напевно такъ само якъ и члены „невыказаныхъ занятій“, майже загаломъ стоячій въ ц. к. службѣ яко урядники), котрыхъ треба добре ôтрôжнити ôтъ названыхъ въ шематизмѣ „господарѣвъ грунтовыхъ“ и „селянъ“, понеже першій, т. є. згаданѝ „властителѣ реальностій“ (будучи безъ вынятя мѣшканцями повѣтовыхъ мѣстъ и властителями малыхъ огородовыхъ парцель при своихъ домахъ) ани своими економичными интересами, ани своими соспôльными звязками и понятіями, ани своимъ зависимымъ становищемъ не були покликанѝ ани не могли выступати при чинностяхъ оцѣненя въ оборонѣ интересôвъ селяньскихъ. Противно, яко заступники интересôвъ фискуса именованѝ члены комисій (рубр. 1—4) уважати мусѣли своєю задачію въ кождôмъ случаю, голосувати за якъ найвысшимъ оподаткованьемъ, взглядно оцѣненьемъ землѣ свого повѣту. Той фискализмъ, колибы ôнъ бувъ застосованый въ однаковôй для всѣхъ податкуючихъ мѣрѣ, с. є. рôвно до селяньскихъ якъ и паньскихъ посѣлостій, и колибы противъ него були стояли зъ другои стороны заступники такъ бôльшои якъ и селяньскои посѣлости въ рôвнôй взглядомъ себе силѣ, бувбы вправдѣ допровадивъ такъ само, якъ дѣйстно сталося, до пôдвышеня загальнои квоты катастральнои, отже и квоты податку зъ цѣлои Галичины супротивъ другихъ краєвъ, але натискаючи **однакою** вагою на тѝ обѣ групы интересôвъ (паньску и селяньску), и стрѣчаючи по тôй сторонѣ однакій ôтпôръ такъ ôтъ селяньскихъ якъ и паньскихъ заступникôвъ, — не бувбы допустивъ до того, щобы тое пôдвысшеньe ôтбулося майже выключно коштомъ селяньскихъ посѣлостій того краю.

(*Дальше буде.*)

*) Выпускаючи совсѣмъ зъ обрахунку 75-у комисію, мѣстцеву для самого мѣста Львова.

Назва комисіи	ц. к. урядники	повсѣдневности, маєтности, секвестр. рахунки, нотаріяльні акти, нотаріяльні акты *)	невыказаныхъ занятій	властителѣ реальностій	власти. посѣлости	власти. посѣлости	власти. посѣлости	разомъ
Львовски краєва и повѣтовѝ львовского району	59	7	18	15	88	11	9	218
Тернопôльска кр. пôдкомисія и повѣтовѝ терноп. району	48	6	9	10	86	16	3	189
Разомъ **всходна** Галичина	107	13	27	25	174	27	12	407
„ въ процентахъ	26%	3%	7%	6%	43%	7%	3%	—
Краковски кр. пôдкомисія и повѣтова краковского району	50	—	7	11	95	7	3	196
Въ (крак. районѣ) **заходнѣй** Галичинѣ въ процент	25%	—	3%	5%	47%	3%	1%	—
Въ **цѣлой Галичинѣ**	157	13	34	36	269	34	15	603
		240			324		39	603
Полови... групы интересôвъ		40%			54%		6%	
„ въ процентахъ								

цѣлыми вѣками освящене право пропинаціи. „Бачнôсть, братя обывателѣ, передъ тевтоньско-кошернымъ либерализмомъ, горальня и коршма се послѣдный ôтблескъ нашои колишнои силы економичнои! Не даймо собѣ выдерти нашого права! Памятаймо, що наше право — пропинація!“

Панъ Гуляйпольскій не мавъ на своѣмъ фôльварку горальнѣ, не мавъ навѣть коршмы, але сей „Голосъ зъ краю“ такъ дуже припавъ єму до вподобы, такъ сильно розбудивъ въ нѣмъ чувство спôльности съ „обывательствомъ“, що ôнъ задумався, глубоко задумався и — заснувъ. Що ôнъ такого думавъ, годѣ сказати, бо сонъ бувъ твердый якъ камѣнь. Ôнъ самъ проснувшись теперь не мôгъ собѣ нагадати своихъ думокъ и тôлько поглянувши на газету пригадавъ собѣ велике слово: пропинація! Повторивши се слово ôнъ довго дивився въ шафку „пропинаційныхъ выробôвъ“, где мухи такъ комунистично вдиралися въ право вышинку, дивився и почавъ думати.

„Пропинація, такъ пропинація се наше историчне, добре набуте право, вѣками освящене“, проговоривъ по хвили Гуляйпольскій и звôльна нахилився за люлькою, запаливъ єи довгимъ паперцемъ, пустивъ клубъ дыму и зновъ почавъ собѣ пригадувати, про що то говоритъ сей „Голосъ зъ краю“. Мало-помалу пригадалось єму, що тутъ иде про выкупъ права пропинаціи. „Буде выкупъ“ — думавъ Гуляйпольскій пускаючи що разъ бôльшій хмары дыму — „значитъ буде и сплата, ну не готовыми грôшми, а припустѣмъ паперами, отъ якъ свого часу була индемнизація. Индемнизація, идемнизація!“ Ажь цмокнувъ панъ Гуляйпольскій. „Индемнизація добра, дуже добра рѣчь. Що тамъ говорити о кривдѣ, то можна говорити такъ передъ широкимъ свѣтомъ, для людій, але такъ про себе таки треба сказати — индемнизація була добра рѣчь. Хлопъ вже и такъ бувъ дуже дрантивою худобою робучою, а тутъ заплатили за єго роботу, дали паперы не абы-якои вартости. А хлопа, якъ бы бувъ розумъ, и безъ того можна було запрягчи до роботы, на тое була пропинація! Го, го! Право пропинаціи се справдѣ наше велике право. Кобы то я бувъ мавъ той розумъ перше, где бы то я вже бувъ, чимъ бы то я вже бувъ! Якъ бы у мене була своя горальня, а до сего такъ въ чотыри коршемъ, я показавбы, якъ то можна господарити. Знесли пяньщину, моспаненьку, се дурниця, але пропинація осталась, то грунтъ. Отъ дурнѣ обывателѣ, не знались на своѣмъ добрѣ! Пропинація, пане добродѣю, дає силу въ нашѝ руки. Хлопъ за горѣвку все зробитъ. Въ тôмъ и цѣла штука, щобы ôнъ робивъ за горѣвку, а горѣвка, щобы була у пана! Гм, гм, пропинація — се велике право, не можна єго дармо пустити зъ рукъ“.

Панъ Гуляйпольскій зновъ починавъ дуже задумуватись. Ôнъ дуже высоко цѣнивъ пропинацію и вже обчислявъ въ своѣй головѣ, скôлько бы то обывателѣвъ могло пôдлатати свою бѣду, якбы прійшло до сплаты права пропинаціи. Отъ якбы то ôнъ мôгъ выкинути тыхъ 20,000 банковыхъ зъ своєи табулѣ, а бодай задавити тіи поменшѝ додатки по кôлька тысячь, що то пôшли на домове господарство, на давнѣйшѝ забавы, дорогѝ сукнѣ сестеръ и т. д. Дуже подобався Гуляйпольскому той плянъ высокои сплаты за право пропинаціи, дуже припавъ до душѣ цѣлый той „голосъ зъ краю“. Гуляйпольскій додумувався, що се певно мусѣвъ написати Прачиньскій до газеты сей голосъ зъ краю. Давнѣйше неразъ то доводилось ему чути, якъ Прачиньскій въ товариствѣ вступаєся за правами шляхты, и — щось мрѣлося Гуляйпольскому въ головѣ — чи мабуть не чувъ ôнъ вже разъ такихъ самыхъ гадокъ о пропинаціи ôтъ Прачиньского. Але у него не було доброи памяти.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Нова криза министерска.*) Дня 14 с. м. принесла урядова вѣденьска газета вѣдомôсть о наглôй кризѣ въ кабинетѣ Таффого; два именно министры: Штрайтъ, министеръ правосудія и Кремеръ, министеръ торговлѣ выступили зъ кабинету. На министра торговлѣ покликавъ цѣсарь барона Пино (род. 1826), бувшого намѣстника Буковины а теперь намѣстника горѣшнои Австріи, теку же министерства правосудія ôтдавъ цѣсарь тымчасомъ министрови Пражакови. Якъ вже сказано, димисія министрôвъ Штрайта и Кремера здивовала всѣхъ своєю несподѣваною наглостію; въ Австріи буваютъ не рѣдко кризы министеріяльнѝ, ба въ коалиційнôмъ кабинетѣ, якимъ єсть сегодня кабинетъ Таффого, безъ кризъ обôйтись годѣ, — но все таки попередущѝ кризы ôтбувались бôльше проволочно. Єще

*) Докторъ въ загалѣ одинъ, тоже нотаръ одинъ.

одно обстоятельство, бôльше случайного характеру, запевнило було всю печать австрійску, що на якійсь часъ кабинетъ Таффого простоïтъ съ дотеперѣшнымъ своимъ складомъ. Тутъ масмъ на думцѣ розмову гр. Таффого съ вѣденьскимъ кореспондентомъ ческой „Politik“. Пôдчасъ довше якъ пôвъ годины треваючои авдіенціи згаданого кореспондента у президента министрôвъ гр. Таффе дôткнувъ межи иншими справами такожь справу дотеперѣшного складу министерства: на запытанье кореспондента „Politik“, чи поголоски о частковôй кризѣ въ кабинетѣ суть правдивй, — ôтповѣвъ гр. Таффе рѣшучо, що „поголоски тіи суть пустою выдумкою дневникôвъ. Виравдѣ въ кабинетѣ, котрый не єсть партійнымъ, дучаются рôжницѣ поглядôвъ въ неодноï справѣ, але поголоски о кризѣ суть безосновнй.“ Тая розмова кореспондента „Politik“ съ гр. Таффе ôтбулась 11 с. м, а вже въ три дни пôзнѣйше криза сталась довершенымъ фактомъ, а сталась очевидно несподѣвано навѣть для самого гр. Таффе. Причина такъ наглои кризы дасться въ тоï способъ выяснити. Въ днях межи 11 а 14 с. м. мусѣлось ôтбути засѣданье рады министрôвъ, на котрôмъ мусѣло бути обговорюване при надходячôмъ отворенію рады державноï ôтношенье кабинету до бôльшости парляментарноï (правицѣ). Бôльшôсть министрôвъ мусѣла вѣроятно прихилюватись до жадань тонжь бôльшости и при тôмъ случаю опозиційнй министры Штрайтъ и Кремеръ попросили о димисію, котру дѣйстно одержали. Що жаданя правицѣ не мусятъ бути дуже далеко сягаючй, то доказує фактъ, що третій членъ опозиційноï меншости въ кабинетѣ Таффого, министеръ просвѣты баронъ Конрадъ не прилучився до своихъ двохъ товаришівъ а оставъ и на дальше на становищи министра. Зъ уступленя министрôвъ Штрайта и Кремера не поноситъ кабинетъ Таффого ніякои страты, бо они для кабинету не мали политичного значеня, не маючи за собою ніякои парляментарноï фракціи, на котрôй моглибъ опертися. То найлучше показалось при ухвалѣ буджету, коли вся лѣвиця солидарно голосувала противъ буджету. Новый министеръ торговлѣ баронъ Пино есть для вѣрноконституційныхъ немилымъ здобуткомъ въ кабинетѣ гр. Таффого. Бар. Пино за весь часъ своеи политичноï карієры завсѣгды иде слѣпо за кождочасным правительством, а въ найновѣйшихъ часахъ при послѣдныхъ выборахъ до рады державноï зъ бôльшихъ посѣлостій въ горѣшнôй Австріи дуже нещиро прислужився вѣрноконституційнымъ, за що єго тіижь не злюбили. Бар. Пино не посѣдає тôлько здôбностій фаховыхъ и практичного досвѣду, що єго попередникъ Кремеръ, котрый именно знався дуже добре на межинародныхъ торговельныхъ ôтношеняхъ, — але въ кабинетѣ Таффого всякій министеръ, хотьбы ôнъ бувъ и найздôбнѣйшій въ своѣмъ фаху, есть для вѣрноконституційныхъ ненавистнымъ.

Такъ отже нова криза вже перебута, кабинетъ Таффого почасти поповнився и остає на дальше въ характерѣ коалиційного, не партійного кабинету. Чи ôнъ такимъ остоится и якъ довго, покаже будучнôсть. Мы такъ привыкли до кризъ въ кабинетѣ Таффого, що нова близька криза булабы для насъ совсѣмъ не несподѣванкою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Обговорюючи внутрѣшнй потребы россійскои державы, не могла россійска праса ненаткнутись и на долю рускаго, або якъ тамъ называютъ, малорускаго народа. Тôлькожь одна а именно добросовѣстна часть россійскои прасы столичноï стояла и стоитъ доси все єще за далеко ôтъ справъ рускаго народа, щобъ пôдносити и поясняти ихъ ôтповѣдно и въ повнôмъ свѣтлѣ правды. Друга часть столичноï прасы и то часть недобросовѣстна на чолѣ съ „Московскими Вѣдомостями“ и єи редакторомъ Катковымъ не жахалась накидати на Русинôвъ и ихъ народну справу самй найпôдлѣйшй клеветы и представляти Русинôвъ яко неустаючихъ ворохобникôвъ и революціонерôвъ, щобъ тымъ оправдувати ажъ до крайности строгй и въ иншихъ державахъ нечуванй мѣры правительства, якъ пр. заказъ рускаго языка, рускихъ книжокъ, пѣсень театральныхъ представлень и т. д. А провинціональна, именно южноруска праса, пôддана пôдъ безусловну волю генералъ-губернаторôвъ, не мала тои силы и можности хочьбы словомъ указати на безъôтрадне народне положенье Русинôвъ въ Россіи пôдъ надто невыносимыми строгими мѣрами правительственными. Такъ отже никто не говоривъ публично въ Россіи о долѣ цѣлыхъ 14 міліонôвъ рускаго народа, а тымъ часомъ сумнй наслѣдства сего анормального стану, въ якій поставлено рускій народъ, що разъ бôльше розвивались, очевидно не тôлько на шкоду рускаго народа, але и самои россійскои державы. Упадокъ народноï просвѣты, застôй розвою интелектуального житя, взрôстъ секты штундистôвъ, взростаюча нужда народа походяча зъ темноты и необразованя, — се були найпершй наслѣдства сего анормального стану. Они взростали зъ дня на день. Колижь теперь пôдъ новымъ правленьемъ гр. Лорисъ-Меликова попри зачаткахъ иншихъ реформъ настало такожь певне облегченье цензурноï строгости и россійска праса, бодай столична, змогла свобôднѣйше заговорити о рôжныхъ нуждахъ Россіи, то, якъ сказано, она не могла не наткнутись и на долю рускаго народа. Тіи голосы, хочь и не дуже такъ єще часто и такъ всесторонно пôдношенй, щобъ могли цѣлу справу основно пояснити, такъ якъ они пôдносятся Великороссами, всежь таки далеко стоячими ôтъ житя Русинôвъ и не знаючими добре ôтношень южноруского краю, однакожь они на стôлько замѣтнй, що показуютъ, якъ навѣть самй Великороссы почуваютъ велику анормальнôсть положеня Русинôвъ въ Россіи вже хочьбы тôлько зъ чисто гуманитарного становища.

Свого часу обговорили мы въ „Дѣлѣ“ дуже симпатичнй для Русинôвъ статіи московскои газеты „Рускій Куріеръ“, педагогичноï газеты „Семъя и Школа“ и друг. Теперь наведемъ дуже цѣкавый ôтзывъ „Голоса“ въ тôмъ дѣлѣ. „Голосъ“ пише межи иншимъ:

„Чимъ провинився чотырнацятьміліоновый народъ, давшій Россіи Гоголя, Шевченка и др., що ôнъ теперь позбавленый тыхъ найелементарнѣйшихъ правъ до розвою своеи письменности, зъ якихъ користаютъ на основѣ загальныхъ законôвъ Естонцѣ, Лотишѣ, Грузины, Ôрмены и другй пôдвластнй цареви народы? Где причины, котрй моглибы оправдати тую мѣру, котра нищитъ творчу мысль народа въ самôмъ зародѣ, котра позбавляє народъ одного зъ найсильнѣйшихъ средствъ до розвою, котра оскорбляє кождого Малорусина ôтъ простого хлѣбороба до найобразованѣйшого чоловѣка?“

„Печать на полудни Россіи, пôдвержена самовольнôй „предварительнôй“ цензурѣ, не выдала кромѣ пяти-шести мѣзерныхъ книжочокъ ничого въ малорускôмъ языцѣ. На сценѣ заказано давати малорускй штуки. Малоруска книжка случайно встрѣчена въ школѣ стаєсь тяжкимъ corpus delicti. Цѣлй етнографичнй выданя, повнй дорогоцѣнныхъ, съ великимъ трудомъ здобутыхъ матеріялôвъ, лежатъ въ рукописяхъ, дожидаючи лучшихъ часôвъ, а даровитй писателѣ, котрй выступили на сцену въ той короткій періодъ розсвѣту, блыснувшого для малороскои литературы въ першôй половинѣ 70-ыхъ рокôвъ, ховаютъ свои новй творы пôдъ десяти замками, недоумѣваючи, чи маютъ они право писати въ рôднôмъ языцѣ. Заказано навѣть переклядъ на народну бесѣду святого евангелія, хоть народъ малорускій бажае познакомитись съ евангельскою наукою, чого доказомъ есть ширячася межи народомъ штунда...“

„Доля многострадальноï малороскои литературы дуже поучаюча. Тôлько одна єи часть розвивалась свобôдно, а то народна словеснôсть, котрои передаванои зъ устъ до устъ, не мôгъ досягнути ніякій заказъ. Всѣ знаютъ, що малоруска поезія народна дуже богата и зъ межи славяньскихъ рôвнатись може хиба лишь съ сербскою. Письменна же малоруска литература, ôтъ самого першого єи появленя, все була переслѣдована и осмѣвана; она ишла тернистою стежкою“...

Дальше авторъ дуже наглядно описуе переслѣдованя, якй все систематично пôдимались противъ всѣхъ талантливѣйшихъ писателѣвъ рускихъ. Для малороскои литературы по кôлькохъ ясныхъ, погôдныхъ дняхъ все наступали довгй, мрачнй ночи...

На закôнченье статіи „Голосъ“ пытае: „Чи не часъ теперь скôнчити вже тое нетерпиме ôтношенье до малорускаго языка и литературы?... По що безтактными мѣрами вызывати роздражненя?... Ничимъ неоправданый заказъ печатаня малорускихъ книгъ есть нынѣ мѣрою дуже суперечною съ направленьемъ теперѣшноï дѣятельности“.

Дай то Богъ, щобы ôтзывъ „Голоса“ не прошумѣвъ марно, мовъ той вѣтеръ пустый, попри уха мѣродательныхъ сферъ, але щобы бувъ выслуханый и переведеный въ дѣло...

Нѣмеччина. Бисмаркъ повернувъ до Берлина, бо хоче брати удѣлъ въ засѣданяхъ прускаго сойму, котрый важнй справы має обговорювати. Межи найважнѣйшими справами стоитъ на першôмъ плянѣ внесенье Виндгорста, въ котрôмъ жадае, щобы священики за ôтправлованье службы божои въ костелахъ не були потяганй до ôтвѣчальности и пôсля маєвыхъ законôвъ каранй. При спеціяльнôй дебатѣ сподѣваются попертя того внесеня лише черезъ консерватистôвъ и може черезъ кôлькохъ либералôвъ, єслибы его змодификовано. Можна надѣятися, що тое внесенье не узыскае бôльшости голосôвъ, бо тогды маєвй законы Фалька не малибы ніякого значеня, а нѣмецкій Kulturkampf єще на тôкько не уставъ, щобы либералы попирали внесенье Виндгорста.

Въ Берлинѣ прибирає рухъ антисемитскій що разъ бôльшй розмѣры. Въ послѣднôмъ тыждни ôтбулися антисемитскй зборы академикôвъ, на котрыхъ було до 800 присутствуючихъ. Кромѣ зборôвъ академикôвъ, где высказано ôтрубнôсть нѣмецкого елементу ôтъ жидôвского, ôтбулися єще зборы скликанй професоромъ Генрици, и зборы христіяньско-соціяльноï партіи, на котрыхъ було до 3000 народа. Найбôльше бурливй були зборы, скликанй професоромъ Генрици, бо для привернення порядку мусѣла полиція кôлькохъ крикливыхъ жидôвъ вывести зъ салѣ. Розъяренье противъ жидôвъ ширится съ кождымъ днемъ бôльше и навѣть самъ наслѣдникъ трону на засѣданю товариства Викторія, котрого єсть предсѣдателемъ, выразивъ свое незадоволенье зъ антисемитского руху. Такожь и зборы робôтникôвъ-соціялистôвъ освѣдчилися противъ пôднятои вôйны съ жидами.

Англія. Парлямент не укôнчивъ єще розправъ надъ троновою бесѣдою а ôткинувъ тôлько поправку Парнеля до адресу на тронову бесѣду, въ котрôй ôнъ домагався усуненя надзвычайныхъ средствъ для Ирляндіи, 435 голосами противъ 57. Що въ палатѣ послôвъ адресовй розправы такъ розтягаются, має се бути дѣломъ Парнеля и єго сторонникôвъ, котрй хотятъ, щобъ парлямент якъ найбôльше часу стративъ, нѣмъ прійде на чергу ухваленье надзвычайныхъ мѣръ для Ирляндіи. Парнель сподѣваєся, що до того часу зъорганизуєся лига аграрійна въ цѣлôмъ краю, а тогды не зможе правительство ничого зробити и съ ухвалеными надзвычайными мѣрами. Зъ обавы передъ лигою аграрійною, якъ такожь въ наслѣдство переступствъ аграрійныхъ коло Limerick, где въ ночи нападено вôзъ почтовый, якъ такожь и въ графствѣ Longford, где мало що не прійшло до бійки межи 350 полиціянтами и скадрономъ драгонôвъ а тлумами людій не хотячими допустити выругованя чиншôвника за неплаченье чиншу, домагаєся правительство змѣненя порядку дневного въ палатѣ послôвъ. Бôльше умѣркованй ирляндскй послы въ числѣ 15 выступили зъ пôдъ проводу Парнеля и утворили новый клюбъ „вигôвъ (либералôвъ) ирляндскихъ“. Причина выступленя має бути неможнôсть осягненя на дорозѣ опозиціи до крайности посуненои якихъ-будь користій для Ирляндіи. Проводиремъ новозаснованого клюбу має бути депутованый Shaw. Органъ Глядстона „Pall Mall Gazette“ домагаєся передъ завѣшеньемъ Habeas-Corpus акту въ Ирляндіи попереднього засуспендованя привилеѣвъ ирійскихъ членôвъ парляменту.

Оборона въ процесѣ Парнеля вже началась и всѣ майже сподѣваются, що Парнель и прочй образованй будутъ увôльненй, бо по складѣ теперѣшныхъ судіѣвъ присяжныхъ годѣ навѣтъ домагатися, щобъ всѣ выдали одноголосный засудъ, безъ котрого пôсля правъ англійскихъ не можна никого засудити.

НОВИНКИ.

— **Празникъ Богоявленьскій** ôтбувся, якъ завсѣгды, съ великою величавостію. Рано ôтправилась въ церквѣ Успеньскôй (волоскôй) торжественна служба Божа, котру ôтслуживъ ВПр. митрополитъ Іосифъ въ асистѣ крылошанъ и другихъ священикôвъ. Пôдчасъ службы Божои роздавався прекрасный хоральный спѣвъ мѣшаныхъ голосôвъ, въ чѣмъ брали участь ученицѣ женьскои семинаріи, рускй питомцѣ и воспитанники бурсы Ставропігійскои. По тôй ôтправѣ удався митрополитъ съ цѣлымъ духовенствомъ и вѣрными на ринокъ, где ожидала вже численно згромаджена публичнôсть. Тутъ посередъ поважного окруженя властій правительственныхъ, политичныхъ и автономичныхъ ôтбулося водосвятіе черезъ ВПр. митрополита при асистѣ Преосвященного епископа Сильвестра и другихъ достойникôвъ церкви, якъ такожь всего львôвского духовенъства. Торжественно пристроене войско залягло въ парадѣ ринокъ, а музика войскова и выстрѣлы товаришили сему взнеслому обрядови. Сильный морозъ бувъ здаєсь причиною, що музика не выконала хорошо своеи задачѣ, такъ якъ инструменты троха розстроились. Жаль тôлько, що войско не асистуе въ тôмъ празнику въ такôмъ числѣ, якъ се дѣесь при торжествахъ лат. обряда въ нашôмъ мѣстѣ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Лукавиця гôрна въ повѣтѣ Стрыйскôмъ 100 зр. запомоги на внутренне урядженье церкви.

— **Архикнязь Рудольфъ** удаєся съ початку лютого до Египту и до Єрусалима.

— **На руки пос. О. І. Озаркевича** переслано ôтъ дня 30 листопада м. р. слѣдуючй петиціи: Гр. кат. Духовенъство зъ деканатôвъ: Устье, Унѣвъ, Чорткôвъ, Коломыя, Скала, Толмачь, Добромиль, Бускъ, Мокряны, Мостиска, Богородчаны — о получшенье дотаціи.

Иванъ Мацюкъ, селянинъ зъ Лучи, о зарядженье въ справѣ поля „Рутеръ“.

Громада: Яворôвъ, Брустуры, Мыкитинцѣ, Рѣчка, о побôръ суровицѣ.

— **Зъ Станиславова** доносятъ намъ, що на засѣданю комитету выборчого поставлено бôльшостію голосôвъ на кандидата соймового посла дра Ивана Добряньского, адвоката львôвского. Найблизшй кандидаты що до числа голосôвъ були о. Церкевичь и проф. дръ Антоневичь. „Рада Руска“ инспирувала комитетовыхъ въ користь дра Добряньского. Всѣ держатся въ карности и солидарности и цѣлый комитетъ буде пôдтримувати кандидатуру дра Добряньского. Дня 30 л. с. м. маютъ зôбратися выборцѣ и кандидатъ дръ Добряньскій для бесѣды кандидатскои. Зголошуются такожь селяне-кандидаты.

— **Комисарями скарбовыми** именовавъ президентъ дирекціи скарбовои концепистôвъ Володимира Навроцкого и Юліяна Паславского.

— **Маршалкомъ краєвымъ** для Галичины, якъ доноситъ „Neue freie Presse“, именовавъ Є. В. Цѣсарь кн. Юрія Чарторыского.

— **Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“** заключивъ дня 5 (17) с. м. контрактъ съ п. Емиліяномъ Бачиньскимъ, директоромъ руского театру, котрого оферта оказалася найкористнѣйшою для дальшого успѣшного розвою рускои сцены народноï.

— Дотеперь **найбôльшій морозъ** сеи зимы бувъ дня 4 (16) с. м., въ котрôмъ термометеръ показувавъ 15° зимна въ середмѣстю Львова. Въ частяхъ мѣста высше положеныхъ було о кôлька степенѣвъ бôльше зимна.

— Дръ теольогіи **о. Валерій Яминьскій**, парохъ Розжалова сокальского дек., упокоився 16 грудня 1880 року въ 36-ôмъ роцѣ житя и въ 14 ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— **Перемыскій полкъ** бр. Гандель (нръ 10) має удатись до Босніи.

— **Фцм. бр. Kellner von Köllerstein**, властитель 41 полку, упокоився 14 л. с. м. въ Вѣдни въ 80 роцѣ житя.

— **Нову читальню** заложено недавно въ Крылосѣ, котра числитъ дотеперь 69 членôвъ и зôбрала въ кôлькохъ дняхъ 33 книжокъ,

— **Выдѣлъ читальнѣ въ Крылосѣ** має честь зложити подяку достохв. филіи товариства „Просвѣта“ въ Станиславовѣ и Вп. Хохотвицкому, мѣстцевому писареви громадскому, за даръ въ книжкахъ для тоижь читальнѣ.— *Иванъ Волянській*, сотрудникъ парохіи и голова читальнѣ.

— **Зъ Перевôзця** пôдъ Войниловомъ доносятъ намъ, що при конскрипціи въ тôмже селѣ жидъ-арендарь записавъ „jenzik polskй“ яко домашный, хотяй ôнъ и родина єго послугуесь дома жаргономъ нѣмецкимъ а въ розмовѣ съ селянами языкомъ рускимъ, — польского же языка въ зубъ не знае. Сей поступокъ арендаря дуже обуривъ селянъ; они кажутъ: „зъ насъ Русинôвъ кровь ссе, а прикидаеся „Лехомъ“.

— **Н. Костомарôвъ** працюе теперь надъ обширною монографіею „Гетманьство Мазепы.“

— **Янъ Добжаньскій**, редакторъ „Gazet-y Narodow-oи“ и бувшій директоръ львôвского театру Скарбка, усуненый ôтъ директорства того театру, заявивъ въ своѣй газетѣ, що намѣряе заложити другій польскій театръ для комедій и оперетокъ.

— **Зъ Буковины** доносятъ намъ, що при ôтбувшôйся недавно конскрипціи въ селахъ чисто рускихъ позаписовано Русинамъ ромуньскій языкъ яко домашный. Въ дѣлѣ тôмъ найбôльшу заслугу положила греческо-православна консисторія, знана зъ своеи великои загорѣлости противъ всему, що руске. Она то обсадила чисто рускй парохіи священиками, котрй по руски ничого не умѣютъ, а Русинôвъ, о котрыхъ переконалася, що суть добрыми патріотами, умѣстила въ мѣстцевостяхъ ромуньскихъ, щобы не мали способности съ народомъ рускимъ стыкатись и не дай Боже поучити о правахъ, якй єму належатся. Въ такихъ то рускихъ селахъ, где священиками суть Ромуны, муситъ народъ, если яке дѣло має до священика, по ромуньски съ нимъ говорити, бо инакше не зробитъ священикъ того, о що єго прихожане просятъ. Такъ дѣеся въ селѣ Дземине, замешканôмъ майже самыми Русинами, въ котрôмъ есть священикомъ Е. Поповичь, походячій зъ рускаго роду, а ôтличаючійся великимъ русоѣдствомъ. Прихожане въ Дземине умѣютъ розповѣдати, якъ о. Е. Поповичь въ способѣ цѣлкомъ неприличный ôтповѣдає тымъ, котрй поважатся до него по руски говорити. Такимъ то своимъ поступованьемъ змушуе о. Е. Поповичь, щобы Русины училися румуньскои бесѣды. При недавно переведенôй конскрипціи позаписовавъ комисарь конскрипційный Русинамъ въ Дземине и въ 8 иншихъ селахъ ромуньскій языкъ яко домашный, а сталося то въ той способѣ, що ромуньскій комитетъ въ Чернôвцяхъ розбславъ до всѣхъ ромунь-

скихъ священикôвъ въ рускихъ селахъ препорученье, щобы при списѣ людности старалиср о вписанье Русинôвъ за Румунôвъ, що и дѣйстно сталося. Въ такій спосôбъ стараются Румуны силою поробити зъ Русинôвъ Румунôвъ бодай на паперѣ, если имъ тое на дѣлѣ не всюды удаѣся. Такожь и наша гр. кат. консисторія обсаджуе гдекотрѣ парафіи, якъ Радôвцѣ, Качику, Кимполюнгъ и иншѣ, священиками, котрѣ о своихъ прихожанъ не дуже журятся и на такѣ важнѣ справы якъ списъ людности цѣлкомъ не уважаютъ, якъ примѣромъ священикъ въ Кимполюнгу. Чи тамошнѣ душпастырѣ не дôстали ôтъ своеи консисторіи жадного поученя що до конскрипціи?

— **Инспекторъ окружный въ клопотѣ.** Въ Курникахъ пôдъ Тернополемъ завела громада школу филіяльну, при котрôй рада окружна надала посаду провизоричного учителя п. Ляторовскому. П. Л. учивъ, повинуючись мабуть приказови п. инспектора окружного, дѣтій по польски, хочь громада совсѣмъ руска, а навѣть значна меншôсть латинникôвъ не знае польскои мовы ани въ зубъ. Таке поступованье учителя не сподобалось громадѣ и жадала смѣло, щобъ дѣтій учено по руски, бо иншого языка имъ не треба. Однако учитель оперся тому слушному жаданю громады словами: „Вы розумѣете своѐ въ господарствѣ, пôнъ своѐ въ церквѣ, а я своѐ въ школѣ, отже вамъ нич-ого до школы мѣшатись!“ Недавно заѣхавъ до сеи школы инспекторъ окружный на визитацію, а господарь курницкій Мих. Ткачь покористовавсь сею случайностію, щобъ при учителю просити инспектора о выкладовый языкъ рускій. Инспекторъ выслухавши господаря, сказавъ по нѣмецки до учителя: „Unterrichten Sie weiter polnisch“, думаючи, що мужикъ не порозумѣе, та якжежь заклопотався, коли мужикъ сей-часъ на то замѣтивъ: „Нѣ, прошу пана, мы таки хочемо, щобъ нашѣ дѣти по руски училися!“

— (*Д.*) **Зъ пôдъ Солотвины** пишутъ намъ, що въ Марковѣ обкрали невѣдомѣ до нынѣ злодѣѣ тамошну церковь. Коли „старшій братя“ прійшли около полудня до церкви за якоюсь орудкою, застали дверѣ церковнѣ отворенѣ, а скарбона була розбита. Нѣмъ затревоженѣ люде розглянулися и змѣркували, що дѣеся, учули якесь стуканье на даху, а потôмъ упало щось зъ того низького даху на землю. Бувъ то власне той злодѣй; сполоханый надходячими людьми, дôстався ôнъ до ôкна, зъ ôттамъ скочивъ на дахъ, а зъ даху на землю. Люде опамятались, выбѣгли на цвинтарь церковный, але за злодѣемъ застигъ вже и слѣдъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали съ Новымъ Рокомъ слѣдуючѣ Добродѣѣ щирѣ датки на коляду: о. Сѣлецкій зъ Жужеля 1 зр., Громада Волосѣвка и Пôдгайчики 5 зр., Іоанъ Пацель зъ Пшеничникъ 1 зр., панѣ Анна Коцовска зъ Золочева 2 зр., панна Стефанія Ильницка 2 зр., о. Мѣльницкій 50 цт., п. Іосифъ Онишкевичь, нотарь зъ Зборова 5 зр., П. Левицкій, обыватель въ Куликовѣ 5 зр., Громада въ Жуличахъ 2 зр. 70 цт., Громада въ Городиловѣ 1 зр. 30 цт., о. Пачовскій 1 зр. — Въ имени бѣдныхъ ученикôвъ складае Дирекція рускои гимназіи Вп. Дателямъ щиру подяку.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Пѣсни къ пресвятой Богородицѣ. Часть I, выпускъ I,** мала 8-ка 16 стор. Цѣна 8 кр. Выдавъ о. Викторъ Матюкъ, сотрудникъ въ Перемышли. — Ôтъ часу введеня новои методы научнои въ школахъ людовыхъ звернено особенну увагу на науку спѣву, и приписано для него не тôлько особнѣ годины въ тыждни, але приказано еще и годины другихъ предметôвъ переплѣтати спѣвомъ. Мимо того не могла однакожь наука спѣву въ рускихъ школахъ добре розвиватись, по причинѣ, що не було доброго спѣванника рускога; дотепернѣшнѣ бо выдания були або за слабѣ, або не ôтповѣдали для шкôлъ людовыхъ. Пекучôй тôй потребѣ постановивъ зарадити загально звѣстный композиторъ нашь о. Викторъ Матюкъ выданьемъ цѣлого ряду звычайнѣйшихъ пѣсній такъ церковныхъ якъ и свѣтскихъ, уложеныхъ пôдъ ноты. На дняхъ появився въ Перемышли первый выпускъ тои працѣ, и обнимае чотыри пѣсни: „Пречистая Дѣво“, „О всепѣтая Мати“, „Что Тя наречемъ“, и „Подъ Твою милость“. Мельодіи тыхъ пѣсній суть звычайнѣ, укладъ (на два голосы) дуже удачный, а при тôмъ поединчій и легкій, и якъ-разъ надаеся для шкôлъ людовыхъ. Знаючи, якъ нетерпеливо допытувалися доси нашѣ учителѣ и священики за такимъ спѣванникомъ, ссьмо увѣренѣ, що всѣ пріймутъ радôстно тую вѣсть, и що не буде у насъ школы, гдебы тое выданье не находилося. Зъ нашои стороны выражаемо о. Матюкови всяке признанье за се пожиточне дѣло и выжидаемо скорого появленя новыхъ выпускôвъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. І. Л. въ С. Спасибôгъ за Вашѣ желаня. *Всч. о. П. Д. въ Р.* „Дѣло“ высылаеся всѣмъ предплатителямъ точно; если не дôйшло Васъ коли яке число, то се вина Вашои почты. На будуще просимо кожде число, котре не дôйде на часъ, зразъ реклямовати. *Всч. о. І. З. въ Лопянцѣ.* „Дѣло“ заплачено за нôвъ року, а „Зоря“ за цѣлый рôкъ. *Всч. о. Т. Б. въ М. нов.* Не можемо обнижити цѣны на „Дѣло“ для жадного пренумеранта, такъ якъ цѣну тую обчислено якъ можна найнизше.

Черезъ Редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: дръ И. Я. въ Станиславовѣ зр. 2·50, В. Я. въ Дрогобычи зр. 2·50 и на рускога правотаря 1 зр., Касино въ Снятынѣ зр. 1·30, о. Т. М. въ Ôкнѣ зр. 1·30, о. К. Л. въ Рѣпневѣ зр. 1·30, Вп. В. Л. въ Куликовѣ зр. 1·30, о. Н. Б. въ Черхавѣ зр. 2·50, Вп. А. Ч. въ Тернополи зр 1·30, Вп. І. В. въ Стрыю зр. 1·30, Вп. Т. З. въ Тысьменици зр. 1·30, о. І. О. въ Саджавѣ зр. 1·30, о. М. Г. въ Борщевѣ зр. 2·50, Вп. А. К. въ Золочевѣ зр. 2·50, Вп. А. Б. въ Тернополи зр. 1·30, Филія „Просвѣты“ въ Тернополи зр. 2·50, о. І. М. въ Сушнѣ зр. 1·30, Вп. А. И. въ Сушнѣ зр. 2·50, Вп. Н. Ш. въ Сушнѣ зр. 1·30, Вп. Ст. въ Сушнѣ зр. 2·50, Вп. В. Я. въ Черновцяхъ зр. 1.30, о. Д. Г. въ Заваловѣ зр. 5·20, Вп. П. М. зр. 1·50, Вп. І. К. въ Утѣшковѣ 2 зр., о. А. Л. въ Одреховôй зр. 2·85, Вп. Н. К. въ Гаяхъ старобр. зр. 2·50, о. К. Д. въ Топоровѣ зр. 2·50, Вп. А. П. въ Рудкахъ зр. 1, о. Д. Л. въ Цуцыловѣ зр. 2·50, Пчт. Громада Незнанôвъ зр. 2·50, Пчт. Громада Лопянка зр. 2·50, Пчт. Громада Грабова зр. 2·50, о. Н. К. въ Подусѣльнôй 35 кр., о. І. Х. въ Малешовцяхъ зр. 1·30, о. І. Т. въ Хлѣбичинѣ зр. 1·30, Вп. Ю. М. въ Лядскôмъ зр. 1·30, о. І. Р. въ Козачôвцѣ 49 кр.; для Зорѣ: дръ И. Я. въ Станиславовѣ зр. 4·60, п-ѣ Ел. Л. въ Лошневѣ зр. 2·30, о. І. З. въ Лопянцѣ зр. 4, о. Д. К. въ Лупковѣ зр. 2.30, о. Н. Б. въ Черхавѣ 4 зр., Вп. Т. З. въ Тысьменици 2 зр., о. П. Д. въ Ваневичахъ 2 зр., Вп. А. Б. въ Коломыи 2 зр., о. П. Л. въ Глубочку 4 зр., Вп. А. К. въ Золочевѣ 2 зр., о. І. М. въ Сушнѣ 2 зр., Вп. В. Я. въ Черновцяхъ 1 зр., о. С. въ Кобакахъ зр. 4·60, о. Б. въ Вихторовѣ 1 зр., о. Д. Г. въ Заваловѣ зр. 4·60, о. М. К. въ Медыни 1 зр., о. І. Г. въ Зарубинцяхъ 2 зр., о. К. Б. въ Утѣшковѣ 4 зр.

(Дальше буде.)

ПОСЛѢДНІЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Цѣсарь именовавъ членами доживотными палаты панôвъ: властителя дôбръ гр. Францѣшка Coudenhowe, тайного совѣтника Максимиліяна Гагернъ, тайного совѣтника бр. Гелферта, професора Ранду, опата Бенедиктинôвъ Роттера, гр. Фрідерика Shoenborn властителя дôбръ гр. Едварда Стадницкого, професора Шуйского, властителя дôбръ гр. Іоана Тарновского, бувшого шефа секціи Томашека и президента мѣста Кракова дра Зыбликовича.

Вѣдомôсть, подана газетою „Wiener-Vorstadts-Zeitung“ а повторена въ „N. f. Presse“, що кн. Юрій Чарторыскій зôставъ именованый маршалкомъ краєвымъ, оказалося передвчасною.

Оголошенье.

Про недостатокъ здоровля до господарки єсть въ замѣну одинъ зъ найлучшихъ приходôвъ, котрый маѣ 160 моргôвъ дуже доброи землѣ,—на такій, где переважалабы лугова господарка, якъ примѣромъ въ сторонахъ надъ-Днѣстровыхъ. — Адресъ: П. Д., почта Книгиничи, пов. Рогатыньскій.

Курсъ збôжа зъ дня 16 л. сѣчня 1881.

(*Справозданье спôлки рôльничои въ Тернополи.*)

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	отъ зр.	отъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	9	75	11	—
„ бѣла	9	75	10	80
„ жовта	9	50	10	60
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	25	10	—
Ячмѣнь	6	—	7	50
Гречка	6	25	7	—
Овесъ	5	80	6	50
Горохъ до варки	8	—	10	—
„ паст.	7	—	8	—
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	6	—	7	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	10	50	11	60
Ржѣй (Лиянка)	9	—	10	30
Насѣнье лляне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	30	—	53	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Курсъ львôвскій зъ дня 17. л. сѣчня 1881.

	платятъ (купуютъ безъ текучого куп. кунину) австр. валютою р.	кр.	жадаютъ р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281	50	284	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	172	50	175	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	298	—	301	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98	50	99	35
„ „ „ по 4% ав.	91	75	92	75
„ „ „ по 5% ав. період.	98	50	99	35
Банку гип. галиц 6% ав.	102	35	103	25
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	50	104	—
3. Листы довжнѣ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98	25	99	10
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	101	—	102	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	102	50
5. Лосы мѣста Кракова	19	25	20	75
„ „ Станиславова	24	—	26	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	49	5	59
„ цѣсарскій	5	51	5	61
Наполеондоръ	9	35	9	42
Нôвимперіялъ	9	65	9	75
Рубель россійскій срѣбный	1	50	1	65
„ „ паперовый	1	23	1	24½
100 марокъ нѣмецкихъ	57	85	58	45
Серебро	99	50	100	50

Важне для Дамъ.

На карнавалъ! На карнавалъ!

НАЙБôЛЬШІЙ И НАЙДЕШЕВШІЙ

МАГАЗИНЪ НОВОСТИ И КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ

J. KÜHMAYERA НАСЛѢД.

улица Гетманьска ч. 4 во Львовѣ.

Сукнѣ балевѣ ôтъ зл. 15 до зл. 50.
Сукнѣ шовковѣ на замовленя ôтъ зл. 50 до зл. 150.
Entrée de bal ôтъ зл. 5 до зл. 50 и цвѣты парискѣ.
Костюмы вовняны ôтъ зл. 10 до 80.
Плащѣ зимовѣ ôтъ зл. 12 до зл. 100; такожь
Великій выбôръ матерій на лôктѣ.

Замовленя выконуемо въ якъ найкоротшôмъ часѣ Взорцѣ на жаданье розсылаеся gratis и franco. (1—6)

DIE REFORM

WOCHENSCHRIFT

gegründet von

Franz Schuselka.

Eigenthümer und Herausgeber: Heinrich Dvořák.

выходитъ въ Вѣдни що тыждня выпусками по 2 вел. листы печатнѣ, обговорюе всѣ справы австрійскои Монархіи якъ и заграницѣ дуже основно и зъ становища интересôвъ славяньскихъ народôвъ.

„Reform“ посвящае такожь свою особенну увагу справамъ Галицкихъ Русинôвъ, обгововорюе нашѣ справы дуже прихильно и вповнѣ заслугуе на якъ найширшу пôдмогу и узнанье зъ стороны рускои Публики.

Предплата на р. 1881 (двацятый рочникъ) стоитъ на цѣлый рôкъ 10 зр., на пôвъ року 6 зр., на чверть року 3 зр. а. в.

Предплату слѣдуе пересылати пôдъ адресою:

Administration der „Reform“

Wien IX Maximilianplatz 13. (3—4)

ІОСИФЪ ПАДЕВСКІЙ ВО ЛЬВОВѢ

поручае тано въ найлучшихъ родахъ

ЦУКОРЪ КАВУ МИГДАЛЫ **РОДЗИНКИ** ДАКТИЛѢ **ФИГИ** **ОРѢХИ** ЧОКОЛЯДУ **ПОМАРАНЧѢ** ЦИТРИНЫ **ПОВИДЛА** и СЛИВКИ	ГЕРБАТУ **РУМЪ** **ВИНА** ПОРТЕРЪ англійскій РОЗОЛИСЫ и ЛИКЕРЫ **БИШКОКТЫ** БАКАЛИ и **МЕДОВНИКИ**	КАВЯРЪ **СЫРЫ** САЛЯМИ **САРДИНКИ** ЛОСОСЬ ТУНЧИКИ РАКИ ТРУФЛѢ ШАМПІОНЫ **МУШТАРДУ** и ОСЕЛЕДЦѢ	**СВѢЧКИ** МЫЛО РИЖЪ **КРУПКИ** САГО **ГРИБЫ** ФАРБКУ **КАРТЫ** ОЛИВУ ОЦЕТЪ **КАПАРЫ** МОСКАЛѢ

Замовленя зъ провинціи залагоджуе точно ôтворотною почтою. (6—6)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 3. Львôвъ, Субота 10 (22) сѣчня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в.ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Оглядъ на рôкъ 1880.

III.

Такъ отже ани внутрѣшна политика державна, ани политика краєва не принесла минувшого року для руского народа ніякихъ видныхъ користій, ніякого получшеня безôтраднои долѣ. Говорячи о державнôй и краєвôй политицѣ, не можна не згадати о дѣятельности нашихъ рускихъ послôвъ якъ въ радѣ державнôй такъ и въ соймѣ. До минимальнои скôлькости доведене число рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй и въ соймѣ вже a priori повинно було приготовити загалъ Русинôвъ на малоуспѣшнôсть або и цѣлковиту безъуспѣшнôсть рускихъ парляментарныхъ заступникôвъ. Всѣ порозумѣли, що при такъ страшно уменшенôмъ числѣ рускихъ послôвъ годѣ жадати ôтъ нихъ успѣшнои, активнои дѣятельности парляментарнои. Рускѝ послы по своѣй малочисленности перестали бути дѣятельнымъ факторомъ парляментарнымъ, съ котрымъ бы такъ соймъ краєвый якъ особенно рада державна по необходимости мусѣла числитись. Рускѝ послы могли вже тôлько пôдносити въ имени руского народа такъ справедливѣ а такъ численнѣ жалѣ безъ надѣи на якій-нибудь успѣхъ, они могли лише статися голосами свого народа вопіющими въ пустыни, пôдносити передъ широкимъ свѣтомъ сей голосъ „во услышаніе всѣхъ“, подавати знакъ житя руского народа и остатися малочисленными сторожами многочисленного, забутого и покривдженого народа.

Якъ и дуже сумною мусѣла бути така роля нашихъ послôвъ сама собою, однакожь при всѣмъ тôмъ могла она мати такожь и свою велику вагу, а то силою самои идеи справедливости и силою жизненного права живого а многочисленного руского народа. Єсли сила въ певнôмъ взглядѣ стаєся правомъ, то зновъ на ôтворотъ право — ясне, неоспориме — може такожь статися до певнои мѣры силою. Єсли отже малочисленнѣ голосы рускихъ послôвъ мали статися такою силою, выплываючою зъ самого ясного, неоспоримого права руского народа, то они моглибы були се осягнути лише своєю интензивностію. Що такъ не сталося — се єсть фактомъ незаперечимымъ. Радо признаємо, що голосы нашихъ трехъ послôвъ рускихъ въ радѣ державнôй пôдносилися єсли не съ бôльшою, то напевно съ рôвною силою якъ давнѣйшои 15-ти-посольскои делегаціи рускои. И въ тôмъ почиває ихъ велика заслуга, тымъ бôльша, що теперѣшнѣ обстоятельства въ радѣ державнôй були для нихъ незрôвнано бôльше некористнѣ якъ за попереднои каденціи парляментарнои неôтжаловано промарнованои. Мимо того не стало имъ тои интензивности, котра бы могла надати силу оспорюваному але неоспоримому праву руского народа передъ державнымъ парляментомъ, а бодай передъ самыми австрійскими народами. Рускѝ послы въ радѣ державнôй розлучились вправдѣ съ централистичною партіею и о стôлько звернулись минувшого року на нову дорогу, але сей ихъ поступъ не мавъ єще на стôлько рѣшительности, щобы съ рôвною послѣдовательностію объявлявся въ цѣлôй теперѣшнôй парляментарнôй дѣятельности всѣхъ трехъ послôвъ однаково, а колективнѣ заявленя нашихъ послôвъ въ радѣ державнôй не мали доси смѣлости ясно заявити становище руского народа и рѣшучо высказати найважнѣйшу кривду Русинôвъ, що централистична политика торгувала доси безсовѣстно долею цѣлого народа, ôтдаючи єго на ласку и неласку краєвыхъ гегемонôвъ яко цѣну пôддержаня державнои гегемоніи централистôвъ. Така неясноôть колективныхъ заявлень рускихъ послôвъ дає догадуватись неясности самои политичнои програмы, особливо передъ народами, котрѝ стремлятъ до рôвноуправненя всѣхъ народôвъ, и не може розбудити у нихъ повного довѣрія до руского народа яко союзника державнои програмы помиреня всѣхъ народôвъ через ихъ повне рôвноуправненье. При такôй неясности и неодностайности послы другихъ народôвъ не могутъ мати поруки, чи заступники руского народа при першôй-лучшôй змѣнѣ министерства зновъ не перехилятся на сторону централизму мимо того, що централистичне правительство тôлько союзомъ съ Поляками противъ другихъ народôвъ, а тымъ самымъ тôлько дальшою выдачію Русинôвъ пôдъ ихъ гегемонію може и мусутъ окуплювати своє существованье. Въ тôмъ почиває одна зъ головныхъ причинъ, для чого голосы рускихъ послôвъ не мали доси тои интензивнои силы ясного и неоспоримого права народного. Зъ тои самои причины не могли они покористати навѣть зъ тои силы, яку ихъ голосамъ мôгбы бувъ надати такъ безперечно величавый а однодушный объявъ народного вѣча Русинôвъ.

Взглядно користнѣйше становище припало рускимъ посламъ въ соймѣ. Тутъ представляютъ они єдину опозицію, котрои теренъ дуже широкій и многонадѣйный. Именно длятого, що теперѣшна бôльшôсть соймова — єсли вже не цѣлый майже соймъ съ малыми вынятками — представляє на дѣлѣ лише одну групу краєвыхъ интересôвъ великои посѣлости и въ тôмъ мало що не кастовôмъ направленю розвиває свою дѣятельнôсть, становище опозиціи въ соймѣ являєся дуже користнымъ мимо малочисленности опозиційныхъ послôвъ. Сума интересôвъ значно переважаючои части краєвои людности, незаступленои въ соймѣ, може надати малочисленнôй опозиціи соймовôй таку силу, котра приневолилабы соймову бôльшôсть до уступокъ, а и збôльшилабы съ часомъ заступникôвъ опозиціи до дуже поважного числа, тымъ поважнѣйшого, що за нею стоялабы бôльшôсть краю. Але до сего необходимо потреба, щобы опозиція зрозумѣла тое важне становище заступникôвъ позапарляментарнои бôльшости краю, щобы смѣло и съ цѣлою свѣдомостію обняла въ свои руки заступництво интересôвъ теперѣшною соймовою бôльшостію незаступленыхъ, щобы не тôлько була смѣлою, всесторонно основною и оборотною въ критицѣ дотеперѣшного веденя краєвыхъ справъ, але заявила такожь позитивну програму здоровои акціи соймовои и лучшого уладженя всѣхъ краєвыхъ справъ, безъ чого опозиція николи не може бути въ повнѣ успѣшною.

Мимо усилій поодинокихъ рускихъ послôвъ ступити на тую дорогу, загалъ рускихъ послôвъ соймовыхъ не змôгъ доси статися такою активною опозиціею въ соймѣ, хотяй дуже сумный станъ краєвои господарки и очевидный щоразъ бôльшій застôй найважнѣйшихъ справъ краєвыхъ подававъ дуже широке поле для успѣшного выступленя опозиціи. Съ жалемъ треба сказати, що голосы гр. Рея, гр. Круковецкого, дра Зыбликевича и ин. выпередили рускихъ послôвъ въ найважнѣйшихъ справахъ. Такъ вправдѣ остались мося опозиціею въ соймѣ, але опозиціею слабою, пасивною и совсѣмъ не такъ жизненною, якъ жизненна, справедлива и сильна наша справа народна.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

I.

(*Дальше.*)

Але тои мѣры власне тутъ забракло. Зъ чотырохъ членôвъ выходячихъ зъ выборôвъ и маючихъ задачу, згаданôй фискальнôй тенденціи противуважити, одинъ, выбраный зъ „найвысше оподанкованыхъ“ властителѣвъ землѣ кождого повѣту, eo ipso мусѣвъ заступати интересы бôльшои земскои посѣлости. Прочихъ 3-хъ членôвъ выбирали въ иншихъ краяхъ коронныхъ, не ущасливленыхъ радами повѣтовыми, вôйты громадскѝ; у насъ — Выдѣлы радъ повѣтовыхъ, с. е. тѝ самѝ, пôдъ котрыхъ фирмою выступали при всѣлякихъ выборахъ „выборчѝ комитеты польскѝ“ зъ высше

Ревизоръ зъ Петербурга

въ Волочискахъ.

— До шефа! до шефа! лишь скорше!

— Бѣжѣтъ до кождого бюра, та кажѣтъ, нехай кождый вдягае парадный мундуръ и спѣшитъ сей-часъ до шефа!...

— На милôсть Бога, збирайтесь, панобе, чимъ скорше! А гдежь другѝ! Кличте тутъ всѣхъ, щобъ разомъ въ порядку до шефа удатись.

— Бодай Васъ, Прокопе Прокоповичь! Гдежь можна такъ довго запинати гудзики!

— Ходѣмъ вже, бо часъ минае; годѣ наразитись намъ пану ревизорови!...

Такій алярмъ зробився одного красного ранку въ першôй половинѣ сѣчня 1881 року на стаціи въ Волочискахъ, коли пôсланець ôтъ шефа рознѣсъ помѣжь урядники вѣсть, що пріѣхавъ зъ Петербурга генеральный ревизоръ желѣзниць, п. Карлиньскій, и бажае, щобъ всѣ урядники стаціи представилися єму. Пріѣзду пана ревизора никто не сподѣвався, и тому-то тая нагла вѣсть мовь громомъ спала на цѣлый корпусъ стаційный и въ кождôй души будились якѝсь дивнѝ чувства... Одинъ шукавъ свого мундура, другій бѣгавъ, Богъ знае за чимъ, ôтъ кута до кута, а тамтой зновъ кликавъ нетерпеливо та наганявъ всѣхъ до скорости. Але-бо и було чого непокоитись. Ни въ ôтси, ни въ ôтти зъѣхавъ самъ панъ ревизоръ, а ревизоръ предсѣ не абыяка „персона“! Треба зважати, щобъ єго очамъ представилось все точно и въ порядку, бо не добре заслужити собѣ на гнѣвъ; така рѣчь може часомъ и зле скôнчитись...

Скоро мовь лыскавиця дôйшла тая вѣсть до ушій всѣхъ урядникôвъ и за малый часъ згромадились они всѣ разомъ и шнуркомъ удались до бюра свого шефа. Варто було бачити той порядокъ, въ якôмъ ишли они представлятись пану ревизорови — все по старшинѣ: на передѣ великѝ, за ними малѝ, а за тыми єще меншѝ. Тихо прійшли они до дверій и смирно вôйшли до бюра. Тутъ сидѣвъ на мягкôмъ фотели панъ ревизоръ и звѣсивши думно голову, окружився дымомъ вонючого цигара. Строго урядову мину мавъ панъ ревизоръ; на єго лици малювалась повага и тая невысказана певноôть себе, яку посѣдаютъ лише „высокѝ“ особы. Оглянувъ уставившихся смирно урядникôвъ, поспытавъ кождого о єго чинъ, промовивъ ласкаво гдеяке слово и позволивъ тымчасомъ ôтдалитись низшимъ урядникамъ, позоставивши коло себе лише кôлькохъ высшихъ. Зблизкалась вже година другого снѣданя. Видно, що панъ ревизоръ не мавъ звычаю обминати тои годины, бо и теперь звернувся до шефа съ словами: „Гдѣ здѣсь трактиръ? Мнѣ надо перекусить кое-что, прежде чѣмъ начну осмотръ.“

На тѝ слова зôрвався шефъ и склонився низенько на знакъ, що ôнъ сей-часъ готовъ сповнити „розказъ“ своєи зверхности.

Панъ ревизоръ пôйшовъ вôльнымъ крокомъ напередъ, а за нимъ поступали въ покорѣ урядники. Вôйшли до реставраціи. Заставлено стôлъ смачными стравами и солодкими винами. Панъ ревизоръ, видно, мавъ добрый апетитъ, бо заѣдавъ здорово и не ôтклонявся ôтъ шклянки...

„Мнѣ понравилась ваша гостинница“ — промовивъ панъ ревизоръ, поснѣдавши собѣ до волѣ. „Видно, что содержатель совѣстливый и тщательный человѣкъ. Призовѣтъ его къ мнѣ“.

Приôбѣгъ реставраторъ и склонився вдвое передъ наномъ ревизоромъ. Ревизоръ усмѣхнувся ласкаво и промовивъ до реставратора:

„Какъ ваше отечество?“

„Казимиръ Казимировичъ, Ваше Высокоблагородіе!“

„О пять часовъ вечера потрудитесь придти къ мнѣ.“

„Къ услугамъ, Ваше Высокоблагородіе!“ — ôтповѣвъ покôрно реставраторъ.

Выйшовъ панъ ревизоръ зъ реставраціи, але якось не плативъ за снѣданье: може забувъ, а може задумавъ заплатити пôзнѣйше и тому казавъ прійти реставраторови до себе — Богъ єго знае!

Теперь взявся панъ ревизоръ до „осмотру“. Якъ ôнъ тамъ „осмотрювавъ“ — не наше дѣло судити, бо намъ не слѣдъ вглядати въ дѣятельноôть генерального ревизора желѣзниць, котрого вже самъ чинъ ручитъ за точне переведенье своихъ обовязкôвъ. Але треба такой признати, що при тыхъ оглядинахъ сповнявъ панъ ревизоръ ревно свою задачу: всюда заглянувъ, о всѣмъ наглядно переконувався. Минуло полудне, панъ ревизоръ зъѣвъ добрый обѣдець, продрѣмався троха, розглянувся гдекуды, и такъ прійшовъ вечеръ, минула товста вечера въ реставраціи, такожь не заплачена, и наставъ часъ спочинку. Въ выгôднôй, приготованôй для себе комнатѣ заснувъ панъ ревизоръ блаженнымъ сномъ. Не знати лишь, чи и всѣ урядники спали такъ щасливо — може не одного сонъ не брався, неодному рôжнѝ гадки залягали голову...

На другій день рано заявивъ панъ ревизоръ, що хоче удатись на торъ австрійскій, щобъ розглянути тамъ розпо-

описаными способами агитаційными, и котрі впрочѣмъ такожь и самі такимъ-же способомъ завдячували свое существованье. Послѣдній 5 рубрикъ нашои таблицѣ (5—9) показуютъ намъ, якъ поняли Выдѣлы повѣтовій свою задачу. Зъ ихъ ласки на 600 членовъ шацунковыхъ комисій войшло всего-на-всего 24 селянъ и войтовъ*), значитъ 4% цѣлого складу (въ самой всходній Галичинѣ, безъ краковского району, навѣть только 8 на 407, с. е. 2%!), а колибысьмо хотѣли уважати яко заступниковъ селяньскихъ интересовъ еще такожь всѣхъ 15 священниковъ (хотяй зъ нихъ только найбольше 2—3 суть руски священики, а прочі, яко польскі священики жіючі середъ рускои масы населеня и по части зъ ласки лишь своихъ паньскихъ парафіянъ а по части будучі самі администраторами бо́льшихъ посѣлостій костельнои фундаціи, ишли очевидно рука въ руку съ паньскими интересами), то и въ такомъ случаю интересъ селяньскои посѣлости земскои мавъ въ комисіяхъ шацунковыхъ въ цѣломъ краю заледво 6% своихъ заступниковъ, — тогды, якъ рівночасно бо́льша посѣлость мала ихъ 54%! Тутъ мусимо замѣтити еще такожь и тое, що пп. старосты, будучі впрочѣмъ въ великой части у насъ рівночасно властителями бо́льшихъ посѣлостій (honny soit qui male y pense!), уважали за згодне такъ съ интересомъ фискуса, якъ и съ интересомъ загалу податкуючихъ, презентувати министерству скаргу до именованя на заступниковъ фискуса — також власителѣвъ бо́льшихъ посѣлостій. Се видно ясно зъ нашои таблицѣ, бо, якъ сказано высше, именованыхъ заступниковъ фискуса выпадае 300, тогды якъ въ нашой таблици першій 4 рубрики достарчаютъ ихъ только 240; значитъ прочихъ 60 членовъ треба шукати въ дальшихъ рубрикахъ. А що именно не въ рубрикахъ селяньскихъ интересовъ, а только бо́льшихъ посѣдателѣвъ, на то маемо доказы въ складѣ поодинокихъ комисій повѣтовыхъ, и такъ**): въ повѣт. комисіяхъ въ Бирчи и Рудкахъ львовского району; въ Бучачу, Городенцѣ, Подгайцяхъ, Станиславовѣ, Збаражи и Золочевѣ — тернопольского району; въ Бржеску и Лимановѣ району кравовского, на 8 членовъ, зъ якихъ кожда зъ тыхъ комисій складаеся, выказано по 2 ц. к. урядниковъ, а по 6 властителѣвъ бо́льш. посѣлостій — значитъ до 4-хъ заступниковъ бо́льшои власности ними самыми, а взглядно Выдѣломъ рады пов. выбраныхъ, додала администрація еще 2-хъ интересентовъ тои самои групы яко своихъ заступниковъ, выключаючи рівночасно селяньскій интересъ совсѣмъ отъ заступництва. Зрѣкаючись такимъ чиномъ зъ свого вплыву, администрація зробила се не только на очевидну користь бо́льшои посѣлости: надто бо засуджена зостала тымъ самымъ маневромъ посѣлость менша (селяньска) a priori на заплаченье всѣхъ полгъ податковыхъ, якій собѣ бо́льша посѣлость при такъ щедро вымѣреномъ заступництвѣ выбороти успѣе. Бо треба памятати, що чинность, до якои всѣ згаданій комисіи були покликанй, мала два и то немилосердно острі кінцѣ: кождый крейцаръ, о якій бы знижено шацунокъ, взглядно податокъ одному контрибуентови, муситъ бути заплаченый черезъ всѣхъ другихъ. А колибы той крейцаръ подаровано одной цѣлой половинѣ контрибуентовъ, то той дарунокъ муситъ безъ всякои пощады заплатити друга половина.

Тутъ вже не ма ніякого мѣстця на выкруты о *„mniemanym* ucisku narodowości“, о *„mniemanej* niesprawiedliwości ordynacyi wyborczej“, о *„mniemanem* fałszowaniu wyborów“, о *„mniemanych* krzywdach serwitutowych“, бо тутъ дасться все зредукувати на цифры, а цифры маютъ свою неумолиму, переконуючу силу.

Цѣла, потягнена до податку поземельна власность въ Галичинѣ, выноситъ кругло 13,090.000 моргівъ, зъ чого на бо́льшу посѣлость припадае 5,630.000 м. = 43%, на меншу 7,460.000 м. = 57%. Тая земска власность мала въ духу либеральнои уставы зъ 1869 „сама себе оподаткувати“ (Selbstbesteuerung!), а тую задачу самооподаткованя поручили Выдѣлы радъ повѣтовыхъ въ спо́лцѣ съ администрацією тымъ 363 податкуючимъ интересентамъ, зъ помежи котрыхъ заступники бо́льшои посѣлости мали 324 голосовъ = 90%, а заступники селяньскои посѣлости 39 голосовъ = 10%!

Съ якими намѣренями тій такъ перемагаючі заступники бо́льшои посѣлости до порученои имъ въ тыхъ комисіяхъ задачѣ приступали, мы того не потребуемо догадуватись; нехай бо́льша власность выскаже тое сама своими власными словами и власнымъ языкомъ*):

„..... Ratunek zagrożonych upadkiem majątków ziemskich (все що ту названо „majątek ziemski“ и „dobra ziemskie“, розумѣеся выключно о бо́льшой посѣлости въ противоположеню до меншои въ Галичинѣ) polskich, jest kwestyą narodową.

Nieumiejętność administrowania gospodarstwa i wydatki osobiste po nad możność? Z pewnością twierdzić mogę, że te dwie okoliczności bardzo podrzędnemi są przyczynami upadku naszych majątków ziemskich, albowiem... niemożność dobrego gospodarstwa jest prawie wyłącznym skutkiem zwiększonych ciężarów, jakie obecnie dobra ziemskie ponosić muszą, oraz gwałtownej zmiany w r. 1848,... z powodu w sposób krzyczące niesprawiedliwy przez ówczesny rząd przeprowadzonej indemnizacyi robocizny,..... tej przez wielu niewłaściwie uważanej, jakoby jakie piętno niewoli w sobie noszącej, pańszczyzny“. (Рефлексія intra parenthesin: „Stosunek poddańczy w Polsce nie był nigdy dla włościan uciążliwym. Poddaństwo w Polsce było dobrodziejstwem dla włościan, było dla nich prawdziwą, bezinteresowną opieką ich panów. Poddaństwo było tylko bardzo dużym ciężarem dla panów, dla nich ze znacznymi kosztami połączone“.) „Pomimo błogich skutków, jakie dla włościan stosunek poddańczy przynosił, zniesienie takowego stało się jednak ze względów politycznych koniecznością; lecz inną zupełnie rzeczą było poddaństwo, a inną pańszczyzna.... Robocizna odbywana przez włościan była nadzwyczaj tanim czynszem.... Dobra ziemskie urządzone od wieków i gospodarowane w ten sposób,.... świetne przynosiły rezultaty, bo gdy była dostateczna ilość rąk do pracy, mogły być należycie prowadzone i wydawały bardzo znaczną ilość doskonałego zboża, które stanowiło bogactwo kraju słynnego.... ogólną zamożnością swoją“.

Тое все попсувавъ „nieprzyjazny krajowi rząd“, а именно въ томъ правительствѣ якійсь mąż stanu przeciwny narodowości i szlachcie polskiej, котрый при внесеню паньщины и урегульованя индемнизаціи сказавъ: „Ich werde Sie auf hundert Jahre zu Grunde richten“ и додержавъ слова; бо, якъ авторъ дальше обраховуе, то тыхъ 79 милионовъ зр. индемнизаціи, якій властителѣ бо́льшои посѣлости въ замѣнъ за внесенье по́дданьства (котре предсѣ, якъ высше самъ сказавъ, було для панов „bardzo dużym ciężarem, ze znacznym kosztem połączonym“) и паньщины (котра якъ тоже самъ высше сказавъ, була „nadzwyczaj tanim czynszem“) отъ краю достали до подолка, — за надто було мало, а еще и тое трошка не казали платити черезъ самыхъ селянъ, але также и черезъ панов, бо розложено ихъ на цѣлый край!

(Конець буде.)

*) Имена войтовъ спотыкаемо переважно польско-шляхоцкій, такъ що и тутъ не можна говорити выключно о селянахъ, бо очевидно добирано собѣ тыхъ рѣдкихъ войтовъ, котрі будучи панами, хотѣли забавитися въ войтовъ.

**) Беремо только найбольше разячі приклады, о менше разячихъ шкода словъ навѣть тратити, бо мусѣлибысьмо перейти всѣ 74 повѣты.

*) Uwagi nad obecnem położeniem właścicieli dóbr ziemskich. Nap. Edmund Jastrzębski. Dębno 24 czerwca 1880. Tarnów. 1880. Nakładem autora. 8° p. 17.

ДОПИСИ.

Зъ Станиславова. (*Збо́ръ передвыборчого комитету.*) На збо́ръ комитету 30-ти, выбраного черезъ передвыборчій збо́ръ 28 грудня 1880 (гл. Ч. 100 „Дѣла“ въ 1880) явилися въ Станиславовѣ 3 (15) сѣчня 1881 також предсѣдателѣ 6 субкомитетовъ, котрі отъ теперь належатъ також до комитету передвыборчого, а надто прибули безъ окремого запрошеня неналежачі до комитету отпоручники сельскихъ громадъ въ значномъ числѣ.

Предсѣдатель о. К. Церкевичь зъ Опрышовець проводивъ оживленому засѣданю, середъ котрого разъ-по-разъ забирали многій селяне голосъ. Именно селянинъ И. Сербинъ зъ Викторова заявивъ горячими словами, що народъ крѣпко обстане за тымъ кандидатомъ, котрого вкажутъ притомній представителѣ обохъ славныхъ товариствъ „Просвѣты“ и „Качковского“. На его внесенье ухвалено передовсѣмъ, не розходитись зъ сихъ зборовъ, ажь збо́ръ обере кандидата; дальше, що за кимъ бо́льшость рѣшится, того кандидатуру мае також меншость безусловно попирати. Тогды, по довгой и горячой розправѣ черезъ голосованье рѣшено кандидатуру п. дра И. Добрянського зо Львова, котрого выступленье на послѣднімъ вѣчу во Львовѣ высоко познесено, а заразомъ ухвалено, запросити его, яко безусловно обраного кандидата, явитись лично на вѣчу выборцѣвъ, котре назначено на 18 (30) сѣчня 1881 въ великой театральной сали въ Станиславовѣ.

Поляки зъ своеи стороны також гадаютъ ставити кандидата, але агитація ихъ доси ведеся лишь покутно. Говорятъ, що маютъ намѣренье, експериментовати съ выборомъ п. Залеского зъ Намѣстництва за помочію ц. к. политичныхъ властій, котрому мае уступити, мимо подготовленои вже кандидатуры п. Брыкчиньскій шляхтичь зъ Пацыкова, що до своеи програмы и годностій посольскихъ совсѣмъ неизвѣстный. *М.*

Зъ надъ Буга. Позвольте менѣ, пане Редакторъ, помѣстити въ Вашомъ щиромъ „Дѣлѣ“ колька словъ о нашихъ мѣстцевыхъ относинахъ. Сокальскій отдѣлъ „Towarzystwa pedagogicznego“ розвыступивъ напередъ и самъ „совѣстливый и тщательный содержатель трактира“ и розповѣвъ, якъ то панъ ревизоръ угодився съ нимъ за 500 рублѣвъ, що дасть ему яке користнѣйше мѣстце на иншой стаціи. Урядники мовчки стояли на боцѣ и похилили съ встыдомъ головы, а только шефъ стаціи чогось тяжко сапѣвъ и бормотавъ щось подъ носомъ...

Полиція выкрыла, що генеральный ревизоръ зъ Петербурга не бувъ никто иншій, якъ только нашъ уцтивый Львовскій жидокъ, п. Колишеръ... Теперь вмѣсто смачного обѣду та солодкихъ винъ пристае п. Колишеръ на хлѣбѣ и водѣ, и на твердомъ тапчанѣ за желѣзными кратками роздумуе о суетахъ и заводахъ сего свѣта....

Нечлявенко.

— **Клюбъ „старыхъ кавалеровъ“** завязався недавно въ Берлинѣ, а то въ цѣли товарискій у гуманній. Членъ того клюбу муситъ мати найменше 30 лѣтъ. Заразъ по першихъ зборахъ записалося 70 членовъ. Кто якъ кто, але женщины повинні протестовати противъ существованя такого товариства, котре навѣть принимае въ свои рамена жонатихъ мужчинъ!

почавъ цѣлый рядъ ôтчитôвъ популярныхъ, очевидно въ польскôмъ язычѣ. Такъ примѣромъ дня 16 л. сѣчня мавъ другій выкладъ п. Б., Русинъ, учитель мѣстцевои школы выдѣловои, въ польскôмъ язычѣ. За тематъ выбравъ собѣ п. Б. „Напады татарскѝ на землѣ рускѝ, особенно за часôвъ князѣвъ Данила и Льва“. Треба признати, що прелегентъ представивъ рѣчь досыть занимаючо и безсторонно, хотяй не цѣлкомъ популярно. Неôтповѣднымъ можнабы назвати тôлько тое, що прелегентъ пôдносивъ мабуть за великій сервилизмъ князя Данила и иншихъ взглядомъ Татаръ, якъ такожь обминавъ властивѝ назвы краю и народа, котрѝ були предметомъ выкладу, очевидно, щобы не разити деликатного слуху самыхъ аранжерôвъ. А вжежь справдѣ сумнымъ фактомъ єсть, що п. Б. не мавъ на стôлько цивильнои ôтваги, щобы свôй предметъ выголосити по руски! Бо певно далеко бôльшу користь булобы вынесло авдиторіюмъ, складаючеся переважно въ руского мѣщаньства, въ выкладу для него бôльше зрозумѣлого и приступного, при тôмъ бôльше спопуляризованого.

Сокаль числитъ пôсля урядовыхъ выказôвъ о 300 мешканцѣвъ бôльше гр. кат. обряда ôтъ римско-кат. и говоритъ переважно по руски, окрôмъ малого числа польскои интелигенціи и мѣщаньства. Интелигенція руска вправдѣ не численна, однакъ при добрôй воли и бôльшôй иниціятивѣ моглабы не одно добре зробити. Маємо вправдѣ филію „Общества имени Качковского“, однакъ дѣятельнôсть ѣи не єсть єще така, якъ повинна бути. Нема у насъ организаціи, а до прискореня тоижь причинилобыся дуже заложенье читальнѣ и политичного товариства, котрѝ бы ширили мѣжь народомъ просвѣту и почутье народности и выкликали бôльше житя середъ загальнои апатіи. Справдѣ соромъ признати, що мы дотеперь не маємо читальнѣ, коли далеко менш и бѣднѣйш села позакладали вже такѝ у себе.

Особливо мѣщаньство наше пôдъупало дуже пôдъ взглядомъ почутя своѣи народности и своихъ власныхъ интересôвъ, даючися легко вызыскувати при всякихъ выборахъ спрытнымъ агитаторамъ, якъ се мали мы найновѣйшій примѣръ при послѣдныхъ выборахъ до рады повѣтовои, коли зъ групы мѣстъ выбрано людій намъ неприклонныхъ а навѣть ôтносячихся непріязно до нашихъ справъ народныхъ. Вина за се спадає въ великôй мѣрѣ на нашу независиму интелигенцію, хотяй треба признати, що находятся въ окрестности гдекотрѝ щирѝ патріоты. Конскрипція выпаде для насъ такожь певно не найлѣпше. Однакъ єсть надѣя, що при взмагаючôмся щоразъ бôльше житю мѣжь Русинами въ загалѣ, до чого „Дѣло“ сильно причиняєся, начнеся и у насъ бôльша дѣятельнôсть на мѣстци загальнои апатіи. *X.*

Зъ надъ верхного Буга. (*Въ справѣ читальнѣ и Народного Дому въ Калуши.*) Самѝ не знались мо, що було гадати о Калуши, тôмъ славнôмъ колисьто и богатôмъ рускôмъ мѣстѣ, въ котрого выйшли звѣстнѝ на цѣлу Галичину рускѝ патріоты, коли побачили мы, якъ мѣщаньство калуске при послѣдныхъ выборахъ посла до сойму краєвого стануло по сторонѣ своихъ противникôвъ. Мы думали, що вже цѣле мѣщаньство такъ дуже пôдъупало, якъ гдекотрѝ роды, котрѝ еще довго по послѣднôмъ повстаню надягали на голову „конфедератки“ и за печею били москаля... Здавалося намъ, що для калуского мѣщаньства надôйшла послѣдна година „бути“ або „не бути“, однакъ въ тôй безъôтрадноô хвили бачимо, якъ повстаютъ молодѝ люде и кидаютъ гадку заложеня Читальнѣ и заснованя Народного Дому въ Калуши. Мы може не пôдносилибы того радôстного факту, але ôнъ пригадуе намъ бл. п. о. Ничая, пароха въ Завадки, котрый намъ єще въ р. 1870 заявивъ бувъ горяче бажанье, закупити въ Калуши за 2—3 тысячи зр. ôтвѣтный дôмъ, котрый бы служивъ на читальню и на зборы Русинôвъ при всякихъ нагодахъ, якъ примѣромъ при народныхъ торжествахъ, ярмаркахъ, торгахъ и т. п. Мовлявъ ôнъ, доки народъ не буде мати такихъ институцій, гдебы Русины всякихъ становъ могли свои гадки вымѣняти, забавитися и въ той способôъ до себе завдно зближатися — доти наша акція буде завсѣгды несовершенною.

Не потребую додавати ніякого коментаря до поглядôвъ бл. п. о. Ничая; примѣчаю тôлько, що кромѣ повышои жертвы зъобовязався бувъ о. Н. для Читальнѣ предплачувати газеты, а для хаты достарчати дровъ. Чогожь ту єще браковало? Ходило о тое, щобы вынайти людій, котрѝ бы занялися тою справою, бо самъ бл. п. о. Ничай не бравъ для своєи слабости послѣдными лѣтами въ справахъ публичныхъ личного удѣлу. Ôнъ спомагавъ рускѝ институціи, угощувавъ селянъ при выборахъ, ратувавъ сироты (особливо по священикахъ) и глядавъ людій, котрѝ бы ємy помогли перевести задумане дѣло. И диво! годѣ було кого знайти и такъ гадка та не дôждалася переведеня въ житье. Тожь коли нынѣ та сама гадка, хотяй далеко въ прикрѣйшихъ обстоятельствахъ, входитъ въ житье, не можемо затаити нашои утѣхи и не высказати нашои подяки передовсѣмъ тымъ людямъ, котрыхъ судьба може тôлько на короткій часъ кинула до того мѣста, а котрѝ пôднялися перевести на нынѣшнѝ часы такъ трудну задачу. Честь имъ! На насъ однакъ, котрѝсьмо въ тôмъ мѣстѣ по разъ першій побачила свѣтъ божій, и где побиралисьмо першѝ початки науки — на насъ тяжитъ довгъ, котрый намъ теперь по силамъ сплатити треба. До такъ великаньскои будовы, котра маe бути зорею лѣпшои будучности для тамошного мѣщаньства, єсть всяка, хотябы и найменша лепта потрѣбна. Майже кождый зъ насъ маe тамъ свою родину. Пôднести и увôльнити ѣи ôтъ тои темноты и неволѣ — то нашь святый обовязокъ.

Годѣ намъ нынѣ, хотьбы и якъ высокопоставленымъ, выречися тыхъ могилъ, где спочиваютъ нашѝ батьки и дѣды; годѣ намъ забути на тыхъ позôсталыхъ меншихъ братій нашихъ, котрѝ борются съ нуждою и темнотою; годѣ не згадати за ту матѣрь руску, рôдну нашу землю, що насъ кормила и где мы найкрасшій вѣкъ нашого дитиньства прожили!

Мы сыны тои матери-землѣ; тожь не ôтвертаймо нашихъ очій ôтъ тои згорбленои и збѣдженои матери, котра нынѣ до насъ, якъ до своихъ рôдныхъ дѣтій, руку о милостиню вытягае. *К. В-з.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) по чотыротыждневôй перервѣ зôбралась на ново и ôтбула дня 6 (18) сѣчня с. р. 104 засѣданье. Послы зôбрались численно, тôлько Полякôвъ браковало до 20. О 11 годинѣ ôтворивъ президентъ гр. Коронини засѣданье. Насамперед ôтчитано письмо Молодочеха Ю. Грегра, въ котрôмъ тойже освѣдчивъ, що складае свôй посольскій мандатъ. Министерство справедливости внесло проєктъ закона о змѣнѣ поступованя конкурсового и екзекуційного въ цѣли опѣки правнои надъ вѣрителями. По представленю палатѣ новыхъ министрôвъ торговлѣ и справедливости и по ôтповѣди гр. Таффого на интерпеляцію пос. моравского Обрачая въ справѣ регуляціи Одры, котра, якъ президентъ министрôвъ запевнивъ, въ короткôмъ часѣ наступитъ, приступлено до порядку дневного. На порядку дневнôмъ бувъ законъ противъ лихвы обнявшій въ себе внесенье посла Вебера и проєктъ правительственный. Позаякъ давнѣйшій проєктъ комисіи означивъ максимальну стопу процентову, а бувшій министеръ справедливости съ тымъ проєктомъ згодитися не хотѣвъ и освѣдчивъ, що законъ такій не внесе до найвысшои санкціи, то комисія внесла ôтмѣнный проєктъ. Новый проєктъ тымъ рôжнится ôтъ давнѣйшого, що замѣсть означеня максимальнои стопы процентовои, уважатися маe за переступство лихварске пôдпадаюче законови карному, коли сума проценту, зыскôвъ побôчныхъ и каръ конвенціональныхъ перевышае 10% ôтъ ста. По ôтчитаню справозданя комисіи черезъ посла Рыдзовского и по ôтвореню дискусіи записалися до голосу противъ проєктови пос. Грейтеръ зъ Тиролю, а за проєктомъ послы: Шнайдъ, Шеффель, Жакъ, Вильгельмъ Пфейферъ, Розеръ и Мадейскій. Посолъ *Грейтеръ* жалуе, що комисія не вернула до попереднього проєкту, а внесла новый, котрый, хочь и станесь закономъ, все таки не буде мôгъ охоронити зруйнованои матеріяльно сосповольности передъ лихвою. Хотяй теперѣшный половичный проєктъ буде стеречи лихварѣвъ мало що менше, якъ законъ зъ року 1868, то все таки доказуе ôнъ, що палата чувствуе потребу выступити противъ лихвы. Либеральна преса говоритъ разъ-на-разъ, що тôлько лѣвиця понимае потребы народа, а длячогожь она черезъ дванайцать лѣтъ спокôйно придивлювалась, якъ лихва руйновала той народъ, котрому теперь она за опѣкуна накидаесь? Бесѣдникъ освѣдчае, що не може погодитися съ вôльностію лихвы, котра все тревати буде, доки стопа процентова не буде ограничена. Доводячи цитатами зъ закона мойсеєвого, що лихва жидамъ заборонена, выказавъ бесѣдникъ, що теперѣшный рухъ анти-жидôвскій не маe характеру религійного, въ кôнци заявивъ, що буде голосовати за спеціяльною дискусією, бо хотяй проєктъ закона самъ въ собѣ недостаточный, но все таки лучшій, якбы не було жадного. Пос. *Шнайдъ* промавлявъ за проєктомъ, хотяй самъ признавъ, що попередный проєктъ бувъ лучшій. Пос. *Шеффель* выказавъ сумный станъ ремѣсникôвъ и селянъ, котрѝ найбôльше ôтъ лихвы терпятъ. О руху анти-жидôвскôмъ выразився бесѣдникъ съ великою прихильностію, а на доказъ жидôвскои зухвалости навѣвъ зъ одного письма зъ р. 1878 слова одного жида, котрый съ одушевленьемъ вѣщуе, що за 20 лѣтъ вся земля въ Галичинѣ буде жидôвска, и що провидѣніе само опѣкуючись выбраным народомъ, хоче землю галицку призначити на нове царство Боже на земли. На внесенье посла Гольда замкнено засѣданье о год. $2^1/_2$. Слѣдуюче засѣданье ôтбулось вчора дня 9 (21) сѣчня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Буджетъ на рôкъ 1881 выказуе 50 миліонôвъ недобору, котрый маe бути покрытый зъ фондôвъ желѣзниць. Министеръ финансôвъ Абаза въ своѣмъ справозданю предложенôмъ цареви радитъ завести найбôльшу ощаднôсть въ администраціи и зменшити выдатки на силы военнѝ, для котрыхъ министерство вôйны зажадало $^1/_3$ часть цѣлого буджету. Поминувши уже тое, чи царь згодится на пропозицію Абазы, то все таки голосъ министра финансôвъ и то въ часѣ милитаризму, якій пануе въ цѣлôй Европѣ, не єсть безъ значеня. Военнѝ операціи генерала Скобелева довгій часъ були покрытѝ тайною. Зъ послѣдного часу доходятъ вѣсти, що Скобелевъ почавъ острѣлювати Геокъ-Тепе. Дня 9 сѣчня н. с. напали Текинцѣ въ числѣ 30.000 на россійскѝ шанцѣ и забрали 4 гôрскѝ каноны и три моздѣрѣ; однакъ войска россійскѝ ôтбили три каноны назадъ и ôтперли Текинцѣвъ. Страты по сторонѣ россійскôй выносятъ 8 офицерôвъ и 102 жовнѣрѣвъ забитыхъ а 9 официрôвъ и 84 жовнѣрѣвъ раненыхъ. Текинцѣ повторили свôй нападъ єще 11 с. м., при котрôмъ зôстали ôтпертѝ съ значными стратами.

Нѣмеччина. Нѣмецка рада звязкова одержала вже проєктъ державного закона о примусовôмъ убезпеченю робôтникôвъ на случай нещасливого выпадку. Тымъ проєктомъ зробивъ нѣмецкій канцлеръ, кн. Бисмаркъ, початокъ своєи т. названои: позитивно соціяльнои политики. Сей закладъ забезпеченя робôтникôвъ єсть закладомъ державнымъ. Кошта забезпеченя поносятъ частію властителѣ заводôвъ и фабрикъ, у котрыхъ робôтникъ працюе (Arbeitsgeber), а по части робôтники. Коли робôтникъ маe 750 марокъ рôчнои платы, то на премію убезпеченя складаются на половину ôнъ и его господарь; коли же робôтникъ маe меньше, якъ 750 марокъ, тогды господарь платитъ $^2/_3$ преміи убезпеченя свого робôтника, а $^1/_3$ краєвый звязокъ убогихъ дотычного повѣта (Land-Armenverband des Bezirkes). Тарифу премійну нормуе администрація такъ, щобы преміями покрыти и нагороду шкодъ и техничный зарядъ закладу. Цѣла организація отже полягае на идеи „самопомочи“, такъ якъ всяка державна запомога выключена. Примусъ до убезпеченя дотыкае робôтникôвъ: при механичныхъ фабрикаціяхъ индустріяльныхъ, при т. зв. полуфабрикаціяхъ и робôтникôвъ при гôрництвѣ. Примусъ убезпеченя при великихъ господарствахъ обмеженый. Дальше примусъ убезпеченя обовязуе тôлько робôтникôвъ, котрѝ не маютъ надъ 2000 марокъ рôчнои платы. Такѝ робôтники, якъ и всякѝ другѝ, непримушенѝ закономъ до убезпеченя, можутъ убезпечуватись въ закладѣ добровôльно. — Предметъ забезпеченя: 1) смерть робôтника черезъ выпадокъ, 2) скалѣченье робôтника при роботѣ, коли тойже робôтникъ довше 4 тыжднѣвъ буде неспособный до працѣ. Значитъ отже симъ закономъ не забезпечаесь робôтника на случай нездôбности зъ причины старости або слабости (проєктъ убезпеченя на сѝ случаѣ маe кн. канцлеръ пôзнѣйше предложити). Высокôсть нагороды: 1) при несмертельнôмъ скалѣченю маe выплачувати каса: а) кошта лѣченя ôтъ 5 тыжня, б) ренту инвалидамъ за часъ нездôбности до зарôбку (при цѣлковитôй нездôбности $66^2/_3\,\%$ рôчн. зар. при частковôй 25—50%). 2) на случай смерти: а) кошта погребу (10% рôчного зарôбку), б) кошта лѣченя ôтъ 5 тыжня и в) ренту вдовамъ 20% рôчн. зарôбку и сиротамъ до 15 р. житя (10%).

Франція. Выборы до радъ муниципальныхъ выпали въ цѣлôй Франціи въ користь умѣрковыхъ републиканôвъ.

Палата послôвъ выбрала на ново предсѣдателемъ своимъ Гамбетту, а сенатъ Сея.

Англія. Пôсля телеграмы зъ 18 сѣчня с. р. побили Боеры Англійцѣвъ пôдъ Преторією. Англійцѣ стратили 67 людій.

Сербія. Новѝ выборы до сербскои „скупштины“ (парляменту) выпали въ користь нового министерства. Ристичь потерпѣвъ дотькливу неудачу. Скупштина вже ôткрыта.

НОВИНКИ.

— **Гр. к. духовеньству** львôвскои архиепархіи позволивъ Папа римскій носити колпаки при богослуженю и всѣхъ церковныхъ ôтправахъ. Колпаки тіи будутъ низкѝ и круглѝ, чорнои барвы для низшого духовеньства, а синѣи для высшого.

— **Оба товариства академичнѝ „Дружнѝй Лихварь“ и „Академич. Кружокъ“** уряджуютъ дня 8 лат. лютого въ великôй сали „Народного Дому“ першій рускій баль въ сегорôчнôмъ сезонѣ. Запрошеня до гдеякихъ осôбъ высланѝ вже були на той день зô стороны „Ак. Кружка“; запрошеня ôтъ обохъ товариствъ высланѝ будутъ сими днями. Надѣемось, що Пчт. руска Публика поспѣшитъ охотно при тôй нагодѣ подати помôчну руку рускôй академичноô молодежи въ хвилѣ ѣи солидарнои манифестаціи, такъ якъ зъ другои стороны баль 8-го л. лютого буде правдоподôбно однымъ зъ найбôльшихъ балѣвъ въ сегорôчнôмъ сезонѣ. Запрошеня будутъ роздаватися такожь въ комнатахъ высше згаданыхъ товариствъ, куда зволятъ звернутись всѣ, котрѝ бы случайно запрошень не одержали.

За комитетъ балевый: *Юліянъ Матѣєвъ*, предсѣдатель. *Денисъ Грабіньскій*, секретарь.

✝ **О. Титъ Яворскій**, пароxъ въ Каменкахъ великихъ жукôвского дек., упокоився въ 65-ôмъ роцѣ житя и въ 42-ôмъ роцѣ священьства; **о. Игнатій Сохацкій**, пароxъ въ Доброводахъ збараского дек., упокоився въ 71-ôмъ роцѣ житя и въ 35-ôмъ роцѣ священьства, — а **о. Григорій Хоминъ**, капелянъ въ Хреновѣ буского дек., въ 64-ôмъ роцѣ житя и въ 25-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна имъ память!

— **Новѝ читальнѣ** завязалися недавно въ громадахъ Ясени пов. Бродского, Торкахъ и Кадлубискахъ.

— **Въ львôвскихъ середныхъ школахъ** скôнчится курсъ зимовый 10 л. лютого, а не, якъ звычайно, послѣдного дня сѣчня, такъ якъ по причинѣ епидемичныхъ слабостій наука школьна не ôтбувалась черезъ якійсь часъ въ сѣмъ курсѣ.

— Wiener Allg. Zeitung **про новыхъ членôвъ палаты панôвъ зъ Галичины.** Дуже симпатично (якъ то пôдноситъ „Czas“, Nr. 16, зъ 21 с. м.) ôтзываесь о новоименованыхъ членахъ палаты панôвъ зъ Галичины вѣденьска „Wien. Allg. Ztg.“ Симпатично! — нема що казати! О дру Зыблікевичу пише, що ôнъ сынъ убогого маломѣщанина зъ Старого Мѣста и зъ Русина по народности и обрядѣ перекинувся на Поляка... О гр. Едвардѣ Стадницкôмъ зъ Крисовичь пише, що про того нового „senatora“ доси никто ничого не чувавъ, а яко одиноку заслугу его пôдноситъ тое, що въ его замку Є. В. цѣсарь сего року пôдчасъ маневрôвъ бувъ замешкавъ... О гр. Янѣ Тарновскôмъ пише, що и той графъ ничимъ не бôльшій ôтъ попереднього графа, що и о тôмъ графѣ мало можна що сказати. Нѣ, правда, пôдноситъ Wien. Allg. Ztg. одну заслугу гр. Тарновского (въ чѣмъ, здаeся, „Czas“ и добачивъ симпатію), а именно тую заслугу, що кôнь, чи клячь гр. Тарновского „Przedświt“ вигравала преміи на „wyscigach“ по найзнаменитшихъ мѣстахъ Европы... Ну, намъ здаeся, що задля куртоазіи взглядомъ нового „pair“-а могла була Wien. Allg. Ztg. надъ тою заслугою гр. Тарновского для краю и державы перейти до порядку дневного...

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ, що противъ дотеперѣшному звычаeви поназначали Поляки-референты тамошного окружного суду дуже много терминôвъ до розправъ на день Богоявленія (Іорданъ) передъ полуднемъ, отже на пору, въ котрôй ôтбуваeся торжественный обхôдъ церковный середъ мѣста съ удѣломъ всенароднымъ. Въ тую отже пору, коли представителѣ политичныхъ, войсковыхъ и автономичныхъ властій брали участь въ обходѣ, ôтбувались розправы въ тôмъ самôмъ ц. к. окружнôмъ судѣ, котрого урядники, особенно молодшѝ и низшѝ, суть переважно Русинами. Якъ звѣстно, свято Богоявленія згромаджуе у насъ такъ Русинôвъ якъ и Полякôвъ до церкви, слѣдовательно сталася вызначеньемъ на сей день розправъ лишь жидамъ выгода!

— **Зъ Ходорова** доносятъ намъ, що въ тамошноô школѣ, до котрои учащаютъ дѣти майже выключно рускѝ, такъ якъ Ходорôвъ

громада чисто-руска, учитель веде науку въ языцѣ польскôмъ. Коли яка дитина заговоритъ по руски, учитель съ тероризмомъ выкрикає: „Daj mu raz w kark, niech nie mówi po rusku! W szkole mi po polsku mówić!“ — Цѣкавѣ мы знати, длячого рада школьна окружна, знаючи навѣрно о такôмъ поступованю Ходорôвского учителя съ рускими дѣтьми, не поучитъ того пана, що чейже то вжѣ за далеко посунена „gorliwość“ въ повненю обовязкôвъ того „pogromcy ruskiej ciemnoty!“

— **Зъ Долиньского** одержали мы основне спростованье тендеційнои дописи „Z pod Doliny“ въ „Dziennik“-у „Polsk“-ôмъ (Nr 1. 1881), въ котрôй кореспондентъ наплѣвши много сухихъ дубôвъ про „ciemny i obałamucony lud“ котрый загинувбы середъ того „баламутства“ якъ руда мышь, колибъ не „właściciele większych posiadłości“ та „prywatni oficyaliści“, дальше про „nacjonalytet, przykryty płaszczykiem carosławia“, про „wspólną zagrodę (polską i ruską)“ въ всходнôй части Галичины и т. д. — кинувся на о К. зъ Велдѣжа съ денунціяцею до ц. к. властій, будьтобы о. К. при обходѣ съ евангеліемъ въ церквѣ Новошинськôй пôдчасъ ôтпусту сказавъ гдеякимъ селянамъ-правиборцямъ зъ Мѣзуня, давшимъ голосъ при выборѣ до Долиньскои рады повѣтовои 28 жовтня м. р. на п. Гуппена: „Маршъ зъ ôтси, вы запродали громаду!“ Найлучшимъ доказомъ злоумышленнои выдумки поданого нибы-факту єсть тое, що поименованѣ въ кореспонденціи „Dz. p.“ селяне, до котрыхъ мавъ промовляти о. К., навѣть не були на ôтпустѣ въ Новошинѣ!.... Жаль сказати, що агитацію противъ руского духовеньства выкликує само ц. к. Долиньске староство. Дня 7 лат. с. м. роздавано приватно въ староствѣ патенты jura stolae печатанѣ въ Залѣщикахъ радою повѣтовою въ 1872 р. Самозрозумѣло, що то не дѣялось зъ наказу высшихъ властій, бо въ тôмъ случаю ц. к. староство чинилобы тое въ дорозѣ урядовôй.... Якѣ жь цѣли мало оно роздаючи патенты, — священикамъ Долиньского повѣта, выступаючимъ (съ малыми вынятками) при всякихъ выборахъ, якъ того вымагає честь и совѣсть, — совсѣмъ не загадочно....

— (*Л.*) **Зъ Лютовискъ** пишутъ намъ: „Въ ночи на 18 л. сѣчня с. р. погорѣвъ паровый тартакъ въ Смôльнику коло Лютовискъ, власнôсть фирмы „Jacob & Josef Kohn“, жидôвъ вѣденьскихъ. Шкода, убезпечена въ бôльшôй части, выноситъ до 80.000 зр. Огонь повставъ зъ неосторожности. При сѣй случайности замѣчаю, що въ тôй фабрицѣ въ день и въ ночи, въ недѣлю и шабасъ, въ свята всякѣ, безперестанно роблено и майже николи не ôтпочивано. Ажь жаль сказати, що роботники, селяне гôрскихъ окрестностій, бôльшу часть свого заробку пропивали. На самъ празникъ св. Богоявленя всѣ святковали, бо „nec locus ubi Troja.“

— **Малорускѣ театральнѣ представленя** въ Одесскôмъ театрѣ ремѣсникôвъ и промышленникôвъ. Пôсля донесеня „Одесского Вѣстника“ збогативъ кружокъ артистичный театру ремѣсникôвъ и промышленникôвъ свôй репертуаръ кôлькома новыми пьесами, зъ помежи котрыхъ оперетка „Не ходи, Грицю, на вечерницѣ“ В. Александрова и нова оперетка „Бой Жѣнка“ були представленѣ въ першѣ дни Рôздвяныхъ святъ. Кромѣ того представлено такожь 25 с. м. драматъ Шевченка „Назаръ Стодоля“. „Од. Вѣст.“ згадуючи про той театръ каже, що ôнъ станеся теперь мѣстцемъ правдивои забавы для любовникôвъ музыки и спѣву. Зъ помежи тыхъ новыхъ оперетокъ ôтзначаєся найбôльше оперетка „Не ходи, Грицю, на вечерницѣ“ музыкальностію мотивôвъ.

— **Зъ Стрыя** доносятъ намъ, що празникъ Богоявленія ôтбувся тамъ сего року дуже величаво, до чого причинився головно хоръ спѣваковъ, зложеный зъ 50 голосôвъ, въ котрôмъ брали участь переважно мѣщане. Хоръ той ôтспѣвавъ найтруднѣйшѣ утворы звѣстныхъ нашихъ композиторôвъ съ великою точностію. Сердечна подяка ôтъ Стрыйскихъ Русинôвъ належится о. Ю. Ф., котрый пôднявъ гадку заснованя хору, якъ такожь п. Г., котрый обнявши дирекцію хору, довѣвъ въ короткôмъ часѣ до сихъ гарныхъ результатôвъ.

— **Засуды судôвъ звычайныхъ и гоноровыхъ**, дотычащѣ офицерôвъ, будутъ подаванѣ, якъ пише „Wiener Allg. Zeitung“, до публичнои вѣдомости.

— **Дръ Андрей Рыдзовскій**, посолъ до рады державнои зъ мѣста Кракова и посолъ до сойму зъ Горлицкого повѣта, адвокатъ краєвый, умеръ дня 20 сѣчня с. р. въ Вѣдни въ 49 р. житя.

— **Иляріонъ Габданкъ-Ганкевичъ**, професоръ университету въ Краковѣ, зôставъ именованый совѣтникомъ въ министерствѣ финансôвъ.

— **Якъ политичный талантъ** сходитъ часомъ на несвое поле, довѣдуємось зъ „Czas-у“, котрый згадуе, що панъ Отто Гавзнеръ, найзнаменитшѣй политикъ польскій, загадавъ кинутись на поле литературне, починаючи ôтъ толкованя повѣстій п. Вильчиньского на нѣмецкій языкъ. Хоче ôнъ тымъ чиномъ спаралижовати вплывъ гдеякихъ писателѣвъ нѣмецкихъ, а именно Сахеръ-Масоха и Француза, котрѣ представляютъ Полякôвъ въ неконечно добрôмъ свѣтлѣ. Сомнѣваємося дуже, чи повѣсти п. Вильчиньского маютъ таке значенье и вартôсть артистичну, щобы могли такъ переконуючо вплывати на Нѣмцѣвъ и смакъ у нихъ выроблятя.

— **Число душь въ Люблянѣ** выноситъ пôсля нового обчисленя 25.000.

— **Число жителѣвъ въ Буда-Пештѣ** выноситъ пôсля новои конскрипціи 300.000 душь, пôдчасъ коли въ маю м. н. выносило 330.000 душь. Во Вѣдни выноситъ число жителѣвъ безъ т. зв. Vororte 707.532 душь, отже о 100.018 душь бôльше, якъ въ роцѣ 1869.

— Комитетъ заряджуючѣ **товариства для усуненя жебранины** во Львовѣ выказуе свою дѣятельнôсть, почавши ôтъ 5 лат. грудня с. р., где читаємъ, що тое товариство удержувало денно въ пересѣчи 39 бѣдакôвъ, выдаючи щодень 29 зр. Прихôдъ въ тôмъ мѣсяци выносивъ 727 зр., розхôдъ 685 зр.; число членôвъ було до 400, число убогихъ 594. Товариство удержуєсь зъ добровольныхъ жертвъ обывателѣвъ. Члены товариства могутъ ôтобрати свои членьскѣ ознаки въ гандлю п. О. Маркевича або въ каицеляріи товариства при улици Ормеськôй ч. 18.

— **Число студентôвъ въ Кієвскôмъ университетѣ.** Въ 1880 р. було съ кôнцемъ 1 семестра всѣхъ студентôвъ въ университетѣ св. Владиміра 1.064. Пôсля факультетôвъ було студентôвъ на историко-фильольогичнôмъ выдѣлѣ 87, на природничо-физико-математичнôмъ 43, на математичнôмъ 84, на правничôмъ 134, на медичнôмъ 716. Кромѣ звычайныхъ слухачѣвъ ходило еще 55 слухачѣвъ надзвычайныхъ, такъ що загальне число выноситъ 1.119 слухачѣвъ.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше*) 36) Всч. оо. Яковъ Рожка зъ Лискитинець ôтъ себе и прихожанъ 5 зр. 70 кр.; 37) Чирнявскій Викторъ зъ Пониквы вел. ôтъ себе и прихожанъ 10 зр.; 38) Рыбакъ Николай зъ Шумлянъ ôтъ себе 5 зр.; 39) Чмола Іоанъ зъ Улашковець изъ складки 9 зр.; 40) Романовскій Евд. зъ Снопова изъ складки 4 зр. 55 кр.; 41) Посредствомъ Редакціи „Галицкій Сіонъ“ Всч. оо. Лонкевичъ зъ Войнилова зô складки зôбранои въ церквѣ 6 зр. 4 кр., Терешкевичъ Іосифъ зъ Загôря 5 зр., брацтво церковне въ Ланчинѣ 40 кр. — разомъ 11 зр. 44 кр.; Бородайкевичъ Теофанъ зъ Ковалѣвки пересылае складку зъ акафиста въ церквѣ Ковалевскôй 4 зр. 28 кр., ôтъ братства церк. въ Савалускахъ 1 зр., ôтъ себе 1 зр. 20 кр., — разомъ 8 зр. 48 кр.; 43) О. Корчиньскій Яковъ зъ Торокъ еп. Перем. 50 кр.; 44) О. Богачевскій Ипполитъ зъ Сѣлця-Бенькôвъ ôтъ парох. 6 зр. 52 кр. ôтъ брацтва церк. 3 зр. 48 кр., ôтъ себе 2 зр., разомъ 12 зр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Зорѣ: Вп. дръ М. П. въ Болеховѣ 4 зр., Вп. Ю. С. въ Болеховѣ 1 зр., о. А. Л. въ Одреховѣ 4 зр., Вп. В. Г. въ Долинѣ зр. 4·60, о. Б. въ Лôвчичахъ 2 зр., о. К. С. въ Жужели 2 зр., Вп. А. П. въ Рудкахъ 1 зр., о. П. въ Глиньску 2 зр., о. Є. О. въ Пристани зр. 4·30, о. П. въ Олеську 2 зр., о. К. въ Незнановѣ 4 зр., о. А. Т. въ Дрогобычи 1 зр., о. І. Т. въ Хлѣбичинѣ 4 зр., о. Ч. въ Боратынѣ 4 зр., Вп. Ю. М. въ Лядскôмъ 2 зр., о. З. Н. въ Войславичахъ 1 зр.; для Часописи Школьнои: дръ И. Я. въ Станиславовѣ 3 зр., о. Н. Б. въ Черхавѣ 3 зр., о. Д. Г. въ Заваловѣ 4 зр., Вп. П. С. въ Сушнѣ 1 зр., о. М. К. въ Радчи зр. 1·50, Вп. І. Б. въ Лѣску 1 зр.; для Галицкого Сіона: о. М. Д. въ Коломыи 60 кр., о. Е. Б. въ Нановôй 1 зр., о. К. Б. въ Утѣшковѣ 2 зр., о. Б. въ Лôвчичахъ 2 зр., о. В. П. въ Глиньску 2 зр., о. В. въ Настасовѣ 1 зр.; на дѣвоче воспиталище во Львовѣ: о. Давидовичъ зъ Радехова ôтъ себе, брацтва церк. и прихожанъ 10 зр., о. П. Лôбода въ Глубочку 10 зр., Вп. п-ѣ А. Коцовска въ Золочевѣ 1 зр., о. І. Сѣрко въ Гаяхъ старобродскихъ ôтъ себе и громады 13 зр., Всч. Монастырь въ Улашкôвцяхъ 10 зр., Пчт. Брацтво церковне въ Милôвцяхъ 3 зр., Пчт. Брацтво церковне въ Улашкôвцяхъ 3 зр.; на Отголоски Гушалевича: Всч. В. П. питомець въ Римѣ зр. 1·20.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Дръ Іоанъ Бартошевскій именованый за ôтличнѣ услуги дѣйствительнымъ референтомъ Митр. Консисторіи.

Завѣдательства одержали: оо. Ганій Стефанъ въ Телячôмъ, Левицкій Антоній въ Камянкахъ великихъ, Галущиньскій Николай въ Добриводахъ, Атаназій Юркевичъ excurrendo въ Хреневѣ.

Сотрудниками именованѣ: оо. Емиліянъ Андроховичъ въ Сновидовѣ, Карачевскій Володимиръ въ Обертынѣ, Редкевичъ Іоанъ въ Збаражи, Кончевичъ Тадей въ Щирци.

Увольненье ôтъ испыта конкурсового одержали: оо. Грабовичъ Ем., Шкурганъ Даніилъ, Лопачиньскій Іоанъ, Лопатиньскій Іосифъ, и Бôгачевскій Инолитъ.

Редакція проситъ ВП. Предплатникôвъ „Дѣла“ о скоре надсыланье предплаты на р. 1881. Слѣдуюче число буде высылатись тôлько тымъ, котрѣ на сей рôкъ зложили предплату.

(Надôслане.)

Спростованье.

Въ ч. 100 „Дѣла“ зъ р. 1880 помѣщена „Просьба до заряду дôбръ рускои митрополіи“, въ котрôй несправедливо приписуются менѣ агитаціи при выборѣ посла. Донесенье тое єсть совсѣмъ фалшиве, такъ якъ я въ жаднѣ агитаціи политичнѣ не мѣшаюся. Донесенье тое може походити тôлько ôтъ мого ворога, котрый стративъ свою посаду, а теперь старався менѣ пошкодити.

А. Лужецкій, лѣсничій и заступникъ обшару двôрского въ добрахъ митрополичихъ въ Крылосѣ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. В. Ц. въ Л. Радо подавалибы мы точнѣ вѣсти и зъ Перемыскои епархіи, але тяжко упросити кого въ Перемышли о дописуваньe. *Всч. о. В. О. въ Д.* Мы высылали Вамъ доси всѣ числа, такъ якъ Вы замовили „Дѣло“ и на сей рôкъ; єсли Васъ яке число не дôйшло, то зареклямуйте.

Для ВП. Предплатникôвъ „Библіотеки найзнам. повѣстій“ розсылаєсь съ симъ числомъ 2-гій аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. *л.* сѣчня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 —	283 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	171 -	174 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 50	99 35
„ „ „ по 4% ав.	91 75	92 75
„ „ „ по 5% ав. період.	98 50	99 35
Банку гип. галиц 6% ав.	102 35	103 25
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 20	99 20
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	20 75
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 48	5 58
„ цѣсарскій	5 50	5 60
Наполеондоръ	9 34	9 42
Цôвимперіялъ	9 65	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 22½	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 80	58 40
Серебро	99 50	100 50

(Курсъ текучого куп. безъ куплону)

НА КАРНАВАЛЪ

поручаютъ найдешевше

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, 19.

Рукавички власного выробу

Краватки бѣлѣ, батистовѣ и атласовѣ

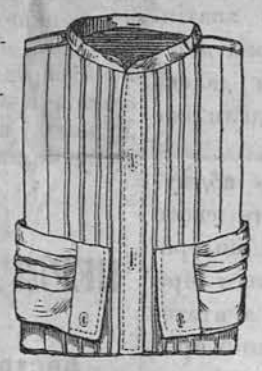
Цилиндры складанѣ (Chapeau claques) тибетовѣ и атласовѣ

Хустки єдвабнѣ до носа,

Cache-nez до шіи

Тасьмы и шнурки єдвабнѣ до загаркôвъ

и т. п.

Сорочки мужескѣ

Ковнѣрики, манжеты

Шкарпетки кольор. и бѣлѣ

Спинки, кальошѣ

Перфумеріи

Вода кольоньска

Пигулки до усуненя одору въ устъ по куреню, пушка 50 кр.

и т. п.

Замовленя залагоджуємо ôтворотною почтою, не числячи за опакованье!

(1—4) **Львôвъ, ул. Галицка, ч. 19.**

По 90 кр.

ШАПКИ

зъ досконалои имитаціи

Астрахану

для мужчинъ, женщинъ и дѣтій

въ торговли

БРАТЄВЪ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 19.

(1—4)

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, пріймає всякѣ дотычащѣ роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнѣ гафты и т. п. **по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.**

Удѣляєся зарôвно науки крою.

(1—15) **І. Юркевичъ.**

Илюстрованѣ цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѣ и ножевѣ, поправленѣ и патентованѣ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровѣ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневѣ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѣ направы.

Човенка, части складовѣ, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѣ такъ шумно продаются за оригинальнѣ американськѣ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѣ за оплатою 15 зр. 2—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 4. Львôвъ, Середа 14 (26) сѣчня 1881. Рочникъ II.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Новый маршалокъ краєвый.

Именованье нового маршалка краєвого вже ôтъ довгого часу выжидаєся не тôлько съ певною нетерпеливостію, але и съ немалою обавою. Всѣ, здаєся, порозумѣли, що ôтъ будущого маршалка въ значнôй части зависитъ не тôлько будучнôсть краєвого Выдѣлу, але такожь и цѣлои нашои автономіи краєвои. Пôсля новѣйшихъ вѣдомостій можна уважати именованье дра Николая Зыбликевича краєвымъ маршалкомъ яко фактъ довершеный. Треба признати, що именованье маршалкомъ краєвымъ мужа працѣ и рѣдкои оборотливости и енергіи, одного зъ найбôльше видныхъ дѣятелѣвъ сôйму краєвого ôтъ першого початку конституційнои еры, обôзнаного съ нашимъ краєвымъ житьемъ автономичнымъ, — ôтповѣдає середъ даныхъ обстоятельствъ еще найбôльше загально почутымъ потребамъ квалификаціи краєвого маршалка. Попри кн. Ю. Чарторыскôмъ бувъ дръ Зыбликевичь зъ всѣхъ пôдношеныхъ кандидатôвъ безперечно найôтповѣднѣйшимъ.

Не легка задача спадає теперь на нового краєвого маршалка. Самъ дръ Зыбликевичь указавъ въ послѣднôй сôймовôй сесіи на тіи великѝ недостатки, котрѝ такъ рѣзко вызначалися въ дотеперѣшнôй господарцѣ краєвого Выдѣлу. Дотеперѣшну дѣятельнôсть самого сôйму не можутъ навѣть найбôльшѝ оптимисты уважати яко живу и потребамъ краю ôтповѣдну. Тожь внутрѣшна реорганизація краєвого Выдѣлу и оживленье дѣятельности сôйму суть тою тяжкою задачію, котрои сповненье може принести новому маршалкови непроминаючу славу. До того всего лучится еще одна справа, ôтъ котрои въ переважнôй части зависитъ успѣшне сповненье першои задачѣ, а тою єсть вытворенье мирныхъ, на справедливости и вырозумѣлости опертыхъ ôтношенъ межи Поляками а Русинами. Далекѝ ôтъ того, вкладати сповненье сеи послѣднои задачѣ выключно лише на одного краєвого маршалка, тымъ не менше мусимо признати, що становище маршалка до сеи справы єсть дуже великои ваги. Именно дръ Зыбликевичь мôгбы дуже ôтповѣдно сповнити ролю свѣтлого и вырозумѣлого посередника межи обома сторонами, а яко Русинъ зъ роду має до того не тôлько ôтповѣдну квалификацію, але и обовязокъ, що єго давнѣйше яко членъ партіи запôзнававъ. Маємо надѣю, що дръ Зыбликевичь станувши на новôмъ такъ важнôмъ становищу схоче прійнятися переведеня сихъ такъ важныхъ справъ для добра цѣлого краю, якъ и народа, зъ посередъ котрого выйшовъ.

Оглядъ на рôкъ 1880.

IV.

Почутье сумного стану нашого краю, єго що разъ бôльшого упадку и безвыходности теперѣшного положеня вызвало минувшого року одинъ замѣтный, въ певнôмъ взглядѣ потѣшаючій объявъ публичнои опиніи. Въ пору, коли польска партія станула майже на найвысшôй степени свого могущества, а Русины опинилися середъ найнепріязнѣйшихъ обстоятельствъ, озвалися зъ посередъ польскои прасы голосы въ „справѣ рускôй“, указуючѝ на потребу, полагодити ôтношеня межи Русинами а Поляками. Бувъ се явный доказъ жизненности „рускои справы“, котра безъ взгляду на дочасныхъ єи руководителѣвъ, безъ взгляду на теперѣшне могущество Полякôвъ въ краю, безъ взгляду на ихъ выборчѝ побѣды надъ Русинами — все таки остаєся справою не тôлько живою, „неубитою“ и неполагоденою, але надто на стôлько въ собѣ жизненною, що силою самыхъ фактôвъ выявляєся навѣть на такъ интернаціональнôмъ поли, якимъ єсть поле економичне. Именно тую послѣдну сторону економичну пôднѣсъ „Dziennik polski“, указуючи на тоє якъ обопôльна вражда мучитъ и обезсилює оба народы, и що супротивъ щоразъ бôльшого упадку краю слѣдовалобы залишити тую вражду, а сполучити всѣ силы для охороны ôтъ „грозячихъ намъ катаклизмôвъ економичныхъ“. Справу уладженя ôтношень межи Русинами а Поляками пôднесла ôттакъ майже цѣла польска праса не тôлько въ Галичинѣ, але и въ Познанщинѣ и Конгресôвцѣ. Кромѣ того заговорили въ тôйже справѣ такожь и ческѝ и россійскѝ часописи. Якъ можна було предвидѣти, цѣла тая дневникарска розправа закôнчилась на ничѣмъ и рѣшенье рускои справы, о скôлько она почиває въ ôтношеняхъ Русинôвъ до Полякôвъ, ни троха не подвигнулось напередъ.

Головна причина сеи неудачѣ почивала въ тôмъ, що справа руска оказалася по бôльшôй части не тôлько для польскои соспôльности, але навѣть для польскихъ дневникôвъ неясною, зъ чого по конечности мусѣли выйти численнѝ недорозумѣня совсѣмъ не ведучѝ до якого нибудь уладженя обопôльныхъ ôтношень.

Ани економична сторона спôльности интересôвъ руского а польского народа, лише загально указана Dziennik-омъ pol., ани политична сторона рускои справы пôдношена другими дневниками, а именно дописователемъ Dziennik-a poznańsk. зъ Украины — не зôстала достаточно поясснена черезъ галицко-польскѝ дневники. Цѣла маса пересудôвъ польскои соспôльности о рускôй справѣ не тôлько не усунулась, але навѣть ни троха не розяснилась, а польске дневникарство навѣть не указало спôльныхъ точокъ, на котрыхъ моглибы зôйтися и порозумѣтись обѣ спорячѝ стороны. Галицко-польскимъ голосамъ не стало ни основности, ни безпристрастности, такъ необходимои для успѣшного пôднесеня рускои справы, и цѣла публицистична дискусія о тôй справѣ скоро закôнчилася якъ зле розпочата комедія. До того еще причинилось и святкованье памяти Іосифа II черезъ Русинôвъ, въ чѣмъ Поляки не хотѣли ничого иншого видѣти, якъ лише пусту демонстрацію противъ ихъ листопадового обходу повстаня польского р. 1830.

Замѣсть приняти резолюціи ухваленѝ на народнôмъ вѣчу Русинôвъ яко пôдставу розъясненя и уладженя ôтношень межи Русинами а Поляками, польска праса, добачаючи въ тôмъ вѣчу лише демонстрацію (навѣть опôзнену!) противъ польского обходу листопадового, старалася всѣма способами зъигнорувати сей объявъ народного руху Русинôвъ. Польскѝ дневники не замѣтили, що тымъ власне самѝ надали Іосифиньскому обходови характеръ демонстраціи — очевидно супротивъ своєи публики, — а зъ другои стороны заявили тôлько свою недоспѣлôсть безпристрастно обговорювати справу, котрои полагодженье самѝ недавно узнавали такъ необходимымъ для розвою и поступу краю.

Такъ отже на мѣстце недавно пôдношеныхъ голосôвъ о потребѣ уладженя ôтношень межи Русинами а Поляками польска праса на ново переповнилась враждою противъ Русинôвъ. Нынѣ стоитъ такъ звана руска справа на тôмъ самôмъ мѣстци, где стояла давнѣйше.

Мимо волѣ насуваєся питанье, чи сей станъ неподвижности рускои справы має тревати и на дальше — иншими словами, — чи обопôльна вражда межи Русинами а Поляками має дальше продовжатись?

Злишнымъ було бы повторяти то, що всѣ мы не тôлько дуже добре чуємо але и власными очима оглядаємо въ щоденнôмъ житю: скôлько шкоды приноситъ межинародна вражда обопôльна такъ Русинамъ якъ и Полякамъ, якъ она розточує краєвый организмъ, всѣ важнѣйшѝ справы ôтсуває на послѣдный плянъ, або ихъ скривлює и обезображає и въ цѣлôмъ житю краєвôмъ выроджує застôй, непораднôсть и безвыходнôсть, зъ котрыхъ въ головнôй мѣрѣ послѣдує що разъ бôльшій упадокъ краю. Невыносимôсть такого стану єсть надто видима, а мотива до першои резолюціи ухваленои народнымъ вѣчомъ совсѣмъ недвозначно высказали въ тôмъ взглядѣ погляды загалу Русинôвъ. Высше згаданѝ голосы польскои прасы тожь само досыть наглядно показали, що и зъ польскои стороны мимо всего самодовольства, яке повиннѝ бы мати Поляки при своимъ теперѣшнôмъ доминуючôмъ становищу, дуже сильно почуваєся анормальнôсть сего стану. Єсли жь мимо того „справа руска“ не двигаєся напередъ до свого рѣшеня, то єсть се тôлько объявомъ тои анеміи, яка менше-бôльше опановує всѣ нашѝ справы краєвѝ. Єсли Чехи и Нѣмцѣ при всѣй завзятости своєи борбы и мимо незрôвнано користнѣйшого стану свого спôльно заселеного краю шукаютъ мирного и добровôльного уладженя своихъ ôтношень межи собою, то у насъ верховодячѝ политики польскѝ, здаєся, совсѣмъ не розумѣютъ, чи не хотятъ того розумѣти, що тôлько згодливе спôвдѣланье обохъ народôвъ моглобы подвигнути нашъ край напередъ на дорогу поступу и розвою, що тôлько рôвнорядна участь обохъ народныхъ елементôвъ въ справахъ краєвыхъ моглабы переломати дотеперѣшный застôй краєвого житя и розбудити цѣлый загалъ до успѣшнои дѣятельности, що тôлько допущеньемъ Русинôвъ до спôльнои працѣ надъ добромъ краю краєвый организмъ мôгбы очиститись ôтъ тыхъ деструктивныхъ елементôвъ, котрѝ свою непридатнôсть для хосенной працѣ позитивнои закрываютъ заслугами въ слѣпôй враждѣ противъ Русинôвъ, що на конець тôлько въ той спосôбъ перервалобыся марнотравство силъ, доси зъуживаныхъ при що найменше негативнôй борбѣ Полякôвъ противъ Русинôвъ. Погляньмо лише на найновѣйшѝ факта, якъ недавнѝ выборы до радъ повѣтовыхъ, якъ реформа шкôлъ народныхъ, а кождый хоть троха безсторонный муситъ признати, що въ всѣхъ тыхъ и тымъ подôбныхъ справахъ стоитъ на першôмъ плянѣ не добро краю и обохъ народôвъ, але тенденція менше або бôльше щасливого поборюваня другои народности. Бездѣльнôсть, самоволя, неспособнôсть до уряду узысканого черезъ протекцію, надужитя всякого рода, — все тоє лишаєся ненаказанымъ, а часто навѣть єще нагороджаєся всѣлякими способами, єсли тôлько дотычаща особа може выказатися геройствомъ въ пристрастнôмъ поборюваню рускои народности. Пôдъ покровомъ сеи „патріотичнои“ заслуги крыєся найбôльша деморализація, запропащуются публичнѝ фонды, нарушаются найжизненнѣйшѝ интереса краєвѝ, допчутся ногами найсвятѣйшѝ обовязки, щобы була лише осягнена поставлена цѣль пригнетеня и обезсиленя другои народности. Булобъ несправедливо помавляти цѣлу польску соспôльнôсть о тоє, що она одобрює такѝ дѣла и тенденціи и годится съ ними. Она сама почуває въ значнôй части анормальнôсть такого стану, чує той що разъ бôльшій взрôстъ деструктивныхъ елементôвъ, хоть неясно бачитъ пропасть, до котрои зближаєся нашъ край, — однакожь при тôмъ всѣмъ на стôлько упоюєся мнимымъ тріюмфомъ своєи національнои справы, мнимымъ взростомъ „польскости“, що не має силы явно признати тои анормальности, вглянути въ єи властиве жерело и взятися за реформу, справдѣ не легку и не мало болючу. Єще менше смѣлости иôтваги до того має польска праса, котра все йшла поза своєю публикою а не попередъ неи.

Тожь при такôмъ станѣ рѣчій становище Русинôвъ въ справѣ полагодженя обопôльныхъ межинародныхъ ôтношень въ краю не може остоятися въ дотеперѣшнôй пасивности. Русины не повиннѝ попадати въ грѣхи своихъ противникôвъ, котрѝ за своимъ ультранаціональнымъ гегемонизмомъ не бачатъ не то другихъ народôвъ але и свого власного народа, недостачь и блудôвъ своєи власнои загорѣлости. Русины мусятъ для успѣшнои дѣятельности обняти въ кругъ своєи политичнои тактики цѣлу масу жизненныхъ и управненыхъ интересôвъ краєвыхъ и для ихъ переведеня єднати всѣхъ добромыслящихъ; они повиннѝ розбуджувати середъ цѣлого загалу чувство и розумѣнье для спôльныхъ краєвыхъ интересôвъ и около тыхъ интересôвъ громадити всѣ силы краєвѝ не тôлько зъ посередъ рускаго, але и зъ посередъ польского народа. Вже минувшого року указавъ одинъ зъ нашихъ дописователѣвъ на важнôсть такои политичнои тактики. Нынѣ стаєся она необходимостію. Не можна єще сомнѣватися, щобы середъ нашои краєвои соспôльности не найшлося достаточне число силъ здоровомыслячихъ и переносячихъ добро краю понадъ національну пристрасть самолюбства. Ясне порозумѣнье правдивыхъ интересôвъ краєвыхъ може легко розсѣяти дотеперѣшну неяснôсть ультранаціональныхъ пересудôвъ, а ясно высказана програма спôльнои дѣятельности въ спôльныхъ, для цѣлого краю и цѣлого населеня жизненныхъ интересахъ може скоро згромадити добромыслящихъ въ сильне сторонництво активне. Тогды то можна буде найти и сей дотеперь невынайденый modus vivendi для обохъ народôвъ въ краю и почутье спôльного добра приостановитъ до крайности теперь посунену розъяренôсть нашихъ краєвыхъ ôтношень межинародныхъ.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

I.

(Конецъ.)

Отже такимъ способомъ зôстала бôльша посѣлôсть зруйнована и доведена до нынѣшного упадку, зъ котрого тую бôльшу посѣлôсть выратувати, есть, якъ сказано на початку, „kwestyą narodową“, значитъ отже, патріотичнымъ обовязкомъ всѣхъ станôвъ.

„Длятого: ....„Spiesznie, wszystkimi środkami potrzeba wziąć się do ratunku zagrożonych wywłaszczeniem właścicieli dóbr ziemskich: *a praca około tej ważnej sprawy sowicie będzie wynagrodzoną*“.

Тая, sowicie wynagrodzić się mająca praca, мае бути двояка:

I. Nasamprzód zacząć musimy od ulżenia ciężarów, zajmujących obecnie dobra ziemskie. Nie wiem, dlaczego nie dałoby się dodatkowo teraz (т. е. скоро есьмо при власти) urządzić spłaty indemnizacyi — *przynajmniej* w taki sposób, jak jest urządzoną w innych krajach Monarchii (т. е. щобы бôльшу посѣлôсть увôльнити ôтъ индемнизаційного додатку выносячого 51 кр. на кождый 1 зр. безпосередныхъ податкôвъ, а перенести его на селяньску посѣлôсть, котра такимъ способомъ малабы оплачувати до своихъ 51 кр. еще и паньскихъ 51 кр., значитъ въ друге тôлько, що платитъ податкôвъ державныхъ), — бо „my przecież nie mamy obowiązku przeprowadzać w spadku po nieprzychylnym nam rządzie rozpoczętego przez niego dzieła zniszczenia w sposób tak dla nas (розум. бôльшихъ властителѣвъ) niesprawiedliwy i nas rujnujący“.

На доказъ, що такимъ перешанжованьемъ коло 1-ого миліона зр. рôчно зъ панôвъ на хлопôвъ не станеся тымъ послѣднымъ велика кривда, подано дальше таке: „Wartość posiadłości włościańskiej wynosi 414,564.840 złr. Włościanie zarabiają za roboty gospodarskie, na obszarach dworskich dokonywane, rocznie około 20 milionów złr.; nie są zatem pozbawieni w zupełności funduszów. Spłatę indemnizacyi możnaby nawet (якъ ласкаво) rozłożyć na czas dłuższy, aby ją jeszcze łatwiejszą do wykonania uczynić. Połowa kilkuset milionów, które włościanie od czasu zniesienia robocizny od właścicieli dóbr ziemskich za robotę gospodarską otrzymali (натурально otrzymali, по думцѣ автора, за дармо, бо справедливôсть вымагалабы очевидно, щобы ôтробляли паньщину и дотеперь), — byłaby wystarczyła na zapłacenie indemnizacyi“. А впрочѣмъ, кривда чи не кривда, чи то селянъ зруйнуе чи не зруйнуе и чи хочутъ чи не хочутъ: „Ulżenie dawnym właścicielom dóbr ziemskich w tym przez nich dotąd niesłusznie ponoszonym ciężarze płacenia na indemnizacyę tak znacznej kwoty jest zupełnie do wykonania możebnem i koniecznem“. Именно конечный и можливый есть слѣдуючій другій способôъ:

II. „.... nie przesadzę, jeżeli wspomnę, że dopuściłby się *czynu zbrodniczego przeciw naszej ojczyzny* (avis au mr. Dunajewski — minister rodak), ktoby jeszcze nałożył choćby i najmniejszy ciężar na upadające już pod obecnemi ciężarami *dobra ziemskie*“.

„.... Wszystko, co obciąża *majątki ziemskie*, powinno być zaniechanem i żaden nowy ciężar, choćby nawet na pozór najmniejszy, nie powinien być na takowe nałożonym“.

„Regulacya nowego podatku gruntowego wymaga nadzwyczajnej z naszej strony baczności. Jeżeli nie będziemy się starali wszelkimi możliwymi nam sposobami o odwrócenie fiskalnych zamiarów rządu, to podatek gruntowy nowy, zamiast być dla wszystkich równo sprawiedliwym i — odpowiednio w stosunku do rzeczywistego czystego dochodu *w kraju naszym* (=у внутрѣ краю, т. е. помежи поодинокй класы) rozłożonym, i niezbyt podwyższonym, — będzie, jak z programu Ministeryum Skarbu, komisyi centralnej w Wiedniu w początku czerwca b. r. przedłożonego się okazuje, u nas w przecięciu na całą Galicyę o 41 1/5 % obecnego podatku wyższym, — *rozkład zaś podatku na pojedynczych podatkujących wewnątrz kraju będzie przy nieuwzględnieniu przez komisyę Centralną przedłożeń naszej* (натурально, що „*naszej*“) *komisyi z dwóch podkomisyj krajowych, nowym powodem upadku wielu* **majątków ziemskich**.“

Якъ бачимо, мѣститъ цитована брошура, написана рôвночасно зъ именованьемъ п. дра Дунаєвского министромъ скарбу*) — цѣлу соціяльно-економичну програму тои клясы интересентôвъ, котра зъ ласки пропинаційнои щедрости при всѣлякихъ выборахъ, „патріотичнои солидарности“ Кола, адміністраційнои протекціи и Выдѣлôвъ повѣтовыхъ, заволодѣла надъ цѣлою чинностію опацованя землѣ, взглядно урегульованя податку грунтового. И признати треба, що — на чѣмъ якъ на чѣмъ, але на ясности не збуваe тôй програмѣ, ставляючôй яко постулятъ польского патріотизму: 1) званье оплаты додатку индемнизаційного зъ бôльшихъ посѣдателѣвъ на селянъ, 2) званье всякои надвыжки податку грунтового, яка бы наслѣдкомъ нынѣшнои регуляціи тогожь на Галичину припасти мала, — также выключно на селянъ.

Посунена ажь до цинизму смѣлôсть, съ якою тутъ овочѣ кровавои хлопскои працѣ, власнôсть селяньску, представлено яко res nullius и призначено до роздѣлу на поратованье надтертои „фортуны“ бôльшихъ посѣдателѣвъ землѣ, — не може насъ дивувати вже зъ уваги на саму дату оголошеня; бо якъ нибудь оголошенье такои програмы передъ часомъ, булобы рѣчію неполитичною, — тутъ и пôдъ тою датою оно есть добре умотивованымъ и въ ôтповѣднôй хвилѣ выголошенымъ окликомъ довершенои на цѣлôй боевôй линіи побѣды: Vae victis!

О ôтмовленье екзекуціи довгу, записаного при выборахъ подвôйною крейдкою, не може бути обавы въ хвилѣ, коли екзекуторъ вступае на задовженого грунтъ, коли екзекуція розпочинаeся.

Слѣдуе намъ еще тôлько коротко оправдати, длячого не уважаемо голосу п. Ястржембского, яко голосу простои единицѣ. Отже длятого, що голосъ той не стрѣтився зъ жаднои компетентнои стороны съ якимъ нибудь запереченьемъ, а противно. Понеже не розходится намъ тутъ на теперь о справу индемнизаціи, длятого охотно признаемо, що краковскій органъ п. дра Дунаєвского, — реферуючи въ якійсь часъ по именованю свого службодателя о згаданôй програмѣ, — переведенье 1-ои точки програмы узнавъ „jakkolwiek bądź słusznem, ale — nie na czasie“**). Съ тымъ тôлько единымъ ограниченьемъ згадана ясна програма удостоилась не тôлько признаня але похвалы и безусловного акцесу „Czas“-у, — акцесу тымъ цѣннѣйшого, що заразъ по тôмъ офиціяльнй вѣденьскй кореспонденты тои газеты взяли справу регуляціи грунтового податку пôдъ свою особенну опѣку, здраджуючи тымъ самымъ, що гадки „Czas“-у въ справѣ тои регуляціи суть гадками его офиціяльныхъ покровителѣвъ. А коли еще додамо, що той самъ органъ въ згаданôмъ рефератѣ пôднѣсъ выразно заслуги п. Ястржембского около регуляціи податку грунтового положенй не тôлько омовленою брошурою, але и иншими неоголошеными меморіялами якъ и особистыми заходами по бюрахъ министеріяльныхъ предпринятыми, — то и нашй читателѣ не станутъ на дальше запôзнавати голосу п. Ястржембского яко голосу вопіющого во пустыни. Шематизмъ краевый наконецъ поучае насъ, що той такъ заслуженый авторъ програмы званя надвыжки грунтового податку зъ бôльшои посѣлости на селяньску, — есть однымъ съ тыхъ 6 членôвъ и заразомъ бôльшихъ посѣдателѣвъ, котрыми выдѣлъ рады повѣтовои спôльно съ дотычнымъ староствомъ заповнивъ повѣтову комисію шацункову въ Бржеску.

Пôзнавши зъ дотеперѣшного складъ органôвъ до переведеня опацованя и заклясованя грунтôвъ, въ загалѣ до переведеня нового розкладу грунтового податку призначеныхъ; пôзнавши дальше чувства, надѣѣ и намѣреня, якими панующій безвзглядно въ тыхъ органахъ елементъ бувъ оживленый, не можемо теперь ани на хвилю сомнѣватись о **справедливости**, съ якою того опацованя довершено, съ якою новый розкладъ того податку внутрь краю, помежи поодинокй групы интересôвъ переведено! *Он...*

*) Брошура датована 24 червця 1880; рескриптъ цѣсарскій именуючій дра Дунаевского министромъ скарбу 26 червця 1880; а вже на якійсь часъ передъ тою датою було звѣстно, що ôнъ нимъ зôстане.

**) Мимоходомъ тôлько запытаемось инспируючои „Czas“ „osoby wysoko położonej, która ze smutkiem raz wyrzekła, że wszystkie petycye włościan galicyjskich do niej nadchodzące socyalizmem są zarażone“, — о кôлько то рôжнится ôтъ соціялизму той „będący tylko nie na czasie“ консерватизмъ, котрый ôтобрати хоче селянамъ всѣ набутки р. 1848, щобы ними запомочи бѣдныхъ, бо тôлько 79-ма милiонами индемнизаціи пожалуваныхъ панôвъ галицкихъ? Выглядае бо зъ того порôвнаня такъ, що „wysoko położona osoba“ бачитъ тую рôжницю тôлько въ релятивнôй высокости циферъ въ той способъ, що претенсіи, не перевышаючй десятокъ и сотокъ (о якихъ въ згаданыхъ селяньскихъ петиціяхъ може бути мова) суть объявомъ соціялизму; — скорожь претенсіи досягаютъ сотокъ, тысячій и милiонôвъ, то eo ipso перетворюются въ головѣ „wysoko postawionej osoby“ въ найчистѣйшій консерватизмъ, котрый будь ôнъ и „nie na czasie“, але все заслугуе що найменше на паньске благословеньство — масся розумѣти, пôдъ условіемъ, що выходитъ не ôтъ адгерентôвъ министеріяльного органу.

ДОПИСЬ.

(*В. К.*) **Зъ Черновець.** (*Посмертнй згадки.*) Якъ въ 96 и 97 ч. „Дѣла“ донесено, умеръ дня 5 (17) грудня 1880 бл. п. о. Василь Проданъ, ревный оборонця правъ рускаго народа въ Буковинѣ, — умеръ въ хвили, коли небосклонъ буковиньскои Руси дуже захмарився, коли ворожй рускому народови елементы розвиваютъ на всѣхъ становищахъ чимъ разъ грôзньйшй силы, щобы рускій нарôдъ въ Буковинѣ здавити.

Теперь власне надходитъ часъ, где чимъ разъ частѣйше требабы выступати въ оборонѣ справъ рускаго народа въ Буковинѣ и передъ православнымъ митрополитомъ Мораромъ и передъ правительствомъ въ Чернôвцяхъ, а въ данôмъ случаю и передъ Е. В. Цѣсаремъ въ Вѣдни.

Бо жь дѣются теперь великй кривды народови рускому въ Буковинѣ, а то — жаль сказати — зъ стороны нашихъ православныхъ братôвъ Румунôвъ.

Въ нашихъ чисто-рускихъ громадахъ залишаютъ священики по церквахъ чимъ разъ бôльше правити богослуженье по руски, а правлятъ по волоски, чого нарôдъ не розумѣе. Дѣеся то для идеи зрумунизованя рускои части Буковины и щобы приподобатися найвышôй власти духовнôй, котра всего вплыву докладае, щобы рускй громады румунщити.

Дальше кривдятъ теперь рускій нарôдъ на Буковинѣ при конскрипціи.

Румуны стараются всѣма способами фалшовати рубрику: „языкъ домовый“, и навѣть ихъ люде, высоко поставленй урядники, призначенй до надзора, щобы все при конскрипціи докладно ôтбувалося, навѣть тй люде не соромлятся, давати потайнй инструкціи низшимъ урядникамъ-Румунамъ, щобы въ Русинôвъ робити при конскрипціи Румунôвъ.

Одна зъ найдальше на полудне посуненыхъ осадъ чисто рускихъ въ Кимполюнгскôмъ повѣтѣ есть Джемине, где у всѣхъ громадянъ есть домовымъ языкомъ рускій языкъ. Тымчасомъ конскрибуючій комисарь вписавъ у всѣхъ громадянъ, якъ то вже въ ч. 2 зъ 1881 згадано було: „Umgangssprache: rumänisch“. Тая разяча неправда споводовала ц. к. старосту Кимполюнгского п. Кохановского, дуже совѣстного урядника и дуже ретельного человѣка, дослѣдити, длячого такъ сфалшовано повысшу рубрику. Оказалося, що тамошный священикъ П. дôставъ ôтъ п. Ц. черновецкого ц. к. урядника-Румуна, сына звѣстного тутъ рускаго ренегата, маючого найбôльше вплывове мѣстце при тутешнôй консисторіи, — билетъ, въ котрôмъ стояло написано: „Zum Zwecke der künftigen Administration Bukowinas ist es nöthig, dass in Dzemine die Umgangssprache bei allen Ortsinsassen „rumänisch“ geschrieben werde“. Чи треба еще коментаря до сего? Та щожь зъ того? Хоть о тôмъ яскравôмъ надъужитю донесено ц. к. Правительству краевому, то ту цѣлу справу правдоподôбно зложатъ ad acta.

А кôлько жь то надъужитій не доходитъ до нашои вѣдомости!

Въ тыхъ всѣхъ отже случаяхъ чуемо страшенно, що намъ бл. п. Василя Продана недостае.

Ôтъ еры конституційнои 1860 року выступавъ о. В. Пр. все и всюда неустрашимо въ оборонѣ правъ рускаго народа, за що его ц. к. правительство такъ въ Вѣдни, якъ и въ Чернôвцяхъ дуже поважало. Лишь теперѣшне правительство Черновецке, а особливо президентъ Алесани, стоячій совсѣмъ пôдъ вплывомъ румуньскои шляхты, не знали покôйного належито оцѣнити.

Не могутъ намъ николи выйти зъ памяти слова о. В. Продана, коли вернувъ съ секретаремъ бук. Рады Рускои вп. Иваномъ Тыминьскимъ въ серпню 1880 въ авдiенціи у президента Алесанёго. Яко заступники „Рады Рускои“ жадали именемъ буковиньского народа рускаго, щобы депутація буковиньского рускаго народа була допущена до принятя Е. В. Цѣсаря въ Чернôвцяхъ, позаякъ въ програмѣ принятя Русинôвъ нарочно поминано и такъ все представлено, якобы въ Буковинѣ одна й пануюча народность була лишь румуньска. Дуже то було не до смаку Румунамъ при ц. к. краевôмъ правительствѣ, котрй вже провѣтрили, за чимъ прiйшли рускй депутаты. Одинъ зъ нихъ, совѣтникъ правительственный Р. спытавъ старенького о. Продана нѣбы-то жартомъ, нѣбы поважно: „Якъ довго будете еще Панъ-Отче до насъ ходити?“ На то ôтповѣвъ о. Пр.: „Буду до васъ ходити й боронити бук. рускій нарôдъ до послѣднои хвилѣ мого житя!“

И такъ дѣйстно, где лишь треба було запукати, щобы справу руску поперти, всюда и смѣло пôйшовъ покôйный не зважаючи ни на свôй старенькій вѣкъ, ни на труды съ тымъ заступництвомъ сполученй. Навѣть еще на короткій часъ передъ смертію, приѣхавши въ Лашкôвки до Черновець для лѣкарскои порады и будучи тяжко хорымъ, предсѣдавъ въ выдѣлѣ Буковиньскои Рады Рускои, занимаючися горячо всѣми рускими справами.

А теперь — нигде правды дѣти — нема ани одного человѣка, щобы въ имени Буковиньскихъ Русинôвъ смѣло всюда выступивъ. Булибы вправдѣ люде межи Бук. прав. священьствомъ способнй, б. п. о. В. Продана заступити. Однаковожь они трепещутъ передъ могуществомъ митрополита Морара, котрый Русинôвъ бажае здавити, и мовчатъ, лишивши долю Бук. Русинôвъ на Провидѣнье Боже, хотя они стоятъ матеріяльно добре, хоть суть независимй и хоть моглибы на всякй ласки митрополита зречися.

Съ смертію о. Продана почули отже всѣ, и други и вороги рускаго народа, що на теперь никто о. Продана не заступитъ. Томужь то найшовъ покôйный щиру подяку у своихъ землякôвъ. Всѣ рускй товариства Буковиньскй: политичне „Рада Руска“, литературне „Бесѣда Руска“, академичне „Союзъ“ и „Черновецка Читальня мѣщаньска“ взяли участь въ похоронѣ дорогого отця Буковиньскои Руси, котрый ôтбувся въ Лашкôвцѣ, селѣ $2\frac{1}{2}$ милѣ ôтдаленôмъ ôтъ Черновець.

„Рада Руска“, „Бесѣда Руска“ и „Союзъ“ зложили на домовинѣ покôйного красный вѣнцѣ съ синёжовтыми партиця-

ми съ написями, нашиваными золотыми буквами: „Свому предсѣдателеви Руска Рада“ — „Свому Основателеви Руска Бесѣда“, — „Свому Почетному Членови академичне товариство Союзъ“.

На похоронѣ промавляли о. Єротей Федоровичь зъ Валявы въ церквѣ, а Вп. Иванъ Тыминьскій, ц. к. конциписть фин. дирекціи въ Чернôвцяхъ, надъ гробомъ.

Обѣ бесѣды були дуже красни; бесѣда п. Тыминьского, пôдносяча особливо велике серце покôйного, бюче горячо для добра руского народа, тронула всѣхъ до слезъ.

Належитъ намъ еще съ повнымъ узнаньемъ пôднести прекрасный спѣвъ „Союза“, черезъ що торжество похоронне тымъ величавѣйше выпало, за що Вп. пп. Союзанамъ сердечно дякуємо.

Не минувъ и мѣсяць по смерти б. п. о. В. Продана, ажь тутъ намъ выдерла злополучна доля другого правого и щирого сына руского народа, Мирона Мильковича.

Б. п. Миронъ Мильковичь, ц. к. асистентъ при головнôмъ урядѣ податковôмъ въ Чернôвцяхъ, умеръ нагло на ударъ серця дня 3 (15) сѣчня 1881 въ 27 роцѣ свого житя.

Миронъ Мильковичь, дуже тихонькій но при тôмъ дуже пильный и свои обовязки строго выповняючій чоловѣкъ, бувъ горячій патріотъ рускій. Для тогожь то выбрано его господаремъ „Рускои Бесѣды“, котрый то обовязокъ повнивъ съ найбôльшою совѣстностію и точностію.

Покôйный одержовавъ при собѣ свою матерь, сестру и брата, котри утратили въ нѣмъ свою пôдпору, найлучшого сына и брата.

Такожь яко урядникъ повнивъ б. п. М. Мильковичь точно свои обовязки и зъединавъ собѣ своимъ дуже честнымъ житьемъ загальну любовь всѣхъ.

Томужь то явилися всѣ Черновецки товариства рускі in corpore и урядовi колеги б. п. Мильковича на тогожь похоронѣ, котрый торжественноôтбувся дня 5 (17) сѣчня 1881 при краснôмъ хоральнôмъ спѣвѣ акад. тов. „Союзъ“. О. проф. Шанковскій и о. кат. Огоновскій держали красни проповѣди, — першій надъ гробомъ, другій въ церквѣ, — въ котрыхъ пôднесли заслуги покôйного яко сына, брата-товариша и руского патріота.

Честь и вѣчна память такимъ мужамъ, якъ були б. п. о. Василь Проданъ и Миронъ Мильковичь!

Обаламученi!

(*I*) Сумну и печальну приходится намъ неразъ сповнити задачу зъ перенятого разъ обовязку: стояти на сторожи народнои справы. И такъ мимо неустанного голосу нашого и благородно горячои участи публики въ стереженю и хороненю дорогихъ нашихъ хоть маленькихъ и зъ всѣхъ сторôнъ гоненыхъ батькôвскихъ правъ — довѣдуємся зъ найдостовѣрнѣйшого жерела, що громада Осôвцѣ пôдъ Бучачемъ подала прошенье до Рады шкôльнои краєвои о заведенье въ ви школѣ мѣсто дотеперѣшного языка выкладового руского — выкладового языка польского. Що Рада шкôльна не ôтмовила такому надѣйному жаданю, розумѣється само собою.

Правдиво кровь стигне въ жилахъ на видъ такъ глубоко упавшои громады, на видъ тои жертвы нынѣшнои системы шкôльнои, на видъ тои страшнои народнои деморализаціи, котра мовь ворожа пошесть ширится по рускихъ громадахъ.

Єсли неустанно протестуємо противъ насильному накидованю выкладового языка польского по рускихъ школахъ, щожь сказати на сей зъ горы насъ убиваючій примѣръ, где не насиліе, але мовбы власна воля являється? Бо що ви дѣйстно не було, о тôмъ мы свято пересвѣдченi. Бувбы то нечуваный дотеперь и истинно феноменальный появъ, щобы руска громада вырекалася того ви вродженого и часами ажь до крайности посуненого инстинкту консервативного, почутя до того, що переняла ôтъ дѣдôвъ и батькôвъ, и ведена фалшивою еманципацiєю самохôть бажала того, чого не знае, не розумѣе и чимъ по найбôльшôй части яко чужимъ и ви непонятнымъ крайно гидится.

Вѣроятно отже нещастлива громада упала ту, гôрко лишена ôтъ всѣхъ, жертвою звѣстныхъ przyjacieli ludu — высокоблагородного дѣдича, котрый даючи въ гуманности своеи на будôвлю школы одну ялицю бôльше чимъ повиненъ, зажданъ за тое маленького еще й почетного уступства: выреченяся свого языка. „Тажь дѣтямъ Вашимъ лекше тогды прiйдеся зрозумѣти мое ласкаве паньске слово, слово комисаря та судiи, на котрыхъ теперь дивитесь тôлько, якъ на тыхъ Нѣмцѣвъ!“

Але пытаємося: чи на той часъ не було жаднои щирои душѣ въ громадѣ и поза громадою, котра бы ви хоть въ части пояснила була вагу того почетного уступства? Чи тое такъ тихенько зложилось въ радѣ мѣстцевôй, окружнôй и краєвôй? Чи передъ тымъ не було тамъ ани школы ани церкви? Чи не роздумавъ вп. надстоятель послѣднои, що ôтчуживши громадѣ свою бесѣду, легко ви ôтчужити и обрядъ свôй а тымъ самымъ усунути грунтъ, на котрôмъ ôнъ и мы всѣ стоимо? Але досыть! На теперь горячо кладемо на серце всѣмъ добремыслячимъ Русинамъ тамошныхъ сторôнъ отворити якъ найскорше очи обаламученôй громадѣ, ôткрити цѣлу матню ворожои системы и представивши рѣчь якъ найточнѣйше, въ протестѣ надôслати тое на руки ц. к. Намѣстника и котрого зъ нашихъ вп. послôвъ въ думѣ державнôй.

Выжидаємо отже якъ найскоршого рѣшеня сеи справы — а поки що, взываємо всѣхъ тамошныхъ Родимцѣвъ нашихъ, постаратись о заложенье якого рускаго товариства въ тамошныхъ сторонахъ, бо бачимо найсумнѣйшій примѣръ, якъ упадае громада, лишена всякои опѣки и всякого центра народнои просвѣты.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Дня 9 (21) с. м. ôтбулося 105-е засѣданье палаты послôвъ. Президентъ завѣдомляе палату о смерти пос. дра Рыдзовского и въ горячихъ словахъ пôдноситъ его посольску дѣятельнôсть. Межи петиціями наспѣло 37 петицій громадъ, а 3 петиціи господарскихъ товариствъ зъ Тиролю противъ грунтового и домового податку и противъ пôднесеня цла ôтъ нафты. Пос. Фуксъ и товаришѣ запытуютъ предсѣдателя комисіи для нового закона карного, що дѣеся съ внесеньемъ дра Грегра придѣленымъ тôй комисіи, дотычащимъ змѣны такъ званого объективного судоводства прасового. Интерпелянты пôдносятъ, що послѣдными часами конфискаты часописій дуже умножились и що згадана змѣна прасового судоводства есть дуже нагляща. Предсѣдатель комисіи пос. Линбахеръ ôтповѣдае, що референтъ предложивъ бувъ проєктъ дотычащои новелѣ, але комисія не згодилась на него. Пôсля довшои парляментарнои перервы, пôдчасъ котрои и комисія не могла працювати, предложивъ референтъ новый проєктъ дотычащои новелѣ и комисія вскорѣ займеся тымъ еляборатомъ.

Въ тôйже справѣ конфискаты многихъ нѣмецкихъ дневникôвъ внесли пос. Гофферъ и товар. интерпеляцію до министра справедливости.

Дальше слѣдувала пôсля порядку дневного дальша розправа о предложеню закона противъ лихвы. Мин. дръ Пражакъ поясняе становище правительства що до сего закона. Предложеный законъ противъ лихвы есть тôлько доказомъ, якъ навѣть зъ початку (р. 1874) засуджуванi мѣры противъ лихвы проломали собѣ дорогу именно тымъ, що пересвѣдченье о потребѣ, затамувати безграничный взрôстъ лихварства, сталося загальнымъ. Якъ нибудь предложеный законъ сему вповнѣ не зараджуе, то всежь таки есть ôнъ певнымъ поступомъ напередъ. Що до установленои 10%-вои таксы, то правительство волѣлобы, щобы сеи максимальнои таксы процентôвъ не було въ законѣ, однакожь если палата ухвалитъ тую таксу, то правительство не буде въ тôмъ видѣти перешкоды въ предложеню ухваленого закона до санкціи, якъ се думавъ давнѣйшій министеръ справедливости. Пос. Менгеръ пôднесъ въ своѣй довгôй промовѣ потребу, выключити торговельнi чинности (Handelsgeschäfte) зъ пôдъ приписôвъ закона противъ лихвы, впрочѣмъ годится съ проєктованымъ закономъ. Пос. Пфайферъ представляе нужденный станъ селянъ въ Краинѣ. Не ма тамъ кромѣ касы щадничои ниякои кредитовои институціи, такъ що селяне оплачуютъ 20—60% ôтъ своихъ пожичокъ, не вчисляючи еще додатковъ такъ званыхъ „шпортлѣвъ“. Бесѣдникъ пôдноситъ дальше шкодливôсть векслѣвъ для селяньства. Бесѣдникъ выводитъ, що одни цивильно-карни приписы противъ лихвы не выстарчатъ до побореня лихвы, а що кромѣ того треба еще установленя максимумъ процентôвъ въ цивильнôмъ правѣ, ограниченя права выставляти векслѣ лише на торговельнi фирмы, утворенье дешевого кредиту, дешевого и приступного а скорого судоводства а при тôмъ охороны совѣстныхъ вѣрителѣвъ противъ несовѣстныхъ довжникôвъ. Пос. Саксъ полемизуе съ выводами знаменитои бесѣды пос. Грайтера. Пос. Розеръ признае, що законъ противъ лихвы въ части повздержитъ розрôстъ лихварства, пôдноситъ однакожь потребу еще иншихъ мѣръ для пôднесеня лихвою вызысканои людности и вноситъ резолюцію: „Взываєся правительство, щобы 1) перевело реформу заставничихъ закладôвъ пожичковыхъ стоячихъ пôдъ управою державы, 2) щобы старанося основувати касы пожичковi на кредитъ особистый. Тую резолюцію поперто достаточно. Пос. дръ Газе, протестантскій священикъ, выступивъ въ оборонѣ жидôвъ, чимъ очевидно зыскавъ собѣ славу у жидôвско-нѣмецкихъ дневникôвъ. Антисемитскій рухъ уважае бесѣдникъ яко противный христіяньству и маѣ надѣю, що сей рухъ скоро устане.

(*Державный трибуналъ.*) Президентомъ державного трибуналу именувавъ Цѣсарь бувшого министра дра Унгера, а его заступникомъ дра Габетинека, бувшого за часôвъ Гогенварта министра справедливости. Чехи не дуже задоволенi сею номинацiєю такъ якъ они домагались именованя Габетинека президентомъ.

(*Комисія для справы языковои.*) Для внесеня дра Гербста взглядомъ звѣстного розпорядженя министеріяльного о урядовôмъ языцѣ въ Чехахъ и для внесеня пос. Вурмбранда жадаючого, щобы нѣмецкій языкъ узнано языкомъ державнымъ — выбрано особбну такъ звану комисію языкову. Передъ трема днями ôтбула комисія языкова перше засѣданье. Нѣмцѣ домагалися, щобы перше взяти пôдъ обраду внесенье Вурмбранда о „державнôмъ“ языцѣ, такъ якъ при тôмъ внесеню надѣются горячихъ розправъ, котри бы послужили до нового розъяреня умôвъ такъ дуже пожаданого для централистичнои агитаціи противъ теперѣшного министерства. Однакожь комисія ухвалила бôльшостію 12 голосôвъ противъ 9 обрадувати перше надъ внесеньемъ пос. Гербста. Дръ Гербстъ мотивувавъ ôттакъ свое внесенье, выходяче зъ того становища, що Арт. XIX основ. закон. постановляе лише засаду языкового рôвноуправленя народностiй, котра тôлько въ законодательнôй дорозѣ а не черезъ министеріяльнi розпорядженя може бути переведена. Зъ тои причины уважае внескодатель высше згадане розпорядженье министеріяльне о урядовôмъ языцѣ въ Чехахъ яко неправне и неоправдане, покликуючися при тôмъ такожь на рѣшеня найвысшого трибуналу справедливости, котри запали въ змыслѣ противнôмъ сему министеріяльному розпорядженю. Ческій пос. Троянъ выразивъ свою радôсть, що може теперь розправляти съ своими нѣмецкими земляками о modus vivendi обохъ народностiй и пôдноситъ вину централистичнои партіи, котра доси не старалася ввести въ житье Арт. XIX. Пос. Є. Черкавскій и Гогенвартъ выказуютъ беззасаднôсть выводôвъ дра Гербста. Розходится о тое, чи выдане розпорядженье ôтповѣдае духови Арт. XIX, а правительство маѣ право выповняти недостачи законодательства въ дорозѣ розпоряджень. Пôсля гадки обохъ послôвъ згадане розпорядженье ôтповѣдае духови Арт. XIX и для того не може бути бесѣды о нарушеню якого нибудь права тымъ розпорядженьемъ. Пос. Ригеръ пôдноситъ, що самi Нѣмцѣ признали законнôсть сего розпорядженя, котре було лише пôсля ихъ гадки не на часѣ. Дальше заявляе бесѣдникъ, що Чехи хотятъ згоды съ Нѣмцями, але Нѣмцѣ доси ôткидали всѣ пропозиціи помиреня. Ôттакъ ôтрочено розправы и ухвалено упросити на слѣдуюче засѣданье заступника правительства, котрый поясниввы становище министерства въ тôй справѣ.

(*Italia irredenta.*) Рухъ италійскихъ иредентистôвъ (объединителѣвъ цѣлои доси невызволенои италійскои землѣ) не устае, а противно що разъ бôльше взростае и може съ часомъ довести до сумнои колизіи межи австрійскимъ а италійскимъ правительствомъ. Недавно набрала тая справа зновъ бôльшого розголосу, коли нѣмецкій дневники звернули увагу на взростаючу агитацію иредентистôвъ на Трiестъ и полудневый Тироль. Въ Римѣ маѣ ôтбутися дня 15 (27) с. м. великій митингъ иредентистôвъ пôдъ проводомъ старого Гарибальдого и самъ Гарибальди маѣ выступити съ бесѣдою за прилученьемъ Трiесту и полудневого Тиролю до Италiи. Чи слабый Гарибальди прибуде на сей митингъ, еще не знати, однакожь въ кождôмъ случаю цѣла справа агитаціи иредентистôвъ набираѣ бôльше серiозности, якъ се зъ початку здавалося, а можливôсть конфликту межи Австрiєю а Италiєю бодай въ дальшôй будучности совсѣмъ не есть выключена. Мимо официяльныхъ запереченъ италійске правительство если не явно покровительствуѣ взрôстъ руху противъ Австрiи, то бодай заховуєся дуже пасивно, що зновъ не може бути рôвнодушнымъ для австрійского правительства.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Операціи военнi генерала Скобелева помимо значно переважаючого числа Текинцѣвъ що дня поступаютъ на передъ. Въ ночи зъ 15 на 16 н. с. занявъ Скобелевъ по завзятôй оборонѣ позиціи непріятельскi находячiся пôдъ мурами крѣпости. Дня 16 н. с. напали Текинцѣ цѣлою своєю силою на центрумъ и на лѣве крыло, но зôстали ôтпертi. Страты Россіянъ выносятъ 1 офицеръ и 16 жовнѣрѣвъ забитыхъ, а 5 офицерôвъ и 95 жовнѣрôвъ раненыхъ.

Англія. Ирландскi послы не перестаютъ своими поправками и интерпеляціями протягати обрады въ палатѣ. Освѣдченье Парнеля, що придавленье свободы обрадъ въ палатѣ станеся для Ирляндцѣвъ зазывомъ до задержаня оплаты чиншôвъ, каже догадоватись, що черезъ тіи интерпеляціи и поправки хотятъ ирляндскi послы якъ найбôльше часу зыскати, щобы Ирляндію розъярити противъ правительства и приготовити въ случаю потребы до добре зъорганизованого повстаня. Вѣсти, якi доходятъ зъ Ирляндiи, оправдуютъ цѣлкомъ повысшi догады. Ирляндскi робôтники опускаютъ копальнѣ, фабрики и свои занятя коло рôлѣ и удаются великими масами до мѣстъ, въ котрыхъ безъ працѣ проживаютъ, кажучи, що суть „заангажованi“. Дня 8 (20) сѣчня ôтбувся въ Лондонѣ митингъ, на котрôмъ ухвалено резолюцію за независимостію Боерôвъ и выбрано комитетъ, котрый маѣ занятися попагандою до осягненя тои цѣли. Пôднесенье независимости Трансвалю найшло ôтгомонъ, бо дня 9 (21) внѣсъ въ палатѣ послôвъ Rylands резолюцію, узнаючу анексію Трансвалю за крокъ неполитичный и неспрiведливый и выражаючу жаль надъ всѣми средствамъ, котрi ôтносилибыся до задержаня англійскои супремаціи въ Траансвалю. Глядстонъ ôтповѣвъ на интерпеляціи ôтносячи ся до вôйны съ Боерами, що англійске правительство бажае якъ найскорше закôнчити тую вôйну лише шобы Боеры першi зложили оружіе. Заразомъ освѣдчивъ, що ôнъ не може уважати анексію Трансвалю яко крокъ неполитичный и несправедливый, однакъ надѣся, що Боеры могутъ дôстати назадъ утрачену независимôсть. Резолюцію Ryland-а ôткинено 129 гол. противъ 33. Правительство выточило новый процесъ 43 членамъ лиги аграрiйнои въ Listowel и 16 въ Waterville.

При розправѣ надъ адресомъ внѣсъ Парнель слѣдуючу поправку въ имени ирляндскихъ послôвъ: „Но мы съ цѣлою покорностію выражаємо вашому величеству наше переконанье, що змѣна якихъ бы то ни було конституційныхъ правъ не причинится до привернення спокою въ Ирляндiи“. Поправку тую ôткинула палата 435 голосами противъ 57. Меншôсть складалася зъ 48 гомерулѣвъ, одного ирляндского вига и зъ 8 англійскихъ радикалôвъ.

Донесеня урядовi зъ дня 9 (21) сѣчня подаютъ, що гарнизонъ англійскій въ Ляйденбергу пôддався Боерамъ.

Туреччина. Судъ мировый, котрымъ хотѣли европейскi державы полагодити ôтношеня межи Туреччиною а Грецiю, здаєся розбився цѣлкомъ, бо жадна зъ тыхъ державъ не хоче на него згодитись безъ осôбныхъ додатковъ зъ своєи стороны. Порта годится на уступство певнои части територiи пôсля мысли 18-го протоколу конференціи берлиньскои, однакъ категорично заявляе, що Янину и Меццову не ôтдасть Греціи, понеже тi двѣ крѣпости ви конче потрѣбнi для забезпеченя границѣ. Вмѣсто мирового суду радитъ Порта полагодити квестію греческу черезъ спôльну конференцію послôвъ въ Константинополи съ правительствомъ турецкимъ. Франція, Росія и Австрія мали вже згодитися на пропозицію Порты.

Греція зброится съ великимъ поспѣхомъ до вôйны, котру уважае за неминучу. Декретъ королевскій розпорядивъ утворенье трехъ новыхъ полкôвъ пѣхоты, одинъ кôнницѣ и баталiонъ инжинеріи. Цѣла чинна армія греческа выноситъ теперь 65.000 людiй. Приготовленя до вôйны роблятся съ великою горячкою и съ надмѣрнымъ высиленьемъ. Коммундросъ въ своѣй нотѣ высланôй до европейскихъ правительствъ освѣдчивъ, що вôйнѣ межи Туреччиною а Грецiею вже ніякъ не буде можна запобѣгчи, хиба що державы схотѣлибы силою змусити Порту до ôтступленя територiй, признаныхъ Греціи берлиньскимъ трактатомъ.

НОВИНКИ.

— Смерть бл. п. **Михаила Глиньского** вызвала глубокій жаль въ широкихъ кругахъ Русинôвъ. Русь стратила въ покôйнику одного зъ найлучшихъ своихъ борцѣвъ,

заслуженого ветерана рускои справы, знаменитого просвѣтителя и жертволюбного покровителя всѣхъ щиро патріотичныхъ подвигôвъ. До послѣднои хвилѣ свого житя бравъ покôйникъ живу участь въ всѣхъ народныхъ дѣлахъ. Ôтъ початку заснованя „Дѣла“ засилявъ покôйникъ нашу часопись своими цѣнными працями, якъ межи иншими о реформѣ шкôлъ народныхъ, а еще недавно надôславъ намъ рядъ новыхъ статій, котрѝ небавомъ помѣстимо. Вѣчна ему память!

— **Корнель Кшечуновичь**, посолъ до Рады державнои зъ сельскои групы Львôвско-Городецко-Яворскои и посолъ на соймъ краєвый зъ округу выборчого Львôвского, упокоився дня 9 (21) с. м. во Львовѣ по коротцкôй слабости. Покôйный бувъ одинъ зъ найзнаменитшихъ польскихъ проводирôвъ и положивъ найбôльшѝ заслуги на поли реформы податку грунтового. Похоронъ ôтбувся 12 (24) с. м. съ великою величавостію; на цвинтарь ôтпроваджували тѣло многѝ депутаціи зъ краю, высланѝ зъ радъ повѣтовыхъ и зъ иншихъ значнѣйшихъ мѣстъ, якъ такожъ гдеякѝ послы, урядники и заклады краєвѝ и иншѝ достойники. На трумнѣ зложили вѣнцѣ Выдѣлъ краєвый, репрезентаціи мѣстъ Львова и Кракова, и другѝ товариства. Кромѣ того Выдѣлъ краєвый выславъ кондоленційне письмо до вдовы по покôйнôмъ.

— **Новый гербъ для Галичины.** Выдѣлъ краєвый задумавъ змѣнити дотеперѣшный гербъ кор. Галичины, а то по тôй причинѣ, що иншѝ гербъ має Выдѣлъ кр. а иншѝ Намѣстництво и оба гербы представляютъ лише всходну часть краю безъ В. кн. Краковского и иншихъ частій. Новый гербъ має представляти гербы тыхъ всѣхъ воєводствъ, котрѝ вôйшли въ складъ Галичины цѣлковито або тôлько частію; воєводства тѝ суть: руске, подôльске, волыньске, белске, сандомирске, краковске и княжества осьвицимске и заторске. Принятье нового гербу залежитъ ôтъ Цѣсаря.

— **П. проф. Наталь Вахнянинъ** одержавъ черезъ Намѣстництво ôтъ надворнои канцеляріи цѣсарскои писемне завѣдомленье, що Є. В. Цѣсарь зволивъ ласкаво принятѝ руску кантату, уложену и пожертвовану п. Вахняниномъ Цѣсареви при посѣщеню нимъ „Народного Дома“.

— **Устнѝ испыты зрѣлости** въ гимназіяхъ ôтбудутся въ ц. к. гимназіи академичнôй (рускôй) во Львовѣ дня 1 и 2 лат. цвѣтня, въ ц. к. гимназіи другôй (нѣмецкôй) во Львовѣ дня 7 и 8 цвѣтня, и въ ц. к. гимназіи св. Яцка въ Краковѣ дня 1 и 2 цвѣтня; въ школахъ реальныхъ ôтбудутся такѝ испыты во Львовѣ дня 9 и 10 марця, а въ Краковѣ дня 4 и 5 цвѣтня 1881. Речинець до писемныхъ испытôвъ означає кожда дирекція въ другôй половинѣ лютого, въ котрôмъ то часѣ маютъ зголоситися кандидаты.

— **Число душь во Львовѣ**, якъ выказу комисія конскрипційна, выносило дня 31 л. грудня 1880 безъ стоячого войска 103.928, а именно 49.747 душь мужеского роду а 54.181 женьского. Ôтъ 1869 року побôльшилося число жителѣвъ львôвскихъ о 16.819, т. є. о 19·3%. Число тое еще побôльшится, такъ якъ зголошуются еще и теперь многѝ жителѣ, котрыхъ зъ рôжныхъ причинъ не втягнено въ листу конскрипційну. Войска въ чинноôй службѣ числитъ Львôвъ 6.324 головъ. Прирôстъ жителѣвъ Львова не побôльшився значно ôтъ 1869 року, а то, якъ здаєсь, зъ причины пануючихъ въ послѣдныхъ часахъ епидемичныхъ хоробъ, якъ холера, ôспа, тифусъ, щкарлятина и т. п.

— Запрошенье **на Музыкальный вечеръ** на дохôдъ Рускои Бурсы въ Тернополи дня 20 сѣчня (1 лат. лютого) р. 1881 въ сали замковôй о годинѣ 8 вечеромъ. — Ôтъ 1873 року существує въ Тернополи бурса для удержаня убогои шкôльнои молодежи рускои, основана добровôльными датками рускихъ патріотôвъ и удержована вкладками членôвъ „Общества Рускои Бурсы“. Однакожъ черезъ неурожай въ послѣдныхъ лѣтахъ уменшились жертвы, а выдатки зъ поводу дорожнѣ пôднеслись такъ значно, що Бурса не може дати ôтповѣдного удержаня своимъ питомцямъ.

Отже щобы умножити фонды, уряджує Выдѣлъ Общества Бурсы спôльно съ Выдѣломъ филіи „Просвѣты“ дня 20 сѣчня (1 лат. лютого) с. р. въ сали замковôй о год. 8 вечеромъ музикальный вечеръ при ласкавôй участи членôвъ львôвского музичного товариства на дохôдъ рускои бурсы, на котрый має честь ВП. Родимцѣвъ зопросити.

Билетôвъ дôстати можна въ книгарни п. Чиллика и у предсѣдателя, а въ вечеръ при касѣ. Крѣсло на поверсѣ 1 зр. 50 кр., крѣсло партерове 1 зр., мѣстце стояче 50 кр.

Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы и филіи „Просвѣты“:

Дръ Володимиръ Лучаковскій, предсѣдатель.
Левъ Шеховичь, членъ выдѣлу.

Въ имени комитету:

Левъ Рудницкій, проф. гимн., *Викторъ Загайкевичь*, проф. гимн., *Александеръ Барвѣньскій*, проф. семинаріи уч.

— **Новѝ читальнѣ** завязалися въ громадахъ Самушинѣ и въ Валявѣ на Буковинѣ.

— **Новѝ пятки паперовѝ** маютъ небавомъ появитися. Пятки тѝ подôбнѝ будутъ до новыхъ десятокъ, а тôлько меншѝ. Нова емисія наступитъ 1 л. липця с. р.

(*P*) **Громада Липовиця** числитъ пôсля новои конскрипціи: хатъ руско христіянскихъ 109 (прибуло ôтъ 1869 р. 14), руско-жидôвскихъ 3, польскихъ на обшарѣ двôрскôмъ 1; душь руско-христ. 628, руско-жидôвскихъ 27, польскихъ 3 (на одну хату руску выпадає 5·76 душь, на одну жидôвску 9 душь; 20 лѣтъ тому назадъ бувъ одинъ жидъ съ 3 дѣтьми); волôвъ 204, коровъ 248, быкôвъ 123, телиць 182, овець 942, кôзъ 33, безрогъ 78, коній 40 (на одинъ нумеръ выпадає майже по 3 волы съ быками, по 4 коровы съ телицями, по 10 овець съ козами, а одна безрога на 1·45 нум. и одинъ кôнь на 2·82 нум.).

✝ Упокоився дня 5 (17) с. м. **Викторъ Подсоньскій**, емеритованый адъюнктъ Намѣстництва, въ 80-ôмъ роцѣ житя, котрый до смерти бувъ добрымъ Русиномъ, дававъ кождого року жертвы на „Народный Дôмъ“, для бѣдныхъ ученикôвъ и памятавъ на свою родину. Вѣчная ему память!

— Упокоился о. **Мих. Глиньскій**, совѣтникъ консисторскій и парохъ въ Новôмъ селѣ дек. збараского, въ 77-ôмъ роцѣ житя и 50-ôтъ роцѣ священьства, — и **о. Іосифъ Яниковскій**, парохъ въ Березовѣ, въ 78-ôмъ роцѣ житя. — Вѣчна имъ память!

— Якъ намъ звѣщаютъ, **кардиналъ Кучкеръ**, архиепископъ въ Вѣдни, раженый апоплексіею есть въ станѣ безнадѣйнôмъ.

— **Одесскѝ газеты** увôльнило правительство на новôмъ роцѣ ôтъ цензуры администраційнои, якôй пôдлягали они ôтъ початку вôйны россійско-турецкои, а именно ôтъ цензуры полиційнои и генералъ-губернаторскои, а позôставлено лишь цензуру звычайного комитету цензурального.

— **Цѣсарь Вильгельмъ** выздоровѣвъ вже совсѣмъ и въ першій разъ по слабости переѣзджався недавно по улицяхъ.

— **Бюстъ Т. Шевченка** зъ гипсу въ малôмъ форматѣ появився сими днями во Львовѣ по цѣнѣ 60 кр., 80 кр., и 1 зр. Бюстики тѝ суть дуже удачнѝ и старанно выконанѝ.

— **Вовки** покусали на поли пôдъ Лохвицію въ губерніи полтавскôй 11 мужчинъ и 1 женщину, котрѝ находятся теперь въ Лохвицкôмъ шпитали и гдеякѝ зъ нихъ суть такъ страшно пошарпанѝ, що на житье нема надѣи. Годѣ вынищити на широкихъ украиньскихъ степахъ тыхъ кровожирныхъ звѣрôвъ.

— **Справозданье рôчне Выдѣлу рускои Бурсы въ Стрыю що до майна товариства.** А) Доходы. Жертвы вплынувшѝ на руску Вурсу въ Стрыю въ протягу року 1880: П. Т. 1. Редакція „Слова“ зъ датковъ нею зôбраныхъ въ рокахъ 1878, 1879 и 1880 64 зр. 75 кр.; 2. Рада повѣтова Долиньска 50 зр.; 3. За траву и садъ въ 1879 р. 40 зр.; 4. о. І. Кобыляньскій зъ Пôйла 30 зр.; 5. п. Алекс. Кобрыньскій зôбравъ въ Цѣневѣ, Ровни, Довгôмъ 19 зр; 6. Громада Струтынъ выжный при посвященю церкви 17 зр; 7. Крылош. Шашкевичь и о. Котлярчукъ въ Кривенькôмъ зôбрали 16 зр. 70 кр; 8. Въ Пôйли за содѣйствіемъ оо. Макаревича и Кобыляньского 14 зр. 24 кр.; 9. Институтъ Ставроцигійскій ôтсотки за р. 1879 ôтъ капиталу фундованого И. Г. Б. Коссакомъ 16 зр. 71½ кр.; 10. оо: Вен. Ружицкій и Гуменный по 12 зр. — 24 зр.; 11. кр. Теодоръ Лукашевичь, п. Янковскій секретарь Рады повѣтовои Долиньскои и громады Корчинъ по 10 зр. — 30 зр.; 12. бл. п. деканъ Трембицкій зôбравъ въ деканатѣ болехôвскôмъ 9 зр.; 13. о. Игн. Рожаньскій зъ Липовицѣ 6 зр. 88 кр.; 14. о. Головацкій зъ Кавска, громада Ясень по 6 зл. — 12 зл.; 15. оо. Желехôвскій зъ Козьовы, Вас. Турчиньскій зъ Ясеня, Хриз. Колянковскій зъ Велдѣжа, п-ѣ Пав. Турчиньска зъ Ясеня, п. М. Мазараки, обыватель, Прихожане въ Спасѣ черезъ о. Головкевича Брац. церк. въ Лопянцѣ, Брац. церковне въ Грабовѣ по 5 зр. — 40 зр.; 16. о. Іоанъ Макаревичь ôтъ себе и прихожанъ 4 зр. 20 кр.; 17. оо. Алекс. Сабатъ зъ Рѣчки, Василь Турчиньскій зъ Ясеня, Ю. Федусевичь изъ Стрыя, п. Изид. Шараневичь, професоръ университету по 3 зр. — 12 зр 18. Громада Липовицѣ 2 зр. 62 кр.; 19. о. Іос. Заячковскій зъ Лопянки зôбравъ 3 зр. 50 кр.; 20. Оо. Ив. Залуцкій зъ Теребовлѣ, Гр. Матѣевъ зъ Новицѣ, п. Ив. Вахнянинъ изъ Стрыя, громада Дашава по 2 зр.—8 зр.; 21. Громада Кропивникъ 1 зр. 50 кр.; 22. о. Іосифъ Заячковскій зъ Лопянки 1 зр. 40 кр.

(Конець буде.)

(Надôслане.)

— **Зъ Жабье-Ильця** пишутъ намъ дня 8 (20) с. м. слѣдуюче: „Въ селѣ колись краснôмъ и богатôмъ, въ котрôмъ зъ причины давнѣйшои старшины громадскои и недостаточнои опѣки загостили злодѣйство, розпуста, марнотравство и крайна нужда, и всѣ найлѣпшѝ грунта забрали жиды, такъ що зъ 35 полонинъ тôлько 3 задержалися въ рукахъ газдôвскихъ, — засвѣтила теперь зоря лучшои будучности... Выставили мы по довгихъ короводахъ хорошій дôмъ божій, а то за стараньемъ нашого душпастыря, о. Николая Волошиньского, котрому за щирôсть и труды нехай Богъ благословитъ. Подяка ôтъ насъ належится такожъ майстрови нашои церкви, господареви зъ Соколôвки коло Коссова, и его товаришамъ, котрѝ ревно и точно здвигнули хорошій будынокъ. *Семенъ Спындзакъ*, провизоръ; *Иванъ Дутукъ*, провизоръ; *Андрѣй Манчукъ*, заст. вôйта; *Лесь Бойчукъ*, комитетовый.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,

образовавшися за границію зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожъ религійнѝ образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.*

Курсъ львôвскій зъ дня 24. л. сѣчня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	278 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	99 35
„ „ „ по 4% ав.	91 75	92 75
„ „ „ по 5% ав. період.	98 40	99 35
Банку гип. галиц 6% ав.	102 35	103 35
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 —	99 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	20 75
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 49	5 58
„ цѣсарскій	5 51	5 61
Наполеондоръ	9 36	9 44
Півимперіялъ	9 66	9 78
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 22½	1 23
100 марокъ нѣмецкихъ	57 80	58 60
Серебро	99 50	100 50

Важне для Дамъ.

На карнавалъ! **На карнавалъ!**

НАЙБôЛЬШИЙ И НАЙДЕШЕВШИЙ

МАГАЗИНЪ НОВОСТИ И КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ

J. KÜHMAYERA НАСЛѢД.

улиця Гетманьска ч. 4 во Львовѣ.

Сукнѣ балевѝ ôтъ зл. 15 до зл. 50.
Сукнѣ шовковѝ на замовленя ôтъ зл. 50 до зл. 150.
Entrée de bal ôтъ зл. 5 до зл. 50 и цвѣты парискѝ.
Костюмы вовняні ôтъ зл. 10 до 80.
Плащѣ зимовѝ ôтъ зл. 12 до зл. 100; такожъ
Великій выбôръ матерій на лôктѣ.

Замовленя выконуємо въ якъ найкоротшôмъ часѣ. Взорцѣ на жаданье розсылаєся gratis и franco. (2—6)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Коча при улици Паньскôй

першій закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожъ и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючѝ пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнѝ артикулы:

Средства для поросту и фарбованя волося а особливо рослинѝ барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожъ олѣйки косметичнѝ и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнѝ, пастильки ароматичнѝ до устъ, а именно:

„**Klerasin**“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучѝ, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего має она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всходнѝ, Свѣчки пахучѝ, Паперки перскѝ до кадженя и всякѝ средства десинфекційнѝ.

Средства универсальнѝ до знищеня гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигієничнѝ и тоалетовѝ найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугує чорнило чорне кампешове до коліованя, кармінове, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертає лицю свѣжôсть и усуває всякѝ остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (пегôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтморожень, средство усуваюче навѣть застарѣлѝ ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймає мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожъ руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чеколяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Ветринёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ

Всякѝ замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленѝ цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,
фармацевта.

(3—?)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 5. Львôвъ, Субота 17 (29) сѣчня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го в послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати нôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Економична програма
министерства графа Таффого.

Въ вторникъ 13 (25) с. м. гр. Таффе выступивъ совсѣмъ неожидано передъ радою державною съ широкою програмою економичною. Ничого о тôмъ близше розводитися, що всяке житье державне бере свою жизненну силу передовсѣмъ зъ здорового економичного житя державнои сосп0льности. Ясна такожь рѣчь, що дотеперѣшна централистична господарка якъ въ политичнôмъ взглядѣ грѣшила запôзнаньемъ правъ значнои бôльшости австрійскихъ народôвъ, такъ въ економ. взглядѣ йдучи слѣдомъ за псевдолиберализмомъ економичнымъ занедбала найжизненнѣйшй интересы господарскй людности. Періодъ ôтъ р. 1868—1878 бувъ справдѣ періодомъ великихъ економичныхъ грѣхôвъ державныхъ и наспѣла вже послѣдна пора звернутися на нову дорогу. Тожь и упадокъ централистичнои системы бувъ не тôлько наслѣдствомъ политичнои безвыходности, але такожь и економичнои непорадности, а єсли яка нова державна система вступаючи на мѣстце централизму мала оказатися жизненною, то тую жизненнôсть мусѣла она заявити перше всего на поли економичнôмъ. Годѣ затаити, що министерство гр. Таффого мимо свѣтлыхъ обѣтниць троновои бесѣды зъ р. 1879 не вспѣло було доси поставити позитивнои програмы економичнои. Мин. дръ Дунаєвскій не мôгъ тожь само доси показати, що ôнъ зможе повести финансы державнй и съ ними тѣсно сполучену цѣлу масу економичныхъ интересôвъ на нову, спасительну дорогу. Финансове експозе теперѣшного министра финансôвъ представило єго єще яко наслѣдника централистичнои школы финансовои, а єще передъ кôлькома днями въ комисіи податковôй интерпелёваный о програму финансову, заховався дръ Дунаєвскій въ кутокъ бюрократичнои мовчаливости освѣдчаючи, що не уважає єще на часѣ выявляти своєи финансовои програмы.

Економична програма гр. Таффого обвѣщена въ вторникъ передъ радою державною не входитъ на поле финансовои политики державнои, не дотыкає навѣть такъ многоважнои реформы пôдатковои, не згадуе о реформѣ внутрѣшно-державнои администраціи, стôлько разôвъ пôдношенои зъ стороны автономистôвъ, — але повертаєся въ головнôй части лише до сумного стану селяньства и указує головнй дороги, котрыми думає правительство здвигнути селяньство зъ єго теперѣшного упадку. Понизше подаємо въ цѣлости тую програму. Важнôсть пôддвигненя селяньства єсть надто видною, тожь и незаперечима важнôсть оголошенои програмы.

Всѣ голосы дневникôвъ, скôлько нибудь безсторонныхъ, приняли тую програму дуже прихильно. Съ повнымъ задоволеньемъ пôдносимо, що въ тôй програмѣ подыбуємо гадку выкупу селяньскихъ грунтôвъ зъ лихвярскихъ довгôвъ, котру наша часопись єще передъ рокомъ пôднесла и въ статяхъ п. з. „Нашй довги“ подрôбно пояснила, а краковскій „Czas“ совсѣмъ несправедливо говоритъ, що тая гр. Таффе пôднесена гадка єще доси никимъ въ краю не була порушена. Мы мусимо тôлько жалѣти, що гр. Таффе узнаючи потребу переведеня такого выкупу селяньскихъ грунтôвъ зъ ихъ утяжливыхъ довгôвъ черезъ перемѣну дотеперѣшныхъ довгôвъ на менше утяжливй, не пояснивъ, чи и о скôлько правительство готове причинитись до здвигненя а бодай до попираня институціи, котрабы таку перемѣну селяньскихъ довгôвъ схотѣла перевести, божь и опустъ належитостій ôтъ такои перемѣны мало що поможе, єсли не буде институціи, котрабы взяла въ свои руки тую справу.

Такожь мусимо высказати нашу обаву, щобы министерство гр. Таффого не попереставало на однôмъ выголошеню многообѣцюючои програмы. Справедливо замѣчає „Politik“, що гр. Таффе дуже много обѣцює, але що доси не видко тыхъ дѣлъ, котрыбы осуществляли починень обѣтницъ. Обавляємося, щобы гр. Таффе не схотѣвъ и теперь одными свѣтлыми обѣтницями втихомирити щоразъ бôльше взростаючій рухъ селяньства, и щобы въ загалѣ економична програма не осталася лише маневромъ зручнои политики усмиреня.

Россійска праса
о доли рускаго народа въ Россіи.

Мы вже неразъ наводили ôтзывы россійскихъ газетъ о доли рускаго народа въ Россіи. Єсли до недавна тіи голосы були єще доволѣ спорадичными и россійска праса о много бôльше говорила о ôтношеняхъ Россіянъ до Полякôвъ, то за тое теперь ôтзывы россійскихъ газетъ о Русинахъ въ Россіи появляются майже щоденно и справа получшеня дотеперѣшнои безъôтрадноі долѣ рускаго народа стоитъ, можна сказати, на дневнôмъ порядку.

Передъ днями замѣстила петербурска „Недѣля“ статю п. з. „Обиженная русская народность“, посвящену справѣ рускаго языка въ полудневôй Россіи, заселенôй Русинами. „Ненормальнôсть положеня забороненои малорускои печати“ — пише газета — „рѣзко кидаєся въ очи, коли лише порôвнаємо фактъ существованя газетнои литературы, напр. у Латышѣвъ, съ тымъ фактомъ, що такожь литература вповнѣ заборонена у Малорусинôвъ. Ôткижь походитъ се переслѣдованье малорускаго языка? Єдине поясненье — се боязнь передъ якимъ-то духовымъ и политичнымъ сепаратизмомъ“. „Недѣля“ выказуе безъосновнôсть сеи „призрачнои“ боязни. Именно о духовôмъ сепаратизмѣ пише такъ: „Ученй заклады, въ родѣ университетôвъ, якъ передъ 20 лѣтами такъ и теперь ни троха не сомнѣваются, що єсли существованье литературы на народнôмъ языцѣ єсть признакомъ ôтдѣльнои народности — то и малоруску народнôсть треба уважати яко самостôйну и малоруска народнôсть повинна заняти певный ôтдѣлъ въ програмѣ науки на катедрѣ славистики. Ученй совсѣмъ выразно говорятъ въ періодичныхъ выданяхъ о особенностяхъ быту, языка и литературы Малорусинôвъ. Въ звычайнôмъ розговорнôмъ языцѣ мы (Россіяне) тожь само безъ всякихъ сомнѣній уживаємо выраженя: „переводъ на малорусскій языкъ“, „переводъ съ малорускаго“ такъ само якъ и фразу: „переводъ съ чешскаго, переводъ съ серôскаго“ и т. д. Существованье ôтрубности и духовои самостôйности малорускои народности єсть отже фактомъ не тôлько совсѣмъ природнымъ, але и зъ давна всѣма нами признаванымъ и неоспоримымъ“. Переходячи до такъ званого политичного сепаратизму „Недѣля“ пише дальше: „Черезъ двацять лѣтъ мы много гдечого пережили. Було польске повстанье, були внутрь Россіи усилія „соціяльнои революціи“, було много исторій земскихъ, школьныхъ, мужицкихъ-аграрныхъ и т. д. Але чи подыбано где-нибудь и коли-нибудь хоть намекъ на малорускій политичный сепаратизмъ або стремленье до него? Шила, мабуть жежь, въ мѣшку не утаишь, и єслибы бувъ хоть одинъ сепаратистъ, напр. межи членами бувшого кіевского ôтдѣлу географичного товариства, то вже напевно мимо цѣлои хитрости и малорускои „скрытости“ ôнъ бувôы где-нибудь проговорився, въ чѣмъ нибудь прорвався. Але сего мы совсѣмъ не бачили. Передъ нами стоятъ — въ страшнôй масцѣ сепаратистôвъ надѣтôй на нихъ штучно другими — люде, обороняючй право бути *самыми собою*, право пôзнавати характеръ, ôзнаки и духъ житя свого народа, — а бôльше ничого!“

Ôттакъ наводитъ „Недѣля“ цѣлый рядъ сумныхъ фактôвъ, показуючихъ всю шкодливôсть переслѣдованя малорускаго языка, котре продовжався вже 20 лѣтъ, а дальше такъ пише: „Були пробы складати въ малорускôмъ языцѣ такъ званй „метелики“ с. в. книжочки для народнои просвѣты, але и ихъ вже выкинули инспекторы народныхъ школъ зъ ужитку; кіевска група Русинôвъ (при географичнôмъ товариствѣ) хотѣла збирати бодай етнографичнй матеріялы, групувати ихъ и выдавати — и сему положили конець закрытьемъ кіевского ôтдѣлу географичного товариства. А тымъ часомъ тіи матеріялы зъ страху передъ полицейскимъ переслѣдованьемъ нагромадились и гниютъ на провинціи: наука ихъ не увидитъ. Недавно священикъ Опатовичь, авторъ знаменитыхъ оповѣдань зъ священнои исторіи въ малорускôмъ языцѣ, хоронивъ на Смоленьскôмъ кладбищи послѣдного петербурского Украинця 50-ыхъ рокôвъ Данила Каменецкого, у котрого до послѣдныхъ часôвъ єдино находили пріютъ народнй книжочки: народъ и народна школа не побачитъ ихъ. Похороны Шевченка въ 1861 р. були трогательнй; по 20 лѣтахъ похороны Каменецкого, надъ котрого гробомъ тожь само озвалось рôдне слово руске, роздирали грудь, кровавили серце“. Представивши цѣлый сумный станъ рускои народности въ Россіи, вызваный 20-лѣтнымъ гнетомъ рускаго языка и рускои литературы, петербурска „Недѣля“ звертаєся до комисіи для пересмотру законôвъ о печати съ такими словами: „Въ пытаню о облегченье провинціяльнои прасы найперше мѣстце повинно заняти пытанье о малорускôй печати; єсли справедливе жаданье, щобы правительство привернуло земствамъ ихъ укороченй права въ мѣстцевыхъ справахъ, то єще бôльше справедливе жаданье, щобы такожь и цѣлому малорускому краю було привернене право, уживати свôй рôдный малорускій языкъ въ церковнôй проповѣди, въ школѣ, судѣ и публичнôмъ житю“.

О доли рускои народности въ Россіи заговоривъ такожь найповажнѣйшій россійскій журналъ „Вѣстникъ Европы“, выходячій въ Петербурзѣ. Въ першôй сегорôчнôй книзѣ сего журнала за мѣсяць сѣчень появилась статя п. з. „Малорусское слово“ славно звѣстного и въ Россіи высоко поважаного историка Н. Костомарова. Пригадавши дотеперь єще обовязуючу заборону руского языка и печатаня рускихъ книжокъ въ Россіи, авторъ поясняе передовсѣмъ тую велику шкоду, яка выходитъ зъ того заказу, такъ для самого народа, якъ такожь посередно и для самои державы. Цѣлыхъ 15 милiонôвъ рускаго народа не маe найпершого и всѣма за необходиме признаваного средства просвѣты: учитися въ рôднôмъ языцѣ. Цѣла маса народа ныдѣе задля того въ прадѣднôмъ невѣжествѣ, а религія народа представляєся теперь скорше поганьскою якъ христіяньскою. Не тяжко подыбати середъ народа такихъ, що навѣть о єдинствѣ Божôмъ не маютъ ясного понятя и кождый образъ въ церквѣ уважаютъ осôбнымъ богомъ; дуже много не знаe навѣть найзвычайнѣйшихъ молитовъ, другй знова и скажуютъ ихъ до непôзнаня и мелютъ поперекручуванй совсѣмъ непонятнй слова, або укладаютъ свои власнй молитвы. Значна часть вины такого сумного стану спадаe на духовеньство полудневои Россіи, котре не поучаe и при заборонѣ рускаго языка не може поучати народа въ зрозумѣлôмъ рôднôмъ языцѣ, не объясняе народови вѣры и представляeся для него яко каста, котра сповняе незрозумѣлй обряды и збираe грошѣ за требы. Тымъ поясняeся сильный варôстъ секты штундистôвъ, котрй ажь зъ заграницѣ выдôстаютъ перекладъ св. письма на народный языкъ и самй объясняютъ собѣ святе письмо. Задля забороны рускаго языка и рускихъ книжокъ годѣ що думати о поступѣ народнои просвѣты черезъ науку въ школахъ, котрй въ теперѣшнôмъ видѣ не приносятъ народови ніякои користи. Духовй силы цѣлого 15-милiонового народа спочиваютъ нетронутй, мовь заколысанй до глубокого сну, и для того не бачимо въ полудневôй Россіи того духового житя, яке тамъ давнѣйшими вѣками розвивалось и яке й теперь въ єще бôльшôй мѣрѣ моглобы розвинутись не тôлько для добра рускаго народа, але и самои Россіи и цѣлои Славяньщины. Заборона спѣвати (мало-) рускй пѣснѣ на концертахъ, выдавати ноты съ рускимъ текстомъ и давати малорускй представленя, не тôлько що будитъ непріязне чувство середъ публики, котра навыкла передъ тымъ до такого рода увеселеня, але кромѣ того не може бути хосенною и въ инсересѣ самои штуки и розширеня естетичного смаку, не допускаючи проявлятись въ сферахъ музичнôй и сценичнôй найкрасшимъ творамъ народнои поезіи и музики, якими ôтъ давна такъ въ Россіи якъ и въ Славяньщинѣ суть признанй малорускй пѣснѣ. Зъ погляду культурного заборона малорускои литературы єсть очевиднымъ запоромъ культурного розвою полудневои Россіи. Єсли не допускаeся розвôй рускои литературы, то така заборона переходитъ тымъ самымъ такожь на ученй занятя ôтносячйся до исторіи, етнографіи, археологіи, филологіи рускаго народа по тôй простôй причинѣ, що все тое вже самою природою тѣсно звязане съ народнымъ словомъ. Знесенье заказу рускаго языка и рускои словесности представляeся отже необходимымъ не тôлько зъ становища народнои справедливости, але такожь зъ становища просвѣтного и загально культурного.

Єсли судити пôсля новѣйшихъ объявôвъ направленя и стремленя россійского правительства, то можна надѣятись, що доля рускаго народа въ Россіи вскорѣ повернеся къ лучшому и що выеще на-

веденй голосы россійскои прасы не проминутъ безъ хосенныхъ наслѣдствъ. Такъ пишутъ до кіевскои „Зарѣ“ зъ Петербурга дня 21 (9) с. м., що въ Петербурзѣ ôтспѣванье кôлькохъ малорускихъ пѣсень на концертѣ, где явились представителѣ высшихъ сферъ петербурскихъ, вызвало неописане одушевленье и просто зъелектризовало всю зôбрану публику, а тымъ самымъ розбудило живу симпатію для долѣ малоруского слова.

Въ наслѣдство приказу царя зъ 20 грудня 1880 призволено на принятье императорскою академією наукъ въ Петербурзѣ 4.000 руб. внесеныхъ въ академію на премію имени Костомарова за уложенье „малорускаго словаря“, а петербурскій „Порядокъ“ замѣчае при тôй случайности: „Се царске призволенье на премію за малорускій словарь звертае на себе особенну увагу при существуючôмъ доси заказѣ малоруского языка, на що пôдносится стôлько жалобъ зъ полудневои Россіи“. Пôсля донесеня „Зарѣ“ зъ (8) 20 сѣчня с. р. мае бути въ Харковѣ отвореный „южный ôтдѣлъ императорского географичного общества“, котрый безперечно дуже много прислужится для обробленя и наукового поясненя етнографіи, географіи и въ загалѣ народного быту Русинôвъ въ полудневôй Россіи, и буде мавъ меншебôльше таку вагу для Русинôвъ, яку мавъ свого часу кіевскій ôтдѣлъ сегожь географичного товариства.

Пôсля донесеня „Зарѣ“ сенаторъ Половцевъ, котрый переводитъ теперь ревизію въ Кіевѣ, обѣцявъ, що заказъ малоруского языка и малорускои литературы буде незадовго знесеный. „Современныя Извѣстія“ звѣщаютъ, що зъ Кіева удався до Петербурга одинъ зъ найбôльше поважаныхъ дѣятелѣвъ мѣста съ просьбою о призволенье выдавати въ Кіевѣ „Малороссійску газету“. „Сов. Извѣстія“ додаютъ, що обѣтница сенатора Половцева о знесеню заказу малоруского языка дае повну поруку, що выдавництво згаданои газеты въ малорускôмъ языцѣ буде призволене.

Зôбравши всѣ тіи факта разомъ можна надѣятись, що скорше чи пôзнѣйше, а всежь таки въ недалекôй будучности доля рускаго народа въ Россіи значно перемѣнится на лучше. Именно свобода литературного розвою подвигнулабы на передъ до успѣшного житя цѣлу масу 15-міліонового народа. Такъ якъ житье народа мимо всѣхъ кордонôвъ всежь представляе собою певну цѣлôсть и розвôй однои части не може лишитися безъ вплыву на другу часть, то мы не потребуемо поясняти, якъ великои важности булобы для насъ нове духове житье на закордоньскôй Руси. Оно надалобы намъ новыхъ силъ, а въ очахъ другихъ народôвъ здвигнулобы насъ до тои величнои поваги, якои доси не признавано за нашимъ народомъ. Если доси три міліоны народа въ Австріи съ непоборимою силою боронили своіи народности и середъ найнепріязнѣйшихъ обстоятельствъ всежь таки съ видимымъ успѣхомъ поступали напередъ, то безперечно наша борба и нашь розвôй народный станутся о много успѣшнѣйшими, если на закордоньскôй Руси ожие народна праця духова въ пятеро бôльшого числа Русинôвъ.

ДОПИСИ.

Зъ Снятына. (*Кôлька слôвъ про школу снятыньску.*) Звѣстно вже ВП. читателямъ зъ тамтогорôчныхъ дописій зъ Снятына, якъ то у насъ рада школьна окр. польонизуе нашу школу, и якъ всѣхъ Русинôвъ-учителѣвъ прослѣдуютъ. Мы гадали предсѣ, що разъ устануть тй прослѣдованя, але коли съ кождымъ днемъ иде до гôршого, беремо за перо, хотячи передати свѣтови, що у насъ дѣеся. Съ початкомъ року шкôльного заложивъ о. Кобрыньскій, сотрудникъ и катихитъ тутешный, вразъ съ учителемъ Ярмуловичемъ хоръ церковный. Наука тая есть приватна, бо ходятъ тамъ жонатй, паробки и дѣвчата. Розумѣеся, що для такои науки треба обширнои хаты, а понеже школа есть власностію громадскою, тожь и о. Кобрыньскій учивъ спѣву въ забудованю шкôльнôмъ що свята и недѣль. Недругамъ не подобалась тая наука и они старалися всѣма силами розбити тое дѣло. Зъ початку ходили на науку спѣву мѣщане такъ гр. обряду якъ и латиньского разомъ, ажь ось 21 грудня м. р., въ день Непор. Зач. Пр. Богородицѣ, наступивъ роздѣлъ, а то зъ слѣдуючои причины. Того самого дня, коли о. Кобрыньскій учивъ спѣву, привѣвъ сотрудникъ латиньскій кôлькохъ паробкôвъ, щобы приучити ихъ колядувати. Колядували они, що хотѣли и якъ хотѣли, а по скôнченю колядованя Русины зачали спѣвати „*Святый Боже!*“ Латинники зô школи о. Нивиньского и п. Польоньчика зачали кричати, що они руского спѣву не потребуютъ. На те обôзвався п. Дзюбанюкъ, мѣщанинъ тутешный, котрый такожь учится съ своими доньками спѣву, такъ: „Якъ вы спѣвали цѣлу годину польскй пѣснѣ, то мы сидѣли тихо, а теперь якъ мы зачинаемо по руски спѣвати, то вы кричите, що по руски не треба спѣвати. Если не хочете чути руского спѣву, то забирайтеся до Варшавы.“ Того самого дня наступивъ роздѣлъ, котрый треваe до нынѣ. О. Кобрыньскій учитъ рускихъ мѣщанъ, а п. Ярмуловичь латиньскихъ. О. Кобрыньскій заповѣвъ своимъ людямъ, що въ недѣлю, т. е. 26 грудня, ôтбудеся зновъ рускій спѣвъ; директоръ школы н. Дешкевичь, освѣдчивъ, що не позволитъ въ школѣ спѣвати, бо такій наказъ маe зъ горы! Щожь дѣеся? О. Кобрыньскій иде до директора, толкуе ему, що то не есть наука обовязкова, але приватна, однакъ ничого не помогло. Зъ тои причины заповѣвъ о. Кобрыньскій того самого дня въ церквѣ, що наука спѣву ôтбудеся въ церквѣ. И такъ сталося. Народъ зôйшовся численно и наука ôтбулася. Щожь робится дальше. П. инспекторъ Говорка и о. Нивиньскій впосятъ на Радѣ окружнôй, щобы о. Кобрыньскому заказати учити въ школѣ спѣву, бо тамъ пôдъ его проводомъ ширится неморальнôсть и „odbywają się formalne swatania“! Однакожь Рада не прихилилася до того внесеня, але постановила, щобы п. Говорка особисто сконстатувавъ, чи дѣйстно ширится неморальнôсть и чи „odbywają się formalne swatania“. П. Говорка слѣдуючои недѣль посѣтивъ школу пôдчасъ науки спѣву и сидѣвъ цѣлу годину, не рушаючися зъ мѣстця, але не побачивъ ани неморальности, ани „formalnych swatań“. Мы запыталибы п. Говорку и о. Нивиньского, на якôй пôдставѣ могли они подôбнй внесеня на Радѣ окружнôй ставляти? А вжежь ту не можна застосовати ани §. 41 уст. шкôль. зъ дня 1 липця 1873 ч. 250, ани §. 81 регулямину для шкôлъ людовыхъ, ани §. 32 зъ дня 1 грудня 1870. Если кто обовязуеся учити безплатно спѣву, — и то еще мѣщанъ, не ученикôвъ — то здаeся намъ, що тамъ п. инспекторъ не маe права ани заказувати, ани розказувати. Намъ тôлько вѣдомо тое, що о. Кобрыньскій, яко спѣвакъ и композиторъ, хотѣвбы зъ щирого патріотизму позôставити по собѣ памятку въ Снятынѣ, т. е. хотѣвбы выучити своихъ мѣщанъ церковного спѣву зъ нотъ. И такому честному, загально поважаному чоловѣкови, а до того священикови закидати, що пôдъ его проводомъ ширится неморальнôсть и „odbywają się formalne swatania“! На тое треба чоловѣка безъ совѣсти, чоловѣка неприхильного всякому пожиточному дѣлу. Намъ дивно, чому п. Говорка вразъ съ о. Нивиньскимъ не пôйшли еще до церкви и не госпитовали о. Кобрыньского, чи и тамъ може не ширитъ ôнъ пôдчасъ науки спѣву неморальнôсть и заводитъ „formalne swatania“? Правдивый инспекторь и любовникъ народнои просвѣты повиненъ тѣшитися тымъ, що въ его округѣ самъ народъ почуваe охоту до спѣву, але у п. Говорки инша цѣль. Мы скажемо п. Говоркови, що ôнъ еще не дорôсъ на инспектора и не знаe, якій маe вплывъ наука спѣву. Отъ най послужитъ ему слѣдуючій фактъ. Якъ тôлько о. Кобрыньскій заложивъ хоръ спѣву, зôйшлося до сто люда. О. Кобрыньскій сказавъ на самôмъ вступѣ, що кто не умѣe читати и писати, той не може брати удѣлу въ спѣвѣ. Тогды люде освѣдчили готовôсть учитися! И дѣйстно пôднявся той нелегкои працѣ п. Илія Федорчукъ, Русинъ, тутешный учитель, и учитъ старыхъ людій читати. Мѣщане берутся охотно за дѣло и тѣшатся, що на старôсть можутъ научитись читати та писати. Чижь п. инспекторъ не повиненъ тыхъ людій такъ морально якъ и въ кождôмъ иншôмъ взглядѣ вспирати? Та можебы и такъ було, если бы тй панове учили o królach polskich и всего иншого, а тôлько не руского спѣву, рускаго слова...

Що дотычитъ заказу о. Кобрыньскому, учити мѣщанъ a respective своихъ парохіянъ спѣву церковного, то п. инспекторъ не маe права заказувати, а до того нехай перечитаe собѣ (може не читавъ!) §. 14 уст. шк. зъ дня 1 липня 1873, где сказано, що тягаръ закладаня и удержуваня будынку шкôльного лежитъ на громадѣ. Намъ здаeся, що если кто удержуе школу, той маe право въ нѣй учитися. Не може п. инспекторъ застосувати тутъ и §. 37 регулямину для шк. людовыхъ, бо въ тôмъ самôмъ забудованю шкôльнôмъ ôтбувалися и ôтбуваются всѣлякй выборы, а и театръ дававъ недавно представленя пôдъ дирекцією п. Катнера и теперь ведеся тамъ конскрипція и т. и.

Незнаемо такожь, где записати сей фактъ. Пôсля §. 81 регулямину для шк. люд. наука повторительна маe ôтбуватися въ недѣлѣ и свята съ вынятьемъ Рождества, Великодня и Зеленыхъ святъ. Той §. нигде не выконуеся въ всхôднôй Галичинѣ, бо тая наука ôтбуваeся тôлько въ недѣлѣ. Але п. Говорка завѣвъ тую науку въ школѣ женьскôй въ Снятынѣ въ недѣлѣ и въ свята рускй. Чижь святъ польскихъ нема? Чи п. Говорка хоче всюда понижати Русинôвъ, а навѣть и на науцѣ повторительнôй? Намъ здаeся, що для самои консеквенціи, если вже хоче точно панъ Говорка выповняти §§., най бы постарався, щобы наука повторительна ôтбувалася и въ свята польскй, а не такъ, якъ дотеперь практикуеся. Думаемъ, що о. Коржиньскій, деканъ снятыньскій, яко членъ Рады шк. окруж. повиненъ пôднести голосъ въ сей справѣ.

Петро Д., мѣщанинъ.

Зъ Язлôвця 13 (25) сѣчня. (*Якъ переводится у насъ конскрипція?*) Теперь переводится у насъ конскрипція. Комисаремъ конскрипційнымъ есть у насъ Александеръ Ненцкій, инспекторъ громадскій при выдѣлѣ рады повѣтовои въ Бучачу, котрый видимо не хоче всюда знати законныхъ приписôвъ о конскрипціи. Тожь надъужитя при списѣ у насъ численнй. И такъ:

1) У всѣхъ жидôвъ безъ виннятя записуютъ яко языкъ домовый языкъ польскій не пытаючи совсѣмъ стороны.

2) Теодоръ Обруснякъ Русинъ гр. к. обряду, освѣдчивъ при конскрипціи, що говоритъ по руски; жѣнку его лат. обр. не пытаючи никого, записавъ комисарь конскрипційный, що она говоритъ языкомъ польскимъ (!), отже яко Польку, и такъ само двохъ нелѣтныхъ сынôвъ Обрусняка, Ивана и Іосифа оба гр. к. обр., противъ выразного постановленя инструкціи до рубрики IX, що для особъ нелѣтныхъ повинно записуватися яко домашный языкъ той, якій ихъ родичѣ подадутъ и то на пôдставѣ малои книжочки, выданои якъ твердивъ п. Ненцкій въ Петербурзѣ („Конскрипція“ выдана Радою рускою во Львовѣ, котру я, мимоходомъ кажучи, першій разъ у Ненцкого побачивъ), въ котрôй сказано, щобы записувати языкъ такій, якимъ „мати говорити учила“, а що мати обр. лат., ergo учила по польски!!

3) Урбаньскій Михаилъ, Русинъ гр. кат. обряду, освѣдчивъ при конскрипціи выразно, що у него въ дома всѣ говорятъ по руски, а мимо того при его жѣнцѣ Софіи и донцѣ Гонораті (обѣ лат. обр.) записавъ комисарь языкъ домашный польскій.

4) Такъ само поступивъ при записѣ родины Данила Дзюковского, Русина гр. кат. обр., и записавъ (противъ выразного освѣдченя головы родины, що всѣ въ дома говорятъ по руски) при его жѣнцѣ Аннѣ и донцѣ Маріи лат. обр. языкъ польскій, а на зроблену ему увагу, що всѣ Русины лат. обр., якъ сами заявили, говорятъ въ дома лише по руски, помôчникъ комисаря Баркôвъ засистувавъ свою чинность и пôславъ по лат. священика запытатися, чи позволитъ (!) у людій лат. обряду записувати языкъ рускій яко домовый, толкуючися, що ôнъ маe особну инструкцію, щобы у всѣхъ латинникôвъ писати языкъ польскій, котрои то инструкціи мусить триматися.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Упадокъ селяньства а програма мин. гр. Таффого.*) Економичный розвôй державы остаeся мимо всѣхъ политичныхъ споровъ межинародныхъ одною зъ найважнѣйшихъ справъ и тому то вся людность дуже пильно слѣдитъ за економичною програмою министерства. До сего часу министерство гр. Таффого, мимо свѣтлыхъ обѣтниць въ тамтогорѣчнôй бесѣдѣ троновôй, не розвинуло ніякои економичнои програмы на дѣлѣ. Тымъ часомъ щоразъ бôльше взростаючій упадокъ селяньства, пôднесена реформа грунтового податку и съ тымъ сполучене пôдвышенье тягарôвъ селяньского господарства, а наконець и ново объявленый живый рухъ межи нѣмецкими селянами съ неподоримою силою выдвигаютъ економичну сторону нашого державного житя на передъ всѣхъ иншихъ справъ державно-политичныхъ. Було се тôлько сповненье обовязку супротивъ жизненныхъ интересôвъ людности, що гр. Гогенвартъ, яко провôдникъ правицѣ, и его товарищѣ внесли интерпеляцію до министерства о нуждѣ селяньскои людности слѣдуючого содержаня: „Еще минувшои каденціи рады державнои указували пôдписанй многократно на непотѣшаючій станъ економичныхъ ôтношень господарскои людности а именно стану селяньского, а численнй петиціи зъ тыхъ кругôвъ поперли вымовно тіи выводы. Перестрашаючій взрôстъ гипотечныхъ довгôвъ обтяжаючихъ селяньскй реальности, щоразъ збôльшаючеся число екзекуцій и примусовыхъ продажій такихъ посѣлостій, дальше выселенье до иншихъ краѣвъ, котре мѣстцями дôйшло до великихъ розмѣрôвъ — се суть — съ жалемъ треба признати — ноторичнй факта, котрыхъ вымовна логика не позволяе вже дальше сомнѣватися, що тôлько скорй и енергичнй средства законодательнй зможутъ ухоронити ôтъ руины станъ селяньскій, котрый творитъ такъ важну економичну силу державы, и скрѣпити его въ будучности. Не запôзнавали мы трудностій, якй заключае въ собѣ тая такъ важна и цѣле законодательство обнимаюча справа и по конечности оставили мы правительству часъ потрѣбный, щобы приготовити ôтповѣднй средства. Съ спокоемъ ждали мы цѣлый рôкъ и съ вѣрою въ его иниціятиву. Тожь могли мы вповнѣ надѣятися, що правительство заразъ по отвореню рады державнои предложитъ ôтповѣднй предложеня законодательнй, щобы зарадити такъ дуже наглящôй потребѣ. Понеже однакожь доси такихъ внесень намъ не предложено, помимо що высоке правительство наново съ побôльшеными жаданями до людности ôтозвалося, приневоленй мы спытатися: чи правительство дослѣджувало тутъ згаданй ôтношеня, чи схоче правительство освѣдомити насъ съ результатами тыхъ дослѣдôвъ и якихъ предложень маемо выжидати въ тôмъ взглядѣ въ найблизшôй будучности а въ кождôмъ случаю еще за сеи сесіи?“

На тую многоважну интерпеляцію ôтповѣвъ гр. Таффе въ имени цѣлого правительства якъ слѣдуе:

„Правительство не залишило звернути свою повну увагу на станъ господарскои людности, а особенно селяньства. Правительство пересвѣдчилося при тôмъ, що перехôдъ ôтъ первѣстного господарства селяньского въ станѣ природы (Naturalwirthschaft) веденого давнѣйше на селяньскихъ посѣлостяхъ до нового господарства грошевого (Geldwirthschaft), знесенье законного порядку наслѣдства взглядомъ селяньскихъ дôбръ р. 1868, ухвалене р. 1868 и 1869 и краевыми законами переведене знесенье неподѣльности и неспродайности селяньскихъ господарствъ, вызвали цѣлковиту перемѣну селяньского руху економичного. Легка оборотливôсть, яка зъ того выйшла для малого посѣдателя землѣ, часто объявляючася потреба сплаты кôлькохъ спадщинныхъ частій, якъ не менше необходимôсть нового устройства въ господарствѣ мусѣли довести до бôльшого обтяженя грунтовои посѣлости. Тое обтяженье выровналося вправдѣ почасти черезъ взрôстъ вартости землѣ, але взмоглося послѣдными часами до того степени, що по необходимости мусить будити обавы. Криза зъ р. 1873 вызвана черезъ рôжнородній объявы еконо-

мичнй а заосмотрена черезъ одностороннe плеканье движимого капиталу, довела до утраты маєтковъ, до зменшеня консумційнои силы и ограниченя обороту, и мусѣла тожь само шкодливо вилынути на обдовженье гипотечнои посѣлости господарскои. Тожь само и знесенье закона противъ лихвы принесло шкоду для господарскихъ отношень поземельнои посѣлости. Такожь найрѣжнороднѣйшй елементарнй нещастя, що послѣдными лѣтами навѣстили майже всѣ краѣ державы, якъ не менше и щоразъ бѣльше выступаюча загранична конкуренція збѣльшили сумне положенье поземельнои посѣлости. Щобы, о скѣлько се дасться перевести въ законодательнѣй дорозѣ, вже теперь селяньскй господарства отповѣдали новочаснымъ потребамъ, предложило ц. к. правительство еще минувшои сесіи кѣлька внесень, котрыхъ наслѣдства можутъ хосенно вилынути на економичный станъ поземельнои посѣлости. Тіи внесеня суть: предложенье закона о основныхъ приписахъ що до комасаціи господарскихъ грунтовъ, о подѣлѣ снѣльныхъ грунтовъ и о уладженю дотычащихъ отношень взглядомъ ужитковання и заряду; змѣна законовъ о податку доходовомъ и заробковомъ, котра вже сталася правосильною; змѣна закона о штемпляхъ и належитостяхъ въ приложеню до касъ пожичковыхъ (заличковыхъ) и кредитовыхъ стоварищень; вже правосильный законъ о вынищеню заразы худобы; предложенье закона противъ лихвы."

„Що до дальшихъ мѣръ правительства, то самй интерпелянты не запознаютъ трудностій, якй насуваются въ порушенѣй справѣ економичнѣй майже на кождѣмъ поли законодательства. Съ тымъ бѣльшою ревностію буде правительство старатись, предприняти всѣ мѣры, котрй моглибы причинитися до здвигненя и скрѣпленя господарскихъ отношень въ загалѣ, а стану селяньского въ особенности. Въ найблизшѣй будучности предложится проектъ змѣны закона о належитостяхъ, котрымъ замѣрено зменшити належитости отъ змѣны посѣданя о спадщинахъ, (браво!) и о скѣлько се дасться зробити въ дорозѣ администраційнѣй, постараєся правительство о тое, щобы поступованье при спадщинахъ поменшои вартости було упрощене и безъ великихъ а непотрѣбныхъ коштовъ переводжене. (Браво! Браво!) Еще сеи сесіи надѣєся правительство предложити проектъ закона постановляючого, въ якихъ случаяхъ и въ якѣй мѣрѣ має державна администрація брати участь въ меліораціи грунтовъ, а такъ само постараєся правительство, щобы подобнй законнй постановы були переведенй такожь и въ краєвыхъ сеймахъ, котрй въ первомъ рядѣ маютъ дбати о поднесенье краєвои культуры. Въ мѣру средствъ призволеныхъ радою державною буде правительство попирати удѣленье запомоги для рольничихъ академій и ихъ умноженье, котрыхъ основанье почивае въ первомъ рядѣ на поодинокихъ краяхъ. Дальше звертає правительство свою увагу на справу тарифъ при желѣзницяхъ. Если розпочатй въ томъ взглядѣ приготованя будутъ покончень, тогды и перевозъ рольничихъ продуктовъ станеся дешевшимъ. Правительство узнає, що одною зъ найголовнѣйшихъ причинъ нужденного стану поземельнои посѣлости есть еи надмѣрне обтяженье за высоко опроцентоваными довгами; длятого застановляєся правительство надъ пытаньемъ, якбы далася перевести перемѣна высокопроцентованыхъ довговъ на менше утяжливй довги, якбы таку перемѣну можна улегчити, а именно: чи не моглабы держава подпомогчи переведенье сего дѣла черезъ опустъ належитостій при перемѣнѣ довговъ." (Громкй оплески.)

„Правительство муситъ дальше поднести, що економичнй хоробы не дадутся вылѣчити выключно только въ дорозѣ законодательнѣй и администраційнѣй. Щобы осягнути тую цѣль, потреба такожь енергичного сповдѣланя самои людности. Щобы розбудити таке сповдѣланье и его скрѣпити, оказуєся необходимымъ сполученье индивидуальнои, отособненои доси дѣятельности единиць въ одну организацію. Надъ способомъ переведеня такои организаціи власне теперь отбуваются въ лонѣ правительства всесторонній обрады. На разѣ муситъ правительство обмежитися на що найбѣльше наглячй потребы, щобы имъ хоть по части зарадити. Дальшй мѣры залежатъ отъ результатовъ предпринятыхъ дослѣдовъ и отъ добромнѣнія грунтовыхъ посѣдателѣвъ, взглядно господарѣвъ, котрыхъ правительство замѣряє выслухати и до сповучасти завозвати. Тая участь сельскихъ господарѣвъ представляєся тымъ бѣльше необходимою, що соціяльнй и господарскй отношеня въ поодинокихъ краяхъ суть дуже рожнороднй и не можна надѣятися, щобы тая сама мѣра оказалася всюда однаково доброю и спасенною. Длятого правительство уважає своимъ обовязкомъ откликатися до помочи и сповдѣланя якъ рады державнои такъ и краєвыхъ соймовъ, о скѣлько въ справѣ економичного стану розходится о тое, щобы предприняти законодательнй мѣры." (Браво!)

(*Рада державна.*) Розправы надъ закономъ противъ лихвы велися дальше на 106 засѣданю дня 13 (25) с. м. Мин. дръ Дунаєвскій отповѣдае на запытанье пос. Грайтера, о скѣлько правды въ тыхъ дневникарскихъ вѣдомостяхъ, що належитость припадаюча отъ звѣстныхъ продажій добръ въ Чехахъ р. 1872 и 1873 въ цѣляхъ „хабрусовыхъ" переведеныхъ — выносяча надъ 400.000 зр. не зостала тогды вымѣрена и стягнена. Министеръ поясняє, що на подставѣ переведеного урядового доходженя оказалися тіи вѣдомости совсѣмъ неправдивыми, такъ якъ дотычащй належитости еще р. 1872 и 1873 зостали вымѣренй и вповнѣ стягненй. Пос. Мадейскій выказуе важность закона противъ лихвы на подставѣ досвѣдчень, якй маємо въ Галичинѣ отъ часу заведеня сего закона. Єдина недостача сего закона була та, що въ нѣмъ не означено высокости процентовъ. Установленье 10% таксы може успокоити совѣстного вѣрителя, а зъ другои стороны подати ясну подставу для судіи, котрый не буде вже потребувавъ колибатись въ своѣмъ судѣ, якъ се бувало доси часто въ Галичинѣ.

Пос. В. Ковальскій выводитъ, що теперѣшный проектъ закона противъ лихвы есть властиво переробленьемъ съ малыми змѣнами закона доси въ Галичинѣ обовязуючого. Чи черезъ тіи поправки буде осягнена бѣльша ясность, се може выказати доперва практика. Доси на подставѣ обовязуючого въ Галичинѣ закона противъ лихвы могъ судія кожду винность правну оцѣнити подля ей сущности и той свободѣ судейского оцѣненя натуры правнои винности треба приписати, що убога селяньска людность була охоронена отъ злыхъ и губительныхъ послѣдствій своихъ винностій правныхъ. Однакожь на подставѣ предлежачого проекту закона навѣть и галицкій судія не буде вже могъ такъ спасительно поборювати лихву, якъ доси. Якъ карный судія буде розумѣти сей законъ, се есть рѣчію менше важною. Але при стилизаціи §. 7 предложеного закона насуваєся бесѣдоникови обава, що цивильный судія въ мысль нового закона только въ дуже рѣдкихъ случаяхъ буде могъ интервеніовати. Дальше подноситъ бесѣдникъ, що въ законѣ не треба було такъ мѣшати цивильно-правнй приписы съ карно-правными и ихъ вже зо взглядовъ техничныхъ бѣльше отъ себе роздѣлити и отповѣднѣйше угрупувати. Оттакъ звертаєся бесѣдникъ до правительства съ возваньемъ, щобы оно зревидовало статута селяньскихъ кредитовыхъ институцій, а зъ другои стороны щобы не було такъ надмѣрно щедре въ удѣлюваню для такихъ институцій того для сельскои людности такъ баламутного додатку: „ц. к. упривиліованый". Такъ свого часу роблено великй надѣи на спасительность селяньского закладу кредитового т. з. банку рустикального во Львовѣ. Однакожь тіи надѣи оказались совсѣмъ марными. Слѣдуючй примѣры пояснятъ тую справу. Чотырнацять родинъ сельскихъ господарѣвъ затягнуло довгъ въ рустикальномъ банку на свои грунта, котрыхъ гипотека выносила 11,435 зр. Банкъ прирѣкъ на тую гипотеку пожичку въ высокости 3,830 зр., а выплативъ тымъ господарямъ въ готовцѣ лише 2,610 зр. За тое начисливъ собѣ банкъ въ протягу 8—9 лѣтъ суму 8416 зр. (Голосы: слухайте! слухайте!), а кромѣ того продавъ господарства оцѣненй на 11.435 зр. за 2076 зр. (Слухайте!), и то самъ банкъ закупивъ за таку цѣну тіи грунта. Зъ сего ясно оказуєся, що правительство має обовязокъ подтягнути статуты сего кредитового закладу ревизіи, щобы пересвѣдчитися, скѣлько въ нихъ темныхъ сторонъ и скѣлько тамъ крыєся лихвярскихъ чинностій.

На внесенье пос. Грохольского замкнено дальшу дебату а по промовѣ бар. Претис'а высказуючой министрови финансовъ подяку за поясненя въ справѣ „хабруса" и по бесѣдѣ пос. Грайтера, котрый не дуже щасливо сего разу полемизовавъ съ бесѣдою дра Сакса, забравъ голосъ справозд. Линбахеръ въ мѣстце бл. п. референта Рыдзовского. Передовсѣмъ указавъ на суперечность теоріи съ практикою въ справѣ лихвы и на шкодливость либеральнои школы, котрои покликомъ було: „най жіе свобода лихвы". Всѣ причины, якй спровадили знесенье законовъ противъ лихвы почивали на юридичныхъ и економичныхъ блудахъ. Бесѣдникъ звертаєся до выводовъ попередныхъ бесѣдниковъ и выказуе потребу установленя максимумъ процентовъ именно тымъ, щобы такожь и вѣритель бувъ охороненый противъ можливои самоволѣ оцѣненя судіи що до высокости процентовъ. Потомъ перервано дальшй розправы. Слѣдуюче засѣданье отбулося вчора въ пятницю.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. При выборѣ президента въ палатѣ послювъ дотавъ Гамбетта 262 голосовъ, отже о 3 голосы бѣльше якъ минувшого року. Се указуе, що становище и повага Гамбетты мимо завзятои борбы межи републиканьскою а монархистичною партіею не только не ослабли, але еще и скрѣпились. Отвираючи нову сесію парляментарну довшою промовою, поднесъ Гамбетта великй заслуги палаты, якй положила она для краю введеньемъ въ житье закона организуючого науку въ высшихъ и середныхъ школахъ, здоровымъ зреформованьемъ войска, котрому повѣрена сторожа Франціи, перенесеньемъ парляменту зъ Версалю до Парижа и закончень емъ домовои незгоды безъ найменшого небезпеченьства для републики. Президентъ поднесъ цвитучій економичный розвой краю и въ наслѣдство того осягнено рововнагу въ буджетѣ, черезъ що кредитъ Франціи стоитъ теперь такъ высоко якъ въ жаднѣй иншѣй державѣ. Указавши на ясну политику Франціи, котра опираючися на воли цѣлого народу не може бути таємничою, вычисливъ президентъ головнѣйшй справы, котрыми палата еще має въ найблизшѣй будучности занятись. Подносячи справдѣ свѣтлый розвой цѣлого краю, цѣлого народа и всѣхъ его институцій высказавъ президентъ надѣю, що французка республика и дальше буде розвиватись успѣшно на засадахъ демократичныхъ и либеральныхъ. Бесѣду президента приняла палата съ великимъ одушевленьемъ а навѣть роялистичнй газеты не можутъ затаити еи свѣтлости и называютъ еи навѣть „бесѣдою троновою", хотячи тымъ подсунити Гамбеттѣ замѣры диктаторскй. При розправѣ надъ закономъ прасовымъ палата послювъ неприняла внесеня правительственного, щобы министеръ справъ внутренныхъ мавъ право взбороняти вступу заграничнымъ газетамъ въ передѣлы републики. Буджетъ министра финансовъ на рокъ 1882 предложеный палатѣ выказуе розходы на 2,818,662,933 фр. а доходы на 2,836,503,223 франковъ. Надвыжка доходовъ выноситъ отже 17,840.209 фр., котра то сума буде обернена правительствомъ на народнй школы, позаякъ обовязокъ удержованя школъ народныхъ черезъ громады устає въ наслѣдство ухваленя палатою безплатнои просвѣты. Такъ то зъ всѣхъ первостепенныхъ державъ одна Франція може повеличатися надвыжкою доходовъ мимо збѣльшеного воєнного буджету.

Англія. На засѣданю палаты послювъ дня 12 (24) сѣчня промавлявъ Форстеръ повтора годины за бильомъ, котрымъ уповажняєся вицекороля Ирляндіи, арештовати кождого, кого узнасть виннымъ злочиньства здрады стану або якого инного злочиньства безъ взгляду на тое, чи поповнено его передъ чи по оголошеню закона. Той биль мавбы мати законну силу ажь до 30 вересня 1881 р. и розтягавбыся на злочиньство здрады стану сповнене въ котрѣй нибудь мѣстцевости Ирляндіи, а такожь на переступства аграрнй и противъ порядку и нарушеня законовъ на означенй округи. Противъ билю промовляли ирляндскй послы и радикалы а понеже обрады довго перетягалися, то отложено дальшй роботы на слѣдуюче засѣданье, котре тревало 22 годинъ. Промовы на томъ засѣданю були дуже бурливй и по частыхъ интерпелаціяхъ ирляндскихъ послювъ годѣ було сподѣватися, щобы засѣданье закончилося принятьемъ якогось позитивного внесеня. Ирляндскй послы ишли все солидарно и выступовали противъ всѣхъ бесѣдъ, промавляючихъ за введеньемъ надзвычайныхъ мѣръ въ Ирляндіи. Гладстонъ боячися, що обрады дуже довго протягнутся внѣсъ, щобы найперше прійшовъ на порядокъ дневный биль о охоронѣ особъ и власности въ Ирляндіи. Ирляндскй послы выступали рѣзко противъ того внесеня, а на внесенье Форстера принято навѣтъ бѣльшостію 160 голосовъ противъ 30, щобы Бигара выключити зъ засѣданя за то, що онъ своими промовами ображавъ правительство. Пѣсля откиненя кѣлькоразовыхъ внесень ирляндскихъ послювъ, щобы замкнути засѣданье палатъ и отрочити дальшу дискусію, приняла палата по 22-годинныхъ обрадахъ, треваючихъ черезъ цѣлу нѣч, внесенье Гладстона бѣльшостію 251 голосовъ противъ 33.

Теперѣшный станъ Ирляндіи будитъ щоразъ бѣльшй обавы и тому то англійске правительство що хвилѣ заряджае новй средства противъ можливыхъ забурень. Части лондоньского Товру, котрй дотеперь були отворенй для публичности, зостали замкненй на розказъ министра войны, бо заходитъ обава замаху зъ стороны фенієровъ.

Въ справѣ Парнеля нараджовалися судіи присяжнй 8 годинъ, но не могли згодитись на одноголосный вердиктъ. Въ кѣнци заявивъ проводячій судія, що по послѣдныхъ манифестаціяхъ не може сподѣватися одноголосного свободного вердикту и розвязавъ лаву присяжныхъ. Парнеля при выходѣ зъ салѣ судовои принявъ народъ съ великимъ одушевленьемъ.

НОВИНКИ.

— **Е. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Райске въ пов. лискомъ 100 зр. запомоги на внутренне урядженье церкви, а громадѣ Гумниска въ пов. березовскомъ 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Выборцямъ округа Станиславовъ-Галичь** пригадуемь, що завтра, т. є. въ недѣлю, отбудеся згромадженье выборцевъ въ цѣли выслуханя кандидатскои бесѣды дра Ивана Добряньского. Такожь звертаемо увагу, що сими днями въ окрузѣ выборчомъ Станиславовъ-Галичь отбуваются выборы выборцевъ зъ громадъ.

— Звертаемо увагу, що, посля обвѣщеня „Gazety Lwowsk-oи", **выборы посла** до сойму краєвого зъ выборчого округа сельскихъ громадъ Коссовъ-Куты отбудутся въ четверъ дня 26 лютого (10 марця) с. р. въ мѣстце старосты Бушиньского.

— **Кардиналъ Іоанъ Кучкеръ**, архіеп. вѣденьскій, упокоився дня 15 (27) с. м. около $11\frac{1}{2}$ год. въ полудни. Покойникъ мавъ вже 70 лѣтъ и прислужився много за свого житя такъ для церкви якъ и державы, яко професоръ и ректоръ университету, секційный шефъ въ министерствѣ и т. п. Яко многоважну заслугу покойника треба поднести, що тойже заявивъ велику тактовность подчасъ знесеня конкордату съ Римомъ, такъ що его поступованье не довело до такихъ неспокоевъ, якй дѣялись подъ той часъ въ Нѣмеччинѣ. Бл. п. Кучкеръ бувъ загально любленый и поважаный.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дае дня 2 л. лютого с. р. 14-те представленье, а именно комедію 1 актѣ зъ французского *„Для одного лыку повна хата крихy"* и народну оперетку въ 2 актахъ зъ французского *„Адамъ и Ева"*. Билетовъ достати можна въ книгарни п. М. Михты въ Коломыѣ.

— **Испыты квалификаційнй** для учителѣвъ школъ людовыхъ и выдѣловыхъ розпочнутся дня 9 (21) лютого. Поданя (въ котрыхъ маютъ находитися: метрика, свѣдоцтво укончены хъ наукъ, посвѣдченье 3-лѣтнои практики, декреты номинаційнй и позволенье министеріяльне) належитъ вносити до 10 л. лютого до дирекціи комисіи (ул. Калѣча, ч. 5), съ означеньемъ свого адресу.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Устала дифтерія, устала шкарлятина, та нову, еще горшу пошесть зославъ Богъ на наше бѣдне мѣсточко, а именно на насъ Русиновъ. Не десятками, а сотками вмирає нашь народъ, бодай только на паперѣ, такъ якъ нова конскрипція означила ему польскій „język towarzyski". Завдячити се маємъ п. Петшицкому, секретареви магистратскому, и прибранымъ до помочи нашимъ лѣкарямъ-хирургамъ. Однымъ почеркомъ пера робитъ п. Петшицкій Русина Полякомъ, вписуючи его на домашный языкъ польскій. Такой судьбѣ попали именно служницѣ, котрымъ припала доля служити по домахъ польскихъ и жидовскихъ; попала значна часть заробниковъ-мѣщанъ, а въ кѣнци всѣ Русины лат. обряда. Небавомъ вычитаєздивованый свѣтъ, що въ Стрыю кромѣ гдеякихъ „wichrzycieli" (такимъ именемъ окрестивъ п. адвокатъ Фрухтманъ гдекотрыхъ Русиновъ зъ интелигенціи) и малои громадки ихъ адгерентовъ нема Русиновъ, а суть лише Поляки „mojżeszowego, greckiego i łacińskiego wyznania", — послѣдныхъ найменше. Сумно отже дѣеся у насъ, тому то намъ конче треба завязати товариство политичне для охороненя правъ нашого народа, доптаного на кождомъ кроцѣ.

— (*А*) **Зъ Комарна** пишутъ намъ: Якъ вѣдомо, нашь повѣтъ комаряньскій (политичный) обнимае два мѣсточка: Комарно, где есть судъ повѣтовый и банкъ рустикальный, и Рудки, где наше староство, съ судомъ и вѣчнымъ сномъ блаженныхъ дрѣмаючимъ выдѣломъ повѣтовымъ. Якъ зо всѣхъ староствъ рожныхъ комисарѣвъ на конскрипцію повысылано, выслало и наше староство отъ себе всѣхъ и вся а навѣть и бурмистра п. С. зъ Рудокъ на конскрипцію. Наше мѣсто перевело само конскрипцію безъ комисаря, за то на села попризѣзджали комисарѣ и кождый пѣсля свого ладу и складу все списувавъ.

До поблизького села Горожанна велика призначеный практикантъ намѣстництва п. Г., котрый въ Горожаннѣ записавъ тамошного арендаря за нѣмця, хотяй жидокъ освѣдчивъ передъ комисаремъ, що его языкъ домашный есть рускій, однакожь панови Г. тое неподобалося и такъ довго намавлявъ жидка, поки той въ кѣнци казавъ записати, що его языкъ нѣмецкій. Въ другомъ селѣ съ мѣшаною народностію пытае п. Г. мужика латинника: „a jaki wasz język?" Мужикъ показавъ комисареви языкъ и сказавъ: „Та прошу п. комисаря — зъ мяса?" „Та ja wiem że z mięsa, ale jak w domu gadacie?" „Та по руски, прошу пана", отповѣдае селянинъ. „Więc jak was zapisać: za polaka czy za rusina?" „Та вже нехай пишутъ панъ якъ паньска ласка, щобы только грунтъ

остався.“ И записавъ п. Г. сего селянина яко Поляка! Такъ отже п. Г. не тримався инструкціи и рубрикъ друкôвъ, а перекрутивъ самовôльно правду черезъ стороны подану и записавъ неправду, щобы лише мужика не допустити до рускости. Додати мушу, що п. Г. не выповнявъ всѣхъ рубрикъ на мѣстци, але доперва въ дома.

Такъ нарôдъ рускій якъ и польскій не розумѣє и не понимає значеня конскрипціи; ôнъ знає лише техничный выразъ „конскрипція“, але що то есть та конскрипція, сего не знає; однѝ кажутъ, що се есть на то, щобъ знати кôлько рекрутôвъ буде, а другѝ, скôлько товару для войска кто має. Брошурка сего року майже въ часѣ конскрипціи черезъ „Раду руску“ выдана, немного помогла, а и не всюда дôсталася. Протоє нарôдъ не понимаючи значеня конскрипціи затаює богато рѣчій при комисіи, а комисарѣ зъ своєи стороны записували совсѣмъ невѣрнѝ даты. Конскрипція муситъ отже выпасти блудно и недостаточно.

Зъ Рудокъ єще о конскрипціи ничого не знаю, хотяй напередъ можна сподѣватися, що для насъ выпаде некористно. О тôмъ пôзнѣйше єще донесу, а теперь лише скажу, що въ рудецкôмъ цвите паньщина, чарôдъ темный, въ всѣхъ школахъ учатъ по польски, въ самыхъ Рудкахъ дѣти навѣть читати по руски не умѣютъ а навѣть религіи учатся рускѝ дѣти по польски!

— **Испыты зрѣлости** въ гимназіяхъ ôтбудутся не въ цвѣтню, якъ мы въ попереднôмъ числѣ доносили, але въ марцю, однакъ въ тыхъ самыхъ дняхъ, якъ мы передше означили. Кромѣ того подаємъ до вѣдомости, що такій испытъ въ гимназіи Францѣшка Іосифа (польскôй) во Львовѣ ôтбудеся 3 и 4 марця.

— **Для руского акад. товариства „Дружнѝ Лихвярь“** жертвували ВП. Добродѣѣ: дръ К. Сушкевичъ 4 зр., Волод. Качала 4 зр., Зах. Павлюхъ 4 зр., о. деканъ Григ. Олесницкій 5 зр., о. Ник. Коцовскій 5 зр., М. Бучиньскій 90 кр. Кромѣ того жертвували для библіотеки сего товариства П. Т.: Редакція „Дѣла“ повѣсть Дикенса „Святый Вечеръ“; Вп. Редакція „Правды“ повѣсть Ив. Левицкого „Кайдашева Сімя“; Редакція „Зорѣ“ повѣсти Н. Устыяновича, повѣсть „Марта Борецка“ И. Грабовича, студіюмъ дра Шараневича „Галичъ“ и 1 примѣрникъ фотографіи Т. Шевченка; Редакція „Батькôвщины“ оба выпуски „Правотаря народного“; Товариство им. Шевченка „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“ дра Ом. Огоновского; Товариство „Просвѣта“ всѣ свои выданя за рôкъ 1880; тов. Волод. Коцовскій, сл. фил., 4 книжки рôжного содержаня; Редакція илюстр. часописи „Alte und neue Welt“ рочникъ свого письма за рôкъ 1880.

Всѣмъ высше згаданымъ ВП. Добродѣямъ мае честь Выдѣлъ „Дружного Лихваря“ за ласкавѝ дары зложити на тôмъ мѣстци прилюдну подяку и щиро-руске „Спаси-бôгъ“.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Дружнѝ Лихвярь“.
Во Львовѣ, дня 16 (28) сѣчня 1881.
Евгенiй Олесницкiй, голова. *Денисъ Партыцкiй*, секретарь.

— **Выказъ Всеч и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 45) Впр. крыл. Кобляньскій Іоанъ зъ Коломыи изъ складки, именно ôтъ: Всч. оо. Дзюбановского зъ Гвôздця малого, Майковского зъ Гвôздця мѣста, Войнаровского зъ Кулачковець, Дворянина зъ Пôдгайчикъ, Слизиньского зъ Пядикъ, Левицкого зъ Турки, Гаврасевича зъ Ценявы, Шмигельского зъ Балинець по 1 зр., ôтъ В. о. Крушельницкого зъ Надвôрнои 2 зр., ôтъ брацтва церковного Коломыйского 2 зр., ôтъ Впр. кр. Кобляньского зъ Коломыи 4 зр., ôтъ парохіи Коломыйскои 6 зр. — разомъ 22 зр.; 46) На руки Вс. о. Олесницкого, декана Гусятыньского, зложили: Всч. оо. Барвѣньскій Іоанъ вицедеканъ, парохъ зъ Постолôвки 10 зр., Бл. пѣ Юлія Барвѣньска 5 зр., Стрельбицка Лонгина 1 зр., Гайдукевичъ Алексей учитель зъ Постолôвки 1 зр. — разомъ 17 зр. *(Дальше буде.)*

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. И. В. въ Жукотынѣ. Премій выслати Вамъ не можемо, такъ якъ редакція „Дѣла“ не обѣцювала николи жадныхъ премій.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты: о. В. Кол. въ Чехахъ 2 зр., о. Д. К. въ Лунковѣ 2 зр., о. И. Дз. въ Рогатынѣ (на календарь) 40 кр., о. П. Д. въ Ваневичахъ 35 кр., о. І. М. въ Сушнѣ 2 зр., Вп. А. И. въ Сушнѣ 1 зр., Вп. Н. Ш. въ Сушнѣ 1 зр. *(Дальше буде.)*

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. Цурковскій Евстахій въ Новôмъ Селѣ, Бирчакъ Іоанъ въ Маріямполи, Шухевичъ Евгеній въ Березовѣ.

На конкурсъ виставленѝ: Лубянки, парохія деканата збараского, наданя приватного, посѣдаюча 139 моргôвъ орного поля, 42 моргôвъ сѣножати и 218 зр. додатку конгруального,— и Ново Село, парохія деканата збараского, наданя приватного, посѣдаюча 93 моргôвъ орного поля, 5 моргôвъ сѣножати, и 84 зр. 84 кр. додатку конгруального. Речинець для обохъ до 27 цвѣтня с. р.

(Надôслане.)

Интерпеляція.

Прошу о замѣщенье слѣдуючои интерпеляціи:

1) Зъ якои причины не объявили рускѝ послы до рады державнои своихъ поглядôвъ на народне вѣче Русинôвъ во Львовѣ дня 18 (30) листопада 1880 и на резолюціи тамже ухваленѝ — въ способъ всенародный н. пр. телеграмою або письменно.

2) Для чого рускѝ питомцѣ вѣденьскои семинаріи духовнои не надôслали ніякои телеграмы и длячого не объявили ніякои участи въ святкованю памяти Цѣсаря Іосифа II дня 17 (29) листопада 1880, ани самѝ не обходили у себе сего народного торжества, такъ якъ то здѣлали питомцѣ рускѝ львôвскои и перемыскои семинаріи?

Любопытный зъ надъ Буга.

Курсъ збôжа зъ дня 27 л. сѣчня 1881.

(Справозданье львовскои комкаты торговельнои.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	9	75	11	—
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	9	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	25	9	80
Ячмѣнь	6	—	7	25
Гречка	6	50	6	80
Овесъ	5	50	6	75
Горохъ до варки	7	—	10	50
„ паст.	6	—	7	75
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	6	—	7	20
„ нова	5	70	6	15
Рѣпакъ зимовый	11	20	11	75
„ лѣтный	10	75	11	—
Ржѣй (Лянка)	9	40	10	25
Насѣнье ляне	11	50	12	—
Конюшина (передна)	20	—	53	
Кминъ	23	—	26	—
Анижъ	36	—	37	—
„ плоскій	35	—	37	

Курсъ львôвскій зъ дня 27. л. сѣчня 1881.

	платятъ (безъ текучого куп.)	жадаютъ (безъ текучого куп.)
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278 25	281 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 50	99 40
„ „ „ по 4% ав.	91 85	92 75
„ „ „ по 5% ав. період.	98 50	99 40
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 60	103 45
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 25	99 25
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	20 75
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 47	5 57
„ цѣсарскій	5 49	5 59
Наполеондоръ	9 35	9 44
Пôвимперіялъ	9 66	9 78
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 21⅜	1 23½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 80	58 40
Серебро	99 50	100 50

ЗУЗАННА БОЯРСКА

(ринокъ, ч. 27, поверхъ 3)

має честь поручити П. Т. рускôй публицѣ свою

Робôтню женьского одѣня,

а именно: одѣня щоденного и святочного, на вечерницѣ, балѣ, на весѣльнѝ вѣна и т. п. пôсля найновшои французкои моды.

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше.

Удѣляєся такожь науки крою. (1—2)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границію зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнѝ образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (2—10)

НА КАРНАВАЛЪ

поручаютъ найдешевше

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, 19.

Рукавички власного выробу
Краватки бѣлѝ, батистовѝ и атласовѝ
Цилиндры складанѝ (Chapeau claques) тыбетовѝ и атласовѝ
Хустки єдвабнѝ до носа,
Cache-nez до шіи
Тасьмы и **шнурки** єдвабнѝ до зигаркôвъ
и т. п.

Сорочки мужескѝ
Ковнѣрики, манжеты
Шкарпетки кольор. и бѣлѝ
Спинки, кальошѣ
Перфумеріи
Вода кольоньска
Пигулки до усуненя одору зъ устъ по куренію, пушка 50 кр.
и т. п.

Замовленя залагоджуємо ôтворотною почтою, не числячи за опакованье!

(2—4) **Львôвъ, ул. Галицка, ч. 19.**

По 90 кр.

ШАПКИ

зъ досконалои имитаціи

Астрахану

для мужчинъ, женщинъ и дѣтій

въ торговли

БРАТЕЙ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 19.

(2—4)

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, пріймає всякѝ дотычащѝ роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнѝ гафты и т. п. **по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.**

Удѣляєся заровно науки крою.

(2—15) **І. Юркевичь.**

ПРОГРАМА
МУЗЫКАЛЬНОГО ВЕЧЕРА

устроєного

НА ДОХôДЪ „РУСКОИ БУРСЫ“ ВЪ ТЕРНОПОЛИ

заходомъ „Рускои Бурсы“ и Филіи „Просвѣты“

дня 1. л. лютого 1881

въ сали замковôй.

1. а) **Вербицкій.** Гей по горѣ, по высокôй. Хоръ.
   б) **Лавровскій.** Чомъ рѣченько? Хоръ.
2. **Лисенко.** Була колись Гетьманьщина. Сольо баритонове. Ôтспѣває п. Н. В.
3. **Артимовскій.** Дуетъ зъ оперы „Запорожець за Дунаємъ“. Ôтспѣваютъ панѣ Б. и п. А.
4. **Лиштъ.** Хатина. Квартетъ съ сольомъ теноровымъ. Ôтспѣваютъ п. Ц. и пп. А. Г. Б. П.
5. а) **Шопенъ.** Nocturne Es-dur.
   б) **И. Вагнеръ.** Serenade.
   в) **Тальбергъ.** Etude E-dur.
   } Выконає п. М. Сигніо.
6. **Лавровскій.** Чи то звѣзды? Дуетъ. Ôтспѣває панѣ Б. и п. В.
7. а) **Желеньскій.** Наша Ганка. Хоръ.
   б) **Вахнянинъ.** Наша жизнь. Хоръ съ сольями теноровымъ и басовымъ. Ôтспѣваютъ пп. А. Ц. Г. В. П. и Р.
8. **Лисенко.** Ой, сама я одна. Сольо тенорове. Ôтспѣває п. Ст. Ц.
9. **Доницетій.** Дуетъ зъ оперы „Белизарій“. Ôтспѣває пп. А. и В.
10. **Енгельсбергъ.** а) Туга. б) Рôдне слово. } Хоръ.

Початокъ о год. 8. вечеромъ.

Цѣны мѣсць, необмежаючи добродѣйности: Крѣсло на поверсѣ 1 зр. 50 кр. Крѣсло партерове 1 зр. Вступъ на салю 50 кр. Для пп. пôдофицерôвъ и ученикôвъ 25 кр.

Билетôвъ дôстати можна въ книгарни п. Чиллика, а въ день концерту вечеромъ при касѣ.

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ и ножевѝ, поправленѝ и патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыдневѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѝ направы.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американськѝ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр. 3—?

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, цôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 6. Львôвъ, Середа 21 сѣчня (2 лютого) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·–
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Для вѣдомости нашихъ послôвъ
въ радѣ державнôй.

Одержалисьмо слѣдуюче многими пôдписами рускихъ патріотôвъ заосмотрене письмо:

„Просимо умѣстити въ „Дѣлѣ“ слѣдуючу интерпеляцію:

Зъ якои причины не интерпелюютъ нашѣ рускѣ послы въ Радѣ державнôй Є. Е. министра-президента гр. Таффого: „Чи вѣдомо правительству, якѣ мѣры употребляются въ всхôднôй Галичинѣ до переведеня конскрипціи, и чи комисарѣ, котрымъ тота справа поручена, одержали въ тôмъ взглядѣ инструкціи и ôтъ кого, бо одностайнѣ надъужитя кажутъ догадоватися одностайнои инструкціи; що наконець замѣряє правительство зробити съ явными фактами фалшованя датъ при народочисленю, и чи и въ якій способѣ думає устоpонити наслѣдства фалшивого народочисленя (именно пôдъ взглядомъ домашного языка с. є. народности) и чи схоче винныхъ конскр. комисарѣвъ потягнути до отвѣчальности, якъ и на будуще въ Галичинѣ привернути безстороннôсть въ официяльныхъ чинностяхъ“.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

II.

Галичина не могла по новôй регуляціи сподѣватися ани зменшеня грунтового податку, ани навѣть полишеня in statu quo ante. Выповѣдаємо тое ôтъ разу яко наше пересвѣдченье, щобы намъ не закинено, що робимо опозицію для опозиціи, користаючи зъ невыгôдного положеня правительственнои партіи, въ якôмъ она не въ власнои волѣ знайшлась будучи змушена, одіюмъ задецидованого въ давна пôдвысшеня податку приняти на себе.

Отже никто бôльше, якъ мы, не признає такъ радо того факту, що Галичина дôставшися въ пôдъ польского панованя и „błogich skutków państwowości“ — выссана и — именно пôдъ взглядомъ рôльничои господарки — економично зруйнована, въ складъ австрійскои монархіи потребувала въ початкахъ австрійского панованя пощады и була дѣйстно въ тои причины пôдъ взглядомъ грунтового податку трактована лагôднѣйше ôтъ другихъ, старшихъ краѣвъ коронныхъ; що отже теперь по 100 лѣтахъ, хочь не конче добpои, але всежь бôльше цивилизованои администраціи, выpôвналася въ многихъ взглядахъ съ тымижь краями на стôлько, що повôльне знесенье выняткового стану, а тымъ самымъ пôдвысшенье грунтового податку треба намъ съ резигнаціею пріймяти яко malum necessarium.

Але годячися съ тымъ фактомъ безъ ніякои заднои мысли, малисьмо и маємо тымъ бôльше право жадати, щобы регуляція була ничимъ иншимъ, якъ тôлько тымъ выpôвнаньемъ нерôвныхъ тягарôвъ, а не твореньемъ новыхъ нерôвностій: щобы нового розкладу податку не вызыскано до переваленя тягару зъ одныхъ на другихъ. Щожь заповѣдає намъ тымъ часомъ цитованый генеральный мовця комисійныхъ бôльшостій, п. Ястржембскій? Ôнъ такожь не замыкаєся передъ видимою конечностію пôдвысшеня загальнои сумы податку для Галичины; але ôнъ съ цѣлою форсою бье на розкладъ того податку **внутръ** краю и розкладъ той обѣцяє узнати справедливымъ (!) тôлько пôдъ тымъ апріористичнымъ условіемъ, єсли — бôльша посѣлôсть ани однымъ центомъ того податку не буде обтяжена бôльше, якъ була обтяжена дотеперь. А се значитъ иншими словами, що: цѣле пôдвысшенье податку грунтового, яке зъ порôвнаня съ другими краями муситъ припасти на Галичину, має бути звалене гуртомъ на селяньску землю. Въ противнôмъ бо случаю — розкладъ буде несправедливый, „ojczyzna“ буде здраджена!

Признати муситъ кождый, кто не уродився польскимъ шляхтичемъ, або бодай по рождествѣ не бувъ „Czas“-овымъ миромъ помазаный, що панамъ такого рода, панамъ, що такъ цинично якъ се робитъ въ имени своихъ „компатріотôвъ“-шляхтичѣвъ п. Ястржембскій, здраджуются съ пожадливостію до чужои, а именно селяньскои кишенѣ, що такимъ шляхетнымъ панамъ треба добре дивитися на пальцѣ. Пôдъ столомъ они досыть довго тримали свои руки, выправляючи всѣякѣ скрытѣ еволюціи. И мы, хочь намъ власне наслѣдствомъ того конспираторского способу дѣланя на кождôмъ кроку недостає докладныхъ датъ, не безъ причины якъ найдовше укрываныхъ, мусимо разъ спробувати выдобути тѣ руки на стôлъ и приглянутися, що они позагортали.

Фрагментаричнѣ оголошеня, якѣ мимо очевиднои тенденціи*) затемнюваня справы доки можна, зъ ласки припадковыхъ тôлько недискрецій, а властиво незручностій официяльныхъ кореспондентôвъ, въ послѣднôмъ часѣ на явъ повыходили, будутъ намъ въ сѣмъ дѣлѣ помôчнѣ.

Ставимо квестію повдинчо и ясно: Якъ розложено новый податокъ грунтовый**) въ Галичинѣ? Чи розложено єго справедливо, чи несправедливо — т. є. чи розложено єго, а властиво тую надвыжку, о котру Галичина має противъ дотепе-

*) Такъ н. пр. львôвскій кореспондентъ „Czasu“ (Ч. зъ 13 сѣчня 1881) заповѣдаючи утворенье комисій реклямаційныхъ, нѣбы зъ нехочу твердитъ, буцѣмъ то „włościanie już się z myślą powiększenia podatku pogodzili“ — твердитъ таке о селянахъ въ хвили, коли, дякуючи системѣ затаюваня датъ, навѣть найинтелигентнѣйшѣ клясы а не то селяне, въ Галичинѣ ани навѣть ще выображеня о дѣйстнôмъ розложеню того податку внутръ краю не маютъ, а не то щобы они мали вже часъ съ тымъ розкладомъ — погодитися!

**) Властиво оцѣненье чистого доходу; бо податокъ самъ доси єще не розложеный, але розкладъ залежитъ совсѣмъ ôтъ оцѣненя грунтôвъ, черезъ вычислѣ органы вже переведеного.

рѣшного бôльше платити, (бо о то именно тôлько розходится), — рôвною мѣрою на посѣлôсть селяньску, такъ якъ на посѣлôсть земску бôльшу (доминикальну), чи противно застосовалося въ тôмъ до претенсій бôльшои посѣлости устами пана Ястржембского и „Czas“-у выголошеныхъ?

Методу доходженя тои квестіи выбераємо якъ найпростѣйшу и кождому зрозумѣлу, щобы кождый, кто хоче и може, поправивъ можливѣ нашѣ мимовольнѣ помылки*) а самовольнѣ (колибы насъ кто хотѣвъ въ тôмъ пôдозрѣвати) на горячôмъ учинку мôгъ ôткрыти.

Порôвнаємо передовсѣмъ обшаръ землѣ належачои до бôльшои посѣлости съ обшаромъ такоижь землѣ, якій належитъ до посѣлости селяньскои. За симъ порôвнаємо чистый дохôдъ, на якій шацунковѣ и центральнѣ комисіи теперь оцѣнили згадану землю бôльшои посѣлости, съ такимъ же черезъ тіижь комисіи вырахованымъ чистымъ доходомъ землѣ селяньскои.

Простый розумъ намъ скаже, що, коли той комисіями обчисленый дохôдъ (становлячій пôдставу розкладу нового податку) бôльшои посѣлости, буде стоявъ до такогожь доходу посѣлости селяньскои въ тôмъ самôмъ ôтношеню, въ якôмъ стоятъ **обшары** землѣ однои и другои групы до себе, — селяньскôй землѣ. помимо найширшои волѣ пп. Ястржембскихъ et comp. при новôмъ ошацованю не сталася ніяка кривда, и мы нашу розвѣдку будемо уважати за скôнчену въ способ всѣ стороны задоволяючій. Колижь бы случайно показалося зъ того порôвнаня що иншого, то мы будемо въ правѣ, тои рѣчи доходити дальше.

Б.

Чистый дохôдъ катастральный

*) Выплываючѣ примѣромъ зъ неточности датъ, якими мы, не маючи доступу до безпосередныхъ официяльныхъ жерелъ въ нашôмъ обрахунку мусимо послугуватися,

ДРУГѢ
ВОКАЛЬНО-ДЕКЛЯМАТОРСКѢ ВЕЧЕРНИЦѢ,
устроєнѣ товариствомъ „Дружнѣй Лихварь“ въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ дня 16 (28) сѣчня 1881.

Якъ съ повертаючою весною повертаютъ такожь щоразъ красшѣ и щоразъ ряснѣйше землю пристроюючѣ цвѣты, такъ съ житьемъ духовымъ ôтроджаючогося народа повертаютъ цвѣты музъ — щоразъ красшѣ, щоразъ буйнѣйшѣ, приукрашаючѣ житье народа. Ôтгомôнъ ôтроджаючогося народа найперше объявляєся въ души образованои молодежи;... она найперше чувствує той голосъ святый въ своѣй груди и ôтгомонює єго поезією, спѣвомъ, музикою, деклямацією, литерацкими ôтчитами и т. п. Житье нове вступає въ молодѣ душѣ, и оно не дасть имъ бездѣльно спочивати въ застоѣ и въ дрѣмотѣ духовôй, але приневолює ихъ загомонѣти спѣвомъ, заголосити свѣту тоту красну идею, тоту духову музику, що въ ихъ души грає: такъ якъ жайворонокъ, що съ повертаючою весною пôдъ небо взлѣтає, якъ соловѣй, що въ маю въ цвѣтущôмъ кущи сѣдає, — а дзвенитъ а спѣває, що ажь луна иде по воздусѣ, — такъ переповнена грудь патріотичного молодця-спѣвака-поета не усне не заспитъ, а спѣвати муситъ, бо до того приневолює єго природа.

Ich singe, wie der Vogel singt,
Der in den Lüften wohnet.

Тѣ стихи Гетого заключаютъ въ собѣ вѣчну правду...

Нынѣ чувствуємо всѣ, що для Русинôвъ настала нова пора, настала весна ихъ ôтродженя. Отже съ нею повертаютъ пѣснѣ и спѣвы; житье духове прозябає щоразъ то новыми цвѣтами музъ, щоразъ краще проявляєся розцвѣтомъ. Доказомъ того суть такожь другѣ вечерницѣ вокально-декляматорскѣ, устроєнѣ акад. товариствомъ „Дружнѣй Лихварь“. Програма сихъ вечерниць була слѣдуюча:

I. *а*) „Чого менѣ тяжко“, 33 дума Шевченка, муз. *Воробкевича.*

б) *Вербицкого*: „Не лови мотыля“. Хоръ.

II. „Поглядъ на Чумацкѣ народнѣ пѣснѣ“. Ôтчитъ акад. Яросл. Романчука.

III. *Воробкевича*: „Моя дѣва красша рожѣ“, скрѣпленый квартетъ.

IV. Деклямація. М.

V. *а*) *Вербицкого*: „До Зорѣ“. Хоръ.

б) *Воробкевича*: „Нашѣ пѣснѣ“. Хоръ.

Сама програма, добôръ пісенъ и удачне переведенье, справили сего вечера дуже миле и пріятне враженье на слухачахъ, заняли душу и ущасливили серце чувствомъ высшимъ, пôднесенымъ, благороднымъ, якого дôзнаємо лишь тогды, коли въ насъ порушится и загомонитъ струна духова — чистымъ незамутненымъ звукомъ... Спасибôгъ Вамъ, честнѣ молодцѣ, спасибôгъ такожь и головѣ сего товариства, п. О., пôдъ котрого проводомъ оно такъ хорошо розвиваєся.

Въ тôй програмѣ особливо три пісны пôднести мусимо, котрѣ въ помежи загальнои красоты и пріятности найсильнѣйше выразилися, а ними суть: Часть I а), II и IV.

Композиція музикальна Воробкевича дороблена до 33 пѣснѣ Шевченка: „Чого менѣ тяжко“, котру того вечера першій разъ малисьмо нагоду пôзнати, єсть прехороша. Авторъ єи, поетъ-музикъ, перенявся наскрôзь поезією Шевченка, єго гадками, єго печалію, єго болемъ тяжкимъ, серце торгающимъ, и ôтдавъ тое все тонами, що поетъ выразивъ словами. Слова и спѣвъ то одинъ стонъ розболѣлого серця, ôтчаяннои душѣ.... Слава поетѣ-композиторови, котрый намъ идеѣ Шевченка такъ тонами малювати розумѣє... Хоръ выконавъ сю композицію дуже удачно.

Поглядъ на „чумацкѣ пѣснѣ“, дуже ясно, кругло и удачно обpобленый, ôткрывъ намъ о одну бôльше мистерію психичного успособленя Русина.... Русинъ где нибудь бы ôнъ бувъ, що нибудь бы ôнъ робивъ:... „чи дома на порозѣ, чи въ далекôй дорозѣ“, „чи оре чи сѣє, чи въ битвахъ шалѣє“, „чи колосъ збирає, чи косу клепає“, „чи дѣти вѣнчає, чи яму копає“, „чи дѣти колише, чи товаръ пасе“, „чи ремесло струже, чи торговлѣ служитъ“ — завсѣгды ôнъ думає, завсѣгды ôнъ спѣває.... Чумацкѣ пѣснѣ, зъ всѣхъ рускихъ пѣсній ширшôй публицѣ може найменше знанѣ, не менше маютъ красоты и правдивои поетичнои стôйности, якъ другѣ пѣснѣ народнѣ... Вдячнѣ есьмо проте прелегентови, що ôнъ на нихъ звернувъ нашу увагу... Прелегентъ есть многонадѣйнымъ питомцемъ нашои рускои гимназіи.

А вжежь и деклямаціи п. М. поминути годѣ. Она своимъ содержаньемъ и способомъ, въ якій була выголошена, може найсильнѣйше стрясла душу и серце слухачѣвъ, передъ котрыми декляматоръ переводивъ яскраво страшнѣ сцены мовь фантазмагоріи и выкликувавъ въ нихъ то грозу, то печаль, то смутокъ на перемѣну. И тутъ декляматоръ и поетъ порозумѣлися и зрослися въ одно; а що поетъ вытворивъ, мовбы вулканичнымъ выбухомъ, зъ евои душѣ, перечувствовавъ въ своѣмъ, мовь буря морска зволнованôмъ серцю, — тое зарôвно страшно, грôзьно, печально выголосивъ, для сего рода пісенъ дуже способный декляматоръ,

означено въ центральнôй комисіи остаточно зъ Галичины на: 25,160.431 зр.

Культурна земля, пôдлягаюча податкови грунтовому обôймає въ Галичинѣ 13,086.000 моргôвъ*).

Такимъ способомъ выносивбы шацунокъ одного морга въ Галичинѣ пересѣчно 1 зр. 92¼ кр.

Скорожь зъ высше поданого цѣлого обшару землѣ припадає: на бôльшу (доминикальну) посѣлôсть — 5,627.558 мор. (43%) а на меншу (рустикальну, селяньску) — 7,458.426 мор. (57%), то здавалобыся, що не може бути ничого справедливѣйшого, якъ щобы изъ высше згаданои загальнои цифры катастрального доходу цѣлои Галичины припадавъ на бôльшу посѣлôсть также 43% (або, що на одно выходитъ, пересѣчно по 1 зр. 92¼ кр. на 1 моргъ), отже чистый дохôдъ = *10,818.985* зр.; а такъ само на селяньску посѣлôсть 57% (= 1 зр. 92¼ кр. на 1 мор.) = *14,341.446* зр.

Дѣйстно бо, коли зважимо, що добра бôльшихъ посѣдателѣвъ совсѣмъ такъ само якъ и грунта селяньскѝ однаково по цѣлôмъ краю суть розположенѝ, що отже не заходитъ ніяка загальна економична, климатична, ани геольогична некористь, котрабы пересѣчну вартôсть всѣхъ паньскихъ грунтôвъ могла чинити нижшою ôтъ пересѣчнои вартости грунтôвъ селяньскихъ, такъ само по всѣмъ краю и въ безпосереднôмъ сусѣдствѣ тамтыхъ положеныхъ, — то не можемо такъ легко зрозумѣти причины, для якои бы при справедливôмъ оцѣненю (шацунку), именно у панôвъ знайшовся дохôдъ въ землѣ (рента грунтова) пересѣчно меншій, якъ у селянъ. Моглибысьмо противно, операючись на звѣстнôмъ и загальнôмъ въ Галичинѣ фактѣ, не тôлько роздробленя селяньскои посѣлости, але именно розсѣяня поодинокихъ селяньскихъ господарствъ на кôлька и кôльканацять далеко ôтъ себе и ôтъ села положеныхъ „рукъ“, — въ порôвнаню до скомасованыхъ всюды бôльшихъ посѣлостій, думати, що кошта администрациі першихъ суть безъ вынятку бôльшѝ и що тымъ самымъ пересѣчный чистый дохôдъ селяньскои посѣлости въ порôвнаню повиненбы бувъ выпасти низше пропорціональнои цифры ихъ обшару, с. е. низше 57%.

*) Дата не совсѣмъ точна, бо остаточнѝ результаты нового помѣру крыются въ актахъ центральнои комисіи. Мы подаємо пôсля оголошеныхъ давнѣйше вже въ урядовыхъ шематизмахъ датъ, зъ тогожь нового помѣру походячихъ, але не съ належитою увагою коректорôвъ etc. выдрукованыхъ. Пôсля „Presse“ выносивбы згаданый обшаръ дѣйстно 13,369.800 морг. (= 1336.98 □ миль).

Отже тая перша проба справедливости оцѣненя не выпаде на добре, якъ се заразъ побачимо, користаючи зъ (оголошеныхъ, що правда, въ иншихъ цѣляхъ) ревеляцій официяльного кореспондента Czas-у.*)

*) Czas зъ 19 грудня 1880, кореспъ. зъ Вѣдня.

(*Дальше буде.*)

Змѣна выборчои ординаціи
для рады державнои.

Минувшои пятницѣ на 107-ômъ засѣданю рады державнои дня 16 (28) с. м. выдвигнулася на дневный порядокъ справа змѣны ординаціи выборчои для рады державнои. Сего дня послѣдовало перше читанье внесеня посла Шенерера и товаришѣвъ о змѣнѣ сеи ординаціи въ дусѣ знесеня поодинокихъ курій и заведеня загального права голосованя. Содержанье сего внесеня звѣстне нашимъ читателямъ вже зъ ч. 93 и 94 „Дѣла“. Нынѣ пригадаємо, що тое внесенье змѣряє передовсѣмъ до того, щобы дотеперѣшна ординація выборча основана на заступництвѣ интересôвъ: великои посѣлости, мѣстъ, торговельныхъ кôмнатъ и малои посѣлости и тому ôтповѣдаючôмъ подѣлѣ выборцѣвъ на куріи — була знесена, а натомѣсть, щобы палата послôвъ рады державнои складалася зъ 400 послôвъ выбраныхъ безпосередно черезъ всѣхъ до выбору управненыхъ. Право выбору мавбы кождый безъ взгляду оплачуваня якои квоты податковои, кто скôнчивъ 24 рôкъ житя и есть самоправнымъ. Такъ отже змѣряло тое внесенье до введеня загального права голосованя подôбно, якъ се доси вже практикуєся въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Америцѣ и т. д. На высше згаданôмъ засѣданю розходилося о тое, чи се внесенье пос. Шенерера мае бути придѣлене особнôй комисіи, котрабы ôттакъ предложила радѣ державнôй свое справозданье. Тôлько скрайна лѣвиця и молодоческѝ послы голосували за тымъ, щобы се внесенье придѣлити особнôй комисіи, всѣ прочѝ послы а именно такъ автономисты (клюбъ права, клюбъ ческій и клюбъ Полякôвъ) якъ и централисты недемократы голосували противъ сего внесеня. Внесенье о введенье загального голосованя здстало отже ôткинене навѣть безъ попереднього ôтосланя до комисіи.

Пôднесена справа голосованя есть такъ зъ загального якъ и зъ нашого руско-народного становища на стôлько важною, що слѣдує близше надъ нею застановитись.

Ôтъ часу, якъ всѣхъ людій узнано рôвноправными, якъ новочасне понятье державы оперлося, бодай по теоріи, на тôмъ, що держава есть самостôйною и самодѣятельною спôлкою людій въ державѣ осѣлыхъ для ихъ добра и житя, загальне право голосованя представляєсь постулятомъ выплываючимъ вже зъ самого понятя державы и признанои въ теоріи рôвноправности всѣхъ людій. Єсли держава есть дѣйстно спôлкою людій и то спôлкою для ихъ житя и розвою, а не якимсь организмомъ бездушныхъ интересôвъ матеріяльныхъ, то и право голосованя привязане не до особы доспѣлого чоловѣка, але до мертвои масы посѣданого маєтку не дасться погодити съ справедливостію и съ добре зрозумѣлою задачію державы. Справедливôсть засады загального права голосованя есть такъ ясною, що противъ неи въ цѣлôй радѣ державнôй не нôднѣєся ни одинъ голосъ. Заступникъ нѣмецкихъ поступовцѣвъ гр. Вурмбрандъ заявивъ дуже засадочно, що зъ „рôжнородныхъ причинъ“ буде голосувавъ противъ внесеня, але не мавъ ôтваги выявити тыхъ причинъ. Централисты недемократы, послы партіи права, старо-Чехи и Поляки совсѣмъ не оправдували, чому голосуютъ противъ внесеня, а лише одинъ пос. Авспицъ старався меторично промовляти противъ сего внесеня. Однакожь и ôнъ не выявивъ навѣть ніякихъ аргументôвъ противъ засады загального права голосованя. Ôнъ промовлявъ противъ сего внесеня лише зъ слѣдуючихъ причинъ: 1) що загальне право голосованя, якъ поучає досвѣдъ въ Нѣмеччинѣ и въ Франціи, не оправдуе надѣй радикалôвъ, що съ введеньемъ загального голосованя масы народнѝ оволодѣютъ державнымъ житьемъ, що дальше мимо загального голосованя такъ въ Франціи якъ и въ Нѣмеччинѣ правительство переводитъ свои експерименты навѣть въ дусѣ ретроградномъ; 2) що до загального голосованя треба загальнои и рôвнои просвѣты народнои; 3) що вѣрноконституційна партія замѣряє перевести реформу права выборчого въ дусѣ его розширеня на такъ званыхъ „Fünfguldenmänner“, с. е. на тыхъ, що оплачуютъ що найменше 5 зр. податку, вчисляючи при тôмъ въ тую квоту податку не тôлько звычайнѝ податки але и надзвычайнѝ, а именно додатки до податкôвъ. Всѣ тіи аргументы не промовлятъ противъ засады загального права голосованя. Єсли пр. покликуются на недостаточнôсть просвѣты, то требажь зважити, що и теперѣшна ординація выборча маєтую саму недостачу, божь оплачуванье певнои сумы податкôвъ не есть еще доказомъ высшого степени образованя и замѣтъ недостаточнои просвѣты дасться и теперь пôдносити такъ противъ селяньскои, якъ и въ великôй части противъ мѣскои куріи. А надто проектована реформа розширеня права голосованя на такъ званыхъ „пятиреньсковыхъ“ выборцѣвъ показуе, що и самъ Авспицъ и его товаришѣ не уважаютъ такъ дуже на станъ просвѣты выборцѣвъ, якъ бôльше на иншѝ мотивы, о котрыхъ пôзнѣйше еще згадаємо. Щожь до першого аргументу, то и мы вповнѣ переcвѣдченѝ, що загальне голосованье не ôтдасть власти въ руки народнои масы, ани тымъ менше ôтворитъ дорогу для взросту соціялистичныхъ и въ загалѣ скрайно радикальныхъ стремлень. Явный доказъ на тое маємо такъ въ Нѣмеччинѣ якъ и въ Франціи, где мимо загального права голосованя совсѣмъ нема обавы побѣды соціялизму, где противно досыть наглядно выявилося, що соціялизмъ якъ нибудь маєсвоихъ приклонникôвъ середъ масы робôтникôвъ, але при тôмъ далеко еще не есть исповѣдію бôльшости народа. Єслижь дѣйстно черезъ загальне голосованье не збôльшаєся обава передъ соціялизмомъ, то мы не можемо поняти, якъ можна сей аргументъ выводити противъ загального права голосованя?!

Такъ мимо всѣхъ замѣтôвъ остаєся справедливôсть засады загального права голосованя неоспоримою. Дръ Кронаветтеръ промовляючи за загальнымъ правомъ голосованя дуже справедливо замѣтивъ, що тое право выплываєвже зъ самои природы чоловѣка и що засада рôвности правъ признана теперь на поли приватного права муситъ здобути собѣ признанье такожь и на поли публичного житя.

Але теперѣшна бôльшôсть рады державнои мала свои причины противитись внесеню о загальнôмъ правѣ голосованя. Партія права складаєся зъ елементôвъ, котрѝ вже задля своихъ консервативныхъ поглядôвъ мусятъ бути противнѝ загальному праву голосованя. Старо-ческѝ послы крôмъ пытаня національного и державно-правного въ ничѣмъ не рôжнятся ôтъ всѣхъ консерватистôвъ. Централисты не тôлько, що належатъ по бôльшôй части до аристократіи грошевои, якъ всяка аристократія консервативна, але они дуже добре понимаютъ, що если есть правдою, що бôльшôсть населеня австрійскои державы есть славяньскою, то при загальнôмъ голосованю чи скорше, чи пôзнѣйше бôльшôсть послôвъ рады державнои мусѣлабы выйти славяньскою и централисты на вѣки втратилибы надѣю вернути до панованя надъ всѣма австрійскими народами. До того еще послѣднѝ объявы руху нѣмецкихъ селянъ показали, що нѣмецкій народъ совсѣмъ далекій ôтъ того попирати централистичну политику, а жадає практичного дѣланя для здвигненя народного добробыту. А що и Поляки противнѝ загальному праву голосованя, се рѣчь для насъ совсѣмъ ясна и зрозумѣла — для насъ, котрѝ ачейже всѣ дуже добре знаємо, якѝ интересы заступае теперѣшна верховодяча партія Полякôвъ. Еще минувшои суботы выписавъ „Czas“, сей безсомнѣнный органъ верховодячои у насъ партіи Полякôвъ, слѣдуючѝ для исторіи и для насъ памятнѝ слова: „Spółeczeństwo nasze nie zatraciło dzięki Bogu swoich szlacheckich tradycyj, ani nie dało zatrzeć z siebie pod tym względem znamion przeszłości, piętna, które historya na nim wybiła. Nie de jure, ale de facto jest ono do dziś dnia przeważnie szlacheckiem.“ Партія, котра майже при кôнци XIX столѣтія руководится такими поглядами, очевидно не може бути прихильною загальному праву голосованя.

Але якежь становище заняли рускѝ послы супротивъ сеи справы? Дивнымъ дивомъ справозданя о засѣданю рады державнои зъ пятницѣ совсѣмъ не згадуютъ о рускихъ послахъ. Однакожь вычисленье голосуючихъ за внесеньемъ пос. Шенерера есть на стôлько точне, що мы не можемо доглядѣтись рускихъ послôвъ по сторонѣ голосуючихъ за внесеньемъ пос. Шенерера. Остаєся альтернатива, що рускѝ послы або голосували противъ сего внесеня, або совсѣмъ не голосували. Може бути, що есть еще яка трета альтернатива, котрои мы не можемо догадатись, и длятого радо повитаємо всяке поясненье въ тôмъ взглядѣ. Въ кождôмъ случаю рускѝ послы повиннѝ пояснити, яке становище заняли они до сеи справы. Несправедливôсть дотеперѣшныхъ ординацій выборчихъ всѣма явно признаєся, а рускій народъ якъ неможна лучше чує еи въ цѣлôмъ публичнôмъ житю. Всѣ рускѝ меморіялы, всѣ ухвалы рôжныхъ зборôвъ Русинôвъ, почавши ôть давнѣйшихъ зборôвъ „Рускои Рады“ а покôнчивши на першôй резолюціи мотивованôй дромъ Добряньскимъ а ухваленôй одноголосно на народнôмъ вѣчу Русинôвъ — всюда пôдносилась потреба основнои змѣны ординацій выборчихъ, всюда пôдносились справедливѝ жалѣ на неоправданôсть переваги групы великихъ посѣлостій, на неприроднôсть репрезентаціи народныхъ интересôвъ. Справдѣ, тôлько кооперацією съ другими елементами стремлячими до выдвигненя народа до повнои рôвноправности можутъ Русины хоть въ далекôй будучности добитись бôльше справедливыхъ ординацій выборчихъ, а въ кождôмъ случаю найсвятѣйшѝ интересы народнѝ не позволяютъ Русинамъ стояти по сторонѣ удержаня въ силѣ права незмѣнности теперѣшныхъ ординацій выборчихъ. Єслибы дѣйстно рускѝ послы голосували противъ внесеня о введенье загального права голосованя, котре хочь почасти моглобы привернути намъ належне становище въ краєвôй репрезентаціи, то мы не моглибы ничимъ оправдати такого поступку — и длятого жадаємо основного выясненя сеи справы черезъ рускихъ послôвъ.

хочь головный ефектъ деклямаціи треба приписати въ головнôй части самôй величавôй силѣ Шевченковои поезіи, нѣжь бôльше надѣйному якъ вправному декляматорови.

Зволнованѝ серця слухачѣвъ злагодилися любо и мило послѣдными спѣвами Ч. V а) и б), — и съ найбôльшимъ задоволеньемъ и съ гармонійно настроеною душею вертались мо домôвь... Дасть Богъ, що такѝ и имъ подôбнѝ вечерницѣ частѣйше повторятся! *В. Х.*

— **Армія зъ дѣтій** має утворитися въ Франціи, якъ пишутъ тамошнѝ газеты. Въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ „Vérité“ читаємъ, що комисія муниципальна пôдъ проводомъ генерала Ламберта урадила затягнути кредитъ въ сумѣ надъ 600.000 франкôвъ, щобы тыми грôшми узброити и одягнути 23.000 хлопцѣвъ шкôлъ комунальныхъ. Зброя для тыхъ „куцыхъ борцѣвъ“ буде складатися зъ стрѣльбы, ременя, торбы на патроны и багнету; омундированье буде складатись зъ куртки морякôвъ, сподень и шапки. Цѣкава рѣчь, кого пôйде воювати тота армія?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На 107-ômъ засѣданю зъ дня 28 л. сѣчня ôтчитано напередъ письмо консисторіи вѣденьскои о смерти кардинала Кучкера, по чѣмъ пос. Линбахеръ поставивъ внесенье що до змѣны гдеякихъ приписôвъ ординаціи выборчои для рады державнои зъ дня 2 цвѣтня 1873, а именно: 1) выбôръ послôвъ до рады державнои зъ бôльшои посѣлости могутъ выконувати тѝ, котрѝ вже ôтъ цѣлого року оплачуютъ безпосереднѝ податки, однакъ самъ податокъ грунтовый повиненъ выносити найменше 4/5 означеног минимальнои сумы; 2) выбôръ послôвъ до рады державнои зъ мѣстъ и выбôръ правыборцѣвъ, прислужае тымъ, котрѝ платятъ съ всякими додатками найменше 5 зр. податкôвъ безпосередныхъ, або пôсля ординаціи громадскои маютъ и при меншôй повинности податковôй право до репрезентаціи; 3) кожда мѣстцевôсть, зачислена до клясы мѣстъ, мае бути такожь мѣстцемъ выборôвъ; 4) въ мѣстахъ полученыхъ съ иншими мѣстцевостями выбираєся послôвъ до рады державнои зъ цѣлои громады мѣстцевои такожь и въ тыхъ краяхъ, где при выборахъ соймовыхъ одна часть тои громады выбирае послôвъ въ клясѣ выборцѣвъ мѣстъ, а друга въ клясѣ выборцѣвъ зъ селяньскихъ громадъ. Внесенье тое буде трактоване пôсля регуляминy. Презесъ гр. Таффе ôтповѣдає на интерпеляцію Просковеца и Обрачая, що магистратъ вѣденьскій розпорядивъ вже, щобы уладити лучше торговицѣ для худобы. На мѣстце бл. п. Кшечуновича выбрано въ комисіи податковôй пос. Смаржевского. Пос. Шенереръ мотивуе свое внесенье що до заведеня загального голосованя, о чѣмъ въ повысшôй статіи обширнѣйше згадуемо, и выступае противъ котерійному парляментаризмови. Посолъ Вурмбрандъ выступае въ имени фракціи поступовои противъ того внесеня. Посолъ Фуксъ промовляе за переказаньемъ комисіи внесеня Шенерера, задивляючися однакъ на тое внесенье зъ становища космополитичного, а не, якъ Шенереръ, зъ становища народно-нѣмецкого. Пос. Авспицъ выступае противъ змѣны ординаціи выборчои, котра пôсля его думки есть добра. Слѣдуючій послы, Кронаветтеръ, Леблихъ, Штайдль, боронятъ горячо внесеня Шенерера, выступаючи противъ либерализмови. Дальше прійшло на порядокъ дневный перше читанье внесеня Розера о ухваленю резолюціи, взываючои правительство до переведеня реформы закладôвъ заставничихъ и до утвореня касъ пожичковыхъ зъ незужитыхъ доходôвъ касъ ощадностій. Внесенье тое переказано безъ дискусіи комисіи до проекту о лихвѣ. Ôттакъ розпочалася дискусія надъ §. 1 закона о лихвѣ. Посолъ Обрачай вноситъ поправку, щобы въ справахъ кредитовыхъ съ селянами стопа процентова выносила 6 ôтъ ста, а донерва въ иншихъ 10 ôтъ ста. Пос. Цаллингеръ промовляе за наданьемъ судіи въ справахъ лихварскихъ бôльшои самодѣльности, якъ то выплывае зъ §. 1. Послы Кронаветтеръ, Шенереръ, Фирнкранцъ, Леблихъ и Штайдль внесли проектъ змѣны ординаціи выборчои, а именно, що выбôръ послôвъ установляєся абсолютною бôльшостію голосôвъ, а выбранымы могутъ бути особы маючѝ до того право, котрѝ що

найменше ôтъ 3 лѣтъ посѣдаютъ обывательство австрійске и укôнчили 30 рôкъ житя. Внесенье тое поперли скрайна лѣвиця, молодо-Чехи и кôльканацять послôвъ зъ клюбу Гогенварта.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Генералъ Скобелевъ пôсля донесень урядовыхъ здобувъ штурмомъ дня 12 (24) с. м. всѣ уфортификованѣ позиціи пôдъ крѣпостію Геокъ-Тепе по кровавôй 9-годинноѣ борбѣ. Туркмены зôстали на цѣлôй линіи побитѣ, а страты ихъ маютъ бути дуже великѣ. Добычь, яка попалася въ руки войска россійского есть значна. Страты россійскѣ выносятъ 4 офицерôвъ и 50 жовнѣрôвъ забитыхъ, 18 офицерôвъ и 235 жовнѣрôвъ раненыхъ, а 10 офицерôвъ и 75 жовнѣрôвъ контузіонованыхъ.

Офиціяльно объявлено, що кіевскій генералъ-губернаторъ М. И. Чортковъ назначеный членомъ государственного совѣта, а на єго мѣстце приходитъ одескій генералъ-губернаторъ А. Р. Дрентеленъ, котрый давнѣйше бувъ въ Кіевѣ шефомъ воєнного округа. Мѣстце Дрентелена займе харкôвскій генералъ-губернаторъ Дондуковъ-Корсаковъ послѣдного, князь Святополкъ Мирскій. Яко причину такои змѣны на посадахъ генералъ-губернаторôвъ подае Agence Russe обсадженье тыхъ мѣстць людьми, маючими симпатію у народу, котрѣ булибы ôтновѣднѣ до переведеня децентрализаціи и до вспираня теперѣшного правительства.

Комитетъ министрôвъ взявъ пôдъ обраду предложеный генераломъ Альбединьскимъ проєктъ реформъ для Королества польского.

Франція. На внесенье Floqueta приняла палата послôвъ поправку до закона прасового, пôсля котрои переступства прасовѣ маютъ пôдлягати загальному законови карному а не законови прасовому. Такожь ôткинула палата послôвъ 26 артикулъ закона прасового, становлячого кары за образу президента републики.

Нѣмеччина. Внесенье Виндгорста ôтносячеся до змѣны законôвъ маєвыхъ въ тôмъ дусѣ, щобы правительство на будуче не потягало до ôтвѣчательности священикôвъ ôтправляючихъ службу божу и удѣляючихъ св. Тайнъ безъ вѣдомости правительственыхъ органôвъ, ôткинула пруска палата послôвъ значною бôльшостію голосôвъ. По ôткиненю першого внесеня внѣсъ Виндгорстъ нове домагаючеся знесеня закона, замыкаючого католицкимъ духовнымъ доходы зъ парохій.

Дня 27. л. сѣчня ôтворивъ князь Бисмаркъ раду економичну пруску, въ складъ котрои входитъ 75 членôвъ покликаныхъ правительствомъ зъ помежи найзнаменитшихъ представителѣвъ гандлю, промыслу, рôльництва и ремеселъ. Князь Бисмаркъ хоче за помочію тои рады, опираючися на практичныхъ досвѣдахъ людій входячихъ въ єи складъ, завести новѣ економичнѣ реформы въ державѣ, котрѣ бы теперѣшному станови найлучше ôтновѣдали и для загалу правдиву користь принести могли. Въ тôй цѣли скликавъ князь раду тую, щобы ôтъ нея, хотяй и стоячои по за тѣломъ законодательнымъ, почути голосы практичнѣ, котрѣ для своєи важности могутъ мати велике значенье при введеню новыхъ реформъ. Першими предметами, надъ котрыми рада економична зачала дискусію, суть два проєкты законôвъ: о забезпеченью судьбы робôтникôвъ въ нещасливыхъ выпадкахъ и о реформѣ рукодѣльныхъ корпорацій.

Англія. Ирляндцѣ праздновали тамтои середы съ великою свѣтлостію побѣду Парнеля и єго товаришѣвъ въ наслѣдство неудавшогося процесу по гадцѣ правительства. Мѣсто Cork обходило тую побѣду уряженьемъ величавого походу съ смолоскипами, въ котрôмъ взяло участь 7.000 особъ. Иншѣ мѣста ирляндскѣ такожь обходили сей важный для Ирляндцѣвъ день дуже свѣтло, бо зъ кождого бôльшого мѣста доходятъ вѣсти про илюминацію, одушевленѣ промовы и т. п. Доля Ирляндіи занимае живо пôвнôчну Америку, въ котрôй теперь ôтбуваются митинги въ користь гнетеныхъ Ирляндцѣвъ.

Недавно, бо 28 сѣчня н. с. ôтнесли Боеры надъ войсками англійскими величаву побѣду пôдъ Laingsnek. Генералъ Colley мавъ съ собою 870 жовнѣрôвъ пѣхоты, одну бригаду маринарки, 170 людій кавалеріи и 6 арматъ, котрою то силою напавъ на позицію Боерôвъ. Боеры ôтперли нападъ и густымъ кирабиновымъ огнемъ ôтогнали Англійцѣвъ, котрѣ въ тôмъ нападѣ понесли великѣ страты. Межи забитыми находится полковникъ, майоръ и трехъ лейтнантôвъ, всѣ прочѣ штабовѣ офицеры и офицеры кôнницѣ суть раненѣ. Кромѣ сего есть еще 181 жовнѣрôвъ частію раненыхъ, частію забитыхъ.

Греція. Коммундуросъ заявивъ на засѣданю палаты послôвъ, що мировый судъ не дае найменшого запевнена Греціи, що єи слушнѣ жаданя будутъ выповненѣ. Президентъ заявивъ, що правительство греческе головно теперь заняте приготовленьемъ воєнныхъ матеріялôвъ и будовою дорôгъ, щобы войска греческѣ могли въ недалекôй будучности приступити до занятія признаныхъ Греціи територій.

НОВИНКИ.

— **ВПр. митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** выѣхавъ до Вѣдня на похоронъ кардинала Кучкера.

— **Викторъ Гавришкевичь**, ц. к. офиціялъ войсковои дирекція будовничои, а братъ звѣстного вицесеніора Института Ставропигійского, упокоився 18 (30) с. м. во Львовѣ въ 45-тôмъ роцѣ житя. Вѣчна єму память!

— **Зъ Снятына** доносятъ намъ милу вѣстку, що тамошнѣ мѣщане завязуютъ читальню и що выготовили вже статуты, котрѣ сими днями ôтошлютъ до Намѣстництва. На читальню даютъ мѣщане хату и все, що буде потрѣбне. Заразъ по ôтвореню читальнѣ задумуютъ устроити музикально-декламаторскій вечеръ пôдъ проводомъ о. Кобрыньского. Що до конскрипціи доносятъ намъ еще, що гдеякѣ мѣщане хотѣли переконатись, якій имъ языкъ домашный записано, и просили комисаря, щобы показавъ имъ карты конскрипційнѣ. Але комисарь ôтповѣвъ имъ на тое, що то єстъ тайною урядовою!

— Богослуженье за упокôй душѣ **бл. п. Константина Лучка**, якъ пишутъ намъ зъ Перемышля, устроюютъ въ середу, т. є. нынѣ, рускѣ ученицѣ въ Перемышли. За таку вдячнôсть и память на свого бувшого катихита належится нашимъ молоденькимъ Русинкамъ перемыскимъ повне узнанье.

— **Зъ Настасова** доносятъ намъ, що тамошный лат. парохъ, кс. каноникъ Габрилевичь, не тактовно собѣ поступае, сѣючи вражду межи народомъ, ненависть прôтивъ рускои народности и церкви. Каже до своихъ людій, що „wolałbyś pójść do chléwa lub do karczmy, jak miałbyś chodzić do ruskiej cerkwi“! Въ наглôй потребѣ не позваляє своимъ парафіянамъ удаватись до рускаго священика, щобъ той крестивъ умираючу дитину, а коли кто въ такôмъ случаю принесе картку крещеня ôтъ рускаго священика, то кс. каноникъ ôтповѣдае: „pójdź sobie precz z tym schyzmatykiem!“ Навѣть въ случаю смерти не позваляе кс. каноникъ сповѣдатись у рускаго священика, а не то запричащатись. Ось найновѣйшій фактъ: Буцнѣвскій селянинъ выбравъ собѣ подругу гр. к. обряда въ Островѣ и удався до кс. каноника по родовôдъ съ просьбою, щобы той голосивъ єму заповѣди. Кс. каноникъ отягався въ тôй справѣ черезъ цѣлый тыждень а видячи, що не може поставити жаднои перешкоды ани зломати волѣ жениха, ôтповѣвъ єму черезъ органиста, що „niemasz żadnéj przeszkody; ale na zapowiedzi przyjmę aż wtedy, gdy twoja narzeczona przejdzie na obrządek łaciński, dostanie metrykę od swego księdza i będzie tutaj ślub brała“... Такъ поступае собѣ лат. священикъ и „taką miłość braterską wlewa w serca swych owieczek“!

— **Иванъ Нечуй-Левицкій**, професоръ гимназіяльный въ Кишеневѣ, звѣстный и въ теперѣшнôмъ часѣ найлучшій нашъ повѣстописатель, заслабъ, якъ пише „Заря“ вже ôтъ трехъ тыжднѣвъ. Здаесь, що причиною слабости есть надмѣрна праця умыслова, такъ якъ Нечуй не тôлько учитъ въ школѣ 20 годинъ на тыждень, але кромѣ того збогачуе нашу литературу численными творами свого талантливого пера. И такъ почавши ôтъ минувшого року написавъ ôнъ обширну повѣсть „*Кайдашева семя*“, печатану въ „Правдѣ“ во Львовѣ, сего року появилась въ Кіевѣ „*Бурлячка*“, передъ самою слабостію укôнчивъ ôнъ повѣсть „*Старій Батюшки и Матушки*“, а пôдчасъ слабости написавъ оповѣданье „*Пріятель*“. Однакъ можемъ подѣлитись съ нашими читателями милою вѣсткою, що вже ôтъ 9 (21) с. м. полѣпшилось значно нашому писателеви и есть надѣя, що небавомъ совсѣмъ выздоровѣе.

— **Школа народна въ Ялиховицяхъ**, золочѣвского повѣта, недавно згорѣла.

— **Зъ Ходачкова великого** доносятъ намъ, що въ тамошнôй околици дѣялись великѣ надъужитя при конскрипціи. На самъ рускій новый рôкъ заѣхавъ до Буцнева вызначеный ц. к. староствомъ комисарь конскрипційный, п. Мих. Совиньскій, и переправаджувавъ тамъ конскрипцію, не зважаючи ани на торжественный день, ани не держачись порядку чиселъ конскрипційныхъ. Поминаючи вже тое, що п. С. записувавъ всѣмъ Русинамъ лат. обряда польскій языкъ домашный, однакъ и всѣхъ Русинôвъ гр. обр. втягнувъ пôдъ рубрику „język domowy: polski“. Помôчною рукою для п. С. бувъ тамошный писарь громадскій, котрый заступаючи п. С. записувавъ зъ початку селянамъ рускій языкъ домашный, але коли п. С. побачивъ тое, озвався: „co robisz? tak źle!“; ôттакъ вже и писарь крестивъ перомъ рускихъ селянъ на польске. Не мôгъ п. С. знести при тôмъ мѣстцевого дяка, п. Петра Хировского, котрый ревно вставлявся за покривджеными Русинами. На снѣданю у мѣстцевого учителя скаржився п. С. на него, говорячи: „Ten diak to bardzo twardy Rusin, tak że nawet nie rozumiałem jego, gdyż ciągle po rusku odpowiadał“. Той самъ комисарь перепроваджувавъ конскрипцію въ Петриковѣ и въ Ходачковѣ великôмъ, где такъ само собѣ поступивъ, бо примѣромъ Петрикôвскій люде повѣдаютъ, що ихъ навѣть не пытався о языкъ домашный, але записувавъ, якъ самъ хотѣвъ.

— Славный египтольогъ **Францъ Mariette** умеръ недавно въ Каирѣ. Наука понесла черезъ єго смерть неôтжалувану страту. Яко єго наслѣдника означуютъ ученого професора французского, п. Масперо.

— **Загадочный листъ** одержало недавно зъ Галичины министерство вôйны, въ котрôмъ було 200 зр. безъ пôдпису посылаючого, а лишь съ словами: „Ungerechtes Gut wird rotournirt“...

— Заходомъ и накладомъ о. Ивана Наумовича появився **„Научный мѣсяцословъ“** на рôкъ 1881. Мусимо признати, що той календарь представляеся оказало, такъ якъ самъ розмѣръ и содержанье єго звертаютъ на себе увагу. Кромѣ звычайнои части календарскои и астрономичнои находимо тутъ часть церковну, списъ пануючихъ домôвъ, списъ львôвск. адвокатôвъ и нотарѣвъ, рухъ желѣзниць, таблицю процентову, скалю штемплеву, а въ кôнци богату часть поучительну и забавну, въ котрôй межи иншими находится много статій для господарѣвъ и кôльканацять илюстрацій. Пôдъ заголовкомъ „Просвѣтителѣ рускаго народа“ помѣщенѣ илюстраціи Григорія Квѣтки-Основяненка, Дениса Зубрицкого и Антонія Добряньского съ ôтновѣдными описами ихъ житя и дѣятельности. „Научный мѣсяцословъ“ приладженый головно для селянъ, такъ якъ умѣщенѣ статіи ôтновѣдаютъ въ бôльшôй части вымогамъ и степеневи просвѣты селянъ, хотяй можна сказати, що и интелигентный человѣкъ знайде тутъ много потрѣбного и пожиточного для себе. О. Наумовичь приложивъ, видно, много працѣ и часу, закимъ пустивъ въ свѣтъ свôй календарь. „Научный мѣсяцословъ“ обнимае 16 меншихъ аркушôвъ печатныхъ и стоитъ 75 кр.; друкованый въ Ставропигійскôй друкарни.

— **Зъ пôдъ Рогатына** пише намъ одинъ переѣзджаючій черезъ тое мѣсто въ день празника Богоявленьскооо, що немиле враженье зробило на нѣмъ тое, що водосвятіе ôтбувалось ажь въ двохъ мѣстцяхъ, именно о. Дзеровичь, парохъ рогатыньскій, святивъ воду на рѣцѣ Липѣ, а о. Чировскій, приходникъ передмѣстя Бабинцѣ, святивъ воду въ студни середмѣскôй. Такій роздѣлъ не причиняесь до величавости празника, якъ се видно було и теперь. Около о. Чировского зôбралась мала громадка христіянъ, а тôлько жиды цѣлыми товпами тиснулись зъ цѣкавости до студнѣ. За тое около о. Дзеровича зôбрався численный народъ, бо кромѣ єго власныхъ парохіянъ згромадилась тутъ залога уланôвъ съ старшиною, парохіяне зъ Бабинець, а навѣть зъ Вербиловець, где самъ деканъ мешкае. Чижъ не лучше булобы, если бы не тôлько приходники Рогатына и передмѣсть, але и Вербиловець ôтправляли на будуще всенôльно тое торжество, такъ якъ се причинилобыся до величавости сего торжественного празника.

— **Жидôвскій рабины**, якъ пише „San“, зъѣзджаются до Перемышля на запрошенье жидôвскои громады. Варто було видѣти, якъ сфанатизованѣ пейсатѣ сыны Израиля готовились до привѣту славного рабина зъ Белза. Въ помешканю вынайнятôмъ для того рабина выляли на пôдлогу кôлька фляшокъ найлѣпшого руму, ôттакъ запалили єго и почали докола огня крутитися въ якихсь дивныхъ пôдскокахъ, перерываючи нôчну тишину дикими голосами. Приѣхавъ врештѣ довго ожиданый рабинъ и теперь почали горнутись до него жиды густыми лавами, приносячи єму въ подарку дорогоцѣнѣ рѣчи, щобъ за послѣдный часомъ грôшь прикоснутись до одежи „святого“ мужа и почути кôлька слôвъ єго благословеня и рады. Дѣйстно, що жидôвскій фанатизмъ переходитъ часомъ всякѣ мѣры. Можебы „Gaz. Narod.“ замѣсть писати нѣсенѣтницѣ о книшахъ и пирогахъ схотѣла занятися сею справою „braci mojżeszowego wyznania“.

— Дня 25 сѣч. (6 л.) с. р. о 3 год. по полудни ôтбудутся въ Коломыѣ въ комнатахъ читальнѣ **загальнѣ зборы членôвъ первого рускаго литературно-драматичного товариства** съ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1) вступне слово, 2) справозданье уступаючого выдѣлу зъ дѣятельности за рôкъ 1880, 3) справозданье касіера, 4) выбôръ предсѣдателя и членôвъ выдѣлу, 5) внесеня. Ôтъ выдѣлу первого рускаго литературно-драматичного товариства въ Коломыѣ, дня 19 (31) сѣчня 1881.

— **Дръ Орестъ Литвоновичь** именованый квнцепистомъ санитарнымъ и лѣкаремъ повѣтовымъ въ Яворовѣ. **Николай Дольницкій** именованый концепистомъ скарбовымъ.

— **Адама гр. Голуховского** именовавъ Є. В. Цѣсарь пôдкоморіемъ (Kaemmerer).

— (*М*) Дня 2 (14) с. м. ôтбудеся въ селѣ Мышинѣ пов. коломыйского **мисія тверезости**, на котру громада въ Мышѣнѣ запрашае такъ сельскѣ громады якъ и брацтва церковнѣ.

— Згадавши вже въ попереднôмъ числѣ о появившихся **бюстахъ Т. Шевченка**, додамо еще и тое, що бюсти тѣ появились заходомъ п. проф. Володимира Шухевича и можна дôстати одинъ примѣрникъ по 50 кр. такъ въ ôтливѣ гипсовôмъ якъ и бронзовôмъ. Небавомъ поступитъ въ выконанье цѣлый рядъ бюстикôвъ славныхъ нашихъ мужѣвъ; по Шевченцѣ появится заразъ бюстъ Хмельницкого. П. Шухевичь доложивъ всякого стараня, щобы бюсти представляли вѣрно подобу живыхъ лиць, котрѣ они выображаютъ. Надѣемось, що въ кождôй рускôй хатѣ буде находитись бюстъ славныхъ земляковъ на мѣстци чужихъ.

— **Конзулятъ россійскій** маe перенестися зъ Бродôвъ до Львова, и то правдоподôбно въ маю с. р.

— Противъ бувшому **губернаторови Казаньскому, Скарятинови,** выточило россійске правительство криминальный процесъ за тое, що ôнъ значне число осôбъ выславъ самовôльно на Сибирь. Зголошуются численнѣ свѣдки.

— **Боснія и Герцоговина** маютъ мати осôбне министерство, котрымъ предводити маe надворный совѣтникъ бр. Кравсъ, такъ якъ дотеперь пôдлягае зарядъ тыхъ краѣвъ вспôльному министерству.

— **Зъ пôдъ Жукова** пишутъ намъ о пригодѣ, яку мавъ одинъ священикъ съ вовкомъ. Рускій священикъ выѣхавъ вечеромъ въ день Собора св. Іоана Крестителя до свого сусѣда на именини; за вôзкомъ пôгнали самовôльно домашнѣ псы-британы. Вертаючи около 10-ои годины домôвь побачивъ, якъ псы кинулись попередъ коній въ рôвъ, зъ ôтки выгнали величезного вовка, котрый зачаився вѣдай до напасти. Почалась борба, псы пôгнали вовка на поле, але за малу хвильку вернули, тулячися до коній. Ажь ось надбѣгъ зновъ вовкъ и гнавъ за вôзкомъ спорый кусень дороги, шукаючи способности, щобъ кинутись острыми зубами на здобычь. Коли однакъ священикъ не стративъ притомности, конѣ не сполохались, а вѣрнѣ псы не ôтступали вôзка, — вовкъ близько села вернувся назадъ. Вже ôтъ довшого часу есть той вовкъ пострахомъ цѣлои околицѣ на пограничу коломыйско-городецкого повѣта, тому то належалобы зробити облаву на того кровожирного звѣра.

— **Викторъ Гуго** удѣливъ съ новымъ рокомъ 1.000 франкôвъ для амнестованыхъ, пересылаючи ихъ на руки комитету съ тыми словама: „Маю тысячь франкôвъ; посылаю ихъ для амнестованыхъ. Треба розпочати рôкъ, глянувши на тыхъ, котрѣ тутъ жіютъ въ горю“.

— **Число душъ** въ Чернôвцяхъ выноситъ пôсля новои конскрипціи 31.200, отже о 7840 душъ бôльше, нѣжь въ роцѣ 1869. Станиславôвъ числитъ 16.784 душъ. Перэмышль числитъ 20.542 душъ. Въ Краковѣ выказала нова конскрипція 60.679 душъ (прирôстъ 20.844 душъ), кромѣ стоячого войска въ числѣ 6.267 головъ.

— **Пшениця**, якъ здаесь, подорожѣе у насъ, такъ якъ надходятъ вѣсти зъ Америки, що тамъ мало зôбрано єи въ послѣдныхъ жнивахъ.

— **Греческе правительство** замовило въ Франціи 60.000 карабинôвъ систему Граса, котрѣ маютъ доставитися до 30 л. марця с. р.

— Якъ высоко цѣнитъ славна спѣвачка **Аделина Патти** свого мужа Николини, заявила недавно въ Мадридѣ, где власне теперь находится. При угодѣ запытавъ єи директоръ оперы: „Якого гонораріюмъ желаете разомъ съ синьоромъ Николини за вечеръ?“ — „Десять тысячѣвъ франкôвъ“. — „А Вы самѣ безъ синьора Николини?“ — „Такожь десять тысячѣвъ франкôвъ“ — ôтповѣла Патти.

— **„Републиканьска газета для сполученя пôвночи“** буде выходити съ симъ рокомъ въ Швеціи, редагована републиканьскими сотрудниками трехъ краѣвъ. Газета тая буде высылатись даромъ кождому, кто вступитъ въ „товариство пôвночнои вольнои державы“ и пôднише ôтновѣдно сформулованый догматъ.

— **Слабоумный математикомъ.** Якъ дивнѣ подыбуются часомъ люде пôдъ взглядомъ психичнымъ, показуе слѣдуючій фактъ: На однôмъ зъ засѣдань хирургичнои академіи въ Петербурзѣ представивъ професоръ Марчеевскій одного слабоумного (идіота), котрый хочь не посѣдавъ власти глядѣти душею на щоденнѣ факты житя, але съ дивною швидкостію розвязувавъ зъ памяти найтруднѣйшѣ задачѣ аритметичнѣ, при чѣмъ майже не надумувався. Сей цѣкавый типъ

чоловѣка походитъ зъ губерніи Архангельскои и числитъ 27 лѣтъ житя.

— Якъ руски громады задивлюются на теперѣшный **системъ сельскои науки**, а взглядно впровадженье тамъ польского языка, показуе фактъ, що въ бôльшôй мѣрѣ заявляютъ они неохоту до устроеня шкôлъ. Такъ доносятъ намъ зъ пôдъ Тлустого, що коли священикъ зъ Олексинець и Шершиновець старався наклонити своихъ парохіянъ, щобы завели у себе школу, тіи ôтповѣли: „По що намъ школы, щобы нашихъ дѣтій баламутили... Отъ, видимо школы по другихъ селахъ, та що зъ нихъ за користь? Дѣти не умѣютъ навѣть въ церквѣ читати ани спѣвати, та тôлько дармо мучатся надъ польскою книжкою. Такій школы то лишь даремный тягаръ для громадъ!“ Отсе мала але важна илюстрація нашихъ сельскихъ шкôлъ!

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. Г. Кончевичь въ Щирци, Т. Бородайкевичь въ Городищи, Е. Дольницкій въ Черепинѣ.

Презенту получила: оо. Здерковскій зъ Розгôрча на Хмелѣвку, А. Волиньскій на Кошилôвцѣ, Е. Кушикъ на Бабинцѣ и І. Терешкевичь на Загôрье.

Личный додатокъ одержали на 3 роки: оо. М. Вагилевичь зъ Княжолуки по 105 зр. и П. Танячкевичь зъ Монастырчанъ по 100 зр. рôчно.

Мѣняются на свои приходы: оо. К. Букоемскій зъ Шоломыѣ и А. Радикевичь зъ Ланчина.

Въ *львôвску духовну семинарію приняти*: шп. Николай Котлярчукъ, Іосифъ Бородіевичь и Григорій Куницкій.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательства одержали: оо. Заремба Емилій въ Потеличу дек. сокальского, Сѣнкевичь Анатоль въ Цвѣржи дек. мостиского, Баранецкій Сильвестеръ въ Судовôй Вишни дек. мостиского, Демчукъ Василій въ Рудѣ Монастырскôй дек. потелицкого.

На конкурсъ выставленй: Негрыбка, парохія дек. перемыского, Конотопы, пар. дек. сокальского, Гôйче, пар. дек. потелицкого, Розджалôвъ, пар. дек. сокальского, Середниця, пар. дек. старосамбôрского, Береги гôрнй, пар. дек. затварницкого, Боянець, пар. дек. жовкôвского, Гнила, капелянія дек. высочаньского, Горбаче, кап. дек. горожаньского.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. И. Г. въ Ш. Редакція „Науки“ не доручила намъ доси згаданои Вами предплаты на „Дѣло“ и лит. додатокъ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты о. И. Н. въ Бережанахъ 1 зр., Вп. П. О. въ Бережанахъ 1 зр., Вп. дръ И. К. въ Сераєвѣ 40 кр., Вп. Ф. П. въ Заваловѣ 1 зр., Вп. дръ М. П. въ Болеховѣ 2 зр., о. А. Л. въ Одреховѣ 2 зр., Вп. А. П. въ Рудкахъ 1 зр., о. М. К. въ Радчи 2 зр., о. Ч. въ Боратынѣ 2 зр.; для Науки: о. М. Г. въ Борщевѣ 8 зр. (2 прим.), Пчт. Громада Гаѣ старобродскй 4 зр., Пчт. Громада Бучина 4 зр., Пчт. Громада Незнанôвъ 4 зр., о. І. Т. въ Хлѣбичинѣ 2 зр.; для Слова: о. М. Г. въ Борщевѣ 7 зр., о. К. въ Незнановѣ 7 зр.; для Свѣта: Вп. А. К. въ Золочевѣ 2 зр., Вп. Ю. М. въ Лядскôмъ 1 зр.; для бѣдныхъ учениковъ руской гимназіи: о. Д. К. въ Лупковѣ 1 зр., Вп. п-ѣ А. Коцовска въ Золочевѣ 2 зр., Вп. п-ѣ Ст. Ильницка во Львовѣ 2 зр., о. А. Лавровскій въ Одреховôй 1 зр., о. Бѣлиньскій въ Лôвчичахъ 85 кр., о. А. Тарчанинъ въ Улашкôвцяхъ 3 зр.; для Пролома: о. М. К. въ Медыни 1 зр., о. І. С. въ Галхъ 4 зр., о. К. въ Незнановѣ 4 зр., о. І. Т. въ Хлѣбичинѣ 2 зр., о. И. М. въ Манастырску 2 зр.; для бурсы Просвѣты въ Золочевѣ: о. А. Лавровскій въ Одреховôй 1 зр.; на стипендію им. Шевченка: о. Лавровскій въ Одреховôй 1 зр.; на катех. и мет. богосл.: о. Б. въ Лôвчичахъ 1·15 зр.; для Страхопуда: громада Гаѣ старобродскй 5 зр., о. К. въ Незнановѣ 2·60 зр., о. І. Т. въ Хлѣичинѣ 1·35 зр. для Głos-u woln-ego: о. г. С. въ Гаяхъ 1·13 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 31. л. сѣчня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278 —	281 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 50	99 40
„ „ „ по 4% ав.	91 85	92 75
„ „ „ по 5% ав. період.	98 50	99 40
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 65	103 55
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 20	99 20
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	103 --
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	20 75
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 46	5 56
„ цѣсарскій	5 48	5 58
Наполеондоръ	9 34	9 42
Нôвимперіялъ	9 64	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 22½	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 85	58 30
Серебро	99 50	100 50

(Акціи безъ текучого куп.)

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, пріймае всякй дотычащй роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнй гафты и т. п. **по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.**

Удѣляеся зарôвно науки крою.

(3—15) **І. Юркевичь.**

НОВООТВОРЕНА ТОРГОВЛЯ

СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ

Е. Ф. РИДЛЯ

во Львовъ при пляцу Маріяцкôмъ ч. 10, 1—3

поручае

БУКЕТЫ

балевй, весѣльнй, котиліоновй и столовй зъ свѣжихъ и засущеныхъ цвѣтôвъ;

Гарнитуры балевй

камеліи и другй цвѣты до волося париского выробу.

Всякй порученя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше.

ЗУЗАННА БОЯРСКА

(ринокъ, ч. 27, поверхъ 3)

маe честь поручити П. Т. рускôй публицѣ свою

Робôтню женьского одѣня,

а именно: одѣня щоденного и святочного, на вечерницѣ, балѣ, на весѣльнй вѣна и т. п. пôсля найновшои французкои моды.

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше.

Удѣляеся также науки крою. (2—2)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границю зъ краевыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ также религійнй образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовъ, ул. Краковска, ч. 20.* (3—10)

Важне для Дамъ.

На карнавалъ! На карнавалъ!

НАЙБôЛЬШИЙ И НАЙДЕШЕВШИЙ

МАГАЗИНЪ НОВОСТИ И КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ

J. KÜHMAYERA НАСЛѢД.

улиця Гетманьска ч. 4 во Львовъ.

Сукнѣ балевй ôтъ зл. 15 до зл. 50.
Сукнѣ шовковй на замовленя ôтъ зл. 50 до зл. 150.
Entrée de bal ôтъ зл. 5 до зл. 50 и цвѣты парискй.
Костюмы вовняній ôтъ зл. 10 до 80.
Плащѣ зимовй ôтъ зл. 12 до зл. 100; такожь
Великій выбôръ матерій на лôктѣ.

Замовленя выконуемо въ якъ найкоротшôмъ часѣ. Взорцѣ на жаданье розсылаеся gratis и franco. (3—6)

НА КАРНАВАЛЪ

поручаютъ найдешевше

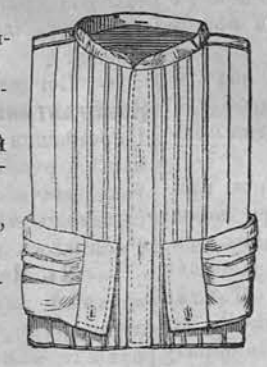
БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, **ул. Галицка, 19.**

Рукавички власного выробу
Краватки бѣлй, батистовй и атласовй
Цилиндры складанй (Chapeau claques) тибетовй и атласовй
Хустки єдвабнй до носа,
Cache-nez до шіи
Тасьмы и шнурки єдвабнй до зигаркôвъ

и т. п.

Сорочки мужескй
Ковнѣрики, маншеты
Шкарпетки кольор. и бѣлй
Спинки, кальошѣ
Перфумеріи
Вода кольоньска
Пигулки до усуненя одору зъ устъ по куреню, пушка 50 кр.

и т. п.

Замовленя залагоджуємо ôтворотною почтою, не числячи за опакованье!

(3—4) **Львôвъ, ул. Галицка, ч. 19.**

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

першій закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючй пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнй артикулы:

Средства для поросту и фарбованя волося а особливо рослинній барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичнй и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнй, пастильки ароматичнй до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучй, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего маe она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всюдній, Свѣчки пахучй, Паперки перскй до кадженя и всякй средства десинфекційнй.

Средства универсальнй до зничженя гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничнй и тоалетовй найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугуе чорнило чорне кампешове до копіованя, кармінове, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертае лицю свѣжôсть и усуваe всякй остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (пегôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигіеничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлй ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймае мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чекольяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Вторинёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ.

Всякй замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленй цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,
фармацевта.

(4—?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 7. Львôвъ, Субота 24 сѣчня (5 лютого) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

II.

(Дальше.)

В.

Загальна цифра 25,160.581 зр. чистого доходу грунтôвъ всеи Галичины роздѣляѣся пôсля датъ згаданого кореспондента ня рôжнй рода культуры, отъ якъ:*)

	Въ районѣ Львôвскôмъ	Въ районѣ Тернопôльск.	Въ районѣ Краковскôмъ	Разомъ въ цѣлôй Галичинѣ
Лѣсы	828.493 зр.	585.189 зр.	864.255 зр.	2,277.937 зр.
всѣ прочй грунта (культуры)	7,993.088 зр.	8,783.654 зр.	6,105.914 зр.	22,882.566 зр.
Всѣ культуры разомъ съ лѣсами	8,821.581 зр.	9,368.753 зр.	6,970.169 зр.	25,160.503 зр.

Чи не впадаѣ тутъ читателеви заразъ въ очи непропорціональнôсть загального доходу всѣхъ „прочихъ“ культуръ (22,882.566 зр.) супротивъ загальнôй цифрѣ доходу въ **лѣсôвъ**: 2,277.937 зр., котра якъ бачимо о бôльше якъ десять разôвъ ѣсть менша ôтъ першои цифры? Чи не приходятъ тутъ мимоволѣ (винна тому щира сповѣдь п. Ястржембского) на гадку звѣстнй економичнй ôтношеня нашого краю, що именно лѣсы знаходятся переважно въ рукахъ **бôльшои** посѣлости, коли противно селяньска посѣлôсть ограничена переважно на **„прочй“** культуры? Але не упер жаймо циферъ нашими кривдячими догадками.

Доперва, якъ порôвнаѣмо тй послѣднй обѣ цифры оцѣненого доходу съ ôтповѣдными обшарами культуръ, будемо могли пôзнати, чи дѣйстно и якъ высокою протекцiею окрыто тую спеціяльно шляхотну культуру супротивъ тыхъ „прочихъ“ культуръ.

Отже лѣсы займаютъ**) въ всеи культурнои землѣ въ Галичинѣ: 3,650.998 моргôвъ, а всѣ „прочй“ культуры: 9,434.986 мор., значитъ, послѣднй не займаютъ навѣть цѣлыхъ **3 разы** бôльшу просторонь якъ першй, хоть загальный дохôдъ въ нихъ бôльше якъ **10 разъ** высшій роздобуто; або, розчисливши высше поданый шацунокъ на морги, то ошацовано чистый дохôдъ въ 1 морга лѣсôвъ въ Галичинѣ пересѣчно на 62 кр., а такійже дохôдъ въ 1 морга прочихъ культуръ на 2 зр. 42½ кр., значитъ 4 разы дорожше!

Тутъ готовый насъ стрѣнути закидъ, що мы воюѣмо голыми цифрами; що мы не знавцѣ; що то може власне чотырикратна цифра ôтповѣдаѣ стосункови, якій дѣйстно заходитъ помежи чистымъ доходомъ одного морга поля, а такимъ же доходомъ въ одного морга лѣса; що мы не маѣмо понятя о коштахъ администраціи и експлоатаціи, якй пожираютъ чистый дохôдъ въ лѣса и т. п.

*) Кореспъ „Czas“-у подаѣ дохôдъ кождои культуры, именно: орныхъ пôль, лукъ, огородôвъ, пасовискъ, полонинъ, ставôвъ, лѣсôвъ, — окремо. Мы не маючи такъ богато мѣстця, збираемо даты 6 першихъ культуръ до купы, для порôвнаня съ послѣдною (лѣсами); чому именно вырôжняемо лѣсы противъ всѣхъ другихъ, и що маѣмо до сего важнй причины, побачатъ читателѣ пôзнѣйше.

**) Урядовый шематизмъ Галичины.

Га! признаѣмо, що на тôмъ пунктѣ, с. ѣ. що до фахового знавства можна съ нами перечитися, але тôлько до певнои границѣ. Бо, примѣромъ, мы запытаѣмо: чи панове властителѣ лѣсôвъ дѣйстно потрафили тою, такъ дорогою администрацiею и еѫсплоатацiею природу Галицкихъ лѣсôвъ обернути до горы ногами? Бо то предсѣ такожь дѣйстнй знавцѣ укладали вымѣръ дотеперѣшного (старого) податку въ р. 1819; а той вымѣръ бувъ такій, що въ Галичинѣ оплачуѣся (дотеперь): съ орного поля на 100 зр. доходу брутто, податокъ грунтовый*) 16 зр. 14½ кр.; съ лукъ на 100 зр. дох. брут. податокъ грунт.*) 26 зр. 39 кр.; съ лѣсôвъ на 100 зр. дох. брут. податокъ гр.*) 32 зр. 29¼ кр., — отже съ **лѣсôвъ** два разы бôльшій, якъ съ орного поля!

Бути може, що и тутъ бы намъ ктось закинувъ гдещо, примѣромъ, що все залежитъ ôтъ того, якъ той „дохôдъ брутто“ въ поодинокихъ культурахъ бувъ обчисленый? Длятого най за насъ лучше промовлятъ самй теперѣшнй фаховй знавцѣ, котрй нынѣшный шацунокъ переводили, — а то въ слѣдуючôй порôвнуючôй таблицѣ.

Г.

Высше поданый цѣлый обшаръ культурнои землѣ въ Галичинѣ роздѣлюѣся на три шацунковй районы**) такъ:

	въ львôв. районѣ	въ терн. районѣ	въ крак. районѣ
	морг.	морг.	морг.
лѣсы	1,659.465	1,033.199	958.334
всѣ прочй культуры	морг. 3,588.661	морг. 3,171.450	морг. 2,674.875

Зъ порôвнаня таблицѣ тои (Г) до таблицѣ попереднои (В) довѣдуѣмось, що въ **львôвскôмъ** районѣ ошацовано моргъ лѣса пересѣчно на 49⁹/₁₀ крейцарѣвъ, моргъ прочихъ культуръ на 2 зр. 22¾ кр., значитъ, въ пропорцiи якъ 100 (лѣсъ) : 450 (пр. к.); въ **тернопôльскôмъ** районѣ моргъ лѣса на 56⁶/₁₀ кр., моргъ прочихъ культуръ на 2 зр. 77 кр., значитъ, якъ 100 : 495; въ **краковскôмъ** же районѣ: моргъ лѣса на 90 кр., моргъ прочихъ культуръ на 2 зр. 33 кр., значитъ якъ 100 : 279.

Тіи значнй рôжницѣ межи взглядным ошацованьемъ въ всхôднôй а захôднôй Галичинѣ суть дуже поучаючй навѣть и для не-знавцѣвъ фаховыхъ. Они бо показуютъ ясно, що въ означеню стосунку доходу въ лѣса до доходу въ иншихъ грунтôвъ, именно фахове знавство ôтограло найменшу ролю. Фахове бо знавство не назве того бѣлымъ въ всѣднôй Галичинѣ, що въ захôднôй Галичинѣ назвало чорнымъ.

Колибы намъ показано тôлько абсолютнй цифры, на якй дохôдъ въ всхôднôй а дохôдъ въ захôднôй Галичинѣ ошацовано въ одноu тôлько культуры, примѣромъ въ лѣса, и на выголкуванье видимыхъ значныхъ рôжниць, хочьбы голословно, объяснено, що ôтношеня робôтничои платнѣ, комуникаціи съ головными ринками продажи, климату и доброты грунту, а тымъ самымъ цѣнности и выдатности продукту, суть для лѣсныхъ продуктôвъ въ всхôднôй Галичинѣ далеко (бо, якбы въ выказаного оцѣненя выплывало, 2 разы) гôршй, якъ въ Галичинѣ захôднôй, — га, то мы такому твердженю безъ противныхъ доказôвъ не смѣлибысьмо голословно заперечити*). Але бо мы тутъ маѣмо до порôвнаня такй самй даты шацунковй „прочихъ культуръ“, котрй дивнымъ способомъ стоятъ взглядомъ тыхъ самыхъ половинъ краю въ напростъ **ôтворотнôмъ** ôтношеню и мы теперь вже смѣло можемо запытатись: чи для продуктôвъ рôльныхъ тыхъ самыхъ сторôнъ краю не существуютъ однй и тй самй стосунки платнѣ, комуникаціи, климату и доброты грунту? чи для лѣсôвъ длятого, що они находятся переважно въ рукахъ бôльшои посѣлости, существуютъ совсѣмъ ôтворотнй права природнй и економичнй? Чи зъ результату оцѣненя, пôсля котрого въ всхôднôй Галичинѣ лѣсъ приносити мавбы 4½—5 разôвъ меншій дохôдъ ôтъ доходу зъ иншихъ грунтôвъ, тогды якъ рôвночасно въ захôднôй Галичинѣ ôнъ ѣсть тôлько 2¾ разôвъ меншій ôтъ прочого грунтового доходу, — промовляѣ знавство, чи радше **интересъ** и **сила** партій, зъ якихъ органы шацунковй складалися?

Пригадаймо собѣ на даты, въ части I. пôдъ **А**. поданй, а зрозумѣемо легше тую дивну рôжницю. Намъ тогды стане ясно, що тенденціи п. Ястржембского et comp. могли знайти, хочь слабый, але всежь якій-такій ôтпôръ до певнои границѣ въ 9% заступникôвъ селяньскихъ, попертыхъ несовсѣмъ выгаслымъ чувствомъ патріотизму одноплеменныхъ съ селянами панôвъ, въ комисіяхъ захôднои Галичины; а що, противно въ комисіяхъ всхôднои Галичины скуплена фалянга Ястржембскихъ не тôлько була въ силѣ але и хотѣла и змогла осягнути свои замѣры ажь до остаточныхъ границь, бо мала противъ себе зникаючу опозицію ледво 5% селяньскихъ заступникôвъ, котрыхъ навѣть вже не потребувала женуватись, а клясовый егоизмъ не бувъ мѣркованый ніякими сентиментами людій, що чуются середъ рускои масы населеня завсѣгды тôлько чужоплеменными плянтаторами, хочь и не признаются до того.

Само собою розумѣѣся, що и въ оцѣненю лѣса въ захôднôй Галичинѣ тамошна бôльша посѣлôсть репрезентована въ комисіяхъ въ стосунку до селянъ, якъ 47% : 9%, не дала собѣ зробити кривды рôвно якъ въ всхôднôй Галичинѣ. На тое мы подамо доказъ въ дуже компетентного, бо урядового жерела, котре мы наведемо при кôнци сего уступу дословно, а котре посвѣдчаѣ, що не въ самôй тôлько всхôднôй Галичинѣ, але въ загалѣ въ цѣлôмъ краю, безъ вынятку, лѣсови удѣлено при оцѣненю генеральну, щедру протекцiю. Але тая захôдна часть нашихъ панôвъ и правителѣвъ не зъескамотувала по крайнôй мѣрѣ цѣлои знижки, яка зъ остаточного вырôвнаня тарифъ всѣхъ краѣвъ коронныхъ Галичинѣ мусѣла бути признана, на выключну користь — лѣса, она дала зъ неи якусь крихти покушати такожь свому польскому, безлѣсному (якъ и нашъ) хлопови. И зъ ôтси походитъ, що тутъ въ захôднôй Галичинѣ, дохôдъ зъ лѣса зроблено тôлько о не цѣлыхъ 3 разôвъ меншимъ ôтъ доходу „прочихъ“, переважно селяньскихъ культуръ.

Зрозумѣвши тое, намъ легко буде теперь выяснити собѣ тую загадочну сцену, що ôтбулася въ попереднôмъ мѣсяци на тайнôмъ засѣданю польского „Koła“ въ Вѣдни, о котрôй съ всеможливою дискрецiею, а про многозначущôмъ мовчаню всѣхъ иншихъ польскихъ газетъ не выймаючи добре информованого „Czas“-у, донесла була Gazeta Narodowa. Ото: „якъ скоро середъ Koła ставъ троха бôльше звѣстный остаточный, въ центральнôй комисiи по 3-ôмъ читаню уложеный, результатъ ошацованя Галичины, и якъ скоро зъ того результату на першій заразъ поглядъ показалося, що въ загалѣ (с. ѣ. всю очевидно, землю, безъ рôжницѣ культуръ взявши) дохôдъ въ всхôднôй Галичинѣ, а именно въ Терпôльскôмъ районѣ пôднесено до надзвычайнои высокости, особливо жь въ порôвнаню до Краковского району, то на тую вѣсть пôднеслась велика буря помежи членами „Koła“. Именно всхôдно-галицкй члены розъярились такъ, що почалися обкидувати всѣлякими рекриминаціями. Але ш. презесъ Koła, п. Грохольскій замкнувъ нагло засѣданье, освѣдчаючи, що до дальшои дискусіи въ тôй справѣ недопуститъ, а (и то було найдивнѣйше въ тôй сценѣ!) всѣ згодилися на тое, признаючи, що дальшй розправы на той тематъ моглибы допровадити до — розбитя „Koła“.

Наивна часть читателѣвъ Gaz. Narod., с. ѣ. nec bene nati nec possessionati, мусѣла, о скôлько тую такъ описану сцену змогла зрозумѣти, увѣрити, що тутъ дѣйстно знôвъ разъ вôстала „zbawiona ojczyzna“, бо уратована „narodowa solidarność Koła“, и то уратована самопожертвованьемъ подôльскои шляхты съ п. властителемъ Рожискъ, Ексц. Грохольскимъ на чолѣ, котра щобы не ôтбирати захôднôй Галичинѣ користій, здобутыхъ черезъ низше ошацованье и тымъ не ôтстрихнути заступникôвъ захôднои Галичины ôтъ народнои солидарности, згодилась добровôльно поносити бôльшй податки за своихъ захôдныхъ братей!

Мы ани не потребуѣмо, ани навѣть

*) съ додаткомъ.

**) Львôвскій районъ обнимаѣ староства: Кросно, Сянокъ, Лиско, Бирча, Бржозôвъ, Ярославъ, Перемышль, Самбôръ, Старемѣсто, Турка, Дрогобичъ, Рудки, Мостиска, Яворôвъ, Цѣшанôвъ, Рава, Сокаль, Камѣнка, Жовква, Городокъ, Львôвъ, Бôбрка, Жидачѣвъ, Сгрый, Долина, Калушь, разомъ 26. Тернопôльскій районъ обнимаѣ всѣ староства на всхôдъ ôтъ львôвского району положенй, числомъ 23; Краковскій районъ всѣ староства на захôдъ львôвского району, числомъ 25. Въ загалѣ занимаютъ оба першй районы тое, що называемо звычайно всхôдною Галичиною; третій обнимаѣ захôдну Галичину.

*) Хотяй и въ тôмъ взглядѣ осмѣлилибысьмося выразити наше здивованье надъ тымъ, комисіями шацунковыми вырозумованым фактомъ, що лѣсъ 2 разы менше приноситъ доходу въ Тернополи, где бѣднѣйшй люде для дорожнѣ дерева мусятъ палити соломою, — ôтъ лѣса въ Краковѣ, где поблизькй копальнѣ угля забиваютъ дерево конкуренцiею свого дешевого а выдатного продукту опалового! А навѣть — на пôдставѣ цѣнного дѣла п. Липпа „der Handel nach dem Osten“ — можемо служити датами пересѣчнои цѣны дерева зъ 10 рокôвъ (1865—1874) ôтъ 1 метра кубичного:

	Львôвъ	Тернопôль	Краковъ
тверде	3 зр. 6 кр.	3 зр. 54 кр.	3 зр. 47 кр.
мягке	2 зр. 74½ к.	2 зр. 87 кр.	2 зр. 53 кр.

датами, котрй съ шацункомъ высше поданымъ стоятъ въ дуже дивнôй суперечности!

не можемо бути наивными, маючи высше поданй даты передъ собою. Мы понимаємо, чимъ загрожена въ тôй сценѣ солидарнôсть народова зôстала уратована, знаємо тое спасительне слово, котре презесъ клюбу, въ галицкихъ бôльшихъ посѣдателѣвъ земскихъ и ихъ адвокатôвъ зложеного, потребувавъ тôлько вымовити, щобы утихомирити найсильнѣйшу патріотичну бурю; знаємо слово: „лѣсъ“. Мы можемо навѣть цѣлый пробѣгъ тои, такъ нагло замкненои дискусіи коротко нарисувати:

Одинъ изъ всхôдно-галицкихъ членôвъ „Koła“ засягнувши пôбѣжныхъ информацій зъ центральнôй комисіи що до остаточного оцѣненя Галичины, зробивъ на тôй пôставѣ поверховный обрахунокъ, и представляє его „Koło“-ови. Рахунокъ той (впрочѣмъ на правдивыхъ датахъ опертый):

а)

	Пересѣчне оцѣненье доходу 1 м. гр. *въ загалѣ* (с. е. всѣхъ культуръ не выключ. и лѣса	Рôжница
Въ *всхôднôй* Галич. (Льв. и Трн. рай.)	1 зр. $92^4/_{10}$ кр.	$+^6/_{10}$ кр.
Въ *захôднôй* Галичинѣ (Крак. район.)	1 зр. $91^6/_{10}$ кр.	$-^6/_{10}$ кр.

показуе, що доходъ въ всхôднôй Галичинѣ въ загалѣ и пересѣчно оцѣнено о $^6/_{10}$ крейцаря на моргу дорожше, чимъ въ Галичинѣ захôднôй. Якъ нибудь на позôръ мала выглядає тая рôжница, всежь она показуе, що тыхъ $^6/_{10}$ кр. наложено на всхôдну Галичину безпотрѣбно, скоро ихъ захôдна Галичина могла уникнути. А предсѣ написано стоитъ въ Ястржембскôмъ, стр. 13 стихъ 12: „dopuściłby się czynu zbrodniczego przeciw naszej ojczyznie, ktoby jeszcze nałożył choćby i najmniejszy ciężar“ — на добра табулярнй, котрй не менше дразливй суть на такй „choćby i najmniejsze ciężary“ въ всхôднôй Галичинѣ, якъ въ захôднôй. Для того зрозумѣла тая буря, яка на видъ того обрахунку мусѣла пôднестись зъ стороны всхôдно-галицкихъ членôвъ Koła. А що то було вже въ часѣ по остаточнôмъ усталеню черезъ центральну комисію головныхъ сумъ шацунковыхъ всѣхъ краѣвъ, значитъ, не можна вже було мыслити о можливости, щобы тую надвышку въ Галичины въ загалѣ выкинути, то зрозумѣле дальше есть патріотичне жаданье всхôдно-галицкихъ послôвъ, щобы захôдна Галичина взяла хочь половину тыхъ $^6/_{10}$ кр. на себе, якъ не менше зрозумѣле рôвно патріотичне обуренье, съ якимъ захôднй исповѣдники п. Ястржембского противъ такого „zbrodniczego“ жаданя поставилися. Що дискусія, на такихъ засадахъ розпочата, грозила пôсля слôвъ Gaz. Nar. ажь розбитьемъ солидарности „Koła“, то и тому мусимо повѣрити; бо якъ Нѣмецъ, на оправданье такои серіознои евентуальности щиро сказавбы: „die Gemütlichkeit hört in Geldsachen auf“, а якъ мы для захованя льокального колориту мусимо сказати: где „патріотизмъ“ стає противъ „патріотизму“, тамъ устає и „народова“ солидарнôсть. Въ тôмъ — змагаючу до того небезпечного пункту розправу, перерывае голосъ презеса:

„Замыкаю дискусію; утихомирѣтся, панове, если Вамъ зъ обохъ сторôнъ дѣйстно нашъ патріотизмъ лежитъ на серцю. Вы въ имени патріотизму не встыдаетесь розбиватися о таку дрôбницю! И о що Вамъ ходитъ? О $^6/_{10}$ кр. зъ однои и другои стороны въ загальнôмъ доходѣ, кажу: въ загальнôмъ, въ котрôмъ зъ натуры рѣчи переважный удѣлъ маютъ селяне? О, мои панове, патріотизмъ не тыми простыми широкими дорогами ходитъ, на котрй наслѣдствомъ поверховнои информаціи Ваша дискусія пустилась. Рахунокъ (**а**), якій Вамъ тутъ показано, есть цѣлкомъ правдивый, безперечно; и ôнъ для свѣта есть навѣть дуже добрый. Алежь ôнъ обнимае також — а навѣть переважно и „ballast“, котрого мы предсѣ позбувались при всѣхъ выборахъ не на тое, щобы его интересы ставити на рôвнѣ съ нашимъ патріотизмомъ. Нашъ патріотизмъ може задоволитись отсимъ другимъ рахункомъ (**б**), котрый Вамъ показую:

б)

	Пересѣчне оцѣненье 1 морга лѣса	Рôжница
Въ *всхôднôй* Галичинѣ (Терноп. и Львôв. району)	$52^1/_2$ кр.	$-37^1/_2$ кр.
Въ *захôднôй* Галичинѣ (Краковôв. району)	90 кр.	$+37^1/_2$ кр.

Лѣсъ то наша спеціяльна домена, а — що до Галичины всхôднои можу навѣть сказати: нашъ монополь*). Отже той лѣсъ маємо, якъ видите не тôлко въ загалѣ, супротивъ иншихъ грунтôвъ, богато лекше ошацованый въ цѣлôмъ краю, але ошацованый надто въ Галичинѣ всхôднôй о $37^1/_9$ кр. низше якъ въ захôднôй. Отже есть то достаточна компензата за тыхъ $^6/_{10}$ кр., о котрй сваритесь. А хоть тутъ знову наôтворотъ Краковяне здаются бути въ некористи, то простый рахунокъ и тую квестію зразъ погодитъ: Знижка $37^1/_2$ кр. обнимае лѣсы всхôдно-галицкй, котрыхъ есть 2,692.664 моргôвъ, выноситъ отже суму 99.600 зр., натомѣсть знижка $^6/_{10}$ кр. обнимае всѣ культуры захôднои Галичины, котрыхъ есть 6,970.169 моргôвъ, выноситъ отже 41.800 зр. а тымъ самымъ, (не забуваючи на стосунокъ, що Галичина захôдна есть ополовину менша ôтъ всхôднои) суму, высше поданôй (99.600 зр.) цѣлкомъ ôтповѣдну. Незабувайте впрочѣмъ, що тй обѣ знижки суть супер-супер-плюсомъ того, що мы въ загалѣ на лѣсѣ такъ на всходѣ якъ и на заходѣ уторгували. А що той малый суперплюсъ (99.600 зр.) мы въ всхôднôй Галичинѣ добили по просту до попереднього плюсу, с. е. ограничили на свôй лѣсъ, коли тымчасомъ наши захôднй компатріоты свôй суперплюсъ (41.800 зр.) узнали за потрѣбне — въ видѣ $^6/_{10}$ кр. знижки — розложити на всѣ культуры, с. е. також и селяньску посѣлôсть намъ пожалувати, — то зробили се въ Краковѣ рôжнй важнй причины, якъ: взглядъ, що тамъ хлопы суть нашои вѣры и мовы; що недуже давна минувшôсть наказуе въ власнôмъ интересѣ обходитись съ мазурами — осторожнѣйше; що въ кôнци той „ballast“ вкрався якось до захôдныхъ комисій шацунковыхъ въ бôльше якъ потрѣбнôй мѣрѣ; въ загалѣ зробили се взгляды внутрѣшнои, спеціяльнои политики нашихъ краковскихъ компатріотôвъ, до котрыхъ мы Подоляне дальше мѣшатись не потребуємо. Дороги, якими патріотизмъ ходити мусить въ Краковѣ, Львовѣ и Тернополи, суть рôжнй, але всѣ якъ до Риму доходятъ до однои цѣли: до суперплюсу и солидарности народовои. Най жіе солидарнôсть Koła!“

Розумѣеся, що тяжко бы намъ було провѣрити дословну автентичнôсть тои промовы на пôставѣ протоколу засѣдань и офиціяльныхъ (подаваныхъ до польскихъ газетъ) комуникатôвъ „Koła“, а то по просту тому, що ани протоколу зъ тои дискусіи не списано, ани офиціяльного комуникату о тôмъ засѣданю (окрôмъ згаданои баламутнои недискреціи Gaz. Nar.) не оголошено, „ze względów taktyki parlamentarnej“. Але власне тое замовчанье — навѣть передъ польскою публикою — цѣлои дискусіи, помимо того, що ви тематъ, якъ зъ однои стороны цѣлу Галичину до живого интересуе, такъ зъ другои стороны для всѣхъ другихъ сторонництвъ въ радѣ державнôй, (а тымъ самымъ и для парляментарнои тактики Koła) есть цѣлкомъ обоятный, тое замовченье есть намъ найлѣпшою порукою, що мы духа и головный змыслъ такъ цѣлои дискусіи, якъ и замикаючои ви промовы презеса, напикцували тутъ вѣрно.

(*Дальше буде.*)

*) Зъ цѣлого обшару лѣса въ захôднôй Галичинѣ припадае на меншу посѣлôсть $19^1/_2\%$ (на бôльшу $80^1/_2\%$); а въ Галичинѣ всхôднôй на меншу посѣлôсть заледво 6% (на бôльшу 94%).

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Тысьменицѣ. Безперечно повитаютъ програму економичну теперѣшного правительства всѣ краѣ и станы, кромѣ може одныхъ швиндлеровскихъ та лихвярскихъ кружкôвъ, дуже радо, божь справдѣ пора уже усунути тіи за еры псевдо-либерального централизму выданй права до легальныхъ здиреств и надъужить всякого рода, часъ уже повздержати дальшу руину економичну цѣлыхъ станôвъ, передовсѣмъ нашого рускаго селянства. Мы бы бажали, щобы не кôнчилося на обмеженю свободы лихвы, але щобы рôвночасно пôддати строго ревизіи статуты кредитовыхъ банкôвъ, передовсѣмъ же т. зв. рустикального банку, котрый нашому селяньству далеко бôльше зашкодивъ якъ жидôвска лихва. Тожь народъ рускій вдячный за тое нашимъ посламъ въ Вѣдни що до тои справы, особливо п. Ковальскому, — що выказавъ спустошеня, якй той банкъ межи нашимъ селяньствомъ наробивъ, бо кого не переразитъ таке поступованье, коли дався кому пожичку на власнôсть отаксовану на 11.435 злр. готôвкою 2610 злр., ôтбираеся ôтъ него въ 9 лѣтахъ 8416 злр., а въ кôнци спродаеся тую власнôсть на лицитаціи за 2076 злр. а нещасливыхъ довжникôвъ пускаеся зъ торбами? Подôбный случай бувъ въ нашихъ сторонахъ въ Чорнолôзцяхъ. Василь Юречко, господарь зъ Чорнолозець дôставъ въ тôмъ банку передъ 9 роками 122 злр. а. в. (замѣсть жаданыхъ 150 злр.), выплативъ въ протягу тыхъ 9 лѣтъ въ поодинокихъ ратахъ 164 злр., а коли по его смерти зять его Василь Фицикъ зголосився за порадою мѣстцевого священика о. К., котрый щиро занявся долею молодого господаря, придавленого довгами, що хоче решту зразъ сплатити, зажадано ôтъ него еще надъ 170 злр., котру то суму въ кôнци на представленя священика зменшено на 162 злр. Заплативши тыхъ 162 злр. ôтрубався Фицикъ ôтъ банку, передъ котрымъ теперь кождого перестерѣгае. Заплативъ ôнъ отже за 122 злр. ажь 326 злр., т. е. 122 злр. капиталу а 224 злр. процентôвъ и иншихъ шпортлѣвъ, що тымъ бôльше переймае жалемъ, позаякъ раты въ протягу тыхъ 9 лѣтъ були по части сплачуванй, чимъ и капиталъ щоразъ зменшався.

Зъ Станиславова. (*Загальнй зборы выборцьвъ.*) Дня 18 (30) сѣчня с. р. ôтбувся въ Станиславовѣ загальный збôръ выборцѣвъ, скликаный передвыборчимъ комитетомъ, щобы обезпечити выбôръ п. дра Добряньского, яко посла до сойму краевого зъ групы меншихъ посѣлостій округа выборчого Станиславôвъ-Галичъ. Зборови тому присутствували члены комитету передвыборчого пôдъ проводомъ о. К. Церкевича и выборцѣ зъ окружныхъ селъ. Удѣлъ, особенно селянъ, бувъ великій и горячій, бо противъ рецепты „Gazet-ы Narodow-ои“ мѣсто „kilku popów i tyleż pałamarzy“ прибуло до 100 селянъ-выборцѣвъ и делегатôвъ громадскихъ. Яко комисарь правительственный засѣдавъ п. Ягошевскій.

Предсѣдатель о. К. Церкевичъ здавши справу зъ урядованя комитету передвыборчого, представивъ зборови прибувшого нарокомъ на сей збôръ кандидата, п. дра Ивана Добряньского, и удѣливъ голосъ п. Федорови Дмитрашеви, господареви зъ Ямницѣ, просившого о позволенье, ôтчитати власный утвôръ „*Стишокъ до збранныхъ выборцьвъ*“. Утвôръ той призначеный авторомъ до выдрукованя въ „Батькôвщинѣ“, объявився яко величава частина промовы до народу. Выступила въ нѣй въ цѣлôй первѣстнôй силѣ розбуджена свѣдомôсть народу на Пôдгôрю, повна вѣры, що наша правда въ кôнци мусить взяти верхъ! Съ порушеньемъ и окликами выслухали збранй того голосу, выйшовшого зъ ихъ внутра. Найдемо еще случай, надъ симъ объявомъ близше застановитись, натеперь нотуємо тôлько, що неожиданый сей выступъ загрѣвъ всѣхъ безъ рôжницѣ и ставъ намъ заповѣдію побѣды и красшихъ на будучнôсть видôвъ. Найбôльшому скептикови стало ясно, що крайна пора настала, щобы позакладати рускй политичнй товариства, котрыхъ словомъ и дѣломъ смѣло домагаются нашй оживаючй селяне.

Потôмъ выяснивъ п. дръ Добряньскій наглядно въ ясномъ и льогичномъ выкладѣ положенье рускаго народа въ загалѣ а селянъ въ особенности и зазначивъ тое незрушиме становище, котре яко Русинъ и заступникъ селянъ въ соймѣ займати буде. Своею хорошою рѣчію и не менше симпатичною особою осягнувъ нашъ кандидатъ, що при найблизшôй перервѣ обрадъ найшовся середъ громадою збитыхъ сельскихъ повагъ нашихъ, котрй его стискали, впевняючи его о найкрасшôмъ дусѣ народа сихъ околиць. Межи тымъ забравъ голосъ о. Заклиньскій, пôднѣсъ заслуги кандидата въ дѣлахъ рускихъ шкôлъ во Львовѣ, его смѣливе выступленье на недавнôмъ народнôмъ вѣчу, — а також зъ власныхъ многолѣтныхъ досвѣдôвъ пояснивъ всѣ евентуальности и противности при выборахъ. По нѣмъ забравъ голосъ давный нашъ депутатъ, п. Олекса Королюкъ зъ Побережа. Высоко заслужився ôнъ нынѣ для загального добра тымъ, що супротивъ п. дра Добряньского не тôлько объявивъ, що не свôй, а его выбôръ безъусловно попираe, але надто яко знаючій п. дра Добряньского по роду и зъ малку, гарными словами поручивъ его выбôръ.

Жалуємо, що натеперь не всьмо въ силѣ, всѣ тй прекрасній рѣчи дословно передати, але кто власными очима бачивъ одушевленье сего збору, той мусѣвъ собѣ сказати, що тй живымъ словомъ выказанй рѣчи свое дѣло зробили и упавши на рôдну ниву, неминучій пожитокъ принесутъ. На интерпеляцію п. Е. Желехôвского заповѣвъ п. дръ Добряньскій, що въ разѣ выбору буде правильно передъ своими выборцями справу зъ выповнюванья мандату складати, по чѣмъ предсѣдатель о. К. Церкевичъ еще разъ взываючи притомныхъ до безъусловнои єдности, замкнувъ збôры, тревавшй ôтъ 3 до 6 год. вечеромъ.

О кôлько зачуваємо, пôшли выбôры выборцѣвъ въ многихъ селахъ добре мимо великого натиску „властій“ автономичныхъ за польскимъ кандидатомъ п. Брыкчиньскимъ. О тыхъ неимовѣрныхъ буйствахъ выборчихъ напишемо небавомъ. На нынѣ зазначуємо фактъ, що межи жидôвскими агентами выборчими объявлявся спасенный переполохъ, ôтколи судъ окружный тутейшій засудивъ Альтмана и товар. за куповане голосôвъ для князя Пузины.

Не легковажимо собѣ противникôвъ нашихъ, але такъ якъ рѣчи стоятъ уповаємо, що день 8 лютого 1881, день горячои розправы, принесе побѣду хоругвѣ нашôй. *М.*

ИНТЕРПЕЛЯЦІЯ
пос. сов. В. Ковальского
въ справѣ конскрипціи.

Въ вторникъ 20 сѣчня (1 лютого) на 108 засѣданю рады державнои, а не въ суботу якъ бûдно подала Gaz. Narod., внесли рускй послы на чолѣ съ сов. Ковальскимъ интерпеляцію до министра-президента гр. Таффе яко управителя министерства внутрѣшныхъ справъ — о надъужитяхъ при конскрипціи въ Галичинѣ. Повне содержанье сеи интерпеляціи подамо, якъ тôлько дôйдутъ насъ стенографичнй записки. Нынѣ пôдносимо самъ фактъ, котрый, якъ показуе письмо рускихъ патріотôвъ умѣщене въ попереднôмъ ч-лѣ „Дѣла“, бувъ сповненьемъ щирои волѣ всѣхъ Русинôвъ. Не маючи повного тексту интерпеляціи, годѣ розводитись нынѣ надъ ви содержаньемъ. Всежь таки судячи навѣть пôсля неточныхъ записокъ вѣденьскихъ дневникôвъ можна сказати, що интерпеляція обняла весь богатый матеріялъ нагромадженый на Руси Галицкôй и була уложена съ тою простою а такъ вымовною явностію неоспоримыхъ фактôвъ, що навѣть середъ постороннихъ людій выкликае симпатію для несправедливо кривдженыхъ, а противникамъ замыкае уста, наповняючи ихъ грудь жовчію. Се враженье интерпеляціи Русинôвъ ôтбилося також въ дневникарствѣ. Такъ пише стара Presse: „Внесена нынѣ черезъ рускихъ послôвъ интерпеляція, дотычаща поступованя властій при списѣ людности въ Галичинѣ, заключае рядъ драстичныхъ фактôвъ о ревности, съ якою переводится въ Галичинѣ дѣло полонизаціи при кождôй случайности.“ Подавши коротко содержанье сеи интерпеляціи, кôнчитъ Presse такъ „колибы тôлько половина зъ поданыхъ въ интерпеляціи фактôвъ була правдива, то требабы признати, що галицкй панове добре розумѣютъ дѣло полонизаціи“! За тое Gaz. Narod. вѣрна своѣй традиціи называе тіи въ интерпеляціи обнятй факта „wymysłem“ — „kłamstwem“. Забула однакожь, що тіи „wymysły“ суть „niestety“ дуже добре потверджений безчисленными свѣдоцтвами повнои достовѣрности.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 108-е засѣданье палаты послóвъ. Пос. Дольгамеръ и товар. интерпелюютъ министра финансóвъ, чи при взбуреню умóвъ, яке вызвало у людности замѣрене пóдвышенье податку грунтового, правительство замѣряе предложити новелю закона, котрою бы зараджено несправедливому перетяженю, введено ревизію операт0въ взглядомъ реклямованя, и для рѣшаня въ реклямаційнóмъ поступованю утворено нову найвысшу инстанцію?“ — Посолъ Фридманъ и тов. предкладаютъ внесенье о змѣнѣ регулямину рады державнои. Зъ порядку дневного слѣдовали спеціяльнй розправы надъ закономъ противъ лихвы. Пос. Коссовичъ (зъ Буковины), дръ Жакъ, дръ Гринвальдъ, Шпайдъ, Цалингеръ и Обрачай ставили поправки до §§. 1, 2. и 3, котрй однакожь óткинено и принято три перши параграфы пóсля предложеня комисіи. Такъ само прійнято §. 4 по óткиненю поправки пос. Коссовича пóсля предложеня комисіи. На тóмъ перервано дальшй розправы надъ закономъ противъ лихвы. Замѣтною була óтповѣдь, яку давъ теперѣшный управитель мин. справедливости дръ Пражакъ на запытанье пос. Обрачая, чи правительство не думае обмежити загальнои здóбности векслевои (allgemeine Wechselfähigkeit) лише на особы, вписанй въ торговельный реєстръ. Мин. дръ Пражакъ óтповѣвъ вправдѣ въ своѣмъ имени, що таке обмеженье въ формѣ попереднымъ бесѣдникомъ пóднесенóй не дасться перевести, по неже пр. въ Чехахъ, въ Моравіи, въ долѣшнóй Австріи обмеженье права векслювости у малыхъ посѣдателѣвъ земскихъ потягнулобы злй наслѣдства, такъ якъ въ тыхъ краяхъ существуютъ касы пожичковй и запомоговй съ капиталомъ надъ 20 миліонóвъ, котрымъ орудуютъ зъ однои стороны вправдѣ на пóдставѣ гипотечного кредиту, але зъ другои стороны такожь на пóдставѣ особистого а именно векслевого кредиту. Черезъ обмеженье права векслювости спинивбыся розвóй сихъ институцій кредитовыхъ. Однакожь министеръ признавъ, що порушена справа есть многоважною и що надъ нею ведутся теперь дослѣды и обрады въ министерствѣ.

На тóмъ же засѣданю внѣсъ пос. сов. Ковальскій интерпеляцію о надъужитяхъ при конскрипціи въ Галичинѣ, о котрóй згадуемо на иншóмъ мѣстци.

Слѣдуюче 109 засѣданье палаты послóвъ óтбулося вчера.

(*Засѣданье палаты панóвъ.*) Дня 17 (29) с. м. óтбулося засѣданье палаты панóвъ. Ново именованй члены складаютъ свои приреченя. При розправахъ надъ будовою желѣзницѣ зъ Зимицѣ до Сераєва дуже замѣтною була бесѣда Шмерлинга, котрого погляды на становище Босніи и Герцоговины можна уважати въ тóмъ случаю яко выразъ опиніи мѣродайныхъ сферъ. Шмерлингъ пóднѣсъ не такъ техничну, якъ особенно политичну сторону проєктованои желѣзницѣ, котра маѣ злучити австрійску державу съ столицею Босніи. Берлиньскій договоръ уповажнивъ Австрію заняти Боснію и Герцоговину, хотяй Австрія не потребувала такого уповажненя. Скоро султанъ не мóгъ въ тыхъ краяхъ удержати ладу, то Австрія яко сосѣдка мала право вступити въ тіи краѣ и зробити ладъ. Австрія однакожь зажадала еще уповажненя óтъ Европы. Европа згодилась, Австрія занявши оба краѣ, привернула тамъ порядокъ. Єсьмо теперь въ Босніи и Герцоговинѣ. Якъ довго се потревае? Óтповѣдаю: на вѣки, бо причины, котрй наклонили насъ заняти тіи краѣ, не устали и николи не устанутъ, такъ якъ есть доказанымъ фактомъ, що Порта не моглабы тамъ удержати ладу. Такъ отже Шмерлингъ явно высказавъ гадку мѣродайныхъ сферъ австрійскихъ о постóйности окупаціи Босніи и Герцоговины, чого доси никто зъ правительственныхъ представителѣвъ еще не важився признати.

(*Диспозиційный фондъ.*) Въ комисіи буджетовóй велися 19 (31) с. м. нарады надъ фондомъ диспозиційнымъ. Референтъ пос. Мезникъ внѣсъ óтповѣдно до правительственного предложеня, щобы призволити на жадану суму 50.000 зр. Пос. Вольфрумъ выступивъ именемъ вѣрноконституційныхъ послóвъ противъ фонду диспозиційного и заявивъ, що вѣрноконституційнй немаючи теперь найменшого довѣрія до правительства будутъ голосувати противъ призволеня диспоз. фонду. Бесѣдникъ указуе на безплодность теперѣшного правительства на поли економичнóмъ, на що óтповѣвъ ему пос. Мезникъ словами: „централисты маючи за собою кóльканацятилѣтну безплодность економичну, вытворивши теперѣшный нужденный станъ финансóвъ, повиннй бы мовчати теперь въ тóй справѣ а не галасувати“. Гр. Генрикъ Клямъ-Мартиницъ протестуе противъ слóвъ Вольфрума, „що жаденъ совѣстный посолъ не може голосувати за диспозиційнымъ фондомъ“. Пос. Цайтгамеръ замѣчае, що Чехи якъ нибудь доси ничого еще не одержали, попираютъ однакожь теперѣшне правительство дтя того, щобы перешкодити поворотови централистичного правительства. Гр. Таффе выступае противъ замѣту Зиса будьтобы правительство стратило зъ очій державну идею. Правительство розбираючи жаданя поодинокихъ краѣвъ все розважае о скóлько они годятся съ интересомъ державнымъ. При голосованю прійнято фондъ диспозиційный всѣма голосами противъ голосóвъ вѣрноконституційныхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Министеръ финансóвъ предложивши буджетъ на р. 1881, котрый, якъ мы вже згадували, выказуе значный недобóръ 50 миліонóвъ, такъ закóнчуе свое финансове експозе: „некористнй результаты сегорóчного буджету не представляютъ хроничного объяву и могутъ въ значнóй части змѣнитися, якъ скоро устанутъ некористнй економичнй условія вызваній неурожайнымъ рокомъ и якъ скоро устанутъ послѣдствія минувшои вóйны. Однакожь, щобы дóйти до тревалои рóвновагы въ державнóмъ буджетѣ, до сего необходима строга ощаднóсть въ всѣхъ галузяхъ державнои управы. Природный взростъ державныхъ доходóвъ маѣ свои границѣ. Въ послѣдныхъ 20 лѣтахъ державнй доходы бóльше якъ удвоилися, а мимо того они вновнѣ вычерпуются з выча йными державными розходами. Мимо мирного направленя теперѣшнои заграничнои политики державнои Россіи, около третина розходóвъ обертаеся на потребы военного министерства. При такихъ условіяхъ министеръ финансóвъ уважае своимъ обовязкомъ высказатися за тымъ, щобы були предпринятй мѣры для уменшеня выдаткóвъ на удержанье военнои силы Россіи“. Такъ отже само россійске правительство пóдноситъ потребу зменшеня коштóвъ на удержанье войска и не можна сомнѣватися, що Россія, якъ показуе еи дотеперѣшна политика, буде поступати мирною дорогою и оминати всякихъ конфликтóвъ въ заграничнóй политицѣ, щобы съ тымъ бóльшими силами звернутися до внутрѣшнои реорганизаціи. Мы вже неразъ указували, що въ Россіи приготовляются теперь рóжнородний реформы, котрыми маѣ въ головнóй части осягнутися бóльша ощаднóсть въ выдаткахъ державныхъ. Основне переведенье сенаторскои ревизіи въ цѣлóй Россіи безперечно много причинится до сего, такъ якъ неустанно доходятъ вѣсти, що сенаторска ревизія выкрываѣ численнй надъужитя внутрѣшнои администраціи поповненй съ великою шкодою не тóлько самои людности, але и державного скарбу.

„Одесскій Вѣстникъ“ пише, що росс. правительство переводитъ теперь переглядъ о губерньскихъ и уѣздныхъ (повѣтовыхъ) урядахъ. Цѣль сего перегляду: объединити губерньску управу а заразомъ обновити еи складъ. Реформа губерньскои управы маѣ бути переведена въ дусѣ децентрализаціи. Россійскй часописи высказуются однакожь не дуже прихильно о замѣренóй реформѣ, такъ якъ не бачатъ въ нѣй достаточнои поруки, що дотеперѣшна самоволя генералъ-губернаторóвъ, губернаторóвъ и въ загалѣ административнои власти буде законно обмежена и устане вже разъ сумно звѣстна „ссылка по административному порядку“, пóдъ котрои гнетомъ болѣе цѣла сосп0льнóсть Россіи. Особливо „Молва“ высказуеся дуже неприхильно о тóй реформѣ и пóдноситъ наглячу потребу обмеженя самоволѣ администраціи.

Нужда и голодъ дуже сильно даются чути вже теперь въ цѣлóй майже Россіи. Въ Херсоньскóй, Харкóвскóй, Екатеринославскóй, Самарскóй и Саратóвскóй губерніи, не згадуючи вже о пóвнóчныхъ губерніяхъ пануе страшный голодъ. Такъ земства якъ и правительство стараются принести помóчь голоднóй людности, однакожь дотеперѣшнй средства грошевй, якъ нибудь доволѣ значнй, все таки оказуются недостаточными. Причина сего сумного стану почиваѣ въ тóмъ, що шпекуланты користаючи зъ нужды народа въ неурожайнóмъ р. 1879 закупили еще р. 1879 напередъ весь урожай на р. 1880 за безцѣнъ, а теперь людность не маѣ чимъ прокормитись. Теперѣшный голодъ есть наслѣдствомъ бездѣльности правительства р. 1879.

До „Одесского Вѣстника“ телеграфуютъ 19 (31) с. м. зъ Петербурга, що рѣшено знести доси существовавшій комитетъ для справъ царства польского. Такожь звѣщаютъ, що въ дипломатичныхъ сферахъ ожидаютъ назначеня папского нунція до Петербурга.

Англія. Въ низшóй палатѣ все еще ведутся завзятй розправы надъ надзвычайными мѣрами для усмиреня Ирляндіи. Ирляндцѣ съ цѣлымъ высиленьемъ своеи вымовы стараются протягати розправы. Въ понедѣлокъ велися дальшй розправы черезъ 21 годинъ. Парнель жадавъ óтроченя розправъ, але Глядстонъ, котрый самъ передъ кóлькома днями боронивъ черезъ чотыри годины своеи политики супротивъ Ирляндіи, спротивився óтроченю и розправы ведутся дальше, доводячи навѣть холоднокровныхъ Англичанъ до нетерпеливости. Глядстонъ замѣряе длятого поставити нагляще внесенье, щобы ухвалено право палаты, кождои хвилѣ замкнути дискусію. Тымъ часомъ появився биль о примусовыхъ мѣрахъ противъ Ирляндіи вже въ печати. Пóсля сего билю можна на приказъ вицекороля до 30 верес. 1882 арештувати въ певныхъ дистриктахъ кождого пóдозрѣлого о здраду стану, о пóдбурюванье або иншй злочиньства противъ публичного супокою.

Тымъ часомъ взбуренье Ирляндіи поступаѣ щоразъ дальше, а обава о фенійскихъ замахахъ збóльшаеся съ кождымъ днемъ. Дня 19 (31) с. м. порозлѣпляно не тóлько въ Ирляндіи але и въ многихъ мѣстцевостяхъ Англіи пóдбурюючй плякаты фенієрóвъ. Фремана журналъ заявляе, що биль Форстера гóршій óтъ строгого указу царя, и взываѣ Ирляндцѣвъ до завзятои борбы.

На случай, якбы законъ о примусовыхъ мѣрахъ зóставъ принятый, замѣряе земска лига (Land-Lige) перенестися зъ Дублина до Глясговъ або до Лондону.

Въ Дублинѣ зóбралися 15 (27) с. м. ирляндскй епископы на нараду що до ирляндского руху. Ухваленй резолюціи заявляютъ, що теперѣшный станъ земскои власности въ Ирляндіи не дасться довше удержати и загрожуе публичному спокоеви и добробыту народа, що прото основна реформа стану поземельнои власности въ Ирляндіи есть необходима. Заразомъ освѣдчилися ирляндскй епископы противъ примусовыхъ средствъ замѣреныхъ противъ Ирляндіи. Резолюціи ирляндскихъ епископóвъ въ загалѣ совсѣмъ оправдуютъ поступованье земскои лиги ирляндскои и самыхъ Ирляндцѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Вѣнчанье** архик. Рудольфа съ кн. Стефанією óтбудеся, якъ пишуть дневники брукселъскй, 6 (18) мая с. р.

— **ВПр. митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** бувъ дня 19 (31) м. м. на авдіенціи у Є. В. Цѣсаря.

— **Маршалокъ краєвый дръ Зыблікевичь** маѣ розпочати урядованье доперва 1 марця с. р.

— **Перемыска гр. к. консисторія** розóслала сими днями куренду, взыгаючи деканóвъ, щобы скликали соборчики, где бы священики застановились надъ теперѣшнымъ закономъ церковно-парохіяльнои конкуренціи и подали проєктъ реформы того закона. Такій проєктъ, основаный на бóльшости голосóвъ, маѣ деканъ предложити якъ найскорше консисторіи, óтъ котрои зажадавъ Выдѣлъ краєвый въ найкоротшóмъ часѣ практичныхъ информацій, такъ якъ вже въ найблизшóй сесіи прійде пóдъ обраду змѣна згаданого закона.

† **Людвикъ Скшиньскій**, посолъ до рады державнои зъ бóльшихъ посѣлостій выборчого округа Самбóрского, умеръ въ Вѣдни дня 15 (27) м. м. Покойный вóйшовъ до рады державнои яко посолъ по разъ першій въ роцѣ 1867 и займавъ жежи польскими послами значне становище съ своими бóльше либеральными гадками, а межи иншими, занимався справами финансово-економичными, бувъ референтомъ буджету въ соймѣ и критикувавъ проєктъ въ справѣ будóвлѣ соймовои.

— **Въ окрузѣ выборчóмъ Горлицѣ-Бѣчь** óтбудеся выбóръ посла зъ групы сельскихъ громадъ на соймъ краєвый дня 5 (17) марця с. р.

— **Центральный Выдѣлъ товариства „Просвѣта“** завѣдуючій фундацією бл. п. Франца Фронца, надавъ стипендію тонжь фундаціи въ рóчнóй квотѣ 100 зр. Алексею Хтьею, ученикови IV клясы Перемыскои гимназіи. Єсть то сынъ убогого селянина въ Буцовѣ, óтзначаючійся взоровымъ поведеньемъ и пильностію въ наукахъ.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: Вечеръ музикальный, устроеный заходомъ тов. Рускои Бурсы и филіи „Просвѣты“ удався надъ всяке сподѣванье. Велика саля замкова була биткомъ набита а много гостій мусѣло óтóйти домóвь, бо не було вже билетóвъ. Публика вельми одушевлена розóйшлась домóвь а першій музикальный вечеръ зробивъ сильне впечатлѣнье. Близшй вѣсти подамо пóзнѣйше.

— **Именованй** провизоричными комисарями повѣтовыми: Володимиръ Лавровскій и Діонизій Завадскій; провизоричными концепистами Намѣстництва: Мавриційгр. Дѣдушицкій и дръ Адамъ Федоровичъ.

— **Перенесено** комисарѣвъ повѣтовыхъ: Юліяна Горницкого зъ Добромиля до Перемышля, Іосифа Волошиньского зъ Горлицъ до Грибова, Едмунда Навроцкого зъ Перемышлянъ до Чорткова, Володислава Коростеньского зъ Грибова до Добромиля, Северина Баньковского зъ Мостискъ до Рогатына; концепистóвъ Намѣстництва: Юліяна Кокуревича зъ Кросна до Горлиць, Володислава Яроша зъ Станиславова до Городка; практикантóвъ концептовыхъ Намѣстництва: Юліяна Нападієвича зó Львова до Бродóвъ и В. Бухлевича зó Львова до Кольбушевы.

— **Рухъ антисемитскій** не зльокализовався на саму Нѣмеччину, но розшираеся и на иншй державы. У насъ вже пóднесли въ радѣ державнóй тую справу послы Грайтеръ и Шеффель при розправѣ надъ закономъ противъ лихвы, а якъ доносятъ чужй часописи, то вже зачалася и въ Франціи агитація провинціональнои прасы противъ жидóвъ. Богатй капиталисты въ Парижи задумали навѣть основати великій органъ въ цѣли антисемитскои агитаціи въ Франціи, при котрого выдаваню возьме головну участь знаный комунистъ Генрикъ Рошефоръ.

— **Зъ пóдъ Жовкви.** Дня 27 лат. сѣчня óтбулися въ Жовквѣ выборы до рады повѣтовои зъ меншихъ посѣлостій. Выбрано всѣхъ рускихъ кандидатóвъ бóльшостію 93 голосóвъ противъ 72. Выбранй именно слѣдуючй: (6 селянъ) Андрухóвъ вóйтъ зъ Дзѣболокъ, Бойко зъ Кошелева, Дмоховскій зъ Нового села, Пастернакъ зъ Веринъ, Пелехъ зъ Мацошина и Сапрука зъ Дзѣболокъ; (4 священники) Брылинскій зъ Жовтанець, Фолисъ зъ Деревнѣ, Калитовскій зъ Замочку и Тустановскій зъ Пилъ; кромѣ того Богданъ Дѣдицкій зъ Жовкви и дръ Сильвестеръ Дрималикъ зъ Жовкви.

Послѣдній выборы до рады повѣтовои и еи господарка за минувшій 3-лѣтный періодъ научили вже нашихъ людій, якъ поплачуе легкодушнóсть при выборахъ. Тожь якъ одинъ мужь стояли сельскй выборцѣ другъ при другѣ, и тóлько мала часть далася позыскати агитаторамъ противнои стороны. И справдѣ не мала була форса польскои партіи съ своимъ маршалкомъ п. Вайгартомъ на чолѣ. На кóлька недѣль передъ выборами розóслано вже óтозвы до вплывовыхъ людій, а коли выборцѣ зѣхались на выборы, тогды доперва окружила ихъ цѣла фалянга панкóвъ, пóдпанкóвъ и такихъ Русинóвъ (?!) якъ бувшій вóйтъ куликóвскій Породько, и нуже договорюваньемъ, трактаментами, дискредитованьемъ священьства позыскувати селянъ на свою сторону, вныхаючи имъ насильно свои картки. Ихъ листа складалась зъ 8 рускихъ селянъ (нѣмыхъ орудій польскихъ), 3 пóдпанкóвъ и одного нѣмця-колониста. А щобы тымъ легше селянъ позыскати, литографовали они половину своихъ картокъ по руски. Но щожь? Нарóдъ нашъ еще такъ низько не упавъ, щобъ не мавъ власного почутя. Особливо старшй выборцѣ, веденй бóльше досвѣдомъ, якъ хвилевыми афектами, стояли непоколебимо. Що и руске вѣче во Львовѣ, на котрóмъ були многй зъ выборцѣвъ, користно вплынуло на ихъ умы, а тымъ способомъ посередно причинилося до спаралижованя контраагитаціи, тое не дасться заперечити, и дай Богъ, щобъ подóбнй митинги хоть разъ въ рóкъ повторялись!

Еще мусимо гдещо сказати о патентахъ Іосифиньскихъ, котрй ужили панове Поляки яко орудіе, щобы по свому перевести выборы. Еще передъ тыжднемъ кинули свѣжій транспортъ патентóвъ межи люде по селамъ, а въ самóй Жовквѣ поставили руского чоловѣна насередъ ринку, котрый тй письма селянамъ въ дни торговй и въ недѣлѣ роздававъ, приговорюючи до того, що то óгъ староства (!). То було власне причиною, длячого зъ священикóвъ окрестныхъ ино 4 було выборцями, и длячого зъ гдеякихъ селъ удались навѣть депутаціи до староства и просили о выясненье содержаня тыхъ писемъ. Булобы може прійшло гдекуда и до бóльшихъ ексцесóвъ, колибъ не староста п. Герингеръ, котрый своею тактовностію утихомирилъ тую разячу справу, а селянамъ вытолкувавъ, що теперь грóшь о много дорожшій, якъ передъ 100 лѣтами, тожь и священикъ, котрый бере за требы десять разъ бóльше, якъ тогды, еще не бере много. Тое дуже успокоило нашихъ селянъ, и такъ закóнчилася исторія съ патентами. Коло Мостóвъ, якъ зачуваемъ, маютъ навѣть жандармы выловлювати у селянъ патенты, и потягати до отвѣчательносии тыхъ, котрй ихъ розкидаютъ.

— **Фалшованй новй десятки паперовй** появились вже въ Пештѣ, хотяй многй еще и не мали въ рукахъ тыхъ новыхъ банкнотóвъ.

— Дня 5 (17) с. м. óтбудеся **музикально-декляматорскій вечеръ съ танцями** въ Чернóвцяхъ, устроеный товариствами „Союзъ“, „Руска Рада“ и „Руска Бесѣда“ въ комнатахъ „пóдъ чорнымъ орломъ“. Цѣна мѣстць: льожа 5 зр., карта вступна для однои особы 1 зр. 50 кр., карта фамилійна для 4 особъ 5 зр. Половина чистого доходу призначена на фондъ „Народного Дому“ въ Чернóвцяхъ.

— Товариство **„Руска Бесѣда“ въ Перемышли** устроює на дни 3 (15) лютого въ сали рады мѣскои вечеръ съ танцями, зъ котрого чистый дохôдъ призначеный въ користь убогои учащоися молодежи. Початокъ о 8 годинѣ вечеромъ.

— **Билетôвъ** на *вечеръ съ танцями*, устроюваный заходомъ рускихъ акад. товариствъ „Дружнiй Лихвярь“ и „Академическiй Кружокъ“ въ великôй сали Народного Дому на дни 27 сѣчня (8 лютого) можна дôстати въ комнатахъ обохъ товариствъ, въ канцеляріи тов. „Просвѣты“, у господаря „Рускои Бесѣды“, а въ день вечера при касѣ.

Землетрясенье далося чути дуже сильно дня 15 (27) с. м. въ Бѣли и Бернѣ въ Швайцаріи. Въ Бернѣ порознадалася мѣска вежа, дзвоны въ цѣлôм мѣстѣ зазвучали и спало на землю до 90 коминôвъ.

— **Справозданье рôчне Выдѣлу рускои Бурсы въ Стрыю що до майна товариства.** 23. о. Вол. Леонтовичь зъ Миколаева, п. Мышковскiй зъ Вѣдня по 1 зр. 20 кр. — 2 зр. 40 кр.; 24. оо. Іос. Левицкiй зъ Ракова, Ал. Корытко зъ Тухлѣ, Вол. Галиковскiй зъ Либохоры, Вас. Давидякъ зъ Гребенова, Зол. Глиньскiй зъ Кропивника, Ив. Трембицкiй зъ Болехова, Мих. Лопатыньскiй зъ Побука, Ал. Петровичь зъ Чолганъ, І. Каратницкiй зъ Солукова, Петро Турчмановичь зъ Лисовець, Анд. Ковальскiй зъ Туры вел., Ив. Кизима зъ Слободы, Вол. Микитка зъ Пôдбережа, пп. Вас. Микитка, Вас. Небыловець зъ Перегиньска, оо. Кучиньскiй игум. зъ Крыстинополя, Шпытко зъ Илемба, Громницкiй зъ Журавна, Гарасевичь зъ Козары, Шкурганъ зъ Красного, Бобикевичь зъ Струтына выжного, Гр. Грыцей зъ Демянова, п. Василь Хомей зъ Грабова, п. Громницкiй, професоръ зô Львова, п-ѣ Пав. Кобырньска, Н. Н. по 1 зр., — 26 зр.; 25. о. Алекс. Стефановичь, катих. зô Львова 66 кр.; 26. оо. Дамянъ Вахнянинъ зъ Вышнева, Желехôвскiй зъ Стрыя, Мих. Горбовый зъ Долины, Юл. Рожанковскiй, Гриневецкiй, п. Василь Авдыковскiй и панна Авдыковска зъ Добрянъ, Ст. Левицкiй, учитель, дръ Щуровскiй, п. Шараневичь, академ. по 50 цт.,— 5 зр.; 27. о. Василiй Небыловець зъ Перегиньска 40 цт., Криштофовичь 10 цт., — 50 цт. Разомъ 458 зр. 6½ цт. — Б) Выдатки. 1. Выдатки секретаря, друкъ статутôвъ, печатки, порторія — 22 зр. 36½ кр.; 2. Запомога ученикамъ 14 зр.; 3. Закупно и оправа книжокъ до науки 19 зр. 64 кр.; 4. Решта належитости за парканъ 20 зр. 72 кр.; 5. Решта довгу о. Мацѣвскому, затягненого на закупно пляцу 92 зр. Разомъ 168 зр. 72½ цт. Проти доходови 458 зр. 6½ цт. ставится розхôдъ 168 зр. 72½ цт., лишаєся 289 зр. 34 цт. — В) Станъ касы зъ кôнцемъ р. 1880. При кôнци року 1879 було въ касѣ 237 зр. 83 цт. готôвкою и 96 зр. цѣни. пап. Въ роцѣ 1880 прибуло 289 зр. 34 цт., разомъ 537 зр. 17 ц. грôшми и 96 зр. цѣнными паперами.

Пересылаючи се справозданье, почуваєсь Выдѣлъ до святого обовязку, всѣмъ ВП. добродѣямъ зложити найщирше спасибôгъ, а заразомъ осмѣляєсь просити о ласкаву память и на дальше. Товариство намѣряє вже въ сѣмъ роцѣ приступити до построєня мешканя на Бурсу, котре стояти буде въ приближеню до 8000 зр. Принимаєсь оно за се велике дѣло, переняте думкою, що ВП. Родимцѣ неôткажутъ єму и на дальше своєи помочи.

Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы въ Стрыю.
Ю. Федусевичь, засг. предсѣдателя.
И. Вахнянинъ, секретарь.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василiя Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 47) Посредствомъ Редакціи „Галицк. Сіона“: Всч. о. Колянковскiй зъ Радчи 8 зр.; 48) Всч. о. Изидоръ Дольницкiй духовникъ семинаріи, другiй разъ 5 зр.; 49) Изъ складки зôбранои въ Архикатедральнôй церквѣ св. Георгія во Львовѣ въ день Рождества Христова 14 зр. 72 кр.; 50) Всч. о. Мудрыкъ Алексей изъ складки, именно ôтъ П. Т.: о. Лопатыньского зъ Комарова 1 зр., ôтъ обшару дворского въ Комаровѣ 2 зр., ôтъ обшару дворского въ Викторовѣ 1 зр., ôтъ о. Бобикевича зъ Викт. 2 зр., ôтъ о. Левицкого Емiлiяна зъ Майдану 2 зр., ôтъ п-ѣ Левицкои Анны 1 зр., ôтъ оо. Раковского Лон. 1 зр., Кушлика Павла 1 зр., Белея Прокопа 1 зр., Жолевича Петра 1 зр., вицедек. галицкого Гошовского Ник. 4 зр. Моха Рудоль. 2 зр., Косевича Т. 1 зр., п-ѣ Воляньскои П. 1 зр., п. F. Ch. 2 зр., — разомъ 23 зр.; 51) Всч. о. Сологубъ сотрудникъ въ Добротворѣ дек. буского ôтъ церкви въ Добротворѣ 3 зр. 90 кр., ôтъ церкви Стриганка 2 зр., ôтъ Всч. о. Гнатевича пар. Добротвора 2 зр. 10 кр., ôтъ себе 2 зр., разомъ 10 кр.; 52) Всч. о. Олесницкiй Григ. дек. гусятын. ôтъ Всч. о. Туркевича Антонiя зъ Орышковець 5 зр., ôтъ п-ѣ Єлены Туркевичь 5 зр., ôтъ церковного брацтва зъ Хлопôвки 1 зр., зъ Говилова датокъ 51 кр., ôтъ себе 2 зр.—разомъ 13 зр. 51 кр.; 53) Впр. кр. Лѣсевичь зôбранi датки въ Кутахъ 8 зр. 40 кр.; 54) Всч. о. Кобыляньскiй Іосифъ зъ Марковои изъ складки въ церквѣ 2 зр. 26 кр.; 55) Всч. о. Добряньскiй Теоф. зъ Акришоръ датки ôтъ громады 3 зр., ôтъ себе 1 зр., — разомъ 4 зр.; 56) Всч. о. Березовскiй Тома зъ складки въ церквѣ Мартинова нового 3 зр., Мартинова старого 4 зр. 30 кр., зъ Тенетникъ 3 зр., — разомъ 10 зр. 30 кр.; 57) Всч. о. Вахнякъ Дим. зъ Протесъ ôтъ брацтва церковного въ Протесахъ 2 зр., въ Дубровôй 2 зр., ôтъ себе 1 зр., ôтъ п-ѣ Михалины Вахнякъ 1 зр., — разомъ 6 зр.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Товариство „Просвѣта“** выдала нову дуже цѣнну и важну книжочку: **„Паша душа въ господарствѣ.** Написавъ *І. Барвѣньскiй*“. (Въ вел. XVI стор. 96.)—яко четверту зъ ряду книжочку на поли „практичнои науки господарства сельского“. Книжочка тая поясняє дуже ясно и для загалу приступно значенье пашѣ, єи всѣлякôй роды, способôвъ управы, и т. д. Р. 1882 маєбути замкнена границя для ввозу худобы заграничнои, тожь розвôй скотоводства въ нашôмъ краю представляєся справою дуже важною для подвигненя народного добробыту, а управа пашѣ и єи рацiональне спожитковане для хову товару єсть найважнѣйшимъ средствомъ для розвою скотоводства краевого, такъ дуже у насъ занедбаного. Выкладъ книжочки дуже популярный надаєся якъ неможь лучше, щобы поучити нашь народъ въ тôмъ взглядѣ. Книжочка о „Пашѣ“ повинна якъ найбôльше розповсюднитись межи нашимъ народнымъ учительствомъ и межи самымъ народомъ, щобы якъ найскорше звернути увагу народа на тую важну галузь продукціи господарскои и поучити о способѣ плеканя сего важного жерела економичного добробыту народного. Книжочка обнимає майже 100 сторôнъ дрôбного друку, а мимо того коштує тôлько 25 кр. а. в. Дôстати можна въ канцеляріи товариства „Просвѣта“ во Львовѣ ул. Кракôвска ч. 14 и за посередництвомъ всѣхъ филiй сегожъ товариства.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦIИ.

Всч. Н. Г. въ Яз. На рôкъ 1881 еще не уплатили Вы ничого на „Дѣло“. *Всч. І. О. въ Ланôвци.* Зъ присланыхъ 5 зр. передано товариству „Просвѣта“ 2 зр., за „Научный мѣсяцословъ“ о. Наумовича (2 примѣрники) заплачено 1 зр. 50 кр., отже на „Дѣло“ лишилося 1 зр. 50 кр. *Ч. авторови ôтповѣди* въ имени вѣденьскихъ питомцѣвъ: Безъименныхъ письмъ зъ засады не умѣщаємо, тымъ менше, если они надôсланi въ имени зборовои особы. Єсли заявленье Ваше єсть дѣйстно исповѣдiю вѣденьскихъ питомцѣвъ, просимо о пôдписы дотычащихъ питомцѣвъ, а тогды Ваша ôтповѣдь буде безъ перешкоды умѣщена. Кто промовляє въ имени зборового тѣла, повиненъ выказати свою легитимацію, инакше моглибы мы бути нараженi на мистификацію. — *Вп. Оп.* Кôнця статiи выжидаємо. Бôльше листовно. Стараємося студiю надъ грунтовымъ податкомъ якъ найскорше умѣстити и для толо залишаємо фейлетонъ и иншi статiи въ надѣи, що нашi послы звернутъ свою увагу на важнôсть реформы грунтового податку. — *Безгименному дописователеви зъ Вигникъ*: Просимо подати намъ доказы на факта наведенi въ Вашôй дописи. Не шкодилобы такожь объявити имя, котре буде задержане въ дискреціи. Безъименнôсть єсть завсѣгды причиною до недовѣрія. *Вп. о. Н.* О скôлько сягаютъ нашi информаціи, зъ голоснои справы получшеня быту священьства при теперѣшнôмъ станѣ финансôвъ и фискальнôмъ стремленю правительства не можна собѣ робити надѣй. Радше можна обавлятись уменшеня, якъ убôльшеня. *Всч. о. К.* Ваша статія „о найбôльшôмъ фундаментѣ религiи въ собѣ“ дуже ôтповѣдна для церковнои, але не для политичнои часописи. Рукопись остаєся до Вашои розпорядимости. *Безъ именному дописователеви зъ пôдъ Львова*: Ваша допись совсѣмъ незрозумѣла. Руска азбука Вамъ видимо досыть чужа, тожь може устно зможете бôльше зрозумѣло объяснитись. *Вп. Гео.... въ Т.* Фактъ за надто ненравственный, щобъ можна єго публикувати. Впрочѣмъ увзгляднѣтъ §. 489 зак. кар., котрый збороняє оголошувати хочьбы навѣть правдивi факты єъ приватного и родинного житя. *Всч. о. В. въ К.* Ваша допись буде пôзнѣйше умѣщена.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: о. И. Д. въ Дараховѣ 1 зр., І. Д. въ Поздячи 50 кр., С. Х. въ Яворовѣ зр. 2·50, А. Б. въ Март. нов. зр. 1·30, о. А. М. въ Видыновѣ зр. 1·30, о. Г. К. въ Гаяхъ зр. 2·50, о. І. Щ. въ Боковѣ зр. 1·30, о. М. Ч. въ Товстôмъ зр. 2·50, о. К. К. въ Скалѣ 2 зр. (*Дальше буде.*)

Курсъ львôвскiй зъ дня 3. л. лютого 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278 —	281 —
„ львôн.-черн.-яс. по 200 р.	171 —	174 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 65	99 60
„ „ „ по 4% ав.	92 -	93 —
„ „ „ по 5% ав. перiод.	98 65	99 60
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 65	103 55
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 70	103 60
3. Листы довжнi за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	98 25	99 25
Облиги комунальнi Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	20 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскiй	5 47	5 57
„ цѣсарскiй	5 49	5 59
Наполеондоръ	9 34	9 42
Нôвимперiялъ	9 65	9 75
Рубель россiйскiй срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 22½	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 70	58 30
Серебро	99 50	100 50

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Оголошенье.

Про недостатокъ здоровля до господарки єсть въ замѣну одинъ зъ найлучшихъ приходôвъ, котрый має 160 моргôвъ дуже доброи землѣ,—на такiй, где переважалабы лугова господарка, якъ примѣромъ въ сторонахъ надъ-Днѣстровыхъ. — Адресъ: П. Д., почта Книгиничи, пов. Рогатыньскiй. (1—3)

Der Pain-Expeller
mit „Anker“
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ єго иннымъ. Тѣ єго свойства, котрымъ бнъ безъ всякои реклямы своє велике розширенье въ цѣлôй Австрiи завдячує, суть найлучшою порукою єго скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Нагника; *въ Сямборѣ* у И. Алексеевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (1—11)

По 90 кр.
ШАПКИ
зъ досконалои имитацiи
Астрахану
для мужчинъ, женщинъ и дѣтiй
въ торговли
БРАТЕЙ ЛЯНГНЕРЪ
во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 19.
(3—4)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКIЙ,
артистъ-малярь,
образовавшися за границю звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религiйнi образы рôжнои величины.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскiй во Львовѣ, ул. Кракôвска, ч. 20.* (4—10)

РУКОДѢЛЬНЯ
женьского одѣня
Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, пріймає всякi дотычащi роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнi гафты и т. п. **по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.**
Удѣляєся зарôвно науки крою.
(3—15) **І. Юркевичь.**

Кто сомнѣваеся,
чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** *„Krankenfreund“*, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанi средства лѣкарскi подрôбно и ôтповѣдно обговоренi, такъ що съ всякимъ спокоємъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденцiйну до повысше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдаткôвъ. (1—8)

НОВООТВОРЕНА ТОРГОВЛЯ
СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ
Е. Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ при пляцу Марiяцкôмъ ч. 10, 2—3
поручає
БУКЕТЫ
бáлевi, весѣльнi, котiлiоновi и столовi въ свѣжихъ и засущеныхъ цвѣтôвъ;
Гарнитуры балевi
камелiи и другi цвѣты до волося парискаго выробу.
Всякi порученя зъ провинцiи выповняются якъ найточнѣйше.

Илюстрованi цѣнники на рôкъ 1881
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнi и ножевi, поправленi и патентованi (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).
Вильзона, Гове, Цилиндровi, Саксонiя, Ренанiя, Принцесъ, Експресъ.
Гваранція 5-тилѣтна.
Раты тыждневi по 1 зр.
Замѣна и спецiяльнi направы.
Човенка, части складовi, иглы и олива.
Поручає
ІОСИФЪ ИВАНИЦКIЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.
Машины Зингера въ фабрики въ Глясговѣ, въ Англiи, котрi такъ шумно продаются за оригинальнi американьскi, пріймаю до переробленя на Зингера поправленi за оплатою 15 зр. 4—?

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскiй.**
Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 8. Львôвъ, Середа 28 сѣчня (9 лютого) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ свят) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в.ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Вчера одержали мы слѣдуючу телеграму:

Станиславôвъ, 8 лютого 2 год. по полуд. Посломъ выбраный адвокатъ дръ Иванъ Добряньскій. Голосуючихъ було 118, дръ Добряньскій одержавъ 63 гол., противный кандидатъ польскій (Брыкчиньскій) 53 голосôвъ, а 2 голосы уневажнено.

Такъ отже по многихъ неудачахъ и сумныхъ досвѣдахъ Галицка Русь розбуджена до нового житя и мирной дѣятельности сполучеными силами — ôтнесла першу побѣду при выборахъ. Мы, що вже ôтъ давна указовалисьмо на тяжку задачу нашихъ парляментарныхъ заступникôвъ середъ теперѣшныхъ що найменше сумныхъ обстоятельствъ цѣлого краю и всеи людности, и пôдносили потребу выдвигненя новыхъ силъ, котрйбы скрѣпляючи ряды давныхъ заступникôвъ нашихъ, могли вповнѣ ôтповѣсти тôй тяжкôй задачи парляментарнôй, витаємо съ повною радостію выбôръ Вп. дра Ив. Добряньского не тôлько яко потѣшаючій объявъ новорозбудженои а згодою и щирымъ патріотизмомъ скрѣпленои силы Русинôвъ, але такожь яко выразъ высше указаного стремленя рускаго народа до активности. Маємо повну надѣю, що нововыбраный рускій посолъ, вповнѣ свѣдомый активнои програмы рускаго народа, станеся ѳи непоборимымъ защитникомъ на новôмъ поли своеи дѣятельности. А коли вже бесѣда о выборахъ, то уважаємо на часѣ пригадати еще и на другй надходячй выборы зъ львôвского и коссôвского округа выборчого. Най насъ перша побѣда не упоює, а стережѣмъ нашихъ позицій, нашои солидарности, нашои тактики народнои.

ИНТЕРПЕЛЯЦІЯ

до министра - президента

въ справѣ конскрипціи въ Галичинѣ.

Съ кождою почтою приносятъ рускй часописи надзвычайно численнй вѣдомости, потвержденй такожь приватными донесенями до рускихъ послôвъ, о грубыхъ безправностяхъ и своєвольныхъ дѣлахъ, якихъ гдекотрй ц. к. старосты и майже всѣ черезъ нихъ установленй органы допускаются при списѣ людности въ Галичинѣ, а особенно взглядомъ табеляричнои рубрики IX, дотычащои „домашного языка“.

Зъ множества такихъ надъужить позволимо собѣ въ слѣдуючôмъ навести лише гдекотрй:

Старосты въ Дрогобычи, Скалатѣ и Бродахъ заказали выразно, выповняти въ рускôмъ языцѣ табелѣ съ польскими и рускими написами выданй, а староста въ Бродахъ кромѣ того розпорядженьемъ зъ 17 сѣчня 1881 Ч. 769 загрозивъ громадѣ Пониква войсковою асистенціею, ѳсли она важится при тôмъ обставати, щобы табелѣ були выповненй въ рускôмъ языцѣ. Сей заказъ мавъ вплывъ такожь и на иншй громады сего повѣта, якъ пр. на Тростянець великій, где комисарь въ присутности бôльше свѣдкôвъ роздеръ табелю, выповнену Русиномъ Стефаномъ Чагариномъ по руски, лише длятого, що она була выготовлена въ рускôмъ языцѣ, при чѣмъ еще высмѣвавъ рускій языкъ найбôльше простацкими словами.

Въ повѣтѣ Долина и Калушъ переводили списъ людности народнй учителѣ, законно выключенй ôтъ сего дѣловодства.

Комисарѣ въ Биберцѣ, Вульцѣ, Гутискахъ, Демнѣ, Пôдвысокôмъ и Курянахъ коло Бережанъ выповняли IX рубрику табелѣ совсѣмъ своєвольно; такъ само робивъ въ Вербижи (пов. Коломыя), народный учитель, котрому повѣрено списъ людности. Комисарь въ Ляшкахъ, Твержи и Тулиголовахъ накинувъ всѣмъ Русинамъ польскій языкъ яко домашный. Въ цѣлôмъ жовкôвскôмъ повѣтѣ суть табелѣ неправдивй. Комисарѣ въ Хлопôвцѣ (пов. Гусятынъ), дальше въ Збаражи, Скалатѣ, Куликовѣ, Борщовѣ, въ Выжнянахъ коло Глинянъ выповняли IX рубрику пôсля обряду. Въ Бисковичахъ (пов. Самбôръ) вписавъ комисарь не тôлько Мазурамъ, але и всѣмъ тамже проживаючимъ Русинамъ языкъ польскій яко домашный, хоть Русины говорятъ въ обходѣ и дома выключно лише по руски. Въ Пôдгôрю (передмѣстю Перемышля) ужывъ комисарь сего пôдступу, що ôнъ кождому Русинови, котрый на ѳго запытанье въ польскôмъ языцѣ ôтповѣвъ по польски, записавъ польскій языкъ яко домашный, хотяй Русины енергично противъ того протестовали.

Въ Коропци коло Бучача комисарь дивився на тоѳ совсѣмъ рôвнодушно, якъ народный учитель прилюдно агитовавъ за польскимъ языкомъ яко домашнымъ. Въ Коссовѣ подôльскôмъ поважився комисарь прилюдно обезчестити тыхъ, що ôтважились подати рускій языкъ яко свôй домашный. Въ Добротворѣ комисарь навѣть цѣлкомъ залишивъ выповнити IX рубрику въ присутности сторôнъ и загрозивъ одному Русинови публично „польскимъ“ арештомъ за тоѳ, що сей поважився звернути увагу комисаря на ѳго неправильне поступованье. Тожь само сталося въ Снятынѣ.

Въ Поморянахъ комисарь збезчистивъ публично и выдаливъ за дверѣ спôвфункціюнуючого съ нимъ заступника громады Теодора Макуха за тоѳ, що сей звернувъ увагу комисаря на неправильне поступованье при выповняню IX рубрики взглядомъ Мазурôвъ и Жидôвъ.

Въ Дѣдышевѣ коло Яцыщева рускій священикъ Теодоръ Мацелюхъ, 68-лѣтный старець, не явився при комисіи дня 18 сѣчня с. р. яко въ день Богоявленя, а коли 19 сѣчня с. р. явився съ метриками и вытягами уродженыхъ въ л. 1861—1867 мужескихъ осôбъ и на кôлька увагъ комисаря давъ ôтповѣднй поясненя, зôставъ черезъ комисаря збезчещеный словами: „попôвъ и драбôвъ не потребуємо“, чинно зневаженый и за дверѣ вытрученый, причѣмъ комисарь подеръ парохіяльнй акта.

Тенденція сего незаконного поступованя органôвъ, котрымъ повѣрено списъ людности, ѳсть ясна для кождого, кому хоть въ части знанй политичнй ôтношеня и положенье Русинôвъ. Она стремитъ до того, на дѣлѣ существуючу числову перевагу руского населеня въ краю черезъ неправдиве выповненье IX рубрики табелѣ офиціяльно зменшити въ користь польского населеня и на пôдставѣ въ сей спосôбъ сфабрикованыхъ датъ унеможливити переведенье политичного и народного рôвноуправленя Русинôвъ въ школѣ, въ урядѣ и въ публичнôмъ житю.

Понеже высше наведене поступованье змѣряѳ до очевидного нарушеня политичныхъ и народныхъ интересôвъ Русинôвъ, то чуємося споводованй запытати Ѳ. Е. ц. к. управителя министерства внутренныхъ справъ:

1. „Чи наведенй надъужитя ц. к. старостôвъ и ихъ комисарѣвъ при народочисленю въ Галичинѣ суть Ѳ. Ексц. знанй?“

2. „Що зарядили Ѳго Ексцеленція, щобы тіи безправности були устороненй?“

Вѣдень, 1 лютого 1881.

Ковальскій. Кулачковскій. Озаркевичъ. Газе. Офнеръ. Рорманъ. Гербстъ. Вольфрумъ. Пирко. Фальцъ. Якшъ. Менгеръ. Томашукъ. Клинкошъ. Ширъ. Беръ. Едвардъ Зисъ. Ленцъ. Оппенгаймеръ. Чедикъ. Вайсъ. Швабъ. Винше. Гардтъ. Зах. Германъ. Розеръ. Решаверъ. Клявди. Вальдертъ. Штеръ. Граничъ. Хлюмецкій.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

II.

(Дальше.)

Мы такимъ способомъ оглянули справу ошацованя зъ рôжныхъ сторôнъ, и зъ кождои стороны пересвѣдчились, що бôльша посѣлôсть, користаючи изъ набутои штучными способами, а не безъ помочи политичныхъ властій, перемагаючои сили въ повѣтовыхъ и краєвыхъ комисіяхъ шацунковыхъ, успѣла звалити неминуче пôдвышенье грунтового податку зъ себе на посѣлôсть селяньску, а то черезъ выняткове и довôльне, низьке оцѣненье лѣсôвъ, зъ котрыхъ она въ всхôднôй Галичинѣ 94%, а въ захôднôй 80% (цѣлого лѣсного обшару) посѣдаѳ. Ѳще тôлько одно пытанье мы не досыть точно выяснили. Звѣстно бо, що понадъ краєвй и повѣтовй комисіи галицкй, ѳсть еще комисія центральна въ Вѣдни, въ котрôй предсѣ нашй галицкй паны суть въ меншости; а навѣть понадъ тую комисію центральну ѳсть еще правительство, взглядно министеръ скарбу, котрый на ухвалы тои комисіи за помочію именованои черезъ себе половины членôвъ, (заступникôвъ фискуса) и свого власного, диримуючого (президіяльного) голосу, мавъ и маѳ вплывъ такъ перемагаючій, що недопущенье до якого нибудь выгоджуваня однои цѣлои клясы контрибуентôвъ — коштомъ другои, залежало тôлько ôтъ ѳго доброи волѣ або — що въ тôмъ случаю на одно выходитъ — совѣстности.

Отже пытанье: щожь зробила центральна комисія, що зробивъ министеръ скарбу противъ тои лѣсовои манипуляціи? И чи они съ цѣлою свѣдомостію могли на тоѳ згодитись?

Що зробили, се показуютъ высше поданй результаты ошацованя, котрй сталися вже довершенымъ, незмѣнимымъ, такъ черезъ правительство, якъ и центральну комисію затвержденымъ фактомъ.

А чи зробили свѣдомо? Въ тоѳ пытанье мы, що до другокраєвыхъ членôвъ комисіи центральнои вдаватись не потребуємо, ани винувати ихъ не можемо, зважившы, що при такôй колизіи интересôвъ всѣхъ краєвъ, заступники другихъ краєвъ мусѣли дбати о себе и въ замѣнъ за уступки, якихъ на користь своихъ краєвъ мусѣли добиватись ôтъ галицкихъ членôвъ, мали право съ супокôйнымъ серцемъ лишити тымъ послѣднымъ, с. ѳ. нашимъ панамъ въ уладженю внутренныхъ галицкихъ пропорцій оцѣненя совсѣмъ свобôдну руку.

Щожь до министра финансôвъ, то тымъ ѳсть, якъ знаємо, дръ Дунаєвскій. Коли кто о ѳго политицѣ, интенціяхъ, свѣдомости и т. п. може подавати автентичнй, совсѣмъ урядовй оголошеня, то чинитъ се безперечно ц. к. урядова Gazeta lwowska.

Отже Gazeta lwowska*) такъ представляє дня 2 падолиста 1880 интенціи министра скарбу, интенціи, котрй, якъ вже сказано, ôтъ того часу обернулися въ фактъ остаточно довершеный: ...„Projekt obecnie wypracowany w ministerstwie finansów (мова тутъ о тарифѣ шацунковôй галицкôй, предложенôй остаточно центральнôй комисіи) dąży także do podwyższenia taryfy (въ Галичинѣ) ponad uchwały komisyi krajowej, i to mniej więcej o 18%; ale rozkłada to podwyższenie na powiaty w równiejszej mierze.... Ma przytem projekt najnowszy jedną **wielką zaletę**, to jest, że **oszczędza lasy**, dla których wnosi taryfę prawie w tej samej wysokości, w jakiej ją uchwaliła komisya krajowa. Tym sposobem przywraca on poniekąd właściwy stosunek między ziemią uprawną a ziemią zagajoną (=лѣсомъ), stosunek, uchwałami komisyi krajowej może niezupełnie szczęśliwie ugadnięty. Z rozpoznania stosunków rolniczo-gospodarskich w innych krajach koronnych, mianowicie w krajach górzystych, a do tych także trzecia część Galicyi należy, mógł każdy, kto jeszcze miał o tem wątpliwość, nabyć przekonania, jak przemagający wpływ na klimat, na bieg wód, na zagospodarowanie krajów, wywierają lasy, i jak wiele zależy na tem, żeby nie obarczać ich *nadmiarem* ciężarów, nie umniejszać w oczach właścicieli ich wartości i tak często tylko idealnej, a tem samem nie zniechęcać go do *ofiar*, jakich *pielęgnowanie* lasów wymaga. Większość komitetu, o ile wiedzieć można (т. ѳ. члены министеріяльнй, бо власне тыхъ zapatrywanie Gazeta lw. wiedzieć może), podziela to zapatrywanie. Jest więc nadzieja, że przynajmniej taryfa lasowa według propozycyi **rządowej** przyjętą zostanie“.**

Не можна вже яснѣйше выявити податковои политики п. министра Финансôвъ, дра Дунаєвского, якъ се заявлено въ тôмъ урядовôмъ комуникатѣ.

Пригадаймо собѣ складъ комисій краєвыхъ. Пригадаймо собѣ дальше, що навѣть п. Ястржембскій, человѣкъ що маѳ ôтвагу явно жадати, коли не приверненя паньщины, бодай очиншованя селянъ на користь шляхты, яко постуляту польского патріотизму, що отже навѣть такій скрайный оборонця бôльшои посѣлости, оголосивъ дня 24 червня 1880, що до внутрѣшного розкладу податку на поодинокй клясы контрибуентôвъ въ Галичинѣ, тарифу краєвои комисіи — идеаломъ для бôльшои посѣлости**) ледви-ледви достижимымъ, але достиженя достойнымъ.

Отже мужь, котрый въ два дни

---

*) Ч. 252 зъ 2 падол. 1880, кореспъ. зъ Вѣдня.

**) .... rozkład zaś podatku na pojedynczych kontrybuentów wewnątrz kraju będzie — w razie nieuwzględnienia przedłożeń naszej komisyi i dwóch podkomisyi krajowych — nowym powodem upadku majątków. — „Uwagi“ Jastrzębskiego, стор. 14.

пôзнѣйше обнявъ урядъ министра скарóу, освѣдчав, що тая — зъ 10 властителѣвъ бôльшои посѣлости, а зъ 2 заступникôвъ селянъ зложена комисія краєва єще за мало зробила на користь властителѣвъ лѣсôвъ, котрыми суть бôльшій посѣдателѣ, — за мало на некористь прочихъ грунтôвъ (котрыми суть переважно селяне); для него идеалъ въ тôмъ взглядѣ п. Ястржембского єсть вже за мало идеаломъ, бо по его думцѣ тарифа краєвои комисіи установила помежи доходомъ лѣсôвъ а доходомъ прочихъ культуръ „stosunek (jeszcze!) niezupełnie szczęśliwie ugadnięty“ и для того ôнъ „przywraca **właściwy** (!) stosunek pomiędzy ziemią uprawną, a ziemią zagajoną“, а робитъ се въ той способôъ, що шацунокъ лѣсôвъ лишає згôднымъ съ низькимъ ошацованьемъ краєвои комисіи, а рôвночасно шацунокъ прочихъ культуръ **пôдноситъ** єще — и то не о дрôбницю, бо о **18%** — понадъ ошацованье тои краєвои комисіи!

Що ôнъ тымъ способомъ „oszczędza“ lasy т. є. иншими словами: удѣляє ласку теперѣшнымъ властителямъ лѣсôвъ — грôшми теперѣшнѣихъ властителѣвъ прочихъ земель и ихъ наслѣдникôвъ, — се щира правда, многоцѣнне признанье; хочь мы навѣть не хочемо вѣрити, щобы оно, с. є. тое признанье — добровôльно выйшло ôтъ самого п. министра, а радше допускаємо, що такъ тое нещасливе „oszczędza“ якъ и слѣдуюча на кôнци оборона тои ласкавости п. министра коштомъ чужои кишенѣ, — єсть плодомъ незручности с. є. именно недискреціи служебного пера, якимъ ôнъ апологію своихъ дѣлъ такъ въ „Gazecie lwowskiej“, якъ въ краковскôмъ „Czas-ѣ“ такъ нещасливо повѣривъ. Въ противнôмъ бо случаю бувбы першій польскій министеръ скарбу въ Австріи заразомъ першимъ министромъ въ новожитнôй исторіи, котрыйбы съ такою наивною щиростію схотѣвъ офиціяльно признатися, що: на користь кôлькохъ тысячь оборотныхъ для державы индивидуôвъ, котрí яко кляса соспôльна, при нынѣшнôй организаціи николи счезнути не можутъ, (бо якъ не будутъ тí, то будутъ на ихъ мѣстци иншí капиталисты), — накладає вѣчисту контрибуцію на масу селяньскои дрôбнои власности, котра, якъ довго жіє на власнôмъ грунтѣ, такъ довго здорова и сильна, а яко така дає побôчь переважнои части посередныхъ и безпосередныхъ податкôвъ, — 200000 войска на оборону тои державы; а котра яко кляса соспôльна — при надъуживаню єи силы, може счезнути, бо замѣнитись въ безземельный пролетаріятъ, якъ въ Ирляндіи.

Що такожь и економично-политичне умотивованье тои контрибуціи, на яке въ тôмъ случаю можна було здобутися, калѣкує и то на всѣ чотыри ноги свого офиціяльного кольпортера, се розумѣєся само собою. Щожь бо сказати о аргументѣ финансового политика, котрый признаючися до надзвычайного — супротивъ лѣсôвъ — що найменше о 18% высшого ошацованя, взглядно уподаткованя иншихъ культуръ — звиняє тое покровительство лѣсôвъ „nadmiarem ciężarów“, якí бы тí послѣдній въ противнôмъ случаю мусѣли поносити, а тымъ самымъ **e contrario** признає, що всѣ прочí селяньскí культуры засудивъ **безпощадно** на поношенье „**nadmiaru** ciężarów“. И тое живе въ нѣмъ, якъ бачимо, почутье, що накладає на масу дрôбнои посѣлости тягары надмѣрнí, тягары, пôдъ котрыми они упасти мусятъ, (бо никто предсѣ довго „надмѣрного“ тягару знести не може!) — таке чувство не здержує єго совсѣмъ ôтъ того, съ легкимъ серцемъ достарчати орошеныхъ потомъ тыхъ надмѣрно обтяженыхъ контрибуентôвъ грошій, — властителямъ лѣсôвъ. Колижь съ справедливымъ здивованьемъ пытаємо, зъ якого титулу правного маютъ властителѣ всѣхъ прочихъ грунтôвъ бути на користь властителѣвъ лѣсôвъ такъ надмѣрно очинша-ванí? То министеріяльный софиста ôтповѣдає се въ цѣли, „aby właściciele nie zniechęcać do *ofiar* jakie od nich *pielęgnowanie* lasów wymaga!“ Доси всѣ люде думали, що кожда ofiara, яку властитель землѣ вкладає въ свою землю, все одно, якои культуры, с. є. чи въ поле, чи въ огородъ, чи въ лѣсъ, — оплачуєся єму сама собою въ осягненôмъ зъ тои землѣ продуктѣ и що тымъ самымъ не єсть „ofiarą“, тôлько просто звычайнымъ господарскимъ накладомъ и що ті „ofiary“ ани не бôльшí ани не меншí при лѣсахъ, якъ поляхъ, лукахъ, городахъ и пасовискахъ, — бо властитель примѣрює высокôсть того свого накладу до можливои выдатности своеи землѣ, и робитъ тôлько такъ довго и такí наклады, якъ довго и якí єму оплачуются. А колибы п. министеръ Дунаєвскій схотѣвъ бувъ въ тôмъ взглядѣ зарадитись п. професора економіи, Дунаєвского, то бувбы надто єще довѣдався о существованю певного економичного „права поземельнои ренты“ (Bodenrente), и на пôдставѣ того простого, такожь и надъ галицкими лѣсами пануючого права, набувъ пересвѣдченя, що не такъ то дуже „często lasy mają tylko *idealną* wartość dla swego właściciela“, але противно дуже рѣдко, а по найбôльшôй мѣрѣ выняткова, бо тôлько выняткові, хиба гдесь въ найнеприступнѣйшихъ гôрскихъ дебрахъ положенí лѣсы не маютъ для свого властителя замѣнноі вартости с. є. такои вартости, котра въ кождôй хвилѣ, безъ нищеня лѣсу и безъ жадного, зъ стороны властителя накладу черезъ просте выпущенье въ державу дасться замѣнити на чистый дохôдъ грошевый, такъ що до „pielęgnowania“ (а лѣпше було, по правдѣ, сказати до „удержуваня“) лѣсôвъ, навѣть взглядно найменше вартныхъ, маютъ ихъ властителѣ ажь надто достаточну заохоту въ самôмъ фактѣ ихъ посѣданя, и заохочуванье ихъ черезъ податковí преміи єсть збыткомъ економичноі запопадливости, котра, съ дословно такимъ самымъ правомъ чи безправємъ, могла бути приложена и до всѣхъ прочихъ культуръ. Бо, колибы не була зайшла згадана смертельна супереčка помежи п. министромъ, а п. професоромъ економіи, то въ австрійскôмъ министерствѣ финансôвъ рôвно не булобы тайною, що тí самí права поземельнои ренты ôтносятся въ такôй самôй мѣрѣ якъ до лѣса, такожь и до прочоі культурноі землѣ, и що она тутъ такъ само змѣняєся пôсля бôльшои або меншои взгляднои доброты грунту. А колибы єще и звычайна логика була удѣломъ такожь и офиціяльныхъ кореспондентôвъ, то безприкладного, гуртовного очиншованя всѣхъ селянъ на користь **всѣхъ** безъ выняткu властителѣвъ **лѣсôвъ цѣлои** Галичины, не бувбы смѣвъ кореспондентъ Gazet. lwowsk. оправдувати фактомъ, що **гдеякí выняткові** парцелѣ лѣсовí (хотьбы навѣть, якъ ôнъ каже, 1/3 Галичины) приносятъ ихъ властителямъ дуже малый або ніякій дохôдъ. Бо жь такъ само суть въ Галичинѣ выняткові парцелѣ орныхъ пôль, пасовискъ и всѣхъ прочихъ культуръ, котрí навѣть помимо вложеноі найинтензивнѣйшои працѣ, не даютъ ихъ властителямъ ôтповѣдного або и ніякого доходу: значитъ, на пôдставѣ тыхъ выняткovыхъ фактôвъ слѣдовалобы пôсля тои самои логики дати всѣмъ безъ выняткu властителямъ прочихъ, нелѣсовыхъ культурныхъ земель що найменше таку саму податкову премію! А коли правдою єсть твердженье тогожь кореспондента, що Галичина въ 1/3 части єсть „krajem górzystym“, значитъ краємъ, въ котрôмъ цѣла 1/3 часть культурноі землѣ надаєся скорше до лѣснои якъ до иншои управы *),

*) *Wilhelm Roscher.* System der Volkswirtschaft. Томъ II, выданье зъ 1859 р. §. 182. Нота 6: ...„похила площа однакового обшару зъ причины бôльшои объемистости повѣтря выдає бôльше дерева, чимъ площа рôвна. Велике камѣнье для взросту деревъ єсть часто безусловно-догôдне, а горбовата поверхня єсть для лѣсу користнѣйша ôтъ цѣлкомъ рôвнои. Коли, при похилости 20 степенѣвъ, плугъ не може вже бути ужитый, а луки на похилости 30 степенѣвъ не даются управляти, то дерева ростутъ и на похилостяхъ 40 степенѣвъ“. — На попертье того цитованí суть: *Cotta,* Anweisung zum Waldbau; *Berg,* St. Forstwirthschaftslehre.

въ котрôмъ отже зъ тои природнои причины лѣсъ дає бôльшій дохôдъ чимъ орнí поля и огороды (въ тôй самôй гористôй части краю положенí), то фактичный станъ рѣчи, представленый кореспондентомъ, побиває на голову министеріяльну тезу, котру ôнъ хотѣвъ боронити, бо навѣть на засадахъ высше згаданои офиціяльнои логики управляє власне до протегованя прочихъ, натурою галицкого краю упослѣженыхъ культуръ противъ лѣсôвъ.

(Конець буде.)

ДОПИСЬ.

Зъ села. Сумнí вѣсти доходятъ насъ безъ перестанку, що черезъ непріязнí махинаціи щоразъ бôльше усуваєся грунтъ зъ пôдъ нôгъ нашихъ, що полонизація що разъ бôльше забирає намъ нашí школы, — що забирає намъ исповѣдникôвъ нашого обряда, переводячи ихъ на обрядъ латиньскій, такъ що обсягъ рускихъ дієцезій такъ львôвскои якъ и перемыскои щоразъ бôльше зменшаєся. Очевидно иде до того, щобы насъ Русинôвъ на нашôй прадѣдньôй земли вынародовити.

Одна зъ такихъ многихъ сумныхъ для насъ подѣй сталася въ найновѣйшихъ часахъ въ Оссôвцяхъ, селѣ рускôмъ коло Бучача, где дотеперь була руска школа, котру нѣбы то на желанье громады (очевидно въ слѣдство ложныхъ и безправныхъ махинацій) замѣнено на польску школу зъ языкомъ выкладовымъ польскимъ.

Кто видавъ где такій уставъ, пôсля котрого громада мае орѣкати, якій она хоче мати языкъ выкладовый въ своѣй школѣ?... Чи въ Франціи, Нѣмеччинѣ, Италіи, Англіи и т. п. пытаются о тое громады? Очевидно, що нѣ; въ кождôй зъ нихъ заводится языкъ иародный jure et merito, языкъ матерный. Лишь у насъ однихъ выдумали польскí законодателѣ таке право, — зъ горы предвиджуючи, що натискомъ, пôдкупствомъ, розпоємъ и такими иншими неморальными средствами обаламутятъ руску громаду и наклонятъ єи освѣдчитися за языкомъ польскимъ въ школѣ яко выкладовымъ.

Тымъ чиномъ переведено ôтъ часу, якъ у насъ существуе польске верховодство бôльше вже якъ 300 шкôлъ рускихъ на школы польскí. И якъ такъ дальше пôде, то не мине и одинъ десятокъ лѣтъ, а школы рускí перемѣнятся всѣ на школы польскí.

Якí зъ того будутъ послѣдства, легко предвидѣти. Будуща руска генерація ôтчужится ôтъ языка рускаго, ôтчужится ôтъ святои вѣры отцѣвъ своихъ и ôтъ рускои церкви, — и що она не буде вже розумѣти ани рускои проповѣди ани рускои катихизаціи, тымъ менше службы божои и иншихъ обрядôвъ въ церковнôмъ языцѣ, а буде бажати языка польскаго и буде нахилятися до костела латиньскаго и до ксёндзѣвъ польскихъ, и перейде поволи совсѣмъ въ табôръ латиньско-польскій....

Не буду дальше розводитися надъ сумными послѣдствіями такого поступованя въ взглядѣ церковнôмъ, соспôльнôмъ и политичнôмъ, бо они суть ясными:... настануть часы прослѣдованя, борбы, гнету, пониженя и порабощеня Русинôвъ; ôтновлятся може часы 17 и 18 столѣтя, если Богъ въ своѣмъ милосердію не заступитъ насъ... Хочу лишь подати гдеякí гадки, яко єще можливí средства, щобы той польонизаційный напôръ по крайнôй мѣрѣ, що до шкôлъ народныхъ спинити, доки єще не єсть запôзно.

Пôсля моєи гадки булибы ôтповѣдными слѣдуючí мѣры:

а) щобы духовнí инспекторы (взгляднодеканы) всюда школы визитували и о правильнôмъ удѣляню науки богочестія черезъ священикôвъ (не черезъ учителѣвъ) пересвѣдчувалися. Заразъ по визитаціи своѣй, щобы совѣстнí справозданя о тôмъ присылали до гр. к. Митроп. Ординаріята;

б) щобы они при визитаціи выслѣджували станъ школы и громады, якимъ она духомъ одушевлена; въ якôмъ ôтношеню стоитъ она до церкви, до священика и до двора?; чи нема межи громадою напору полонизаційного и безправныхъ агитацій, чи нема опасности переведеня школы рускои на польску и якí суть тотí агитаціи?...

в) щобы инспекторы духовнí (деканы) свои спостереженя удѣляли заразъ парохови мѣстцевому и обдумовали средства, якими бы можна запобѣгчи грозящому злому;

г) щобы на деканальныхъ соборчикахъ справа школьна и справа полонизаціи була конечно обговорювана и мѣры противъ зла щобы були рѣшанí и въ житье переведенí, а цѣлый хôдъ сеи справы щобы бувъ въ окремôмъ протоколѣ списаный;

д) щобы инспекторы духовнí (деканы) доходили въ тыхъ мѣстцевостяхъ, где въ новѣйшихъ часахъ руску школу замѣнено на польску: „въ якій способôъ тое сталося?“ Если то бувъ способôъ нелегальный (перекупство, горѣвка, грозьба и т. и.), щобы списали о тôмъ протоколъ, и переслали єго Всч. Ординаріятови;

е) щобы тотí инспекторы духовнí старалися, о скôлько можна, вплынути на громаду, въ содѣйствію съ мѣстцевымъ священикомъ, чи бы не схотѣла она занести протестъ противъ польскому языкови, и жадати заведеня языка рускаго въ школѣ, особливо тамъ, где громадяне рускí суть въ значнôй бôльшости.

Справозданя инспекторôвъ духовныхъ будутъ для рускаго Митроп. Ординаріяту, кобы лишь були совѣстно и точно написанí, цѣннымъ матеріяломъ до уложеня жадань правныхъ, передатися маючихъ Найяснѣйшому Монарсѣ, и заразомъ министрови просвѣты и исповѣданій, а черезъ нашихъ послôвъ думѣ державнôй.

Напôръ полонизаційный єсть страшный, отже вымагає мѣръ надзвычайныхъ и цѣлого напруженя силъ зъ нашои стороны и скорого дѣланя, щобы часъ ôтповѣдный не переминувъ и щобы потомки нашí не выкидали намъ, щосьмо съ заложеными руками дивилися, якъ польска повѣнь збирала намъ майно наше, домы нашí, языкъ нашъ, вѣру нашу и житье наше!

Предвиджую, що и сими мѣрами всего не осягнемо, але розведемо межи священьствомъ нашимъ и народомъ нашимъ животный рухъ, выкличемо ревнованье за народну вѣру и живый опôръ противъ несправедливому польскому напорови на кождôмъ мѣстци, на кождôй пяди рускои землицѣ... Мы боронимо лишь тото, до чого маємо боже право и державный законъ, поручаючій рôвноуправненье, мы ôтпираємо законно напасть, до чого єсьмо обовязанí совѣстно передъ Богомъ, передъ церквою и передъ народомъ.

А. Л.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) 109-е засѣданье палаты послôвъ ôтбулося дня 23 сѣчня (4 лютого). Предсѣдатель завѣдомляє палату о смерги пос. Люд. Скшиньского. Противъ замѣренои регуляціи грунтового податку зновъ вплынуло множество петицій.

Зъ дневного порядку слѣдуе дальша розправа надъ закономъ противъ лихвы. При §. 6 выступає пос. Сплавиньскій противъ другого уступу сего §-фу, котрый постановляє, що въ случаяхъ, коли покривдженый черезъ вѣрителя довжникъ въ дорозѣ карно-судовôй не знайде свого права и зôстане ôтосланый на дорогу цивильну, компетентнымъ судомъ цивильнымъ єсть судъ находячійся въ тôмъ самôмъ мѣстци, где и вырокуючій судъ карный а

не судъ звычайного замешкання, взглядно приналежный судъ процесовыхъ сторôнъ. Бесѣдникъ выказуючи недогôдность такого припису, жадає опущеня другого уступу §. 6. При голосованю принято се внесенье, за котрымъ промавлявъ такожь пос. Косовичь. До §. 7 вноситъ пос. Ковальскій поправку, щобы замѣсть слôвъ: „если заходятъ предположеня §. 1 *и* 2“ було сказано „єсли заходятъ предположеня §. 1 *або* 2“. Тую поправку ôткинено. На запытанье пос. Менгера, чи правительство замѣряє предложити новый проєктъ карного закона, заявляє министеръ дръ Пражакъ, що внесеный р. 1874 проєктъ нового закона карного зôставъ вправдѣ предложеный палатѣ справозданьемъ комисіи зъ р. 1877, однакожь зô взгляду на ухвалы сеи комисіи пôдлягъ новнôй ревизіи доси єще неукôнченôй. Ревизійнй працѣ надъ симъ проектомъ потреваютъ єще якійсь часъ, але въ кождôмъ случаю надѣєся министеръ невдовзѣ предложити палатѣ проєктъ закона карного. Такожь указавъ министеръ на тое, що предложенье новои процедуры цивильнои єсть справою дуже наглячою и що въ министерствѣ всѣма силами працюютъ такъ надъ однымъ, якъ и другимъ проектомъ. Давна дискусія вывязалась ôттакъ надъ §. 11., котрый постановляє: „при пожичкахъ довжникъ не єсть обовязаный звернути бôльшу суму грошеву понадъ выпожичену, або если пожичка була удѣлена въ иншихъ зъуживальныхъ рѣчахъ, що до роду, скôлькости и доброты бôльше, якъ самъ одержавъ. Ôтсотки и побôчнй данины можутъ бути побранй що найбôльше на пôвъ року напередъ; побранй понадъ тую мѣру маютъ бути ôтъ дня побраня ôтчисленй ôтъ капиталу“. Противъ сего §-у выступивъ дръ Гербстъ стараючися выказати, що тою постановою зôсталибы въ высокôй мѣрѣ ушкодженй всѣ кредитовй операціи съ облигаціями, листами заставными и иншими паперами на оказателя (Inhaberpapiere), котрй звычайно пускаются въ обѣгъ понизше сумы, на котру гласятъ, понизше pari, а ôттакъ маютъ бути сплаченй пôсля повнои номинальнои вартости. Дръ Риттнеръ, професоръ льв. унив. посолъ зъ Перемышля Городка выступивъ въ оборонѣ §. 11 выказуючи, що сей §. ôтносится лише до пожичокъ, отже не ôтносится до паперôвъ на оказателя, котрй не опираются на умовѣ о пожичку, але самй въ собѣ маютъ вартôсть и правну силу, не пôдлягаютъ отже приписамъ о пожичкахъ. Ôттакъ прійнято §. 11 пôсля внесеня комисіи. На тôмъ перервано обрады надъ закономъ противъ лихвы. До комисіи для реформы податковои выбрано на мѣстце зъумашедшого пос. Гофера — пос. Маковича. Слѣдуюче засѣданье ôтбулося вчера, въ вторникъ.

(*Партія права.*) Передъ кôлькома днями рознеслися вѣсти, що въ партіи права, котрои провôдникомъ єсть гр. Гогенвартъ, послѣдувавъ роздѣлъ на двѣ партіи, що именно партія клерикальна выдѣлилась зъ партіи права. Тіи вѣсти оказалися однакожь неправдивыми и очевидно повстали зъ ôтти, що въ клюбѣ правого центрумъ, представляючого партіи права, велися послѣдными часами розправы надъ внесеньемъ пос. Линбахера що до обмеженя часу обовязку школьного, якъ и надъ справою реформы податку грунтового. Якъ нибудь члены партіи права суть рôжнои народности и рôжныхъ поглядôвъ въ многихъ справахъ, однакожь организація партіи права опираєся на такъ широкôй пôдставѣ, що всѣ тіи ôтрубности дадутся погодити, бо загальною и всѣмъ спôльною задачію партіи права єсть выступати и дѣлати противъ централизму. Найголовнѣйшій §. статутôвъ клюбу правого центрумъ постановляє: „Клюбъ правого центрумъ єсть добровôльне сполученье послôвъ противъ централистичныхъ партій для осущеня права“. Клюбъ правого центрумъ повставъ съ кôнцемъ вересня 1870 р. за иниціятивою словеньского посла дра Коста и поставивъ своею цѣлію стремѣти до порозумѣня и помиреня межи австрійскими народами. Ôтъ р. 1873 єсть гр. Гогенвартъ головою цѣлои партіи, котра обнимає въ собѣ Словенцѣвъ, Дальматинцѣвъ, Румунôвъ, Италійцѣвъ и Нѣмцѣвъ клерикально-консервативныхъ. Що середъ такихъ рôжнородныхъ елементôвъ могутъ заходити часовй непорозумѣня, се рѣчь ясна, але зъ другои стороны широко зазначена цѣль, справдѣ спôльна для всѣхъ, и зручнôсть и тактовнôсть гр. Гогенварта не дадутъ такъ легко розбитися партіи, котра дѣйстно тôлько сполучеными силами може перевести свою програму.

(*Зборы нѣмецкихъ селянъ.*) Рухъ нѣмецкихъ селянъ, вызваный реформою грунтового податку и агитаціею централистôвъ, не устає а прибирає що разъ ширшй и поважнѣйшй формы. Особливо въ долѣшнôй Австріи объявився сей рухъ ажь трема зборами селянъ. Дня 11 (23) сѣчня ôтбулися селяньскй зборы въ Гросъ Енценсдорфъ, где зôбралось 500—600 селянъ, въ Сн. Пельтенъ (около 500 промысловцѣвъ и селянъ) и въ Кремсъ (около 500 мѣщанъ и селянъ). Головнымъ предметомъ обрадъ всѣхъ тыхъ зборôвъ була реформа грунтового податку, однакожь съ примѣшкою централистичнои агитаціи. Лише збôръ селянъ въ Енценсдорфѣ, може бути длятого, що бувъ переважно селяньскій, ограничився на пытаня податковои реформы, высказався противъ пôдвысшеня грунтового и домового податку и выразивъ надѣю, що всѣ Нѣмцѣ будутъ йти солидарно въ тôй справѣ. Збôръ въ Сн. Пельтенъ, зложеный переважно зъ промысловцѣвъ, пôшовъ вже дальше за централистичною агитаціею и попри справѣ податковôй высказавъ такожь свою солидарнôсть съ ухвалами давнѣйшихъ централистичныхъ „Parteitag“-ôвъ. Найобширнѣйшй резолюціи ухваливъ збôръ въ Кремзѣ. Збôръ, зложеный зъ мѣщанъ и селянъ, высказавъ свою солидарнôсть съ рухомъ нѣмецкихъ селянъ въ горѣшнôй Австріи и спôльнôсть политичныхъ и економичныхъ интересôвъ нѣмецкихъ мѣщанъ и селянъ; заявивъ своє недовѣріе нѣмецко-клерикальнымъ посламъ и свою неприхильнôсть для пôдвысшеня податкôвъ накладныхъ на мѣщаньство и селяньство; выразивъ надѣю, що всѣ нѣмецкй послы Чехъ, Австріи, Стиріи, Сальцбургу и Тиролю будутъ солидарно поступати при голосованю надъ загальною головною сумою податковою и наконець заявився збôръ противъ переваги Славянъ въ Австріи.

Такъ отже бачимо, що тутъ помѣшалися справы чисто селяньскй съ централистичными забагами агитаційными. Дня 25 сѣчня (6 лютого) с. р. ôтбувся въ Корнайбурзѣ збôръ громадскихъ начальникôвъ, котрый освѣдчився противъ пôдвысшеня грунтового податку и противъ замѣренои реформы домово-чиншового податку, высказавъ потребу дешевого кредиту для селянъ, зниженя тарифъ на желѣзницяхъ, и зменшеня консумційныхъ податкôвъ, зажадавъ побôльшеня числа послôвъ зъ сельскихъ громадъ, зменшеня часу сесіи рады державнои зъ 6 на 3 лѣта и продовженя вызначеного 45-дневого речинця для реклямацій що до грунтового податку. Тожь само высказавъ збôръ спôльнôсть интересôвъ всѣхъ нѣмецкихъ селянъ и заявивъ потребу завязаня загального австрійского союзу нѣмецкихъ селянъ ухваляючи, щобы въ тôй цѣли бувъ скликаный загальный зъѣздъ всѣхъ нѣмецкихъ селянъ горѣшнои и долѣшнои Австріи. Пôсля новѣйшихъ вѣдомостій має такій загальный зъѣздъ селяньскій ôтбутися въ Вѣдни въ першôй половинѣ марця. Рухъ селяньскій розширився такожь и на Тироль. Въ Инсбруку ôтбулося дня 25 сѣчня (6 лют.) такъ зване громадске вѣче тирольске. Ухвалена резолюція взыває послôвъ Тиролю, щобы голосували противъ загальнои сумы податковои. Такожь ухвалено выслати депутацію до Цѣсаря и до гр. Таффе.

Нѣмецкй селяне замѣрили однакожь надати своему движеню бôльше постôйности и въ тôй цѣли уложено статутъ товариства горѣшно-австрійскихъ селянъ въ мысль ухвалы селяньского збору въ Линцу. Намѣстництво однакожь не потвердило сего статуту зъ формальныхъ причинъ, замѣчаючи, що „оборона интересôвъ стану селяньского“, поставлена межи иншими яко цѣль товариства, не дасться оправдати (!) супротивъ узнанои (але чи на дѣлѣ переведенои?) рôвности всѣхъ станôвъ, и що дальше признане въ статутахъ выдѣлови право пôсля свого добромнѣнія выключити кождого члена, представляє товариство яко небезпечне для державы (staatsgefährlich). При тôмъ заявило намѣстництво, що коли указанй хибы статутôвъ будутъ усуненй, статуты можутъ бути затверджень. Основателѣ сего товариства вже постаралися о ôтповѣдній змѣны и такъ въ недовгôмъ часѣ вôйде въ житье перше селяньске товариство въ Австріи. Въ загалѣ треба сказати, що розбудженый рухъ селяньскій єсть дуже великои ваги, єсли тôлько ôнъ буде дальше розвиватися дорогою правдивыхъ селяньскихъ интересôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ справѣ заказу рускаго языка и словесности въ Россіи озвався такожь звѣстный руссификаторъ проф. Иловайскій и высказуєсь такожь въ користь знесеня згаданого заказу. Межь иншихъ проф. Иловайскій пише:„.... цѣлковитый заказъ малоруского языка въ печати и на драматичнôй сценѣ, закрытье „кіевского географичного товариства“ и тому подôбній крайнй мѣры, предпринятй правительствомъ противъ Русинôвъ, приняли видъ переслѣдованя, не приносячого ніякои користи. Борба съ сепаратистичными тенденціями вымагає патріотичныхъ государственныхъ людій штучнои (sic) а при тôмъ гуманнои системы, а не переслѣдованя та крайныхъ мѣръ“. Зъ ôтзыву проф. Иловайкого видко, що не тôлько однй т. зв. „западники“, але такожь и гдеякй „славянофилы“ пôдносятъ голосъ за приверненьемъ права рускому языкови въ бôльшôмъ або меншôмъ обемѣ.

Министеръ внутренныхъ дѣлъ предложитъ св. Синодови внесенье, щобы зменшити число православныхъ святъ урочистыхъ. Синодъ взявъ тое внесенье пôдъ обраду.

Ославленôй спôлцѣ жидôвъ: Горвица, Когана и Грегори, котрй пôдчасъ послѣднои россійско-турецкои вôйны були предпріемцями довозу живностій для россійскои Дунайскои арміи, выточили въ Москвѣ процесъ два Константинопольскй банкиры на суму 6,650.000 рублѣвъ.

Франція. Въ парляментѣ французскôмъ внесено новый проєктъ уставы прасовои, даючій безперечно бôльше свободы печати, нѣжь существуюча дотеперь устава. Доси прийнято кôлька першихъ параграфôвъ, котрыми всѣ друкарнѣ и книгарнѣ признано вôльными съ тымъ тôлько обовязкомъ, що на кождôмъ друку має бути пôдписъ и число дому друкаря. Зъ дальшихъ §§-ôвъ того проєкту найважнѣйшій той, котрымъ позволяєся выдавати всякй газеты, книги и проче безъ ніякои кавціи а лишь за ôтповѣднымъ завѣдомленьемъ. Примѣтити треба и тое, що кары, якй накладає сей проєктъ за переступленье ôтвѣтныхъ §§ ôвъ, суть въ порôвнаню съ давными гривнами прасовыми въ Франціи дуже незначущй и наложенй мовбы тôлько для формы.

Органъ Гамбеты „La République Française“ остро нападає на министра дѣлъ заграничныхъ Бартелеми-Сентъ-Илєра за его заграничну политику, особливо въ дѣлахъ Греціи и Туниса. И хоть интерпеляція деп. Пруста въ парляментѣ, вымѣрена прямо на Бартелеми-Сентъ-Илєра, значною бôльшостію голосôвъ упала, то прецѣнь становище министра справъ заграничныхъ не можна уважати достаточно запевненымъ, а навѣть ходятъ поголоски о его близькôмъ уступленю.

Нѣмеччина. „Der grosse Schweiger“, фельдмаршальлейтнантъ Мольтке, ни зъ сего ни зъ того заговоривъ. Послѣдными часами написавъ ôнъ листъ до вицепрезидента института межинародного права, ученого Блюнчли (Bluntschli), въ котрôмъ съ жалемъ говоритъ о „фантазіяхъ“ гдеякихъ людій (ученыхъ), бажаючихъ „вѣчного мира“. Мольтке твердитъ, що вôйна конечна для поступу и що отже всяке змаганье до вѣчного мира грѣшитъ противъ культуры и поступу. Блюнчли ôтповѣвъ листомъ фм. Мольтке въ имени института межинародного права, що институтъ той дѣйстно стараєсь постепенно вводити почутье правне въ межинароднй ôтношеня, щобы заступити вôйны межинароднымъ мировымъ судомъ.

Въ прускôмъ парляментѣ выступивъ кн. Бисмаркъ съ бесѣдою, котра не тôлько въ Нѣмеччинѣ але и въ цѣлôй Европѣ зробила велике впечатлѣнье. Канцлеръ въ своєй бесѣдѣ, посвященôй головно економичнымъ справамъ, дôткнувъ такожь и ôтношеня Нѣмеччины до заграницѣ а именно выразився, що „миръ Нѣмеччины на довгій часъ забезпеченый“. Дотычно справъ економичныхъ пôднѣсъ передовсѣмъ кн. Бисмаркъ, що въ интересѣ нѣмецкого люду треба кончe черезъ полегшенье въ оподаткованю увôльнити нѣмецке рôльництво ôтъ вплыву Россіи и Америки и пôднести власну краєву продукцію збôжа. Дальше промовлявъ канцлеръ за тымъ, щобы сельскй школы увôльнити ôтъ всякихъ даткôвъ громадскихъ а зробити ихъ залежными тôлько ôтъ державы якъ то вже свого часу задумувавъ министеръ Фалькъ. Рôвно высказався кн. Бисмаркъ за тымъ, що конечно треба тютюнъ зробити державнымъ монополемъ.

Англія. Въ англійскôмъ парляментѣ зайшли дня 2 и 3 лютого рѣчи нечуванй може єще ôтъ часôвъ Кромвеля. У насъ була вже бесѣда о тôмъ, що либеральне правительство Глядстона побачилось змушеным, знести въ Ирляндіи основный законъ „Habeas Corpus“, забезпечуючій кождому англійскому обывателеви нетыкальнôсть особы. Секретарь державный для Ирляндіи, Форстеръ, внѣсъ въ тôмъ дусѣ проектъ въ парляментѣ. Въ 7 ч. „Дѣла“ була вже згадка о дебатахъ надъ тымъ проектомъ и о тактицѣ ирляндскихъ послôвъ, рѣшившихъ ухватитися послѣдного средства, т. зв. „обструкціонизму“, щобы тôлько не допустити до формального голосованя надъ проєктомъ. Кождого бесѣдника, котрый зачинавъ говорити о самôмъ проектѣ, послы ирляндскй перерывали, забирали голосъ въ справѣ формальнôй, говорили кôлькогодинні бесѣды и наконець ставляли внесенье переходу надъ внесеньемъ Форстера до порядку дневного або ôтложити засѣданье. По ôткиненю такого внесеня забиравъ другій Ирляндець голосъ що до формального трактованя и по кôлькогодинноѣ бесѣдѣ зновъ ставивъ такежь внесенье пôдъ голосованье. Такимъ чиномъ засѣданье парляменту розпочате въ понедѣлокъ вечеромъ тяглось безъ перервы день и нôчь ажь до середы рано. Послы и министры люзувалися: одній ишли єсти або спати, другй засѣдали въ сали. Въ середу рано поставивъ Глядстонъ внесенье, щобы выключити всѣхъ послôвъ ирляндскихъ зъ засѣданя, шобы єго скôнчити. Внесенье бôльшôсть приняла и констеблѣ (полиція) вывели силомôць Ирляндцѣвъ зъ салѣ. Тогды поставивъ Глядстонъ друге внесенье, щобы „скиперъ“ (президентъ палаты) мавъ право ôтбирати голосъ. Внесенье тое принято одноголосно. На засѣданю другого дня Парнель заинтерпелювавъ правительство, за що казало арештовати позôстаючого ôтъ 1877 на вольнôй стопѣ (хоть пôдъ надзоромъ полиційнымъ) Девита, але не одержавъ ôтповѣди. Ирляндцѣ почали тогды систематично на пôдставѣ принятого вчера внесеня Глядстона перерывати всѣ бесѣды криками: „до порядку!“. Глядстонъ внѣсъ, щобы ихъ зновъ выключити зъ засѣданя. Внесенье принято; одного по другôмъ всѣхъ Ирляндцѣвъ констаблѣ выпровадили мимо несказаного крику. — Арештованый Девитъ бувъ 1870. р. за фенiаньску проклямацію засужденый на 15 лѣтъ примусовыхъ робôтъ тюремныхъ а въ 1877 р. выпущеный на вольну стопу. Ôтъ того часу Девитъ заложивъ въ Ирляндіи „лигу аграрійну“ и „національный конвентъ ирляндскій“. Єго арештовано за послѣдній єго бесѣды, взываючій до ôторваня Ирляндіи ôтъ Англіи. Судъ полиційный признавъ, що ôнъ муситъ ôтсидѣти решту кары. Очевидна рѣчь, що рôвночасне выкидуваньe послôвъ зъ палаты и арештованье Девита до крайности розъярило Ирляндцѣвъ. Загально обавляются оружного повстаня въ тôмъ краю.

Вôйна съ Боерами въ южнôй Африцѣ йде Англичанамъ дуже нещасливо. Съ кôнцемъ сѣчня с. р. побили Боеры Англичанъ въ завзятôй битвѣ коло Ленгсъ-Некъ и заняли укрѣплене становище, зъ ôтки грозятъ навѣть англійскôй кольонiи. Правительство англійске чулося зъ тои причины змушеным внести въ парляментѣ признанье Трансваліи независимою републикою, котре то внесенье дня 4 с. м. принято.

Греція. Справа греческо турецкого спору все єще незалагоджона и єсть предметомъ безпастанныхъ переговорôвъ въ кабинетахъ европейскихъ державъ. Въ загалѣ можна сказати, що доси дипльоматія европейска не здужала вынайти якій modus загоды, вдоволяючои обѣ стороны. Греціи все не перестає оружитись а гдеякй газеты предвѣщаютъ близькій выбухъ вôйны. Найновѣйшими часами розôслала Порта державамъ меморіялъ, котрый подавъ вже Times а котрого змѣстъ дає лучь надѣѣ на залагодженье турецко-греческого спору. Меморіялъ має бути зредагованый дуже зручно и въ примирительнôмъ дусѣ. Порта жалится на оруженье Греціи помимо того, що турецка нота зъ 14 сѣчня с. р. бажає помиреня и готова навѣть на жертвы зъ своєи стороны щобъ тôлько ôтвернути вôйну. Порта выбачитъ Греціи єи дотеперѣшнй ворожй кроки противъ Турціи и взыває кабинеты державъ, щобы они ввôйшли въ безпосередній переговоры съ кабинетомъ константинопольскимъ. Она зъ своєи стороны готова понести жертвы при регуляціи границь, хоть до того й не зобовязана. На конець остерѣгає Порта державы передъ такимъ оптимистичнымъ мнѣніемъ, що евентуалчна греческо-турецка вôйна дасться злокализовати на Епиръ и Тесалію, противно, она розширится поза той вузкій обрубъ и дипломація ледви здужає єи злокализовати. Державы, якъ доноситъ Agence Russe мали згодитись на тое, щобы Порта предложила свои условія а они ихъ розважутъ, о кôлько дадутся взяти за основу до дальшихъ переговорôвъ въ справѣ греческо-турецкого спору.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Плешовицѣ въ повѣтѣ перемыскôмъ 80 зр. запомоги на внутренне урядженье церкви.

— **Впр. митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** выѣхавъ зъ Вѣдня до Риму. Въ часѣ єго неприсутствія заступус єго въ управительствѣ архіепархіи о. Малиновскій, офіціялъ.

✝ Дня 26 (7 лютого) с. м. упокоився **о. Іоанъ Бѣлявскій**, гр. к. парохъ въ Стрыю, выслуженый деканъ, почетный крылошанинъ и совѣтникъ консисторскій, якъ такожь властитель австрійского медаля „piis meritis“ и россійского золотого креста съ ланцухомъ, котрй то ôтзнаки одержавъ покойный ôтъ обохъ правительствъ за труды, якй поносивъ въ душпастырствѣ пôдчасъ походу Россіянъ въ Угорщинѣ року 1848. Похоронъ ôтбудеся завтра. Вѣчна єму память!

— **Вечеръ съ танцями**, устроеный вчера товариствами „Акад. Кружокъ“ и „Дружній Лихварь“, зôбравъ многочисленныхъ гостій, котрй дуже охочо бавилися ажь до рана. Въ танцяхъ брали участь сто кôлькадесять паръ.

— **Нова читальня** завязалася въ Угриновѣ сокальского повѣта, котра числитъ вже дотеперь надъ 50 членôвъ.

— Дня 3 лютого 1881. ôтбулися **выборы до рады повѣтовои зъ мѣстъ**: Жовквы, Куликова и Мостôвъ великихъ. Диво дивне сталося, бо на 5 кандидатôвъ выбрано майже одноголосно 2 Русинôвъ: О. Де-

цикевича пароха зъ Куликова и Вп. Лѣниньского, адъюнкта судового въ Мостахъ вел. Такъ отже на 26 членôвъ Рады повѣтовои маємо 14 Русинôвъ! Кто бачивъ власными очима варварску агитацію противникôвъ, сей муситъ признати, що нашѝ селяне и мѣщане геройчно устоялися.

— **Маршалокъ краєвый** дръ М. Зыбликевичь пріѣхавъ вчера до Львова.

— (*Д.*) **Зъ Кракова** доносять намъ, що въ ночи зъ 31 л. сѣчня на 1 лютого було видно на пôвночномъ небосклонѣ надъ горизонтомъ слабу зорю пôвночну. Черезъ цѣлый часъ, поки тое зъявище не зникло, були иглы магнетичнѝ въ краковскихъ габинетахъ физикальныкъ и при апаратахъ телеграфичныхъ въ безперестаннôмъ руху.

— (*В.*) **Въ часѣ великихъ маневрôвъ,** котрѝ ôтбулися сеи осени пôдъ Перемышлемъ съ переважно рускими и польскими полками а котрымъ присутствовавъ самъ Найяснѣйшій Цѣсарь, говорено и писано по газетахъ, навѣть заграничныхъ, дуже много о злôмъ харчи, передовсѣмъ о недобрôмъ и нездоровôмъхлѣбѣ, якій давано войску, о шпекуляціяхъ жидôвскихъ ливерантôвъ и т. п. Тѝ поголоски дôйшли въ кôнци до вѣдомости Є. В. Цѣсаря; на єго приказъ розпочато слѣдство, а коли сконстатовано, що справдѣ такъ було, розпочато съ Томомъ, властителемъ великого парового млына во Львовѣ, слѣдство судове, котре веде золочѣвскій судъ колегіяльный. Въ часѣ слѣдства переслуховано самого Тома и єго головныхъ помôчникôвъ, зъ котрыхъ трехъ увязнено и доперва за зложеньемъ значнои кавціи выпущено ихъ на волю. Самъ львôвскій судъ списавъ протоколъ и переслухавъ до 100 свѣдкôвъ. Чія се вина — выкаже слѣдство, а що до Тома подаємъ нашимъ читателямъ, що то єсть той самый Томъ, котрого польскій центральный комитетъ выборчій передъ выборами до рады державнои клавъ на кандидата зъ меншихъ посѣлостій выборчого округа Стрый-Долина-Калушь, хоть ôнъ на щастье перепавъ, а перейшовъ п. Кулачковскій.

— **Драматична трупа** руско-народного театру пôдъ дирекцією Е. Вачиньского удася сими днями до Самбора, где вже ôтъ 10 л. с. м. давати буде представленя. Такожь звѣщаємо, що дирекція руско-народного театру заангажувала вже п. Стефурака, звѣстного и заслуженого артиста народнои сцены

— Згадуючи о переведенôй у насъ **конскрипціи** выкрыли мы немало надъужить зъ стороны не Русинôвъ, але въ кôнци мусимо съ жалемъ выявити, що и гдеякѝ рôднѝ сыны Руси поповнили въ тôй справѣ тяжкій грѣхъ.... Такъ пишутъ намъ, що настоятелѣ нашого народа оо. Т. Г. въ Г. (?) и М. В. въ К. пôдъ Волеховомъ записали польскій языкъ яко свôй домашный. Такожь доносятъ намъ зъ пôдъ Янова, що о. І. Ф. выдае въ польскôмъ языцѣ ôтписи метрикъ, и годѣ тамъ руского слова почути. Тымъ сумнѣйшій для насъ тѝ факты, що незвычайнѝ. Мы знаємъ предсѣ, якъ наше священьство стоитъ твердо при своѣй народности и якъ бореся за неи, томужь мы пересвѣдченѝ, що тѝ факты (еслибъ они дѣйстно були правдивѝ) стягнутъ лише обуренье рускои публичности на ôтступныхъ сынôвъ Руси. Позволимо собѣ такожь замѣтити, чи не булобъ на мѣстци, уступити тымъ оо. зъ свого уряду, такъ якъ они не знаючи рускои бесѣды, не могутъ сповняти належито своихъ обовязкôвъ, стоячи на сторожи руского люду....

— **До рады повѣтовои въ Тернополи** зъ меншихъ посѣлостій выбрано и сего року зъ рускои интелигенціи лишь одного, именно о. Д. Лавринова, гр. к. приходника въ Боркахъ великихъ.

— **Мѣста Самбôръ и Мостиска** одержали позволенье, затверджене цѣсарскою санкцією, на побôръ громадскихъ оплатъ ôтъ напоѣвъ.

— **Картки конскрипційнѝ** выповненѝ суть часомъ дуже цѣкавыми датами, котрѝ походятъ по найбôльшôй части зъ несвѣдомости пишучихъ. Такъ въ Перемышли подано межи иншими ось такѝ рѣчи: въ рубрицѣ „станъ“: бѣдный — мѣрный — звѣнчана о одноѝ дитинѣ — кавалеръ на выданю — вдовець дяковати Богу вже не довго; въ рубрицѣ „становище урядове“: зъ провидѣнія — нероба — жіє ходячи по весѣляхъ и крестинахъ — зъ молитовъ за душѣ померший — и много иншихъ.

— **Ухваленои краєвымъ соймомъ уставы,** щобы громады Бôбрка, Золотый Потôкъ и Щирець побирали оплату ôтъ нафты, не санкціонувавъ Є. В. Цѣсарь, такъ якъ устава тая булабы великимъ тягаромъ для убогои людности, котра мусѣлабы платити кромѣ иншихъ выдатковъ еще податокъ ôтъ нафты.

— **Выбôръ посла до рады державнои** зъ групы сельскихъ громадъ въ окрузѣ выборчôмъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ (въ мѣстцѣ бл. п. Кшечуновича) ôтбудеся вже дня 5 (17) марця с. р.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. Н. Галущиньскій въ Доброводахъ; яко сотрудники: І. Редкевичь въ Збаражи, П. Козюкъ въ Оплуцку, Е. Андруховичь въ Вербиловцяхъ, В. Колянковскій въ Чехахъ, Е. Бачиньскій въ Соколовѣ, Л. Балицкій въ Соповѣ и В. Леонтовичь въ Бурштынѣ.

Презенту получили: оо. Е. Скоробогатый на Завадку, Дикій на Мартинôвъ новый, М. Пирожекъ на Тудорôвъ и Д. Щуровскій на Бокôвъ.

На конкурсъ выставленѝ: Березôвъ выжный дек. пѣстыньского съ речинцемъ до 9 (21) цвѣтня и Бужокъ дек. буского съ речинцемъ до 16 (28) цвѣтня с. р.

Посады для сошрудниковъ отворятся въ Гусятынѣ и Буску.

Платню зъ религійного фонда вызначило Намѣстництво для сотрудника въ Толщевѣ.

Въ львôвску духовну семинарію принятый п. Иванъ Заклиньскій.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: о. І. І. въ Ходач. м. зр. 2·50, о. Ю. О. въ Сенечолѣ 2 зр., о. К. Ч. въ Девятинѣ зр. 1·30, о. А. А. въ Товстенькôмъ зр. 1·30, Пчт. Чит. въ Тартаковѣ зр. 2·50, о. І. Ф. въ Деревни зр. 1·30, Г. К. въ Камѣнобродѣ зр. 1·30; для Зорѣ: Пчт. бр. церк. въ Дараховѣ 4 зр., о. Г. Л. въ Сухôй воли 4 зр., о. А. Г. въ Грималовѣ 2 зр., о. І. Ч. въ Ходачк. м. 2 зр., о. Ю. О. въ Сенечолѣ 2 зр., о. І. Н. въ Перегиньску 4 зр., о. М. Г. въ Мечищовѣ 4 зр., о. Є. Л. въ Тартаковѣ 4 зр.

(*Дальше буде.*)

Курсъ львôвскій зъ дня 7. л. лютого 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 25	284 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	171 25	174 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	301 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	92 -	93 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 70	103 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	98 25	99 25
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	20 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 47	5 57
„ цѣсарскій	5 49	5 58
Наполеондоръ	9 34	9 42
Пôвимперіялъ	9 65	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 23	1 24½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 75	58 30
Серебро	99 50	100 50

безъ текучого куп. безъ купону.

Завôзванье.

Выдѣлъ товариства „Академическій Кружокъ“ взываe слѣдуючихъ П. Т. пп. до уплаты довгôвъ, затягненыхъ въ касы товариства, въ речинци до 1 л. марта с. р., въ противнôмъ бо случаю Выдѣлъ буде зневоленъ удатися на судову дорогу — а именно: Максима Щуровского, Василія Фальбѣйчука, Иротея Стеблецкого, Максима Поляньского, Емилія Кордасевича, Алексея Сальвицкого, Изидора Кисѣлевского, Андрѣя Климка, Симеона Чмолу, І. Гумецкого, Ивана Стрѣлецкого, Стефана Яцышина, Іосифа Ланицкого, Ивана Гумецкого, Ивана Ярымовича, Михаила Даниловича, Ивана Погорецкого, Михаила Вагилевича, Клима Охрымовича, Симеона Барановского, Петра Кульчицкого, Симеона Грыцака, Аполинара Филиповского, Клима Топольницкого, Атаназія Скобельского, Ивана Данилюка, Корнила Проскурницкого, Николая Дольницкого, Михаила Павлика, Петра Мохнацкого, Василія Вусовича, Корнилія Гумецкого, Емилія Юрчакевича, Ивана Франка, Корытовского, Антонія Дольницкого, Волод. Л. Левицкого, Изидора Мыдловского, Волод. Ем. Левицкого, Василія Дѣдошака, Петра Каплуна, Волод. Крыницкого, Шаст. Клѣтинского, Александ. Базылевича, Алекс. Слюзара, Герасимовича.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Академическій Кружокъ“. — Во Львовѣ, 12 (24) сѣчня 1881.

Романъ Ф. Бачиньскій, предсѣдатель.
Василій І. Лагола, касіеръ.

Пошукуєся

жонщины старшои вѣкомъ, строго моральнои, до священика вдôвця на село, отця одной доньки, до заряду господарства пôдъ умѣреными условіями. Рефлектуючи зволятъ перше ôтнестися листовно до Д. Г. въ Михаливицяхъ, пôчта Дрогобычь. 1—2

Важне для Дамъ.

На карнавалъ! **На карнавалъ!**

НАЙБôЛЬШИЙ И НАЙДЕШЕВШИЙ

МАГАЗИНЪ НОВОСТИ И КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ

J. KÜHMAYERA НАСЛѢД.

улиця Гетманьска ч. 4 во Львовъ.

Сукнѣ балевѝ ôтъ зл. 15 до зл. 50.
Сукнѣ шовковѝ на замовленя ôтъ зл. 50 до зл. 150.
Entrée de bal ôтъ зл. 5 до зл. 50 и цвѣты парискѝ.
Костюмы вовняныѝ ôтъ зл. 10 до 80.
Плащѣ зимовѝ ôтъ зл. 12 до зл. 100; такожь
Великій выбôръ матерій на лôктѣ.

Замовленя выконуємо въ якъ найкоротшôмъ часѣ. Взорцѣ на жаданье розсылаєся gratis и franco. (4—6)

НА КАРНАВАЛЪ

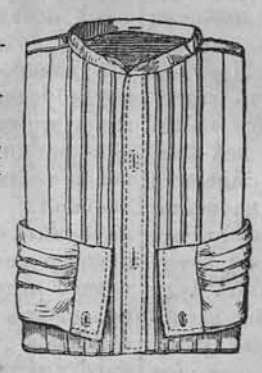
поручаютъ найдешевше

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, **ул. Галицка, 19.**

Рукавички власного выробу
Краватки бѣлѝ, батистовѝ и атласовѝ
Цилиндры складаныѝ (Chapeau claques) тибетовѝ и атласовѝ
Хустки єдвабнѝ до носа,
Cache-nez до шіи
Тасьмы и **шнурки** єдвабнѝ до зигаркôвъ
и т. п.

Сорочки мужескѝ
Ковнѣрики, маншеты
Шкарпетки кольор. и бѣлѝ
Спинки, кальошѣ
Перфумеріи
Вода кольоньска
Пигулки до усуненя одору зъ устъ по куренію, пушка 50 кр.
и т. п.

Замовленя залагоджуємо ôтворотною почтою, не числячи за опакованье!

(4—4) **Львôвъ, ул. Галицка, ч. 19.**

НОВООТВОРЕНА ТОРГОВЛЯ

СѢМЕНЪ И ЦВѢТÔВЪ

Е. Ф. РИДЛЯ

во Львовъ при пляцу Маріяцкôмъ ч. 10, 3—3

поручае

БУКЕТЫ

балевѝ, весѣльнѝ, котиліоновѝ и столовѝ зъ свѣжихъ и засушеныхъ цвѣтôвъ;

Гарнитуры балевѝ

камеліи и другѝ цвѣты до волося парискаго выробу.

Всякѝ порученя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше.

Въ Вѣдни егзаминованый професоръ желаe собѣ выповнити кôлька вôльныхъ годинъ яко лекторъ. Посѣдаe языки: французскій, англійскій, италійскій, румуньскій, нѣмецкій, рускій и польскій. Въ разѣ потребы учитъ такожь власною легкою и пріятною методою (якъ посвѣдчено и въ Вѣдни) французского языка въ чотырехъ, англійского въ трехъ мѣсяцяхъ **докладно.** Вымова поправна; въ французскôмъ, примѣромъ, языцѣ вымова академіи парискои.

На желанье выкладаe митольогію греческу, римску и германьску, а такожь исторію литературы французкои и нѣмецкои, такъ якъ и исторію культуры.

Адресувати: ул. Коперника, ч. 41, дверѣ перший.

Оголошенье.

Про недостатокъ здоровля до господарки есть въ замѣну одинъ зъ найлучшихъ приходôвъ, котрый маe 160 моргôвъ дуже доброи землѣ,—на такій, где переважалабы лугова господарка, якъ примѣромъ въ сторонахъ надъ-Днѣстровыхъ. — Адресъ: П. Д., почта Книгиничи, пов. Рогатыньскій.

(2—3)

НА КАРНАВАЛЪ!!

поручаe

МАГАЗИНЪ ГЕНРИКА МИЛЕРА

во Львовѣ, рôгъ ул. галицкои, ч. 6.

Ордеры котиліоновѝ, сотка ôтъ 5 до 10 зр.
Туры найновшій котиліоновѝ, фигуры складаючіяся на 6, 12, 18 и 24 паръ, ôтъ 1 до 10 зр.
Маски, штука ôтъ 10 до 50 кр.
Вахлярѣ балевѝ найновшій гафтованѝ золотомъ и срѣбломъ, зъ слоневои кости, штука ôтъ 1 до 15 зр.
Шнурôвки французскѝ Кирасы, 2·50, 3 до 4·50 зр.
Рукавички балевѝ дамскѝ съ 2 до 10 гузиками, пара ôтъ 1·20 до 3·50 зр.
Рукавички балевѝ мужескѝ съ 1 и 2 гуз., пара 1·20 зр.
Краватки балевѝ бѣлѝ и чорнѝ, шт. ôтъ 30 кр. до 2 зр.
Ковнѣрики мужескѝ найлѣпшій почвôрнѝ найновшого фасону, штука по 25 кр.
Маншеты, пара по 40 кр.
Перфумеріи французскѝ и англійскѝ, фляконъ по 50 кр. и бôльше.
Пудры французскѝ Veloutine и иншѝ, пуделко ôтъ 50 кр. до 2·50 зр.
Вода кольоньска правдива, фляк. по 25, 50 кр. и 1 зр.
Бижутеріи французскѝ найновшій, именно: брошки, кульчики, колія, шпильки до волося золочѐнѝ, шпанги чорнѝ, гребенѣ найновшѝ съ золот. галками и чорнѝ — штука ôтъ 50 кр. до 2·50 зр.
Цекины и шлифованѝ пацьорки, шт. ôтъ 1 до 5 зр.

Ласкавѝ замовленя замѣтцевѝ высылаю ôтворотною почтою. — Цѣнники на желанье franco. (1—2)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 9. Львôвъ, Субота 31 сѣчня (12 лютого) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15 го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

II.

(Дальше.)

Але офиціяльный економиста натручує тутъ щось о *„pielęgnowaniu* lasów w interesie zagospodarowania kraju“, въ причины вплыву, якій лѣсы маютъ на климатъ, на роздѣлъ водъ, хотячи тымъ взбудити въ читателяхъ певне, досыть темне, выображенье о интересѣ публичнôмъ, якій тутъ буцѣмъ-то въ гру входитъ. Отже есть се по просту каламученье воды, щобы въ нѣй рыбы ловити, умысне помѣшанье понятій, пôдставленье многозначного, для поверховного читателя, выразу *„pielęgnowanie“* намѣсть екзактного выраженя, яке тутъ (с. е. коли мова о интересѣ публичнôмъ) едино есть на мѣстци. Длячогожь ш. спеціялиста лѣсовый не маѣ на тôлько совѣстности, щобы признати явно, якъ правда, що тутъ (с. е. съ точки публичного интересу) не розходится о ніяке идеальне *„pielęgnowanie“*, а по просту о реальну „охорону“ лѣсôвъ передъ рабунковою господаркою, якои мы щодня въ нашôмъ краю есьмо печальными свѣдками?

Длятого, бо для покрытя чисто класовои протекціи плащикомъ „публичного интересу“, доконечнымъ и единымъ способомъ есть таке „куншговне шанжованье“ понятій, до якого, признаемо охотно, теперѣшный языкъ урядовый дуже добре надаѣся.

Отже супротивъ тои вольты позволимо собѣ сказати, що: **нищенье** лѣсôвъ, а **„pielęgnowanie“** (z ofiarami połączone!) то суть понятя дуже ôтъ себе ôтдаленѣ, и що помежи „нищеньемъ“ а такимъ „pielęgnowaniem“ въ самôй сердинѣ стоитъ: ани нищенье, ани „pielęgnowanie“, — а просте удержанье лѣса въ его натуральнôмъ станѣ, полишенье in statu quo, господарске поступованье boni patris, яке ани ôтъ посѣдателя ніякихъ „ofiar“ не вымагае*), ани не выключае совѣстного ужиткованя въ того лѣса.

Тôлько тое просте удержанье лѣсôвъ in statu quo лежитъ въ интересѣ публичнôмъ, въ интересѣ цѣлого краю, загроженого черезъ нищенье лѣсôвъ не тôлько погôршеньемъ климатичныхъ и гидратичныхъ ôтношень, але и безпосереднымъ погôршеньемъ економичныхъ условій. Але въ тôмъ взглядѣ интересъ краю совсѣмъ не стоитъ съ матеріяльнымъ интересомъ приватныхъ властителѣвъ лѣсôвъ въ суперечности. Бо власне, коли тое нищенье — у насъ не ôтъ нынѣ практиковане — ôтбиваѣся на краю, яко цѣлости, тôлько въ незначнôй на око, на цѣлѣ столѣтя роздѣляючôйся прогресіи, а въ гдеякихъ наслѣдствахъ, н. пр. що до дорожнѣ топлива, черезъ поступаючій розвôй комуникацій и експлоатованье краевыхъ покладôвъ угля, може бути неутрализоване, — то на приватнôмъ господарствѣ дотычного властителя-нищителя оно ôтбиваѣся безпощадно и скоропостижно, а немезисъ въ видѣ екзекуційнои лицитаціи явится непохибно коли не у самого безпосередного виновника, то у дѣтій того властителя, котрого лѣсъ сплынувъ въ водою до Гданьска або Одесы.

Отже пытаемось: чи власный, добре понятый, егоистичный интересъ кождого поодинокого приватного властителя не есть тутъ единою и найлѣпшою запорою противъ спôльному злу, еще бôльше дотыкальному для приватного властителя якъ для краю? Чи треба тутъ еще якихъ нибудь премій? И чи на безмысльного марнотравця, якимъ есть кождый нищитель свого лѣса, котрый на такъ дотыкальнѣ наслѣдства рабунковои господарки для себе и своихъ дѣтій замыкае очи, може мати якій нибудь здержуючій вплывъ яка нибудь премія, хочьбы навѣть далеко розумнѣйша якъ способомъ податковои пôльги, и выразно за заслуги около консервованя лѣса назначена?

Мы не будемо ширше розводитися надъ яскраво комунистичнымъ характеромъ тои офиціяльнои аргументаціи, котра, будь она хоть троха оправдана, управнялабы пôдъ тымъ самымъ титуломъ робôтника до жадань державнои преміи за тое, що ôнъ щодня шукае собѣ роботы намѣсть бездѣльно волочитися, — шевця за тое, що принимае и выконуе замовленье чобôтъ, намѣсть съ кождого дня робити собѣ blauen Montag, — хлопа за тое, що оре и засѣвае свое поле, намѣсть его пустити обологомъ, — студента за тое, що вчится а не робитъ довгôвъ, доктора за тое, що на завôзванье спѣшитъ до хорого, аптикаря за тое, що не продае зопсованыхъ лѣкôвъ, адвоката за тое що не занедбуе справъ своихъ кліентôвъ: божь всѣ тй люде, коли пильнуются въ тыхъ своихъ заводовыхъ обовязкахъ, роблятъ се, що правда, въ своемъ власнôмъ животнôмъ интересѣ, алежь не треба запôзнавати тыхъ сумныхъ наслѣдствъ, якй бы повстали, колибы одна цѣла категорія вычисленыхъ професіонистôвъ тй свои обовязки систематично занедбувала, до чого безперечно пре зла натура людска, — наслѣдствъ, котрй рôвно або въ еще гôршôй мѣрѣ, якъ нищенье лѣсôвъ, ôтбилибыся на економичнôмъ станѣ цѣлого краю, „na zagospodarowaniu kraju“, котрй тымъ самымъ, по офиціяльнôй логицѣ, доказуютъ, „jak wiele zależy na tem, żeby nieobarczać ich nadmiarem ciężarów (розумѣй: щобы имъ дати бодай 18% процентову запомогу державну), nie umniejszać w ich oczach wartości pracy i tak często idealnej, a tem samem nie zniechęcać robotnika do *ofiar*, jakich *poświęcenie* się dla dobra fabrycznego przemysłu, chłopa do *ofiar*, jakich *pieczołowitość* około roli, szewca do *ofiar*, jakich *troskliwość* około zapobieżenia skutkom ostrego klimatu, aptekarza do *ofiar*, jakich *naukowa* działalność około konserwowania leków, a lekarza do *ofiar*, jakich *pielęgnowanie* zdrowia krajowej ludności — wymaga“... Ексемплификація тая повинна бути достаточною порукою въ тôмъ взглядѣ.

Але насуваѣся тутъ еще одно, и здаѣся рѣшаюче пытанье: чи хочь министеріяльна мѣра, хотяйбы и комунистична и несправедлива и наукою неоправдана и неекономично устроена, чи она маѣ бодай хочь якй нибудь выгляды на (буцѣмъ-то задуманый) успѣхъ? чи она дѣйстно змѣряе до охороны лѣсôвъ передъ рабунковою господаркою ихъ властителѣвъ?

Одно признанье маѣ въ цѣлôй наведенôй высше офиціяльнôй експектораціи вартôсть, а то есть посередне, хочь встыдливе признанье, що: не якйсь рѣдкй вынятки помежи галицкою шляхтою, але всѣ загаломъ властителѣ лѣсôвъ, маютъ такъ сильный, особисто непоборимый потягъ до систематичного нищеня лѣсôвъ, що заходитъ потреба загальнои, всѣхъ безъ вынятку властителѣвъ лѣсôвъ обнимаючои и то дуже сильнои противъ тôй соспôльнôй хоробѣ, презервативы. П. министеръ Дунаевскій зъ своеи стороны самымъ фактомъ дѣйстного впровадженя такои загальнои мѣры потвердивъ вповнѣ тое свѣдоцтво неморальности черезъ его писаря цѣлôй клясѣ посѣдателѣвъ лѣсôвъ выставлене.

Булобы збыткомъ, ширше выказувати наочный фактъ, що невыгасла традиція идеальнои Рѣчипосполитои, котра дѣйстно була рѣчію посполитою, рѣчію ужитковои вартости для шляхтича, маючи обовязокъ достарчувати ему — шляхтичеви — заграничныхъ товарôвъ, вина, соли, робôтника для его грунту и що найменше однои, добре платнои синекуры*), — а по упадку Рѣчипосполитои позôставлена по нѣй въ спадщинѣ паньщина и пропинація, — призвычаили ту цѣлу клясу людій до уживаня безъ працѣ и мысли о завтрѣ; що привычка тая, якъ скоро урвалася паньщина, а охоты до працѣ рôвночасно не прибуло, пошукала и знайшла собѣ натуральный выхôдъ въ робленю споживныхъ довгôвъ и, що за симъ иде, въ нищеню лѣсôвъ, котре есть тôлько ôтмѣнною формою житя на кредитъ, бо ничимъ иншимъ, якъ тôлько безоглядным антиципованьемъ доходôвъ будущихъ: лѣтъ, десяти- и пятьдесятилѣтій. Коли где, то тутъ о тôй клясѣ людій можна говорити о невыкорѣненôй налоговости, котра высилуе свôй разумъ тôлько на отворюванье щоразъ новыхъ жерелъ уживаня чужимъ коштомъ и доки того кошту, пôсля замѣрôвъ черезъ п. Ястржембского здрадженыхъ, не возьмутъ селяне въ видѣ новои индемнизаціи цѣлкомъ на себе, — въ своемъ загалѣ не соромится жити коштомъ своихъ дѣтій, внукôвъ и правнукôвъ; а робитъ се съ такою слѣпою захлянностію, що звѣстный зъ своеи фаховои и литературнои дѣятельности на поли краевого лѣсництва мужь, въ тôй справѣ вже зъ свого урядового становища яко ц. к. краевый инспекторъ лѣсôвъ найвысшои поваги, п. Е. Головкевичъ оголосивъ (недавными тыжднями въ Dzienniku polskim) формальный кликъ болѣзни надъ тою загальною краевою пошестію пытаючись и дивуючися: „яке нещастливе фатумъ заслѣпило тыхъ людій, що не видятъ своеи власнои згубы, що не рѣдко навѣть оголочуютъ зъ лѣса грунты безвзглядно лѣсовй, с. е. такй, котрй до жаднои иншои управы не надаются, на котрыхъ по вырубаню дерева трава не поросте, и котрй за симъ перемѣнюются въ пустынѣ летучого пѣску!“

(Конецъ буде.)

*) И тутъ цитуемо *Pfeila*, и маемо его, якбы умысне для переконаня польско-офиціяльнои діялектики, въ польскôмъ перекладѣ пôдъ рукою (Warszawa 861, T. II §. 194, нота 12: *„Pfeil* (Forstpolizeigesetze p. 14) ma słuszność, że zaniechanie zniszczenia lasów nie jest **ofiarą**“.

*) Звѣстно, що кождый шляхтичъ мавъ право впроваджувати безъ оплаты цла — значитъ коштомъ хлопôвъ и мѣщанъ — заграничнй товары, угорскй вина; мавъ право до побору певнои скôлькости соли зъ велицкои копальнѣ; що шляхта не приступала до чинностій соймовыхъ доти, доки король не пороздававъ межи нихъ всѣхъ „вакансôвъ“, и що жаденъ шляхтичъ не приступивъ на соймику до выборôвъ, поки не бувъ черезъ одного зъ кандидатôвъ на посла або на судію добре нагодованый и напоеный; що въ загалѣ цѣле житье шляхтича було посвящене справамъ публичнымъ, а кожда така публична справа була для него богатымъ жереломъ доходовымъ.

Польскй дневники
о движеню Русинôвъ.

Галицко-польскй дневники вже такъ зрослися съ гадкою безъусловного пановання Полякôвъ на Галицкôй Руси, що всякій объявъ житя рускаго народа доводитъ ихъ до крайнои ярости, котра дуже часто переходитъ ажь до безпамятности. Въ тôмъ взглядѣ ôтзначаѣся особенно Gazeta Nar. и львôвскій кореспондентъ „Czas“-у. Удачнй для Русинôвъ выборы соймового посла зъ округа Станиславôвъ-Галичь и такйжь выборы до жовкôвскои рады повѣтовои выкликали зъ стороны Gaz. Nar. и львôвского кореспондента „Czas“-у цѣлу бурю. До жовкôвскои рады повѣтовои выбрано 16 Русинôвъ и можна мати надѣю, що нова рада буде инакше господарити и завѣдувати повѣтовыми справами, якъ сумнои памяти стара рада, котра увѣнчала свою дѣятельнôсть справленьемъ контуша и „образкôвъ патріотичныхъ“, очевидно коштомъ рускихъ громадъ. Нововыбранымъ членамъ Gaz. Nar. не може ничого закинути, а ей власный кореспондентъ признае о п. П. Лѣниньскôмъ, що „маѣ тую незвычайну заслугу, що цѣлый судовый округъ мостяньскій довѣвъ до повнои тверезости, строго перестерѣгаючи закона противъ піяниць. П. Лѣниньскій есть заразомъ Аттилею на лихвярѣвъ и имъ подôбныхъ дерунôвъ, що якъ пявки высысаютъ зъ народа послѣдню каплю крови“. Здавалобыся, що выбôръ такихъ мужѣвъ повиненъ бы бути одобреный и польскою прасою, а именно Gaz. Nar., если тôлько она стоитъ по сторонѣ загального добра, а не по сторонѣ „rzezimieszków, lichwiarzy i pijawek ludu“. Тымчасомъ Gaz. Nar. розжалилась на бракъ польскихъ „Османôвъ“ въ Жовкôвщинѣ, заграла жалобный „Plewna-marsz“ и нужь кидати клеветами на всѣхъ, що выбрали честныхъ, заслуженыхъ и загально поважаныхъ мужѣвъ. Упадокъ польского кандидата Брыкчиньского въ Станиславовѣ вже до крайности розъяривъ Gaz. Nar. и въ вступнôй статіи п. з. „Przegrana stanisławowska“ (N. 32) вдарила на алярмъ въ польскôмъ обозѣ. Застановляючись надъ тыми „непокоящими объявами“ приходитъ Gaz. Nar. до пересвѣдченя, „że chociaż niby z pozoru nic się nie zmieniło w politycznych stosunkach kraju od czasu poprzednich wyborów do Rady państwa, do sejmu i do Rad powiatowych, że chociaż zawsze te same, albo przynajmniej takie same osobistości stoją na czele administracji krajowej i przewodniczą politycznej reprezentacji kraju naszego — że jednak pomimo to wszystko stoimy obecnie wobec zmienionej sytuacyi *co się tyczy usposobienia* **mas**, *szczególniej włościan we wschodniej części kraju*“. (Мы зъ своеи стороны додамо, що все тое сталося мимо роздачѣ цѣлыхъ стосôвъ патентôвъ о jura stolae межи народъ и мимо щоразъ бôльше взростаючои акціи жандармеріи противъ рускихъ книжокъ) Сконстатувавши такій безъôтрадный станъ „polityki narodowej“ розбирае Gaz.

Nar. причины сего „невдячного“ звороту „usposobienia mas, a szczególniej włościan we wschodniej części kraju“. „Рускій сторонництва“ пише „Gazeta Narodowa“ — „ничого не забули отъ часу послѣднихъ выборовъ, але научилися много. Они представляются народови яко апостолы просвѣты и тверезости“. Gaz. Nar. вычисляє дальше всѣ майже рускій выданя для народнои просвѣты и всему тому надає що найменше анахроничне пятно „świętojurskiej agitacyi“. Дальше выводитъ Gaz. Nar., що Поляки „chociaż mają do rozporządzenia tak potężne środki na cele polityki narodowej, jak nigdy przedtem“ — ничого а ничого не зробили для пріѣднаня „usposobienia mas, a szczególniej włościan“. Однакожь „potężne środki polityki narodowej“, котрыхъ поясненя треба шукати въ буджетахъ краевыхъ и повѣтовыхъ (пр. поз. 30.000 do rozporządzalności W. K.) и въ такихъ операціяхъ, якъ пр. справа реформы гдеякихъ податковъ (гл. статію „Подвойна крейдка“), якъ нибудь дуже близько обходятъ „kieszeń włościanina“, але совсѣмъ не мають для него „porywającej werwy“. Тожь Gaz. Narod. съ розпукою признає, що тіи средства „polityki narodowej“ не даютъ верховодячимъ Полякамъ „заслуженого титулу до довѣрія народа“ и „że musimy *coś* zrobić dla tego ludu, ażeby mieć zasłużony tytuł do jego zaufania“. Мы, признаємо, дуже розцѣкавились на тое „coś“, котрымъ задумала Gaz. Nar. обдарити нашь народъ. Однакожь Gaz. Nar. заикнулась на томъ „coś“ и скоро спала съ свого высокого коня. „My, gdy mamy wszelką władzę w ręku, gdy jesteśmy panami sytuacyi — my także powinniśmy rozpocząć agitacyę na większą skalę, na szersze rozmiary niż dotychczas“! Отже *агитація* „potężnemi środkami i wszelką władzą będącą w naszem ręku“ — то суть тіи дары, котрыми думає Gaz. Nar. здобути довѣріе народа! Єсть се найлучше, бо автентичне свѣдоцтво недостачѣ всякои, хоть троха народнои програмы у верховодячихъ Поляковъ, котрі кромѣ „czułości (въ отозвахъ п. з. Bracia!), obietnic i innych środków“ (горѣвки, ковбасъ и цигаръ) не могутъ и не хотятъ „coś zrobić dla tego ludu“, есть се ключь розумѣня безплодности теперѣшнои политики краевои, „gdy mamy wszelką władzę w ręku, gdy jesteśmy panami sytuacyi“, есть се мимовольне признанье недоросовѣстного вызыскуваня народа обаламученого и тероризованого „czułościami, obietnicami i innemi środkami chwilowemi“. Признаємо, що „potężnemi środkami“ и маючи „всяку власть въ своихъ рукахъ“ могутъ нашѣ противники розводити „агитаціи на велику скалю“, котрі мы вже неразъ переживали, однакожь наслѣдства тыхъ агитацій будутъ впростъ противнѣ такъ званой „polityce narodowej“ и рускій народъ съ часомъ хоть по довгихъ и сумныхъ досвѣдахъ мимо всѣхъ „средствъ“, „агитацій“ и захопленыхъ „въ руки властій“ стане якъ одинъ мужь по сторонѣ тыхъ, котрі борются за добро народа. Такъ есть, маєте всяку власть въ своихъ рукахъ, єсьте панами ситуаціи, тожь була пора „coś zrobić dla tego ludu“. До крайности сумный станъ народа, запропащенье школъ, взростъ и несправедливый розкладъ тягаровъ, безплодность нашого краевого и повѣтового житя автономичного, безвыходность въ загального упадку — се плоды вашого „опановання ситуаціи и захопленя всякои власти“ въ вашѣ руки. По вашихъ овочахъ познає и осудитъ васъ народъ, а хоть неразъ еще стероризуєте его вашими „potężnemi środkami“, хоть неразъ заманите „czułościami, obietnicami“, то тымъ только прискорите вашь упадокъ, бо вы въ повномъ розцвѣтѣ вашои власти ничого не зробили для народа, и не „потрафили фактами доказати хоть троха доброи волѣ для него“.

Краковскій „Czas“ въ своѣй львовскої кореспонденціи съ фурією кидаєся на дра Добряньского и на рускихъ священиковъ и тожь само взыває до завязтои борбы противъ рускаго народа. Солидарность „Czas“-у съ „Gaz. Narodow-ою“ въ слѣпой ненависти противъ Русиновъ есть сумнымъ объявомъ хоробливого успособленя верховодячои партіи Поляковъ, надъ котрымъ однакожь перше всего повинні самі Поляки щиро жалѣти и надъ его дальшими наслѣдствами добре застановитись. Єсли програмою „polityki narodowej“ мае бути поборенье всякого, навѣть найприроднѣйшого, найлегальнѣйшого и найсвятѣйшого объяву житя рускаго народа, то Русины зъумѣютъ стануті до тои борбы о свое житье, а кто вызыває до такои борбы и посягае на житье мілионового народа, сей повиненъ обчислитися съ наслѣдствами такои политики...

Зъ всѣхъ дневниковъ польскихъ старается доси еще одинъ Dziennik pol. въ справѣ рускої выступати съ певною здержаностію и взглядным тактомъ, хоть кореспонденція зъ Жовкви умѣщена въ ч. 33 о выборахъ до тамошнои рады повѣтовои совсѣмъ не годится съ тыми усиліями редакціи, остатися хочь на такомъ напові безпристрастномъ становищу супротивъ Русиновъ. Въ ч. 32 посвятивъ Dzien. pol. особну статію интерпеляціи пос. сов. Ковальского о надъужитяхъ при конскрипціи. „Замѣты (поднесенѣ въ интерпеляціи) суть такъ тяжкѣ“, пише Dzien. pol., „що єслибы оказалися правдивыми, то интерпеляція п. К. булабы совсѣмъ оправданою, а мы не залишилибы таке поступованье политичныхъ властій якъ найострѣйше засудити“. Въ дальшихъ выводахъ приходитъ однакожь Dz. pol. до заключеня, и то на подставѣ якихсь власныхъ, але совсѣмъ не розъясненыхъ, а навѣть ничимъ не попертыхъ реляцій, — що цѣла интерпеляція есть неузасаднена! Мы зъ нашои стороны можемо заявити Dz. pol., що такъ якъ значна часть фактовъ наведеныхъ въ интерпеляціи вынята зъ „Дѣла“, мы поднимаємося всѣ тіи факты нами оголошенѣ довести достовѣрными свѣдками и свѣдоцтвами, що дальше самі покривдженѣ безпосередно отнеслись въ колькохъ случаяхъ до гр. Таффе, що наконець, о скольконамъ вѣдомо, на всѣ въ интерпеляціи обнятѣ факты суть достовѣрнѣ доказы, що про тое просте запереченье не може ослабити ихъ силы и откликати высше наведеныхъ словъ редакціи Dz. pol. Щожь спеціяльно до самого староства въ Бродахъ, то не только высше згаданѣ доказы, але и самі замѣтки Dz. pol. потверджаютъ факты наведенѣ въ интерпеляціи. „Pan starosta odpowiedział im (селянамъ, котрі просили, щобы конскрипція була переведена въ рускомъ языцѣ), że według ustawy spis ludności musi być w urzędowym języku polskim przeprowadzony“, пише самъ Dz. pol. Мы пытаємо, яка то есть тая устава и чи не зволилабы ред. Dz. pol. намъ еи зацитувати? Пытаємо дальше, длячогожь то табелѣ конскрипційнѣ були въ уряду печатанѣ въ рускомъ и въ польскомъ а не лише въ польскомъ языцѣ, єсли они мусѣли бути выповненѣ лише по польски? Пытаємо Dz. pol., яка то устава знесла приписы цѣсарскихъ и министеріяльныхъ розпоряджень въ р. 1860 и 1861, що власти съ рускими сторонами маютъ урядувати по руски и на рускі прошеня и поданя по руски отповѣдати? И чи розпорядженье о польскомъ языцѣ урядовомъ не относится лише до внутреннои службы? Пытаємо дальше, чи и самъ Dzien. pol. не признає, що конскрипція съ рускими сторонами мала бути по руски переведена, єсли чинитъ громадамъ Пониква и Высоцко замѣтъ въ того, що они мали (поѣсля реляціи Dz. pol.) представити до конскрипціи старостѣ писарѣвъ не умѣючихъ по руски писати? Єсли дальше Dz. pol. пише: „що до грозьбъ войсковою асистенцією, то запереченье сему замѣтови лишаємо п. старостѣ бродскому, jakkolwiek jesteśmy przekonani (?! anticipando!) o jego bezzasadności“, то такій способъ выказуваня беззасадности интерпеляціи совсѣмъ не може переконати безсторонного читателя, що Dz. pol. относится безпристрастно до сеи справы и що ему ходитъ о правду, а не о фразеологичну оборону надъужитя пол. властій, котра, навѣть поѣсля его словъ, заслугує на найострѣйшу нагану. Сумно, дуже сумно, що межи польскими дневниками не ма ни одного, котрый бы отважився руководитися взглядомъ Русиновъ безсторонностію и одною лишь правдою...

ДОПИСЬ.

Зъ Перемыского. (*Въ справѣ книгъ грунтовыхъ.*) Отъ часу вѣча народного житье Русиновъ на провинціи гдещо розбудилось, теперь можь вже больше побачити руске письмо въ урядахъ, котре доси було рѣдкостію, однакожь все тое есть совсѣмъ недостаточнымъ и буде такъ довго, доки для переведеня рѣшеныхъ точокъ не завяжутся товариства политичнѣ, котрібы справу тую взяли въ свои руки и систематично переведеньемъ еи занялися.

Въ цѣли переведеня резолюціи III (школьнои) выбрано вже на вѣчу дотычащу анкету, котрой ту справу поручено и котра певно еи не заспитъ.

Лихше стоитъ справа другихъ резолюцій а именно IV що до внутреннои дѣятельности Русиновъ. Тутъ ограничено ся лише на словахъ, котрі зъ першу розгрѣваютъ, бувають надгороджені грѣмкими оплесками, однакожь по поворотѣ участниковъ вѣча домовь „bleibt Alles beim Alten“.

Якъ богато на сѣмъ поли до дѣланя, не потребуємо доказовати, впрочѣмъ доказує тое кожде число рускихъ политичныхъ часописій. Нынѣ згадаємо лише о одной справѣ, котра здаєся намъ бути одною зъ найважнѣйшихъ.

Якъ вѣдомо, закладаютъ галицкі суды теперь новѣ книги грунтовѣ а то о скольконаємо въ цѣлой Галичинѣ въ языцѣ урядовомъ с. в. польскомъ. Всѣ блянкеты, якій Президія судовъ окружныхъ и краевого комисарямъ гипотечнымъ достарчаютъ, именно протоколы, выказы гипотечнѣ и пр. суть выключно польскѣ.

Слѣдує отже застановитись надъ тымъ, чи закладанье книгъ грунтовыхъ въ всходной Галичинѣ въ языцѣ польскомъ отповѣдає существующимъ законамъ и чи оно лежитъ въ интересѣ народа?

Що до першои точки, то въ роцѣ 1860 выдало ц. к. министерство справедливости дня 9 липця до ч. 10340 розпорядженье дотычно уживаня языка рускаго въ судахъ, наказуючи всѣ поданя до судовъ всходнои Галичины, въ языцѣ рускомъ внесенѣ, залагоджувати въ томже языцѣ, а поѣзнѣйше розпорядженье зъ 26 серпня 1860 ч. 12299 и 12589 выразно освѣдчило, що опредѣленя помянутого минист. розпор. зъ 9 липця 1860 ч. 10340 также при веденю книгъ грунтовыхъ маютъ бути застосованѣ и що ухвалы на поданя рускі въ томже языцѣ маютъ бути выготовленѣ, а такожь вписы до книгъ грунтовыхъ маютъ бути въ томъ языцѣ выповненѣ, въ якомъ поданье внесено.

Що до закладаня новыхъ книгъ грунтовыхъ выдавъ соймъ краевый законъ зъ 20 марця 1874, въ котромъ о языцѣ нема змѣнки. На засѣданю соймовомъ 31 грудня 1873 внѣсъ вправдѣ нашь посолъ сов. Ковальскій резолюцію взываючу ц. к. правительство, щобы при выданю розпоряджень переводовыхъ увзгляднено и языкъ рускій, однакожь резолюція тая, якъ всѣ подобного рода резолюціи, не одержалась при голосованю. Тогды нынѣшный маршалокъ краевый дръ Зыбликевичь зауважавъ, що злишною есть резолюція посломъ Ковальскимъ внесена, понеже взглядомъ уживаня языковъ существуютъ вже приписы (думавъ певно о повысше згаданыхъ, бо иншихъ нема).

Такожь и комисарь правительственный запевнявъ, що правительство якъ доси (?) такъ и дальше буде увзгляднятиоба языки краевѣ. Кождый думавъ, що при такомъ складѣ рѣчій министерство справедливости, выдаючи розпорядженье переводове, въ томже выразно и справу языкову залагодитъ, а именно скаже, въ якомъ языцѣ маютъ бути закладанѣ книги грунтовѣ, понеже давнѣйшѣ приписы относятся лишь до подань внесеныхъ до судовъ, а тутъ маютъ закладатися книги грунтовѣ зъ уряду безъ поданя. Тымчасомъ въ цѣломъ розпорядженю министеріяльномъ зъ 18 мая 1874, котре вводитъ въ житье згаданый законъ соймовый о языцѣ, ани згадки. Єсли однакожь перечитаємо дотычнѣ розпорядженя выданѣ для политичныхъ властій р. 1860, то знайдемо тамъ приписы, якъ маютъ переписоватись власти съ сторонами въ случаю, єсли власть безъ поданя зъ власнои иниціятивы пише до стороны, именно въ томъ случаю маютъ власти послуговатись языкомъ, котрого сторона звычайно уживає. Зъ того бы слѣдовало, що книги грунтовѣ въ всходнѣй Галичинѣ, где переважна часть жителѣвъ уживає рускаго языка, поѣсля существующихъ приписовъ, (не згадуючи вже о Арт. 19 основного закона зъ р. 1867) повинні бути закладанѣ въ языцѣ рускомъ. Однакожь дѣєся инакше, здаєся зъ тои причины, що згадане розпорядженье министра о языцѣ не згануло, — и то дѣєся очевидно, якъ тое повысше доказано, противъ обовязуючихъ у насъ законовъ.

Слѣдує застановитись еще надъ наслѣдствами такои роботы.

Тутъ не думаю богато словъ теряти. Перейдѣмъ лишь выказы гипотечнѣ однои громады всходнои Галичины, а побачимо, що тамъ пописано: зъ „Кондратовъ“ поробленo „Konradów“, зъ „Иванова“ „Janów“, зъ „Процѣвъ“ „Protazych“, зъ „Феськи“ „Teodorę“, зъ „Ильки“ „Juliannę“, зъ „Семена“ „Szymona“, зъ „Тымка“ „Tymona“, — очевидно по большой части цѣлкомъ иншѣ имена власнѣ, а въ назвискахъ фигуруе „Wróbel“ мѣсто „Воробецъ“, „Strzelec“ мѣсто „Стрѣлецъ“, зъ „Вовка“ зроблено „Wilka“, зъ „Овчарика“ „Owczaryka“ и т. п. а въ слѣдствіе такихъ перекручованъ именъ и назвискъ цѣлкомъ иншѣ лиця суть заинтабульованѣ въ книзѣ, якъ на явѣ суть властителями. Очевидно такѣ надъужитя повинні бути чимъ скорше усунені, а то тымъ больше, що вже майже въ половинѣ книги грунтовѣ въ всходной Галичинѣ суть заложенѣ.

Въ якій способъ далобыся тое усунути? Думаємо найперше интерпеляцією въ думѣ державной, подобною, якъ зъ поводу надъужитя при конскрипціи, а ту тымъ больше повиненъ нашь Впов. посолъ Ковальскій тою справою занятись, що якъ высше згадано, такъ польскѣ послы соймовѣ якъ и правительственный комисарь запевняли его въ соймѣ, що существующѣ законы будутъ захованѣ, що однакожь не дѣєся. Дальше повинні рускі громады жадати закладаня книгъ въ языцѣ рускомъ, а въ такомъ случаю, думаємо, суды не моглибы сему жаданю поѣсля существующихъ законовъ отказати, якъ того маємо примѣръ съ громадою „Бяла“, котра зажадала заведеня новои книги грунтовои въ языцѣ нѣмецкомъ, съ чимъ мимо численныхъ протестовъ польскихъ часописій, комнаты адвокатскои краковскои и пр. такъ найвысшій судъ якъ и министерство справедливости згодилося. До того потреба однакожь понуки, а тая лишь отъ товариствъ политичныхъ моглабы выходити систематично и съ успѣхомъ. *T. C.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада двержавна.*) На 110-омъ засѣданю дня 27 сѣчня (8 лютого) выбрано до трибуналу стану (Staatsgerichtshof) автономичныхъ кандидатовъ дра Кароля Мавкса през. суду, дра Іосифа Бека сов. двору, дра Емиля Отта проф. ун. въ Празѣ и дра Іосифа Малиновского адвоката во Львовѣ. Оттакъ

приступлено до обрадъ надъ закономъ противъ лихвы и прійнято послѣдній §§. 12, 13 и 14 — отже цѣлый законъ въ другомъ чиганю. Зъ дневного порядку слѣдували обради надъ проектомъ закона о подвысшеню штемиля отъ картъ для игры. Дотеперѣшный доходъ зъ сего штемпля выносивъ рочно 170—180.000 зр. Черезъ подвысшенье сего штемиля надѣеся правительство узыскати больший доходъ о 60.000—70.000 зр. рочно. Противъ предложеня выступали дръ Кронаветтеръ и Визенбургъ замѣчаючи, що черезъ подвысшенье штемиля отъ картъ зменшится и продукція. Палата значною большостію ухвалила приступити до спеціяльныхъ обрадъ. Слѣдуюче засѣданье отбулося вчера въ пятницю.

(*Буджетъ министерства просвѣты.*) На мѣстце дра Дунаєвского обнявъ сего року референтъ о буджетѣ центральнои управы министерства просвѣты дръ Евз. Черкавскій. На засѣданю буджетовои комисіи 26 сѣчня (7 лютого) представивъ дръ Черкавскій своє справозданье. Що до финансовои стороны внѣсъ референтъ, щобы призволити на сумы жаданѣ правительствомъ. Однакожъ що до мериторичнои стороны самого внутренного устрою министерства просвѣты выступивъ референтъ съ тяжкими замѣтами противъ гдекотрыхъ министеріяльныхъ урядниковъ, закидаючи имъ бракъ знаня и безсторонности; дальше зажадавъ референтъ реорганизаціи министерства просвѣты въ той способъ, щобы на мѣстце дотеперѣшныхъ референтовъ посля категоріи школъ були установленѣ референты посля поодинокихъ краѣвъ. Противъ сего внесеня выступивъ вѣрнокон. Ед. Зисъ, а министеръ бр. Конрадъ взявъ въ оборону министеріяльныхъ урядниковъ противъ починеныхъ имъ замѣтовъ и заявивъ, що предложена референтомъ реформа не дасться на дѣлѣ перевести особенно безъ великихъ коштовъ. Також ческій послы Цайтгаммеръ и гр. Ген. Клямъ супротивились внесеню дра Черкавского. При голосованю призволено на жаданѣ сумы буджету министерства просвѣты, а референтови поручено опустити зъ справозданя уступъ, жадаючій высше згаданои реформы и высказуючій неприхильный судъ о гдеякихъ урядникахъ.

(*Ческій университетъ.*) Одно зъ найважнѣйшихъ мѣстць межи ческими жаданями занимає справа перемѣны праского университету въ способъ отповѣдаючій правамъ ческои народности. Чехи додаютъ, щобы въ праскомъ университетѣ були заведенѣ ческій катедры для всѣхъ предметовъ науки, противъ чого Нѣмцѣ очевидно выступаютъ съ цѣлою завзятостію, годячись евентуально еще скорше на утворенье особного нового университету въ Чехахъ якъ на знаціонализованье праского университету. Цѣла тая справа не только дуже горячо обговорювалась доси въ дневникахъ и въ лонѣ праскихъ професоровъ, котрыхъ большость (нѣмецка) рѣшучо высказалась противъ знаціонализованя университету, але також межи правительствомъ а ческими послами велися въ той справѣ довгѣ переговоры и торги, котрѣ навѣть черезъ якійсь часъ грозили серіозною кризою министеріяльною. Наконець по довгихъ заходахъ, здаєся, прійшло въ той справѣ до остаточного порозумѣня межи правительствомъ а Чехами. Тая справа прійшла публично на дневный порядокъ въ першій разъ дня 28 сѣчня (9 лютого) с. р. въ буджетовой комисіи при обрадахъ надъ опозиціею: университетъ въ Празѣ. Референтъ пос. Иречекъ пригадавъ при той позиціи на резолюцію ухвалену радою державною минувшого року, „щобы увзгляднено управненѣ жаданя ческого народа“ и пытає министра, що въ томъ взглядѣ здѣлано? Мин. бр. Конрадъ отповѣвъ въ имени цѣлого министерства, що доси годѣ було перевести тую резолюцію, такъ якъ она не заключала въ собѣ ніякихъ конкретныхъ жадань. Однакожъ правительство съ цѣлою старанностію занимаеся тою справою и робитъ въ томъ взглядѣ доходженя для розъясненя справедливыхъ жадань. Поступъ ческого народа на поли науки, численнѣ силы учительскѣ, що набули квалификацію научати въ ческомъ языцѣ, — вже почасти уможливили, почасти приготвили переведенье жадань ческого народа на поли школьництва. Университетъ въ Празѣ єсть отповѣдною институцією, въ котрой можна перевести тѣ управненѣ жаданя, тымъ больше, що ученики будутъ могли при томъ користати також зъ нѣмецкихъ викладовъ. Якими средствами и въ якой формѣ перевести жаданѣ реформы для рѣвноуправненя въ университетѣ, надъ тымъ власне теперь застановляеся правительство. Въ той цѣли буде въ Празѣ скликана совѣтуюча комисія. Якъ скоро тіи нарады укончатся и правительство розъяснитъ собѣ, що належитъ на дорогу законодательну, а що на администраційну, то правительство не залишитъ безъ всякои проволоки все тое перевести, що въ администраційной дорозѣ може бути переведене. Такъ отже правительство признало понерше въ принципѣ справедливость жадань Чеховъ що до рѣвноуправненя на университетѣ, и по друге откинуло гадку, подношену зъ стороны Нѣмцевъ, утворити новый университетъ ческій, а признало праскій университетъ яко той, где може бути переведене язикове рѣвноуправненье. Ческій послы прійняли тое заявленье правительства съ задоволеньемъ.

(*Депутація нѣмецкихъ селянъ*) представилась дня 27 сѣчня (8 лютого) гр. Таффому, щобы вручити єму резолюцію ухвалену 30 л. сѣчня с. р. на зборѣ селянъ въ Вильгельмсбургъ. Предводитель депутаціи вручаючи тую резулюцію, дотычащу замѣренои реформы грунтового податку, указавъ на нужденный станъ селянъ и на взростаюче занепокоєнье задля проектованои реформы. Гр. Таффе отповѣвъ, що постараеся, щобы податокъ бувъ по можности рѣвно розложеный и поднѣсъ блудность того такъ часто высказуваного мнѣнія, будьтобы Галичина коштомъ другихъ краѣвъ була ощаджена въ вымѣрѣ податку грунтового. Гр. Таффе пояснивъ, що Галичина совсѣмъ не лучше выйде при той реформѣ, якъ и другій краѣ. Депутація просила гр. Таффе о авдієнцію у Цѣсаря, однакожъ гр. Таффе заявивъ, що не може промовляти передъ Цѣсаремъ за удѣленьемъ авдієнціи, бо тогды дуже збольшилибыся депутаціи селянъ.

(*Оспалость парляментарнои дѣятельности.*) Жалѣ на оспалу дѣятельность рады державнои що разъ больше и то справедливо множатся. Повнѣ засѣданя рады державнои отбуваются теперь майже лише що третій день. На однѣмъ зъ послѣдныхъ засѣдань (дня 8 л. лютого) сконстатовано бракъ около 130 послѣвъ!!

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Генералъ-адъютантъ Скобелевъ*), нынѣшный герой въ Закаспійскомъ краю, доноситъ зъ оттамъ, що передный отрядъ закаспійскои арміи вырушивъ зъ здобутого мѣста Геокъ Тепе на всходъ, занявъ мѣсто Асхабадъ отдалене 40 верстовъ отъ Геокъ-Тепе и двигнувся дальше до мѣста Аннавъ о 15 верстовъ отъ Асхабаду. Текинцевъ не здогонено. Жителѣ текиньскѣ мѣста Аннавъ и другихъ мѣстцевостій высылаютъ депутаціи до Скобелева съ заявленьемъ покорности и поддань ства россійскому цареви. St. Petersburger Ztg., органъ правительственный, говоритъ, що Скобелевъ має инструкціи посуватися дальше ажь до Мерву, доки не здобуде того центра. Урядовый рапортъ ген. Скобелева звѣщає о дуже великихъ стратахъ Текинцевъ при занятю Геокъ-Тепе россійскими войсками. Ровы окоповъ були повнѣ труповъ, много Текинцевъ утѣкаючихъ убито, забрано богато оружія, амуниціи и провіянту, взято въ неволю 4000 родинъ и 700 Перзовъ. Страта въ россійскомъ войску отъ 1 до 24 сѣчня: убитыхъ 16 офицеровъ и 267 рядовыхъ; раненыхъ: 42 офицеровъ и 647 рядовыхъ; сконтуженыхъ: 13 офицеровъ и 122 рядовыхъ. Побѣда Скобелева подъ Геокъ-Тепе має велике значенье въ исторіи подвиговъ Россіи въ Азіи. Розумѣєсь само собою, що вѣсть о занятю Геокъ-Тепе Скобелевомъ найнепріятнѣйше вразила Англію. Томужь то въ англійскихъ газетахъ теперь дуже много и съ роздражненьемъ говорится о здобуткахъ Россіи въ Закаспійскомъ краю.

(*Недобдръ въ податкахъ*) отъ самыхъ мужиковъ, яко властителевъ меншихъ по сѣлостій, выноситъ лишь за 1880 р. надъ 10 милионовъ рублевъ.

(*Депортація путемъ административнымъ*) дойшла въ послѣдныхъ рокахъ, при внутрѣшномъ хаосѣ въ Россіи, до незвычайныхъ границь. Тысячѣ людій завезено зъ всѣхъ сторонъ Россіи въ далекій губерніи. По утихомиреню нигилистичного руху черезъ Лорисъ-Меликова, позволено гдеякимъ депортованымъ вертати на родину. Однакожъ гдеякій бѣднѣйшій не могли вертати, не маючи средствъ на далеку подорожь. О однѣмъ такомъ случаю доносятъ россійскій газеты. Одного юриста выслано зъ Одессы въ Иркутску область. Подорожь зъ Одесы до мѣстця призначеня тревала цѣлый рокъ (отъ липця 1878 до конца червня 1880). По колькохъ мѣсяцяхъ дославъ засланый позволенье вертати. Дорога далека — надъ 11.000 верстовъ, а средствъ нема. Такихъ случаевъ муситъ бути не мало, коли гр. Лорисъ-Меликовъ розпорядивъ, щобы одѣжь и кошта подорожи уласкавленыхъ засланыхъ принято на рахунокъ казны. На тую цѣль вызначено 15.000 рублевъ.

Сенаторъ Ковалевскій выпрацювавъ проектъ змѣны поступованя при высылцѣ на засланье способомъ администраційнымъ, въ дусѣ большои справедливости. Онъ подае 5 лѣтъ яко maximum треваня депортаціи. Власть засуджувати на депортацію не малабы администрація, але до того бувбы призначеный окремый урядъ зборовый, зложеный зъ презеса суду, прокуратора и презентанта мѣстцевои администраціи. Особа, маюча бути депортована малабы право боронитися передъ тымъ трибуналомъ.

(*Рада университетска въ Харковѣ*) радитъ теперь надъ пытаньемъ, чи позволити женщинамъ слухати курсовъ на университетѣ. Всѣ надѣются, що рада университетска рѣшитъ отворити молодежи женскій вступъ до высшого образованя.

Франція. Устава прасова принята парляментомъ въ першомъ читаню цѣлковито. Найважнѣйшій єи параграфы, кромѣ наведеныхъ въ попереднѣмъ ч-лѣ, суть тіи, где вызначуеся кары за образу президента републики, загранічныхъ панующихъ або за взываньа до бунту особъ войсковыхъ. Вицепрезидентъ палаты, радикальный депутованый Фльоке, выступивъ съ поправкою, щобы за образу печатію обывателевъ и президента републики включно, не було окремои кары въ уставѣ прасовой, але щобы ображеный удавався на дорогу судову. Поправку тую откинено.

Дня 7 и 8 с. м. велася въ парляментѣ дебата надъ внесеньемъ радикалиста Наке о розводахъ. За єго внесеньемъ выступивъ особливо горячо Леонъ Реноль (Renault) и вказувавъ на сумнѣ стороны нерозрывности слюбовъ. Противъ внесеня выступивъ самъ министеръ справедливости, Казо, вказуючи, що справа розводова не на часѣ. Внесенье о розводахъ упало при голосованю 261 голосами противъ 225.

Нѣмеччина. Въ своѣй отповѣди на бесѣду Рихтера, поднѣсъ кн. Бисмаркъ съ особливымъ притискомъ, що доти не уступитъ зъ своеи посады канцлера, доки цѣсарска воля не откличе єго зъ неи. А позаякъ звѣстно, що старый цѣсарь Вильгельмъ дуже привязаный до свого головного дорадника, то можна сподѣватися, що кн. Бисмаркъ остане довго на своѣмъ становищи, хоть вже теперь єго пляны економично-финансовѣ безперечно не маютъ за собою большости въ прускомъ парляментѣ. Але звѣстно, якъ мало цѣнитъ Бисмаркъ той парляментъ и якъ не залишае й одного случаю, щобы дати єму почути єго ничтожность а свою силу. Впередъ кн. Бисмаркъ держався тои тактики въ парляментарныхъ борбахъ, що грозивъ димисією, або и дѣйстно просивъ о ню, и тымъ чиномъ змягчувавъ упертость опозиційныхъ елементовъ,— теперь жежь кн. Бисмаркъ вже покидае и тую хитрость а просто каже: „Я не уступлю передъ жадною парляментарною опозиціею! Таке послѣдне выступленье канцлера подкопуе вже до крыхты и такъ не надто крѣпкій основы парляментаризму въ Нѣмеччинѣ.

Посля звѣстокъ газетъ нѣмецка рада державна має зобратись 15 с. м. Вступнѣ працѣ, маючѣ прійти подъ єи обраду, приготовляются вже въ колькохъ комисіяхъ. Именно финансовѣ и податковѣ проекты канцлера прійдутъ подъ обраду, а передовсѣмъ реформа податкова. Вычислено напередъ, що реформа тая буде найкористнѣйша для Прусъ, у котрыхъ останеся значна надвыжка зъ податку плаченого для цѣлои державы. Въ цѣли рѣшеня, що робити съ тою надвыжкою, выбрана окрема комисія.

Нѣмецку публику заинтересовала дуже голосна справа поєдинку межи двома знатными послами нѣмецкими: Беннигзеномъ и Людвигомъ. Послѣдный при дебатѣ въ парляментѣ натяknувъ о негоноровомъ якомсь поступку Беннигзена при акціѣномъ предпринятю. Беннигзенъ вызвавъ Людвига на поєдинокъ. Людвигъ не принявъ возваня кажучи, що съ чоловѣкомъ нечестнымъ не буде поєдинкуватись. По колькохъ дняхъ однако надумався и обвѣстивъ Беннигзенови, що принимае возваньe. Но теперь зновъ Беннигзенъ не принявъ. Дѣло розголосилось, многѣ знаменитѣ личности Берлина вдались въ дѣло и залагодили все, якъ звычайно, банкетомъ.

Англія. (*Станъ въ Ирляндіи*) ввойшовъ въ таку фазу, котра въ физіольогіи зовеся „кризою“. Межь тымъ коли въ парляментѣ англійскомъ по переломаню опору гомрулєровъ переходитъ нова устава о введеню насильныхъ средствъ для забезпеченя Ирляндіи, льордовъ англійскихъ и ихъ власности, — тамъ запанувала хвилева тишина. Кромѣ гдеякихъ дробныхъ переступствъ не чути про розрухи „аграрнои лиги“, котрѣ отъ давна только напсували крови Англичанамъ. Тожь гдеякѣ газеты англійскѣ вже радостно ликуютъ, що Ирляндцѣ злякались и присмирнѣли. Только ж чи оно правда?

Тымчасомъ Ирляндцѣ, замешкалѣ въ Англіи и въ самомъ Лондонѣ часто скликуютъ митинги, въ котрыхъ бере участь и англійска кляса роботнича. На тыхъ митингахъ они рѣшучо выповѣдаютъ своє невдоволенье теперѣшнымъ правительствомъ.

Якъ доносятъ, правительство англійске задумуе розвязати ирляндску лигу аграрійну и обсадити всѣ єи бюра полицією.

(*Гешенъ*), англійскій амбасадоръ въ Константинополи забавивши колька днѣвъ въ Лондонѣ, где мавъ засягнути информаціи отъ свого правительства въ справѣ греческо-турецкого спору, въ поворотѣ до Константинополя via Берлинъ-Вѣдень мавъ довшій конференціи съ кн. Бисмаркомъ и гр. Гаймерлье въ тойже греческо-турецкой справѣ. Хотяй результаты конференцій окрытѣ заслоною тайны, то загально годятся на тое, що Англія, Нѣмеччина и Австрія бажаютъ мирного розвязаня греческо-турецкого пытаня.

Греція на серіо готовится до войны. Гдеякѣ французскѣ фильгеленьскѣ часописи подали вѣсть, що коли Европа своєю повагою не залагодитъ спору межи Грецією а Турцією до весни, то 17 цвѣтня, въ рочницю першого греческого повстаня, войска греческѣ вырушатъ до бою. Послѣдными днями зновъ подали англійскѣ часописи, що колибъ Европа наказала Греціи розброитися, то король Георгій зложитъ корону. Поки що, греческій парляментъ ухваливъ побольшити армію до 100.000 людій. Кромъ того ухвалено покликати до оружія такожь гвардію народну отъ 31 до 40 року житя, въ числѣ 114.000 людій.

Ишпанія. Дотеперѣшный ишпаньскій кабинетъ Кановаса де Кастиліо мусѣвъ уступити подъ напоромъ либерально-династичнои опозиціи. Члены оппозиціи освѣдчили, що всѣ выступлятъ зъ палаты, коли король не усуне министерства. Король поручивъ провѣдникови опозиціи, Сагастѣ, зложити нове министерство, котре вже й уконституовалося.

НОВИНКИ.

— **Архикнязь Рудольфъ** отъѣхавъ дня 10 л. лютого до Мирамаръ, зъ откы отплыве кораблемъ до Александріи.

— **Ц. к. совѣтниками Намѣстництва** именовавъ Є. В. Цѣсарь старостовъ повѣтовыхъ: А. Понинского въ Тарновѣ, Е. Кучковского въ Коломыѣ и А. Мадуровича въ Тернополи.

— **На посаду переводчика россійского языка** розписуе тернопольскій судъ окружный конкурсъ съ речинцемъ до 3 (15) марця с. р. Убѣгаючійся маѣ выказатися знаньемъ россійского языка и бути австрійскимъ поддanымъ.

— **Папа римскій** откинувъ поновлену пропозицію италійского правительства взглядомъ побираня ренты означеной уставою гваранційною въ сумѣ 3 милионовъ лировъ рочно, хотяй правительство приобѣцяло выплачувати тую ренту въ той способъ, що папа не буде мати ничого до дѣла съ властями италійскими.

— **Клясификація** ученикovъ гимназіи академичнои (рускои) во Львовѣ. Съ концемъ першого новроча було всѣхъ ученикovъ 343 въ 8 клясахъ а 10 отдѣлахъ и въ клясѣ приготовляючой. Поступъ ученикovъ представляеся такъ: въ клясѣ приготовляючой на 29 ученикovъ одержали першу клясу съ отзначеньемъ 2, першу 21, другу 4, трету 2; въ клясѣ I А. на 35 учен. першу кл. съ отзн. 1, першу 20, другу 5, трету 9; въ I Б. на 32 учен. першу кл. съ отзн. 4, першу 28, другу 2, трету 8; въ II А. на 31 учен. першу кл. съ отзн. 5, першу 14, другу 11, трету 1; въ II Б. на 29 учен. першу кл. съ отзн. 4, першу 14, другу 6, трету 5; въ III на 38 учен. першу съ отзн. 1, першу 28, другу 5, трету 4; въ IV на 29 учен. першу съ отзн. 3, першу 20, другу 1, трету 5; въ V на 43 учен. першу съ отзн. 4, першу 29, другу 5, трету 5; въ VI на 28 учен. першу съ отзн. 2, першу 16, другу 7, трету 3; въ VII на 22 учен. першу съ отзн. 5, першу 13, другу 3, трету 1; въ VIII на 27 учен. першу съ отзн. 1, першу 21, другу 4, трету 1.

— **Зъ подъ Тернополя** доносятъ намъ, що въ селахъ Ступки, Романовка, Борки великѣ, Дичковъ и Красовка пануе епидемичный корч. Отъ конца грудня м. р. до сего часу умерло въ тыхъ мѣстцевостяхъ больше нѣжь 100 дѣтій. Коли зважимо, що въ тыхъ селахъ жіе около 3.000 людій, то показуеся, що за 5 тыжднѣвъ вымерло $3^1/_3\,^0/_0$. Головною причиною той слабости єсть застудженье; хорuютъ и умираютъ такъ старшѣ дѣти, якъ и немовлята при грудяхъ, а навѣть и старшѣ люде не суть вольнѣ отъ той епидеміи, лише що тіи старшѣ люде суть безъ вынятія самѣ женщины. Школы въ тыхъ селахъ позамыкано.

— **Нове жерело нафты** показалося недавно въ Слободѣ рунгурскій въ повѣтѣ коломыйскомъ. Якъ кажутъ, выдобуваютъ денно по 200 сотнаровъ.

— **Проектъ зменшеня числа святъ**, якій предложивъ министеръ внутренныхъ дѣлъ православному синодови, єсть теперь важнымъ предметомъ нарады тогоже синоду.

— **Зъ подъ Будзанова** звѣщаютъ насъ що Теребовельскій староста заказавъ одному селянинови М. Л. зъ Вербовця предпачувати и читати „Батьковщину“. Въ селѣ Вербовци отбулася домашна ревизія за

„Батькôвщиною“ у одного селянина. Ревізію переводили жандармъ и вôйтъ зъ Вербôвця сумно звѣстный Сень. Покривдженый внѣсъ жалобу до староства противъ такихъ беззаконностій.

— **Зъ пôдъ Львова** пише намъ одинъ сельскій господарь, що въ многихъ рускихъ громадахъ пôдъ Львовомъ, якъ примѣромъ въ Сорокахъ, Лисиницяхъ и Жидатицяхъ писавъ конскрипцію урядникъ львôвского староства, п. Маєвскій, котрый не выповнювавъ всѣхъ рубрикъ на мѣстци, якъ н. пр. рубрики „языкъ домашный“, говорячи, що не має часу и выповнитъ тую рубрику въ дома. Вправдѣ пытався ôнъ кождого, якій языкъ домашный має записати, на що кождый въ тыхъ громадахъ ôтповѣдавъ, що языкъ рускій. Тоє освѣдченье принимавъ ôнъ до вѣдомости, але якъ тая рубрика выповнена, не єстъ вѣдомо интересованымъ, котрî звертаютъ увагу ц. к. староства, щобъ зволило переглянути картки конскрипційнî и переконатись, чи рубрика IX выповнена дѣйстно такъ, якъ сего домагались стороны.

— **Въ Угриновѣ** выказала нова конскрипція душъ обр. гр. к. 1.046, обр. лат. 304, жидôвъ 83, отже разомъ 1433 душъ, межи тыми 732 мужеского а 701 женьского рода. Рускимъ языкомъ бесѣдуютъ 1225, польскимъ 175 (находячихся на обшарѣ двôрскôмъ, где 19 Русинôвъ пропало), а 33 жидôвъ по польски и нѣмецки.

— **Зъ пôдъ Стрыя**. (До исторîи о сегорôчнôй конскрипцîи.) Богато вже начиталисьмося въ нашихъ рускихъ газетахъ о рôжныхъ надъужитяхъ и неправильностяхъ при конскрипцîи взглядомъ нашои народности. Многî голосы зъ рôжныхъ сторôнъ краю посвѣдчаютъ явно, що майже въ всѣхъ повѣтахъ нашои всхôднои Галичины писарѣ конскрипційнî однако поступали, се значитъ заявлялися яко противники Русинôвъ. Єслибы кто хотѣвъ взглядъ мати на автономичный стрôй и теперѣшнî економичнî стремленя нашои державы, судивбы напевно, що громады самî винnî, єслî такихъ писарѣвъ до конскрипцîи собѣ повыбирали, а то тымъ певнѣйше, що §. 23 закона о народочисленю (Вѣстникъ законôвъ держ. ч. 67) выразно вымагає: „комисарь численя муситъ бути особою способôною къ тому и ôтъ громады за ихъ порукою призначеною“. На такій можливый судъ опинîи публичнои повиннисьмо отверто и публично заявити, що нашî рускî громады совсѣмъ тому невинnî, єслî такихъ писарѣвъ мали. Нашî рускî громады хотѣлибы при всякихъ публичныхъ справахъ и свôй автономичный стрôй утримати и мати взглядъ на теперѣшный матеріяльный упадокъ селяньства. Слѣдуюча коротка исторія сегорôчнои конскрипцîи одного повѣта посвѣдчитъ тоє достаточно: громады стрыйского округа майже всѣ повносили були свого часу до староства письменнî заявленя и подали поруку, що переведутъ конскрипцію точно и въ своѣмъ часѣ людьми выбраными черезъ громаду, и повыбирали були и представили до тои чинности людîй своихъ точно обôзнаныхъ съ мѣстцевыми ôтношенями и до того способôныхъ, якъ пр. мѣстцевыхъ душпастырѣвъ и розумнѣйшихъ писарѣвъ. Очевидна рѣчь мали тотî громады на цѣли не тôлько точне переведенье конскрипцîи, але такожь и своє право выбору и меншій коштъ громадъ; бо громады згодили собѣ були писарѣвъ по 10 зр. и по 5 зр. ôтъ цѣлои громады за цѣлу конскрипцію. Тымъ часомъ ц. к. староство стрыйске неувзглядднило тыхъ подань и поучивши громады, що то нiякî люде зъ громадъ ани навѣтъ мѣстцевî душпастырѣ не потрафлятъ списати конскрипціи, выделеговало до переведеня конскрипціи кôлькохъ урядникôвъ, и кôлькохъ приватныхъ ексофиціялистôвъ, се квестраторôвъ и т. п. и наказало громадамъ, щобы зложили для тыхъ писарѣвъ по 25 кр. ôтъ кождои конскрипціонованои родины. Въ однôмъ селѣ на 180 нумерôвъ а 1.200 душъ зарахувавъ собѣ такій писарь-еклѣсничый за двѣ добы чинности для своеи власнои особы 78 зр.; а понеже хотѣвъ борзо справитися а до того не умѣвъ картки по руски перечитати, мусѣла громада до помочи наймити двохъ писарѣвъ, котрымъ окремо наказавъ заплатити найменше по 5 зр.; дочисливши до того коштъ для вôйта и двохъ радныхъ, для двохъ полиціянтôвъ, за канцелярію, опалъ и свѣтло — прійде однôй такôй громадѣ заплатити якихъ 100 зр. за конскрипцію, а понеже той самъ писарь набравъ богато громадъ, то писавъ въ однôмъ чисто рускôмъ селѣ въ саме навечерîе Рождества до пôзнои ночи и цѣлый день въ саме Рôздво и еще другого дня до 10 годины, розумѣеся въ неприсутности священика, а громада мусѣла сему пôддатися, бо сей панъ мавъ власть вызначити день до конскрипцîи на коли єму сподобаєся.

Судѣтъ теперь Вп. Родимцѣ самî, чи дасться тоє погодити съ автономîею и теперѣшными програмами економичными. Чи винна тому громада або нарôдъ, єсли конскрипція фалшиво переведена?

— **Дръ Шлиманъ**, звѣстный цѣлому свѣтови зъ своихъ знаменитыхъ археольогичныхъ ôткрытій въ Трои и Микенѣ, подаривъ нѣмецкому народови своє богате музеумъ трояньскихъ старинностій, котре дотеперь находилося въ Лондонѣ.

— **Мѣсто Римъ** числитъ 305.407 душъ, кромѣ стоячого войска въ числѣ 5.526 головъ.

Похибка друкарска. Въ ч. 3. „Дѣла“ на стор. 4 въ выказѣ жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ ч. пор. 43 напечатано „о. Корчиньскій Якôвъ зъ Торокъ еп. Перем. 50 кр.“, вмѣсто: о. Корчиньскій Якôвъ зъ Торокъ еп. Перем. **50 зр.** в. а.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Капелянами войсковыми 2. клясы въ резервѣ министерство вôйны именовало слѣдуючихъ священикôвъ: Іоана Воляньского, Іоана Редкевича, Теодора Турулу, Григорія Кончевича, Николая Копача, Володимира Карачевского, Стефана Городецкого и Іосифа Волошиньского.

До институціи завôзванî: оо. Рожаньскій Николай на Довгу дек. журавеньского, Іосифъ Трыловскій на Будылôвъ дек. снят., Аполинарій Филиповскій на Млыниска дек. журавеньского, и Яковъ Сѣнгалевичъ на Руду дек. стрыйского.

Завѣдательства одержали: оо. Юстинъ Подлѣсецкій въ Любѣнцяхъ, Іоанъ Маркевичъ въ Ожидовѣ, Георгій Чубатый въ Островѣ, Игнатій Рожаньскій въ Хотыни, Михаилъ Кордуба въ Сушнѣ.

Сотрудничество одержавъ о. Теофиль Петровскій въ Коссовѣ (на Москалôвцѣ).

На конкурсъ выставленî капелянія Лукавиця нижна дек. стрыйского, наданя приватного, съ $2^3/_3$ моргами орного поля и 315 зр. додатку конгруального. Речинець до 10 мая с. р.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Вп. С. въ Ста.... Згаданои дописи мы не одержали. Библіотека повѣстій выходитъ якъ найточнѣйше кождого 15 (27) рускôго и повлѣдного дня кождого мѣсяця по 2 аркушѣ. Першихъ 2 арк. выйшло еще передъ 15-ымъ сѣчнемъ, а нынѣ розсылаємо 3 и 4 арк., отже еще навѣть передъ означеным часомъ. *Всч. о. Е. П. въ Виш...* Прислана предплата за I а не за II чвертьроче. *Впр. о. К. въ Угриновъ.* За ласкавî вѣсти щиро дякуємо. Въ порушенôй справѣ замѣстимо статію незадовго, якъ лише укôнчится „студія надъ гр. податкомъ.“

Администрація „Дѣла“ упрашає Вп. ново приступаючихъ предплатникôвъ, щобы зволили завсѣгды при надсыланю предплаты заявити, ôтъ котрого часу предплачуютъ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщини: о. П. Л. въ Бѣлявинцяхъ 1 зр., п-ѣ О. Ф. въ Деревни 4 зр., А. Г. въ Чернôвцяхъ 1 зр., о. Т. С. въ Шоломиничахъ 4 зр.; для Проовѣты: Пчт. бр. церк. въ Дараховѣ 1 зр., Г. Щ. въ Яворовѣ 1 зр. (*Дальше буде.*)

Для ВП. Предплатникôвъ „Библіотеки найзнам. повѣстій“ розсылаєся съ симъ числомъ 3. и 4. аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

(Надôслане.)

Понеже въ „Завôзваню“ тов. „Академическій Кружокъ“ умѣщенôмъ въ ч. 8 „Дѣла“ подано загально межи иншими довжниками такожь „Герасимовича“ безъ означеня крестного имени и характеру, черезъ що многî можутъ бути що до дотычащои особы въ блудъ введенî, про тоє заявляю, що я до товариства „Академическій Кружокъ“ николи не належавъ и нiякихъ грошій въ тôмъ товариствѣ не выжичавъ.

Львôвъ дня 10 лютого 1881

Левъ Герасимовичъ
ц. к. авскультантъ судовый.

По 90 кр.

ШАПКИ

зъ досконалои имитаціи

Астрахану

для мужчинъ, женщинъ и дѣтій

въ торговли

БРАТЕЙ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 19.

(4—4)

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek „*Krankenfreund*“**, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанî средства лѣкарскî подрôбно и ôтповѣдно обговоренî, такъ що съ всякимъ епокосмъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повысше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдатковъ. (2—8)

Оголошенье. (3—3)

Про недостатокъ здоровля до господарки єсть въ замѣну одинъ зъ найлучшихъ приходôвъ, котрый має 160 моргôвъ дуже доброи землѣ,—на такій, где переважалабы лугова господарка, якъ примѣромъ въ сторонахъ надъ-Днѣстровыхъ. — Адресъ: П. Д., почта Книгиничи, пов. Рогатыньскій.

Пошукуєся

женщины старшои вѣкомъ, строго моральнои, до священика вдôвця на село, отця однои доньки, до заряду господарства пôдъ умѣреными условіями. Рефлектуючî зволятъ перше ôтнестися листовно до Д. Г. въ Михалевичахъ, почта Дрогобычь. 1—2

Важне для Дамъ.

На карнавалъ! На карнавалъ!

НАЙБôЛЬШИЙ И НАЙДЕШЕВШИЙ

МАГАЗИНЪ НОВОСТИ И КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ

J. KÜHMAYERA НАСЛѢД.

улиця Гетманьска ч. 4 во Львовѣ.

Сукнѣ балевî ôтъ зл. 15 до зл. 50.
Сукнѣ шовковî на замовленя ôтъ зл. 50 до зл. 150.
Entrée de bal ôтъ зл. 5 до зл. 50 и цвѣты парискî.
Костюмы вовнянî ôтъ зл. 10 до 80.
Плащѣ зимовî ôтъ зл. 12 до зл. 100; такожь
Великій выбôръ матерій на лôктѣ.

Замовленя выконуємо въ якъ найкоротшôмъ часѣ. Взорцѣ на жаданье розсылаєся gratis и franco. (5—6)

Илюстрованî цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнî и ножевî, поправленî и патентованî (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровî, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыждневî по I зр.

Замѣна и спеціяльнî направы.

Човенка, части складовî, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрî такъ шумно продаются за оригинальнî американьскî, пріймаю до переробленя на Зингера поправленî за оплатою 15 зр. 5—?

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, пріймає всякî дотычащî роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнî гафты и т. п. **по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.**

Удѣляеся заровно науки крою.

(4—15) **І. Юркевичъ.**

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границю звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнî образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (5—10)

НА КАРНАВАЛЪ!!

поручає

МАГАЗИНЪ ГЕНРИКА МИЛЕРА

во Львовѣ, рôгъ ул. галицкои, ч. 6.

Ордеры котиліоновî, сотка ôтъ 5 до 10 зр.
Туры найновшîй котиліоновî, фигуры складаючîйся на 6, 12, 18 и 24 паръ, ôтъ 1 до 10 зр.
Маски, штука ôтъ 10 до 50 кр.
Вахлярѣ балевî найновшîй гафтованî золотомъ и срѣбломъ, зъ слоневои кости, штука ôтъ 1 до 15 зр.
Шнурôвки французскî Кирасы, 2·50, 3 до 4·50 зр.
Рукавички балевî дамскî съ 2 до 10 гузиками, пара ôтъ 1·20 до 3·50 зр.
Рукавички балевî мужескî съ 1 и 2 гуз., пара 1·20 зр.
Краватки балевî бѣлî и чорнî, шт. ôтъ 30 кр. до 2 зр.
Ковнѣрики мужескî найлѣпшî почвôрнî найновшого фасону, штука по 25 кр.
Маншеты, пара по 40 кр.
Перфумеріи французскî и англійскî, фляконъ по 50 кр. и бôльше.
Пудры французскî Veloutine и иншî, пудерко ôтъ 50 кр. до 2·50 зр.
Вода кольоньска правдива, фляк. по 25, 50 кр. и 1 зр.
Бижутеріи французскî найновшîй, именно: брошки, кульчики, колія, шпильки до волося золоченî, шпанги чорнî, гребенѣ найновшî съ золот. галками и чорнî — штука ôтъ 50 кр. до 2·50 зр.
Цекины и шлифованî пацьорки, шт. ôтъ 1 до 5 зр.

Ласкавî замовленя замѣстцевî высылаю ôтворотною почтою. — Цѣнники на желанье franco. (2—2)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 10. Львôвъ, Середа 4 (16) лютого 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

II.

(Конецъ.)

Драконьскѝ, не лагôднѝ якъ дотеперь и не такъ недбало выконуванѝ, кары грошевѝ, курателя зъ титулу марнотравства, державный секвестеръ, експропріяція на рѣчь державного скарбу, публична погорда, — то булибы по нашôй, впрочѣмъ въ економичнôй литературѣ не новôй думцѣ, єдино оправданѝ, єдино успѣшнѝ мѣры, якими держава и краєва интересована соспôльнôсть, коли того налогу совсѣмъ не выкоренити, то по крайнôй мѣрѣ що найгôршимъ для краю и потомства наслѣдствамъ того налогу нищеня, моглибы поставити сильну запору. Новый министеръ скарбу выбравъ діяметрально противный спôсôбъ. Ôнъ для налоговыхъ нищителѣвъ лѣсôвъ назначує — премію! и думавбы кто, що ôнъ єи, тую премію тôлько обѣцює яко надгороду тымъ зъ нищителѣвъ, котрѝ бодай черезъ певный часъ ôтъ свого вандальского дѣланя повздержатся, отже яко надгороду оказанои моральности? Гдежь тамъ; ôнъ платитъ єи ôтъ разу, зъ горы, и то цѣлôй, безъ вынятку, категоріи людій, тôй самôй клясѣ, котрôй самъ рôвночасно зъ горы выдавъ свѣдоцтво неморальности, свѣдоцтво налогового потягу до нищеня лѣсôвъ! „Иване, ты кожду шѣстку, яку дôстанешь до рукъ, пропиваешь; ось я тобѣ асигную въ касѣ по шѣстцѣ денно, котра тобѣ пôдъ кождымъ условіемъ маєбути до власныхъ твоихъ рукъ выплачена, и тая асигната пôдъ жадным условіемъ не може тобѣ бути ôтобрана; а рôвночасно я оголошу въ газетѣ урядовôй, що то маєбути на тое, щобы тебе повздержати ôтъ піяньства“. Що Иванъ зробитъ съ тою шѣсткою? Напевно пропьє! А офиціозусъ Gaz. lwow. удає, що вѣритъ, буцѣмъ-то Иванъ, котрый свою батькôвщину, свои зароблены грошѣ пропиває, тую даровану шѣстку — вложитъ до щадницѣ! Чижь то не надто лихій жартъ зъ легковѣрности своихъ читателѣвъ?

Теперь возьмѣмъ рѣчь серіозно и практично, на прикладѣ. Въ катастральнôй громадѣ, въ котрôй моргъ середного грунту маєцѣну н. пр. 100 зр., маєподôльскій, „пересѣчный (т. є. ани гôршій, ани лѣпшій ôтъ высше офиціяльными голосами напятнованого загалу своихъ клясовыхъ товаришѣвъ) обыватель“, п. Н., въ послѣднôмъ дни передъ введеньемъ нового податку въ житье, — послѣдныхъ єще незнищеныхъ 100 моргôвъ лѣса въ своѣмъ посѣданю. П. Н., признаный, якъ высше, офиціяльно налоговець въ нищеню лѣсôвъ, розумѣється, що вытявши вже дотеперь кôлькасоть моргôвъ, остановився на тыхъ послѣдныхъ 100 моргахъ не зъ якихъ нибудь моральныхъ або економичныхъ причинъ, а тôлько зъ простого вырахованя, натручуючогося само собою навѣть наймарнотравнѣйшому чоловѣкови, коли вже о послѣднѝ жерела удержаня розходится. Ôнъ пригадує собѣ на уставу зъ 3 грудня 1852, котра за нищенье лѣса позваляє накладати кару грошеву ажь до высокости 10 зр. ôтъ морга. Знавъ ôнъ о тôй карѣ и давнѣйше, и якъ неудалося упросити п. старосту, неразъ платившъ єи за попередньѝ сотки моргôвъ. Але щó значило тогды таке ризико, а хочбы и дѣйстно заплаченье значнои кары насупротивъ тои сумы грошій, яку ôтъ разу за врубъ лѣса дôсталося! Нынѣ жь при послѣднôй вже ставцѣ треба съ тымъ ризикомъ добре числитися. И ôнъ рахує: Лѣсъ мôгбы я продати рахуючи 60 зр. ôтъ морга за 6000 зр.; але мôгбы я заплатити кары по 10 зр. ôтъ морга = 1000 зр., значитъ $16^2/_3$% зъ сподѣванои цѣны продажи, се якъ на мои стосунки троха за багато; а навѣть колибъ я продавъ заразъ и цѣлый грунтъ, зъ котрого лѣсъ вырубаю, за пересѣчну въ нашôй сторонѣ цѣну 10.000, то взявши разомъ 16.000 зр., кара все таки вынеслабы 6% цѣны; — на моє теперѣшне положенье шкода и тои страты. И ôнъ выкидає за дверѣ обохъ кусителѣвъ жидôвъ, зъ котрыхъ одинъ дававъ єму 6.000 зр. за врубъ, а другій 10.000 за грунтъ готовыми грôшми. И лѣсъ лишився въ супокою и бувбы стоявъ єще на радôсть лѣсового спеціялиста Gazet. lwowsk., Богъ знає якъ довго, колибы не — введенье въ житье нового *„oszczędzającego* lasy“ зъ министеріяльнои ласки податку грунтового. На другій бодень, с. є. якъ скоро новый податокъ приписано, зайшла тымъ самымъ въ стосункахъ краєвыхъ радикальна змѣна, котрои рацію и дѣйстнôсть признає намъ кождый, кому звѣстно, що замѣнена высокôсть податку грунтового, яко вѣчистого сервитуту, змѣняє такожь цѣну дотычного грунту, а то ани бôльше, ани менше, якъ лишь о скапитализовану рôжницю помежи давною а новою квотою рôчного податку. Вчера с. є. за давного податку 100 моргôвъ грунту пана Н., на котрыхъ росте его лѣсъ, не рôжнилися въ цѣнѣ ôтъ прочихъ сусѣдныхъ грунтôвъ, въ тôй самôй катастральнôй громадѣ положеныхъ.

Нынѣ податокъ рôчный зъ грунту стоячого пôдъ лѣсовою управою, дякуючи политицѣ „oszczędzania“, выноситъ (говоримо о Тернопôльщинѣ)*) на 100 моргахъ — 12 зр.; зъ иншихъ не лѣсовыхъ грунтôвъ — 61 зр.; рôжниця на користь лѣса: 49 зр. Тая рôжниця за 15 рокôвъ**) скапитализована дає суму 735 зр. и коли вартôсть 100 моргôвъ прочихъ культуръ позôстане незмѣнена, отже въ нашôмъ прикладѣ: 10.000 зр., то вартôсть 100 моргôвъ грунту, котрый въ р. 1880 бувъ пôдъ лѣсомъ, пôднесеся о тую суму, значитъ вынесе 10,735 зр. (розумѣється, якъ скоро той лѣсъ заразъ буде замѣненый на иншу управу).

Вправдѣ п. Н., якъ звычайно не бытый въ рахункахъ, ôтъ разу непрійшовъ на тое; але оба згаданѝ жиды въ одну хвилю розпôзнали ситуацію и приходятъ до него съ офертою о 735 зр. высшою ôтъ вчорашнои. Єсть то для п. Н. непоборима покуса, бо тая сума, котра черезъ одну нôчь наросла, выстарчитъ власне бôльше менше на оплаченье сподѣванои за знищенье лѣса кары, котра становила єдиный его шкрупулъ. Але ôнъ не вѣритъ своимъ ухамъ, знаючи, що єще вчера тѝ самѝ купцѣ могли 100 моргôвъ будь-котрого грунту въ тôй самôй громадѣ за 10.000 зр. безъ тои надвышки купити; ôнъ думає, що жиды съ нимъ тôлько жартуютъ. Отже тогды жиды выказуютъ єму заходячу змѣну, такъ якъ мы высше выказали, и п. Н. довѣдується, що ôнъ зъ министеріяльнои ласки дôставъ 735 зр. дарункомъ; а пôдъ якимъ титуломъ? Очевидно яко премію! За що? Чи може дѣйстно за охорону, за *„pielęgnowanie“* лѣса? Нѣ, противно: **премію** за его **знищенье**, бо можутъ собѣ читателѣ легко выобразити, съ якою утѣхою теперь п. Н. пôдписавъ, — заразъ въ тôй хвили, якъ скоро пересвѣдчився, що то не жидôвскій жартъ, а серіозный результатъ высшои политики податковои, контрактъ продажи лѣса на вырубъ, а грунту на парцеляцію пôдъ иншу управу: ôнъ бо дôставъ несподѣваный дарунокъ 735 зр., с. є. суму скоро потôмъ перейшли на иншу культуру, то вправдѣ черезъ тыхъ цѣлыхъ 15 рокôвъ мимо того переходу тои податковои преміи не стратятъ, але при згаданôй ревизіи яко вже належачѝ до иншои культуры будутъ рôвно съ другими грунтами ошацованѝ и ôподатковани.

*) Податокъ вынесе, якъ се въ III. части нашои студіи близше покажемо, бôльше менше 22% шацункового доходу, отже ôтъ морга лѣса въ Тернопôльщинѣ, где его на $56^6/_{10}$ кр. ошацовано — 12 кр; ôтъ морга *прочихъ* культуръ (по 2 зр. 77 кр. ошацованыхъ) — 61 кр. Розумѣється суть, то цифры, якъ всюда въ нашôмъ рахунку пересѣчнѝ.

**) Капитализуємо не за 20, тôлько 15 рокôвъ тому, що по 15 рокахъ маєпоступити ревизія катастру, при котрôй очевидно грунты, котрѝ въ р. 1880 яко лѣсовѝ, були тôлько на $56^6/_{10}$ кр. ошацованѝ,

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

IV.

(Дальше.)

Тôлькожь роздумуючи ôттакъ надъ пропинацією, нагадавъ ôнъ собѣ ажь теперь, що у него нема горальнѣ и на диво, рѣчь незвычайна, нема навѣть однои коршмы!

„Отъ нарѣкаю на другихъ“, самъ до себе бурмотѣвъ Гуляйпольскій, „а самъ, бачу, лѣзу якъ ракъ позаду всѣхъ. Щожь менѣ принесе знесенье пропинаціи? Ани однои, однѣсенькои коршмы въ Корытахъ!“

И знôвъ глубоко задумався панъ Гуляйпольскій. „Голосъ зъ краю“ говорившъ очевидно о тыхъ, що маютъ пропинацію; користи и надѣи усмѣхались, але не для Корытъ! Гуляйпольскій запаливъ люльку, наложивъ окуляры и єще разъ прочитавъ газету. Рѣчь стала ясна, що треба перше побудувати коршму, спровадити арендаря и высоко выпустити аренду. Значитъ, перше всего треба грошій, хочьбы зо двѣ тысячѣ. А тутъ, хочь и зародило сего року, але бôльша часть була вже продана на пни и оставались щѐ двѣ банковѝ раты до заплаты! Двѣ сестры невыданѝ представляли такожь перворядный тягаръ на Корытахъ, що поѣдавъ значну часть доходу. Кôнцѣ не сходилися! Середъ найкрасшихъ жнивъ выщирювала зубы неумолима нужда. Панъ Гуляйпольскій глипнувъ очима на шафку съ „пропинаційными выробами“ и єму жаль стало, що мухи такъ добирались до его солодощѣвъ. Ôнъ вставъ помало, розбгнавъ мухи, выхиливъ ще одну чарочку вишняку, замкнувъ шафку и сѣвъ на давне мѣстце думати думку. Економичнѝ рахунки Гуляйпольского почали розплыватись якимись темными марами по свѣтлици, тяжка задума клонила на дôлъ его заклопотану голову, а недавно збгнанѝ мухи знôвъ роємъ насѣдали на кармазиновый нôсъ. „Такъ, такъ, коршма, коршма“, бурмотавъ Гуляйпольскій недбало пакаючи погасаючу люльку, а его очи знôвъ стулились, а его голова ще бôльше похилилась, а его думки снувались по Корытахъ, по табулѣ, по банкахъ, якъ тѝ мухи, що лѣтали зъ мѣстця на мѣстце шукаючи за солодощами. Довго, довго перемѣшувались всѣлякѝ гадки въ его головѣ, а зъ боку все єму чулося, мовьбы кто спѣвавъ пѣсню пôдôбравши пôдъ ноты „голосъ зъ краю“ о знесеню пропинаціи. Пѣсня була на диво удатна и мила и солоденька и єму самому ставало якось легко на серцю. Ôнъ поглянувъ навколо себе и побачивъ свои Корыта въ ясномъ свѣтлѣ, веселѝ, богатѝ, щасливѝ, якъ николи передъ тымъ. На самôй межи Корыть стояла горальня съ волôвнею, а подальше таки ще на грунтахъ корытняньского хутора бѣлѣла величезна коршма пôдъ гонтовымъ дахомъ. Коршма була повна народа, що сидѣвъ и стоявъ съ чарками въ рукахъ, передъ коршмою стояли на попасѣ фѣры съ наборомъ, а зъ за коршмы выглядали стоги всѣлякого збôжа, призбираного проворнымъ арендаремъ ôтъ своихъ гостій. Гуляйпольскій ажь самъ здивовався, якъ то забогатѣли его Корыта ôтъ часу сеи економичнои реформы съ горальнею и коршмою, яку силу самъ почувъ ôнъ въ собѣ, побачивши такій гараздъ въ своѣй маєтности. Въ волôвни заревало сто волôвъ дожидаючи свѣжои браги, а серце Гуляйпольского звеселилось на саму згадку, якъ ôнъ невдовзѣ набьє свои кишенѣ на торзѣ въ Осьвѣцимѣ або и въ самôмъ Вѣдни. Зъ коршмы выбѣгъ противъ него розрадованый арендарь Мошко и низенько кланяючись пôднѣсъ єму блискучу тацу съ „гаманомъ“, здоровою фляшкою рубинового вишняку и съ шовковымъ ворочкомъ набитымъ червôнцями — за пôврôчну аренду. Въ ту пору якось голоснѣйше загомонѣла пѣснь о „пропинаціи“, немовьбы цѣлый хоръ єи заспѣвавъ гуртомъ. Гуляйпольскій оглянувся и побачивъ якъ въ далека надъѣздили четвернями всѣ сусѣдніѝ обывателѣ съ комисарями и спѣвали тую пѣсню о знесеню пропинаціи. На переду ѣхавъ панъ Прачиньскій съ повѣтовымъ старостою и кричавъ „Victoria victoria!“ Гуляйпольскій усмѣхнувся и собѣ тожь само крикнувъ „Victoria!“ Три четвернѣ остановились передъ Гуляйпольскимъ, а прибувши крикнули въ одинъ голосъ: „Коханый сусѣде, victoria; мы комисія для оцѣнки и выкупу права пропинаціи“.

„Wykupno prawa propinacyi *kosztem kraju* z pozostawieniem dotychczacowego prawa wyrobu i wyszynku przy dotychczas uprawnionych z wolnością wyrobu i wyszynku także drugim, o ile administracyjno-polityczna władza udzieli im na to pozwolenie, mając na oku moralność, hm, hm, hm, to jest dobro kraju, hm, hm, Panie Dobrodzieju, to jest, mając szczególnie na oku i na sercu dobro obywateli, mianowicie obywateli dotychczas uprawnionych, Panie Dobrodzieju“ — заговоривъ панъ староста и закашлявся.

„Kosztem kraju!“ „Victoria!“ гукнувъ цѣлый хоръ. „А мы будемо самѝ ликвидувати скôлькôсть и вартôсть нашихъ доходôвъ пропинаційныхъ“, додало кôлька голосôвъ. „Victoria!“ гукнувъ Прачиньскій на все горло, якъ Мицкевичовскій Вольскій въ стрѣлецку трубу, и гомôнъ гомонѣвъ широко и далеко.

власне достаточну на заплаченье зарызикованои кары*).

А що п. Н. съ тою преміованою продажію не зволѣкавъ ани дня, ани годины, то той поспѣхъ въ „*pielęgnowaniu* lasów“ мавъ такожь свою рахункову рацію и то такожь тôлько на податковôй политицѣ „*oszczędzania* lasów“ оперту. Божь згадана премія разъ, що дається съесконтовати доперва въ роцѣ дѣйстного зрôвнаня лѣсового грунту що до управы съ сусѣдными грунтами с. є. тôлько въ случаю выкорчуваня лѣса (бо якъ довго лѣсъ на тôмъ грунтѣ стоитъ, такъ довго рôжниця въ податку въ прочими грунтами не має практичнои, обѣжнои вартости), а по друге якъ мы вже высше въ однôй примѣтцѣ спôмнули, она (премія) ограничена тымчасово тôлько на найблизшихъ 15 рокôвъ с. є. ажь до новои ревизіи катастру, а то такъ, що съ кождыхъ рокомъ, о якій тая ревизія наближається, згадана премія тратитъ ôтповѣдно на своєй высокости. Именно по уплывѣ першого року рôжниця податку може вже капитализуватись тôлько черезъ 14, а по другôмъ роцѣ черезъ 13 и т. д., а взглядно въ нашôмъ прикладѣ премія зменшається щорôчно о 49 зр. То значитъ: знищенье лѣса для п. Н. и єму рôвныхъ, представляє тымъ бôльшу користь, чимъ скорше оно наступитъ, а иншими словами: тое, що по увѣреню урядового защитника податковои политики п. др. Дунаєвского має бути новоôткрытымъ способомъ охороны краю передъ загальнымъ у насъ нищеньемъ лѣсôвъ и єго наслѣдствами, єсть въ дѣйстности премією вызначеною на систематичне и якъ найскорѣйше вынищенье лѣсôвъ.

* * *

Ресумуючи выслѣдки II-ои части нашои студіи надъ новымъ податкомъ грунтовымъ, мы выказали, що:

1. При установленю катастрального доходу въ рôжныхъ культуръ въ Галичинѣ ошацовано загаломъ лѣсы въ порôвнаню съ прочими грунтами надмѣрно низько, прочій грунты въ порôвнаню съ лѣсами надмѣрно високо. Мы выказали дальше, що:

2. Тая нерôвнôсть впадаюча сама собою въ око ани объективного, економичною пропорцією доходу съ лѣсôвъ до доходу иншихъ грунтôвъ у насъ, ани въ загалѣ взглядами строгои справедливости не дасться оправдати. Мы выказали, що она не дасться оправдати такожь и взглядами релятивнои справедливости, ани утилитарными взглядами на интересъ державы, ани взглядами на економичный або якій нибудь загальный интересъ краю, еще бôльше: бо мы не тôлько здемаскували офиціяльній усилія, щобы свѣдоме допущенье тои нерôвности взглядами на физіографичнй ôтношеня и интересы краю закрыти, мы надто выказали, що противно власне и въ того послѣдного взгляду допущенье тои нерôвности єсть для Галичины згубне.

3. Мы сконстатували дальше на незбитыхъ, такъ въ натурального ходу дѣла, въ циферъ и въ автентичныхъ ôтзывôвъ въ внутра краєвыхъ бôльшостій комисійныхъ выходячихъ, якъ и въ урядовыхъ комуникатôвъ выплываючихъ датъ, що тое довôльне, бо ничимъ неоправдане протегованье лѣсныхъ грунтôвъ коштомъ всѣхъ другихъ въ Галичинѣ, єсть результатомъ згôдного дѣланя заступникôвъ бôльшои посѣлости съ свѣдомымъ и безвзглядным дѣланьемъ нового министра скарбу, однымъ словомъ: дѣланя однои соспôльнои клясы, котра наслѣдствомъ цѣлого ряду выборчихъ, звѣстно якими способами ôтнесеныхъ побѣдъ, представляєся для Галичины панующою и правительственною партією. Мы выказали дальше, що:

4. Той, такою и всесторонною и такъ высокою протекцією обсыпаный лѣсъ Галицкій находится выключно (бо въ 80—94% обшару) въ рукахъ тоижь бôльшои посѣлости, а тымъ самымъ и при премисахъ пôдъ 1—2—3 мы выказали, що тая соспôльна кляса по довершенôмъ мало-помалу опановаю правленя краю, а въ кôнци такожь и тыхъ всѣхъ вплывовыхъ становищь, котрй тое послѣдне съ центральнымъ правленьемъ вяжутъ, — розпочала вызискуванье того свого становища державнои, панующои партіи — наложеньемъ податковои контрибуціи на селянъ въ користь своєи власнои кишенѣ.

Въ III-ôй послѣднôй части нашои студіи мы попробуємо означити цифрами высокôсть тои контрибуціи въ приближеню.

Оу.

*) Кара за недозволене знищенье лѣса, якъ сказано, по уставѣ зъ 3 грудня 1852 може бути наложена ажь до высокости 10 зр. ôтъ 1 морга, вже въ нашôмъ прикладѣ ажь до 1000 зр.; але досвѣдъ учитъ, що пп. старосты не суть зновъ такъ строгій, щобы, коли иногды дѣйстно добачатъ въ своимъ повѣтѣ якій случай „знищеня“, прикладали заразъ найвысшій вымѣръ кары. Такъ и п. Н. мôгъ съ своими 735 зр. бути супокôйнымъ, а впрочѣмъ, въ найгôршôмъ случаю тративъ вже тôлько 165 зр., значитъ лишь 1% зъ цѣны продажи.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Головна сума податку грунтового.*) На 111-ôмъ засѣданю рады державнои дня 11 л. лютого внѣсъ министеръ финансôвъ слѣдуючій проєктъ закона о головнôй сумѣ грунтового податку: *Арт. I.* На основѣ артикулу 1 закона зъ 28 марта 1880 (ч. 34. В. з. д.) установлялся загальна сума грунтового податку для королевствъ и краєвъ въ радѣ державнôй репрезентованыхъ ôтъ 1 сѣчня 1881 на протягъ 15 лѣтъ въ квотѣ 37,500.000 зр. в. а. *Арт. II.* При обчисленю податкового проценту въ мыслъ арт. 1. закона зъ 28 марта 1880 злишка понизше пять сотныхъ (0·05) не буде увзгляднена, противно жь злишка пяти сотныхъ и повысше має уважатись яко повна одна десята (0.1). *Арт. III.* Надзвычайный додатокъ установленый въ 5 точцѣ цѣс. патенту зъ 10 жовтня 1849 (ч. 412 В. з. д.) не буде на дальше побиратись при грунтовôмъ податку; однакожь признане въ 6 точцѣ сего патенту посѣдателямъ грунтôвъ право потручовати при сплатѣ процентôвъ або иншихъ дорôчныхъ престацій ôтъ довгôвъ тяжащихъ на ихъ грунтахъ, удержуєся въ силѣ и на дальше, якъ довго патентъ о доходовôмъ податку зъ 29 жовтня 1849 (ч. 439 В. з. д.) буде мати силу обовязуючу. *Арт. IV.* Розкладъ грунтового податку послѣдуе ôтповѣдно до приписôвъ артик. I, III и XI зак. зъ 28 марта 1880 р. (ч. 34 Д. з. д.). Тй податники (Grundsteuerträger), у котрыхъ пôсля того розкладу *окажеся* пôдвысшенье, котре перевысшає ихъ повинность оплаты податку грунтового за р. 1880 о бôльше якъ 10 процентъ, будутъ платити: 1) въ часѣ ôтъ 1 сѣчня 1881 ажь до остаточного по укôнченю реклямаційного поступованя послѣдуючого вымѣру податку рôчно: *а*) квоту рôвну податковôй повинности зъ р. 1880 и *б*) 10 процентъ зъ квоты, о котру податокъ при провизоричнôмъ вымѣрѣ въ порôвнаню съ податковою повинностію зъ р. 1880 зôставъ пôдвысшеный; 2) почавши ôтъ року, въ котрôмъ послѣдуе остаточный вымѣръ податку, рôчно: *а*) квоту рôвну податковôй повинности зъ р. 1880; *б*) зъ квоты, о котру податокъ при остаточнôмъ вымѣрѣ въ порôвнаню до р. 1880 зôставъ пôдвысшеный: *аа*) квоту, котра рôвнаєся 10 процен. повинности грунтового податку зъ р. 1880; *бб*) ôтъ року до року о $^1/_{10}$ взростаючу часть сего пôдвысшеня. *Арт. V.* Вырôвнанье податку пôсля выслѣдôвъ реклямаційного поступованя послѣдуе ôтповѣдно до приписôвъ арт. III закона зъ 28 марта 1880. Однакожь вынятки що до вымѣру и сплаты доплатъ въ точцѣ *б*) арт. III закона зъ 28 марта 1880 предвидженыхъ маютъ мати мѣстце: 1) въ случаю, єслибы на оподаткованого припавъ пôсля провизоричного вымѣру бôльшій податокъ, якъ припадає зъ доданя 10 процентôвъ до податковои повинности зъ р. 1880. Въ тôмъ случаю має бутя заплачена тôлько та надвышка, о яку квота, припадаюча зъ повинности податку грунтового въ р. 1880 съ додаткомъ 10 процен. за часъ ôтъ 1 сѣчня 1881 ажь до укôнченя реклямаційного поступованя, — перевысшає податокъ на сей періодъ на дѣлѣ припадаючій; 2) єслибы податокъ припадаючій такъ пôсля провизоричного якъ и пôсля остаточного вымѣру перевысшавъ податкову повинность зъ р. 1880 включно съ 10 процент., то зô взгляду на 2 точку арт. IV сего закона ніяка доплата не має мати мѣстця. *Арт. VI.* Пôдвысшеня податку грунтового, котрй суть лише наслѣдствомъ змѣнъ въ посѣданю ôтъ р. 1820 не будутъ увзгляднений при застосованю переходовыхъ постановъ въ арт. IV и V сего закона предвидженыхъ. *Арт. VII.* Постановы арт. II закона зъ 28 марта 1880 не маютъ застосованя до тыхъ пôдвысшень податку, котрй выплываютъ лише зъ самыхъ переходовыхъ постановъ обнятыхъ въ арт. IV и V сего закона. *Арт. VIII.* Сей законъ входитъ въ житье съ днемъ оголошеня и має бути застосованый такожь вже при приписаню податку на р. 1881. *Арт. IX.* Переведенье сего закона поручаєся министрови финансôвъ.

Лишаючи задля недостатку мѣстця на пôзнѣйше обговоренье сего закона, а именно поясненя гдеякихъ єго неясностій и недостаткôвъ, мы натеперь указуємо лише на той фактъ, що министерство пôдъ напоромъ загально взбуренои опинії противъ пôдвысшеня грунтового податку постаралося реформу податкову зробити въ єи послѣднôмъ стадіюмъ скôлько можна малоутяжливою а то въ двоякій способъ. Поперше залишено давнѣйшу гадку пôдвысшити суму грунтового податку зъ дотеперѣшнои 37·5 мил. на 40 мил. и установлено дотеперѣшну загальну суму, черезъ що повиненъ бы властиво грунтовый податокъ зменшитися, такъ якъ теперь пôдтягнено пôдъ податокъ значно бôльше управнои землѣ доси неоподатковани, — єслибы оцѣненье доходу було справедливо переведене, чого власне о Галичинѣ а именно о рускôй части Галичины (дуже высоко оцѣненои) въ порôвнаню до захôднои не можна сказати. Подруге розложено побôльшеный тягаръ податковый въ той способъ, що въ першôмъ роцѣ побôльшаєся податокъ (єсли єго загальне пôдвысшенье въ порôвнаню до податку зъ р. 1880 переноситъ 10%) лише о 5% р. 1881 а дальше що року о $^1/_{10}$ надвышки по надъ дотеперѣшну квоту податку такъ що доперва р. 1891 має повна надвышка платитися. Тымъ закономъ хоче очевидно правительство передовсѣмъ усмирити бурю, яка пôднялася задля реформы грунтового податку, а такожь погодити рôжнородность интересôвъ, яка начала проявлятись середъ правицѣ зъ причины рôжнонародныхъ матеріяльныхъ интересôвъ поодинокихъ партій и краєвъ при податковôй реформѣ. Тому то сей законъ має такожь и свою политичну сторону.

(*Рада державна.*) На 111-ôмъ засѣданю палаты послôвъ дня 31 сѣчня (11 лютого) прійнято предложенье закона о штемпли ôтъ картъ до игры въ другôмъ читаню пôсля предложеня комисіи. Дальше слѣдовали обрады надъ внесеньемъ пос. Линбахера о зменшеню обовязкового часу школьного. Тое внесенье не ôтносится до Галичины. Пôсля того внесеня оставляєся краєвому законодательству означити часъ треваня обовязковои науки школьнои; дитина може выступити зъ школы, єсли въ науцѣ религіи читаня, писаня и рахункôвъ поробила ôтповѣдній законом приписаній поступы. Противъ сего внесеня дуже сильно выступила вѣрноконституційна партія, ударяючи на нарушенье компетенціи рады державнои черезъ замѣрене розширенье законодательнои власти соймôвъ. По дуже оживленыхъ бесѣдахъ Бера и Промбера ôтрочено розправы.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ недавно укôнченыхъ нарадъ Черниговского земского збору губернского подаємъ сегодня два факты, достойнй згадки. Першій фактъ той, що збôръ земскій принявъ въ цѣлости справозданье выбранои зъ помежи своихъ членôвъ комисіи для справъ школьныхъ. Комисія школьна, якъ то мы вже свого часу *доносили*, ухвалила удатись до правительства съ просьбою и представленьемъ, щобы первоначальна наука въ сельскихъ школахъ Черниговскои губерніи удѣлялась въ языцѣ дѣтій, с. є. въ языцѣ малорускôмъ, якъ такожь щобы въ тôмже языцѣ выдавались и школьнй книжки. Тое внесенье школьнои комисіи принявъ земскій збôръ 50 голосами противъ 5. При замкненю збору земства губернаторъ мавъ промову, въ котрôй выразивъ земству своє признанье за ихъ щире и всесторонне занятье справами важными для добра и розвою губерніи. Розумѣєсь, що до тыхъ важныхъ справъ, котрыми занимались и котрй рѣшали Черниговскй земцѣ, мусѣвъ ôтнести губернаторъ такожь и справу науки въ школахъ народныхъ. Другимъ достойнымъ згадки фактомъ здаєсь намъ внесенье члена земства Карпиньского о обмеженю права административнои депортаціи. Карпиньскій мотивовавъ свое внесенье въ той способъ: Въ послѣдныхъ рокахъ пôдчасъ соціялистичного руху въ Россіи

„Доходы пропинаційнй!“ съ усмѣхомъ и думою сказавъ панъ Гуляйпольскій показуючи на Мошка, що все ще стоявъ смирно съ блискучою тацою, съ важкою ратою за аренду и съ рубиновымъ вишнякомъ.

„Доходы пропинаційнй!“ повторивъ Гуляйпольскій потрясаючи саквою съ червôнцями. „Пôврôчна рата чотыриста червôнцѣвъ, рôчно сьмсотъ червôнцѣвъ — що найменше чотыри тысячѣ гульденôвъ, а побôчнй додатки, панове сусѣды, побôчнй додатки?! А той народъ, тй сотнѣ рукъ на мôй ланъ — той еквивалентъ нашь за неправно выдерту намъ панщину?!“

„Въ вашй руки, милый сусѣде“, говоривъ дальше Гуляйпольскій, наливаючи повну чарку и звернувся до Прачиньского. Ясній промѣня сонця ажь искрились на кришталевôй чарцѣ, що теперь здавалась правдивымъ рубиномъ. „Vivat нашь оборонця, нашь дорогій сусѣдъ, vivat нашь молодый ученый економиста, славный авторъ „голосу зъ краю“ — vivat!“

Цѣлый десятокъ голосôвъ загримѣвъ: „vivat!“

Прачиньскій пôдкрутивъ вусъ, поклонився съ чемностію „молодого ученого“ и принявъ другу чарку вишняку въ щедрыхъ рукъ Гуляйпольского.

„За много чести, за много чести, панове братя!“ озвався зъ ряду панъ Прачиньскій. „Я бувъ тôлько слабымъ речникомъ нашихъ загроженыхъ правъ, нашихъ жизненныхъ интересôвъ нашого стану обывательского. Я сповнивъ лише святый обовязокъ рядового. Не моимъ слабымъ силамъ, але силѣ нашои справы, солидарности нашихъ интересôвъ най буде слава — и слава тымъ управителямъ нашого краю“, додавъ Прачиньскій звертаючись съ чаркою до старосты, що съ слинкою на устахъ вже довгій часъ вдивлявся въ рубиновй шкла, „тымъ пріятелямъ краю, що маючи власть въ своихъ рукахъ оцѣнили и узнали нашй великодушнй замѣры, выслухали нашого голосу. Vivat панъ староста!“

И зновъ всѣ крикнули „vivat!“

„За такъ почестне для мене узнанье добрыхъ замѣрôвъ, гм, гм, интенцій репрезентованои мною власти, Panie Dobrodzieju, гм, гм, хотѣвъ я сказати, гм, гм, вельми шановнй и свѣтлй панове, позволю собѣ высказати вамъ, Panie Dobrodzieju, гм, гм, въ имени репрезентованои мною власти найсердечнѣйшу подяку и можу васъ, гм, гм, Panie Dobrodzieju, запевнити о якъ найлучшихъ интенціяхъ правительства, albowiem Panie 'dzieju, rząd sprzyja krajowi. Тожь позвольте, говоривъ дальше староста пôдносячи чарку въ гору, запевнити васъ, панове, що вѣрный тымъ шляхотнымъ интенціямъ репрезентованого мною ряду, буду старатись совѣстно оцѣнити дохôдъ зъ права пропинаціи, котре по справедливôй увазѣ нашого знаменитого, хоть такъ ще молодого, отже тымъ бôльше многонадѣйного економиста повѣтового єсть неоспоримымъ ôтвѣчнымъ правомъ нашои шляхты, а котрого мною недавно указане внесенье, гм, гм, то єсть гм, гм, выкупъ коштомъ краю мае передовсѣмъ на цѣли нагородити нашому обывательству ту шкоду, яку оно при давнѣйшôй неприхильности правительства гм, гм, понесло зъ причины внесеня сто-сункôвъ пôдданьства. Гм, гм, Panie 'dzieju, позвольте выпити на згоду и успѣшность пожитя нашого вельми шановного обывательства съ rządem, котрый, будьте увѣренй, sprzyja krajowi, гм, гм, то єсть обывательству! Vivat!“

(*Дальше буде.*)

— Чому зменшаєся щоразъ бôльше **число супружествъ?** Такъ запытано разъ одного Англійця, котрый ôтповѣвъ на тое: причина того єсть така, що теперѣшнй женщины суть мовь тй лиліи польнй въ евангеліи; не шіютъ, не прядутъ, а однакъ красше суть одягненй, якъ Саламонъ въ цѣлôй своєй величавости на престолѣ...

показалось, що правительство, гонячись за соціялистами, бачило соціялиста и въ такôмъ чоловѣцѣ, котрый н. пр. яко членъ земства слѣдивъ за причинами соціялизма и на пôдставѣ своихъ дослѣдôвъ осмѣлився выказати корѣнь зла и якъ тое зло гоити. Такого чоловѣка, котрый, якъ сказано, съ найлучшими интенціями высказавъ правду въ очи высшимъ сферамъ, узнавали ворогомъ существуючого порядку и путемъ администраційнымъ засылали Богъ вѣсть куда далеко. (Таке сталося фактично въ Черниговскôмъ земствѣ.) Карпиньскій длятого вноситъ, щобы обмежено высылку административну взглядомъ: выборныхъ дворянъ, предводителѣвъ и членôвъ дворяньства, губернскихъ и уѣздныхъ земскихъ и мѣскихъ гласныхъ, предсѣдателѣвъ и членôвъ губернскихъ и уѣздныхъ управъ, городского головы и т. д. Предсѣдатель збору однакожь заявивъ, що не може допустити дискусіи надъ внесеньемъ Карпиньского, а згодився тôлько на напечатанье єго.

Ревизія сенаторска ôткрыла великій надъужитя власти черезъ казаньского генералъ-губернатора Скарятина. Слѣдство выказало, що Скарятинъ уживавъ при допросахъ политичныхъ преступникôвъ тортуръ, що за переступства, на котрѝ предвиджена кара арешту ôтъ одного до шести мѣсяцѣвъ, ôнъ каравъ засудженьемъ въ Сибѣрь и т. д. Рôвножь доносятъ газеты россійскій, що и оренбурскій генералъ губернаторъ Крыжановскій въ наслѣдство сенаторскои ревизіи змушеный зречися своеи посады.

Франція. Сенатъ принявъ дня 8 с. м. ухвалену давнѣйше въ парляментѣ уставу о стоваришеняхъ. Устава новопринята значно розширює дотеперѣшне право о стоваришеняхъ, а навѣть комисія сенату выбрана для пересмотру тои уставы поробила въ нѣй гдеякій дуже либеральній поправки, принятѝ сенатомъ безъ дискусіи. Се дуже характеристичный объявъ въ политичнôмъ житю Франціи и муситъ здивувати кождого, кто знає консерватизмъ сенату. Давнѣйше королѣ и цѣсарѣ, ба навѣть либеральній республиканцѣ уважали свободу стоваришень першимъ початкомъ до руйноваця всякого соспôльного ладу, — теперь же саме консервативне тѣло, сенатъ, принимає тую свободу яко рѣчь природну и конечну. Се безперечно одинъ зъ добрыхъ плодôвъ республиканьского выхованя.

Французкій газеты, а именно La France, выступаютъ дуже остро противъ поглядôвъ фельдмаршалъ-лейтнанта Мольтке, высказаныхъ въ єго письмѣ до президента товариства межинародного права, ученого Блюнчли. Гр. Мольтке, якъ то вже було писано въ „Дѣлѣ“; хотѣвъ выказати въ своѣмъ письмѣ, що „вôйна“ причиняєся до цивилизаціи и поступу. Розумѣєся само собою — се абсурдъ, и дивно, що въ другôй половинѣ XIX столѣтя знайшовся такій середновѣчный рицарь въ особѣ гр. Мольтке. Не треба бути много обôзнанымъ съ исторіею всѣхъ часôвъ, ôтъ коли починаєся исторія, щобы прійти до пересвѣдченя, що вôйна лихо, — часомъ, правда конечне, але все таки лихо. И христіянинъ же молится: „отъ „войны“ избави насъ Господи!“ Дуже дотепно закпила собѣ зъ старого вояка-Мольтке вѣденьска гумористична часопись „Kikeriki“ намалювавши, якъ єще три товаришки вôйны холєра, голодъ и чума приходятъ на авдіенцію до гр. Мольтке и просятъ єго, щобы ôнъ и за ними слово промовивъ...

Одна Амстердамска газета напечатала передъ кôлькома днями письмо свого парискаго кореспондента о єго розмовѣ съ Гамбетою въ справѣ вôйны Боерôвъ съ Англичанами. Гамбета мавъ сказати, що Англія не може теперь ôтступити, коли республика Трансвальска фактично находится теперь въ єи посѣданю. Впрочѣмъ заявивъ Гамбета, що ôнъ совсѣмъ усправедливляє и похваляє рухъ Голяндцѣвъ для помочи Боерамъ и готовъ вилынути на французку прасу, щобы и она пôднесла голосъ за ними. Зажадавъ тôлько, щобы кореспондентъ пояснивъ єму исторію республики Трансвальскои и предложивъ докладный образъ вилыву англійского урядованя въ Африцѣ.

Нѣмеччина. Супротивъ донесень зъ Пешту и Лондону, будьтобы мисія англійского амбасадора въ Константинополи, Гешена, въ Берлинѣ и Вѣдни не осягнула ніякихъ результатôвъ, твердятъ газеты берлиньскій, що противно, Гешенови удалось довести державы до цѣлковитого порозумѣня въ справѣ турецко греческôй. Передовсѣмъ маютъ державы зредагувати до Порты запытанье: чи и на якихъ пôдставахъ хоче она залагодити граничный спôръ съ Грецією. Но колибы ôтповѣдь Порты не дала достаточнои пôдставы для мирного залагодженя спору, тогды державы самѝ постараются довести спôръ до кôнця.

Всюда въ Нѣмеччинѣ а особливо въ Берлинѣ роблятся приготованя до урочистого обходу столѣтныхъ роковинъ смерти великого писателя и апостола свободы мысли и толеранціи, Готгольда Ефраима Лессинга. Обхôдъ сей має безперечно и политичне значенье, яко протестъ одноі части нѣмецкои соспôльности противъ „антисемитского руху“, котрый послѣдными часами объявився въ Нѣмеччинѣ.

Англія. (*Въ Ирляндіи*) курсує теперь фенійска ôтозва съ пôдписомъ „ôтъ ирляндского конвенту народного“, котра завзывае всѣхъ Ирляндцѣвъ, щобы держалися спокôйно и не давали англійскому правительству причины до оружныхъ репресалій, шкôдныхъ для Ирляндіи. И справдѣ гдеякѝ чиншôвники починаютъ складати властителямъ-лордамъ чиншь, котрого доси ôтмовляли. Ирляндскѝ гомрулеры очевидно побоюются, що коли внесенье Форстера (о введеню мѣръ примусовыхъ для усмиреня Ирляндіи) буде приняте, правительство англійске розвяже аграрійну лигу. Длятого завчасу вже стараются забезпечитись тымъ, що выслали Парнеля до Парижа, где той заложивъ головне бюро лиги Тамъ маютъ приходити всѣ грошѣ и письма и зъ ôтти въ загалѣ має выходити головна акція лиги. По поворотѣ зъ Парижа Парнель має удатись знова до Америки, щобъ тамъ розбудити симпатію до пригнетеного ирляндского народу.

Тымчасомъ щоразъ выразнѣйше говорятъ Ирляндцѣ и въ парляментѣ и въ своихъ органахъ, що єдиный ратунокъ для Ирляндіи въ тôмъ, щобы позбутися всѣхъ англійскихъ и ирляндскихъ льордôвъ-дѣдичѣвъ и дôйти до автономіи, окремого парляменту въ столици Ирляндіи (Дублинѣ) та хиба лишь федеративного, добровôльного звязку съ Англією. Думка тая дѣйстно здаєсь на разѣ єдино спасительною, такъ якъ Англія ôтъ часôвъ Кромвеля ажь дотеперь достаточно выказала свою неспособнôсть до веденя дѣлъ ирляндскихъ и несовѣстнôсть въ поступованю съ Ирляндцями. Але гордѝ англійскѝ льорды швидше рѣшатся пролити кровь тысячу бѣдныхъ Ирляндцѣвъ, нѣжь навѣть дозволити на автономію и независимôсть ихъ краю. Тымчасомъ поки вôйде въ житье внесенье Форстера, въ Ирляндіи умѣщено надъ 30.000 войска, а кромѣ того дозволено поодинокимъ начальникамъ въ рôжныхъ сторонахъ Ирляндіи въ случаю якого нибудь заворушеня дѣйствувати на власну руку, не пытаючись навѣть головнои коменды. Тымъ чиномъ вже теперь людность ирляндска находится пôдъ необмеженою властію англійскихъ офицерôвъ.

(*Синя книга*), выдана недавно зробила, въ Лондонѣ велику сензацію. Въ синѣй книзѣ надрукована переписка россійского генерала Столѣтова съ помершимъ ханомъ афганьскимъ Ширъ Али. Згадана переписка була захоплена Англичанами еще въ 1879 р. при занятю Кабуля, але зъ рôжныхъ дипльоматичныхъ причинъ зôстала ажь теперь оголошена въ синѣй книзѣ. Переписка справдѣ потверджує, що Столѣтовъ вѣвъ переговоры съ ханомъ Ширъ Али въ тôмъ направленю, що Россія мала помагати ханови противъ Англичанъ, але взгляды петербурского двора и внутрѣшнѝ неспокоѣ въ Россіи перешкодили тогды ѣй запутатися въ вôйну съ Англичанами. Англичане задумуютъ теперь ужити всѣхъ можливыхъ силъ, щобы тревало обсадити Кандагаръ и такимъ способомъ забезпечити собѣ цѣлковиту перевагу въ Афганистанѣ.

(*Въ полудневôй Африцѣ*) король племени муриньского, Ашанти, выдавъ Англичанамъ вôйну зъ тои причины, що Англичане не хотѣли выдати єму одного зъ пôдвластного єму *князя*, котрый ôтдався бувъ Англичанамъ.

(*Боеры*) совсѣмъ не перестали вести вôйну съ Англичанами и не думаютъ уступати. Они переловили листы Коллея, начальника войскъ въ Капъ-Кольоніи и обсадили забрану давнѣйше Англичанами республику Оранже.

Греція. Пôсля гдеякихъ донесень готовится на островѣ Кретѣ (Кандіи) повстанье противъ Туркôвъ. Кораблѣ (здаєсь англійскѝ) довозятъ оружія, котре тайно роздѣлюєсь помежи жителѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Нашь Вспреосв. Митрополитъ**, якъ довѣдуємося зъ достовѣрного жерела, удався нôсла похоронôвъ кард. Кучкера впростъ до Риму въ цѣли поясненя безпôдставно розсѣваныхъ противъ рускаго священьства клеветъ не маючихъ на дѣлѣ ніякои звязи съ католицкою религійностію и правовѣрностію, а выплываючихъ єдино лише зъ крайно тендеційныхъ интригъ политичныхъ, о котрыхъ пôзнѣйше близше поговоримо. При поворотѣ зъ Риму посѣтивъ Вспр. Митрополитъ еписк. Рудигера въ Линцу, где теперь пробуває, и въ недовгôмъ часѣ верне до Львова. Подана вѣсть о подорожи до Діяковару єсть безпôдставною.

— **Въ Коссовѣ** ôтбулися дня 7 л. с. м. зборы рускихъ выборцѣвъ для устроеня комитету передвыборчого, на котрѝ явилось велике число нашои интелигеніи, мѣщанъ и селянъ.

— **Зъ округу выборчого Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ** на посла до рады державнои пôдноситъ львôвскій кореспондентъ „Czas-у“ кандидатуру п. Д. Абрагамовича и взываєвсѣхъ Полякôвъ, щобъ згодились на сей выбôръ.

— **Выбôръ посла до рады державнои** зъ бôльшихъ посѣлостій округу выборчого Самбôръ-Старемѣсто-Турка-Дрогобычь-Рудки ôтбудеся дня 10 л. марця с. р. О скôлько довѣдуємося, ставлятъ на кандидата дра Леона Бѣлиньского, професора львôвского университету.

— **О. Іоанъ Мартинець**, гр. к. парохъ въ Налужи дек. теребовельского, упокоився сими днями въ 52-ôмъ роцѣ житя и въ 26-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— **Въ слѣдствіе засыпôвъ снѣжныхъ** межи стаціями Турка и Коломыя застановила дирекція желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Ясскои рухъ потягôвъ особовыхъ и тягаровыхъ межи Станиславовомъ и Коломыею ажь до усуненя перешкоды.

— **Министеръ просвѣты именовавъ инспекторами шкôлъ народныхъ** для слѣдуючихъ округôвъ: для перемыского К. Петрыку, учителя въ школѣ вправъ; для сянôцкого Я. Бѣлявского, учителя шкôлъ выдѣловыхъ; для мостискочо К. Фрайнда, уч. шкôлъ выд.; для ярославского Л. Домбровского, директора шкôлъ выдѣловыхъ; для самбôрского Г. Кулиша, старшого учителя; для дрогобыцкого, Я. Фангора професора шкôлъ реальныхъ; для стрыйского Ю. Скиржиньского, учителя шкôлъ выдѣловыхъ; для калуского Д. Мохнацкого, приватного учителя; для городецкого Н. Габригеля, директора шкôлъ выдѣловыхъ; для мѣского округа львôвского Б. Барановского, учителя семин. учит. въ Станиславовѣ; для сельского окр. львôв. І. Керекярта уч. въ школѣ вправъ; для сокальского І. Списа, учителя шкôлъ выдѣловыхъ; для золочѣвского І. Сонсьедзкого, старшого учителя; для жовкôвского Ф. Сяркевича, старшого учителя; для бережаньского І. Биссингера, учителя семинаріи учит. въ Решовѣ; для рогатыньского Л. Подгалича, старшого учителя; для тернопôльского Я. Михаловского, учителя школы реальнои; для гусятыньского Г. Щефера, старшого учителя; для залѣщицкого и чорткôвского А. Рущиньского, приватного учителя; для снятиньского Ф. Говорку старшого учителя; для коломыйского Т. Слоневского учителя семинаріи учит. въ Перемышли; для надворияньского Т. Пелвецкого, учит. шкôлъ выдѣловыхъ; для станиславôвского І. Рожаловского, учителя въ школѣ вправъ.

— **Ч. 4. „Батькôвщины“** сконфисковала ц. к. Прокураторія за вступну статю: „Польске пановане“.

— Дня 5 л. с. м. ôтбулися загальнѝ зборы **мужеского братства церковного** въ Бережанахъ, до котрого приступила на запрошенье мѣстцевого пароха и братій вся майже руска интелигенція въ Бережанахъ. Щобы дѣятельнôсть братства розвинути, ухвалено перемѣнити єго въ братство опертe на статутахъ, на взôръ братствъ существуючихъ въ иншихъ нашихъ мѣстахъ, и въ тôй цѣли выбрано осôбный комитетъ до уложеня статутôвъ.

— **Полиція вѣденьска** заказала академичному товариству „Akademische Lesehalle“ робити похôдъ съ похôднями въ столѣтнѝ роковины смерти великого нѣмецкого поета Лесинга, якъ такожь заборонила спѣвати пѣсню „Deutsche Worte hör' ich wieder“, опираючись на тôмъ, що законъ не позволяє робити походôвъ такъ якъ и публичныхъ згромаджень пôдъ голымъ небомъ въ часѣ, коли збираєся соймъ або рада державна. Заказъ той дуже обурывъ академикôвъ и всю нѣмецку прасу, такъ якъ вже близько 2000 картъ роздано межи знаменитыхъ гостій, а обурывъ тымъ бôльше, що подôбный похôдъ торжественный ôтбувся дня 27 л. цвѣтня 1879 року, хотяй и тогды ôтбувала рада державна свои засѣданя.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ съ великимъ обуреньемъ про слѣдующій поступокъ жидôвскій. Въ день Богоявленія пôдчасъ водосвятія на рѣцѣ злапано двохъ жидôвъ на цвинтари, котрѝ копали тамъ кости христіяньскѝ. Ôтобрано ôтъ нихъ мѣшокъ, въ котрôмъ була майже чвертка костій и кôлька цѣлыхъ головъ людскихъ. Тое все занесено до ц. к. суду въ Тысьмеици, котрый ачейже укарає винныхъ. Таке безчещенье христіяньскихъ святощій обурює до найвысшого степени нашь народъ и безъ того вже противъ жидôвъ зле настроеный. Якъ шануютъ они тлѣннѝ останки своихъ одновѣрцѣвъ, показує фактъ, що коли найшли на своѣмъ окописку кôстку, то ажь до рабина посылали и радились, що съ нею робити.

— **Полиція вѣденьска** заказала академичному товариству „Akademische Lesehalle“ робити похôдъ съ похôднями въ столѣтнѝ роковины смерти великого нѣмецкого поета Лесинга, якъ такожь заборонила спѣвати пѣсню „Deutsche Worte hör' ich wieder“, опираючись на тôмъ, що законъ не позволяє робити походôвъ такъ якъ и публичныхъ згромаджень пôдъ голымъ небомъ въ часѣ, коли збираєся соймъ або рада державна. Заказъ той дуже обурывъ академикôвъ и всю нѣмецку прасу, такъ якъ вже близько 2000 картъ роздано межи знаменитыхъ гостій, а обурывъ тымъ бôльше, що подôбный похôдъ торжественный ôтбувся дня 27 л. цвѣтня 1879 року, хотяй и тогды ôтбувала рада державна свои засѣданя.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ съ великимъ обуреньемъ про слѣдующій поступокъ жидôвскій. Въ день Богоявленія пôдчасъ водосвятія на рѣцѣ злапано двохъ жидôвъ на цвинтари, котрѝ копали тамъ кости христіяньскѝ. Ôтобрано ôтъ нихъ мѣшокъ, въ котрôмъ була майже чвертка костій и кôлька цѣлыхъ головъ людскихъ. Тое все занесено до ц. к. суду въ Тысьмеици, котрый ачейже укарає винныхъ. Таке безчещенье христіяньскихъ святощій обурює до найвысшого степени нашь народъ и безъ того вже противъ жидôвъ зле настроеный. Якъ шануютъ они тлѣннѝ останки своихъ одновѣрцѣвъ, показує фактъ, що коли найшли на своѣмъ окописку кôстку, то ажь до рабина посылали и радились, що съ нею робити.

— **Конскрипцію въ корчмѣ** (!) переводивъ п. Курыловичь черезъ два дни въ селѣ Красôвцяхъ повѣта тернопôльского.

— **Конскрипція въ Ясени** повѣта калуского выказала слѣдующѝ даты: Число всѣхъ душь выноситъ 1982, т. є. 1769 гр. к. обряду, 25 лат. обр., а 188 жидôвъ съ рускимъ языкомъ домашнымъ; ôтъ року 1869 поменшилось тое число о 50 душь. Число хатъ христіяньскихъ выноситъ 380, жидôвскихъ 27; на одну хату христіяньску выпадає 4·7 душь, на одну жидôвску майже 7 душь. Передъ 40 лѣтами була въ Ясени тôлько одна жидôвска родина въ числѣ кôлька душь, передъ 30 лѣт. прибула еще одна родина, въ роцѣ 1869 було вже 66 жидôвъ; за десять лѣтъ число тое майже потроилось, пôдчасъ коли число христіянъ о 50 душь поменшилося. Худоба упала совсѣмъ, такъ що нема и 4-тои части того, що було въ роцѣ 1869.

— **Народочисленье въ Австро-Угорщинѣ** пôсля „Tribüne“ выказує въ приближеню прирôстъ людности ôтъ року 1869 близько о 2,000.000 душь, зъ чого до 900.000 (?) припадає на саму Галичину. Взрôстъ народности збôльшитися мавъ тôлько въ Цислейтаніи, а противно въ Угорщинѣ, особливо у самыхъ Угрôвъ, Словакôвъ и Румунôвъ, не выказує майже жадного приросту. Сталый результатъ народочисленя тяжко щобы бувъ укôнченый съ кôнцемъ сего року.

— **Зъ Дрогобыча.** Дня 2 лат. лютого ôтбувся загальный збôръ: „Товариства Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи“, въ котрôмъ взяло удѣлъ 21 членôвъ тогожь товариства. Предсѣдателемъ выбрано о. А. Торонъского, професора гимназіяльного, а до Выдѣлу выбрано: о. Георгія Кмицѣкевича, пароха зъ Гаѣвъ нижнихъ, о. Іоана Скобельского, пароха зъ Лѣшнѣ, о. Юліяна Нѣмиловича, настоятеля парохіи и монастыря въ Дрогобычи, п. Игнатія Гошовского, проф. гимн., и п. Илія Бохонного, власт. реальн. и начальника бюра банку рôльн.-кред. въ Дрогобычи. Заступниками выдѣловыхъ выбрано: о. Юстина Ралька, іеромонаха и катихита шкôлъ народныхъ, п. Михаила Пужаковского, начальника громады въ Стебнику, и п. Ксенофонта Охрымовича, посла на соймъ кр. и члена рады пов. въ Дрогобычи. Выдѣлъ уконституовався въ той спосôбъ, що мѣстопредсѣдателемъ выбрано о. Кмицѣкевича, секретаремъ п. Паславского, касіеромъ п. Бохонного, контролоремъ п. Гошовского. До сего часу має се товариство всего 44 членôвъ, с. є. 10 основателѣвъ, котрѝ зъобовязалися до частковыхъ вкладокъ по 5 зр. рôчно, и 34 членôвъ дѣйствительныхъ. Съ жалемъ треба вызнати, що въ першôмъ загальнôмъ зборѣ окрестность дрогобыцка дуже слабый взяла удѣлъ, понеже тôлько 8 членôвъ (межи тыми 3 зъ одного села Стебника), с. є. 5 священикôвъ и 3 свѣтскихъ приспѣло на збôръ, а гдекотрѝ, що звыкли були давнѣйше много говорити о заложоню бурсы въ Дрогобычи и по своимъ достаткамъ матеріяльнымъ моглибы бути великими благодѣтелями и сугубыми основателями Бурсы, до сего часу не тôлько не вступили до сего товариства, але навѣть неприхильно для него суть настроєнѝ, якъ колибы се товариство не мало общого добра на цѣли. При такôй рôвнодушности околицѣ товариство се молоде не зможе розвиватися. Длятогожь Выдѣлъ на першôмъ своѣмъ засѣданю дня 7 лютого постановивъ, съ теплымъ словомъ ôтнестися до всѣхъ близшихъ и дальшихъ патріотôвъ прихильныхъ нашому дѣлу, щобы зволили якъ найчисленнѣйше вступати въ наше товариство и всякимъ можливымъ способомъ тоєже спомагати. Для догôдности кождого вступившого и вступити намѣряючого члена постановивъ Выдѣлъ зôставити кождому волю зголоситися съ датками, вкладками и всякими можливыми желанями, къ котрому будь зъ высше помянутыхъ членôвъ и заступникôвъ Выдѣла. Вкладка члена-основателя выноситъ 50 зр. разъ на все, або щонайменше по 5 зр. въ рôчныхъ ратахъ. Вкладка члена дѣйствительного выноситъ 1 зр. виписового разъ на все и по 2 зр. рôчно; селяне, ремѣсники, учителѣ сельскій платятъ 1 зр. рôчнои вкладки.

— **Незвычайна операція.** Дня 29 сѣчня н. с. выконавъ славно звѣстный операторъ вѣденьскій, професоръ Бильротъ, операцію, справдѣ доси незвычайну. Вже давнѣйше застановлявся дръ Бильротъ надъ пытаньемъ, чи не можнабы хорѝ части жолудка усувати и подôбнѝ операціи, якѝ въ тôмъ взглядѣ съ поводженьемъ робилося на звѣрятахъ, такожь и до людій застосовати. Недавно зголосилася до него одна женщина, хора на рака въ жолудку. Дръ Бильротъ рѣшився на операцію смертоносного рака. Ôнъ вытявъ хору часть жолудка, а зъ позôсталыхъ частій зошивъ меншій жолудокъ, котрый получивъ зъ одноі стороны съ проводомъ живленя а зъ другои съ ôтходовою кишкою. Пацієнтка перебула вже два тыждня по операціи и споживає вже лекшій стравы. Станъ єи здоровя доси задоволяючій и єсть надѣя, що совсѣмъ выздоровѣє. Тая операція єсть зъ ряду друга, але съ тымъ додаткомъ, що перша не повелася.

— **Дрôбнѝ вѣсти.** Австрійска Цѣсарева выѣхала до Англіи на ловы. — На мѣстце бл. п. кард. Кучкера має бути именованый

вѣденьскимъ архіепископомъ дръ Груша е епископъ войсковый, бувшій проповѣдникъ придворный. — Рада державна має обрадувати такожь и по Великодни. — На такъ зв. „польскôмъ“ балю въ Вѣдни не явився ани Цѣсарь ани Цѣсарева и никто зъ Архикнязѣвъ. Мин. Дунаєвскій и Земялковскій, губ. гр. Водзицкій и польскі послы заступали елиту товариства. — Похороны звѣстного россійского писателя Достоєвскогоôтбулись въ Петербурзѣ при участи надъ 100,000 народа. — Въ суботу (12 н. с. лютого) лютилась въ Вѣдни страшна завируха. — Въ Краковѣ попала полиція на слѣдъ новои тайнои агитаціи польскихъ соціялистôвъ. — Минувшого тыждня ôтбувся въ Вѣдни передъ судомъ прысяжныхъ процесъ противъ 16 соціялистôвъ. Двохъ, редактора „Zukunft“ Валечку и Говерштандта засуджено за здраду стану, пôдбурюванье и образу Цѣсаря, а прочихъ увôльнено. — Льордъ Биконсфильдъ (Дизраели), бувшій англійскій министеръ, написавъ недавно новый полит. романъ „Ендиміонъ“, зъ котрого мавъ доходу 12.000 фн. ст. (= 120.000 зр. а. в.). — На краю либійскои пущѣ отворено двѣ пирамиды, въ серединѣ котрыхъ ôткрыто многоцѣнні забытки старинности, а именно важні написи. — Deut. Ztg. звѣщає, що зъ причины шлюбу Престолонасл. Архк. Рудольфа будутъ выведенї до стану князѣвъ Юлій гр. Андраши бувшій министеръ, Іоанъ гр. Ляришъ-Меннихъ надворный маршалокъ Цѣсаря и Альфредъ гр. Потоцкій. — Дня 23 н. с. с. м. розпочинає славный французскій поетъ Викторъ Гуго 80 рôкъ житя. Цѣлый Парижъ має устроити ему свѣтлу овацію. — Маршалокъ краєвый Зыбликевичъ вернувъ въ недѣлю до Кракова.

— **О конскрипціи въ Бережанахъ** пишутъ намъ. Списъ людности въ Бережанахъ ôтбувся совсѣмъ неправильно; коли въ самôмъ мѣстѣ (рынку), где самі жиды мешкаютъ, зъ котрыхъ ани 5-та часть не умѣє читати ани писати, поручено конскрипцію самымъ жителямъ, то по передмѣстяхъ доперва 30 и 31 л. грудня м. р. выбубнювавъ полиціянъ по улицяхъ, щобы люде ишли до магистрату до спису. Предсѣ знайшлибыся люде на передмѣстяхъ, и то майже въ кождôй четвертôй хатѣ, що умѣлибы выповнити самі картки конскрипційні, а врочёмъ если жидôвскій Matrikelführer мôгъ черезъ 4 до 5 днёвъ писати конскрипцію межи жидами, кажучи собѣ платити найменше 30 кр. ôтъ однои родины, то чомужь не лишивъ магистратъ свободу христіянамъ, щобы они самі выповнювали картки конскрипційні? Одному мѣщанинови, котрый домагався карты, ôтповѣджено въ магистратѣ: „wy popiszecie po rusku, a my potém sobie rady nie damy“. Такъ отже тягано мѣщанъ черезъ кôлька день до магистрату, черезъ що заробники тратили надармо робочій днѣ. Що до рубрики „домашный языкъ“, то повписувано дуже неточні даты. Майже всѣмъ жидамъ означено польскій языкъ домашный, бо „tak kazali nam napisać“ выразився одинъ жидъ. Зъ христіянъ лат. обр. не записано вѣдай ани одному рускаго языка домашного, хоть многі говорятъ по руски. Та вжежь дѣйстно велике надъужитье сталося, що христіянамъ гр. к. обр. повписувано польскій языкъ домашный, навѣть такимъ, котрі ледво коли говорили въ своёмъ житю инакше, якъ по руски! Часомъ незнаючій добре инструкцій написавъ въ рубрицѣ IX языкъ рускій и польскій а въ магистратѣ перемазано „рускій“. Карты выповнені власноручно рускымъ языкомъ переписувано въ магистратѣ лат. буквами. Пытаємося, чому такъ дѣялося? Чи може коментованье уставы черезъ бродскаго старосту и „Dziennik polski“ має въ Бережанахъ обовязувати? Предсѣ сторонамъ прислугує право жадати, щобы съ нею навѣть урядова чинность була перепроваджена по руски.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 58) Черезъ редакцію „Галицкого Сіона“ переслали: Всч. о. Боцюркôвъ зъ Золотникъ 5 зр., ôтъ брацтва церк. въ Золотникахъ и Буркановѣ 4 зр., ôтъ прихожанъ Золотникъ и Бурканова 3 зр., Всч. о. Мѣльницкій Еміліянъ ôтъ себе и громады Ясенôвцѣ 4 зр. 6 кр., Всч. о. Колянковскій зъ Радчѣ 8 зр., — разомъ 24 зр. 6 кр.; 59) Черезъ редакцію „Дѣла“: Всч. оо. Давидовичъ Юліянъ зъ Синкова дек. холоєв. 10 зр., Лобода Петръ зъ Глубочка 10 зр., Б. п-ѣ Коцовска А. зъ Золочева 1 зр., Всч. о. Сѣрко Іоанъ вицедеканъ бродскій парохъ Гаёвъ старобродскихъ ôтъ себе и громады 13 зр., Монастырь чина св. Вас. В. въ Улашкôвцяхъ 10 зр., брацтво Улашковецке 3 зр., ôтъ брацтва Миловецкого 3 зр. — разомъ 50 зр.; 60) Всч. о. Куницкій Михаилъ зъ Медыня ôтъ себе 1 зр., ôтъ Бл. п-ѣ Куницкои Модесты 1 зр., ôтъ церковного брацтва зъ Медыня 5 зр., — разомъ 7 зр.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. К. Ярымовичъ на капелянію Пôдмонастырь дек. бобрецкого.

До институціи завôзваный о. М. Кордуба на Сушно дек. холоёвскаго.

Похвальный декретъ одержавъ о. М. Кульматицкій, яко ординаріятскій школьный комисарь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. Василій Левъ на парохію въ Старôмъ Яжовѣ дек. яворôвского.

Завѣдательства одержали: оо. Андрей Дроздовскій въ Годиняхъ и Викторъ Крвавичъ въ Залужи.

Резигновавъ зъ презенты на капелянію Татары дек. мокряньского о. Кирилъ Рудавскій зъ Липя.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Przegląd słowiański“** выходячій въ Познаню пôдъ редакціею Хоцишевского, помѣстивъ въ 2 ч. перевôдъ повѣсти „Маруся“ Гр. Квѣтки-Основяненька и біографію Юрія Федьковича, написану пôсля біографіи напечатанои въ I части єго поезій, выданыхъ въ 1862 роцѣ. Такъ перевôдъ „Марусѣ“, якъ и біографію Федьковича пише Францёшокъ Кс. Мрочко.

— **Православныя церкви въ Западной Россіи въ XVI вѣкѣ.** (Ôтбитка зъ „Сборника археологическаго института“.) Петербургъ 1880. 8°., стор. 12.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты: о. Г.Б. въ Свистѣльникахъ 6·87 зр., о. І. Н. въ Перегиньску 5·69 зр., о. І. Л. въ Сѣльци бенз. 2 зр., А. Г. въ Краснославцяхъ 1 зр.; для Часоп. Школь.: о. И. Д. въ Дараховѣ 1 зр., П. С. въ Белзѣ 1 зр.; для Гал. Сіона: о. Е. С. въ Мѣжинци 1 зр., о. А. въ Гриналовѣ 2 зр.; на дѣвоче воспиталище во Львовѣ: о. Соневицкій въ Переволокахъ (ôтъ себе и брац. церк. въ П.) 5 зр., молоде брацтво Свитазова 2 зр., молоде брацтво Стенятина 3 зр.; для Пролома: о. Ф. Г. въ К. 2 зр., о. А. М. въ В. 2 зр., о. Є. Д. въ М. 2 зр.; для Страхопуда: о. Щ. въ Б. 1·35 зр., о. Т. С. въ Ш. 2 зр.; для Науки: о. К. К. въ С. 2 зр., о. М. Г. въ М. 4 зр., о. Е. Л. въ Т. 4 зр., Пчт. Чит. въ Т. 4 зр.; для Свѣта: Н. Л. во Львовѣ 1 зр.; для тов. им. Качковского: о. Ю. О. въ Сенечолѣ 1 зр., З. въ Сен. 1 зр. (*Д. б.*)

Курсъ львôвскій зъ дня 14. л. лютого 1881.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	279	50	282	25
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	172	—	175	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	299	—	300	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	40	100	30
„ „ „ по 4% ав.	92	50	93	50
„ „ „ по 5% ав. період.	99	40	100	30
Банку гип. галиц. 6% ав.	102	90	103	80
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	102	50	104	—
3. Листы довжні за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98	20	99	20
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	101	—	102	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	50	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	50	20	50
„ „ Станиславова	24	75	26	75
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	48	5	57
„ цѣсарскій	5	49	5	59
Наполеондоръ	9	32	9	40
Пôвимперіялъ	9	65	9	75
Рубель россійскій срѣбный	1	50	1	65
„ „ пацеровый	1	22½	1	24
100 марокъ нѣмецкихъ	57	60	58	20
Серебро	99	50	100	50

(Курсъ купна безъ текучого куп.)

НЕПОКОЯЩА СЛАБÔСТЬ,

котрôй пôдпадає много людій.

Слабôсть начинаєся малою неправильностію жолудка, однакъ если ей занедбуєся, обнимає цѣле тѣло, якъ такожь нырки, утробу, однымъ словомъ цѣлу систему травленя, такъ що тôлько одна смерть може терпячого увôльнити ôтъ нужденного житя. Часто навѣть самі пацієнты не розпôзнаютъ сеи слабости. Однакожь если хорый себе самого запытає, що ёму хибує, то буде мôгъ собѣ на се ôтповѣсти. Запытаюся: Чи мене що болитъ, чи чую душнôсть при ôтдыханю або при ѣженю? Чи маю утяжливе чувство, получене съ запомороченьемъ? Чи очи не маютъ жовтои поволоки? Чи проснувшись не чую на языцѣ, пôднебѣню и зубахъ осѣлого грубого осаду и непріятного смаку въ губѣ? Чи не чую кольки въ боцѣ або въ крижахъ? Чи не выдаєся менѣ права сторона наповненою, якъ колибъ побôльшилася утроба? Чи не чую змученя або запомороки, коли просто стою? Чи ôтходы зъ нырокъ мало чи дуже забарвленї и чи можна добачити въ начиню осѣлый осадъ? Чи по спожитю стравъ при травленю здуваєся жолудокъ? Чи справляє оно вѣтры або ôтбитя? Чи не даєся чути частѣйше битье серця? Тї рôжні симптомы не проявляются ôтъ разу, но поодинокій мучатъ хорого довгій часъ и суть вѣщунами дуже небезпечнои слабости.

Если на тую слабôсть довшій часъ не зважаєся, то выкликує она сухій кашель, а опôсля робитъ шкôру сухою, покрытою брудною брунатною барвою, при чёмъ ноги и руки заливаются все зимнымъ потомъ. Въ мѣру того якъ утроба и печёнка ослаблюєся, проявляются ревматичні болѣзни и тогды звычайні лѣки на тую слабôсть ничого не помагаютъ.

Щобы тую слабôсть усунути, необходимо потреба заразъ съ самого початку взятись до неи рѣшучо, а мала скôлькôсть ôтповѣдного лѣкарства выстарчитъ, щобы привернути назадъ апетитъ и органы привести до звычайного здорового стану. Слабôсть тая называся *„слабостію утробы“* а найпевнѣйшимъ средствомъ противъ неи есть **„Shäker Extract“**, рослинный препаратъ выроблюваный въ Америцѣ для властителя А. І. White въ Повôмъ-Йорку, Лондонѣ и Франкфуртѣ н. М. Той лѣкъ єсть найскуточнѣйшимъ средствомъ противъ тои слабости и цѣлкомъ ей усуває.

Складъ въ Галичинѣ

во Львовѣ: П. Миколяшъ, К. Крижановскій, З. Рукеръ; **въ Белзѣ:** І. Гросъ; **въ Бродахъ:** Е. Лишка; **въ Канчузѣ:** Р. Гегеръ; **въ Краковѣ:** І. Травчинъскій; **въ Миловцяхъ:** М. Квирини; **въ Жидачевѣ:** М. Бардашъ; **въ Сайбуши:** А. Блюменталь; **въ Ярославли:** А. Богусъ.

Властитель А. І. WHITE: en gros у І. Гарна, дипль. аптикаря, Wien II, Rafaelgasse 10. и у G. et R. Fritza, Droguit I, Brännerstrasse 5.; **въ Буда-Пештѣ:** у І. Török, Apoth. Königsgasse 12.

(1—6)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

перший закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючі пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличні артикулы:

Средства для пороету и фарбованя волося а особливо рослинні барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичні и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичні, пастильки ароматичні до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучі, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего має она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всходні, Свѣчки пахучі, Паперки перскі до кадженя и всякі средства десинфекційні.

Средства универсальні до знищеня гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничні и тоалетовї найлучшои якости въ найбôльшомъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôтънянхъ; на особлившу увагу заслугує чорнило чорне кампешове до коліованя, карминовe, синѣ до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертає лицю свѣжôсть и усуває всякі остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (пегôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигіеничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлі ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ днихъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймає мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чекольды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Веторинёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ.

Всякі замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленї цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричъ,
фармацевта.

(5—?)

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаєся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуєся. Ктобы отже бажавъ набути єще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Институтута“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (6—?)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границю звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійні образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Кракôвска, ч. 20.* (6—10)

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 5. пріймає всякі дотычащі роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжні гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляєся зарôвно науки крою.

(6—15) **І. Юркевичъ.**

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 11. Львôвъ, Субота 7 (19) лютого 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·–
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

РИМЪ
а
Галицка Русь.

Послѣдній лѣта выявили многочисленнѣ факты, показуючѣ, що противники житя и успѣшного розвою руского народа не перебираютъ въ средствахъ поборюваня Руси. Може бути, що вже сама безплодна „polityka narodowa“ нашихъ противникôвъ вытворююча пôсля ихъ власного признаня „тяжку, задушну атмосферу“ убиває у нихъ всяке чувство правды и чести; може бути, що вже сама неприроднôсть ворогуючои пропаганды польскои на рускôй земли потягає за собою въ дальшôй консеквенціи ложь и клевету — досыть, якбы тамъ и було, остаєся незаперечимымъ фактомъ, що противъ руского народа, а именно противъ руского священьства выведено всѣ можливѣ орудія ложи и клеветы. А такъ якъ наше публичне житье головно опираєся на основахъ державно-соспôльныхъ и вѣроисповѣдныхъ, то й клеветливôсть нашихъ противникôвъ силуєся передовсѣмъ пôдорвати тіи головнѣ основы. Скôлько було (и єсть єще доси) усилій представити Русинôвъ яко противодержавный и соспôльно-революційный елементъ, о тôмъ не будемо теперь говорити, бо тую справу пояснили мы свого часу достаточно. Нынѣ згадаємо лише о другôй справѣ не менше важнôй — о справѣ религійного оклеветаня Русинôвъ.

Обрядовый рухъ галицкихъ Русинôвъ въ 60-ыхъ рокахъ вызваный нелегальнымъ напоромъ на рускій обрядъ мимо цѣлои своєи оживленности выказавъ наглядно, що Русины, а именно галицко-рускѣ священики, якъ зъ однои стороны дорожатъ своимъ обрядомъ и въ интересѣ католицкои церкви дбаютъ о єго чистоту и непорочне збереженье, такъ зъ другои стороны совсѣмъ далекѣ ôтъ всякихъ змѣнъ и новацій що до основъ самои религіи. Можна було надѣятись, що часы религійнои борбы на Галицкôй Руси прóминули на завсѣгды и що римска курія маючи такъ наглядный доказъ вѣроисповѣднои льояльности галицко-руского священьства схоче на будуще ôтноситись до него съ повнымъ довѣріемъ христіяньского цѣломудрія. Тіи надѣи єще бôльше скрѣпились, коли на митрополичôмъ и епископскôмъ престолѣ засѣли достойники, о котрыхъ католицкôй правовѣрности не тôлько римска курія якъ найглубше була пересвѣдчена, але зъ другои стороны и найлютѣйшѣ вороги не посмѣли сомнѣватися. Галицка Русь мала право надѣятись, що у неи настане церковный миръ и що хочь въ религійнôмъ взглядѣ буде она спокôйна передъ напастями.

Однакожь збôльшене число мисій оо. Єзуитôвъ по Галицкôй Руси, переселенье оо. Змартвыхвстанцѣвъ въ осередокъ Галицкои Руси и вѣсти о новыхъ єще селитьбахъ новыхъ мисіонерôвъ розвѣяли до крихты тѣ надѣи и затревожили галицкихъ Русинôвъ и галицко-руске священьство. Єсть то вже само собою оскорбляючимъ для нашого священьства, єсли галицка Русь въ загалѣ уважаєся полемъ для н о в о и, позакраєвои и позанароднои мисіи католицкои. Єсть се замѣтъ недовѣрія противъ священьства, котре ачейже навѣть пôсля признаня противникôвъ, єсли не лучше, то напевно не гôрше сповняє свою задачу, якъ священьство другихъ католицкихъ краєвъ. Позволятъ жежь намъ указати якій примѣръ такого величавого подвигу священьства, якъ подвигъ руского священьства въ отвереженю народа?! Чижь се подвигъ не по мысли католицкои церкви? Позволятъ намъ указати архипастыря, котрый въ протягу кôлькохъ лѣтъ самъ звѣдавъ цѣлу свою архіепархію? Позволятъ намъ указати друге священьство, противъ котрого найзавзятѣйшѣ вороги моглибы пôднести лише той одинъ—единый замѣтъ, що рускѣ священики суть „zawziętymi apostołami *oświaty i wstrzemięźliwości*“!

А однакожь мимо тыхъ и иншихъ многочисленныхъ фактôвъ недовѣрчивôсть чи неприклоннôсть до вѣроисповѣднои правовѣрности галицко-руского священьства не тôлько збôльшаєся зъ дня на день, але прибрала послѣдными часами розмѣры — єсли не обурюючѣ, то що найменше упокоряючѣ. Цѣле руске священьство представляєся въ свѣтлѣ „религійнои неблагонадежности“, а найвидньйшѣ, въ христіяньскôй дѣятельности посивѣлѣ священики стрѣчаются съ замѣтами вѣроломности! Новѣйшими часами, якъ зачуваємо зъ достовѣрного жерела, завôзвано зъ Риму трехъ рускихъ священикôвъ, щобы они оправдались зъ своєи мнимои вѣроломности и ôткликали свои литературнѣ працѣ — въ двохъ случаяхъ строго науково-историчнѣ, въ третôмъ случаю исторично-популярнѣ. Дворазова подорожь Вспрсв. Митрополита до Риму тожь само вызвана наглячою потребою, объяснити римску курію въ тыхъ до такого степени замотаныхъ и затемненыхъ ôтношеняхъ руского священьства до папского престола. Справа, якъ бачимо, доходитъ до своєи крайности...

Рѣчь ясна, що недовѣріе до нашого священьства пôдъ взглядомъ єго католицкои правовѣрности не могло при указанôмъ нами фактичнôмъ станѣ выйти зъ самои римскои куріи а взглядно зъ строго католицкихъ интенцій папского престола. Религія — а именно религія католицка тутъ совсѣмъ по сторонѣ. Жерело и то головне жерело сего недовѣрія почиває въ интригахъ розведеныхъ нашими противниками при помочи ложи и клеветъ розсѣваныхъ систематично на руске священьство передъ римскою курією не зъ религійныхъ, а зъ чисто п о л и т и ч н ы х ъ, кастовыхъ и противонародныхъ мотивôвъ. Вплывовѣ особы польскои магнатеріи кромѣ звычайныхъ реляцій звѣстныхъ противникôвъ Руси одягеныхъ въ сутану змартвыхвстаньчу и єзуитску, якъ свого часу въ правительственныхъ, такъ теперь въ римскихъ сферахъ успѣли вποити недовѣріе до руского священьства, щобъ на мѣстце „апостолôвъ правды, просвѣты и тверезости“ устелити дорогу „*апостоламъ польонизаціи*“.

При такôмъ станѣ рѣчій цѣла справа набирає бôльше серіозности. Не ходитъ тутъ лише о двохъ-трехъ священикôвъ, але о цѣле галицко-руске священьство, о жизненнѣ интереса руского народа. Руске священьство не повинно мовчати. Чи має оправдуватись? Зъ чого? Зъ католицкого вѣроломства священикôвъ? Гдежь суть факты? Зъ историчныхъ праць науковыхъ? Чижь исторична праця може мати бôльше компетентного, бôльше управненого судію надъ єдиноуправнену историчну критику наукову? А єсли безсильна критика, щожь поможе діялектика противъ историчнои правды? Не оправдуватись — а звернути увагу на дальшѣ, безсомнѣнно погубнѣ наслѣдства дотеперѣшнои политики чи тактики римскои куріи взглядомъ руского священьства, здемаскувати передъ курією клеветникôвъ, указати жерело ихъ тенденційности, розъяснити ихъ пôдступну тактику надуживаючу плащика религіи для польонизаціи — се повиненъ бути голосъ ц ѣ л о г о руского священьства. Римска курія повинна зрозумѣти, що зôстала въ блудъ введена черезъ политичныхъ интригантôвъ и що подаючи, може навѣть мимо волѣ, свою власть яко орудіє для осягненя политичныхъ тенденцій, для побореня руского народа, для позбавленя єго дотеперѣшныхъ єдиныхъ заступникôвъ, тымъ доперва и тôлько т ы м ъ може с а м а нанести найтяжшу шкоду и найбôльшѣ страты католицизмови середъ руского народа. Звернути увагу римскои куріи на дотеперѣшне неôтповѣдне поступованье взглядомъ руского священьства и представити потребу змѣны политики вызваною лицемѣрными ворогами Руси — се повинно бути предметомъ з б о р о в о г о меморіялу цѣлого руского священьства до римскои куріи. Кто хоче выкликати насильно конфликтъ межи католицизмомъ а рускимъ патріотизмомъ, сей повиненъ добре застановитись надъ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.
Образокъ зъ галицкого житя.
IV.

(Дальше.)

„Vivat, vivat! Kochajmy się!“ закричали голосы.

„Такъ єсть“, озвався Прачиньскій, озареный похвалою старосты, „kochajmy się! — але то на кôнци, по нашому старому звычаю. Годится намъ ще пôднести тоастъ на честь нашого господаря, що здвигнувъ Корыта до такои пропинаційнои знаменитости, и прекрасныхъ пань сестеръ, панны Уршулѣ и Кордулѣ, котрѣ суть окрасою нашого товариства повѣтового, неувядаємыми цвѣтами нашои степевои околицѣ, ясными зорями нашого неба — vivant, floreant!“

„Vivat, vivat, най жіютъ, kochajmy się!“ закричали всѣ. Панъ Гуляйпольскій прослезився зъ радости, розтворивъ широко свои рамена и кинувся обнимати и цѣлувати Прачиньского. Але чи чемнôсть молодого ученого наказувала єму ухилятись ôтъ обнятій Гуляйпольского, чи розстань межи обома була бôльша, якъ на око здавалось, — Гуляйпольскій летѣвъ, летѣвъ съ розтвореными руками и не мôгъ пôймати Прачиньского. Ôнъ здвоивъ свои силы — але въ тôмъ часѣ озвався якійсь гукъ, мовь выстрѣлъ зъ моздрôвъ, все стемнѣло, якбы хмарою закрылось, стряслася земля, стрясся самъ Гуляйпольскій — зновъ розтворивъ очи. Ôнъ лежавъ на земли зачѣпившись руками за крѣсло. До кôмнаты вбѣгли обѣ сестры переляканѣ. Доси сидѣли они въ сусѣднôй свѣтлици, грали на фортепянѣ и нараджувались, якбы пôдôйти свого братчика и намовити до балю. Лоскôтъ, що озвався саме теперь въ кôмнатѣ Зигмунда троха перелякавъ ихъ и съ тревогою вбѣгли они подивитись, що сталося. Зигмундъ помало здвигнувся на свôй фотель и почавъ якбы черезъ сонъ смѣятися.

„Що тобѣ сталося, Зигмундзю, що тобѣ?“ заговорили сестры.

„Га, га, га — Прачиньскій, милый Прачиньскій. Га, га, га!“

„Панъ Прачиньскій!“ радôстно крикнули обѣ сестры. „Где, где? Може якій листъ?“

„Vivat, панъ Прачиньскій! Га, га, га!“ засмѣявся Гуляйпольскій и зновъ неначе попавъ въ якусь непобориму сонливôсть.

Сестры зглянулись на себе недогадуючись, що все тое має значити.

„Що тобѣ? що тобѣ?“ гомонѣли сестры.

„Зигмундзю, ты бачивъ Прачиньского?“ спытала Кордуля съ трепетливымъ серцемъ.

„Бачивъ.“

„Где? Тутъ? Коли?

„Живого?“

„Живого.“

„Тутъ живого? Ахъ!“

„Живого, але у снѣ, га, га, га“, засмѣявся Гуляйпольскій.

„Якій жежь ты недобрый!“ озвалась Уршуля. „Якъ можна такъ глузувати зъ насъ? Якъ можна... тыжь знаєшь, Дульця“... и не договорила, тôлько споглянула на свою сестричку, що зъ розчарованя засмутилась, якъ осѣнный день хмарливый.

Наступила хвиля мовчаня. Обѣ стороны, братъ и сестры видимо нерозумѣли себе въ тôй хвили. Зигмунтъ мало зважаючи на таку чувствительнôсть своихъ сестеръ все єще думавъ о своѣмъ соннôмъ явищи, а чимъ бôльше переконувався, що се бувъ лише пустый сонъ, тымъ бôльше зновъ засуплювалось єго лице. Зновъ жежь Уршуля, скоро змѣркувалась на жартѣ, почала роздумувати, якбы перевести свôй плянъ балю.

„Якій ты для насъ недобрый, Зигмундзю“, озвалась перша Уршуля. „Мы до тебе съ щиростію, а ты съ насмѣшками надъ нами, надъ святымъ чувствомъ“... и зновъ недоговорила, а тôлько поглянула на свою молодшу сестру.

„И Прачиньского нема и пропинаціи нема и сплаты нема“, пробурмотѣвъ Гуляйпольскій мовь не зважаючи на слова своєи сестры. Єму зновъ пригадався „голосъ зъ краю“, єго економичнѣ рахунки, єго сонъ — и жаль стало, що все то були лише думки и сны.

„Ахъ, кобы то такъ було справдѣ“, зôтхнувъ Гуляйпольскій.

„И якъ же може такъ бути“, пôдхопила Уршуля, „коли ты совсѣмъ ôтгородився ôтъ свѣта, ôтъ людій, съ никимъ не жієшь, въ никого не буваєшь?! Якъ може тутъ появитись Прачиньскій, коли ты не пôддержуєшь съ нимъ сусѣдского житя, ты навѣть не ôтдавъ єму визиты, просто образивъ єго“, говорила она вже съ вымовнымъ жаромъ.

„Алежь ôтдавъ, ôтдавъ, моя сестро, тôлькожь годѣ чоловѣка за полу притягнути“.

„Такъ щожь се значитъ, що ты, най буде на твоѣмъ, ôтдавъ визиту? Але savoir vivre, съ такими людьми, треба умѣти жити, треба поставитись на ôтповѣдну стопу, хочь разъ-два разы до року дати баль, двѣ-три забавы, притягнути ихъ до себе, показатись передъ ними. Се люде свѣта, житя, товариства, — а мы сидимо грибами и снѣдѣємо“.

(Дальше буде.)

дальшими наслѣдствами такои борбы противъ живого и жизненного организму народного. Терпеливôсть руского народа маѣ своѣ границѣ. Горе тому, кто єи надъужіѣ.

ДОПИСЬ.

(Ω.) **Зъ Станиславова.** (*О послѣдмыхъ выборахъ посла.*) Послѣднѝ выборы посла до сойму краєвого, котрѝ закôнчилися побѣдою Русинôвъ, до грунту порушили всѣ темнѝ силы польскои партіи, крикомъ переповнили шпальты всѣхъ польскихъ дневникôвъ и широкими струями розляли цѣлый справдѣ богатый запасъ уличнои фразеологіи, котрою и безъ того вже прославилося галицко-польске дневникарство. Шкода булобы ôтповѣдати на такѝ напасти. На одно лише хочемо ввернути увагу, на тіи крики о „nielegalnych środkach“, о „bałamuceniu ludu“, о „nielegalnych środkach agitacyi“ і т. р. Всѣ тіи крики о нелегальности маютъ ôтносится до Русинôвъ, тожь треба пояснити, по чіѣй сторонѣ була нелегальнôсть. Зъ польскои стороны чуємо неустанно крикъ „nielegalność“, але якѝжь то суть тіи факта нелегальности? Чи якѝ насилія, перекупства, пôдступы, обманьства? Прочитавши всю єреміяду галицко-польскихъ дневникôвъ, навѣть такихъ мизерныхъ „piśmideł“ якъ станиславôвска „Kronika“ — щожь за факта подыбуємо противъ Русинôвъ? Ото єдинымъ фактомъ (?!), всѣма тыми „środkami nielegalnymi“ мавъ бути листъ одинъ надôсланый до „Kronik“-и и тамже въ ч. 11 выпечатаный, — листъ, котрый мавъ одержати якійсь выборець! Зъ сего однѣсенького листу зробила заразъ „Kronika“ „setki egzemplarzy rozrzuconych pomiędzy poczciwy ale ciemny ludek“ и приписала єго авторство „Рускôй Радѣ“, хоть на дѣлѣ може добре написавъ єго якій „prawdziwy przyjaciel ludu“! Однакожь и сей листъ съ своими остереженями передъ карами небесъ — щожь ôнъ доказуе? Nielegalność?! Ба, ба, а позвольтежь пригадати собѣ зъ часôвъ выборôвъ до рады державнои — отъ хотьбы пр. ôтозву wschodnio-galicyjskiego komitetu centralnego завзываючу до „walki na śmierć do upadłego z antinarodowym (рускимъ) elementem, або „пригадайте собѣ тую ôтозву „Szkandału polskiego“ завзываючу до „walki na noże“ противъ Русинôвъ — чижь сей однѣсенькій листъ взываючій Русинôвъ, сповнити свôй святый обовязокъ, хоть троха похожій по дѣйстнôй ефектовности до тыхъ тысячами и тысячами розкиненыхъ ôтозвъ „комитетовыхъ и шкандаловыхъ“? А недавнѝ передвыборчѝ ôтозвы польскихъ дневникôвъ переповненѝ жовчію и крайною ненавистію до Русинôвъ и скверными клеветами на рускаго кандидата? Гдежь и по чіѣй сторонѣ нелегальнôсть? Чижь дальше тыми „środkami nielegalnymi“ маютъ бути щирѝ заходы передвыборчого комитету рускаго и рускаго духовеньства, чи передвыборчѝ зборы въ Станиславовѣ, чи бесѣды о. Церкевича, дра Добряньского, Дмитраша и Королюка, — чи книжочки выданѝ просвѣтными товариствами нашими? Найлучшій доказъ легальности поступованя Русинôвъ почиває въ тôмъ, що нашѝ противники мимо всеи заѣлости, помимо всѣхъ факторôвъ и посѣпакъ, помимо захопленои „wszelkiej władzy w naszem ręku“ не могутъ Русинамъ выказати ни одного факту нелегальности, а тымъ менше надъужитя и самѝ потѣшаются лише на всевладнôсть соймовои бôльшости, котра може ôтважится уневажнити найлегальнѣйше переведеный выбôръ!

А теперь розгляньмося, якѝ то зъ противнои стороны уживаются „środki legalne“. На кôлька недѣль передъ выборами розсылаются по цѣлôмъ повѣтѣ жандармы, котрѝ розкидуючи помежи селянъ звѣстнѝ намъ уже ôтозвы „prawdziwych przyjaciół ludu“, горлаютъ на цѣлу губу, що porі zdzierają, що они ворогами народа и т. и., — а въ тую саму трубу дуютъ розбсланѝ потому агитаторы: арендарѣ, економы, урядники рады повѣтовои и т. п. На такъ приготованôмъ теренѣ розпочинаются правыборы, котрѝ, треба знати, не всюды напередъ оголошуются, такъ що селяне неразъ доперва другого дня по правыборахъ учуютъ, що у нихъ тіи выборы вже ôтбулися. Отъ такъ пр. одного ранку пріѣзджає п. комисарь староства съ урядникомъ рады повѣтовои до Княгинина, и зъѣхавши до вôйта, розказуе єму сейчасъ скликати громаду, бо будутъ правыборы. Вôйтъ поручає тоє дѣло своему полиціянтови, але п. секретарь рады повѣтовои въ очахъ п. комисаря правительственного ôткликуе полиціянта, дае єму 5 шѣстокъ — и посылає єго до мѣста, щобы ôнъ тамъ въ кôмнатахъ рады повѣтовои запаливъ въ печи! Legalne środki и се такожь, коли съ комисаремъ на правыборахъ и секретарь рады повѣтовои появляѣся и въ очахъ єго агитуе! О грошахъ и горѣвцѣ вже й не говорю, бо и гдежь бы безъ того обôйшлися выборы зъ польскои стороны?! А где ани одно ани друге не помогло, тамъ лякаютъ громаду шарваркаки, новыми драчками и т. и. Помимо того однакожь показуеся przy ściślejszem obliczeniu, що голосôвъ на п. маршалка повѣтового (Брыкчиньского) єще буде за мало. Щожь тутъ робити?! П. заступникъ староства маѣ и на тоѣ раду — пускає до гдеякихъ niepoczciwych громадъ письма, що у нихъ правыборы не ôтбудутся, бо тіи громады належали давнѣйше (при выборѣ бувшого посла п. Лося) до innego powiatu sądowego, — ба навѣть и такѝ громады, въ которыхъ вже були переведенѝ правыборы (и то въ присутности самого заступника староства, якъ пр. въ Чукалôвцѣ), ôтсуває ôтъ выборôвъ. Въ иншихъ зновъ громадахъ, якъ пр. въ Хрыплинѣ, редукуеся число выборцѣвъ зъ двохъ на одного, бо ścislejsze obliczenie показало, що тая громада поставити маѣ одного тôлько выборця. Помимо того всего показуеся однакожь przy jeszcze ściślejszém obliczeniu, що таки все єще за мало буде голосôвъ для пана Брыкчиньского. Щожь тутъ робити? И на тоѣ зновъ умѣе п. заступникъ староства порадити — гдеякимъ выборцямъ не посылає картъ легитимаційныхъ, а коли покривджені о тіи у него допоминаются, ôтповѣдае коротко, що дупликатôвъ не выдасть и до голосованя не припуститъ. Покривджені ôтносятся справдѣ (телеграфично) до Намѣстництва, ба навѣть до министерства, але на дурно, бо староству (якъ зачуваємо) припоручено тôлько, щобы справу тую пôддало до порѣшеня комисіи выборчôй, котора розумѣеся (въ бôльшости польска) не припускає тыхъ выборцѣвъ до голосованя. Окрôмъ того и иншѝ єще суть środki legalne, якими выборцѣвъ картъ легитимаційныхъ позбавляеся.

Отъ такъ примѣромъ являеся передъ дверми салѣ выборчои выборець зъ Побережа, Микита Опухлякъ. Посѣпаки сейчасъ пытаютъ єго, чи маѣ карту, а коли выборець єи вынимае, обступаютъ єго жидки и нужь давати єму 10, 15, а дальше и 20 зр., щобы имъ тôлько ôтдавъ свою карту, а коли честный выборець навѣть говорити собѣ о тôмъ не дае, кричитъ п. Свѣнцицкій, секретарь рады повѣтовои до жидкôвъ: „Daj mu 25“, колижь бачитъ, що то все на дурно, выдераѣ Опухлякови карту легитимаційну — и далѣйже съ нею до салѣ. Покривдженый выборець кидаеся за п. Свѣнцицкимъ, хватаѣ єго за руки и силуеся свою карту ôтобрати. Розпочинаеся драка, п. секретарь посовгнувся (здаеся не першій разъ въ житю) и оба разомъ падаютъ на пôдлогу. Притомнѝ жидки, видячи, що вже съ п. секретаремъ круто, пôдступаютъ теперь чимъ скорше, захвачуютъ ôтъ секретаря картку Опухляка и безъ всякои церемоніи роздераютъ єи на куснѣ. Съ тяжкою бѣдою перебиваеся Опухлякъ до комисіи и вноситъ свою жалобу до протоколу, але славетна комисія, зложена переважно зъ поплечникôвъ п. Брыкчиньского, не припускає вже выборця до голосованя*). Що же до комисіи выборчои, то она такожь въ legalny sposób у насъ зложилася. Якъ звычайно, выбравъ насамперед п. заступникъ старосты (Гельманъ) 3-хъ до комисіи (розумѣеся поплечникôвъ п. Брыкчиньского) — а ôттакъ завôзвавъ выборцѣвъ, щобы они єще зъ помѣжь себе выбрали черезъ аклямацію 4-хъ членôвъ комисіи. Закимъ однакожь нашѝ выборцѣ губу розтворити зъумѣли, крикнуло кôлькохъ жидкôвъ, которѝ высунулися були напередъ: „Dziama, Dziama“ (звѣстный противникъ Русинôвъ въ Галича) — а п. Гельманъ запросивъ єго сейчасъ до комисіи. Такимъ способомъ дôстали Поляки 4-хъ членôвъ, отже и бôльшôсть до комисіи; прочѝ 3 члены були вже Русины. До всего того додаймо єще и тоє, що п. Гельманъ покликувавъ до себе передъ выборами гдеякихъ выборцѣвъ, якъ примѣромъ вôйта зъ Мекитинець (Михайла Маланюка) и учителя зъ Угринова, Лазаря Винничука — и що дававъ имъ инструкціи ôтъ себе що до выбору, а будемо мати малѣсенькій образъ тыхъ legalnych środków, якими то противна партія при выборахъ руководилася.

Помимо того всего однакожь п. Брыкчиньскій упавъ, а побѣдивъ п. Иванъ Добряньскій. Щожь теперь робити? Дотепна Польонія маѣ на все раду, тожь и въ тôмъ случаю знае що зробити. Се — обертаеся кота фостомъ; всѣ тіи „środki legalne“ робится теперь „nielegalnymi“ — подаеся проєктъ, въ которôмъ написано буде, що п. Гельманъ nielegalnie выключивъ гдеякѝ громады ôтъ выбору, а выборцѣ громадъ тыхъ булибы стали по сторонѣ п. Б., (хотяй тіи громады выключено саме длятого, бо не було надѣи, перевести въ нихъ правыборы по мысли Польоніи), що п. Гельманъ дальше nielegalnie позбавивъ гдеякихъ выборцѣвъ картъ легитимаційныхъ, а выборцѣ тіи (хотяй покривджені зôстали саме длятого, що не хотѣли дати перекупитися на сторону п. Б.) голосувалибы напевне за п. Брыкчиньскимъ!! — що п. Гельманъ nielegalnie мѣшався до выборôвъ, що комисію выборчу выбрано такожь nielegalnie, словомъ однымъ: все тото, що паны Поляки самѝ робили въ цѣли, щобы насъ побити, выкажеся теперь яко nielegalne — а на пôдставѣ такого протесту бôльшôсть Сойму узнасть выбôръ п. Добряньского за неважный — и розписаній будутъ новѝ выборы, при которыхъ буцѣмъ-то покажеся, що nasz ludek jeszcze poczciwe ma serce i nie da się nanowo obałamucić!!

Але шкода нового ваходу и Вашихъ грошій панове Поляки, бо и при другихъ выборахъ, наколи они ôтбудутся, упадете знова — и то єще гôрше; а упадете тому, бо народъ нашъ, слава Богу, прозрѣвъ уже ясно; знае ôнъ вже добре, кто єму ворогомъ — и не дасть ôнъ вже теперь грôшми пріѣднатись. Доказôвъ на тоє мали мы при теперѣшныхъ выборахъ чи мало, для примѣру наведу лишь два: выборцеви Иванови Гальцѣ, старшому братови зъ Рыбна, дававъ якійсь посѣпака п. Бр. 50 зр., а въ кôлька день якійсь жидокъ 200, а въ конець и 300 зр., щобы тôлько голосувавъ за п. Бр., але честный выборець сказавъ имъ, що ôнъ свого народа продавати не буде; — иншій зновъ выборець, Иванъ Чубей (вôйтъ зъ Угорникъ) взявъ справдѣ ôтъ о. Н. Лукавецкого 10 зр. на голосъ для п. Бр., але голосувавъ за п. Добряньскимъ, а тыхъ 10 зр. зложивъ по выборахъ при моихъ очахъ на нашу бурсу для бѣдныхъ ученикôвъ. Обомъ тымъ выборцямъ честь и слава!

*) П. Опухлякъ сейчасъ поѣхавъ до Львова до п. Добряньского, щобы внести до суду жалобу на п. Свѣнцицкого.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 112-е засѣданье палаты послôвъ зъ 3 (15) лютого. Пос. Тавше и тов. интерпелюютъ министра финансôвъ о предложенье мотивôвъ до закона о головнôй сумѣ грунтового податку. Пос. Решаверъ и тов. интерпелюютъ министра-президента взглядомъ заказу походу съ факлями въ память столѣтныхъ роковинъ смерти Лессинга. — Зъ порядку дневного слѣдуе перше читанье закона о головнôй сумѣ грунтового податку (поданого нами въ попереднôмъ чл.). Пос. Найвиртъ выступае дуже рѣзко противъ министра финансôвъ, що тойже не предложивъ ніякихъ мотивôвъ до такъ многоважного закона и вноситъ, щобы усунути сей проєктъ закона зъ дневного порядку и щобы до єго першого читаня доперва тогды приступити, якъ министеръ предложитъ мотива. Пос. Линбахеръ вноситъ, щобы проєктъ закона придѣлено податковôй комисіи до справозданя. Мин. Дунаевскій поніраючи се послѣдне внесенье боронится противъ тяжкихъ замѣтôвъ Найвирта, заявляючи готовôсть подати потрѣбнѝ выясненя самôй комисіи. За внесеньемъ Найвирта промовляе єще Пленеръ и Шенереръ, противъ него Грохольскій. При поименнôмъ голосованю ôткинено 157 голосами противъ 137 внесенье Найвирта и Шенерера (о выборѣ особнои комисіи), а прійнято внесенье Линбахера, щобы придѣлити сей законъ податковôй комисіи. Зъ рускихъ послôвъ голосувавъ пос. Кулачковскій съ бôльшостію (за внесеньемъ Линбахера), п. п. Ковальскій и о. Озаркевичь не були на засѣданю. Дальше слѣдували по першôмъ читаню правительственного предложеня о онодатковану горѣвки дальшій розправы надъ внесеньемъ Линбахера о обмеженю часу обовязку школьного.

(*Розъяренье Нѣмцьвъ.*) Въ комисіи языковôй, котра обрадуе надъ звѣстными внесенями Гербста и Вурмбрандта що до урядового языка въ Чехахъ и языка державного, прійшло на засѣданю 2 (14) лютого до бурливои сцены. Найперше пояснивъ мин. Пражакъ, покликуючись на исторію давнѣйшихъ лѣтъ и на давнѣйшій розпорядженя правительственнѝ, що „landesübliche Sprache“ а „Landessprache“ суть понятя идентичнѝ и що министеръ бувъ въ правѣ уладити справу языка урядового въ дорозѣ розпорядженя, котре впрочѣмъ совсѣмъ опираеся на основныхъ законахъ. Дръ Гербстъ силився выказати, що правительство тымъ розпорядженьемъ нарушило существуючѝ законы. При дальшихъ щораз живѣйшихъ розправахъ замѣтивъ дръ Ригеръ, що Нѣмцямъ ходитъ лише о тоє, пôдняти крикъ болести, котрый бы було чути поза границями краю. Дръ Гербстъ и всѣ вѣрноконституційнѝ Нѣмцѣ страшно обурились на тую замѣтку, добачаючи въ нѣй замѣтъ здрады державнои и съ голоснымъ протестомъ опустили салю обрадъ.

(*Буджетова комисія.*) На засѣданю буджетовои комисіи дня 10 л. лютого при позиціи „львôвскій университетъ“ поновивъ пос. Гавзнеръ свою давну резолюцію о заведеню въ тôмъ же университетѣ медичного факультету. За резолюцією промовлявъ кромѣ Гавзнера пос. Е. Черкавскій, а противъ нея мин. Конрадъ и пос. Зисъ, Вошнякъ, Гайльсбергъ и Гомпецъ. При голосованю упало внесенье Гавзнера 10 гол. противъ 17. Противъ внесеня голосувала партія Гогенварта, гдеякѝ Чехи, Нѣмцѣ и Поляки Смаржевскій и Бартманьскій, а пос. Вайгель, Федоровичь и Гнѣвошь не були на засѣданю комисіи. Дальше внѣсъ Гавзнеръ другу резолюцію взываючу правительство, щобы закупило на власнôсть реальнôсть, где теперь мѣстится львôвскій университетъ. Министеръ заявивъ, що въ найблизшôмъ прелиминари буде вставлена квота потрѣбна на закупно сеи реальности. Ческѝ и моравскѝ послы (Цайтгаммеръ, Фандерликъ) жадали при позиціяхъ „середнѝ школы“ дальшого переведеня рôвноуправненя ческои народности въ середныхъ школахъ. Словенець Вошнякъ пôдноситъ, що въ Стыріи не утворено паралельныхъ клясъ съ выкладовымъ языкомъ словеньскимъ и нарѣкае на поступованье правительства взглядомъ Словенцѣвъ. На засѣданю 2 (14) лютого укôнчила буджетова комисія свои обрады надъ центральною управою министерства просвѣты, надъ почтами и телеграфами.

(*Пропамятне письмо Словенцьвъ.*) Словенцѣ вручили правительству пропамятне письмо (меморандумъ), въ котрôмъ выказуютъ своє упослѣдженье пôдъ взглядомъ рôвноуправненя и жадаютъ загального для всѣхъ народôвъ, всесторонного рôвноуправненя, а именно рôвноуправненя Словенцѣвъ въ школахъ и урядахъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Незадовго прійде на порядокъ дневный въ парискôмъ парляментѣ внесенье посла Барду о змѣнѣ способу выбираня послôвъ. Доси, якъ звѣстно, выбираютъ поодинокѝ округи (arrondissements), кождый округъ одного посла. Барду вноситъ, щобъ замѣсть того кôлька або кôлканацять округôвъ выбирало бôльше число (листу) послôвъ наразъ. Той

способъ существувавъ вже давнѣйше, — ходитъ отже о его отновленье. Гамбета, яко президентъ палаты послôвъ, освѣдчився за внесеньемъ Барду и навѣть, коли покажеся потреба, выступитъ при дебатѣ съ бесѣдою, щобъ его поперти. Онъ каже, що такій способъ выбираня далеко скорше може забезпечити крѣпке и ясне правительство, бо при укладаню листъ выборчихъ кожде сторонництво постараєсь выбирати людій найспособнѣйшихъ. Тôлькожь зъ всеи тои бесѣды выплыває лишь тое, що при такихъ выборахъ теперѣшне правительство швидше може числити на одержанье бôльшости, що есть для него дуже пожаданымъ, бо именно сего лѣта кôнчится часъ функціонованя сеи палаты, а въ осени отбудутся новй выборы до палаты послôвъ. Не диво отже, що правительство стараєсь якъ найшвидше перевести таку реформу выборчу, котрабы и на дальше забезпечила ему бôльшôсть. Не диво такожь, що сторонництва опозиційнй въ парляментѣ, скрайна правиця и крайна лѣвиця, всѣми силами думаютъ опиратися такôй реформѣ, ба вже й теперь въ своихъ часописяхъ сильно на неи нападаютъ.

Такъ само незадовго прійде на порядокъ дневный друга важна справа о обовязку кандидатôвъ стану духовного до службы войсковои, отъ котрои доси були свобôднй. Для тои справы палата послôвъ вже давно выбрала комисію, котра мала розглянути дотычнй внесеня. Тыхъ внесень було три: Лябю жадавъ, щобъ семинаристы отбували службу войскову на рôвнѣ съ прочими обывателями державы; Поль Беръ (Bert) внѣсъ, щобы назначити для нихъ тôлько рôкъ активноі службы а оттакъ щобъ належали до краевои обороны; Фарръ вконець, министеръ вôйны, внѣсъ, щобы семинаристы служили, тôлько всего рôкъ и то яко дозорцѣ хорыхъ. Комисія приняла посередне внесенье Поля Бера. Духовенъство завзято агитуе противъ зрôвнаня его нôдъ взглядомъ обовязкôвъ до службы войсковои съ прочими обывателями.

Палата послôвъ буде розвязана ажь съ кôнцемъ липня, щобъ еще до того часу могла ухвалити буджетъ и залагодити гдеякй наглячй внесеня. Новй выборы будутъ розписанй гдесь на конець вересня с. р.

При дискусіи надъ буджетомъ має депутованый Мадіе-Монжо внести вычеркненье зъ буджету 110.000 франкôвъ, котрй теперь выдаются на амбасаду въ Ватиканѣ. Говорятъ, що архіепископъ парискій тайкомъ спріяє тому внесеню, бо се повелобы за собою отказанье зъ Парижа папского нунція, монсиньора Чацкого, котрого, видно, не люблятъ парискй пралаты.

Дня 12 с. м. поставивъ въ парляментѣ посолъ Люи Блянкъ, звѣстный соціялистъ, внесенье о скасованье кары смерти. Блянкъ въ мотивахъ своихъ покликувався межи иншими и на австрійского юриста и депутованого дра Гербста, котрый, якъ звѣстно, також есть противникомъ кары смерти.

Нѣмеччина. Пруска рада економична, найновѣйшій твôръ кн. Бисмарка, очевидно добре повнитъ его волю, коли онъ задумавъ зъ спеціяльно прускои зробити еи загально нѣмецкою, и то въ якъ найкоротшôмъ часѣ. Число еи членôвъ має бути побôльшене о 45, а неустаючій выдѣлъ має складатися зъ 40 членôвъ. Рада державна зôстала сими днями отворена въ Берлинѣ троновою бесѣдою, котру въ заступствѣ цѣсаря отчиталъ министеръ Штольбергъ.

Англія. Помимо мнимого утихомиреня Ирляндіи, справа ирляндска не перестає непокоити соспôльнôсть англійску. Провôдники гомрулєрôвъ: Парнель, Дилльонъ, О' Доннель и др. повыѣздили зъ краю, а Парнель пробуває все еще за границію краю, бо зъ Парижа до Лондону не повернувъ. Тымчасомъ въ кôлькохъ мѣсточкахъ Ирляндіи на ярмаркахъ счинилися кровавй бôйки народа съ полицією. Але найбôльше переполоху розбудила була послѣдными днями звѣстка, що правительство впало на слѣдъ фенійского заговору, котрый мавъ цѣль высадити въ воздухъ палату королевои въ Виндзорѣ. Зъ тои причины отложено выѣздъ королевои Викторіи зъ Озборну до Виндзору.

Свѣжо выдана синя книга все еще живо займає печать англійску. Зъ захопленыхъ въ Кабулю листôвъ ген. Столѣтова и Кавфмана до афганьского емира Ширъ-Али, показуєсь выразно, що въ р. 1879 Шуваловъ, тогды амбасадоръ россійскій въ Лондонѣ, предложивъ бувъ льордови Биконсфильдови плянъ подѣлу Турціи европейскои и азійскои ажь до гôръ Гиндукушь. При подѣлѣ Англія мала дôстати полудневй а Россія пôвнôчнй провинціи турецкй. А въ тойже самъ часъ правительство россійске пôдбурювало емира афганьского до вôйны съ Англією и старалось при его помочи розбудити навѣть бунтъ противъ Англіи въ Индіи. Часописи англійскй дуже завзято нападаютъ на Россію за таку еи дволичну политику, противъ чого россійскй урядовй сферы не знаходятъ иншои отповѣди, якъ тôлько, що перехоплень листы россійскй лихо переведенй на англійскій языкъ.

Либеральнй газеты англійскй (н. пр. „Pall-Mall-Gazette“) розбираютъ поважно справу Трансвальскои республики и доходятъ до того пересвѣдченя, що „справа Англіи въ Трансваліи погана, не лишь зъ причины неудачь, якй доси тамъ потерпѣли Англичане, але и зъ причинъ несправедливости та моральности межинароднои“. И дѣйстно, пора вже англійскому народови прозрѣти ясно и роздумати добре надъ тою неморальною рабôвницкою политикою, яку отъ давна веде Англія въ иншихъ частяхъ свѣта и котра коштувала вже милioны грошій и житя милioнôвъ людій. Особливо въ Трансвалю политика тая выступила дуже ярко, тымъ бôльше, що тутъ вже Англичанамъ годѣ покрыти своє рабôвництво осложою „мисіи цивилизаційнои“, — бо Боеры, зъ походженя Голяндцѣ, нарôдъ все таки просвѣченый, робôтный та супокôйный. Всѣ вѣсти, якй до недавна розпускали Англичане про звѣрства Боерôвъ, поповнюванй на раненыхъ або полоненыхъ Англичанахъ, теперь показались брехнею и самй англійскй часописи признаютъ, що Боеры поступаютъ совсѣмъ по людски и що они совсѣмъ въ правѣ, боронячи свого вольного краю передъ наѣздомъ англійскимъ. Тому то справедливо домагаются англійскй часописи чимъ разъ голоснѣйше занеханя тои несправедливои вôйны.

Побѣда Боерôвъ надъ Англичанами нôдъ Ингонго. Ажь послѣдными днями подали газеты докладну вѣсть про битву нôдъ Ингонго, въ котрôй Боеры зновъ побили дôтькливо Англичанъ. Англичане нôдъ проводомъ Коллея выйшли були зъ табору на розъѣзды и перейшовши рѣчку Ингонго стрѣтили Боерôвъ нôдъ горами. Боеры держались за камѣнными обрывами и англійскй кулѣ ихъ не досягали. Хотяй Англичанъ було 4000 а ихъ лишь 2000, потрафили окружити Англичанъ. Зъ самого початку битвы выстрѣляли майже всѣхъ офицерôвъ англійскихъ. Англійскй арматы стояли безъ ніякого ужитку, бо Боеры наближаючись зъ поза камѣня на 200—300 крокôвъ цѣльными стрѣлами выстрѣляли артилеристôвъ. Въ ночи ажь середъ уливного дощу удалось недобитымъ Англичанамъ перебратись за рѣчку до свого табору, лишивши на поли раненыхъ. Войска англійского упало до 3000 людій, коли тымчасомъ Боерôвъ мало що надъ 20 людій. Коллей зажадавъ телеграфично помочи зъ Англіи.

Італія. Въ Римѣ отбулося сего тыждня велике вѣче въ справѣ введеня загального голосованя. Предсѣдателемъ вѣча мавъ бути Гарибальди, котрый однакожь зъ причины слабости не мôгъ явитися а его мѣстце заступивъ радикалъ Бартини. На порядку дневнôмъ кромѣ резолюціи о загальнôмъ правѣ голосованя поставлено також внесенье о скликанье великого народного збору въ „Piazza del pepolo“. Резолюція мала бути зъ Капитолю оголошена народови, однакъ се правительство заборонило. Именно звернула на себе увагу на вѣчу депутація женщинъ, котрй також домагалися для себе права голосованя. Жаданье тое вѣче приняло.

Въ парляментѣ италійскôмъ зайшли сими днями бурливй сцены при случаю справджуваня выбору посла Бельмонте зъ Неаполю. Посолъ Санъ-Донато закидувавъ правительству „безстыдне вплыванье на выборы и нôдкупство публичного житя“. Министеръ Депретисъ отповѣвъ на тое також не совсѣмъ супокôйно, по чѣмъ завязалась завзята сварка межи Санъ-Донато а Зерби. Выбôръ Бельмонте зôставъ однакожь потвержденый.

НОВИНКИ.

— **Е. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Скварява стара въ повѣтѣ жовкôвскôмъ 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **ВПр. Митрополитъ нашь** повернувъ вчера рано поспѣшнымъ потягомъ до Львова.

— **Зъ фонду религійного** удѣливъ Є. В. Цѣсарь слѣдуючй датки: Юліи Подлускôй, вдовѣ по приходнику зъ Бѣньча, Теклѣ Згарскôй, вдовѣ по приходнику зъ Довгого, и Павлинѣ Любечковôй, вдовѣ по приходнику зъ Кального — рôчно по 70 зр.; Аннѣ Чаплиньскôй, вдовѣ по приходнику зъ Сидорова, и Викторіи Сандовичевôй, вдовѣ по приходнику зъ Жегестова — рôчно по 60 зр.; Каролинѣ Волощиньскôй, вдовѣ по приходнику зъ Подолинця, Маріи Дуркотовôй, вдовѣ по приходнику зъ Избъ, Домицелѣ Величковскôй, вдовѣ по приходнику зъ Лучинець, Параскевіи Кошиковôй, вдовѣ по приходнику зъ Брусна, и Іосифѣ Витошиньскôй, вдовѣ по приходнику зъ Рогôзна — рôчно по 50 зр.; въ кôнци Агнешцѣ Децыкевичевôй, вдовѣ по приходнику зъ Мацошина, рôчно по 40 зр.

— **Музикально-декляматорскій вечеръ** въ память XX-ыхъ роковинъ смерти незабутного кобзаря Руси Тараса Шевченка отбудеся въ великôй сали Народного Дому дня 18 лютого (2 н. с. марта) с. р. Товариство „Просвѣта“, котре головно занимяєся устроєньемъ сего вечера, выбрало день 18 лютого (2 н. с. марта) для обходу памяти нашого великого поета, щобы такожь своимъ членамъ зъ провинціи, котрй тогожь дня приспѣютъ на загальнй зборы „Просвѣты“, уможливити участь въ тôмъ народнôмъ торжествѣ. Выдѣлъ „Просвѣты“ упрашає членôвъ товариства о вчасний замовленя билетôвъ (въ канцеляріи тов. „Просвѣта“ ул. краковска ч. 14). Програму обвѣстимо въ слѣдуючôмъ ч. „Дѣла“.

— **Президентомъ Кракова** выбрано дра Фердинанда Вайгля, дотеперѣшного вицепрезидента мѣста.

— **Пôдкоморіемъ** именовано гр. Артура Потоцкого.

— **Совѣтникъ цѣсарскои палаты Вербицкій** зôставъ именованый презесомъ сената въ найвысшôмъ трибуналѣ справедливости на мѣстце бл. п. Нападіевича.

— **Совѣтниками суду краєвого** именовавъ министеръ справедливости: Теофиля Савчиньского во Львовѣ, Генрика Рапце въ Самборѣ, Антонія Райнварта въ Тернополи и Людвика Боровского въ Золочевѣ.

— **Перенесено** на власну просьбу совѣтникôвъ суду краєвого: Юліяна Бохеньского зъ Коломыѣ до Львова, Людвика Маєвского зъ Самбора до Львова и Іосифа Добошиньского зъ Тернополя до Коломыѣ.

— **Другій накладъ ч. 4 „Батькôвщины“** сконфисковала знов ц. к. Прокураторія за вступну статю „Наше положенье“.

— Рускій народный писатель, **Францъ Штробель**, упокоився сими днями въ Барбôвци на Буковинѣ. Его повѣсти выдало „Общество им. Качковского“ въ Кокомыѣ. Вѣчна ему память!

— **На запомоги для гр. к. духовенъства** вѣнованого нисше конгруи призволивъ министеръ просвѣты зъ надзвычайного кредиту 1880 року для архіепархіи львôвскои 42.181 зр., а для епархіи перемыскои 18.394 зр. Для цѣлого духовенъства въ Галичинѣ выноситъ тая сума 95.712 зр.

— **Денунціянты.** По причинѣ выбору посла до сойму въ Станиславовѣ въ особѣ дра Добряньского помѣстила „Gaz. Narod.“ въ ч. 37 зъ 16 лютого 1881 статю нôдъ надписію „Głosy z kraju“. Въ тôй статіи кидаєся „Gazeta“ съ брутальною запальчивостію поименно на членôвъ и не-членôвъ рускаго предвыборчого комитета, особенно на урядникôвъ и учителѣвъ, — обкидае ихъ болотомъ клеветы найгрубшого сорта и кôнчитъ возгласами просто на адресъ „Рады школьнои краєвои“ и „п. бр. Шенка, президента львôвского Высшого кр. суду“, домагаючися у сихъ властій кары на тыхъ денунціованыхъ урядникôвъ и професорôвъ. Кождый безсторонный, правый человѣкъ признати муситъ, що наведена статія „Gaz. Narod.“ есть „доносомъ найогиднѣйшого калибра, вôзваньемъ высшихъ властій до переслѣдованя Русинôвъ-урядникôвъ за тое, що они суть Русинами и сповнили своє право обывательске законами имъ запоручене, вôзваньемъ до урядового проскрибованя рускои народности, — а нотуемъ сей объявъ польского монитора длятого, щобы нашй и не нашй люде добре памятали, якъ то Русины не съ антагонистами политичными, але съ шайкою денунціянтôвъ боротися мусятъ!

— **Отповѣдь Dziennik-ови polsk-ому.** Dzien. pol. (а заразомъ и часописи Bonus Pater) отповѣдаємо на замѣтку въ ч. 37, щобы редакція Dz. pol. зволила точно прочитати собѣ ч. 1 „Дѣла“ зъ сего року, а знайде тамъ на стор. 3. слѣдуючй слова:... „латиньскій священикъ Олѣйникъ пустивъ бувъ *передъ рокомъ* (1880, бо тіи словаôтносятся еще до факту описаного минувшого року въ „Дѣлѣ“) въ аренду свои доходы зъ костела (jura stolae).... Колижь жидъ зажадавъ за одинъ похоронъ ажь 30 зр., выточилася справа передъ лат. консисторію и наступило слѣдство *„нôдчасъ котрого священикъ померъ“*. Кроникарь Dzien. pol. подаючи сю вѣдомôсть за „Дѣломъ“, перекрутивъ сей фактъ (фатальнôсть всѣхъ галицко-польскихъ дневникôвъ въ рускихъ справахъ!) и подавъ будьтобы се сталося сего року и що сей священикъ еще жіе. Теперь жежь дôзнавшись, що священикъ умеръ, съ радостію кличе, що „Дѣло“ подало неправду, бо священикъ умеръ а вмерлый не може пускати jura stolae въ аренду! Отжежь на запереченье Dz. Pol. и Boni (?) Patris и на додатокъ, що „w tem, co Dilo pisalo, niema ani joty prawdy“ заявляємо, що поданый нами фактъ есть вповнѣ правдивый и отсылаємо Dz. pol. до актôвъ слѣдчихъ находячихся еще (бодай до недавна, о скôлько намъ вѣдомо) въ латиньскôй консисторіи. Впрочемъ можемо указати також достовѣрныхъ свѣдкôвъ на ствержденье факту поданого нами еще передъ рокомъ, а въ ч. 1 с. р. лише наново пригаданого. Нашй вѣсти подаємо завсѣгды на достовѣрныхъ жерелахъ, а редакцію Dz. pol. просимо не перекручувати нашихъ слôвъ и не нôдсувати намъ выгадôвъ свого кроникаря.

— **Въ справѣ хоростковскихъ селянъ,** котрй ставили чинный опôръ гр. Семьеньскому и его товаришамъ урядившимъ собѣ полёванье на селяньскихъ грунтахъ, отбувся сими днями процесъ передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Тернополи. Головный обжалованый, селянинъ Лисовскій, сказаный зôставъ на три мѣсяцѣ, иншй на одинъ мѣсяць вязницѣ; п. Т. Ц., бувшій офиціялистъ у гр. Семьеньского, котрого нôдозрѣвано яко головного аранжера цѣлои справы, зôставъ увôльненый. О цѣлôмъ тôмъ случаю мы вже згадували свого часу въ „Дѣлѣ“, а небавомъ подамо еще обширнѣйшу вѣстку о тôмъ фактѣ.

— **Въ Чернôвцяхъ** зъ дня 12 на 13 л. с. м. шалѣла велика буря и снѣжна метѣль, такъ що на улицяхъ лежавъ снѣгъ на кôлька стôпъ, а мѣстцями потворились высокй засыпы.

— Небавомъ прійде до Львова проф. Фаберъ съ т. зв. **„Sprechmaschine“**, т. є. машиною, котра выдае розличнй звуки за помочію отповѣдныхъ клявишевъ и воздушного мѣха. Звуки тои машины суть совсѣмъ похожй на бесѣду людску.

— **Львôвскій магистратъ розписуе конкурсъ** на три вѣна зъ фундаціи громады мѣста Львова имени архикнягинѣ Гизелѣ. Вѣна тй выносятъ по 150 зр., а убѣгатися о нихъ могутъ бѣднй дѣвчата, сироты безъ отця и матери, або тôлько безъ отця, ведучйся морально и укôнчивший що найменше 3 клясу школъ народныхъ, безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя, приналежачй до громады мѣста Львова, а маючй найменше 16 а найбôльше 24 лѣтъ. Поданя вносити належитъ до львôвскои рады мѣскои найдальше до 16 (28) лютого с. р.

— Згадуючи о **выборахъ до рады громадскои въ Поморянахъ**, тѣшится кореспондентъ „Gazet-ы Narodow-oи“, що сего року вôйшло до рады трехъ Полякôвъ, хотяй жалится зъ другои стороны, що „przez wybór trzech tylko członków polskich nie stało się zasadzie równouprawnienia zadość“. Говоритъ дальше, що „klika ruska“ (до рады входитъ еще 9 Русинôвъ и 12 жидôвъ) внесла протестъ до Намѣстництва противъ тыхъ выборôвъ, хоть каже, що не знае, якй закиды мѣститъ той протестъ. Смѣемъ запытати ш. кореспондента, котрый такъ дуже упоминаєся о „zasadę równouprawnienia“, чому то онъ и при иншихъ выборахъ не обстае за тою засадою?... А що до протесту, то звертаємъ увагу Gaz. Nar., щобы радше занялася strik-ою жовкôвскихъ обывателѣвъ при выборахъ до рады повѣтовои и тыми подôбными выбрыками „legalnego postępowania“.

— **Землетрясенье** навѣстило також Баварію. Въ околици Вайденъ збудивъ о пôвночи жителѣвъ пôдземный гукъ, при чѣмъ земля досыть сильно затряслася.

— Зъ Риму доносятъ, що дня 14 л. с. м. арештовала тамошна полиція **кн. Черетлева**, котрый привѣзъ зъ Петербурга депешѣ до остаючихъ въ Римѣ В. кназевъ россійскихъ, а то зъ причины забуреня публичного спокою. По ствержденю идентичности выпустила полиція Черетлева заразъ на волю.

— **Теодоръ Михайловичь Достоєвскій,** звѣстный писатель россійскій, о котрого смерти доносили мы вже въ попереднôмъ числѣ, родився въ 1822 роцѣ, а образувався въ Москвѣ и Петербурзѣ. Першу повѣсть написавъ онъ въ 1844 роцѣ п. з. „Бѣдные люде“, отказъ появлялись его другй творы, а высоку вартôсть ихъ оцѣнила справедливо россійска публика. Вмѣшаный въ звѣстну справу Петрушевского, бувъ высланый въ „каторжныя работы“ на 4 роки, по чѣмъ оставъ „рядовымъ“ въ службѣ войсковôй въ Сибири, а 1856 року зôставъ офицеромъ. Наконець позволено ему въ роцѣ 1860 перенестись до Петербурга. Достоєвскій не устававъ въ литературныхъ працяхъ; въ крѣпости написавъ онъ „Маленькій Герой“, а въ Сибири: „Дядюшкинъ сонъ“, „Село Степанчиково и его обитатели“ и др. Досвѣды въ Сибири дали ему тематъ до написаня цѣкавыхъ етюдôвъ „Записки изъ мертваго дома“, котрй появились въ 1862 роцѣ. Въ Петербурзѣ бравъ онъ участь въ выдаваню газеты „Время“ и „Эпоха“. Тутъ написавъ онъ цѣлый рядъ повѣстій, котрй критика приняла съ великимъ признаньемъ. Потôмъ выдававъ мѣсячникъ п. з. „Двевникъ Писателя“, котрый мавъ велике поводженье. На недавнôмъ торжествѣ Пушкина въ Москвѣ справила его бесѣда велику сензацію, якъ також и отповѣдь его на статію проф. Градовского зъ причини тои бесѣды. Россійска литература понесла неотжалованy страту по покôйнôмъ борци взнеслои идеи и великôмъ талантѣ. Похороны его отбулися въ Петербурзѣ съ незвычайнымъ торжествомъ при участи надъ 100.000 народа.

— **Въ хосень тов. „Дружній Лихварь“** жертвували: Всч. о. Алекс. Ганкевичъ зъ Грималова 2 зр., Вп. Волод. Левицкій 75 кр., Вп. Осинъ Бѣлиньскій 50 кр., Всч. о. Иванъ Ляторовскій зъ Сапогова 50 кр. — За тіи щедрй датки має честь выдѣлъ сего

товариства зложити ВП. Добродѣямъ свою сердечну подяку и щироруске „Спасибôгъ“.

Ôтъ выдѣлу тов. „Дружній Лихвярь“.

Во Львовѣ, дня 7 (19) лютого 1881.

Евг. Олесницкій, голова. *Денисъ Партыцкій*, секретарь.

— **На руску бурсу въ Бережанахъ** зложили: Впр. оо Теоф. Навликôвъ зô Львова 6 зр., дръ Мельницкій зô Львова 6 зр., Ст. Качала зъ Шельпакъ 5 зр.; Пр. оо. І. Навроцкій зъ Бережанъ 2 зр., Н. Кучиньскій зъ Лучинець 1 зр., І. Соневицкій зъ Соколова 1 зр., Н. Котлярчукъ зъ Кривенького 5 зр., І. Юзычиньскій зъ Борыничь 3 зр., І. Монцѣбовичь зъ Суходолъ 2 зр., Васильковскій зъ Могильницѣ 1 зр., Дурбакъ зъ Увся 2 зр., С. Чарноруцкій зô Львова 3 зр., І. І. Ралько зъ Дрогобыча 3 зр.; Впоч. пп. Іоанъ Лужницкій зъ Перемышля 6 зр., Козанкевичь зъ Болотнѣ 3 зр., И. Курыловичь зъ Заланова 3 зр., Хр. Герета зъ Плавчѣ малои 3 зр.; Впр. о. Ф. Бачиньскій зъ Козлова 3 зр., Пр. о. Мел. Винницкій 2 зр., Ч. громада въ Лучинцяхъ за посредництвомъ Пр. о. Кучиньского 14 зр. 70 кр.; за посредництвомъ Пр. о. Котлярчука П. Т. пп. М. Ясеницкій 1 зр., Г. Мизь 1 зр., Т. Калиновичь 1 зр., Кс. Кубисталь 1 зр. 20 кр., С. Пр. 30 кр., Н. Н. 27 кр., Г. Рыхлевскій 27 кр.; Ч. громада въ Могильницяхъ за посредництвомъ Пр. о. Васильковского 2 зр., зъ пушки у Вп. Д. С. 3 зр. 75 кр., Н. Н. зъ Голгочь 1 зр. — Разомъ съ давнѣйше выказаными вплынуло 171 зр. 90 кр.

Складаючи на сѣмъ мѣстци Высокопочтеннымъ Дателямъ сердечне „Спасибôгъ“, упрашаємъ вписавшихся въ почетъ членôвъ „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ о ласкаве надôсланье вкладокъ членьскихъ и надѣємся, що П. Т. Родимцѣ численнымъ приступованьемъ до нашого товариства прискорятъ осуществленье благородного намѣреня тои институціи.

Ôтъ выдѣлу „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ, дня 1 (13) лютого 1881.

М. Глебовицкій, предсѣдатель.
І. Волчукъ, касіеръ.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 61) Всч. о. Бѣлевичь дек. бускій парохъ Утѣшкова ôтъ себе 20 зр., складка въ церквѣ 4 зр. 40 кр., ôтъ Бл. п. Валевского 1 зр. — разомъ 25 зр. 40 кр. 62) Всч. о. Колянковскій Михаилъ зъ Кутъ 1 зр., складка зôбрана на коляду черезъ дѣвицѣ 20 зр., ôтъ брацтва церковного мужеского въ Кутахъ 2 зр., женьского 2 зр. — разомъ 25 зр.; 63) Всч. о. Гаваньскій Іосифъ зъ Устьечка ôтъ брацтва церковного 2 зр., ôтъ сестриць 2 зр., ôтъ брацтва тверезости 2 зр., зъ датковъ зôбраныхъ въ церквѣ 1 зр. 60 кр. — разомъ 7 зр. 60 кр.; 64) Бл. Іосифъ Вратиправъ старшій церковный братъ зъ Знесѣня ôтъ брацтва церковного 1 зр., ôтъ Сенка Семена господаря зъ Знесѣня 1 зр., зъ датковъ зôбраныхъ въ церквѣ на Знесѣню 4 зр. 22 кр. — разомъ 6 зр. 22 кр.; 65) Всч. о. Левицкій Антоній зъ Нижнева, складка въ Нижневѣ 8 зр.; 66) Всч. о. Олесницкій дек. гусятыньскій зъ Говилова ôтъ Бл. п-ѣ Боратыньскои Юліи зъ Увислы 10 зр., ôтъ бл. п. Борысѣкевича Іоана зъ Увислы 2 зр., разомъ 12 зр.; 67) Всч. о. Заклиньскій Алексей зъ Камяннои датки зôбранѣ на дек. соборчику въ Пôдпечарахъ ôтъ Всч. оо. Войнаровского Петра декана, Харкевича зъ Кривотулъ, Бородайкевича зъ Марковець, Вергановского зъ Острынѣ, Майковского зъ Хомякôвки, Козоровского зав. Тысьмениць, Кисѣлевского зъ Чорнолозець, Флоріяньского зъ Рожнева, Калиньского зъ Ольшаницѣ и ôтъ себе по 1 зр. — разомъ 12 зр.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. І. Терешкевичь на парохію Загôрье дек. залозецкого.

Сотрудничества одержали: оо В. Ганкевичь въ Сновидовѣ дек. бучацкого и І. Стеблецлій въ Березовѣ выжнôмъ дек. пѣстыньского.

Завѣдательства одержали оо.: І. Харжевскій на Соколôвку, Т. Березовскій на Стрый, Н. Гудыкъ на Стрѣлкôвцѣ, І. Товарницкій на Клещôвну и М. Боднаръ на Стѣнку.

До институціи завôзванѣ: оо. І. Токарь на Пôдгайчики, І. Кобрицькій на Дебеславцѣ, Н. Рожаньскій на Довге, Т. Дикій на Мартинôвъ и Л. Днѣстряньскій на Озеряны дек. скальского.

Похвальнѣ декреты одержали: оо. О. Курбасъ въ Кустынѣ и І. Проскурницкій въ Лопатынѣ, яко катихиты народныхъ шкôлъ.

Платню для сотрудникôвъ призволило Намѣстництво: въ Курянахъ дек. наравѣвского, въ Шельпакахъ дек. збараского и въ Толщовѣ дек. щирецкого.

На конкурсъ выставленѣ: парохія Лукавиця выжна дек. стрыйского, съ речинцемъ до 10 л. мая с. р.; парохія Стрый, наданя рады мѣскои, съ дотаціею 17 моргôвъ орного поля, 3½ морга сѣножати и 227 зр. 85 кр. додатку конгруального; капелянія Потôкъ дек. рогатыньского, наданя приватного, безъ конгруи, съ 73 моргами орного поля и 15 моргами сѣножати.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о В. Допись буде умѣщена. *Всч. о. М. Ц.* Одержанѣ двѣ дописи умѣстимо по можности якъ найскорше. *Вп. Оп.* Одержали. Спасибôгъ! Бôльше листомъ. *Вп. п. Вес. въ Вѣдни.* На одержанѣ вчера доперва пôдписы ôтповѣдаємо Вамъ єще листовно.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Зорѣ: о. Е. Д. въ Бôбрцѣ 1 зр., Вп. А. Г. въ Снятынѣ 1·50 зр., о. А. С. въ Теглевѣ 4 зр., о. И. С. въ Биковѣ 2·30 зр., о. Ю. Н. въ Дрогобычи 4 зр., Вп. К. въ Kimpolung 1·05 зр., о. О. Л. въ Чорнôмъ Потоцѣ 2 зр., о. І. Т. въ Хлопôвцѣ 3 зр., о. И. Ч. въ Кропивнику 2 зр., Вп. П. Л. въ Мостахъ 6·60 зр., о. Т. Я. въ Покрôвцяхъ 2 зр., Вп. В. Г. въ Стрыю 1 зр., Вп. О. Б. въ Тернополи 1 зр., о. И. Л. въ Сапоговѣ 2 зр., о. П. Д. въ Посѣчи 4 зр.; для Рускаго Сіона: о. І. Ю. въ Германовѣ 2 зр.; для Просвѣты: о. І. Д. въ Увсю 2 зр., о. И. О. въ Липôвци 2 зр., о. О. М. въ Иваню пустôмъ 1 зр., Вп. М. В. въ Семигиновѣ 1 зр., о. Т. Я. въ Покрôвцяхъ 2 зр., Вп. п-ѣ П. Д. въ Бережанихъ 1 зр., о. И. Л. въ Саноговѣ 2 зр., Вп. Ю. М. въ Лопянцѣ 1 зр., Вп. Л. З. въ Лопянцѣ 1 зр., о. І. Л. въ Мухавцѣ 2 зр., Вп. В. Х. въ Мухавцѣ 1 зр.; на календарь научный: о. И. О. въ Липôвци 1 50 зр.; для Батькôвщины: Пчт. громада Помоняты 2·50 зр., Пчт. Брацтво церковне въ Грущинѣ 2·50 зр., Вп. А. Г. въ Снятынѣ 1·25 зр., о. П. въ Жуличахъ 2·50 зр., о. С. Ч. въ Золочевѣ 1·30 зр., о. И. С. въ Божиковѣ 1·30 зр., Вп. М. Л. въ Вербôвци 2·50 зр., о. М. Ц. въ Реклинци 2·50 зр., Вп. Н. Б. въ Ляхôвцяхъ 1·30 зр.; для Пролома: о. І. К. въ Пôйлѣ 4 зр., о. М. Н. въ Ульвôвку 2 зр., о. П. въ Тудоровѣ 2 зр., о. Е. З. въ Мозолôвцѣ 1 зр.; для Галицкого Сіона; о. Л. Л. въ Белзци 1 зр., о. І. В. въ Молодятынѣ 1 зр., о. П. въ Тудоровѣ 2 зр.; для Свѣта: о. П. въ Жуличахъ 2 зр., о. Г. Р. въ Липовици 4 зр.; на Дѣвоче воспиталище: Всч. рускій парохъ и Пчт. Брацтво церковне въ Вербôвци 10 зр., Скарбона церковна въ Залôсцяхъ новыхъ 2·40 зр., зъ Акафисту соборного въ Залôзцяхъ новыхъ 2·83 зр., Вп. п-ѣ І. Садовска 2 зр., о. Н. Грегоровичь и парохіяне въ Ялôвци 16 зр., о. Г. Громадка въ Кончакахъ 3 зр.: для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи: о. Стефанъ Качала 5 зр., о. Гнатъ Рожаньскій въ Липовници 1 зр., о. І. Грабъ въ Лучицяхъ 5 зр., о. Г. Громадка въ Кончакахъ 2 зр.; для Школьнои Помочи: о. Стефанъ Качала 5 зр., о. Т. Я. въ Покрôвцяхъ 1 зр.; для Науки: о. И. Г. въ Володимирци 2 зр.; для Страхопуда: о. И. С. въ Божиковѣ 2·60 зр., Пчт. Руска Бесѣда въ Перем. 2·60 зр.; для Школьн. Часописи: Вп. С. Б. въ Выровѣ 1·50 зр., о. Н. В. въ Звинячи 1 зр., Вп. И. В. въ Стрыю 1 зр., Вп. Т. Р. въ Верхни 1 зр., Вп. О. Б. въ Тернополи 1 зр., о. И Л. въ Сапоговѣ 2 зр., Пчт. громада Лопянка 3 зр.; для Товариства рускихъ Дамъ: о. Ст. Качала 5 зр.; для друкарнѣ тов. им. Шевченка: о. И. Н. въ Бережанахъ 1·06; для тов. им. Шевченка: о. И. Л. въ Саноговѣ 1 зр.; для Др. Лихвяря: о. И. Л. въ Саноговѣ 50 кр., о. А. Г. въ Грималовѣ 2 зр.

☛ **Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаємъ цѣнникъ „Рускои крамницѣ въ Станиславовѣ“.**

(Надôслане.)

Пôдписаный подає до публичнои вѣдомости, що **музикальный вечеръ**, устроеный заходомъ товариства „Руска Бесѣда“ и филіи товариства „Просвѣта“ въ Тернополи дня 20 сѣчня (1 лютого) с. р. на доходъ тутейшои рускои бурсы принѣсъ 372 зр. 80 кр. а. в. приходу, зъ чого по ôттручею коштôвъ урядженя въ скôлькости 144 зр. 90 кр. а. в. позôстало **netto 228 зр. а. в.** Пôдписаный почувается именемъ обохъ товариствъ и бѣднои въ бурсѣ удержуванои молодежи до милого обовязку, зложити щиру прилюдну подяку Членамъ львôвского спѣвацкого товариства, Вп. пп. Арданови, проф. Вахнянинови, Герасимовичу, Романовскому, Сигніови, Тотови, Фельчеровскому и Цетвиньскому, котрѝ перенятѝ благородными чувствами несеня помочи бѣднôй учащôйся молодежи, не жалились потрудитися въ зимовôй порѣ до нашого мѣста, якъ не менше и Вп. панѣ Евг. Барвѣньскôй, котра ведена патріотичнымъ чувствомъ, такъ рѣдкимъ у нашихъ женщинъ, ласкавою участію причинилась до пôднесеня свѣтлости сего вечера. Милозвучнымъ спѣвомъ принесли Вп. Участники не тôлько пôльгу убогимъ школярамъ, але розбудили и розôгрѣли такожъ руского духа и позôставили по собѣ сердечну споминку въ рускихъ родинахъ, а мѣжь инноплеменною публичностію выкликали симпатію для рускаго слова и рускои пѣсни. Отже честь имъ и щироруске спасибôгъ! Не менше належится шире спасибôгъ и Вп. Гостямъ зъ мѣста и окрестности, котрѝ численною участію въ сѣмъ вечерѣ приспорили бурсѣ такъ значного доходу, а именно Вп. пп.: Тадею Федоровичу, дру Витошиньскому, нотарю Грушкевичу, Впр. оо.: И. Билиньскому зъ Илавча, Богоносу, Варапучиньскому, Ст. Качалѣ, Лаврину, Ив. Наумовичу, Григ. Олесницкому и В. Фортунѣ, котрѝ причинились до сеи цѣли щедрымы датками.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Бурсы“ и филіи „Просвѣты“.

Въ Тернополи, 2 (14) лютого 1881.

Дръ В. Лучаковскій, голова рускои Бурсы и Просвѣты.

Курсъ львôвскій зъ дня 17. л. лютого 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 —	284 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	174 25	177 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	302 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 65	100 65
„ „ „ по 4% ав.	92 80	93 80
„ „ „ по 5% ав. період.	99 65	100 65
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 95	103 90
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	103 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 —	20 50
„ „ Станиславова	24 —	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 48	5 57
„ цѣсарскій	5 49	5 59
Наполеондоръ	9 32	9 40
Пôвимперіялъ	9 65	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 22¼	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 50	58 20
Серебро	99 50	100 50

(безъ текучого куп. безъ купону)

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** „*Krankenfreund*“, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанѝ средства лѣкарскѝ подрôбно и ôтповѣдно обговоренѝ, такъ що съ всякимъ спокоємъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повысше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдатковъ. (3—8)

Пошукуєся

женщины старшои вѣкомъ, строго моральнои, до священика вдôвця на село, отця однои доньки, до заряду господарства пôдъ умѣреными условіями. Рефлектуючѝ зволятъ перше ôтностися листовно до Д. Г. въ Михалевичахъ, почта Дрогобычь. 2—?

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 2 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2.

пріймає всякѝ дотычащѝ роботы, якъ такожъ бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнѝ гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляеся зарôвно науки крою.

(7—15) **І. Юркевичь.**

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ и ножевѝ, поправленѝ и патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѝ направы.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера въ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американськѝ, пріймаю до перероблення на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр. 6—?

СТАНИСЛАВЪ КРУКЪ

СЫНЪ

во Львовѣ, ул. Сонѣчна ч. нове 25.

поручає ВП. Публицѣ

СВОИ ВЫРОБЫ СТОЛЯРСКѝ

въ великôмъ выборѣ и въ найрôжноднѣйшихъ фасонахъ, почавши ôтъ поєдинчихъ покоєвыхъ до найвытворнѣйшихъ сальоновыхъ.

Выправы на замовленя выготовляются въ найкоротшôмъ часѣ **точно, солидно** и по **найприступнѣйшихъ** цѣнахъ. (2—5)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ єго иннымъ. Тѝ єго свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои реклямы своє велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячує, суть найлучшою порукою єго скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И. Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексеевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt für Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (2—11)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 12. Львôвъ, Середа 11 (23) лютого 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в.ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

III.

Пригадаютъ собѣ читателѣ, що мы на початку II-ои части нашои студіи розпочали чисто рахункову пробу справедливости, съ якою ошацованье грунтôвъ внутрь Галичины перепроваджено, и що яко найзагальнѣйшу норму для оцѣненя тои справедливости мы приняли аксіомъ, що чистый дохôдъ — наколи ôнъ справедливо ошацованый — въ сумы всѣхъ паньскихъ грунтôвъ (котрыхъ есть въ Галичинѣ 5,627.558 моргôвъ, с. е. 43%), повиненъ стояти до чистого доходу въ сумы всѣхъ селяньскихъ грунтôвъ (котрыхъ есть 7,458.426 мор. = 57%) въ тôй самôй цифровôй пропорціи, якъ ихъ обшары, с. е. якъ 43% : 57%; або, що на одно выходитъ, въ загального доходу цѣлои Галичины 26,160.431 зр., повинно на паньскѣ грунта припасти: 10,818.985 зр., а на селяньскѣ: 14,341.446 зр.

Въ половинѣ дороги до довершеня тои рахунковои пробы, мы натрафивши на пôдозрѣлу манипуляцію лѣсову зôйшли на позôръ зъ дороги. Але тôлько на позôръ, бо основный розбôръ, пôдъ якій мы наслѣдствомъ того взяли тую манипуляцію, оправдавъ тое пôдозрѣнье совсѣмъ и радикальнѣйше, якбы мы зô взгляду на интересъ селянъ могли собѣ того бажати. Тымъ способомъ наша проба, хочь по иншôй дорозѣ, але всежь пôшла напередъ и мы опираючись на незаперечимыхъ датахъ, вже на кôнци попереднои части були въ положеню сконстатувати шляхетску несправедливôсть, вымѣрену загаломъ грунтамъ нелѣсовымъ, котрѝ можемо назвати par excellence селяньскими, бо (якъ се показуе слѣдуюча таблиця) зъ цѣлого ихъ обшару въ захôднôй Галичинѣ належитъ 78%, а зъ цѣлого ихъ обшару въ всходнôй Галичинѣ належитъ 82% до селянъ. Мы сконстатували отже тую несправедливôсть еще закимъ дôйшли до кôнця намѣренои рахунковои пробы, такъ що теперь вже рѣшивши головне питанье о справедливости — негативно — продовжаемо розпочатый рахунокъ вже не яко пробу, а для цифрового означеня высокости того укривдженя або, якъ мы се на кôнци попереднои статіи не безъ пôдставы назвали, контрибуціи наложеной черезъ пануючу клясу на селянъ.

Щобы дѣйстный роздѣлъ згаданого загального катастрального доходу помежи двѣ головнѝ групы посѣдателѣвъ землѣ ôтнайти, мусимо не тôлько роздѣлити обшаръ лѣсôвъ ôтъ обшару прочихъ культуръ въ Галичинѣ (що вже зроблено въ таблици Г.), але такожь пôзнати подрôбнѣйше стосунокъ, въ якôмъ тѝ два роды культуры до згаданыхъ двохъ групъ посѣдателѣвъ належатъ. До сего послужитъ слѣдуюча таблиця.

А.

	Львôвскій районъ		Тернопôльскій районъ		Краковскій районъ	
	бôльша посѣл.	мала пос.	бôльша посѣл.	мала пос.	бôльша посѣл.	мала пос.
	морги	морги	морги	морги	морги	морги
Лѣсы	1,547.171	112.294	981.313	51.886	772.470	185.864
Прочѝ грунта	813.983	2,774.678	916.618	2,254.832	596.003	2,078.872

Маючи тіи даты, а знаючи вже зъ попередного нашого обчисленя (пôдъ Г.), що пересѣчный дохôдъ 1 морга лѣса выпадае въ львôвскôмъ районѣ на $49^{9}/_{10}$ кр., въ терноп ôльскôмъ на $56^{6}/_{10}$ кр., въ краковскôмъ на 90 кр.; пересѣчный дохôдъ зъ 1 морга прочихъ грунтôвъ въ львôвскôмъ районѣ на 2 зр. $22^{3}/_{4}$ кр., въ терноп ôльскôмъ на 2 зр. 77 кр., въ краковскôмъ на 2 зр. $28^{1}/_{4}$ кр.*) — доходимо черезъ просте помноженье тыхъ циферъ съ дотычными цифрами таблицѣ Д. до слѣдуючого дѣйстного розкладу згаданого загального доходу помежи поодинокѝ районы, культуры и групы посѣлостій (въ круглыхъ цифрахъ): (гл. табл. Е.)

Доперва тая таблиця, а именно въ сумахъ двохъ передпослѣдныхъ рубрикъ показуе намъ цѣлу досяглôсть нерôвности, якои допущенося при ошацованю лѣсôвъ, на розмѣрный роздѣлъ доходу помежи селяньскими и паньскими посѣлостями. Паньска посѣлôсть, котра ôтповѣдно до свого обшару повиннабы зъ загальнои сумы краевого катастр. доходу (25,160.000) мати близько половину, бо 43% = 10,819.000 зр., — выказуе его наслѣдствомъ описанои манипуляціи менше якъ трету часть, бо 7,735.600 зр., с. е $30^{3}/_{4}$%, а въ грошахъ: о **3,083.000** зр. менше, якъ повинна. Той убытокъ накинено розумѣеся на селяньску посѣлôсть, котра ôтповѣдно до свого обшару повинна мати зъ загального доходу троха бôльше якъ половину, с. е. 57% = 14,341.000 зр., а выказано еи бôльше якъ $^{2}/_{3}$ частій, бо 17,425.000 зр. = $69^{1}/_{4}$%,

Е.

Дохôдъ катастральный, якій установлено.

	Львôвскій районъ		Терноп ôльскій районъ		Краковскій районъ		Цѣла Галичина разомъ		
	бôльша пос.	мала пос.	бôльша пос.	мала пос.	бôльша пос.	мала пос.	бôльша посѣл.	мала пос.	разомъ всѣ посѣлости
	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.
Лѣсы	772.000	56.000	555.600	29.500	696.000	168.000	2,023.600	253.500	2,277.100
Прочѝ грунта	1,813.000	6,180.000	2,539.000	6,245.900	1,360.000	4,746.000	5,712.000	17,171.900	22.883.900
Разомъ всѣ культуры	2,585.000	6,236.000	3,094.600	6,275.400	2,056.000	4,914.000	7,735.600	17,425.400	25 161.000

*) Черезъ просту помылку подано пôдъ Г. мѣсто тои дѣйснои цифры: 2 зр. 28 кр., а ще докладнѣйше: 2 зр. $28^{1}/_{4}$ кр. (пересѣчного доходу 1 морга прочихъ культуръ въ краковскôмъ районѣ) — фалшиву цифру 2 зр. 33 кр., якъ се можна черезъ порôвнанье дотычнои цифры доходу въ табл. В. съ дотычною цифрою обшару въ табл. Г. (6,105.914 : 2,674.875 = $2{\cdot}28^{1}/_{4}$) провѣрити. Помылка тая не нарушае впрочѣмъ въ ничѣмъ поданого тамъ выводу, а противно поправлена цифра робитъ его еще сильнѣйшимъ, понеже пôсля спростованои цифры выходитъ въ захôднôй Галичинѣ пропорція межи доходомъ лѣса а доходомъ прочихъ культуръ еще бôльше користна и менше разяча насупротивъ всходнои Галичины, бо именно (не якъ тамъ порахôвано пôдъ Г.: 100 : 279, а) якъ 100 : 253, и дохôдъ зъ лѣса въ захôднôй Галичинѣ есть лише $2^{1}/_{2}$ (а не $2^{3}/_{4}$) разы меншій ôтъ доходу иншихъ культуръ.

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

IV.

(Дальше.)

„Ба, ба, сидимо, бо сидѣти мусимо. Мои дорогѝ, кôнцѣ не сходятся! Я знаю, що менѣ треба Прачиньского, але не для балю, а ось для чого!“ и Гуляйпольскій показавъ на газету.

„Теперь заносится на нову реставрацію шляхты черезъ пропинацію“, говоривъ дальше Гуляйпольскій, вже совсѣмъ протверезившись, „а моспане въ Корытахъ не то горальнѣ але й коршмы нема! Отъ вамъ и ковенька! Другѝ пôдутъ въ гору, а мы осядемо на леду“.

„И нема рады, нема выходу?“ стревожена спытала Уршуля.

„Нема и есть. Отъ що ино прочитавъ я газету и знаходжу въ нѣй голосъ зъ нашого Подôля, що кидае слабый промѣнь надѣи. Дуже догадуюсь, що се певно написавъ Прачиньскій; ôнъ любитъ дописувати и знаеся съ газетярями ще въ школьныхъ лѣтъ.“

„А, ôнъ дуже любуеся въ литературѣ. Я кажу, се свѣтовый чоловѣкъ.“

„До лиха тутъ литература! Тутъ кишеня, змыслъ практичный, солидарнôсть обывательства! Отъ що може помогчи. Та на диво приснився менѣ сонъ дуже цѣкавый, ба не тôлько цѣкавый, але и дуже поучаючій.“

Гуляйпольскій ставъ розказувати свôй сонъ.

„Провидѣніе боже, провидѣніе боже“, скликнули обѣ сестры, дôзнавшись, якій то бувъ сонъ.

„Все таки на моe выходитъ, що треба завести добре знакомство съ Прачиньскимъ“, сказала Уршуля.

„Прачиньскій може насъ выратувати“, ляконично проговорила Дульця и по звычаю спустила на дôлъ очи.

Гуляйпольскій глянувъ на нея. Она спаленѣла.

„Але жь я самъ за тымъ, щобы съ Прачиньскимъ запріязнитись, я самъ надъ тымъ думавъ и думаю.“

Обѣ сестры ажь сплеснули руками въ радости.

„Ахъ, братчику, и мы то само думали.“

„И выдумали“, говорила дальше Уршуля. „Все для тебе, для нашого брата, зъ любови для тебе.“

„Ге, ге, ге, а для васъ нѣ?“

„Для тебе, тôлько для тебе. Послухай лише. Ты пытаешь, якъ се зробити? Дуже легко, дуже зручно и дуже добре. За три недѣлѣ припадаютъ твои уродины, Зигмундзю, уродины — що то мы ихъ давнѣйше все такъ свѣтло обходили. Видишь, якъ мы на тебе памятаемо. Видишь, яка нагода! Не можна еи опустити. Пятьдесятѝ уродины — то епоха! Тутъ есть нагода здвигнутися ще разъ, заблыснути и — побѣдити. Памятай, що маешь крôмъ мене ще одну сестричку, гарненьку, а що Прачиньскій ще кавалеръ. Дружба, чимъ бôльше щира и тѣсна, тымъ лучша. Прачиньскій може тобѣ дати пораду, а вже певно добре порадитъ и поратуе, якъ его серце буде привязане до насъ.“

„Ну, ну, се правда, правда“, озвався Гуляйпольскій, котрому розъясновався троха плянъ пропинаційнои акціи. Уршуля щоразъ бôльше переймалась „реторичнымъ ферворомъ“.

„Але треба зручно братись до дѣла“, говорила она дальше. „Прачиньскій все жь собѣ чоловѣкъ высшого товариства, буваледь, любитъ свѣтлôсть, чипурнôсть, выставу, и якъ всѣ, судитъ другихъ по поверхныхъ оздобахъ. Треба жь намъ ôтповѣдно выступити, щобъ его не тôлько не зразити, але й притягнути, ему заимпонувати. Мусимо на твои уродины урядити свѣтлый баль, голосный на всю околицю, мусимо спросити богато гостій, велике товариство, щобъ ôнъ побачивъ, скôлько людій жіе съ нами и величався нашимъ товариствомъ. Мусишь конче, Зигмундзю, сими днями поѣхати до Прачиньского.“

Гуляйпольскій скривився на згадку о свѣтлôмъ балю, о выставѣ, о численныхъ гостяхъ, о запросинахъ, ôнъ хотѣвъ протестувати, перечитись, — але згадка о Прачиньскôмъ побила его.

„Ахъ, моя сестро, ты все за далеко сягаешь, за высоко лѣтаешь, за богато забагаешь. Тôлько не за богато! Дайте менѣ спокôй съ тыми запросинами, я вже отяжѣвъ, постарѣвся, рука вже не двигаеся, очи не служатъ, менѣ не до писанинъ.“

„Алежь, братчику, мы все за тебе зробимо, понаписуемо листы, поадресуемо, повысылаемо, — ты тôлько попôдписуй и поѣдь до Прачиньского — конче до Прачиньского.“

„Охъ, охъ, охъ“, ажь застогнавъ Гуляйпольскій, „скôлько труду, скôлько труду, а яке пониженье! Потомокъ славного роду Гуляйпольскихъ маe кланятись Прачиньскому! Прачиньскѝ а Гуляйпольскѝ! Чи вы знаете, що Гуляйпольскѝ, то найстарша родина, старша ôтъ Потоцкихъ, моспаненьку! Гуляйпольскѝ, Конецпольскѝ, Запольскѝ, Загайпольскѝ — то все самѝ старѝ роды, що вже перемерли.“

(Дальше буде.)

або, въ грошахъ: о 3,083.000 бôльше. Розумѣється, що и податокъ (котрого цифры впрочѣмъ подамо низше) буде ôтповѣдавъ тôй самôй пропорціи.

Натручается однакожь тутъ еще одно пытанье, противъ котрому будемо спиратися, такъ якъ намъ ходитъ не о вышукуванье плямъ на сонцю, не о умысне выгадуванье кривдъ за яку нибудь цѣну, а ходитъ намъ о серіозне розвязанье пытаня великои економичнои и соспôльнои досяглости — о доходженье правды и справедливости, котру мы готовѝ признати такожь и нынѣшнôй клясовôй управѣ, если хотьбы тѣнь тои справедливости въ нынѣшнôй справѣ удасться ôтнайти.

Пытанье тое есть: Чи аксіомъ, якій мы за пôдставу нашого суду приняли, будьтобы высокôсть чистого доходу залежала выключно ôтъ ôбшару грунту, такъ що рôвнѝ ôбшары такожь рôвнѝ цифры доходу давати мусятъ, — не есть довôльною теорiєю, котра въ практицѣ покажеся фалшивою? Вправдѣ мы на початку нашои II-ои статіи привели важнѝ причины, для якихъ мы тую пôдставу до оцѣненя справедливости уважаємо за найпевнѣйшу, и тутъ додамо, що при такъ сильнôй колизіи интересôвъ и мнѣній годѣ знайти иншу, рôвно певну и рôвно просту пôдставу до того оцѣненя, понеже кожда инша пôдстава може оператись тôлько на чисто субъективныхъ поглядахъ однои або другои интересованои стороны. Вправдѣ, не заперечаючи, що одинъ кавалокъ грунту може приносити дохôдъ далеко бôльшій, якъ другій кавалокъ такого самого ôбъему, замѣчаємо, що такѝ спорадичнѝ нерôвности въ поодинокихъ селахъ, околицяхъ, повѣтахъ — вырôвнуются взаимно, если (якъ тутъ власне) беремо до порôвнаня всѣ грунта цѣлого краю, а вырôвнуются длятого, бо подôбнѝ нерôвности не можутъ ограничатись тôлько на селяньскѝ грунта, або тôлько на паньскѝ, бо однѝ и другѝ суть однаково въ цѣлôмъ краю и побôчь себе розположенѝ. Але зъ другои стороны не можемо переслѣплювати факту, якій мы самѝ пôднесли, що именно селяньска посѣлôсть рôжнится ôтъ паньскои черезъ переважный рôдъ культуры, а то такъ, що коли паньска складаєся переважно зъ лѣсôвъ, то селяньска переважно и майже выключно мѣститъ въ собѣ орнѝ поля, луки, пасовиска, огороды: а тѝ рôжнѝ культуры совсѣмъ природно не можутъ давати доходы цѣлкомъ однаковѝ. Вправдѣ мы зъ другои стороны — опираючись хочбы на дотеперѣшнôй стопѣ податковôй, котра именно для лѣсôвъ есть найвысша — дуже скептично ôтносимося до твердженя, будьтобы именно лѣсы мали зъ всѣхъ культуръ (навѣть пасовискъ!) давати найменшій дохôдъ. Але мы заперечаючи сему очевидно беззасадному твердженю, не можемо того нашого запереченя поперти приведеньемъ дѣйстныхъ, правдивыхъ циферъ того доходу, бо не розпоряджаємо цѣлымъ величезнымъ, черезъ 10 рокôвъ збиранымъ матеріяломъ, зъ котрого комисіи шацунковѝ черпали свои правдивѝ и фалшивѝ даты.

Такимъ чиномъ принята черезъ насъ норма до осудженя справедливости розкладу: ôбшаръ взаимно посѣданои землѣ, — принята черезъ насъ безъ взгляду на згаданѝ прерôжнѝ позитивнѝ и негативнѝ побôчнѝ факторы, не має за собою такои безвзгляднои, неомильнои пôдставы, котрои бы творцѣ нынѣшного катастру не могли съ певнымъ позоромъ раціи заперечити.

Зробивши собѣ самымъ вже стôлько всесторонныхъ закидôвъ, мы пôйдемо навѣть еще дальше на тôй дорозѣ и признаємось, що заступаємо интересы селяньскѝ, значитъ: хоть и цураємось всякого (на користь тыхъ интересôвъ) натягуваня циферъ и аргументôвъ и всякого софистичного перекручуваня яснои правды (тамъ, где бы она на ихъ некористь выйти мала), — то всежь не заперечаємо, що тамъ, где квестія (якъ власне послѣдна о пôдставѣ обчисленя) есть сомнѣтельна, и съ математичною певностію на жадну зъ двохъ сторôнъ розвязати не дався, мы готовѝ перехилити вагу скорше за селяньскою посѣлостію противъ паньскôй. Мы, однымъ словомъ, ємьмо въ тôмъ выточенôмъ черезъ насъ процесѣ одною тôлько обвиняючою стороною, котра свои твердженя муситъ доказати (якъ мы що до самого факту премiованя бôльшои посѣлости вже зробили), — а на поставлене критерiюмъ справедливости, муситъ узыскати або згоду стороны противнои, або ôткликатись въ тôмъ взглядѣ до суперарбитра стоячого понадъ обома партіями.

Такимъ природнымъ суперарбитромъ, до котрого бы мы, при кождôмъ иншôмъ системѣ правленя, съ повнымъ довѣрiємъ въ тôй справѣ ôткликались, — булобы центральне правительство, все одно чи оно бы спочивало въ рукахъ особôъ съ давнымъ, чи свѣжимъ, чи нiякимъ шляхецкимъ титуломъ; бо въ центральнôмъ правительствѣ пресумуєся представителѣвъ безвзгляднои идеи державнои, котра що найменше выключає всякій непотизмъ клясовый.

Щожь! коли мы на галицкôмъ лѣсѣ прiйшли до прикрого пересвѣдченя, що правительство, котре „стояти хоче понадъ партіями“, не стоитъ въ рôвнôй мѣрѣ понадъ соспôльными клясами, понадъ галицкими лѣсами и полями?

Стративши такимъ чиномъ (не зъ власнои вины!) единого можливого суперарбитра, мы мусимо наше обчисленье катастральнои цифры, о яку селяньску власнôсть покривджено, — цифры 3,083.000 зр. оставити тымъ, чимъ оно безъ такого доконечного авторитативного затвердженя есть, с. є. обчисленьемъ одного, обвиняючои стороны, — обчисленьемъ **максимальнымъ**.

Але згодятся всѣ съ нами, що коли до того максимумъ зъ однои стороны, знайдемо ще способôъ также минимального, на датахъ ôтъ противнои (обвиненои) стороны походячихъ опертого обчисленя, — то тiи обѣ цифры заступлятъ намъ всякого суперарбитра, бо будемо мали по крайнôй мѣрѣ остаточнѝ границѣ, посередъ котрыхъ дѣйстна математично певна цифра находится.

(*Дальше буде.*)

Выбôръ кн. Юл. Пузыны

на посла до рады державнои

зъ селяньскои куріи: Станиславôвъ, Богородчаны, Товмачъ и Надвôрна.

До крайности сумна исторія послѣдныхъ выборôвъ до рады державнои зъ р. 1879 дôждалась наконець хочь въ однôй точцѣ безсторонного розъясненя и представленя въ легитимаційнôй комисіи рады державнои. Пос. дръ Веберъ, членъ сеи комисіи, предложивъ передъ кôлькома днями справозданье о выборѣ кн. Юліяна Пузыны:

Противъ сего (дня 30 червця 1879 переведеного) выбору внесено чотыри протесты: ôтъ предсѣдателя и 4 членôвъ выборчои комисія въ Богородчанахъ, ôтъ выборцѣвъ товмацкого повѣта, ôтъ выборчои комисіи въ Станиславовѣ и ôтъ товариства „Руска Рада“. Въ першôмъ протестѣ наведено девять точокъ узасадняючихъ внесенье протесту, а именно: 1) що листа выборцѣвъ була неправно уложена, 2) що до листы выборцѣвъ прiйнято такихъ выборцѣвъ съ голосомъ вирильнымъ, котрѝ не маютъ права выбору, 3) що ц. к. староста Александерь Лукасєвичь выступавъ яко головный агитаторъ за кн. Пузыною и въ тôй цѣли выславъ на агитацію возьного Михаила Крочина, а начальника громадского Ивана Мартинця самъ особисто взывавъ до агитаціи, 4) що такожь иннѝ урядники, а особенно секретарь староства Ридль и адъюнктъ судовый Янишевскій своею агитаціею за польскимъ кандидатомъ загальне згôршенье вызвали и рускихъ и жидôвскихъ выборцѣвъ теризували, били, а одного зъ нихъ навѣть арештувати казали, 5) що агитація зъ стороны жидôвъ була такъ страшна, що они своимъ крикомъ и насмѣшками надъ рускими выборцями въ сали выборôвъ формально выборцѣвъ теризували, 6) що публично пôдчасъ выборôвъ перекуплювано выборцѣвъ, на що наводится поименно цѣлый рядъ фактôвъ перекупства, 7) що кôлканацяти выборцѣвъ навѣть недопущено до салѣ выборôвъ, 8) що выборцю Никиту Хмѣлевского, котрый прiйшовъ ôтдати свôй голосъ, схопили насильно жиды и замкнули до арешту, 9) що зневажено руского кандидата о. Заклиньского. — Зъ актôвъ предложеныхъ министромъ внутренныхъ справъ оказуєся, замѣчає референтъ дръ Веберъ, що намѣстництво поручило дослѣдженье и справдженье жалобъ пôднесеныхъ противъ ц. к. староству въ Богородчанахъ томужь самому старостеству! Зъ актôвъ не видно, щобы министерство внутренныхъ справъ що нибудь зарядило на таке справозданье галицкого Намѣстництва. Староста Лукасєвичь, стôлько разôвъ и такъ тяжко обжалованый въ згаданôмъ протестѣ, передовсѣмъ самъ себе выслухавъ до протоколу! Протоколъ зъ 1 вересня 1879 показуе, що сей староста фунгувавъ рôвночасно яко ц. к. урядникъ переслухуючій, яко свѣдокъ переслухуваный и яко протоколиста! Намѣстництво зарядило взглядомъ згаданого протесту такожь въ виших повѣтахъ дослѣдженя, котрѝ въ бôльшôй части потвердили поданя протесту.

Въ другôмъ протестѣ о выборахъ въ Товмачи пôдносится, що комисія выборча була неправно выбрана, що выборы не ôтбувались явно, що случалися численнѝ перекупства, що руске священьство зôстало навѣть черезъ ц. к. урядникôвъ и жандармôвъ публично въ сали выборчôй зневажене. На пôдставѣ предпринятыхъ дослѣджень переслало ц. к. староство въ Товмачи дотычащѝ акта окружному судови въ Станиславовѣ въ цѣли переведеня карного слѣдства. Въ наслѣдокъ переведеного слѣдства двохъ жидôвъ Іосель Альтанъ и Тойна Ротманъ, обжалованыхъ о пôдкупство, зôстало засужденыхъ.

Якъ жежь ôтнеслось Намѣстництво до сего другого протесту? Справозданье Намѣстника Галичины до министра-президента, обѣцюючи завѣдомити свого часу о выслѣдку карного слѣдства о перекупства при выборахъ, кôнчится тыми словами: „Пôсля попередъ наведеного замѣты, пôднесенѝ въ жалобѣ (протестѣ) противъ важности реченого акту выборчого, або не могли бути справдженѝ задля недостатку достовѣрныхъ зôзнань свѣдкôвъ, або оказалися впростъ неправдивыми“. (Nach dem Vorausgeschickten konnten die in der fraglichen Beschwerde gegen die Giltigkeit des in Rede stehenden Wahlactes erhobenen Vorwürfe entweder ob Abgangs glaubwürdiger Zeugenaussagen nicht sichergestellt werden, oder es haben sich dieselben geradezu als unwahr herausgestellt.) Чи министеръ-президентъ яко управитель министерства внутренныхъ справъ, — замѣчає референтъ дръ Веберъ — узнавъ сей способôъ переведеня дослѣджень ôтповѣднымъ, чи узнавъ ôнъ таке зъ самыхъ вже актôвъ видне поступованье ц. к. властій и жандармôвъ яко законамъ ôтповѣдаюче а для помиреня народныхъ и политичныхъ партій хосенне — сего не можна дôзнатися зъ актôвъ.

Третій протестъ выборчои комисіи въ Станиславовѣ наводитъ, що вже при выборахъ выборцѣвъ зъ сельскихъ громадъ поступовано нелегально и парціяльно, що такъ передъ выборами якъ и пôдчасъ выборôвъ ведено противузаконну агитацію за польскимъ кандидатомъ, що агитацію за рускимъ кандидатомъ здержано черезъ беззаконнѝ арештованя и що були численнѝ случаѣ перекупствъ.

Референтъ приходитъ до такого заключеня: Розваживши сей на пôдставѣ предлежачихъ актôвъ представленый станъ оказуєся, що если тiи въ протестахъ поданѝ твердженя опираются на правдѣ, при тôмъ выборѣ мало мѣстце таке множество беззаконностій, що черезъ тое *падає дуже темный и сумный образъ на агитацію ц. к. властій въ Галичинѣ и тымъ дуже своєродно илюструєся се обстоятельство, що при выборахъ въ червцю 1879 лише трехъ рускихъ кандидатôвъ выбрано.* Порôвнавши твердженя заключенѝ въ протестахъ съ выслѣдками доходжень веденыхъ въ наслѣдство приказу министерства внутренныхъ справъ, оказуєся, що поданя протестôвъ въ многихъ важныхъ точкахъ тыми доходженями въ части вповнѣ зôстали справдженѝ, въ части не зôстали бодай опровержени. Вже самого способу, въ якій тiи доходженя переводжено, не можна назвати ôтповѣднымъ. Референтъ представляє всесторонно, що цѣлый рядъ доходжень совсѣмъ не бувъ переведеный, и що *твердженье властій* (галицкихъ), *будьтобы заключенѝ въ протестахъ замѣты не могли бути ствержденѝ, оказуєся просто ложнымъ.* Слѣдство що до поступованя при выборахъ, замѣчає дальше референтъ, повинно було переводитись безсторонною комисією и *се противится всякимъ основамъ безсторонного урядованя, щобы, якъ се сталося въ тôмъ случаю, тому старосту, противъ котрого начальника и другихъ урядникôвъ пôднесено такъ важкѝ жалобы, поручувано ихъ дослѣдженье.* Єслибы навѣть всѣ доси недослѣдженѝ основнѝ точки протестôвъ въ слѣдствѣ не зôстали справдженѝ, то и помимо того вже представляєся сей выбôръ яко безъусловно неважный а то зъ причины тыхъ хибъ, якѝ вже зъ самыхъ актôвъ выборчихъ и зъ предлежачихъ доходжень, якъ не менше и зъ актôвъ карного слѣдства выявляются.

При такихъ обстоятельствахъ, кôничитъ дръ Веберъ свое справозданье, не можна ніякъ сомнѣватися, що выбôръ переведеный зъ округа выборчого Станиславôвъ не може бути узнаный за важный, понеже акты выборчѝ ствержаютъ такъ многочисленнѝ противозаконности, що самъ выбôръ не має законнои пôдставы, а выслѣдокъ выбору представляєся зъальтерованымъ черезъ перекупства и терористичнѝ вплывы на выборцѣвъ. А понеже дальше тiи противозаконности були добре знани ц. к. властямъ и помимо того не зôстали усуненѝ, то внесенье на уневажненье *выбору есть совсѣмъ оправдане.* Референтъ вноситъ длятого: 1) уневажнити выбôръ кн. Юліяна Пузыны, 2) вôзвати правительство, а именно министерство внутренныхъ справъ, щобы при новыхъ выборахъ поступовано законно.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 113-е засѣданье палаты послôвъ 6 (18) лютого. Пос. Фуксъ забирає голосъ: Выбôръ пос. Пузыны ôтбувся еще р. 1879 и то середъ найрôжноднѣйшихъ неправильностій. Акта о тôмъ выборѣ придѣлено еще передъ пôвтора рокомъ легитимаційнôй комисіи. Справа тая здаєся совсѣмъ гдесь загирилась. (Веселôсть.) Если выборы съ бôльшихъ посѣлостій горѣшнои Австріи мимо всѣхъ перепонъ съ такою въ очи впадаючою наглостію провѣрено, то я не розумѣю, длячого съ тымъ выборомъ така проволока. Я думаю, що тутъ нема великихъ трудностій. Тожь смѣю запытати предсѣдателя легитимаційнои комисіи, чи есть надѣя, що той выбôръ еще за сеи сесіи прiйде пôдъ обрады? (*Оплески на лѣвицѣ.*) Дръ Смолька, яко предсѣдатель комисіи, ôтповѣдає, що недавно доперва приспѣли акта зъ карного суду въ Станиславовѣ и що ôнъ замѣряє въ недовгôмъ часѣ скликати засѣданье легитимаційнои комисіи! Повысше подаємо справозданье референта дра Вебера о тôмъ выборѣ и справдѣ справа стаєся вже по части шкандальною, щобъ такъ довго зволѣкано съ провѣреньемъ выбору такъ очевидно нелегального.

Зъ порядку дневного мотивує Линбахеръ свое, звѣстне вже нашимъ читателямъ, внесенье о змѣнѣ ординаціи выборчои до рады державнои. Перша часть его внесеня обменшає право выбору въ куріи великихъ посѣлостій на тыхъ, котрѝ платятъ певну скôлькôсть (100 зр.) грунтового податку, а не якъ доси въ загалѣ певну скôлькôсть безпосередныхъ податкôвъ. При дотеперѣшнôй ординаціи выборчôй може той, що платитъ таку скôлькôсть пр. домового податку, а тôлько незначну часть грунтового податку, голосуе въ куріи великихъ посѣлостій земскихъ, хотяй не есть великимъ посѣдателемъ земскимъ. Друга часть внесеня змѣряє до розширеня права голосованя на такъ званыхъ „Fünfguldenmänner“. (гл. ч. 6. „Дѣла“.) Линбахеръ заявляє въ имени партіи консервативнои, *що якъ нибудь она противится* загальному голосованю, але тымъ не менше узнає потребу постепенного розширеня права голосованя именно задля лучшого заступництва ремесла, малого капиталу и дрôбного промыслу. Внесенье пос. Линбахера придѣлено особнôй комисіи зъ 24 членôвъ. Дальше мотивує пос. Кронаветтеръ свое внесенье о змѣнѣ ординаціи выборчои. Есть се змодификоване внесенье пос. Шенерера о загальнôмъ правѣ голосованя, котре, якъ вѣдомо, упало. А понеже пôсля регулямину разъ упавше внесенье не може бути поновлено тои самои сесіи, протоє предложивъ Кронаветтеръ нове внесенье, котре о стôлько рôжнится ôтъ попереднього, що задержуе еще подѣлъ на куріи, подôбно якъ и внесенье Линбахера, але жадає розширеня права голосованя на всѣхъ, кто лише платитъ безпосередный податокъ,

а кромѣ того жадає еще внесеня посередныхъ выборôвъ въ селяньскôй куріи и заведеня безпосередныхъ выборôвъ (отже поминаючи дотеперѣшну процедуру выбору выборцѣвъ громадъ черезъ правыборцѣвъ). Въ той способъ буде значно бôльша часть людности допущена до удѣлу въ выборахъ, а надто самй выборы не будутъ пôдпадати такому терориэмови якъ дотеперь. Внесеньe пос. Кронаветтера поперли такожь рускй паслы и тоѥ внесенье придѣлено тôй самôй комисіи зъ 24 членôвъ, якъ и внесенье Линбахера. — Пос. Джіованелли мотивуе своѥ внесенье о утворенье новои комисіи реклямаційнои въ справѣ грунтового податку. Бесѣдникъ выказуе, якъ велике обтяженьe грозитъ Тиролю задля новои реформы грунтового податку, якъ несправедливо переведено клясификацію грунтôвъ и пôдноситъ потребу ревизіи цѣлого операту центральнои комисіи. Дальшй обрады надъ симъ внесеньемъôтрочено.

(*Комисія податкова.*) Въ комисіи податковôй предложивъ справоздатель гр. Дѣдушицкій тарифу податку домово-клясового, уложену субкомисіею, котра рôжнится въ гдечѣмъ ôтъ правительственного предложеня, а именно устороняе рôжницю межи домами партеровыми а одноповерхими. Тую тарифу принято съ поправкою Найвирта, щобы въ Зальцбургу и Тиролю ôтъ селяньскихъ домôвъ незамешкалыхъ оплачувано тôлько половину податту.

(*Палата панôвъ*) ôтбула дня 7 (19) лютого 29 засѣданье. Приреченье зложили новй члены палаты: мит. Андрієвичь, Шуйскій и гр. Стадницкій. Законъ о лихвѣ и о штемпли ôтъ картъ придѣлено особнымъ комисіямъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Авгсбурска „Allgemeine Zeitung“ умѣстила въ 50 ч. зъ с. р. дуже цѣкаву и основну статію про значенье побѣды ген. Скобелева надъ Теке-Туркоманами и занятя Геокъ-Тепе и Ашкабаду. Властиве завоёванье россійске за Каспійскимъ моремъ почалось 1869 р., коли комендантомъ въ Красноводску назначеный бувъ ген. Столѣтовъ. Генералы Маркусовъ и Ломакинъ, котрй по Столѣтовѣ именованй були командантами (1872 р.) укрѣпили россійску позицію надъ долѣшнымъ Оксусомъ, заняли Кизиль-Арватъ и здобули тымъ чиномъ тверду опору для россійскихъ войскъ пôдчасъ походу на Хиву (1873 р.). Іомуты пôддались Бѣлому цареви по незначущôмъ опорѣ. Але занявши ихъ край, Россіяне стали сусѣдами другого воёвничого туркоманьского племени — Текинцѣвъ. Сусѣдство тоѥ було тымъ небезпечнѣйше, що Текинцѣ заслоненй були передъ нападами россійскими пустинею, багнами та пѣсками, самй же разъ-на-разъ шарпали россійску територію. При тôмъ же племя Текинцѣвъ найчисленнѣйше зô всѣхъ туркоманьскихъ племенъ, бо оно числитъ около 100.000 шатеръ, що, пріймаючи по 5 душъ пересѣчно на шатро, учинитъ кругу суму пôвъ миліона душъ. Съ тымъ племенемъ мусѣвъ морочитися россійскій генералъ Ломакинъ ôтъ 1873 до 1879. За той часъ, ôтбиваючи безнастанй напады, Ломакинъ старався по змозѣ пôзнати край и народъ въ цѣли будущого военного походу. Въ 1879 р. назначено командуючимъ въ Кизиль-Арватѣ ген. Лазарева, того, що то въ россійско-турецкôй вôйнѣ занявъ бувъ крѣпость Карсъ. Лазаревъ однакожъ умеръ, не доѣхавши навѣть до Кизиль-Арвата, а Ломакинъ взявся замѣсть него вести россійске войско противъ головнои крѣпости Текинцѣвъ, Геокъ-Тепе (Зеленый Горбъ). Тôлько жь Ломакинъ, занадто може перецѣнюючи свои силы рушивъ въ похôдъ тôлько съ ôтдѣломъ 4.000 людій и зôставъ пôдъ Геокъ-Тепе сильно побитый Текинцями, такъ що тôлько швидке и, розумѣесь, безладне бѣгство могло спасти останки россійского ôтряду. „Тяжко собѣ уявити — пише авторъ статіи въ „Augsburg. Allg. Ztg.“ — всю страшну грозу того бѣгства. Раненыхъ въ слѣпôмъ неладѣ кидано на возы або на верблюды и въ спеку 30° R. волоклись тіи нещастнй жертвы россійскихъ гуманитарныхъ забаганокъ по розжареномъ пѣсчастôмъ степу, надармо благаючи хочбы кôлька крапель воды. Многихъ избавила смерть ôтъ тои муки; другй въ страшныхъ боляхъ дôсталися до нужденныхъ шпиталѣвъ въ Бамѣ або Чатъ. Легкодушнôсть и недбальство рѣдко коли окупленй були такими страшными жертвами, якъ пôдъ часъ походу Ломакина на Геокъ-Тепе“.

По Ломакинѣ назначено командуючимъ генерала Тергукасова, котрый однакъ швидко подався въ ôтставку. Замѣсть него прислано генер. Петрусевича, але тымчасово верховну власть надано генер. Скобелеву, пôдъ котрого начальствомъ стоявъ и Петрусевичь, погибшій, якъ звѣстно, при штурмованю Геокъ-Тепе.

Скобелевъ взявся до дѣла систематично и напередъ дуже добре роздумавъ всѣ его трудности. Попередъ всего выбудувавъ ôнъ желѣзницю зъ Михайлова до Молла-Кари и Кизиль-Арвата, щобы улекшити перехôдъ войска по безлюдныхъ степахъ. Кромѣ того въ Кизиль-Арватѣ приспособлено прилады дестиляційнй для достарчуваня войскамъ свѣжои воды замѣсть гнилои, степовои дощôвки. Розумѣеся, всѣ тіи приспособленя стояли немало, бо звышь 15 міліонôвъ рублѣвъ, але безъ такихъ великихъ накладôвъ годѣ було що вдѣяти. Тôлько такимъ способомъ мôгъ ген. Скобелевъ двигнути на Текинцѣвъ бôльшу армію, бо 15.000 людій и 60 гарматъ. Противъ такои россійскои силы не могли остоятись ани Текинцѣ, хочбы съ незвычайною хоробростію, ани ихъ простй, примитивнй фортификаціи. Але все таки побѣда не дешево обôйшлась Россіянамъ. Кождый крокъ мусѣли они брати боемъ. Туркоманôвъ погибло въ бояхъ въ самôмъ Геокъ-Тепе 16.400 людій, а безперечно рôвно стôлько погибло въ степахъ ôтъ морозôвъ. Скобелевъ и тымъ еще оказався высшимъ ôтъ своихъ попередникôвъ, що почавъ вôйну съ Текинцями не лѣтомъ а зимою, коли легко одѣтый степовикъ не годенъ ставити тревалого опору.

„Яка буде дальша дорога россійского войска и яке буде дальше его поступованье?“ — запытуе авторъ цитованои статіи и ôтповѣдае на тоѥ такъ. Россіяне не будутъ теперь посуватися дальше поза Ашкабадъ, — про ихъ похôдъ на Мервъ та Гератъ не може бути бесѣды. Они останутся на занятыхъ територіяхъ, укрѣплятъ Геокъ-Тепе и поблизькй пункты а заразомъ старатись будутъ позыскати собѣ Туркменôвъ. Але розумѣесь, такъ буде тôлько на якійсь часокъ. Нема й сомнѣня, що очи Россіи звертаются чимъ разъ дальше на полуденный всхôдъ, що Мервъ и Гератъ упадутъ съ часомъ, подôбно якъ Геокъ-Тепе въ руки Россіи. А поки що, звѣстки ôтъ ген. Скобелева приходятъ потѣшаючй. Найголовнѣйшй роды Текинцѣвъ пôддалися Бѣлому цареви. Ашкабадъ взятый, утихомиренье краю поступае (пôдъ натискомъ помôчницѣ, зимы), такъ що доси надъ 16.000 родинъ (кромѣ 6.000 захопленыхъ въ Геокъ-Тепе) вернули зъ степôвъ до своихъ жилищь, поôтдавали Россіянамъ оружіе и прирекли вѣрнôсть Россіи. Скобелевъ наказавъ убогимъ родинамъ роздавати збôже.

Занявши Геокъ-Тепе, Россія зробила важный крокъ въ завоёваню Закаспійского краю. Ѥи посѣлости вбилися клиномъ межи туркоманьскй племена, а ханьство Хива, котре Россія обѣцяла не прилучувати до своихъ провинцій, теперь окружене зô всѣхъ бокôвъ россійскими посѣлостями, такъ що незалежнымъ уважатись може хиба на папер, и то впрочѣмъ, здаесь, не довго.

(*Реформы въ Царствѣ Польскôмъ*) еще доси не ввôйшли въ дѣло. Ген. Альбединьскій помимо того не перестае еднати собѣ Полякôвъ коли вже не либеральными дѣлами, то бодай словами. Впрочѣмъ, що до самыхъ реформъ, то многй съ недовѣріемъ глядятъ на ихъ велику досяглôсть; гдеякй реформы не швидко еще вôйдутъ въ житье, а и розмѣръ ихъ буде не такъ широкій, якого надѣются Поляки. Тôлько жь на всякій случай, хочь и якъ незначнй булибы тіи реформы, все таки они будутъ становити початокъ и пôдставу, на котрôй операючись, и другй народы, а передовсѣмъ Русины, котрыхъ народнôсть найтяжче въ Россіи пригнетена, будутъ могли твердше домагатися правъ приналежныхъ своёй народности.

Въ Варшавѣ появилась тайна газета „Socyalista polski“. Дивна рѣчь, що она выйшла на свѣтъ якъ разъ въ той день, коли одинъ Полякъ (узнаный впрочѣмъ божевôльнымъ) вдерся до палаты ген. Альбединьского съ цѣлію его замордувати.

(*Зновъ кôлькохъ нигилистôвъ*) арештовано дня 17 с. м. въ Петербурзѣ. Межи арештоваными маѥ такожь бути невыкрытый доси убійця ген. Мезенцева, шефа III ôтдѣла тайнои царскои канцеляріи (тайнои полиціи). Але що найцѣкавѣйше, що мѣжь арештоваными оказався одинъ зъ знатнѣйшихъ агентôвъ тоижь тайнои полиціи. Чоловѣкъ той служивъ надъ 10 лѣтъ при III ôтдѣлѣ, а коли той минувшого року знесено, перенесено его въ такôй самôй ранзѣ до новоутвореной государственной полиціи. Отже теперь показалося, що той чоловѣкъ служивъ наразъ и царевi и нигилистамъ. Въ его запискахъ найдено занотованый щомѣсячный дохôдъ 150 рубл., зъ котрого ôнъ не мôгъ вытолкуватись, ажь наконець признався, що ôнъ тыхъ 150 рубл. мѣсячно побиравъ ôтъ нигилистôвъ за доношуванье имъ всякихъ вѣстій зъ тайнои полиціи. Той совѣстный и льояльный урядникъ обстае однакожъ трердо при тôмъ, що въ переконаняхъ своихъ ôнъ совсѣмъ не годився съ нигилистами а стоявъ съ ними тôлько въ „дѣловыхъ“ ôтношеняхъ. Противъ него внесено протоѥ обжалованье о пôдкупство.

Въ Петербурзѣ ôтбулось сими днями засѣданье комисіи для переведеня реформъ въ законѣ о печати. Якъ доносятъ, комисія мала ухвалити, выняти праcу головныхъ мѣстъ включно съ Одессою зъ пôдъ властій административныхъ, а пôддати судови присяжныхъ. Що до прасы провинціональнои, то про тую мовчатъ вѣсты, — мовчитъ, здаесь, и комисія.

Франція. Устава прасова прійшла въ другôмъ читаню пôдъ обраду французского парляменту. При другôмъ читаню троха окроѥво уставу зъ ѥи выславленыхъ вольностій. Гдеякй переступства печатнй, котрй при першôмъ читаню були усуненй, теперь ôтжили наново чи то въ видѣ „маленькихъ змѣнъ“ въ текстѣ, чи въ видѣ „поправокъ“. И такъ передовсѣмъ принято параграфъ, жадаючій окремои кары за образу президента републики. Параграфъ той, якъ звѣстно, въ першôмъ читаню бувъ ôткиненый, такъ що образа президента малась такъ карати якъ образа кождого Француза. Дальше надано власть администраціи самôй, безъ попередного рѣшеня суду, забороняти розширенье письмъ, выданыхъ за границею, — чого при першôмъ читаню рôвножь не постановлено.

Президентомъ Парискои рады мѣскои выбраный зôставъ супротивъ кандидата-опортуниста Тюліе кандидатъ-радикалъ Зигизмондъ Лякроа (зъ роду Полякъ — Крижановскій). Новый президентъ мѣста маѥ бути справдѣ дуже интелигентный чоловѣкъ и при тôмъ мужь честный. Ôнъ студіювавъ много, ѥсть докторомъ правъ, однакъ не занимався адвокатурою. Що до своихъ политичныхъ переконань ôнъ належитъ до скрайныхъ автономистôвъ и федералистôвъ, хочь и не перехилюѥсь совсѣмъ до комунистичнои програмы.

Нѣмеччина. При случаю ôткрытя новои сесіи рады державнои въ Берлинѣ, обчисляютъ газеты силы партій, якй въ нѣй заступленй. Зъ обчисленя выходитъ, що: ультрамонтаньске центрумъ и гвельфы маютъ 101 членôвъ, консерватисты 50, либералы-консерв. 48, національ-либералы групы Беннигзена 38 а групы Велька 15, либер.-сецессіонисты 17, поступовцѣ 27, либералы дикй 10, Поляки, голосуючй звычайно съ центрумъ 14, соціялисты 10 членôвъ. Прочй партіи дрôбнй 37. Всѣхъ послôвъ отже 397 людій.

Найновѣйшій выпадокъ, котрый займае всѣ нѣмецкй газеты, се полемика кн. Бисмарка въ палатѣ панôвъ съ бувшимъ министромъ Камнгавзеномъ. Дѣло зайшло о зменшенье податкôвъ, предложене за ініціятивою Бисмарка теперѣшнымъ министромъ финансôвъ Биттеромъ. Зменшенье маѥ бути довершене на рахунокъ етату державного, котрый министеръ хотѣвбы зредуковати, твердячи, що прочй выдатки покрыются достаточно податками посередными, а для пôднесеня рôльництва конечно треба зменшити податки безпосереднй. Противъ тому выступивъ Камнгавзенъ съ острою критикою теперѣшного веденя финансôвъ: „Рôкъ 1876 (коли Камнгавзенъ бувъ министромъ финансôвъ) бувъ еще послѣднымъ рокомъ съ надвышкою, — ôттакъ запôзналися мы съ дефицитомъ“ — сказавъ ôнъ. Камнгавзенъ не вѣритъ, щобъ коштомъ етату державного можна було на довго зменшити податки безпосереднй, тымъ бôльше, що податки вплываютъ чимъ разъ тяжше и недоборôвъ зъ року на рôкъ остаѥсь бôльше. Въ тôй бесѣдѣ кн. Бисмаркъ добачивъ „политичне забарвленье“ и длятого „узнавъ своимъ обовязкомъ“ сокрушити бувшого свого колегу-министра. Розумѣесь, бесѣда Бисмарка, якъ звычайно, такъ и на сей разъ ôтзначалась бôльше остротою поодинокихъ зворотôвъ, нѣжь силою аргументаціи. Ôнъ головно взявъ собѣ за цѣль показати въ найкрасшôмъ свѣтлѣ свои финансовй проекты, котрй маютъ довести Нѣмеччину до повного блаженьства и длятого кинувся хочь и голословно на министерство Камнгавзена, хотяй въ тôмъ министерствѣ и ôнъ засѣдавъ и все тамъ робилось за его згодою.

Соціяль-демократы нѣмецкй выступаютъ противъ Бисмаркового проекту примусового забезпеченя роботникôвъ, твердячи, що устава тая не пôдпоможе совсѣмъ роботникôвъ, а тôлько еще бôльше стѣснитъ (?) и такъ невелику ихъ вôльнôсть.

НОВИНКИ.

— **Е. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Дунькôвички въ повѣтѣ перемыскôмъ 100 зр. запомоги на будову церкви, и громадѣ Балигородъ въ повѣтѣ лискôмъ 100 зр. на ту саму цѣль.

— Вп. Члены товариства „Просвѣта“, котрй хотятъ получити билеты на **музикально-декляматорскій вечеръ въ честь памяти Тараса Шевченка**, зволятъ теперь вже замовляти собѣ билеты въ канцеляріи „Просвѣты“ (ул. краковска, ч. 14). Вступъ безплатный.

— **Загальнй зборы членôвъ товариства „Просвѣта“** ôтбудутся, якъ вже передше звѣщено було, въ середу дня 2. л. марта с. р. въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Програма зборôвъ слѣдуюча: справозданье уступаючого Выдѣлу зъ дѣятельности товариства ôтъ послѣдныхъ зборôвъ; справозданье касіера; справозданье економа; выбôръ нового Выдѣлу; внесенье Выдѣлу дотычно змѣны статутôвъ; евентуальнй внесеня членôвъ. — Початокъ зборôвъ о год. 2. пополудни.

Ôтъ Выдѣлу товариства „Просвѣта“: Во Львовѣ дня 10 (22) лютого 1881.

Дръ Омелянъ Огоновскій голова. *Г. Цеглиньскій*, секретарь.

— **На кандидатôвъ посольскихъ** поставивъ Выдѣлъ товариства „Руска Рада“ п. Адама Грабовеньского, ц. к. адъюнкта судового въ Коссовѣ, для выборчого округа Коссôвъ-Куты, а о. крыл. Якова Шведзицкого для выборчого округа Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ. Зъ округа Коссôвъ-Куты выбираютъ посла до сойму, а зъ округа Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ посла до рады державнои.

— Мимо давнѣйшого заповѣдженя, що **поставленье новыхъ презвитерôвъ** не ôтбудеся въ сѣмъ роцѣ, довѣдуемося, що Впреосв. Митрополитъ рѣшивъ въ 2 тыждни великого посту посвятити кандидатôвъ стану духовного. Причиною того ѥсть обставина, що въ послѣдныхъ мѣсяцяхъ значнѣйше число священикôвъ въ львôвскôй епархіи померло.

— **Гр. кат. консисторія** делеговала крыл. о. Іоана Величка, яко ординаріятского комисаря, до Бродôвъ, щобы выслѣдивъ причину споровъ межи тамошнымъ приходникомъ а парохіянами.

— **Намѣстникъ гр. Потоцкій** выѣхавъ на два тыднѣ на Украину до своихъ дôбръ.

— **Папа Леонъ XIII** постановивъ канонизувати двохъ блаженныхъ, Лябре и де Росси. Канонизація ôтбудеся дня 8 л. грудня с. р.

— **Выдѣлъ львôвскои рады повѣтовои** розôславъ до иншихъ радъ повѣтовыхъ петицію до рады державнои, щобы тая еще пôдчасъ сеи сесіи предложила проектъ уставы о увôльненю всякихъ документôвъ и писемъ табулярныхъ ôтъ штетпля и другихъ належитостій, якихъ вымагае конверзія довгôвъ, дотычачихъ земскихъ посѣлостій, — и о дозволеню политичнои екзекуціи за платничй документы, выставленй черезъ громады при згаданыхъ конверзіяхъ.

— **Зъ Кіева** доносятъ намъ, що тамъ маѥ появитись небавомъ нова политична газета п. н. „Трудъ“, котра буде выходити три разы на тыждзнь.

— **Зъ пôдъ Стрыя** доносятъ намъ, що въ Судѣ стрыйскôмъ ôтбуваются въ всѣ свята рускй карнй розправы съ рускими людьми. Сумнй се вѣсти, тымъ бôльше, що таке поступованье суду деморализуе народъ, котрый идучи на термины, вмѣсто до церквы вступае до корчмы. Звертаемо увагу Ѥ. Е. бр. Шенка на потребу якъ найскоршого устороненя сеи деморализуючои противозаконности.

— **Якъ то урядники на нашихъ почтахъ знаютъ рускій языкъ**, посвѣдчае прислана намъ зъ Золочева опаска „Зорѣ“, котра помимо точного адресу вандрувала свѣтами, и такъ: зô Львова (адресована до Золочева), пôйшла до Жовквы, зъ ôттамъ до Вѣдня и Загребу, ôттакъ ôтослане до Львова, а въ кôнци доперва до Золочева, Фактъ сей подаемъ до вѣдомости ц. к. дирекціи почтъ.

— **Новый утвôръ музичный** молодого нашого композитора, Кароля Давидовича, появився сими днями п. з. „*Нужъ въ присюды!*“ — думка и 4 коломыйки на фортепянъ; присвячено дорогôй сестрѣ Фелиціи. Львôвъ, накладомъ автора, цѣна 50 кр.

— **Opróżniona posada dyrektora — ergo — hejże na Rusinów!** Gazeta Narod., „której prawdomowność, wartość i polityka stała się legendarną w Galicyi“, якъ справедливо замѣчаютъ варшавскй „Kłosy“,* сталася послѣдными часами par excellence органомъ „szczwania Polaków na Rusinów“ и вповнѣ увѣрена, що тымъ знайшла розвязанье своеи найновѣйшои мудрости „ludowej“ — сего славного „*coś*“, що „trzebaby zrobić dla ludu, ażeby zasłużyć na jego zaufanie“. Послѣдными часами навѣть всѣма забуте Покутье знайшло въ Gaz. Nar. свого „coś-owego patryotnika“, котрого голосъ маѥ претенсію добитись „do wiadomości dotyczących władz obdarzających Pokucie i całą Ruś Halycką dyrektorami“. „Niema prawdopodobnie żadnej okolicy w naszym kraju, bardziej narażonej na niecną agitację rusofilską i szyzmatycką“ кричитъ „głos z Pokucia“ о Покутю. Щожь такого сталося? Честнй читателѣ певне добре собѣ пригадуютъ, якъ два три лѣтъ тому назадъ коломыйскій учитель полякъ Г. Махницкій не тôлько публично въ школѣ до живого оскорбивъ руску народнôсть, але и чинно зневаживъ ученика, якъ разъ наразъ до рускихъ часописій доходили вѣсти о самыхъ обурюючихъ фактахъ поступованя „grona nauczycielskiego przeważnie z

---

*) (гл. біографію Змѣликевича подану черезъ Залеского)

Polaków złożonego“ противъ Русинôвъ, якъ заказувано и зъ рукъ выдирано рускі книжки рускимъ ученикамъ и т. д. Чи то має бути тая „agitacja“? E — то бувъ „czas wielce korzystny dla szkolnictwa“, „to był wzrost umiejętnie prowadzonego w *duchu polskim* zakładu“, пише затревоженый pedagog-patryota z Pokucia. Такъ щожь дальше сталося? Nasi prowodyry spowodowali śledztwo (навѣтъ Рада школька услухала жалѣвъ prowodyrów!) — и щожь и.... и śledztwo (сконстатувавше самі грубі оскорбленя рускои народности и рускихъ ученикôвъ черезъ кôлькохъ учителѣвъ полякôвъ) śledztwo zakończone przeniesieniem *li tylko jednego* nauczyciela *w strony rodzinne i to na lepszą posadę!* (О закаменѣла Руси, и ты еще смѣешь нарѣкати, що для тебе не ма справедливости, що рада школьна не карає твоихъ кривдителѣвъ!) Такъ свирѣна кара, котрои навѣть недопустивбыся car, дуже обурила pedagoga-patriotę тымъ бôльше, що съ того часу дуже богато змѣнилося (остався лише filar Pokucia — pedagog-patryota), не чути о ніякихъ бурдахъ въ гимназіи, и всѣ забули о Покутю! Якъ жежь така смирна тишина дасться погодити съ тою славословною апотеозою „Dziennika dla wszystkich“ (nawet dla zapoznanych pedagogów-patryotów) выписанои передъ двома недѣлями?! Dz. dla wszystkich замѣстивъ ачейже ажь на двохъ сторонахъ біографію а на першôй сторонѣ навѣть портретъ мужа зъ Коломыѣ тымъ именно славного, що ôнъ przejęty patryotyzmem пôддержує цѣле житье на Покутю, цѣлый патріотизмъ, цѣлу славу — патріотичнои дѣятельности и що еще николи не було такого житя, такои патріотичнои дѣятельности, якъ ôтъ часу настаня сего мужа въ Коломыѣ. Тутъ очевидна суперечнôсть межи Gaz. Nar. a Dz. dla wszyst. Але прочитавши закôнченье „Głosu z Pokucia“ и пригадавши собѣ Dz. dla wszystkich—суперечнôсть розъясняеся. Gaz. Nar. налаявши всѣхъ Русинôвъ за то, що они ходятъ до церкви, належатъ до церковного братства и часами навѣть держатъ свѣчки въ церквѣ, кличе съ емфазою: kołomyjskie gimnazjum sążnistemi krokami sunie się do upadku, do rusyfikacyi — a zatem gwałtu! Właśnie rozchodzi się tutaj pogłoska, że miejsce dyrektora ma być obsadzone.... niechże Rada szkolna równocześnie... прочое приложится. Божь рада школьна ачейже дôстає „Dziennik dla wszystkich“, а если не дôстає то ей можнажь пôслати не тôлько одинъ, але навѣть 16 екземплярѣвъ „Dziennika dla wsz.“ Щожь може подумати кождый радця прочитавши одну и другу газету и побачивши до того илюстрацію? Gaz. Nar. обкинула болотомъ цѣлу гимназію, не лишила ни однои сухои нитки на рускихъ учителяхъ и каже, що gimnazjum sunie się do upadku. A Dziennik dla wsz. трубитъ велигласно, що має „wielkiego męża“ въ Коломыѣ, котрый пôддержує цѣле Покутье, ну вжежь конечно тымъ лекше пôддержитъ гимназію. До того еще прочитавши двоколюмнову біографію, кождый радця напевно розтворитъ губу вычитавши много такихъ заслугъ „великого мужа“ для загального добра, о котрыхъ не тôлько загалъ и рада школьна, але може навѣть и самъ „великій мужь“ ничого не знае. (Межи иншими заслугами „wielkiego męża“ вычислено такожь, що ôнъ ходивъ до гимназіи черезъ д е с я т ь лѣтъ. Ну, и се заслуга, нема що казати, хочьбы и зъ „другого кôнця“, бо „звычайнй мужѣ“, якъ кождому звѣстно, ходятъ до гимназіи лише черезъ 8 лѣтъ.) Але менше о то. Илюстрація — то грунтъ. Тажь зъ всѣхъ радцѣвъ доперва одинъ п. Савчиньскій удостоився такожь илюстрованои ласки Dziennika dla wszystkich! Ergo — conclusum — есть великій чоловѣкъ, котрый въ силѣ „zapobiedz rusyfikacyi Pokucia“, ergo и коломыйскои гимназіи. „Mamy niepłonną nadzieję, że nasz słaby głos“ — озывается Gaz. Nar. — „Azatem opinia publiczna za nami“, a jeżeli my tamtego za takie przestępstwo zasługujące na suspenzyę przenieśli w rodzinne strony i to na lepszą posadę, to konsekwencya wymaga, żeby przecież tak publicznie uznanego męża przynajmniej...“ „A oczywiście zrobić dyrektorem!“ Онъ куда стежка въ горохъ! Не дармо сказала Gaz. Nar. (N. 37): trzeba popatrzeć także i poza szpalty dzienników, co się tam dzieje — i czy co się dzieje poza niemi“. Чижь при такôмъ складѣ рѣчій стоитъ труда, ôтпирати напасти Gaz. Nar. на руску народнôсть, на рускій языкъ, на учителѣвъ знаныхъ зъ своеи тихои, недагогично-науковои працѣ, чи треба еще выказувати, що авторомъ сего пашквилю Gaz. Nar. есть професоръ Полякъ Т., котрый самъ давъ собѣ дуже сумне свѣдоцтво убожества и ачейже такимъ способомъ не пôднесе глоріи свого коломыйского колеги въ очахъ хочь троха безсторонныхъ людій?

— **Основатель ирляндскои лиги Davitt**, котрый проживавъ на воли а тôлько остававъ пôдъ надзоромъ полиційнымъ, зôставъ дня 3 л. лютого арештованый въ Дублинѣ зъ причины переступства певныхъ условій, пôдъ якими лишено ему вольнôсть. Судъ полиційный ухваливъ, щобы Davitt ôтсидѣвъ такой теперь кару чотырнацятилѣтныхъ тяжкихъ робôтъ, на яку сказано его въ 1870 роцѣ.

— **Иванъ Дулька**, пропинаторъ и голова руского архибрацтва при церквѣ св. Юрія во Львовѣ, померъ 19 л. лютого. Мужь сей занимався щиро дѣлами церковными и мавъ велику повагу середъ львôвского мѣщаньства. Похоронъ его ôтбувся въ понедѣлокъ при дуже численнôй участи мѣщанъ. Вѣчна ему память!

— **Степень доктора фильософіи** въ университетѣ черновецкôмъ одержали п. А. Яворовскій и п. Ф. Грегорчукъ.

— **Biedny ten ludek polski**, коли муситъ опускати рôдну землю и вандрувати гдесь до Америки, якъ примѣромъ недавно — пише „National-Zeitung“ — ѣхали зъ Берлина до Гамбурга дна повнй возы польскихъ селянъ съ родинами, зъ ôтки удавались впростъ до Америки. Чижь не лѣпше булобы, щобы польскй патріоты вмѣсто опѣкуватись (?) „poczciwym ruskim ludkiem“ дбали радше о свôй власный нарôдъ, его моральне и матеріяльне здвигненье?

— Стараньемъ **литературно-драматичного товариства въ Коломыѣ** ôтбулося дня 20 л. с. м. 15-те зъ ряду представленье театральне, въ котрôмъ ôтограно двѣ штуки: „*Заздрôсна жена*“ комедія въ 2 актахъ, написана Т. К. и „*На чужій коровай очій не зрывай*“, комична оперета въ 1 актѣ, слова и музыка Янковского. Гостій було досыть, а майже половину складало наше окрестне духовеньство съ родинами, що свѣдчитъ о ихъ патріотизмѣ и пожертвованю, тымъ бôльше, що въ той день сильна завируха могла многихъ ôтстрашити. Саме ôтограньe выпало добре. Булобы пожаданымъ, щобы дирекція подала аматорамъ яку поважнѣйшу штуку, отъ примѣромъ яку лекшу драму, котра будилабы бôльшій интересъ загальный.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 68) Всч. о. Лопатыньскій Іосифъ сотрудникъ при городскôй церквѣ Успенія Пресв. Богородицѣ во Львовѣ: датки зôбранй во Львовѣ ôтъ Бл. пп. Браймайеръ Анна 5 зр., Браймайеръ Вильгельмъ 5 зр., Венглевичъ Михаилъ 1 зр., Кисѣль Андрей 1 зр., Витошиньска Юлія 2 зр., Котъ Марія 1 зр., Радевичъ Марія 1 зр., Косьоншкевичъ Марія 1 зр., дръ Шепаровичъ 5 зр., закладъ кредитовый рустикальный 15 зр., Войцѣховска Марія 1 зр., Грицко Іоанъ 1 зр., Урбановичъ Анна 1 зр., Дзецинякъ Ирина 1 зр., Пюрко Катарина 1 зр., Милеръ Генрикъ 3 зр., Кршистофовичъ Варвара 50 кр., Пѣско Ксеня 2 зр., Сташко Никол. 1 зр., складка въ церквѣ въ день праздника Рождества Христова 17 зр. 69 кр. — разомъ 89 зр. 19 кр.; 69) Всч. о. Олесницкій дек. гусятыньскій ôтъ Всч. о. Головацкого Емил. зъ Суходола 10 зр., ôтъ парохіянъ зъ Суходола, Троханôвки и Боднарôвки 8 зр. 63 кр., ôтъ Вп. п-ѣ Авдыковичъ Юліи 3 зр., ôтъ церковного брацтва зъ Суходола 1 зр., ôтъ сестриць зъ Суходола 1 зр. — разомъ 23 зр. 63 кр.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Въ Празѣ появився третій рочникъ **библіографичного катальогу славяньского** пôдъ редакцією пп. І. М. Говорки и Я. Ключека. Катальогъ той обнимае всѣ новости литературъ славяньскихъ зъ року 1879, написанй въ языкахъ: ческôмъ, рускôмъ, польскôмъ, кроатскôмъ, сербскôмъ, сербсколужицкôмъ и словеньскôмъ. Ôтдѣлъ рускій обробивъ о. А. Стефановичъ, катихитъ львôвскихъ семинарій учительскихъ.

Всячина.

— **Въ незвычайныхъ лѣтахъ** умерла недавно одна женщина въ Саратовѣ, именемъ Юстина Королькова, котра числила 130 лѣтъ житя и до смерти занималась ручною роботою, именно шитьемъ мѣшкôвъ.

— **Сумный случай** приключився недавно въ мѣстѣ Рудольфсгаймѣ. На улици Новôй пôдъ ч. 29 мешкавъ челядникъ кравецкій Ф. Оденталь съ женою А. Новотною и трема малыми дѣтьмы. Цѣла родина жила въ великôй нуждѣ, зъ котрои не було вже выходу, такъ що Оденталь загадавъ закôнчити ей въ способъ страшный. Повернувши одного дня пôднитый домôвь, выславъ Новотну до мѣста за якоюсь орудкою, а самъ лишився въ хатѣ съ малыми дѣтьми. Коли Новотна повернула, застала дверѣ зачиненй и почула харченье, котрого не могла собѣ вытолковати. Въ великôмъ неспокою прикликала сусѣдку и съ еи помочію вывалила дверѣ. Страшный образъ представився еи очамъ: надъ дверима висѣвъ трупъ Оденталя; на однôмъ лôжку лежало двоє старшихъ дѣтій въ послѣдныхъ судорогахъ съ ранами на лици; на другôмъ семитыждневе немовля окровавлене, такожь съ раною на лѣвôмъ лици. Пôдъ лôжкомъ лежала окровавлена сокира съ присохлымъ на крови волосьемъ. Ледви прикликано полицію, Оденталь и немовля вже не жили; двоє старшихъ дѣтій умерло въ годину пôзнѣйше. Всѣ троє дѣтій мали розтрѣсканй чашки.

— **Землетрясенье**, якъ видно есть теперь на порядку дневнôмъ. Дня 11 л. лютого навѣстило досыть сильне трясенье наддунайске мѣсто Браилу.

— **Звѣря передпотопове** найдено недавно въ пôвнôчно всхôднôй части Сибиря въ доплывѣ рѣки Яны, где пересѣчна температура денна выноситъ 17° Ц. зимна. Звѣря тое, котре есть зъ рода носорога „Rhinoceros Merckis“, найдено въ цѣлости, т. е. съ шкôрою, мясомъ и всякими внутренными органами. Давнѣйше находжено такожь подôбнй оказы, навѣть въ захôднôй и полудневôй Европѣ, але лише въ шкелетахъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Всч. о. Е. въ Ку... „Библіотека найз. повѣстій“ есть вправдѣ додатокъ до „Дѣла“, але за доплатою рôчно 4 зр., пôвр. 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Першій аркушь „Библіотеки“ розôслали мы на оказъ всѣмъ пренумерантамъ „Дѣла“, а прочій высылаємо вже лише тымъ, котрй надôслали доплату. Чи маємо и Вамъ высылати? *Всхв. братство св. о. Николая въ З.* Надôсланй выказы будутъ умѣщенй по можности якъ найскорше, якъ тôлько стане бôльше мѣстця.

Курсъ львôвскій зъ дня 21. л. лютого 1881.

	платятъ (безъ текучого куп. купону)		жадаютъ (австр. валютою)	
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	278	—	281	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	172	—	175	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	300	—	303	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	70	100	60
„ „ „ по 4% ав.	92	80	93	80
„ „ „ по 5% ав. період.	99	70	100	60
Банку гип. галиц. 6% ав.	102	85	103	75
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102	50	104	—
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98	70	99	60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	101	—	102	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	50	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	—	20	75
„ „ Станиславова	24	—	26	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	46	5	57
„ цѣсарскій	5	47	5	58
Наполеондоръ	9	28	9	37
Нôвимперіялъ	9	60	9	70
Рубель россійскій срѣбный	1	50	1	65
„ „ паперовый	1	22½	1	24
100 марокъ нѣмецкихъ	57	40	58	—
Серебро	99	50	100	50

Курсъ збôжа зъ дня 21 л. лютого 1881.

(*Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця червона	9	40	10	80
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	—	9	75
Ячмѣнь	6	—	7	25
Гречка	6	60	7	75
Овесъ	5	50	6	50
Горохъ до варки	7	50	10	50
„ паст.	6	50	7	50
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	6	30	7	05
„ нова	5	20	6	—
Рѣпакъ зимовый	10	—	11	65
„ лѣтный	10	25	10	50
Ржѣй (Лянка)	9	60	10	25
Насѣнье ляне	11	—	11	50
Конюшина (передна)	20	—	49	—
Кминъ	25	—	26	—
Анижь	36	—	37	—
„ плоскій	36	—	37	

Для консументôвъ и торговельникôвъ

поручає

КАВУ

включно съ цломъ и опаковаиьемъ, **franco** на кожду почтову станцію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ.

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2.—	Въ пачкахъ à 4½ кило netto.
1а великозерниста Куба	„	1.90	
1а арабска правдива Мокка	„	1.70	
1а найлучша Ява	„	1.55	
1а досконала Pio	„	1.35	
1а найлучша Порторико	„	1.70	
1а Ст. Доминго	„	1.55	
1а найлучша Сантосъ	„	1.50	

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (1—10)

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2. пріймае всякй дотычащй роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнй гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляеся зарôвно науки крою.

(8—15) **І. Юркевичъ.**

Важне для Дамъ.

На карнавалъ! На карнавалъ!

НАЙБôЛЬШИЙ И НАЙДЕШЕВШИЙ

МАГАЗИНЪ НОВОСТИ И КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ

J. KÜHMAYERA НАСЛѢД.

улиця Гетманьска ч. 4 во Львовѣ.

Сукнѣ балевй ôтъ зл. 15 до зл. 50.
Сукнѣ шовковй на замовленя ôтъ зл. 50 до зл. 150.
Entrée de bal ôтъ зл. 5 до зл. 50 и цвѣты паризкй.
Костюмы вовняній ôтъ зл. 10 до 80.
Плащѣ зимовй ôтъ зл. 12 до зл. 100; такожь
Великій выбôръ матерій на лôктѣ.

Замовленя выконуємо въ якъ найкоротшôмъ часѣ. Взорцѣ на жаданье розсылаеся gratis и franco. (6—6)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границію звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (7—10)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 13. Львôвъ, Субота 14 (26) лютого 1881. **Рочникъ II**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Выборы.

Въ справѣ выборôвъ посла соймового зъ округа выборчого Коссôвъ-Куты и посла до рады державнои зъ округа Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ одержуємо зъ провинціи численнѣ голосы, котрѣ ôтносятся по части до квалификаціи ставляныхъ кандидатôвъ, по части до самои акціи выборчои. Не дасться заперечити, що оба що ино згаданѣ округи належатъ до найбôльше загроженыхъ и що теперѣшный живѣйшій рухъ загалу Русинôвъ совсѣмъ єще не дає поруки успѣшнои акціи выборчои въ обохъ тыхъ округахъ. Кандидатура коссôвского старосты Сабата вже доси объявилася тякими сумными фактами, пôднесеными въ рускихъ часописяхъ, що можемо бути приготованѣ на ôтновленье року 1879. Въ львôвскôмъ окрузѣ обвѣстила вже навѣть „урядова“ Gazeta lwow. кандидатуру польскои стороны, а польскѣ дневники не безъ зрозумѣлои для насъ интенціи пôдносятъ, що ихъ кандидатъ єсть заможный чоловѣкъ и має великѣ добра въ львôвскôмъ повѣтѣ. До того єще причиняєся, що повѣты выборчои групы Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ такъ по близости до центра польскои агитаціи якъ и по рôжнородности своихъ елементôвъ суть наряженѣ на найнеприхильнѣйшѣ для насъ вплывы. Съ тыми трудностями и перепонами повинны Русины добре числитись, щобъ бодай морально выйти побѣдоносно. Справедливо прикладаютъ надôсланѣ намъ голосы велику вагу до квалификаціи кандидатôвъ. Однакожь обговоренье квалификаціи поодинокихъ личностій повинно ôтбутись въ крузѣ самыхъ выборцѣвъ. Обовязокъ посольскій єсть середъ нынѣшныхъ обстоятельствъ однымъ зъ найтяжшихъ, а почутье того обовязку, свѣдомôсть тяжкои задачѣ и способности єи успѣшного сповненя — повинно бути єдиною мѣрою якъ въ ставленю такъ и въ пріймаю кандидатуры. Послованье перестало бути полемъ для амбицій, а сталося полемъ тяжкои працѣ для добра народа. Не сомнѣваємося, що тыми поглядами руководятся такъ выборцѣ дотычащихъ округôвъ, якъ и центральнѣ руководителѣ. Однакожь при тôмъ всѣмъ мусимо звернути увагу на дотеперѣшну оспалôсть, а по части и розсѣянôсть нашои акціи выборчои. Незабуваймо, що нашѣ противники стоятъ вже готовѣ до бою, тымъ часомъ коли мы єще доперва починаємо готовитись. Кромѣ того слѣдовалобы выстерѣгатися всякого можливого обаламученя черезъ оголошуванье и ôткликуванье кандидатуры, якъ сталося се съ кандидатурою кр. Шведзицкого (теперь зновъ ôткликанои), особливо, єсли се выходитъ ôтъ секретаріяту „Рускои Рады“, котрый ачейже не може звинятись несвѣдомостію того, що ухвалено або неухвалено въ „Рускôй Радѣ“.

Однакожь найважнѣйшою рѣчію єсть пôсля нашои гадки тоє, щобы рускѣ кандидаты по примѣру дра Добряньского станули передъ выборцями и тутъ не поперестаючи на загальнôмъ увѣреню о своѣмъ патріотизмѣ ясно высказали програму замѣренои дѣятельности посольскои, значенье заступництва интересôвъ нашого селяньства и ихъ ôтмѣннôсть ôтъ интересôвъ тои групы, котра, хочь стоитъ далеко ôтъ интересôвъ загалу, а именно руского народа, мимо того все и всюда накидаєся на заступника селянъ. Настала пора поставити нашу политику ясно передъ очи самого народа, розбудити въ нѣмъ повне чувство и розумѣнье самозбереженя, пôднести и пояснити єго жизненнѣ справы, пôддати политику и стремленя другои стороны пôдъ основу, предметову критику, выявити рôжницѣ роздѣляючѣ одну сторону ôтъ другои и такъ освѣдомленыхъ выборцѣвъ завôзвати до выборчои урны, щобы они самѣ съ повною свѣдомостію рѣшали о своѣй будущôй доли, о скôлько она зависитъ ôтъ парляментарного заступництва. Се муситъ бути необходимымъ условіємъ всякои выборчои акціи нашои. Можутъ тогды насъ теторизовати, насиловати, осквернювати и грубою силою вымусити результатъ выборôвъ противный нашимъ народнымъ интересамъ — але при тôмъ всѣмъ и мимо того останеся по нашôй сторонѣ побѣда моральна, а навѣть евентуальна неудача самого выбору станеся тогды спружиною нового жития, нового освѣдомленя, нового оживленя и скрѣпленя нашого народа. Тожь пригадуємо на ту такъ многоважну сторону нашои акціи выборчои, а въ интересѣ народнои справы взываємо, щобы кандидатъ одного и другого выборчого округа станувъ передъ выборцями и живымъ словомъ оправдавъ свою кандидатуру.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

III.

(Дальше.)

Тую пôдставу до обчисленя минимальнои цифры, о яку селяньску посѣлôсть укривджено, маємо собѣ дану добровôльно черезъ противну сторону, с. є. черезъ бôльшу посѣлôсть, взглядно черезъ идентичнѣ съ єи заступництвомъ комисіи шацунковѣ вразъ съ попираючимъ єи п. министромъ скарбу.

Мы знаємо именно зъ попереднои статіи (часть II, табл. Г.) и нынѣшнои примѣтки до таблицъ Д., що стосунокъ вартости доходу зъ лѣса до такогожь доходу прочихъ культуръ означено въ трехъ районахъ краю неоднаково, значитъ поводованося въ тôмъ взглядѣ выключно интересомъ и бôльшимъ або меншимъ егоизмомъ бôльшостій комисійныхъ. Порôвнуючи той довôльно, въ львôвскôмъ районѣ якъ 100 (= лѣсъ): 450 (проч. культ.), въ тернопôль. якъ 100 : 495, а въ краковскôмъ якъ **100 : 253** означеный стосунокъ, мы пôзнаємо, що взглядно найменше клясового егоизму або що на одно выходитъ, найменше несправедливости оказала комисійна бôльшôсть краковского району, такъ що мы, маючи тôлько до выбору помежи тыми трема **заперечаючими собѣ взаимно** нормами, можемо выбрати тôлько тую послѣдну, краковску, яко взглядно найбôлизшу до (розумѣєся завсѣгды по шляхотски понятои) справедливости.

Але и о тôй, въ краковскôмъ районѣ остаточно принятôй пропорціи (100 : 253) знаємо, що она первѣстно, с. є. закимъ п. де Дунаєвскій зôставъ министромъ скарбу, выглядала троха ôтмѣнно; теперь бо она мѣститъ въ собѣ вже знижку въ высокости 18% лѣсови противъ другихъ культуръ черезъ теперѣшного министра скарбу признану, а признану (якъ выказано въ попереднôй статіи) не тôлько безъ ніякои раціи и — пôсля слôвъ офиціяльнои интерпретаціи — лишь щобы ш. властителѣвъ лѣсôвъ „пожалувати“ (oszczędzić), — але надто: понадъ найидеальнѣйше pium desiderium пп. Ястржембскихъ, и понадъ узнанье краєвыхъ (якъ знаємо, также неворогôвъ бôльшои посѣлости, а противно) комисій.

Не робимо отже ничого, якъ тôлько привертаємо назадъ стосунокъ черезъ самыхъ бôльшихъ посѣдателѣвъ въ краєвыхъ комисіяхъ помежи лѣсомъ а др. культурами означеный, — коли той 18% кладемо назадъ на тоє саме мѣстце, въ ôтки єго п. министеръ такъ безпотрѣбно рушивъ: с. є. до цифры, котра въ нашôй пропорціи (100 : 253) лѣсъ представляє.

Такимъ способомъ представляєся дѣйстный, черезъ саму противну, интересовану сторону означеный, взглядно найсправедливѣйшій стосунокъ помежи катастральнымъ доходомъ зъ лѣса, а такимже доходомъ прочихъ культуръ, якъ **118 : 253**. Обчисленый на тôй пôдставѣ доходъ зъ лѣса и прочихъ культуръ въ всѣхъ трехъ районахъ буде представлявъ версію зъ трехъ собѣ взаимно заперечаючихъ, взглядно найправдивѣйшу, черезъ компетентнѣ комисійнѣ бôльшости въ горы узнану, а рôжниця, яка въ порôвнаня того въ сей способъ на взглядно-найсправедливôйшôй офиціяльнôй пôдставѣ обчисленого доходу, съ доходомъ катастральнымъ, нынѣ дѣйстно въ житье введеным, (а въ таб. Е. выказанымъ), — рôжниця, кажемо, яка зъ того порôвнаня єще таки на некористь селянъ въ тôмъ нововведенôмъ катастрѣ окажеся, буде представляти безперечно — пошукувану нами **минимальну** цифру укривдженя селяньскои посѣлости.*)

Цѣле тоє обчисленье мы мусимо — помимо єго нудоты — въ очахъ читателя перепровадити обавляючись, що инакше выслѣдокъ не бувбы ни вѣродостойнымъ, ни зрозумѣлымъ.

Ж.

Выказаный стосунокъ 118 (лѣсъ) : 253 (прочѣ культ.), коли єго для упрощеня дальшого рахунку замѣнимо**) на процентовый, рôвнаєся стосункови **46⁶/₁₀** : **100**, а въ нѣмъ цифра 100 представляє незмѣнену цифру доходу прочихъ культуръ пôсля нового катастру, яко норму, а цифра $46^{6}/_{10}$ власне тую пошукувану нами цифру, до котрои дохôдъ лѣса въ поодинокихъ районахъ мусимо пôднести, щобы осягнути згадане минимумъ справедливости. Практика тоє объяснитъ близше, и такъ:

Въ краковскôмъ районѣ, якъ знаємо зъ таблицѣ Г. (съ поправкою въ нынѣшнôй части, табл. Д.: примѣтка), выноситъ пôсля нового катастру пересѣчный дохôдъ 1 морга прочихъ культуръ: 2 зр. $28^{1}/_{4}$ кр.; въ львôвскôмъ районѣ (таблиця Г.): 2 зр. $22^{3}/_{4}$ кр.; въ тернопôльскôмъ: 2 зр. 77 кр. Признаючи тѣ цифры нормальными, шукаємо до нихъ ôтповѣднои цифры лѣса (х.), котрый до нихъ має ôтноситися, якъ $46^{6}/_{10}$: 100; и такъ именно:

*) Розумѣєся: въ ошацованю доходу, въ утвореню нового катастру що до самого податку, то дотычнѣ даты знайдемо доперва на пôдставѣ датъ катастрального доходу, о котрѣ теперь намъ ходитъ.

**) За помочію такои операціи:

$$\frac{118}{253} \times 100 : \frac{253}{253} \times 100.$$

И.

Дохôдъ взглядно-найсправедливѣйшій

(пôсля власного признаня комисій).

	Львôвскій районъ		Тернопôльскій районъ		Краковскій районъ		Цѣла Галичина разомъ			
	бôльша пос.	мала пос.	бôльша пос.	мала пос.	бôльша пос.	мала пос.	бôльша посѣл.	мала пос.	об посѣлости	зр.
	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.		
Лѣсы	1,605.962	116.561	1,268.837	67.088	823.453	198.131	3,698.252	381.780	4,080.032	
Прочѣ культуры (якъ таб. Е.)	1,813.000	6,180.000	2,539.000	6,245.900	1,360.000	4,746.000	5,712.000	17,171.900	22,883.900	
Разомъ всѣ культуры	3,418.962	6,296.561	3,807.837	6,312.988	2,183.453	4,944.131	9,410.252	17,553.680	26,963.932	
Порôвнуючи остаточну (головну) суму зъ того рахунку выплываючу: съ сумою головною для Галичины остаточно и незмѣнно установленою: показуєся надвышка надъ потребу о $6^{69}/_{100}$%, о котру отже всѣ сумы треба знижити:*)									26,963.932 25,160.000	
— $6^{69}/_{100}$% надвышки	228.728	421.240	254.744	422.339	146.073	330.762	629.545	1,174.341	1,803.800 ($6^{69}/_{100}$%)	— 1,803.800
лишаєсь зредуковany дохôдъ:	3,190.234	5,875.321	3,553.093	5,890.649	2,037.380	4,613.369	8,780.707	16,379.339		25,160.000

Въ крако̂вскко̂мъ районѣ. X : 2 зр. 28¼ кр. = 46⁶/₁₀ : 100, зъ чого до̂стаємо x (дохо̂дъ лѣса) = **1 зр. 6⁶/₁₀ кр.** (намѣсть протекціональныхъ 90 кр.);

въ льво̂вскко̂мъ районѣ. X : 2 зр. 22³/₄ кр. = 46⁶/₁₀ : 100, або̂ x (дохо̂дъ 1 м. лѣса) = **1 зр. 3⁸/₁₀ кр.**, (намѣсть протекціональныхъ 49⁹/₁₀ кр.);

въ тернопо̂льскко̂мъ районѣ. X : 2 зр. 77 кр. = 46⁶/₁₀ : 100, або̂ x (лѣсъ) = **1 зр. 29³/₁₀ кр.** (намѣсть протекціональныхъ 56⁶/₁₀ кр.).

Помноживши тѝ цифры зъ дотычными о б ш а р а м и лѣсо̂въ (табл. Д.), а цифры прочихъ культуръ лишаючи (якъ зъ попереднього розумѣєсь) незмѣненными, якъ въ таблици Е., до̂стаємо:

(Гл. таблицю **И.** и понизшу примѣтку).

Зъ поро̂внаня тыхъ взглядносправедливыхъ циферъ доходу маючихъ повну повагу признаня противнои, интересованои стороны (комисійныхъ бо̂льшостій) за собою, съ цифрами новоуставленого дѣйстного катастру (табл. Е.), яке представляє слѣдуюча таблиця К., знаходимо пошукуване минимумъ:

К.
(По̂рівнаньє.)

	Льво̂вскій районъ		Терно̂льскій районъ		Крако̂вскій районъ		Цѣла Галичина разомъ	
	бо̂льша посѣл.	мала пос.	бо̂льша посѣл.	мала пос.	бо̂льша посѣл.	мала пос.	бо̂льша посѣл.	мала пос.
	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.	зр.
Дохо̂дъ якій *повинен бути по взглядно̂й справедливости*	3,190.324	5,875.231	3,553.093	5,890.649	2,037.380	4,613.369	8,780.707	16,379.339
Дохо̂дъ якій *установлено* въ новѣмъ катастрѣ	2,585.000	6,236.000	3,094.600	6,275.000	2,056.000	4,914.000	7,735.600	17,425.000
Показуєся несправедлива *по̂двышка* несправедлива *знижка*	—	360.679	—	384.751	18.620	300.631	—	1,046.000
	605.234	—	458.493	—	—	—	1,045.107	—

Цифра 1,046.000 зр. представляє **минимумъ** укривдженя селянъ при новозаведено̂мъ катастрѣ, такъ якъ цифра 3,083.000 зр. представляє єго **максимумъ**; котра зъ тыхъ двохъ циферъ зо̂ближаєся бо̂льше до математичнои правды, лишаємо до осуду досвѣдови и розвазѣ читателѣвъ. Намъ натеперь досыть сконстатованого фактy, несправедливого **зниженя** катастрального доходу бо̂льшихъ посѣлостій о суму въ кождо̂мъ случаю значну, бо о 1½ до **3 миліоно̂въ зр.**, и ро̂вно несправедливого **по̂двысшеня** такогожь доходу селяньско̂й посѣлости о такужь саму значну суму 1½ до **3 миліоно̂въ зр.**

Таблиця К. показує намъ впрочѣмъ еще спеціяльно, що зъ тои м и н и м а л ь н и о н знижки 1½ миліона, — вся сума припадає на шляхту в с х о̂ д н о и Г а л и ч и н ы; а се впрочѣмъ о то̂лько годится съ дѣйстностію, що справдѣ (якъ мы бачили въ II части нашои студіи) в с х о̂ д н о-галицкій шляхоцкій комисіи не ставили собѣ въ своѣй акціи pro silva sua нія-кихъ границь, тогды коли ро̂вночасно дѣланье з а х о̂ д н о-галицкои шляхты оказує слѣды певного умѣркованя. Розумѣєся, не потребуємо тутъ зъ уваги на оказуючуся при краковскій б о̂ л ь ш о̂ й посѣлости маленьку по̂двышку: + 18.000 зр. — о̂ткликувати того, що сказано було въ попередно̂й статіи: що именно такожь и з а х о̂ д н о-галицка шляхта не уносилася тымъ своимъ умѣрковань ем ажь такъ далеко, щобы якои-такои з н и ж к и и для себе не роздобути. Колижь въ таблици К. показуєся мимо того у неи з в ы ш к а на го̂рше, то походитъ она зъ конечнои недостаточности м е т о д ы нашого обрахунку, до котрого мы — не маючи иншого безпарціяльного суперарбитра — приняти мусѣли за по̂дставу **взглядно** найсправедлившу, — власне поданя комисій з а х о̂ д н о-г а л и ц к и х ъ.

(*Дальше буде.*)

ДОПИСЬ.

Зъ Коломыѣ д. 19 лютого. (*Кто розгрѣшує? кто дразнитъ?*) По бо̂льшо̂мъ движеню, якъ въ минувшо̂мъ роцѣ межи коломыйскими Русинами об ъ явилося, слѣдуютъ сего року секатуры рускои интелигенціи. Не подобалося нашимъ противникамъ, що въ минувшо̂мъ роцѣ устроєно въ сали касина ресурсы вечеръ декляматорско-музикальный въ честь Шевченка, котрый прехорошо выпавъ и навѣть зъ стороны недруго̂въ рускои народности за удачный узнано, а все таки до закиду щось найшлося. Сказано тогды сейчасъ по вечерѣ то̂мъ: „чому хоть одну пѣсеньку польску не заспѣвано“. Въ минувшо̂мъ роцѣ завязалося перве руске литер.-драматичне товариство для лучшого розвою рускои драматичнои литературы, а въ загалѣ для ширеня устного рускаго слова черезъ представленя аматорскій театральній. Въ минувшо̂мъ роцѣ устроили Русины фестинъ народный на Вербѣжи на памятку знесеня паньщины д. 3 (15) мая. Дальше въ вересню отворено зъ рускои стороны выставу господарско-промыслову, котру мимо всякихъ перешкодъ зъ стороны польскои посѣтивъ Цѣсарь и Архикнязь Райнеръ. Въ то̂мъ мѣсяци о̂тбулося загальне зо̂бранье общества им. Качковского, дальше о̂тбулися въ аренѣ на пляцу выставово̂мъ першій зо̂боры академико̂въ рускихъ зъ всѣхъ университето̂въ австро-угорскои монархіи. 29 листопада святкували всѣ товариства руски въ Коломыѣ торжественно столѣтнії роковины вступленя на престолъ Цѣсаря Іосифа II. Въ вечерѣ музикально-литературно̂мъ въ то̂й цѣли устроєно̂мъ беруть солидарно участь всѣ сословія рускій: духовеньство, урядники, учителѣ, мѣщане и селяне, войско такожь прилучилось до сего обходу патріотичного австрійского. Въ то̂мъ часѣ о̂тносятъ Русины побѣду на поли автономично̂мъ, именно выборы до рады повѣтовои дали 12 рускихъ голосо̂въ зъ сельскихъ курій, а при выборѣ зъ мѣстъ Русины знову три голосы зыскали, такъ що теперѣшна рада повѣтова зъ бо̂льшости рускои складаєся. При ко̂нци року закуплено всѣми рускими товариствами въ Коломыѣ четверту часть пляцу и огорода, где була выстава господарско-промыслова на власно̂сть товариствъ, щобы на то̂мъ для рускаго народу памятно̂мъ мѣстци здвигнути До̂мъ Народный. То суть въ короткости поданій дѣйства рускаго народу въ Коломыѣ, сповненій въ минувшо̂мъ роцѣ. Не такъ много здѣлано, якбы по жизненно̂й силѣ и численности рускаго народу надѣятися можна, а предѣ и тое троха перелякало противнико̂въ рускои народности, бо дало имъ заразомъ по̂знати, що рускій наро̂дъ буде мо̂гъ самъ собою управляти и що въ коротко̂мъ часѣ опѣкуны теперѣшній єго повнолѣтнымъ узнати мусятъ. Щобы тое такъ скоро наступило, треба еще на якійсь часъ житье руске придужити. Причиною рускаго народного движеня есть, розумѣєся, руска интелигенція яко проєвѣчена верства рускаго народу, именно священики, урядники, учителѣ. Треба проте интелигенцію застрашити, змусити ей до мовчаня, до бездѣльности, а маса народу по̂ддасться добровôльно вынародовленю.

По секатурахъ противъ священьства забранося до секатуры другого стану интелигенціи рускои, до учителѣвъ гимназіяльныхъ. Зъ початку посылаются тайно доносы до краєвои рады школьнои, пишутся всякого рода сплетнѣ, щобы то̂лько клеветати безъ по̂дставы, а понеже тіи доносы мало що помагали, закликано до помочи прасу польску, помѣщаючи кореспонденціи въ польскихъ письмахъ, представляючій въ ложно̂мъ свѣтлѣ тутешныхъ учителѣвъ гимназіяльныхъ. Въ одно̂й кореспонденціи до „Dzienik-a polsk-ого“ пишеся межи иншими: „Rada szkolna nasyła od jakiegoś czasu samych russkich nauczycieli dla szerzenia agitacyi moskiewskich.“ Понеже польска праса въ своихъ донесеняхъ бо̂льше звертала и звертає уваги на себе, нѣжь руска, протоє незабавомъ на три дни передъ ко̂нцемъ першого курсу шко̂льного въ гимназіи зъявляєся ненадѣйно гимназ. инспекторъ на люстрацію, а властиво на комисію и то на учителѣвъ. По дводневно̂й люстраціи забрався п. инспекторъ до переслухованя трехъ учителѣвъ, пп. Г., П. и Р. Ходило тутъ власти о тое, щобы пересвѣдчитися черезъ инспектора, много правды єсть въ доносахъ тайныхъ посыланыхъ до рады школьнои, будьтобы Русины-учителѣ въ якійсь agitacye moskiewskie бавилися. Понеже у насъ все, що дѣєся для розвою рускаго языка и просвѣты рускои народности въ Галичинѣ, хотяйбы въ найлегальнѣйшихъ границяхъ, навѣть въ дусѣ патріотично̂мъ австрійско̂мъ, якъ тое мало своє мѣстце въ обходѣ памяти цѣсаря Іосифа II, понеже тое все называєся „московскою агитацією“, ничого дивного, що и всякій выступъ найлегальнѣйшій учителя-Русина съ якимъ нибудь о̂тчитомъ найневиннѣйшимъ, ба навѣть цѣлкомъ льояльнымъ для панующои династіи, противниками рускои народности называєся въ нашо̂мъ коронно̂мъ краю прямо „московскою агитацією“.

(*Конецъ буде*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 114-е засѣданье палаты послôвъ о̂тбулося 22 с. м. Передъ приступленьемъ до порядку дневного выбрано выдѣлъ до змѣны ординаціи выборчои, котрый тогожь дня уконституовався, выбравши предсѣдателемъ гр. Гогенварта, заступникомъ Хлюмецкого. На порядку дневно̂мъ було продовженье першого читаня внесеня пос. Джіованелли о розвязаню д о т е п е р ѣ ш н о и ц е н т р а л ь н о и к о м и с і и для податку грунтового. По досыть ожившено̂й дебатѣ рѣшила палата бо̂льшостію голосо̂въ передати внесенье посла Джіованелли до выдѣлу податкового съ тымъ препорученьемъ, щобы проектъ закона якъ найспѣшнѣйше предложивъ палатѣ.

Дальше зъ порядку дневного слѣдовала дебата надъ внесеньемъ Л и н б а х е р а о з н и ж е н ь е о б о в ѣ з к о в о г о ч а с у н а у к и. Пос. Тавше въ именѣ меншости промовлявъ противъ внесеня бо̂льшости (Линбахера), а за внесеньемъ меншости. О̂нъ доказувавъ, що дѣти учатся то̂лько de nomine 8 лѣтъ, на дѣлѣжь часъ науки тревае по о̂тшибненю всякихъ ферій то̂лько 4 роки. Дальше говорнвъ, що наро̂дъ ческій, котрого о̂нъ заступае, не хоче обмеженя часу науки, а то̂лько улекшеня. А таке улекшенье перевелобыся дѣйстно въ той спосо̂бъ, колибъ рады школьній повѣтовій одержали порученье, интересы школьній годити съ интересами льокальными жителѣвъ. Потôмъ забравъ голосъ пос. К в и ч а л я за внесеньемъ Линбахера и выступивъ противъ пос. дра Промберa, котрый закинувъ, що внесенье Линбахера нарушае найсвятѣйше добро Нѣмцѣвъ, державный законъ о народныхъ школахъ, и робитъ зъ Австріи игровищне мѣстце реакційныхъ идей. Пос. Квичаля боронитъ того погляду, що рѣшенье въ справѣ зниженя часу обовязковои науки належитъ о̂тдати **у**ставодавству поодинокого краю. Тымъ совсѣмъ не нарушится *§. 11 lit. i* законо̂въ основныхъ, по̂сля котрого всякій ухвалы дотычачій засадничихъ постановъ шко̂льництва народного належать до компетенціи рады державнои. Значитъ, въ сѣмъ случаю, до ухвалы внесеня Линбахерового не потреба ²/₃ голосо̂въ. На то̂мъ перервано дебату надъ внесеньемъ Линбахера.

Вся лѣвиця однакожь годится на тое, що внесенье Линбахера мѣститъ въ собѣ змѣну конституціи. Длятого то лѣвиця ухвалила подати черезъ справоздателя меншости, Бера, своє заявленье, що цѣла партія вѣрноконституційна бачитъ въ принятю внесеня Линбахера простою бо̂льшостію (не ²/₃ голосо̂въ) нарушенье конституціи и длятого не зможе взяти участи въ спеціяльно̂й дебатѣ.

(*Въ выдѣлѣ до внесеня Гербста о языкахъ*) образивъ дръ Ригеръ дра Гербста и въ наслѣдство того всѣ вѣрноконституційній члены выдѣлу опустили салю нарадъ. Дня 22 с. м. зо̂йшовся зновъ цѣлый выдѣлъ и тутъ о̂тчитавъ дръ Ш а р ш м и д ъ въ имени вѣрноконституційныхъ заявленье: що вѣрноконституційнымъ честь не позволяє по авантурѣ зъ послѣдного засѣданя брати дальше участи въ парадахъ выдѣлу. Они однакожь предкладаютъ до принятя выдѣлови своє внесенье: „Рада державна заявляє, що выданье розпорядженя о pôвноуправненю языково̂мъ въ Чехахъ и Моравіи не усправедливило правительство подаными поводами въ о̂тповѣди на интерпеляцію Вольфрума; рада державна отже узнае потрѣбнымъ привернути въ интересѣ судовництва станъ, о̂тповѣдаючій законамъ“. Гр. Г о г е н в а р т ъ подавъ друге внесенье до ухвалы выдѣлу, а именно, що „розпорядженье о языцѣ зъ 19 цвѣтня 1880 ніякъ не переступае право розпоряджуваня, приналежне правительству и не стоитъ въ суперечности съ жаднымъ существуючимъ законо̂мъ“. Яко референта для того внесеня въ палатѣ послôвъ выбрано по зреченю Гавзнера пос. Гавельку. Внесенье Гогенварта принято при голосованю 14 голосами противъ 9; внесенье Шаршмида 14 гол. противъ 9 о̂ткинено. Пос. Вурмбрандъ заинтерпелювавъ мин. дра П р а ж а к а, якъ правительство глядитъ на справу языка державного. Министеръ о̂тповѣвъ, що державнымъ языкомъ de facto не єсть нѣмецкій, бо съ Дальмацією н. пр. само министерство кореспондуе въ италійско̂мъ языцѣ. Однакъ се то̂лько лично о̂тъ себе министеръ заявляє, бо правительство еще о внесеню Вурмбранда ніякъ не ухвалило. Презесъ дръ Грохольскій замкнувъ засѣданье; а на слѣдуюче засѣданье мався запросити правительство, щобы оно въ справѣ внесеня Вурмбранда свôй поглядъ высказало.

(*Выборъ кн. Пузыны*). На засѣданю выдѣлу легитимаційного дня 21 с. м. здававъ деп. дръ Веберъ справу о выборѣ кн. Пузыны и внѣсъ узнати єго выбо̂ръ н е в а ж н ы м ъ. При прочитаню однакожь єго справозданя показалась мала ошибка въ одно̂мъ взглядѣ, а именно закидъ, будьтобы въ Станиславовѣ три члены неналежачій до выборчои комисіи по̂дписали протоколъ, показався ошибочнымъ, а ошибка повстала зъ того, що на протоколѣ по̂дписъ рускихъ членôвъ комисіи разъ бувъ въ польско̂мъ языцѣ, другій разъ въ руско̂мъ. Пос. Ч е р к а в с к і й внѣсъ, щобы зо̂ взгляду на тое, що дотычачій акты писанi̇ въ двохъ языкахъ, польско̂мъ и руско̂мъ, придати дру Веберови еще одного помо̂чника знаючого руско̂й языкъ, на що згодились и самъ референтъ Веберъ и рускій посолъ сов. К о в а л ь с к і й. Помо̂чникомъ референта выбрано дра Юліяна Черкавского.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 20 лютого въ Петербурзѣ по̂дчасъ щорбчного торжества въ университетѣ старався одинъ студентъ правъ, Бернштайнъ, жидъ зъ роду, выголошеньемъ по̂дбурюючои промовы выкликати въ тако̂й урочистôй для университету хвили забуреньe. Ро̂вночасно почали зъ галерій летѣти на салю межи зо̂браныхъ студенто̂въ проклямаціи гектографованій. Ректоръ завôзвавъ студенто̂въ до привернення порядку, що студенты й учинили. Професоры Градовскій и Мартенсъ держали отвѣтній торжеству промовы. По̂дъ конець торжества о̂тспѣвали студенты имнъ россійскій. На торжествѣ присутствовавъ також министеръ просвѣты, Сабуровъ, котрый тактовнымъ своимъ выступленьемъ також причинився до того, що студенты такъ скоро привернули порядокъ. На то̂мъ торжествѣ обвѣщено студен-

---

*) Що зъ нашого обрахунку выйшла головна сума значно б ô л ь ш а надъ дѣйстну, се природно выплываєзъ того, що мы п ô д в ы с ш и л и дохо̂дъ зъ лѣса, лишаючи ро̂вночасно дохо̂дъ прочихъ культуръ незмѣненый. Ро̂вноприродне и тое, що мы, щобы назадъ незмѣнну головну суму 25,160.000 о̂тзыскати, редукуємо в с ѣ цифры о о̂тповѣдный (6⁶⁹/₁₀₀ %) процентъ: есть се тая сама операція, котру зробила централь на комисія по̂дъ вплывомъ дра Дунаєвского, — съ тою то̂лько з а с а д н и ч о ю р ô ж н и ц е ю, що они оказуючуся загальну н а д в ы ш к у не роздѣлили, якъ мы, и якъ наказувала елементарна справедливôсть, на в с ѣ х ъ б е з ъ в ы н я т к у к о н т р и б у е н т ô в ъ (по 6⁶⁹/₁₀₀ %), що далося ро̂вно легко перепровадити, — а обдарували нею — в ы к л ю ч н о л ѣ с ы.

тамъ, що обмеженя статуту университетского зъ р. 1863 черезъ попереднього министра просвѣты гр. Толстоя зносятся. Сего року студенты университетскій устроятъ баль, першій отъ 15 лѣтъ вже, на котрый збираєсь якъ найчисленнѣйше доборне товариство петербурске, щобъ тымъ чиномъ заявити свою симпатію до реформъ въ дусѣ бо́льшои либеральности.

Франція. Дня 21 лютого сталися въ французкомъ парляментѣ факты дуже важній для Франціи и характеризуючій дуже добре цѣле француске парляментарне житье въ противности до парляментаризму н. пр. въ Нѣмеччинѣ нодъ самовольнымъ правленьемъ Бисмарка. Якъ звѣстно, выдана недавно синя книга англійска мѣститъ въ собѣ много цѣкавыхъ матеріяловъ для справъ всходныхъ. Межи иншими въ книзѣ надрукованій депешѣ амбасадора англійского въ Атенахъ о томъ, що мовльбы то французкій министры (министеръ войны и внутрѣшныхъ дѣлъ) обѣцяли Греціи 30.000 карабиновъ и способныхъ офицеровъ для веденя войны съ Турцією. Ти депешѣ зробили въ Франціи велике враженье. Радикальній послы рѣшили на найблизшомъ засѣданю поднести въ томъ взглядѣ интерпеляцію, формально противъ тыхъ двохъ министровъ, а на дѣлѣ противъ самого Гамбетты, котрого всѣ привыкли вважати моральнымъ провоникомъ теперѣшного кабинету. Интерпеляцію почавъ презесъ клюбу радикаловъ, Деве. Онъ запытавъ, чи правда се, що пише англійска синя книга, для чого министры передъ палатою заявляютъ о своемъ мирномъ успособленю, а поза плечима палаты готовлятъ войну и чому на конець о томъ дѣлѣ совсѣмъ не згадуютъ въ жовтой книзѣ? На тую интерпеляцію отповѣвъ министеръ Ферри, що дѣло се въ англійскихъ депешахъ дужо пересаджене. Греція удавалась до всѣхъ державъ съ просьбою о оружіе и офицеровъ, але тогды еще никто не думавъ про войну. Таку депешу Греція прислала й до Франціи, просячи о 25.000 оружій. Министеръ войны отповѣвъ на тую депешу, що онъ сповнитъ просьбу Греціи, коли президентъ ренублики и другій министры на те згодятся. Однакъ на радѣ министерскій просьбу Греціи откинено, щобъ не выкликати непорозумѣнь. Се выясненье приняли радикалы съ видимымъ вдоволеньемъ, коли въ томъ Ферри дальше въ своей бесѣдѣ сказавъ, що за Макъ-Магона министеръ войны Сисси надавъ бувъ одному отдѣлови властій войсковыхъ повномочіе, продавати выйшовшій зъ ужитку матеріялъ воєнный (оружіе и прочу муницію) безъ попереднього запытаня правительства. Такимъ чиномъ давнѣйше правительство продало звышь 21 милионовъ старыхъ карабиновъ и муницій. Теперѣшне правительство не знало о томъ зъ разу нично, а коли дозналось, сейчасъ заказало таке неправне поступованье. Таке объявленье министра Ферри выкликало великій розрухъ межи бонапартистами. Тогды радикалъ Паскаль Дипро выступивъ прямо съ обвиною противъ Гамбетты, що онъ и его пріятелѣ становлятъ „таемне правительство“ въ краю, що Гамбетта робитъ пресію на всѣхъ найвысшихъ урядниковъ и министровъ. Розрухъ въ палатѣ счинився неописаный. Гамбетта давъ самъ собѣ слово и вступивъ на трибуну. Онъ старався скрыти своє взрушенье, але тое ему не довго удалося. Розпочавъ свою бесѣду отъ того, що опрокинувъ всѣ закиды, якій его неприхильники зводятъ на его особу. Се все — маневры передвыборчій. Онъ отверто скинувъ зъ себе отвѣчательность и за берлиньскій трактатъ и за грецку мисію ген. франц. Томассена, за дульциньску демонстрацію фльотъ и т. д. Онъ говоривъ все съ взглядомъ на зближаючіся выборы, такъ що всѣ часописи его бесѣду вважаютъ именно „голосомъ до выборцѣвъ“. Враженье бесѣды Гамбетты було дуже велике, такъ якъ она була выголошена съ такою живостію и такъ сильнымъ выбухомъ чувства, якого давно вже не выдали у Гамбетты.

Нѣмеччина. Въ пруской палатѣ нановъ все еще нема супокою. Ледво переминула перепалка межи кн. Бисмаркомъ а Кампгавзеномъ, и палата, послушна воли желѣзного канцлеря, приняла урядовый проектъ о зменшеню безносередныхъ податковъ, коли въ томъ при дебатѣ надъ уставою о приналежности властій громадскихъ зайшли новій, не менше несподѣваній сцены. Зайшло о §. 17 того проекту, въ котромъ означено, кто має вести надзоръ надъ урядами громадскими. Урядовый проектъ тои уставы назначавъ надзоръ ляндратамъ, але палата послововъ змѣнила той параграфъ въ дусѣ бо́льшои автономіи, а именно, щобъ надзоръ надъ урядами громадскими належавъ до выдѣловъ повѣтовыхъ. Подъ обраду палаты нановъ прійшовъ отже той параграфъ въ такой формѣ, якъ приняла его палата послововъ, але супротивъ того поставивъ посолъ Кляйстъ-Ретцовъ внесенье урядового проекту. Министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ, гр. Айльенбургъ, выступивъ въ оборонѣ тои формы параграфу, яку надала ему палата послововъ, хотяй впередъ самъ бувъ еи противный. Але коли мин. гр. Айльенбургъ скончивъ свою бесѣду, выступивъ совѣтникъ правительственный Роммель и извиняючи кн. Бисмарка, котрый не могъ явитись на засѣданье зъ причины слабости, отчитавъ въ имени канцлеря заявленье, въ котромъ канцлерь рѣшучо выступае противъ того, щобъ надзоръ надъ урядами громадскими мали мати выдѣлы повѣтовій, а обстае за тымъ, щобъ поручити надзоръ ляндратамъ. При надзорѣ колегіяльномъ (выдѣловъ повѣтовыхъ) — аргументуе Бисмаркъ — погляды поодинокихъ сторонництвъ вызначатся при надзорѣ дуже рѣзко, тымъ рѣзче, що при такомъ надзорѣ одиниця сама за себе не чуеся отвѣчательною за ухвалы цѣлои колегіи. Колижь надзоръ перейде въ руки одного чоловѣка и то отвѣчального урядника, тогды можна надѣятись, що взгляды партійній не будутъ мати мѣстця въ его урядованю. Се заявленье Бисмарка страшно обрушило всѣхъ послововъ палаты нановъ, а особливо самого министра Айльенбурга; бо зъ отчитаного заявленя кн. Бисмарка видно було совсѣмъ ясно, що въ министерствѣ панує цѣлковита суперечность думокъ и направленій. Палата нановъ не знала, що съ тымъ фантомъ учинити; засѣданье замкнено и предложенье кн. Бисмарка передано до комисіи. Министеръ же Айльенбургъ того таки дня подався до димисіи. Се дѣло, хотяй и не несподѣване, наробило и ще доси робитъ много шуму въ цѣлой пруской печати. Газеты горячо обсуджуютъ поводы, для котрыхъ Бисмаркови саме теперь прійшла охота высадити Айльенбурга зъ министерскои посады. Айльенбургъ, чоловѣкъ образованый и зъ высокого роду, характеру хоть и не податливого, а все таки лагодного. Онъ всюда и завсѣгды старався лагодити та мѣркувати занадто шорстке поступованье канцлеря. При томъ же онъ при цѣсарскомъ дворѣ любленый може й не менше самого Бисмарка и неразъ давалися чути голосы, що по уступленю Бисмарка мѣстце его занявбы не кто иншій, якъ Айльенбургъ. Але Айльенбургъ аристократъ и консерватистъ, мабуть не згоджувався съ Бисмарковыми „державно-соціялистичными“ (staats-sozialistisch) плянами и вже впередъ кольска разовъ высказувався хоть дуже умѣрковано та посередно противъ Бисмарковои политики. Отже теперь, коли становище Бисмарка сильне, коли онъ въ пруском соймѣ краевомъ отверто заявивъ, що остане на своемъ становищу, доки самому цѣсареви не будо угодно его откликати, — теперь онъ, видко, рѣшився на: або Бисмаркъ, або Айльенбургъ. Старый цѣсарь Вильгельмъ не радъ бы розстатись ни съ однымъ ни съ другимъ и въ першой порѣ откинувъ димисію Айльенбурга. Але роздоръ зайшовъ за далеко: Бисмаркови съ Айльенбургомъ въ однóмъ министерствѣ годѣ вже бути и дѣло сими днями муситъ рѣшитися. Тымчасомъ кн. Бисмаркъ слѣдуючого дня явився на засѣданю палаты нановъ и старався направити свой поступокъ заявляючи, що межи нимъ а Айльенбургомъ що до матеріяльныхъ питань нема рожницѣ, що вчорашне заявленье було только наслѣдствомъ непорозумѣня, котрого виною стався — правительственный комисарь, отчитавшій его заявленье, дане только для личнои инструкціи комисаря. „Es rast der See und will sein Opfer haben“ — кажутъ справедливо гдеякій Нѣмцѣ на тую дволичну тактику Бисмарка. Цѣсарь, цѣсаревичъ и другій высокопоставленій особы вымогли на разѣ хоть только на Айльенбургу, щобъ отложивъ свою димисію на часъ ажь по слюбѣ принца, котрый має отбутись на другій мѣсяць.

Греція. Въ хвили, коли представителѣ державъ въ Константинополи зобрались для залагодженя греческо-турецкого спору, правительство греческе вознало подъ оружіе резерву. На всякій случай есть то поступокъ провокаційный и немовь вымѣреный яко пресія на державы. Правительство греческе усправедливляе той свой крокъ тымъ, що покликанье резервы було вже давно рѣшене и годѣ було его довше откладати.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Бахорь въ повѣтѣ березовскомъ 100 зр. запомоги на обновленье церкви.

— **Програма вечера Шевченкового** на 2 л. марта есть слѣдуюча: 1) Лисенко. Жіймо, братя. Хоръ. 2) а) Доницетти. Il. Trovatore par R. de Vilbac. Выконаютъ п-а О. Ш. и п. Я И. б) Витвицкій. Коломыйка. Выконае п-а О. Ш. 3) Лисенко. На городѣ коло броду. Сольо. Отспѣвае п-ѣ Г. 4) Шторхъ. Ночный привѣтъ. Хоръ съ теноровымъ сольомъ. 5) Деклямація. 6) Вахнянинъ. Чи такая наша доля? Сольо теноровe. Отспѣвае п. М. 7) а) Воробкевичъ. Чого серце тужишь? Хоръ. б) Лисенко. Народна дума. Хоръ съ фортепяномъ. 8) Тальбергъ. Impromptu. Выконае п. Я. И. 9) Отто. Серенада. Квартетъ сольовый. 10) Лисенко. На що менѣ чорній брови? Сольо сопранове. Отспѣвае п-ѣ Г. 11) Лисенко. Завѣщанье Т. Шевченка. Сольо теноровe съ хоромъ. Выконае п. С. Ц. въ супроводѣ хору.

— **Гр. к. консисторія** розослала сими днями до деканатовъ апостольске освѣдченье, въ котромъ позволяеся нашимъ священикамъ носити колпаки при рожныхъ церковныхъ отправахъ.

— **Для погорѣлця Василя Диндина**, честного господаря и щирого патріота въ Тячи коло Болехова, зложили черезъ редакцію „Дѣла“: громада Новошинъ 5 зр., о. Фр. Колянковскій зъ Велдѣжа 1 зр. и о. И. Рожанькій зъ Липовицѣ 1 зр.

— **Войнилово**, 9 (21) лютого. У насъ, Богу дяковати, объявляеся житье межи нашими мѣщанами. Сими днями предложилисьмо прошенье съ статутами ц. к. Намѣстництву въ цѣли заложеня читальнѣ. Просимо всѣхъ честныхъ сусѣдовъ зъ окрестности, щобы приступили до нашои читальнѣ яко члены, а мы постараємося о добрій книжочки, зъ котрыхъ будете хосновати. Загляньте до насъ, якъ мы заходимось около просвѣты и здвигненя народа, а може за помочію Бога и у себе позакладаете читальнѣ. Маємо надѣю, що всѣ, котрымъ наше руске слово миле, послухаютъ нашого голосу. — *Въ имени основательвъ читальнѣ.*

— **Зъ Тысменицѣ** доносятъ намъ, що тамошній мѣщане завязуютъ нову читальню. Вправдѣ брацтво св. Николая, существуюче при мѣскій церквѣ, утримувало читальню для своихъ членовъ, однакъ она не могла належито розвинутись, тому що не мала окремого заряду и що суть еще иншій подобній брацтва при церквахъ филіяльныхъ. Зъ тои причины рѣшено на зборахъ брацтва, завязати руску читальню, до котрои моглибы належати всѣ мѣстцевій и околичній Русины. Принято статутъ читальнѣ посля проекту выданого товариствомъ „Просвѣта“ и выбрано комитетъ зложеный зъ 7 членовъ (т. е. зъ 1 священика, 3 мѣщанъ и 3 зъ свѣтскои интелигенціи), котрый має ввести тую читальню въ житье. Брацтво св. Николая ухвалило заразомъ, дати безплатне помѣщенье для читальнѣ въ своей каменици въ ринку, а всѣ 3 мѣстцевій священики заявили, що въ користь згаданои читальнѣ будутъ черезъ цѣлый великій постъ отчитувати акафисты. — Честь нехай буде людямъ доброи волѣ!

— **Подъ фалшивою адресою**. Gaz. Nar. звертаеся въ ч. 43 до насъ, щобы мы поясныли мнимый фактъ, будьтобы „въ ясельскомъ и кросняньскомъ повѣтѣ обѣгали въ гдекотрыхъ рускихъ громадахъ петиціи до россійского царя, щобы интервеніовавъ въ справѣ сервитутовъ. (!!) Судъ повѣтовый (котрый? Пр. р. „Дѣла“.) выточивъ слѣдство и приарештувавъ певного покутного писаря, котрый бувъ давнѣйше урядникомъ при старостве“. Не входячи въ тое, чи подана Gaz. Nar. вѣдомость есть правдивою, мы можемо только сожалѣти надъ демономаніею Gaz. Nar. котра не позволяе ей навѣть зъ власного представленя вытягнути совсѣмъ простои отповѣди, що авторомъ такого божевольного поступку могло бути только такъ обскурантне индивидуумъ, якъ покутный писарь, „бувшій урядникъ староства“. Gaz. Nar. ачейже сама недавно сконстатовала, що „всяка власть“ не находится въ рукахъ Русиновъ, що протое Русины не могутъ отповѣдати за дѣла „бувшихъ урядниковъ староства“. Тожь и запытанье звернене до насъ подъ фалшивою адресою, повинна Gaz. Nar. зректификовати на власну адресу.

— **Дефравдацію въ Стрыю** поповнивъ Іоанъ Викторъ Бейнаровичь, касіеръ мѣскій, котрый взявши урльопъ, опустивъ дня 19 л. лютого мѣсто, забравши съ собою 60.000 зр. За придержанье Бейнаровича призначено 500 зр. надгороды. Б-чь есть емигрантомъ.

— **Для біографіи Т. Шевченка** выслѣдивъ, якъ пишутъ „Турк. Вѣдомости“, п. Пянковъ новій матеріялы. Подчасъ свого побыту въ Казалинску найшовъ п. Пянковъ въ справахъ аральскои фльотиліи дуже цѣкавій вѣсти о побутѣ Шевченка въ неволѣ въ Казалинску. Вѣсти ти, яко матеріялы до біографіи нашого безсмертного кобзаря, будутъ напечатанй п. Пянковымъ въ „Туркестанскихъ Вѣдомостяхъ“.

— (*Д.*) **Вѣщуны весны**. Нѣмецка приповѣдка що до св. Матея: „Matheis, bricht Eis, — hat er keins, so macht er eins“, не дописала сего року, бо той патронъ ледовый (день его паде на 24 лютого посля лат. кал.) заставъ и лишивъ морозъ 8—9-степенный и можнабы о сегорочномъ радше сказати: Matheis, hat Eis, macht noch eins, bricht aber keins. Приповѣдка однакожь руска що до Стрѣтенія и буды медвежои позваляе сподѣватися скорои весны. Зъ Баваріи доносятъ, що тамъ появилися надъ рѣкою Таверою уже жайворонки.

— **О Бурсѣ стрыйскій** пишутъ намъ: Кождому, кто прочитавъ рочне справоздане Выдѣлу Бурсы стрыйскои въ попереднихъ числахъ „Дѣла“, впадае тое въ очи, що мѣстцевій и найблизшій сусѣды Стрыя, котрыхъ доля Бурсы стрыйскои найбольше обходити винна, найменше для тои бурсы жертвуютъ. Выказъ жертвъ вплынувшихъ на Бурсу стрыйску въ роцѣ 1880 доказуе явно, що: вынявши колька особъ зъ рускои интелигенціи стрыйскои, мѣщане стрыйскій и иншій жителѣ сего мѣста ничого о Бурсѣ не знаютъ; священики деканата стрыйского, зъ помежи котрыхъ чотыри въ Выдѣлѣ засѣдаютъ, и рускій громады тогожъ деканата въ роцѣ 1880 ничого на Бурсу не зложили; зъ околицѣ дрогобыцкои, найблизше Стрыя положеной, ани отъ священиковъ и рештy интелигенціи (урядниковъ и професоровъ), ани отъ рускихъ громадъ въ р. 1880 ничого на Бурсу стрыйску не вплынуло; зъ сторонъ Жидачева и Николаева, такожь и зъ сусѣдныхъ околиць Стрыя никто въ р. 1880 для Бурсы стрыйскои даткомъ не причинився; приходу зъ такъ званыхъ членьскихъ вкладокъ совсѣмъ не видати. Се мабуть головній причины, длячого такъ прикро приходитъ основати Бурсу въ Стрыю, отъ такъ давна задуману. А предсѣ, еслибы колись — що и въ найблизшой будучности моглобъ статися — тая Бурса въ Стрыю основаною и отвореною зостала, то никто инный, лише сироты и дѣти бѣдныхъ родичѣвъ зъ найблизшои околицѣ Стрыя булибы насампередъ въ той Бурсѣ умѣщенй. Кого жь тотій сироты и дѣты бѣдныхъ родичѣвъ близше обходити повинній, якъ не дотычныхъ отцѣвъ духовныхъ, котрій по званю свому покликанй суть до того, шобы дбали о долю бѣдныхъ и сиротъ. Подаю се до вѣдомости родимцѣвъ (сусѣдовъ стрыйскихъ), чей схотѣлибы щирѣйше занятися долею тои Бурсы, а хотѣвбымь такожь звернути на се увагу Выдѣлу сеи Бурсы, котрый маe статутами призначеный обовязокъ, пріймати членовъ и взывати до уплачованя рочныхъ вкладокъ.

— Дня 6 л. с. м. отбулися въ Коломыѣ **загальній зборы лит.-драматичного товариства**, на котрыхъ выбрано предсѣдателемъ п. Александра Агопсовича, заступникомъ о. Николая Лепкого, директоромъ п. Изидора Трембицкого, секретаремъ п. Теофиля Грушкевича, касіеромъ п. Адольфа Решитиловича, а членами Выдѣлу пп. Григорія Кульчицкого и п. Амвросія Галицкого, заступниками: п. Михаила Бѣлоуса и п. Альбина Блоньского. Товариство числитъ 50 членовъ, межи тыми 18 дѣйствуючихъ на сценѣ рускій. На розписаный конкурсъ прислано 5 штукъ драматичныхъ, котрій выбрана комисія має оцѣнити.

— **Населенье Прусъ** выноситъ посля найновшои конскрипціи зъ дня 31 л. грудня м. р. 27,260.331 особъ. Приростъ отъ року 1875 выноситъ 1,517.927 душь.

— **Епидемія сибирска** мала появитися въ Новочеркаску, на котру умерла вже одна особа.

— **Пожаръ** знищивъ недавно въ селѣ Березници коло Самбора 8 хатъ вразъ съ господарскими будынками. Кромѣ пары коній и 7 штукъ худобы утратили житье шестеро особъ, именно одинъ мужчина, одна женщина и четверо дѣтій.

— **Чортъ на явѣ въ бѣлый день**. Жителѣ Кракова бачили сими днями дѣйстного чорта косматого, съ фостомъ и рогами на головѣ, котрого провадивъ жандармъ въ бѣлый день черезъ мѣсто. Чортомъ тымъ бувъ войтъ зъ подъ Велички, а цѣла рѣчь такъ малася: Одна женщина выграла на льотеріи 300 зр., зъ тыхъ 200 помѣстила въ щадници въ Краковѣ, а решту задержала у себе. Въ ночи являеся у тои женщины чортъ и каже отдати собѣ грошѣ, божь грошѣ выграній на льотеріи суть предсѣ власностію нечистого. Настрашена женщина отдала 75 зр., котрій еи еще позостали, и призналася, що має еще 200 зр. въ Краковѣ. Чортъ наказавъ принести собѣ на другу ночь и тій грошѣ. Послушна баба удалась на другій день до Кракова по грошѣ. Здивованый урядникъ запытався еи, чому вже другого дня отбираe грошѣ. Тогды баба вызнала все, а урядникъ завѣдомивъ о томъ жандармерію, котра зачаившись на чорта, схопила его и припровадила до Кракова.

— **Число душь** въ Прешбургу посля новои конскрипціи выноситъ 48.284, отже о 1.744 душь больше, нѣжь въ 1869 роцѣ. Въ Инспруку выноситъ тое число посля новои конскрипціи 19.138 кромѣ 1384 головъ войска, отже о 2814 душь больше, нѣжь въ 1869 роцѣ. Мѣсто Темешваръ числитъ 33.320 душь; приростъ выноситъ тутъ 1097 душь. Великій Варадинъ має 32.029 душь, т. е. о 3.331 душь больше, нѣжь въ 1869 роцѣ. Берно числитъ около 82.000 душь (приростъ около 3.000 душь), Загребъ до 30.000 душь (приростъ 8.000), Грацъ 93.351 душь (приростъ 12.232), Знаимъ 11.715 душь, а Клягенфуртъ 17.500 душь.

— **Сербске министерство войны** замовило у фабриканта Мавзера 100.000 стрѣльбъ карабиновыхъ систему Мавзеръ-Миляновича, за котрій має заплатити въ 20 ратахъ въ протягу 3 лѣтъ.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 70) Всч. о. Струминьскій М. зъ Скварявы ôтъ себе 2 зр., ôтъ брацтва церковного 2 зр.,— разомъ 4 зр.; 71) Всч. о. Юзычиньскій Іоанъ зъ Борыничь ôтъ громады 10 зр.; 72) Всч. о. Давидовичь Юліянъ деканъ холоѣвскій парохъ Синькова ôтъ себе, брацтва церковного и парохіянъ Синькова 13 зр. 73 кр., ôтъ брацтва церковного и парохіянъ Волицѣ Барыловои 9 зр. 65 кр.— разомъ 23 зр. 38 кр.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскоѣ.

Каноничну институцію одержали: оо. Трылѣвскій Іосифъ на Будылôвъ дек. снятыньского, Дебельскій Николай на Ключѣвъ дек. пѣстыньского, Литвиновичь Северинъ на Серафинцѣ дек. городеньского.

Завѣдательства одержали: оо. Юстинъ Дворянинъ въ Марямполи, Іоанъ Малиновскій въ Вишневчику, Юстинъ Подлѣсецкій въ Лони, Володимиръ Глиньскій въ Поршнѣ, Михаилъ Баранъ въ Телячôмъ, Валерій Ганкевичь въ Калушу и Іоанъ Крижановскій въ Городищи.

Сотрудниками поставлени: оо. Даніилъ Бахталовскій въ Бережанахъ, Іоанъ Навроцкій въ Тернополи, Юліянъ Дуткевичь въ Конюхахъ, Володимиръ Ступницкій въ Коломыѣ.

Префектомъ духовнои семинаріи именованый зô стороны перемыскои консисторіи о. Амвросій Поляньскій.

До семинаріи духовноі принятый п. Теодоръ Еліяшевскій на 2 рôкъ богословія.

Въ терно на парохію Утѣховичи дек. нараѣвского принятѣ: оо. Константинъ Глѣбовицкій, Іоанъ Кобрыновичь и Стефанъ Стисловскій.

На конкурсъ розписана зъ днемъ 24 лютого капелянія Покропивна дек. бережаньского, наданя латиньского ординаріята; дотація 42 моргôвъ орного поля, 11 морг. сѣножати и 55 зр. 52 кр. конгр. додатку.

До рукоположеня архіерейского призначеный терминъ ня день 8 лат. марта; въ дôмъ пресвитерôвъ будутъ приниманѣ лишь тіи, котрѣ выкажутся реверсомъ якого пароха, що бере ихъ на приватныхъ сотрудникôвъ, або докажутъ, що маютъ удержанье, хотяй бы посады не отримали.

(Надôслане.)

Заявленье.

Позаякъ въ послѣдныхъ часахъ появилися що до поступованя Выдѣлу „Рускои Бесѣды у Львовѣ“ въ дѣлахъ театральныхъ, именно що до змѣны дирекціи рускаго народного театру вѣсти ложнѣ, уважае тойже Выдѣлъ за конечнôсть, ôтперти явно тенденційно розширювану ложь передъ ширшою публичностію и дати въ тôмъ взглядѣ поясненье.

Розписавши пôдъ конець року 1880 конкурсъ на дирекцію рускаго театру на рôкъ 1881, пôддавъ Выдѣлъ „Рускои Бесѣды у Львовѣ“ давный контрактъ докладнôй ревизіи, щобы єго доповнити постановами, котрѣ бы зъ однои стороны не уменшали власти директора взглядомъ пôдвластноі єму трупы, а зъ другои стороны подавалибы и самому Выдѣлови поруку, що не наступитъ бôльше такій розстрôй внутрь самои институціи, якій саме тогды объявився бувъ въ нѣй пôдчасъ побыту въ Чернôвцяхъ а ôттакъ въ Сучавѣ. Давный контрактъ не подававъ Выдѣлови способу и силы, залагодити той непредвидженый а для самого театру такъ шкôдливый розстрôй. Новый контрактъ, доповненый точками, на котрѣ досвѣдъ спровадивъ, предложено потôмъ насампередъ зъ помѣжь иншихъ оферентôвъ п-ѣ Теоф. Романовичь до пôдпису, котра єго не приняла, але зъ своеи стороны зажадала звороту цѣлои кавціи, а надъ тое еще залички напередъ 600 зр., въ котрôмъ то случаю Выдѣлъ не тôлько що не мавбы за свôй цѣлый театральный инвентарь, гардеробу и репертоаръ значноі вартости жадного забезпеченя, але мусѣвбы бувъ зверхъ того зъ горы кôлька ратъ напередъ дати. Рѣчь ясна, що такого контракту, котрый бы бувъ подавъ користи тôлько однôй сторонѣ а другу, т. є. Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ лише вязавъ и учинивъ совсѣмъ безсильнымъ, тойже приняти не мôгъ. Такъ отже мусѣвъ Выдѣлъ знестися съ другимъ оферентомъ, п. Ом. Бачиньскимъ, котрый той самый контрактъ, що єго п-ѣ Теоф. Романовичь принати не хотѣла, безъ змѣны принявъ и пôдписавъ. Ôтпираємъ отже съ обуреньемъ ложну вѣсть, будьтобы Выдѣлъ нехотѣвъ контракту съ давнѣйшою п. директрисою ôтновити пôдъ позоромъ недодержаня якоись точки давного контракту, и заявляємъ, що тое иаступило слѣдствомъ фактичного непринятя нового контракту.

Що до задержаня кавціи п-ѣ Романовичь черезъ Выдѣлъ маєся рѣчь такъ: Розвязанье контракту за р. 1880 мало пôсля условія, умѣщеного въ тôмже контрактѣ въ такій способъ наступити, що п-ѣ Т. Романовичь мала съ кôнцемъ грудня 1880 ôтдати до рукъ Выдѣлу цѣлый єго инвентарь, гардеробу и репертоаръ значноі вартости, по чѣмъ мавъ Выдѣлъ єи кавцію и послѣдну рату выдати. Позаякъ же п-ѣ Романовичь помимо кôлькакратныхъ завôзвань того не учинила и тѣ рѣчи єще до нынѣ у себе держитъ, не мôгъ и Выдѣлъ кавціи, котра власне для забезпеченя тыхъ рѣчій въ єго рукахъ знаходится, панѣ Т. Романовичь звернути.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Бесѣды у Львовѣ“.
Львôвъ, (9) 21 лютого 1881 р.

Дръ Юл. Целевичь, голова Выдѣлу. *Григорій Цеглиньскій*, членъ Выдѣлу.

Для ВП. Предплатникôвъ „Бібліотеки найзнам. повѣстій“ розсылаєся съ симъ числомъ 5. и 6. аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Курсъ львôвскій зъ дня 24. л. лютого 1881.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	277	—	280	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	173	—	176	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	300	—	303	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	70	100	60
„ „ „ по 4% ав.	92	80	93	80
„ „ „ по 5% ав. період.	99	70	100	60
Банку гип. галиц. 6% ав.	102	85	103	75
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	50	104	—
3. Листы довжнѣ за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98	70	99	70
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	101	—	102	50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101	50	103	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	50	21	—
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	45	5	55
„ цѣсарскій	5	46	5	56
Наполеондоръ	9	28	9	38
Пôвимперіялъ	9	55	9	65
Рубель россійскій срѣбный	1	50	1	65
„ „ паперовый	1	22½	1	24
100 марокъ нѣмецкихъ	57	20	58	—
Серебро	99	50	100	50

(Безъ текучого куп. безъ купону)

Шукаючи порады, переглядае неодинъ хорый газеты и пытаѣся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ маѣ завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонуе своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбираѣ, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати надармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund“ (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговорени подрôбно и точно найбôльше уживани средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ôмъ накладѣ, посилаѣся gratis и franco, — не маѣ отже замовляючій жадныхъ выдаткôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну. (1—6)

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2. пріймае всякій дотычащій роботы, якъ такожъ бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнѣ гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляєся зарôвно науки крою.

(9—15) **І. Юркевичь.**

СТАНИСЛАВЪ КРУКЪ

СЫНЪ

во Львовѣ, ул. Сонѣчна ч. нове 25.

поручае ВП. Публицѣ

СВОИ ВЫРОБЫ СТОЛЯРСКѢ

въ великôмъ выборѣ и въ найрôжноднѣйшихъ фасонахъ, почавши ôтъ поєдинчихъ покоєвыхъ до найвытворнѣйшихъ сальоновыхъ.

Выправы на замовленя выготовляются въ найкоротшôмъ часѣ **точно, солидно** и по **найприступнѣйшихъ** цѣнахъ. (3—5)

„Нужь въ присюды!“

думка и чотыри коломыйки на фортепянъ

Кароля Давидовича.

Получити можна **во Львовѣ** въ книгарняхъ: Ставропигійского Института, Сейфарта и Чайковского, Губрыновича и Шмидта; **въ Перемышли** у братей Єленей; **въ Самборѣ** у Гайсига; **въ Коломыѣ** у Михты; **въ Станиславовѣ** у Миликовского.

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

НЕПОКОЯЩА СЛАБôСТЬ,

котрôй пôдпадае много людій.

Слабôсть начинаѣся малою неправильностію жолудка, однакъ єсли єи занедбуѣся, обнимае цѣле тѣло, якъ такожъ ныркы, утробу, однымъ словомъ цѣлу систему травленя, такъ що тôлько одна смерть може терпячого увôльнити ôтъ нужденного житя. Часто навѣть самі пацієнты не розпôзнаютъ сеи слабости. Однакожъ єсли хорый себе самого запытае, що єму хибуе, то буде мôгъ собѣ на се ôтповѣсти. Запытаюся: Чи мене що болитъ, чи чую душнôсть при ôтдыханю або при ѣдженю? Чи маю утяжливе чувство, получене съ запомороченьемъ? Чи очи не маютъ жовтои поволоки? Чи проснувшись не чую на языцѣ, пôднебенню и зубахъ осѣлого грубого осаду и непріятного смаку въ губѣ? Чи не чую кольки въ боцѣ або въ крижахъ? Чи не выдаѣся менѣ права сторона наповненою, якъ колибъ побôльшилася утроба? Чи не чую змученя або запомороки, коли просто стою? Чи ôтходы зъ ныркъ мало чи дуже забарвлені и чи можна добачити въ начиню осѣлый осадъ? Чи по спожитю стравъ при травленю здуваѣся жолудокъ? Чи справляє оно вѣтры або ôтбитя? Чи не даѣся чути частѣйше битье серця? Тѣ рôжній симптомы не проявляются ôтъ разу, но поодинокій мучатъ хорого довгій часъ и суть вѣщунами дуже небезпечноі слабости.

Если на тую слабôсть довшій часъ не зважаѣся, то выкликуе она сухій кашель, а опôсля робитъ шкôру сухою, покрытою брудною бруватною барвою, при чѣмъ ноги и руки заливаются все зимнымъ потомъ. Въ мѣру того якъ утроба и печѣнка ослаблюѣся, проявляются ревматичнѣ болѣзни и тогды звычайнѣ лѣки на тую слабôсть ничого не помагаютъ.

Щобы тую слабôсть усунути, необходимо потреба заразъ зъ самого початку взятись до неи рѣшучо, а мала скôлькôсть ôтповѣдного лѣкарства выстарчитъ, щобы привернути назадъ апетитъ и органы привести до звычайного здорового стану. Слабôсть тая называеся *„слабостію утробы“* а найпевнѣйшимъ средствомъ противъ неи ѣсть **„Shäker Extract“**, рослинный препаратъ выроблюваный въ Америцѣ для властителя А. І. White въ Новôмъ-Йорку, Лондонѣ и Франкфуртѣ н. М. Той лѣкъ ѣсть найскуточнѣйшимъ средствомъ противъ тои слабости и цѣлкомъ єи усуваѣ.

Складъ для Галичины и Буковины.

Въ Белзѣ: І. Гросъ; **въ Бродахъ:** Е. Лишка; **въ Бѣлôй:** К. Райхертъ; **въ Будзановѣ:** Д. Ясѣньскій; **въ Боянѣ:** К. Захарієвичь; **въ Чернôвцяхъ:** В. Бельдовичь; **въ Ярославѣ:** А. Богусъ; **въ Канчузѣ:** Р. Гегеръ; **въ Коломыѣ:** Е. Штенцель, аптика повѣтова; **въ Козовѣ:** Сг. Мьедницкій; **во Львовѣ:** П. Миколяшь, К. Крижановскій, З. Рукеръ; **въ Милôвцяхъ:** М. Квирини; **въ Новôмъ Сончу:** Р. Якубовильдъ; **въ Перемышли:** В. Нагликъ; **въ Решовѣ:** А. Калиновскій; **въ Роздолѣ:** Е. Корнбергеръ; **въ Радôвцяхъ:** І А. Декани; **въ Сайбуши:** А. Блюменталь; **въ Краковѣ:** І. Травчиньскій; **въ Станиславовѣ:** А. Амировичь, А. Байль, І. Мамра; **въ Сокали:** Юл. Гавсбергъ; **въ Тернополи:** Ф. Ямрогевичь; **въ Тарновѣ:** Е. Ранекъ; **въ Жидачевѣ:** М. Бардашъ; **въ Золини:** К. Боржиньскій: **въ Збаражи:** Е Кругъ; **въ Журавнѣ:** І. Томашевскій.

Властитель А. І. WHITE: en gros у І. Гарна, дипль. аптикаря, Wien II, Rafaelgasse 10. и у G. et R. Fritza, Droguit I, Brännerstrasse 5.; **въ Буда-Пештѣ:** у І. Török, Apoth. Königsgasse 12.

(2—6)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

першій закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючѣ пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнѣ артикулы:

Средства для поросту и фарбованя волося а особливо рослинѣ барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичнѣ и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнѣ, пастильки ароматичнѣ до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды нахучѣ, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего маѣ она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всходнѣ, Свѣчки пахучѣ, Паперки перскѣ до кадженя и всякѣ средства десинфекційнѣ.

Средства универсальнѣ до знищеня грыба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничнѣ и тоалетовѣ найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугуе чорнило чорне кампешове до копіованя, кармінове, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертае лицю свѣжôсть и усуваѣ всякѣ остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (негôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлѣ ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймае мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чекоряды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Веторинѣго и Зегофера, трану рыбьѣго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ

Всякѣ замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленѣ цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,
фармацевта.

(6—?)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 14. Львôвъ, Середа 18 лютого (2 марця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Подвôйна крейдка.

(Студія надъ податкомъ грунтовымъ.)

III.

(Дальше и конецъ.)

Л.

Чистый дохôдъ катастральный означено остаточно въ цѣлои Австріи на : 169.700.000 зр., въ котрого на Галичину, якъ знаємо, припадае 25,160.000 зр.

Такъ якъ головна сума грунтового податку пôсля предложеня правительства маѥ вынести 37,500.000 зр., то выпадае стопа податкова*): $22^1/_{10}\,\%$, а обчисленый пôсля того податокъ въ Галичины: 5,560.000 зр. — Спѣшучи до закôнченя нашои и такъ надто розтягненои розправы, мы лишаємо читателямъ, обчислити собѣ подрôбнѣйше розкладъ того податку на поодинокѝ районы и групы интересентôвъ, що на пôставѣ таблицѣ Е. съ помочію стопы податковои $22^1/_{10}$ перевести легко.

Мы самѝ ограничимося на обрахунку остаточныхъ результатôвъ, на сконстатованю цифры контрибуціи, наложенои наслѣдствомъ выказаного несправедливого уложеня катастру на селяньску посѣлôсть въ користь бôльшихъ посѣдателѣвъ землѣ.

Тая контрибуція, якъ простый рахунокъ: $\frac{1{,}046.000\times 22^1/_{10}}{100}$ взглядно: $\frac{3{,}083.000\times 22^1/_{10}}{100}$ показуѥ, выноситъ величезну на нашѝ краєвѝ ôтношеня, и взглядно до цѣлои сумы податку, — суму: **221.000** до **681.000** зр.! суму, котру галицкѝ селяне ôтъ р. 1881 маютъ безъ найменшои раціи платити що року галицкимъ властителямъ бôльшихъ посѣлостій, бо платити выразно: за нихъ, для ихъ oszczędzenia.

Скапитализована, выноситъ тая контрибуція $4^1/_2$ до **$13^1/_2$ міліонôвъ** зр. О тую суму вартôсть паньскихъ грунтôвъ пôсля загально досвѣдченого правила, въ порôвнаню до обтяженыхъ селяньскихъ,— пôднесеся, а вартôсть селяньскихъ упаде.

Чижь не мавъ раціи п. Ястржемôскій запевняти на два дни передъ номинацією теперѣшного министра скарбу, що „praca około tej sprawy sowicie będzie nagrodzona“?

А мы додамо: Початки тои „працѣ“ сягаютъ глубоко въ долину и назадъ; бо першѝ и найголовнѣйшѝ ѥи пôдвалины, то **выборы** до радъ повѣтовыхъ, до сойму, до рады державнои; енергична праця шляхецкихъ выборчихъ комитетôвъ грôшми и горѣвкою, котру записувано подвôйною крейдкою. А теперь наступила sowita ликвидація, противъ котрои ани въ уставѣ о піяньствѣ, ани въ уставѣ о лихвѣ нема охороны.

* * *

Поминаючи безчисленнѝ, натручуючѝся роями, а дуже гôркѝ мысли, мы въ уваги, що справа того податку ѥсть власне предметомъ горячои дискусіи въ радѣ державнôй, — ограничимося лишь на гдеякѝ короткѝ примѣтки.

Мы съ супокôйною иронією можемо прислухуватися вырѣканямъ нѣмецкихъ заступникôвъ, будьтобы министеръ aus und für Galizien, дарувавъ „Галичинѣ“ велику пôльгу въ тôмъ податку; для чогожь бо тіи панове, котрѝ мали своихъ заступникôвъ и въ центральнôй комисіи, не застановлятся надъ рѣчію троха глубше и не спôзнаютъ, що тіи пôльги не дôстала „Галичина“?, що ихъ дôставъ тôлько маленькій, числомъ головъ родинъ ани навѣть 5000 не перевышаючій кружокъ индивидуôвъ, „aus“ Galizien, — и то ѥще навѣть такихъ, котрѝ тѝ свои преміи або цѣлкомъ, або ѥще и и съ накладомъ переѣдятъ коли не въ самôмъ Вѣдни, то певно не въ Галичинѣ. А що „Галичина повинна бôльше платити“ — коли то правда, то скажемо на тоѥ таке слово: Не той податокъ тяжкій, котрый ѥсть высокій, але той, котрого розкладъ на поодинокѝ особы и групы податкуючихъ несправедливо роздѣленый. Тая правда, повторювана о всѣхъ родахъ податкôвъ, найяснѣйше ôтбиваѥся въ податку грунтовôмъ, где нерôвнôсть розкладу потягае за собою цѣлковите перехибленье стосункôвъ вартости, незаслужену експропріяцію однои, незароблене пôднесенье маѥтку другои стороны. Нехайбы панове Нѣмцѣ засѣдаючѝ въ центральнôй комисіи дбали були о правильный розкладъ податку внутрь краю и не игнорували були галицкихъ хлопôвъ для выторгуваня загальныхъ знижокъ для своихъ краѣвъ, то нерôвности помежи краями не булибы, бо непотребувалибы бути.

Правительство, для зацытканя бурѣ, задумуе пôдвышенье податку въ той способôъ вробити „менше утяжливымъ“, що хоче стягати пôдвышку ôтъ року 1881 починаючи, тôлько въ поступаючôй прогресіи по $10\,\%$—$10\,\%$, ажь поки, по 10 рокахъ, цѣла пôдвышка не наросте и не приляже на вѣки до грунту.

Ѥсть то метода „ôтзвычаюваня“, котру практикувавъ цыганъ, хотѣвшій ôтзвычаити свого коня ôтъ ѣды — и котра лишь о тôлько ѥго завела, що кôнь не доживъ потрѣбного 10-лѣтного періоду. Нашъ селянинъ въ тернопôльскôмъ и львôвскôмъ районѣ дѣйстно черезъ першій и 2—3 другѝ роки не почуѥ тои гомеопатичнои задаванои звышки: а користь для него выйде тôлько така, що въ першôмъ разъ року буде собѣ легковажити або и не замѣтитъ звышки тыхъ кôльканацять або и кôлькадесять крейцарôвъ, и — утратитъ безповоротно терминъ до реклямаціи; резонуючи, розумѣеся навѣть дуже раціонально, що задля такъ незначнои квоты (о котрôй ôнъ навѣть въ снѣ не выдумае, що она що року родити маѥ 10-процентове потомство) шкода сплачувати писаря кôлькома риньскими. Але змѣна вартости грунту не буде триматися тои самои 10-процентовои прогресіи, а наступитъ заразъ. Колижь за кôлька рокôвъ и прогресія досягне показнои высокости, то вправдѣ нашъ хлопъ не буде навѣть знавъ, въ ôтки тоѥ взялося, але секвестрація буде мала для него совсѣмъ однакѝ наслѣдства, чи ôнъ ѥи виновника буде пôдозрѣвавъ въ особѣ безпосередного секвестратора, чи въ якихъ высшихъ сферахъ; и не знати длячого и въ ôтки буде ѥму цѣлу пôдвышку лекше платити въ 1891, якъ въ 1881-ôмъ роцѣ? Въ загалѣ може тая цѣла метода „призвычаюваня“ мати политичнѝ користи для теперѣшного министерства, жахаючогося не безъ раціи наглыхъ и загальныхъ проявôвъ непопулярности, але щобы приносила якѝ реальнѝ користи обтяженымъ селянамъ, того не можна такъ легко добачити.

Не давнѣйше, якъ передъ 5 роками министеръ Депретисъ, коштовною тактикою проволѣканя, черезъ польскихъ членôвъ центральнои комисіи практикованою, — пересвѣдченый, що цѣла реформа грунтового податку бôльше коштуе, якъ она варта, внѣсъ проѥктъ органичнои, т. зв. провизоричнои реформы всѣхъ безпосередныхъ податкôвъ; реформа залежала въ тôмъ, що: грунтовый податокъ мавъ бути всѣмъ контрибуентамъ о 7 до $10\,\%$ — зниженый, а рôвночасно заведеный загальный, прогресивный податокъ доходовый, ôтъ котрого родины маючѝ низше 500 зр. доходу, — значитъ implicite також всѣ галицкѝ селяне, мали бути вôльнѝ. Щобы дати радѣ державнôй прикладъ патріотичнои жертволюбности, цѣла Цѣсарска Родина зреклася на користь того податку податковыхъ вольностій, въ давнѣйшихъ уставахъ для Неи застереженыхъ. Тую проѥктовану реформу убила въ радѣ державнôй скоализована ad hoc партія интересентôвъ, середъ котрыхъ начальне и чинне становище тримали тѝ самѝ польскѝ панове, котрыхъ програма финансова теперь вводится въ житье; котрыхъ rodak-министеръ радъ не радъ высвѣдчуе нашимъ селянамъ „такожь ласку“: прогресивного призвычаюваня

*) По обрахунку: $X = \frac{37{,}500.000\times 100}{169.700.000} = 22{,}_1$

Сонливôсть Подôля

а рускій концертъ.

Зъ Подôля.

Красный то край, то наше Подôлье! Але ѥго величавѝ просторы настроюютъ духа тужливо своею одностайностію и мимовольно чуе серце якусь тоску, якъ вразъ съ взоромъ и гадка мчится безъ ніякои перепоны въ простору синь небесну. А тоѥ Подôлье ѥсть вѣрнымъ зеркаломъ нашого рускаго народа на нѣмъ живучого, а бодай чи не ôтбило оно на нѣмъ свого пятна. Народу простолюдного ѥсть слава Богу досыть, кождый станъ соспôльного устрою маѥ своихъ просвѣщеныхъ и загально поважаныхъ мужѣвъ, ѥсть сила, достатокъ, ѥсть змога, та тôлько нема охоты и волѣ; ѥсть тѣло, але не достаѥ въ нѣмъ духа! Тожь смутно и тужно дивитися на житье народа рускаго, живучого на простороннôмъ Подôлю. Хиба лишь на селѣ зачуешь звукъ рôднои бесѣды, гдесь-недесь, якъ сонна мара, заблукавсь руске письмо до якоись власти; руска сцена изъ всѣхъ зрѣтелѣвъ найменше видитъ Русинôвъ, о приватнôмъ пожитю заходятъ лишь поодинокѝ чутки, а о житю публичнôмъ вже жь и не згадувати, а навѣть не въ кождôмъ рускôмъ домѣ знайти газету, тую найелементарнѣйшу потребу нашого столѣтя. Велике пасмо землѣ божои ôтъ Зборова гетъ-гетъ поза Чорткôвъ, населене рускимъ народомъ, дрѣмае и думае — чижь о давныхъ вѣкахъ? чи о будучности? — нѣ, о ничѣмъ; думае думку, бо годѣжь хотьбы не думати. А тымъ часомъ чужѝ люде, нашѝ комôрники колишнѝ, постановляютъ о насъ безъ насъ, а жидôвня могуча гнете насъ и забирае намъ зъ рукъ наслѣдство по батькахъ нашихъ, святу землю и весь достатокъ. Не дивножь, що о Русинахъ споминаютъ лишь дописователѣ газетъ польскихъ, а окрôмъ тыхъ-же никто насъ и не знае. Таку долю мы самѝ собѣ надбали! При такôмъ станѣ можнабы дѣйстно попасти въ розпуку, но видко, що силъ животныхъ годѣ и самому въ собѣ наразъ знищити, а дрѣмота муситъ предсѣ разъ наскучитися навѣть самому оспалому. Тожь кожду перерву такои дрѣмоты у насъ руске серце витае съ восторгомъ, а фактъ, котрый у рухливого народа незвернувбы ничіеи уваги, у насъ ôнъ выростае майже до важности историчнои. Дивно выдастьси може, що по тôмъ переднôмъ словѣ хочу перейти до дрôбнои на око справы, бо до концерту вокальнаго, который ôтбувся на користь рускои Бурсы дня 1 лютого н. с. въ столици нашого Подôля. Концертъ — и щожь великаго? Кôлькохъ охочихъ пріѣхало зô Львова, заспѣвали рускѝ пѣснѣ, людій зôбралося много, послухали, поплескали въ руки, миліи звуки переплыли въ однôй хвили, за двѣ годины саля опустѣла, а навѣть въ оповѣстокъ, оголошаючихъ концертъ, вже на другій день и слѣду не було. Звычайна судьба всего, що на свѣтѣ! Минулося, забулося, такъ думае рôвнодушный, але не такъ, кому щироруске серце въ груди бьеся. Концертъ—дрôбниця, а предсѣ для рускаго Подôля се рѣчь дуже великои ваги. Прошу лишь придивитись и розважити. Въ Тернополи маємо руску Бурсу и филію „Просвѣты“, двѣ институціи, пôдъ кождымъ взглядомъ для подôльскихъ Русинôвъ важнѝ, хотяй удармося въ груди, никто о нихъ може и не подумавъ, охотно не пôдпиравъ, якъ слѣдуе, и никто до вытревалости не заохочувавъ? А отъ! и тіи двѣ институціи сполучилися разомъ, а хоть забутѝ своими, они пригадали своимъ не тôлько, що они самѝ жіютъ, але що и Подôлье наше моглобы легко схаменутись въ просоня и моглобы жити такъ, якъ належитъ. Пôзнало руске Подôлье, що ѥго единнѝ институціи маютъ силы животнѝ и що не потребувалибы при добрôй воли Подолянъ вразъ съ ними нидѣти и пропадати якъ доселѣ. Переважно руска интелигенція наповнила концертову салю, тожь видно, що ѥсть у насъ много людій приступныхъ для красы, що у насъ ѥсть сила моральна, що въ сполученю можемо поставити численнѝ заступы не тôлько силы физичнои, але и силы духа. Показалося, що соединеными силами мы могли-бы много, много здѣлати. Концертъ удався пôдъ кождымъ взглядомъ, бо и пôдъ взглядомъ артистичнымъ, матеріяльнымъ и пôдъ взглядомъ самои выставности. Ктожь може закинути що найменшого сердечнымъ нашимъ спѣвакамъ пôдъ взглядомъ артизму? Выступили они смѣло, заспѣвали прекрасно: ôтъ коли Тернопôль существуе, не чувано тутъ ѥще такого спѣву, а що важнѣйше, нашѝ и ненашѝ Тернопôльцѣ не знали доси, що Русины маютъ такихъ спѣвакôвъ и такѝ пѣснѣ. А на чолѣ тыхъ спѣвакôвъ станула женщина, и не страхаючись критики, соловейковымъ голосомъ выспѣвала руске слово. Честь Вамъ рускѝ соловѣѣ, щира подяка за то, що розбудили насъ зъ дрѣмоты!

Комитетъ принѣсъ красный грôшь для Бурсы, удержуваноі жебраниною — отъ и доказъ, що ôтъ часу до часу зложена жертва на цѣли народнѝ ѥсть можлива и не доведе насъ до руины, що невеликій але спôльный датокъ, выстане на осягненье цѣли, що при добрôй воли рускѝ институціи не боялибыся упадку. Розчисляется Подоляне — крейцарикъ, де-

ихъ до выдержаня рôчнои контрибуціи 221.000—680.000 зр., маючои запомочи хоробрыхъ патріотичныхъ поборникôвъ Депретисовои реформы: реформы, котра выходила зъ пересвѣдченя ничимъ и до нынѣ не ослабленого, що селяне и дотеперѣшного, старого податку поносити не мають силы. Ωv.

ДОПИСЬ.

Зъ Коломыѣ д. 19 лютого. *(Кто розъярює? кто дразнитъ?)* (*Конецъ.*)

Що и у насъ въ Коломыѣ чогось подôбного домагаются, можна дуже ясно вычитати въ кореспонденціи до „Dziennik-a Polsk-ого“, написанôй зъ Коломыѣ пôдъ д. 7 лютого а помѣщенôй въ 32-ôмъ числѣ сеи газеты д. 10 лютого с. р. Въ тôй кореспонденціи факты поперекручовано, невѣрно представлено, а то въ тôй цѣли, щобы власть шкôльну въ блудъ впровадити, по просту щобы обманути, а Русинôвъ-учителѣвъ оклеветати, представляючи ихъ якимись ворохобниками, а въ додатокъ щобы публику польску противъ нихъ розъярити. Панъ кореспондентъ такъ начинаѥ: „Spieszę wam donieść, że był tu inspektor szkolny S. przez trzy dni, jednak nie tyle dla zwidzenia szkoły, gdyż to było rzeczą uboczną, lecz więcej szło mu o zbadanie kwitnącej w gimnazyum tutejszem propagandy russkiej. Czy rzecz zbadał dokładnie, nie wiemy — a o ileśmy zasłyszeli, stało się to tylko nie urzędowem, lecz przyjacielskiem napomnieniem dla tych apostołów, skutkiem czego ci panowie trochę ostrożniej będą swe dzieło prowadzić i mniej zapewne będzie rozhoworu w murach gimnazyalnych“. Отжежь слова кореспондента выявляютъ намъ и пересвѣдчаютъ насъ, що истинно на Русинôвъ зôслано комисію, а именно видно тоѥ въ слôвъ: „jednak nie tyle dla zwidzenia szkoły, gdyż to było uboczną rzeczą, lecz szło o zbadanie kwitnącej w gimnazyum tutejszem propagandy russkiej“; бачимо, що панъ кореспондентъ знавъ лѣпше ôтъ Русинôвъ, котрыхъ п. инспекторъ переслуховавъ, о що ходило, бо Русины-учителѣ не можутъ сказати, чи лишь для нихъ п. инспекторъ пріѣхавъ, чи для люстраціи. Зъ дальшихъ слôвъ: „czy rzecz zbadał dokładnie, nie wiemy, a o ileśmy zasłyszeli, stało się nie urzędowem lecz przyjacielskiem upomnieniem dla tych apostołów“, видимо незадоволенье кореспондента зъ поступованя п. инспектора, ôтъ котрого бы п. кореспондентъ желавъ протоколярного трактованя рѣчій неналежачихъ совсѣмъ до школы. Дѣятельнôсть переслуховныхъ учителѣвъ ѥсть того рода, що зъ стороны властій не належится имъ не то що кара, но навѣть найменша нагана. И такъ п. *Гр.* учитель рускаго языка въ гимназіи дѣлавъ все тоѥ, що ѥго становище вымагаѥ, именно ширитъ въ легальныхъ границяхъ руске слово въ школѣ и поза школою. Колибы ôнъ инакше поступавъ, заслужилбы собѣ на закидъ цѣлкомъ справедливый ôтъ своихъ землякôвъ, що не сповняѥ совѣстно своѥи задачѣ. Панъ *П.* предсѣдатель одного зовсѣмъ неполитичного тов. драматичного сповнявъ совѣстно обовязки вложенй на него товариствомъ. Що до п. *Р.* показалася клевета найчорнѣйшою, бо ôнъ хоть серцемъ и душею Русинъ, но зъ браку часу не мѣшався до ничого и до жадного рускаго товариства не належитъ. Понеже протоѥ учителѣ гимназіяльнй ничого противозаконного не роблятъ и не робили, длятого и п. инспекторъ не мôгъ довѣдатись о нихъ ничого злого.

Але о що ходитъ п. кореспондентови и ѥго адгерентамъ, бачимъ зъ дальшихъ слôвъ: „ci panowie trochę ostrożniej będą swe dzieło prowadzić i mniej zapewne będzie *rozhoworu* w murach gimnazyalnych“. Отъ чого захотѣлося нашимъ цанамъ Полякамъ! Понеже Русины-учителѣ въ гимназіи свои обовязки совѣстно сповняютъ, съ ученики якои небудь народности безпарціяльно обходятся, жадныхъ споровъ ни диспутъ политичныхъ нигде не провадятъ, — що можутъ тіи „rozhowory“ означати? Рѣчь ясна, що руске слово сказане учителемъ-Русиномъ до колеги учителя-Русина значитъ сей rozhowor. Панове учителѣ-Поляки хотятъ черезъ кореспондента до Dz. Pol. заказати учит. Русинамъ, щобы въ будынку гимназіяльнôмъ межи собою не говорили по руски! Ну, и трублятъ панове Поляки о „толеранціи польскôй“ въ противеньствѣ до нетолеранціи нѣмецкои та россійскои. Однакъ мы бачимъ, що ани Нѣмцѣ въ Познаньщинѣ, ани Россіяне въ королевствѣ нѣ домагаются того, щобы учитель-Полякъ до учителя-Поляка инакше говорилъ, якъ по польски, и то еще приватно — не урядово! У насъ за абсолютныхъ деспотичныхъ часôвъ не домаганося того для нѣмецкого языка, чого теперь въ коломыйскôй гимназіи для польского панове Поляки домагаются.

Слѣдуючій уступъ кореспонденціи, сей succus et sanguis мудрости п. кореспондента, а заразомъ актъ жалобы и закидъ теперѣшнôй дирекціи гимназіяльнôй переповненый ложію и перекручованьемъ факту, ось якъ звучитъ: „Niektórzy jednak pomimo nakazu czy rady z góry, drażnią dalej jak przedtem spokojnych mieszkańców miasta. Oto dnia 2 lutego odegrał tu w izraelickiem kasynie ruski teatr amatorski złożony z różnego rodzaju profesorów dwie komedyjki i nicby zresztą nie było w tem tak zdrożnego, gdyby nie inny wybryk znowu profesora gimnazyalnego. Po teatrze bowiem zabrano się do tańców i tańczono dość ochoczo, ale gdy przyszła ochota z kolei potańczyć mazura i już pary uszykowały się, występuje ów profesor i mówi, że on jako hospodar zakazuje tańciuwaty mazura a każe grać kołomyjkę. Nawet Rusini oburzeni tem postępowaniem nietaktownego pedagoga zaczęli mu perswadować, a byli miedzy nimi także jego „pobratymci tutejsi“ — ale to nic nie pomogło, więc po odtańczeniu kołomyjki przez dwie pary, między któremi p. P. celował, rozeszli się wszyscy do domu z wyrzutami i groźbą, iż go będą skarzyć. Że ów pan profesor ma teraz jeździć wszystkich przepraszać, to mniejsza, ale jaki wpływ to wystąpienie szan. pedagoga musiało wywrzeć na tańczących tam jego uczniów gimnazyalnych, pojmiecie sami. O tem wszystkiem dyrekcya zdaje się nic nie wiedzieć!“ Теперь розкажемо нашôй публицѣ, якъ властиво було, а тымъ самымъ опрокинемо ложь п. кореспондента. Дня 2 л. лютого дало руске литер.-драматичне тов. представленье театральне. По удачнôмъ представленю зааранжовано коротеньку забаву съ танцями для членôвъ товариства и осôбъ запрошеныхъ. Забава мала тôлько три годины тревати, бо пôсля умовы съ касиномъ по представленю лишь три годины остаѥ до диспозиціи. И того дня гуляно всякй танцѣ: польку, кадриля, два мазуры, вальса, а на коломыйку якось забулося, хотяй всюды руска забава зачинався коломыйкою. Члены выдѣлу лит.-драм. товариства тоѥ зауважали и пôдчасъ павзы одинъ зъ нихъ выступивъ и голоснѣйше сказавъ до музики: „Теперь коломыйка, тай буде конець!“, бо вже було пôзно. На тоѥ ктось зъ гостій ôтозвався: „мазуръ!“, — однакъ публика побачивши, що таки належится коломыйка, ôттанцьовала той танець и то не въ двѣ пары, бо бôльша половина гостій станула до танцю. По коломыйцѣ еще и мазура танцьовано, поки представитель касина не пригадавъ Русинамъ на умову. Гостѣ розбйшлися въ спокою домôвь. Отжежь, якъ читателѣ рускй видятъ, заказу танцювати мазура не було, бо мазура танцьовано три разы. Такъ було по правдѣ, а теперь пытаѥмъ п. кореспондента, въ ôтки приходитъ контролювати дѣла товариства рускаго, наглядати, якъ бавлятся ѥго члены? Але п. кореспондентови Dz. Pol. ишло о тоѥ, щобы ложію оклеветати учителѣвъ-Русинôвъ, а еще бôльше теперѣшного заступника гимназ. директора. Мы видимо тоѥ зъ слѣдуючихъ слôвъ: „o tem zdaje się dyrekcya nic nie wiedzieć“, що ученики були на забавѣ. На тоѥ мусимо сказати, що ученики хотяйбы тамъ и появились були, то булибъ пôдъ дозоромъ старшихъ и то впрочѣмъ на забавѣ бôльше приватнôй нѣжь публичнôй. Досыть але, що п. кореспондентъ, такъ пильный сторожь учителѣвъ-Русинôвъ, не хотѣвъ собѣ бôльше працѣ въ тôмъ взглядѣ задати, щобы на певно довѣдатись, чи дирекція о тôмъ всѣмъ знаѥ, чи нѣ. Ôнъ бувбы учувъ, що дирекція сейчасъ другого дня ôтновила для ученикôвъ заказъ ходити на забавы съ танцями. Але, якъ сказано, кореспондентови ходило о оклеветанье заступника директора. Причина сеи клеветы може бути тôлько одна, що п. заступникъ директора Русинъ, и хоть се такій Русинъ, котрый не творився до жаднои рускои справы въ Коломыѣ ани передъ тымъ, ани теперь, всежь таки и тоѥ велике crimen въ очахъ кореспондента, що Русинъ заступаѥ мѣстце директора!...

Нашъ кореспондентъ входитъ навѣть въ приватнй домы, выноситъ зъ нихъ сплетнѣ и пускаѥ въ ширшій свѣтъ черезъ Dziennik Pol. И такъ въ послѣднôй части кореспонденціи совсѣмъ непотрѣбно вмѣшавъ особу почтенного нашого рускаго пароха. Говоримо непотрѣбно, бо п. кореспондетъ давши доказы ложи въ своѣй кореспонденціи, хвалитъ о. крылошанина, чимъ ему, розумѣесь, дуже немилу прислугу зробивъ. Звѣстно бо, що довѣріе парохіянъ рускихъ, добра слава рускаго народу и добре мнѣніе рускаго ординаріяту бôльшу маютъ цѣну для священика рускаго, нѣжь похвалы такихъ кореспондентôвъ и що така похвала рôвнаѥсь клеветѣ. Ось що пише кореспондентъ: „Niedawno temu, na ruski Nowy Rok, na czele deputacji russkiej miał mieć sążnistą orację znowu profesor gimn. do tutejszego kanonika obrz. gr., aby on stając tu na czele wziął w obronę ruski nacionałytet i wybawił go z cisnącej nuždy. Ks. kanonik, mąż światły i zacny, odpowiedział mu toastem na zgodę i miłość braterską, jaka między pokrewnymi szczepami istnieć powinna, co też obecni goście z zapałem przyjęli, a nasz mowca skręciwszy się nie zadowolony wyszedł z kwitkiem. Więcej dałbym wam podobnych obrazków, jednak zatrzymam je na później.“ А теперь розкажемо и сю рѣчь пôсля представленя одного зъ членôвъ брацтва. До почт. редакціи „Дѣла“ мы того не доносили, бо уважали цѣлу справу за домашну, котру въ ширшій свѣтъ не конче годилось пускати. Дѣлаѥмъ тоѥ теперь хотяй неохотно, но зневоленй п. кореспондентомъ Dz. Pol. При нашôй церквѣ ѥсть брацтво св. Арх. Михаила основане на статутахъ. До Брацтва належатъ крôмъ мѣщанъ и интелигентнй Русины, именно урядники и учителѣ. На новый рôкъ рускій запросивъ предсѣдатель Брацтва членôвъ, щобы in gremio удались до свого пароха съ желанями нового року. Забралися члены Брацтва и разомъ интелигентнй и мѣщане удалися до дому о. крылошанина. Промову, якъ то звычайно бувае, поручено вымовнѣйшому, а нимъ бувъ учитель гимназіяльный. Сей промовивъ коротко, совсѣмъ не „sążniście“, до пароха имѣнемъ Брацтва, просячи сего достойника рускаго, щобы якъ дотеперь такъ и дальше помагавъ словомъ добрымъ и порадою прибитому нуждою народови, т. ѥ. своимъ парохіянамъ. На тую промову о. крылошанинъ кôлькома словами подякувавъ за желаня, запросивъ всѣхъ братій до стола и доперва на тоастъ внесеный другимъ членомъ Брацтва, ôтповѣвъ довшою мовою. Въ тôй мовѣ дякувавъ о. кр. братямъ за память и завзывавъ до згоды христіяньскои, до згоды Русинôвъ межи собою, якъ съ иншими народностями и вѣроисповѣданями. Всѣ розбйшлися вдоволенй и одушевленй. Панъ кореспондентъ обѣцюѥ читателямъ Dz. Pol. дати бôльше образкôвъ. Нехай дальше пише, противъ тому никто ничого не скаже, тôлько звертаѥмъ ѥго увагу, що за подôбнй дописи, якъ послѣдна, дуже легко може зôйтися съ немилымъ параграфомъ устави карнои.

Що противники Русинôвъ въ Коломыѣ и по тôй дописи до Dz. Pol. не перестаютъ алярмувати на цѣлу интелигенцію руску въ Коломыйщинѣ, маѥмъ зновъ доказъ въ дописи до Gaz. Narod. пôдъ титуломъ „Głos z Pokucia“. Понеже сей „Głos“ такъ многими фалшами и клеветами переповненый, що годѣ въ нѣмъ и крышечки правды добачити, длятого не уважаѥмо навѣть достойнымъ давати якій небудь отвѣтъ на сей памфлетъ.

сяточокъ, рѣчь мала, зъ легкимъ серцемъ можна ѥго выдати, но тіи дрôбницѣ разомъ дадутъ пôдставу существованя вашимъ институціямъ, що живучи, даютъ знати о вашôмъ житю моральнôмъ, якъ серце, що бьѥся въ груди, даѥ знакъ вашого физичного житя! Але кромѣ того всего ктожь намъ заперечитъ, що и пôдъ взглядомъ внѣшного виду концертъ не удався? Не согрѣшено противъ порядкови и чемнотѣ, заховано правила приличности и етикеты, показалисьмо нашь смакъ естетичный и розумѣнье рѣчи, выступлено пôсля вымогъ цивилизаціи, по европейски! Доказъ тому, що навѣть Поляки мовчали, никто въ нихъ не мôгъ и слôвця наганы сказати (бо похвалу уважалибы за неприличну). Показалисьмо, що мимо неприхильныхъ обстоятельствъ повагою и тактомъ потрафимо здобути собѣ приналежне становище, а на нѣмъ почитанье и узнанье; показалисьмо дальше, що не потребуемо убѣгатися до нетолеранціи, показалисьмо тактъ политичный. Концертъ — дрôбниця, а однако и невѣрный Тома мôгбы пересвѣдчитись, що ѥсли вже не дрѣмота наша, то наша неуправедливлена несмѣлôсть, бракъ почутя силъ и недовѣріе до себе самыхъ не даютъ намъ выступати публично, заманифестувати нашй силы, нашу жизнь, — що лишь въ насъ самыхъ вина, ѥсли о насъ и мы самй про себе забули.

Тожь, Подоляне, схаменѣмся, сполучѣмъ нашй силы, не теряймо ихъ на внутренній межи собою борбы, на безмысльнй взаимнй суперечки и безрозумнй споры, не оглядаймося на ничію помôчь; въ насъ самыхъ ѥсть наше житье, наша будучнôсть народна. Скрѣпляймося взаимно матеріяльно и морально, а сповнятся слова нашого спѣвака: „въ своѣй хатѣ своя правда и сила и воля“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 115-ѥ засѣданье рады державнои ôтбулось дня 24 лютого. На тôмъ засѣданю велась дальше дебата надъ внесеньемъ Линбахера въ справѣ шкôлъ. Въ дебатѣ взявъ участь такожь и министеръ просвѣты, бар. Конрадъ, и высказався за проектомъ Линбахера въ дуже зручнôй — якъ то и самй централистичнй органы признаютъ — аргументаціи. Бар. Конрадъ станувъ по сторонѣ бôльшости въ тôмъ засадничôмъ спорѣ, чи проѥктъ Линбахера нарушаѥ основный державный законъ о 8-лѣтнôмъ треваню примусовои науки, чи нѣ. Проѥктъ Линбахеръ, якъ звѣстно, звучитъ въ головнôй мысли такъ: „Зô взгляду на особенній ôтношеня Дальмаціи, Галичины съ краковскимъ, Краины, Буковины, Истріи, Горицiи и Градиски даѥсь власть уставодавству краевому (соймамъ) въ тыхъ краяхъ починити змѣны въ принципахъ, высказаныхъ въ §§. 21 (8-лѣтный обовязокъ школьный), 28 и 29“. Министеръ бар. Конрадъ заявивъ, що тымъ проѥктомъ не касуѥсь 8-лѣтный часъ науки а тôлько оставляѥсь соймамъ до волѣ замѣнити послѣднй два роки обовязковои щоденнои науки на науку повторительну. По министрѣ промовляли два генеральнй бесѣдники, за проѥктомъ Линбахера пос. Челяковскій, противъ пос. Зисъ.

На 116-ôмъ засѣданю рады державнои дня 25 лютого велись дальше дебаты надъ проѥктомъ Линбахера. Самъ референтъ Линбахеръ забравъ послѣдный голосъ въ дебатѣ. Въ своѣй бесѣдѣ полемизуючи съ дромъ Промберомъ замѣтивъ мѣжь иншими, що въ Вѣдни можна найлучше пересвѣдчитися, якъ мимо 8-лѣтнои школьнои науки „der allerhöchste Heuriger“ широко панує. Се выраженье пос. Линбахера выкориставъ нѣм. пос. Визенбургъ, добачаючи въ нѣмъ уразу Вѣденцѣвъ и тымъ выкликавъ въ самôй палатѣ и межи нѣмецкою публичностію на галеріяхъ великій тумультъ такъ, що предсѣдатель палаты, гр. Коронини, мусѣвъ ажь перервати засѣданье на чверть

годины. При поименнôмъ голосованю надъ внесеньемъ Линбахера, чи маеся приступити до спеціяльнои дебаты, показалось 165 голосôвъ за приступленьемъ до спеціяльнои дебаты, 152 голосôвъ противъ. Рускій послы: Ковальскій и Кулачковскій голосували съ централистами, противъ внесеня Линбахера, посолъ Озаркевичь не взявъ участи въ голосованя. На всякій спосôбъ годѣ порозумѣти причину, длячого нашій два послы голосували симъ разомъ противъ проєкту Линбахера. Проєктъ Линбахера не ôтносится до Галичины.

При спеціяльнôй дебатѣ передъ голосованьемъ надъ §. 1. вызвавъ пос. дръ Штурмъ президента рады державнои, графа Коронини, до освѣдченя свого погляду, чи до принятя Линбахерового внесеня потрѣбно $^2/_3$ голосôвъ, чи тôлько безвзгляднои бôльшости. Президентъ, гр. Коронини, высказався за безвзглядною бôльшостію, узнавши, що внесенье Линбахера не мѣститъ въ собѣ змѣны основныхъ законôвъ державныхъ. Тогды пос. дръ Штурмъ заявивъ въ именi вѣрноконституційныхъ, що они уважаютъ принятье Линбахерового проєкту простою бôльшостію голосôвъ нарушеньемъ конституціи, застерѣгаются и на будуще противъ правосильности такои ухвалы и ухвалу §. 1 Линбахерового внесеня уважаютъ простою бôльшостію „als nule und nichtig“.

На 117ômъ засѣданю вечеромъ приняла рада державна внесенье Линбахера 113 голосами противъ 79 въ третôмъ читаню.

(*Въ Босніи и Герцоговинѣ*) панує велике невдоволенье межи народомъ зъ причины утяжливого и шорстого поступованя властій администраційныхъ при стяганю податкôвъ, и зъ причины великихъ коштôвъ самои администраціи, пожираючои велику часть тыхже податкôвъ. Зъ самыхъ урядовыхъ кругôвъ признаєсь закидъ, що администрація въ окупованыхъ краяхъ не єсть зъорганизована отвѣтно до ôтношень мѣстцевыхъ и що въ тôмъ взглядѣ потрѣбна реорганизація.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Справа забуреня спокою пôдчасъ дорôчного торжества въ петербурскôмъ университетѣ закôнчилась тымъ, що судъ университетскій выключивъ головного ворохобника Бернштайна зô всѣхъ университетôвъ россійскихъ, на другихъ же виновникôвъ наложивъ ôтповѣдній кары. Вся печать россійска въ одинъ голосъ ганитъ поступованье студентôвъ-ворохобникôвъ, котрій своєю легкодушностію шкодятъ тôлько розпочатымъ реформамъ въ дусѣ либеральнôмъ.

Сенаторъ Половцевъ занимаєсь теперь слѣдствомъ въ справѣ такъ званыхъ „селяньскихъ бунтôвъ“, котрій ôтъ кôлькохъ лѣтъ повторяются въ полудневo-захôдныхъ губерніяхъ. Причину до бунтôвъ селяньскихъ дає т. зв. „межованье“ земель, тоє саме, що у насъ комасація грунтôвъ. Селянъ звычайно чиновники дуже кривдили и кривдятъ при межованю и длятого то селяне пôдносятъ бунтъ, чоловѣки и жѣнки проганяютъ чиновникôвъ, а наслѣдствомъ того приходитъ до села войско, бунтъ „усмирити“. Газеты надѣются по сенатору Половцеву, що ôнъ выкрые много надъужить, якихъ допускаются урядники въ порозумѣню съ дворянами при межованю на кривду селянамъ.

Турція. Всхôдне пытанье, за котре тôлько крови пролито, котре многимъ славяньскимъ и неславяньскимъ народамъ представляєся пытаньемъ житя або загибели, єще доси не розвязане и не швидко буде розвязане. Правда, Славяне по великôй катузѣ, по кровавыхъ а мало користныхъ бояхъ въ 1875 до 1877 рр. притихли, працюютъ у себе дома, гоятъ раны, котрій нанесла имъ вôйна за волю. Сербія именно, по званю министерства Ристича вступила на дорогу дуже вольныхъ и розумныхъ реформъ. Але пожаръ ятрится на другôмъ боцѣ, на греческôмъ пôвостровѣ. Точки берлиньского трактату що до розширеня границь Греціи єще й доси не переведенй и Турція совсѣмъ не заявляє охоты тінжь перевести. Греки допоминалися, але надармо, зачали готовитися до вôйны и ажь симъ чиномъ звернули на себе велику увагу Европы. Греческо-турецкій спôръ граничный занявъ цѣлу Европу; мало хибувало, щобы той спôръ не ставъ бувъ причиною внутрѣшнои кризы въ Франціи, а кто знає, чи не стане причиною кризы въ Англіи. Державы европейскій укладаютъ проєкты, пишутъ ноты, шлютъ депешѣ на всѣ боки свѣта, щобъ розъяснити, чи радше, єще бôльше запутати справу. Въ Константинополи рада турецкихъ министрôвъ радитъ безнастанно надъ залагодженьемъ тои справы а скôнчивши нараду, заховує все въ тайнѣ. Въ такихъ обстоятельствахъ годится розглянути близше внутрѣшне житье „хорого чоловѣка“, пôзнати успособленье жiючихъ въ Турціи народôвъ а особливо Магометанъ, щобъ такъ выснувати ясный поглядъ на дѣло, чого не легко набути зъ читаня тысячныхъ, звычайно суперечныхъ нотъ и тельеграмъ.

„Колибъ христіяне не були такою собачою, виномъ пяною гурмою нужденныхъ нездаръ, то булибъ насъ давно вже багогами выгнали зъ Европы“. Тй слова, може надто и досадній, высказавъ передъ кôлькадесять єще лѣтами одинъ прихильникъ старотурецкои партіи и они дуже добре свѣдчатъ о тôмъ, що почутье власнои немочи у Османôвъ єсть вже ôтъ давна. Але зъ сего єще не выплыває, щобъ они мали коли нибудь до нея признаватись явно и голосно. Ніяка нужда, ніякій неврожаѣ и нещастя не змусятъ Туркôвъ до того. Тоє, що звычайно зовутъ магомеданьскимъ фатализмомъ, се властиво лишь безмѣрна гордôсть, безмѣрне завѣренье въ свои силы, котре николи не дасть Туркови сомнѣватися о тôмъ, що его справа свята и муситъ побѣдити.

А вже якъ коли потрѣбна була Туркамъ така фаталистична гордôсть и довготерпеливôсть, то невно найбôльше теперь. Турецка держава, колись пострахъ цѣлои Европы, теперь находится въ стадіи цѣлковитого розкладу. Може бути, що се єсть наслѣдкомъ тыхъ вѣковыхъ кровавыхъ боєвъ, котрыхъ Туреччина вела бôльше, нѣжь яка нибудь друга держава. Давній султаны були переважно вояки и за ихъ военною славою счезала и ховалася вся погань ихъ внутрѣшного господарованя, ихъ власного домашного житя и характеру. За тоє теперь, коли вôйнъ не стало, коли султаны, намѣстники пророка, боятся непріятельскихъ куль такъ само добре, якъ и найпôдлѣйшій „гявръ“, — теперь ихъ внутрѣшна ничтожнôсть и нужденный устрôй ихъ державы тымъ выразнѣйше всѣмъ паде въ очи. Поглянувши на внутрѣшный станъ Турціи, администрація турецка всему свѣту звѣстна зъ бездарности, але звѣстна такожь и своєю захланностію, котрои намъ тяжко собѣ уявити. Податки, котрій платятъ 25—30 милiонôвъ людій, пропадаютъ въ несытыхъ пащахъ низшихъ и высшихъ урядникôвъ, а за ними такъ само безслѣдно пропадаютъ и величезній пожички державній, затягненй зъ заходу. Силу продукційну народу выссано до того степеня, що недоборôвъ нагромадилось велике множество, а тй, що платятъ податки, платятъ ихъ вже за кôлька лѣтъ на передъ. А мѣжь тымъ 16 чи 17 генеральныхъ губернаторôвъ въ державѣ берутъ кождый пересѣчно 30—60 тысячь зр. а. в. на рôкъ. Таку саму суму треба приняти для высшихъ достойникôвъ военныхъ, министеріяльныхъ и двôрскихъ. Намѣстникъ губернатора (мутессарифъ) бере рôчно що найменше 12.000 зр. А такою сумою, якою въ Европѣ „вдоволяются“ генералы та найвысшій урядники, въ Турціи ледво вдоволится простый каймакамъ (староста повѣтовый). Не диво, що при такôмъ страшенномъ высысаню народа край муситъ упадати щоразъ бôльше, жерела дальшихъ доходôвъ день ôтъ дня высыхаютъ и правительство приневолене хвататись послѣдныхъ средствъ — пôдвысшуваня и такъ вже до крайности выгоруваныхъ податкôвъ и затяганя прумусовыхъ пожичокъ краевыхъ. А мѣжь тымъ не треба думати, щобы въ краю не було грошій. Именно высокій урядники, министры та всякій достойники маютъ милiоны, — тôлько жь про якій нибудь жертвы на престолъ краю они й не згадаютъ. Коли н. пр. по „самоубійствѣ“ Абдулъ-Азиса опечатано все въ комнатахъ его и єго матери, показалося, що мати султана мала у себе чотыри скринѣ вартостныхъ паперôвъ а ôсѣмь скринь золота. „Вартости паперôвъ — писала тогды урядова газета Vakit — годѣ було на разѣ обчислити, а вартôсть золота въ приближеню обчислено ось якъ: до перенесеня кождои скринѣ треба було 8 людій; на кождого зъ нихъ выпаде около 80 оккôвъ (окка = $2^1/_4$ вѣд. фунта), то вага кождои скринѣ выходитъ на близько 640 оккôвъ, а вага всѣхъ скринь на 5120 оккôвъ. А понеже турецкій лиръ въ золотѣ важитъ лише $2^1/_4$ драхмы, то цѣла сума вынеслабы 910.360 турецкихъ лирôвъ або 20,948.280 франкôвъ. Такій и тымъ подôбній обрахунки якъ разъ потрѣбній на тоє, щобъ народови, перетяженому податками, отворити очи и показати выразно, куда то идутъ єго грошѣ. Чи при такôмъ ладѣ Турція довго удержится на березѣ пропасти? Намъ здаєсь, що еи теперѣшна греческа справа скôнчится звычайнымъ самоодержаньемъ европейскои дипльомаціи чи вôйною, — все таки Турціи, яко державѣ оттоманьскôй не довго животѣти въ Европѣ. Бо хотяй патріотизмъ магометанъ турецкихъ безперечно великій, хочь въ хвиляхъ некучихъ потребъ военныхъ ôнъ и теперь єще (хоть и богато слабше, якъ давно) потрафитъ проблыснути, якъ мы бачили примѣромъ въ послѣдній россійско-турецкôй вôйнѣ, — то все жь таки заналъ — дѣло хвилеве, а ничо не въ силѣ такъ остудити єго, якъ повôльна але нехибна економична руина.

Англія. Головный ирландскій агитаторъ Парнель пôдчасъ недавного першого побыту свого въ Парижи бачився и конферувавъ съ поетомъ Викторомъ Гуго, съ редакторомъ Intransigent-а, Рошфоромъ, и иншими редакторами радикальныхъ газетъ и просивъ ихъ, щобы пôдпирали справу ирляндску въ французскихъ часописяхъ. Зъ тои причины выступивъ противъ Парнеля дублиньскій архіепископъ Макъ-Небъ и написавъ зъ того поводу навѣть пастырске посланіе. Таке выступленье католицкого владыки противъ Парнеля протестанта, єсть неумѣстне, бо Парнель сходився съ журналистами парискими, хотя и радикальными, не въ дѣлахъ религійныхъ чи церковныхъ, а тôлько яко съ представителями французскои поступовои прасы, котрои голосъ може бути помôчнымъ его рôдному краєви. Тожь майже всѣ добромыслячій люде и газеты не похваляютъ поступку архіепископа ирландского, агитуючого противъ Парнеля своимъ пастырскимъ листомъ. Парнель повернувъ бувъ зъ Франціи до Лондону, где мавъ бесѣду въ парляментѣ, онôсля жь зновъ поѣхавъ до Парижа, где, якъ доносятъ дневники, стараєсь о авдіенцію у парискаго архіепископа, певно въ цѣли выясненя свого поступованя пôдчасъ першого свого побыту въ Парижи.

Парляментъ англійскій ôтложивъ трете читанье „ирляндского примусового биля“ на кôлька днѣвъ. Звѣстно бо, що всяка устава муситъ въ парляментѣ перейти три „читаня“ и бути три разы принята, заки може ввôйти въ житье.

Глядстонъ упавъ бувъ сими днями при всѣданю до повозу и скалѣчився о пôднôжокъ въ голову. Рана оказалась не такъ небезпечною, якъ зразу думали, и здоровье министра-премiєра теперь вже совсѣмъ поправилось.

Найновѣйша „Синя книга“ мѣститъ въ собѣ депешѣ министра Гранвиля до Корбета, англійского амбасадора въ Атенахъ. Зъ тыхъ депешъ ажь надто ясно выплыває, що цѣла упертôсть и охота до вôйны, яку показала послѣдными часами Греція, походитъ властиво зъ того, що Гранвиль безнастанно заохочувавъ Грекôвъ, твердячи, що Англія не позволитъ, щобы якимъ нибудь способомъ, чи то въ конференціяхъ, чи судахъ мировыхъ, державы европейскій дали Греціи менше ôтъ того, що еи пріобѣцяно берлиньскимъ трактатомъ. Тіи запевненя були причиною великихъ и коштовныхъ приготовань до вôйны, якій поробила Греція послѣднымъ часомъ. Грецкій министры Трикуписъ а ôттакъ Комундуросъ радй були знати правдиву думку правительства англійского и готовй були поступати пôсля неи; на дѣлѣ жь они поступали за думкою Гранвиля. Здаєсь, що таке дивне поступованье англійского министра выкличе интерпеляцію въ парляментѣ.

Помимо всякои опозиціи парляментарнои войска англійскій дуже живо уступаютъ зъ Кандагару. Провинція вся вже онущена а и зъ мѣста самого залога має уступити еще сего мѣсяця, такъ щобъ до весны всѣ войска англійскій зъ Афганистану повернули до Индіи.

Франція. Въ парляментѣ французскôмъ ôтбувся 24 лютого выборъ комисіи для внесеня реформы выборчои, и именно „голосованя пôсля списôвъ“ (Listenskrutinium). До комисіи выбрано 8 противникôвъ а 3 прихильникôвъ такого голосованя. Въ рôжныхъ бюрахъ голосувало 208 послôвъ противъ реформы, а 181 за реформою (120 послôвъ було неприсутныхъ). Помимо того гамбетисты надѣются, що реформа перейде.

Бурливй сцены, подôбнй до тыхъ, якй зайшли передъ кôлькома днями въ парляментѣ, повторилися свѣжо и въ сенатѣ. Дикъ де Бролѣ выступивъ съ интерпеляцією до правительства (recte Гамбеты) взглядомъ греческои справы, а именно взглядомъ высылки оружія до Греціи. Презесъ рады министрôвъ, Жюль Ферри, выйшовъ на трибуну, щобы ôтповѣсти на интерпеляцію, але правиця заглушила єго голосъ криками и стукотомъ, такъ що ôнъ постоявши якійсь часъ, злѣзъ зъ трибуны. По нѣмъ вступивъ на трибуну членъ правицѣ Бюффе, але лѣвиця зновъ пôдняла такій крикъ, що й той не мôгъ прійти до слова. Президентъ сенату, Сей, хотѣвъ вже закрыти засѣданье, коли наразъ крики стихли и дебата пôшла своимъ порядкомъ. Внесенье Бролѣ упало 116 голос. противъ 112.

НОВИНКИ.

— **Пôдчасъ нынѣшного вечера въ честь Т. Шевченка** занявся комитетъ заряджуючій услугою въ гардеробѣ, где ВП. гостѣ зволятъ ласкавй датки складати при столику въ присутствію комитетовыхъ. Дохôдъ зъ тыхъ даткôвъ призначеный на зреставроване могилы Т. Шевченка.

— **50-тй роковины своєи духовнои службы** обходивъ дня 8 (30) с. м. о. Іоаннъ Ломницкій, нарохъ въ Городку дрогобыцкого дек. Ювилятъ родився року 1807 а рукополагався 1837 року.

— **Гр. кат. митроп. консисторія** розôслала до своихъ деканатôвъ куренду, пригадуючи имъ на подôбне вôзванье зъ року 1878, щобы тіи занялися щиро збираньемъ даткôвъ на будову церкви въ Монастырискахъ, такъ якъ зачата робота зъ браку фундушѣвъ нищится и потрѣбно еще 5,000 зр., щобы выкôнчити будову той церкви.

— **П. Абрагамовичь**, польскій кандидатъ на посла зъ округа выборчого Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ, розôславъ яко маршалокъ львôвскои рады повѣтовои до делегатôвъ тойжь рады циркуляръ „poufny“, въ котрôмъ взыває ихъ, щобы агитували за нимъ межи народомъ. Щобы не наразити „obóz narodowy na powtórną klęskę“ и не выдати на „lup“ Русинамъ, потреба, якъ каже циркуляръ, „działać ostrożnie, przezornie ale i energicznie“, особенно принильнувати правыборôвъ. Найцѣкавѣйшій въ циркуляри уступъ, котрымъ п. кандидатъ-маршалокъ взыває пп. делегатôвъ, щобы въ тôмъ моментѣ телеграфично дали знати до львôвскои рады повѣтовои (sic!), колибы довѣдались, що stronnictwo przeciwne хоче урядити якій нибудь зборъ селянъ, бо такій зборы требабы „sparaliżować“. Якого рода має бути той „paraliż“ на селянъ, циркуляръ не каже. Жандармы чей нимъ не будутъ, то хиба „brzęcząca moneta“! Отъ якого то рода агитаційній циркулярѣ розсылає п. маршалокъ львôвскои рады повѣтовои, польскій кандидатъ на посла!

— **Зъ Дрогобыча** доносятъ: Славити Бога въ нашôмъ повѣтѣ не чувати про тй надъужитя при конскрипціи, якихъ допущанося въ инныхъ повѣтахъ. Вправдѣ зъ початку въ мѣстѣ не хотѣли пріймати рускихъ картъ, однакожь, коли нашій патріоты обстали при своѣмъ правѣ писати по руски, не роблено вже жадныхъ перешкодъ въ пріймованю рускихъ картъ и рускихъ вытягôвъ зъ метрикъ черезъ тутешный урядъ парохіяльный выставленыхъ. Лишь то сумно, що не много найшлось такихъ Русинôвъ, котрй свои карты по руски написали, — ихъ бы можна на пальцяхъ почислити. Щобы же неписьменній люде не далися писарямъ баламутити и записовати собѣ языкъ польскій, о. Игуменъ поучаючи народъ о значѣню конскрипціи, заразъ и выказавъ имъ такихъ писарѣвъ-Русинôвъ, до котрыхъ удаватися имъ препоручивъ. Такожь и въ околици по селахъ не всюда переведено конскрипцію по руски, хоть въ тôмъ взглядѣ не було жадного натиску ôтъ староства. А прецѣнь найшлися вôйты и писарѣ, котрй конскрипцію перевели по руски. — Слава имъ!

— **Посломъ до сойму** зъ выборчого округа решôвского зъ бôльшихъ посѣлостій зôставъ выбраный Янъ гр. Тарновскій зъ Дзикова.

— Дня 15 (27) с. м. ôтбулося **вѣнчанье найстаршого внука цѣсаря Вильгельма** съ княжною Шлезвикъ-Гольштайнъ.

— **Нѣмецкій академики въ Вѣдни** выправили минувшои суботы демонстрацію противъ пос. Линбахерови, котрый на засѣданю рады державнои говоривъ, що помимо примусовои 8-лѣтнои науки не устає однакъ панованье т. з. „Höchster Heuriger“ (питье молодого вина), при чѣмъ ôтбуваются бурды и неморальній сцены молодежи въ Вѣдни. Зъ того вывязався насамперед неспокôй на лѣвицѣ и на галеріи, а ôттакъ нѣмецкій „буршѣ“ выправили передъ мешканьемъ Линбахера о 5 тôй год. вечеромъ демонстрацію свистами, криками и т. и. Полиція арештувала 14 студентôвъ, котрыхъ ôтдано до краєвого суду карного, подаючи за причину, що они выкликали збѣговищэ люду. Такожь замкнено читальню акад. „Akademische Lesehalle“ ажь до дальшого розпорядженя.

— **О. Францъ Ксав. Малиновскій**, славный лингвистъ славяньскій, умеръ 30. сѣчня с. р. въ Коморникахъ пôдъ Познанемъ. Покôйный дôйшовъ власною працею до глубокого пôзнаня свого рôдного польского языка, а тоє, до чого въ своихъ слѣдженяхъ науковыхъ добився и що въ своихъ дѣлахъ друкомъ оголошеныхъ, утверджувавъ, умѣвъ завсѣгды правилами и формами старославяньского языка поперти и выяснити. Головне дѣло єго, котре єму европейску славу придбало, має надпись: „Głosownia języka polskiego“, хотяй небôщикъ поставивъ тамъ гдеякій засады и тезы котрй стоятъ въ діяметральнôй суперечности съ неоспоримыми выводами Миклосича и иншихъ корифеѣвъ славяньскои фильольогіи. Покôйный уложивъ бувъ такожь въ першôй части той граматики пôдъ написомъ „Grafika“ азбуку для всѣхъ славяньскихъ языкôвъ, повстаючу зъ 58 значкôвъ, котру то працю однакожь єго родимцѣ зле приняли. Зъ єго руки выйшла такожь „Gramatyka sanskrytu“, яко перевôдъ такоижь книжки Франца Боппа. Довѣдуємся, що по небôщику знаходится въ манускриптѣ межи иншими: „Gramatyka języka rusińskiego według ks. Osadcy“.

— **Обчисленье чиннои арміи.** Пôсля обчисленя зъ дня 31 грудня 1880, переведеного войсковыми властями, выноситъ станъ чиннои арміи въ Австро-Угорщинѣ 271.474 людій, въ котру то суму вчислено 1.160 инвалидôвъ, якъ такожь и 14 осôбъ, котрѝ яко ремѣсники и т. п. находятся на покладахъ военныхъ кораблѣвъ, перебуваючихъ на чужихъ водахъ. Зъ того числа находилося въ краяхъ заступленыхъ въ радѣ державнôй 158.698, въ краяхъ угорскои короны 84.339, въ Босни и Герцоговинѣ 27.955, въ Ада-Кале 116, на корветѣ „Фазана“ на морю 245, на парôвци „Таврусъ“ стаціонованôмъ въ Константинополи 81 людій. Пôсля права свойщины и приналежности припадаѥ на Австрію долѣшну 14.965, на Австрію горѣшну 4.637, Сальцбургъ 2.506, Стирію 9.021, Каринтію 2.658, Краину 3.769, Побереже 5.352, Тироль и Форальбергъ 3.693, Чехи 46.754, Моравію 12.764, Шлескъ 4.681, Галичину 39.185, Буковину 4.378, Дальмацію 3.041, Угорщину 93.988, Кроацію и Славонію 15.418, Боснію 1.186, Нѣмеччину 320, Швайцарію 24, Италію 88, иншѝ краѣ 36 людій. Пôсля религіи було: римск.-кат. обр. 197.277, грeч.-кат. обр. 23.874, старокатоликôвъ 547, греч.-прав. 16.756, ормяньско-прав. 208, протестантôвъ 11.123, кальвинôвъ 13.174, унитарiѣвъ 369, мойс. обр. 7.652, магомед. 328, иншихъ вѣроисповѣдань 166 людій. Языкъ домашный подало: 97.753 людій нѣмецкій, 45.748 ческій, моравскій и словацкій, 20.671 кроатскій и сербскій, 19.678 польскій, 18.557 (?!) рускій, 7.901 словеньскій, 3.669 италійскій, 11.281 румуньскій, 46.216 мадирскій. Читати и писати умѣло 187.434 (69%) людій, тôлько читати 11.935 (4%), ани читати ани писати 72.105 (27%). Вôльного стану було 258.651 людій (953 на 1000), жонатыхъ 12.125 (45 на 1000), вдовцѣвъ 627 (2 на 1000), въ кôнци розлученыхъ и розведеныхъ 71.

— **Соціялисты** скликуютъ на день 2 л. вересня с. р. своихъ приверженцѣвъ зъ цѣлого свѣта генеральнѝ зборы до Цуриха.

— (*Д*) **Комисія шкôльна парискои Рады мѣскои** ухвалила подѣлити всѣхъ ученикôвъ шкôлъ Парижа на баталіоны, а то въ цѣли, щобы ихъ вправляти до муштрôвъ войсковыхъ а рôвночасно подати дѣтямъ милу розрывку. Кождый баталіонъ (600 дѣтій) буде дѣлитися на 4 компаніи; вправы компаніями будутъôтбуватися четверга по обѣдѣ, а муштры цѣлого баталіону, разомъ зôбраного, першои середы кождого мѣсяця. Зброю будутъ становити малѝ нарокомъ до того пôсля предложеного взору зроблень стрѣльбы и двосѣчнѝ мечѣ, похожѝ на багнеты. На початокъ узброятъ лишэ дѣтій ôтъ 11—13 року житя и то буде вже становити армію 23.000 малыхъ воякôвъ. Министеръ вôйны принявъ дуже радо тоѥ внесенье и поручивъ вже комендантови школы войсковои въ Poinvillele Pont выробити ôтповѣдну инструкцію. Що року маѥся ôтбувати загальна ревія при кôнци року шкôльного. Буде то веселый день для пôзнѣйшихъ оборонцѣвъ Франціи, а милый для родичѣвъ и загаломъ для цѣлои публичности.

— **Якій конець подыбавъ злодѣя?** Въ Воли пôдъ Варшавою побачивъ раненько одинъ кольонистъ на своѣмъ парканѣ зъ одноі стороны висячого чоловѣка, зъ другои — вепра. Рѣчь малася такъ: Въ ночи закрався до того кольониста злодѣй, пôймавъ въ хлѣвѣ молодого вепра, заколовъ ѥго, а ôттакъ взявъ на шнуръ, хотячи ѥго вынести. Не було однакъ иншого выходу, якъ тôлько черезъ парканъ. Злодѣй привязавъ вепра до себе и самъ вытащився съ нимъ на парканъ. Ту однакъ — така вѣдай доля ѥго — посовгився и спавъ на одну сторону, а вепръ на другу. Вже бôльше не злѣзъ той злодѣй на землю, бо шнуръ стиснувъ такъ сильно ѥго шію, що смерть наступила. Такъ отже висѣли оба мертвѝ тѣла въ рôвновазѣ ажь до раня.

— **Въ цѣлôмъ знанôмъ свѣтѣ** числятъ 2.623 рôжныхъ языкôвъ, зъ котрыхъ припадаэ на Европу 587, иа Азію 396, на Африку 376, а на Америку 1.264. Число религій выноситъ около 1.000. Що до числа мужчинъ и женщинъ, то тыхъ послѣдныхъ жіѥ бôльше на свѣтѣ. Четверта часть дѣтій умираѥ передъ 7-ымъ рокомъ, половина передъ 17-ымъ. На 1.000 людій досягаѥ одинъ 100 лѣтъ, на 100 буваѥ 6 людій 60-лѣтныхъ, на 500 одинъ 80-лѣтный. Число всѣхъ душъ выноситъ близько $1^1/_2$ милiярда. Що рôкъ умираѥ 333 милiонôвъ людій, проте 69 на минуту; число урожденыхъ рôчно выноситъ троха бôльше.

— **Выказъ датковъ на цѣль братства и бурсы имени св. о. Николая въ Золочевѣ:** 1) Всч. о. Грабиньскій Іосифъ, парохъ зъ Куткоря 5 зр.; 2) Всч. о. Чемерыньскій Александеръ, пар. зъ Золочева 5 зр.; 3) Всч. о. Луцыкъ Теодоръ, парохъ зъ Годова 5 зр; 4) Всч. о. Левицкій Кароль, парохъ зъ Ольшаницѣ 5 зр.; 5) Всч. о. Макухъ Николай капелянъ зъ Балучина 5 зр.; 6) Всч. о. Держко Орестъ, приходн. зъ Озерянки 2 зр.; 7) Вп. Громницкій Іосифъ, ц. к. нотарь зъ Золочева 5 зр.; 8) Чест. Древницкій Андрей, господарь зъ Плугова 1 зр.; 9) Чест. Метельскій Иванъ, господарь зъ Метенева 5 зр.; 10) Чест. Михайлôвъ Игнатій, господарь еъ Озерянки 4 зр.; 11) Чест. Кузьма Василій, господарь зъ Ушнѣ 5 зр.; 12) Чест. Макухъ Теодоръ мѣщанинъ зъ Поморянъ 2 зр. — Разомъ 45 зр.

Щедрымъ Дателямъ складаѥ Выдѣлъ бурсы щироруске Спасибôгъ.

Ôтъ Выдѣлу бурсы им. св. о. Ник. въ Золочевѣ.

А. Чемерыньскій, предсѣдатель. *І. Гургаль,* касіеръ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До институціи каноничної завôзванѝ: оо. С. Навроцкій на Шляхтинцѣ, К. Чепѣль на Кропивникъ, А. Волиньскій на Кошилôвцѣ, М. Кордуба на Сушно и К. Ярымовичь на Пôдмонастырь.

Въ пропозицію принятѝ: оо. І. Сѣменовичь зъ Иванкôвки, П. Бородайкевичь зъ Ковалѣвки, А. Гарасевичь зъ Фиткова, Проскурницкій зъ Отыніи и Т. Косевичь зъ Галича — на капелянію Камѣнна дек. тысьменецкого; І. Войнаровскій въ Лядского, П. Струтыньскій зъ Космача и Ш. Кисѣлевскій зъ Толмачика — на парохію Толмачикъ дек. коломыйского.

Позволенье на ôтправу службы божои такъ въ своѣй интенціи якъ и за принятьемъ стипендіи мисальноі одержавъ о. І. Кудрыкевичь.

На конкурсъ розписана парохія Боршôвъ дек. бобрецкого, съ речинцемъ до 7 (19) мая с. р.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Администрацію одержавъ о. Василій Цюкъ въ Годиняхъ дек. мостиского.

Ординаріятскимъ ôтпоручникомъ при окружнôй Радѣ школьнôй въ Яворовѣ зôставъ именованый о. Іосифъ Лозиньскій зъ Яворова.

Личный додатокъ по 100 зр. на три лѣта одержавъ о. Іосифъ Меницньскій зъ Маластова дек. бѣцкого.

Резигнувавъ зъ администрациі капелянія въ Гадиняхъ о. Андрей Дроздовскій зъ Вислока дек. ясельского.

Въ пропозицію на парохію Нинивичи дек. ярославского принято 11 кандидатôвъ, а на капелянію Грозьова дек. жукотиньского одного кандидата.

Конкурсъ розписаный на парохію Бѣла дек. потелицкого, наданя приватного, съ 30 морг. орного поля, 5 морг. сѣножати, 6 сяжн. дровъ, вôльнымъ мливомъ и 262 зр. 62 кр. додатку конгруального. Речинець поданя до 18 (30) цвѣтня с. р.

Всячина.

— **Повстанье зъ гробу.** Зъ Букарешту доносятъ о слѣдуючôмъ незвычайнôмъ фактѣ. Коло Ротешти умерла на епидемію донька-одиначка заможныхъ родичѣвъ, котра недавно заручилася. Одягнено ѥи въ весѣльну одѣжь, украшено золотыми дорогоцѣнными оздобами — и зложено въ зимну могилу. Въ ночи по похоронахъ явились на цвинтари три злочинцѣ, ôткопали могилу и взялись здирати зъ покôйноі дорогоцѣнности. Въ тôй гадцѣ пôднѣсъ одинъ розбишака голову покôйнои, але голова зсунулась ѥму зъ рукъ; кôлька разы повторивъ ôнъ тоѥ, а врештѣ розсердженый ударивъ покôйну кулакомъ въ каркъ. Въ тôй хвили отворила небôщка очи и промовила: „Прошу васъ, не забивайте мене....“ Страхъ огорнувъ злочинцѣвъ и они утѣкли не оглядаючись. Тогды встала дѣвчина и зôбравши всѣ свои силы, зайшла до сельского пастора, котрому оповѣла, що съ нею сталося. Завѣдомлено родичѣвъ, котрѝ съ невысказаною радостію побачили свою любу доньку живою и заявили, що они даруютъ тѝ всѣ дороцѣнности своеи доньки тымъ, котрѝ выбавили ѥи зô смерти. Однакъ злочинцѣ на тоѥ вôзванье не явились....

— **Любѣмъ ворогôвъ своихъ!** Одинъ духовный говоритъ до свого прихожанина, закидаючи ему піяньство: „Слухай, Михайло, горѣвка — то твôй найбôльшій ворогъ“. — „Ахъ, панотче, — ôтповѣвъ піяница — чижъ святе письмо не учитъ насъ, щобы любити своихъ ворогôвъ?“ — „То правда, — сказавъ духовный — але оно не говоритъ предсѣ, щобы ихъ полыкати....“

— **У Хинчикôвъ** панує дивный звычай. На дахахъ своихъ домôвъ кладутъ они горнець; єсли горнець оберненый єсть дномъ до улицѣ — значитъ, що въ домѣ находится донька, але ѥще недоросла; горнець зверненый отвôромъ до улицѣ означаѥ, що донька може ити уже за-мужь; на случай вѣнчаня дѣвчины здôймаютъ зъ даху горнець.

— **По чѣмъ пôзнати гарнѝ зубки?** „Ся панѣ маѥ дуже гарнѝ зубки“ — сказавъ одинъ слѣпый, въ товариствѣ кôлькохъ осôбъ. „А зъ ôткижь тоѥ знаете, коли не видите?“ — обôзвався другій товаришь. „Тажь предсѣ чую, — ôтповѣвъ слѣпець — якъ тая панѣ вже ôтъ годины безъ перестанку смѣѥся“....

Курсъ львôвскій зъ дня 28. л. лютого 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	276 —	279 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	172 —	175 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 70	100 60
„ „ „ по 4% ав.	92 80	93 80
„ „ „ по 5% ав. період.	99 70	100 60
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 —	103 90
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	99 75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	103 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 55
„ цѣсарскій	5 46	5 56
Наполеондоръ	9 28	9 38
Пôвимперіялъ	9 54	9 63
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 $21^3/_4$	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 20	58 —
Серебро	99 50	100 50

СТАНИСЛАВЪ КРУКЪ
СЫНЪ
во Львовѣ, ул. Сонѣчна ч. нове 25.
поручаѥ ВП. Публицѣ
СВОИ ВЫРОБЫ СТОЛЯРСКѝ
въ великôмъ выборѣ и въ найрôжноднѣйшихъ фасонахъ, почавши ôтъ поединчихъ покоѥвыхъ до найвытворнѣйшихъ сальоновыхъ.
Выправы на замовленя выготовляются въ найкоротшôмъ часѣ **точно, солидно** и по **найприступнѣйшихъ** цѣнахъ. (4—5)

Оголошенье.

На пôдставѣ §. 38 статутôвъ запрашаѥмо почтенныхъ членôвъ на **8-ый загальный збôръ Товариства заличкового въ Бôбрцѣ**, стоваришеня зареєстрованого съ неограниченою порукою, **на день 6 марця** с. р., на годину 3 по полудни, въ сали Рады повѣтовои. Порядокъ дневный: 1) справозданье Дирекціи за рôкъ 1880 (рефер. п. Мендлицкій); 2) предложенье рахункôвъ за рôкъ 1880 (рефер. п. Петрôвъ); 3) справозданье комисіи рахункôвъ, внесенье о выданье дирекціи абсолюторіюмъ (рефер. п. Лямбой); 4) подѣлъ чистого зыску (рефер. п. Лямбой); 5) выбôръ доповнюючій трехъ членôвъ Рады надзорчои (§. 48); 6) выбôръ комисіи цензорôвъ (§. 68); 7) внесенье дирекціи що до приступленя до спôлки есконтовои (рефер. п. Мендлицкій). Рахунки за рôкъ 1880 лежатъ до перегляду въ кôмнатахъ Товариства.

Зъ Рады надзорчои Товариства заличкового въ Бôбрцѣ, дня 15 л. лютого 1881.

Иванъ Ольо, секретарь. *Дръ Володиславъ Кульчицкій,* голова.

РУКОДѢЛЬНЯ
женьского одѣня
Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2.
пріймаѥ всякій дотычащѝ роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжнѝ гафты и т. п.
по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.
Удѣляеся зарôвно науки крою.
(10—15) **І. Юркевичь.**

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,
образовавшися за границію звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуѥ портреты, якъ такожь религійнѝ образы рôжноі величины.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (8—10)

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ и ножевѝ, поправленѝ и патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).
Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.
Гваранція 5-тильтна.
Раты тыждневѝ по 1 зр.
Замѣна и спеціяльнѝ направы.
Човенка, части складовѝ, иглы и олива.
Поручаѥ
ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.
Машины Зингера въ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американьскѝ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр. 7—?

Запевняѥся найсовѣстнѣйше порученье!
КАВУ
поручаѥ **включно съ цломъ и опакованьемъ, franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр	2.—
1а найлучша маниљова перлова	„	1.75
1а найлучша великозеринста Куба	„	1.90
1а арабска правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1.55
1а найлучша Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Pio	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кильо netto.

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)
Безпосереднѝ поясненя и докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (2—10)

Нова вага. **Гваранцуе за природну барву.**
Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!
Der Pain-Expeller mit „Anker“ ist
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**
Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарôского

Ч. 15. Львôвъ, Субота 21 лютого (5 марця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

РЕКЛЯМАЦІИ.

Дня 1 н. с. марта зôстала урядово оголошена тарифа клясификаційна чистого доходу зъ одного морга грунту для Галичины съ вел. кн. крак. пôсля ухвалы центральнои комисіи регуляціи для грунтового податку, якъ такожь оголошено выказъ сумъ чистого доходу громадъ, клясификаційныхъ дистриктôвъ, шацунковыхъ повѣтôвъ и цѣлого краю на пôставѣ остаточныхъ ухвалъ тоижь центральнои комисіи. Терминъ (речинець) до вношеня реклямацій противъ результатôвъ клясованя розпочався съ днемъ 1 н. с. марта с. р. и треваѥ пôсля дотеперь обовязуючихъ законôвъ (зъ 6 цвѣтня 1879 ч. 54 и зъ 28 марта 1880 ч. 34 В. з. д.) **45 день** отже до 14 цвѣтня 1881, с. ѥ. включно до четверга передъ нашою цвѣтною недѣлею. Однакожь пôсля нового закона вже ухваленого въ палатѣ послôвъ дня 13 (25) лютого маѥ сей терминъ продовжитись до кôнця мая (нов. ст.) 1881, але при тôмъ знесено признане въ давнѣйшôмъ законѣ право правительства, призволювати въ поодинокихъ случаяхъ на продовженье термину реклямаціи. Терминъ реклямацій по конець мая 1881 буде отже непродовжальнымъ и всѣ реклямаціи по тôмъ часѣ внесенѣ останутся безъусловно неувзгляднѣнѣ. Право реклямаціи маѥ такъ кождый поодинокій властитель грунту зъ осôбна якъ и цѣлѣ громады и двôрскѣ обшары, а то не лише взглядомъ власныхъ, але такожь в з г л я д о м ъ ч у ж и х ъ г р у н т ô в ъ. Сей послѣдный взглядъ особенно важный для грунтôвъ въ прирôвнаню до другихъ несправедливо, за высоко заклясованыхъ. Реклямувати можна: 1) задля хибного записаня властителя, 2) задля хибного обчисленя поверхности (площины грунту), 3) задля похибокъ въ обчисленю, 4) задля хибного означеня поодинокихъ грунтôвъ, яко обовязаныхъ до оплаты податку грунтового, або яко вôльныхъ ôтъ того податку, 5) задля хибного зашацованя въ тарифѣ клясификаційнôй (пр. що грунтъ записано до завысокои клясы). Реклямаціи слѣдуѥ вносити або до уряду громадского або до староства, розумѣѥся само собою, по руски. Не будемо близше застановлятися надъ способами реклямаціи, а поручаѥмо въ тôмъ взглядѣ по разъ другій всѣмъ интересованымъ выдану во Львовѣ книжочку: „Новый податокъ грунтовый“, написавъ Харко Таранъ (Цѣна 30 кр. дôстати можна въ редакціи „Батькôвщины“), — въ котрôй то книжочцѣ знаходятся потрѣбнѣ поясненя и взорцѣ до реклямацій.

Мы тôлько ѥще разъ звертаѥмо увагу всѣхъ на превелику важнôсть реклямацій. Такъ якъ мы въ „Дѣлѣ“ вже достаточно пояснили, якъ то у насъ переводилось нове катастрованье, и мы указали тіи разячѣ несправедливости дотыкаючѣ нашъ нарôдъ, то мы не потребуѥмо теперь на ново повторятись. Реклямаціи вчасно и основно вношенѣ можутъ хоть въ части усунути тіи такъ рѣзкѣ несправедливости. Якъ блудно переведено у насъ катастрованье, на доказъ сего най послужитъ голосъ одного дописователя „Czas“-у (N. 50), котрый въ своѣй громадѣ на 97 (индивидуальныхъ) аркушѣвъ посѣданя знайшовъ лише 9 згôдныхъ съ правдою, всѣжь прочѣ 88 такъ невѣрнѣ и блудно выповненѣ, „що треба осôбнои студіи, щобы перепровадити рекламаціи“. „Одного селянина — пише сей дописователь, — котрый посѣдаѥ лише 6 моргôвъ, записано яко посѣдателя 24 моргôвъ и т. д. Доволѣ поглянути на стосы аркушѣвъ посѣданя съ блудными назвами и датами, где цифры становлячѣ урядовый документъ суть по кôлька разôвъ перечеркненѣ, перемазанѣ, попôдкрисляннѣ и т. д., щобы усомнитися о можливôй реорганизаціи економичнôй сего краю“.

Тожь ѥще разъ звертаѥмо увагу на важнôсть реклямацій. Часъ зазначеный для реклямацій ѥсть взглядно дуже короткій, а несвѣдомôсть и необоротливôсть нашого народа въ оборонѣ своихъ интересôвъ ѥсть ѥще дуже велика, щобы можна обôйтися въ тôмъ случаю безъ взаимного поученя, заохоты, порады и пôдмоги. Такъ якъ нова реформа податку опираѥся не на процентовôй засадѣ, але на засадѣ контингентовôй и на репартиціи податкового контингенту, то кожде занедбанье реклямаціи въ случаю завысокого оцѣненя селяньскихъ и приходскихъ грунтôвъ, а занизького оцѣненя другихъ, именно двôрскихъ грунтôвъ, потягне за собою подвôйне збôльшенье тягару. Спôльнôсть нашихъ интересôвъ ѥсть тутъ самою природою указана. Звертаѥмо увагу, що и приходскѣ грунта обнятѣ тою податковою реформою, що именно ôтъ обчисленя доходу тыхъ грунтôвъ буде залежати дальше выпосаженье самыхъ приходôвъ. Нарôдъ нашъ потребуѥ въ тôй хвили свѣтлого проводу. Przyjaciele ludu, якъ во всѣхъ подôбныхъ случаяхъ дѣйстныхъ потребъ, такъ и теперь мовчатъ спокôйно. Намъ жежь слѣдуѥ стояти на сторожи жизненныхъ интересôвъ нашого народа. Булобы найôтповѣднѣйше, ѥслибы нашѣ священики въ порозумѣню съ свѣтлыми празниками взяли дѣло реклямацій селяньскихъ и приходскихъ грунтôвъ въ свои руки и спôльными силами въ дотычащихъ громадахъ переводили реклямаціи. Особенно треба остерѣгати нарôдъ передъ покутными писарями, котрѣ певно схотятъ выкористати зъ сеи поры, а при тôмъ своимъ невѣжествомъ можутъ наразити селянъ на неôтжалованѣ страты. Тожь бачнôсть, бе-рѣмся завчасу до працѣ!

По вѣчу.

I.

Безперечно подѣляютъ всѣ Русины наше пересвѣдченье, що вѣче не належитъ уважати остаточною цѣлію, але лише средствомъ, котрымъ доперва дальша цѣль осягнутися маѥ. Не можна отже о нѣмъ споминати, яко о фактѣ, котрый бы вже мовь до исторіи належавъ, але противно, треба дальше наше поступованье оперти на досвѣдахъ, зробленыхъ на самôмъ вѣчу и на революціяхъ, принятыхъ на нѣмъ за тверду пôставу нашого дѣланя на будуще. На объявахъ потѣшаючихъ треба скрѣпляти силы и набирати надѣи, але похибы нашѣ и провины мусимо — и то скоро — усувати и направляти.

Завсѣгды то добре, що Русины высказали тамъ, якъ николи, свои жаданя и потребы, духъ въ краю немало ожившся, а що бôльше показалося, що Русинамъ не бракуѥ силъ, тôлько що були дотеперь паралижованѣ непорозумѣнями, враждою и т. д.

Теперь насуваѥся пытанье: що дальше? Чи маѥмо задоволятися успѣхами вѣча и сидѣти, загнувши руки, якъ тоѥ у насъ завсѣгды до нынѣ дѣялося?

Не по першій бо разъ, хотяй може не такъ рѣзко и отверто, выповѣдали мы нашѣ кривды, майже що року при рôжныхъ нагодахъ обговорювано нашѣ потребы, але на тôмъ все кôнчилося.

На скаргахъ вправдѣ не бракувало, мы скаржились, однакожь не тамъ, где потреба, не до высшихъ властій, якбы належало. Мы розводили жалѣ нашѣ въ дневникахъ, а коли тоѥ сталося, здавалося намъ, що мы уже обовязки нашѣ выповнили.

Не браковало такожь на красныхъ проѥктахъ; але до дѣла мы не поступали, або оставали на половинѣ дороги. Чижь маѥ и нынѣ такъ позôстати? Тогды и вѣче позôсталобы пустоцвѣтомъ, подôбно якъ нашѣ заявлюваня давнѣйшѣ.

Нынѣ не лѣпше дѣѥся. Скаржимося н. пр., що урядники Поляки выдаютъ термина для Русинôвъ въ рускѣ свята, або що якійсь тамъ парохъ латиньскій говоритъ своимъ парохіянамъ: Wolisz pójść do chlewa jak do cerkwi. Але чи подавъ кто доказане заскарженье, хотьбы до консисторіи, щобы хоть тая могла починити дальшѣ кроки? Скарги, розумѣѥся, повиненъ подавати той, кто ихъ въ силѣ удовôднити.

Скаржимося такожь на несправедливе переведенье конскрипціи, и въ „Дѣлѣ“ ставится запытанье до нашихъ послôвъ: чому они не интерпелюютъ пана министра? Чи ôнъ знаѥ про тѣ надъужитя, якѣ дѣялися? Чи видавъ може такѣ инструкціи? и т. д.

Що нашѣ послы черезъ довшій часъ не интерпелювали министра, причина въ тôмъ, що интерпелювати не легко. До интерпеляціи, щобы пôсля регуляминy була до ôтчитаня допущена, потреба 20 пôдписôвъ — три послы вже для того отже интерпелювати не можутъ. Ктожь пôдпише? Нѣмцѣ въ лѣвицѣ трудно, бо они робили где инде а навѣть въ Вѣдни тоѥ само, що Поляки въ Галичинѣ. Зъ правицѣ зновъ никто не пôдпише, бо не схоче дражнити Полякôвъ. А хотяйбы нашимъ посламъ удалося зôбрати достаточне число пôдписôвъ, легко можна ôтгадати, що на интерпеляцію написану въ загальникахъ, не инша булабы ôтповѣдь. Министеръ сказавбы, що инструкцію для всѣхъ краѣвъ видавъ одну и тую саму, що о надъужитяхъ кромѣ зъ дневникôвъ ничого не знаѥ, а скоро дôйдутъ якѣ до ѥго вѣдомости, и удовôднѣнѣ зôстанутъ, ôнъ зле усуне а виннымъ укараѥ.

Можна такожь ôтъ министра — що ѥще гôрше, таку учути ôтповѣдь: Я запитувавъ въ тôмъ дѣлѣ въ Намѣстництвѣ, а зъ ôттамъ ôтповѣджено, що тамъ нема слѣду, щобы якѣ надъужитя були заскарженѣ.

Коли тіи, що доносили до дневникôвъ, ôттакъ передъ комисією смѣло не выступлятъ и факты не будутъ удовôдненѣ, тогды скажутъ, що все ложь и клевета, а интерпеляція позôстане безъ наслѣдства.

Такъ и интерпеляція не поможе, где нема узасадненыхъ зажалень и удовôдненыхъ фактôвъ. На многожь, пытаюся, у насъ подôбныхъ выпадкôвъ вплынутъ заскарженя, и чи на много зъ нихъ подадутся доказы? Скарги въ часописяхъ, або и телеграмы, то ѥще не доводы.

По тôй причинѣ вже неразъ ôтзывалися голосы: Годѣ нарѣкати и плакати по часописяхъ, а часъ братися до дѣла.

Кто хоче якусь занедбану справу поправити, той муситъ застановитися надъ причинами злого и надъ способами, якбы злому зарадити?

Здавалобыся, що мы пôзнали теперь вже причины нашои немочи, але оно ино такъ здавалобыся; бо хотяй сказано на вѣчу: причина нашого неôтрадного стану ѥсть неприхильнôсть правительства, а потôмъ наша власна рôвнодушнôсть, дезорганизація, а зъ того непораднôсть: не признано однакожь, где лежитъ причина тои рôвнодушности, дезорганизаціи и непорадности нашои? А що гôрше, при тôмъ всѣмъ появляются и голосятся мнѣнія, котрѣ насъ наново въ нечинnôсть уколысати або на непрактичныхъ дорогахъ задержати готовѣ; и власне о тыхъ то мнѣніяхъ будемъ говорити.

Що на прихильнôсть правительства спускатися не можна, мы, научѣнѣ власнымъ досвѣдомъ, пересвѣдчилися и пôзнали, що власне Русины тымъ найбôльше грѣшили, що замѣсть братися до працѣ и помагати собѣ самымъ, они, загнувши руки, сидѣли, бо майже цѣлу свою надѣю покладали на правительство.

Що до организаціи освѣдчила резолюція на вѣчу, що ôтъ теперь всѣ Русины Галичины и Буковины яко одинъ нарôдъ выступати будутъ.

Давбы Богъ, щобы такъ було, около чого „Дѣло“ уже ôтъ року працюѥ, бо то ѥдина дорога, щобы выйти зъ непорадности; але то булабы политика бôльше на внѣ, котра зновъ на ôтповѣднôй политицѣ внутрѣшнôй опиратися муситъ. Чижь можна сподѣватися, щобы прійшло до зъорганизованя въ обохъ направленяхъ, коли мы зъ того до нынѣ ѥще ничь не видимъ? Чи можна надѣятися, що злагодится вражда, а настане бôльша толеранція мнимыхъ противникôвъ, якъ тоѥ ѥще до недавна практиковано, що власне многихъ для непорадности до рôвнодушности приводило?

Сама однакожь згода що до дѣланя на внѣ не достаточна, ту ѥще треба неутомимои працѣ, и то сполучеными силами. Згода и праця въ добре зрозумѣлôмъ интересѣ народнôмъ, то ѥдиный нашъ ратунокъ, о чѣмъ пôзнѣйше. Ту належитъ застановитися надъ гдеякими выводами, о якихъ вже высше вспôмнулисьмо, що они моглибы на ново статися поводомъ до очѣкуваня зъ загнеными руками.

Стеф. Качала.

Героѣ „подвôйнои крейдки“.

Колибы даты статистичнѣ, всѣмъ доступнѣ, на якихъ опираются выводы статіи „Подвôйна крейдка“ о скривдженю галицкихъ селянъ черезъ катастральнѣ махинаціи не були бôльше якъ достаточнѣ, щобы пересвѣдчити всѣхъ людій доброи волѣ, — то моглабы сего довершити стратегія, якои ухопилось шляхетско-польске сторонництво почуваючеся до вины въ тôй цѣли, щобы сумне враженье фактôвъ въ тôйже статіи поданыхъ по можности бодай на хвилю затерти. Ото, замѣсть выступити съ о б ъ ѥ к т и в н ы м и закидами, або коли вже тыхъ дасть Богъ, — по старôй але добрôй радѣ „si tacuisses..., благорозумно з а м о в ч а т и, выслано противъ насъ на герци Gazet-y Narodow-y, очевидно зъ уваги на зближаючѣся выборы послôвъ въ львôвскôмъ и коссôвскôмъ выборчôмъ округѣ, задля котрыхъ въ такъ важнôй для выборцѣвъ справѣ якъ податокъ грунтовый, узнано за користнѣйше, бодай насъ хоть лаяньемъ на хвилю п е р е к р и ч а т и, анижь мовчаньемъ признатися до вины. Сповняючи приняту на себе задачу, Gazeta Narodowa

обсыпує насъ отъ кôлькохъ день добутыми зъ свого зъ давна славного словаря досадныхъ выразôвъ епитетами и чемностями въ родѣ такихъ: Trzeba było przewrotności autora zacytowanych artykułów Diła, ażeby, dla podburzania włościan przeciw szlachcie, twierdzić, że szlachta starała się uwolnić od ciężarów, a zwalić je na włościan! (N. 40 зъ 19 с. м.). Piszący o opodatkowaniu w Dile nie ma pojęcia o rozkładzie podatków (ibid.) Zaiste, trzeba być wściekłym albo ostatniego rzędu szalbierzem, aby obwoływać, że Polacy zgnębić, zniszczyć chcą chłopa ruskiego dla nabicia własnej kieszeni... jak gdyby to, co ruskiego chłopa dotyka, nie dotykało polskiego, i jak gdyby Polakom szło także o zgnębienie, zniszczenie chłopa także polskiego (N. 41 зъ 20 с. м.). — Наконець на закôнченье (ibidem) „Wczoraj odparliśmy zarzuty Diła co do podatku gruntowego...“

Думавбы кто, що тî такъ сильнй, такъ повнй самодовѣрія конклюзіи були попереджень основною, подавляючою насъ критикою наведеныхъ въ „Дѣлѣ“ датъ и выводôвъ? Алежь где тамъ! Цѣла критика першого дня (18 с. м. N. 39) обмежилася на зацитованю нашого цитату зъ брошуры п. Ястржембского (котру Gaz. Nar. признав яко „wywody kół polskich“): „dopuściłby się zbrodni na naszej ojczyźnie, ktoby jeszcze nałożył choćby najmniejszy ciężar na upadające majątki ziemskie“, — и такôй трагичнôй апострофѣ до насъ: Jakżeż wyzyskał te słowa autor Diła? Czy może przedstawił, że co się tyczy „dóbr ziemskich“, „majątków ziemskich“ pod względem podatku gruntowego — to tyczy się oraz gruntów włościańskich, że szlachta polska, swoich broniąc majątków, broni w tej sprawie oraz majątków włościańskich? Przeciwnie....

Тов „przeciwnie“ есть въ очахъ Gaz. Nar. нашою великою виною, а тымъ часомъ, щожь мы виннй, що представилисьмо ничого иншого, якъ тôлько зъ *фотографичною вѣрностію* гадки „kół polskich“ черезъ п. Ястржемского высказанй? Щожь мы виннй, що п. Ястржембскій, выходячи зъ уваги, „że cóżby się stało, gdyby **większa** posiadłość przeszła w niepolskie ręce? Kogoby wybierano wtedy do Rad powiatowych, do Sejmu, do Rady państwa? Jakież z takich wyborów byłyby skutki?“*) выразно выточивъ и то безъ найменшои до того раціи, процесъ зъ стороны польскихъ бôльшихъ посѣдателѣвъ землѣ противъ галицкихъ, такъ польскихъ якъ и рускихъ селянъ, и не въ чiйй иншôй, непольскôй кишенѣ, але явно и безъ найменшои двозначности въ дѣравôй кишенѣ галицкихъ „**włościan**“, каже своимъ шляхетнымъ компатріотамъ шукати и самъ шукав за грôшми, потрѣбными для пôдратованя „majątków ziemskich“, „gruntów dworskich“, „obszarów dworskich“. Чижь Gazeta Narodowa хоче, щобы мы фалшували гадки въ друкованôй, кождому доступнôй книзѣ, такъ ясно выповѣжень? И для якои цѣли? Щобы „Koła polskie“ представити раптомъ яко найщирѣйшихъ пріятелѣвъ тыхъ самыхъ селянъ, котрыхъ шкôрою хотять „Koła“ подѣлитися и щобы компатріотови п. Ястржембского допомочи до выбору въ селяньскôй куріи львôвского округа?

Чижь не правда? Шкода, шкода, що умеръ въ такôй невыгôднôй хвили депутованый сельскои куріи львôвского округа! Щира пріязнь до „polskich i ruskich włościan“ булабы могла еще зо 4 роки висѣти на кôлку ажь до новыхъ выборôвъ и Gazeta Narodowa вразъ съ референтомъ пôдкомитету податкового п. Дзедушицкимъ „nie miałaby była (Nr. 41.) bronić chłopa ruskiego wbrew „Diła“, bo ten chłop tak samo kość z kości naszej, jak chłop polski, jak ksiądz, jak szlachcic polski, a nie pomiotło dobre tylko do bezbożnej agitacyi“...

Окрôмъ згаданои, такъ нещасливо мотивованои апострофы пробувала Gaz. Nar. въ згаданôмъ першôмъ выступѣ забити насъ и нашь довôдъ на „лѣсахъ“ перепровадженый парентезою: „to niskie oszacowanie lasu miało mieć miejsce w Tarnopolskiem (*gdzie lasu prawie niema!*)“ Нашй читателѣ знаютъ, що въ Тернопôльскôмъ районѣ, о котрый ту очевидно розходится, а до котрого належатъ такожь лѣсистй повѣты всходнои Галичины, — есть лѣсôвъ выше 1 миліона моргôвъ!

Мабуть и Gaz. Nar. черезъ нôчь довѣдалася о тôмъ, бо вже въ другôмъ выступѣ (Nr. 40) на перекôръ своему вчорашному аргументови признала существованье лѣса въ Тернопôльскôмъ районѣ, а годячись съ тымъ невыгôднымъ фактомъ выточує противъ насъ такій новый подавляючій таранъ: Jeżeliby szlachta istotnie starała się o zniżenie oszacowania lasów, to tem jeszcze nie zwaliła ciężaru na włościańskie grunta. Piszący o opodatkowaniu w „Dile“ nie ma pojęcia o rozkładzie podatków. И засоромлює нашу смиренну невѣжу оттакимъ финансово-политичнымъ выкладомъ: Podatek gruntowy rozkłada się według oszacowania gruntu (велика, епохальна правда! очи намъ отвераются и мы чекаємо, що зъ того акciому, такожь черезъ насъ признаного, дальше выходитъ?); więc gdyby się nawet zdarzyło, że pewien grunt został niesłusznie niżej oszacowany, to jeszcze tem niezwalono ciężar na inne grunta, słusznie oszacowane! (Знакъ „!“ есть не черезъ насъ, але черезъ саму Gaz. Nar. тутъ положеный, и мае навѣрно выповѣдженому абсурдови додати переконуючои силы.) Gdyby istotnie dochód z lasów w Tarnopolskim rajonie był 2 lub 3 kroć wyżej oszacowany, niż obecnie to uczyniono, toby jednak włościanie tam płacili ten sam podatek, jaki obecnie płacić będą, a tylko ogólną sumę podatku gruntowego płaciłaby Galicya większą o tyle, o ile oszacowanie lasów wyższe ustanowiono t. j. szlachta płaciłaby więcej, a włościanie ani o grosz mniej.“ Dixit, et salvavit animam nobilis Poloni.

Нашй читателѣ можутъ пересвѣдчитися зъ третои нашои статіи на цифрахъ, котрыми той grosz, о якій селяне черезъ зниженье ошацованя лѣса платити будутъ бôльше, — досыть точно обчислено, — о вартости цѣлого того послѣдного выстрѣлу, якій знайшла Gaz. Narod. въ своѣмъ науковôмъ арсеналѣ. Для понятя Gaz. Nar. може операція аритметична такъ великими цифрами троха за прудна. Для ей ужитку подамо прикладъ въ малыхъ круглыхъ цифрахъ. Нехай, н. пр. головна цифра грунтового податку для Австріи, — котрои высокôсть установлюється не на пôдставѣ катастру, аôтповѣдно до потребъ державного бюджету, выноситъ: 120 зр. А контрибуентôвъ котрй ту цифру покрыти мусятъ, нехай буде двохъ: панъ и хлопъ, маючй оба рôвнй обшары грунту. Приходитъ новый катастеръ и допустѣмъ, що ошацовано грунты обохъ справедливо: паньскій на 500 зр., хлопскій на 500 зр.; оба разомъ на 1000 зр. Щобы зъ того добути жаданую головну суму податкову, выпаде стопа податкова (пôсля формулы: $x = \frac{120 \times 100}{1000}$) — 12%, значитъ панъ заплатитъ податку 60 зр., хлопъ — 60 зр. Теперь жежь возьмѣмъ евентуальнôсть, Gaz. Narod-овою допущену, що хлопа ошацовано „справедливо“, отже знов на 500 зр., а тôлько пана „niesłusznie zniżono“, примѣромъ о 400 зр., такъ що его грунтъ принято въ катастрѣ съ доходомъ лишь 100 зр. Буджетъ державный очевидно не есть такъ лагôдный, якъ п. министеръ скарбу; ôнъ муситъ мати своихъ 120 зр., ани о грôшь менше. Колижь цѣлый катастеръ теперь представляє тôлько суму 500 + 100 = 600 зр., то стопа процентова по тôй самôй формулѣ мусить выпасти $= \frac{120 \times 100}{600} = 20\%$. А тогды заплатитъ хлопъ мимо „слушности“ ошацованя ôтъ своихъ 500 зр. податку ($x = \frac{500}{100} \times 20$) = 100 зр., а панъ, по тôй самôй формулѣ : 20 зр.

Чи аритметика Gazet-и Narodow-ои учитъ инакше?

(Дальше буде.)

*) брошура Ястрж., стр. 1.

Загальнй зборы
товариства „Просвѣта“ во Львовѣ.

Дня 2 н. с. марта ôтбулися въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“ загальнй зборы товариства „Просвѣта“. Членôвъ зобралося около 100 переважно свѣтскои интелигенціи, а такожь значне число священикôвъ и кôлькохъ селянъ. О год. 3 съ полудня ôткрывъ зборы голова товариства проф. дръ Омелянъ Огоновскій ôтповѣдною, съ глубокимъ чувствомъ патріотичнымъ выголошеною промовою, въ котрôй указавъ на высоку задачу товариства, на велику вагу народного елементу въ нашôмъ житю и розвою народнôмъ, на тѣсну связь межи рускою интелигенцією а рускимъ селяньствомъ и теплыми словами загрѣвъ всѣхъ до дальшои працѣ на разъ вытыченôй дорозѣ просвѣты и здвигненя народа.

По тôмъ представивъ секретарь товариства проф. Гр. Цеглиньскій справозданье зъ дѣятельности центрального выдѣлу за часъ ôтъ 1 вересня 1879 до 31 грудня (печатно оголошене) и за дальшій часъ ажь до дня зборôвъ, касіеръ товариства проф. Петро Огоновскій представивъ станъ касы, а економъ товариства проф. Романъ Заклиньскій оборотъ книжковый за тойже часъ ôтъ 1 вересня 1879 до 31 грудня 1880. Зъ того загального справозданя подаємо головнѣйшй точки. Въ згаданôмъ часѣ побôльшилося товариство о 200 членôвъ въ бôльшôй части учителѣвъ и селянъ. Центральный выдѣлъ выдавъ за той часъ 9 книжочокъ, а именно 8 популярныхъ (1. Исторія Руси. И. Нечуя ч. II. 3.000 примѣрникôвъ, 2. Календарь „Просвѣты“ на р. 1880. 1.200 прим., 3. О користнôмъ ужитю неужиткôвъ, написавъ И. Н. 2.000 прим. 4. На досвѣткахъ. Казки А. Переплиса. 2.000 пр., 5. Исторія Руси. Часть III. Александра Барвѣньского. 3.000 прим., 6. Календарь „Просвѣты“ на р. 1881. Укладу В. Лукича 1.500 прим., 7. Цѣсарь Іосифъ II и народъ рускій. Д. Танячкевича. 1.200 прим. и 8. Паша — душа въ господарствѣ, написавъ Іосифъ Барвѣньскій. 2.000 прим.) и одну книжочку наукову „Непропаща сила“, дра Ивана Пулюя въ 300 прим.

Понеже магистратъ, а взглядно Намѣстництво зборонило товариству комисову розпродажь книжокъ чужого выданя, пригожихъ для просвѣты народнои, протоє мусѣло товариство залишити тую комисову розпродажь и заразомъ остаточно залагодити всѣ дотычащй справы съ своими комисантами, що очевидно вымагало много працѣ, тымъ менше вдячнои, що на внѣ не виднои, а чисто манипуляційнои, особливо зъ стороны економату товариства. Усилія центрального выдѣлу, щобы выѣднати концесію на книгарню, остались безъуспѣшными, понеже намѣстництво не хотѣло удѣлити жаданои концесіи. Въ загалѣ исторія популярныхъ книжокъ „Просвѣты“ и ихъ статутами указаного розширеня показує, що правительственй сферы скôлько можна ставлятъ перепоны въ ширеню питомои просвѣты межи рускимъ народомъ. Мы свого часу звѣщали въ „Дѣлѣ“, якъ жандармерія и тернопôльске староство були забрали у одного учителя и у гдеякихъ селянъ неправно мѣжь иншими такожь и выданя „Просвѣты“ и доперва въ наслѣдство рекурсу ихъ назадъ звернули. Переходячи до дальшои внутреннои дѣятельности товариства пôдноситъ справозданье успѣшну дѣятельнôсть филій товариства и починенй приготовленя, щобы ихъ дальшій розвôй черезъ устроюванье ôтчитôвъ, музикалько-декляматорскихъ вечерницъ, закладанье читалень и т. п. оживити и въ бôльшу користь народа повернути.

Зъ внѣшнои дѣятельности товариства пôдноситъ справозданье звѣстнй вже нашимъ Читателямъ факты участвованя репрезентантôвъ товариства „Просвѣта“ въ рôжныхъ манифестаціяхъ народныхъ, якъ прим. при повитаню Є. В. Цѣсаря во Львовѣ, при святкованю памяти Т. Шевченка, при перенесеню мощій бл. п. Григорія Яхимовича, при устроєню господарско-промысловои выставы рускои въ Коломыѣ, при святкованю памяти Цѣсаря Іосифа II яко освободителя рускаго народа зъ пôдданьства и основателя просвѣтно-науковыхъ институцій для Русинôвъ и т. д.

Справозданье касове подає многй дуже потѣшаючй даты. И такъ въ згаданôмъ часѣ ôгъ 1 вересня 1879 до 31 грудня 1880 с. е. черезъ несповна пôвтора року вплынуло зъ розпродажи книжокъ 2052 зр. 12 кр., що въ прирôвнаню до попередныхъ лѣтъ показує значне збôльшенье обороту книжкового и покупности выдань „Просвѣты“, якъ неменше такожь оборотливости самого економату. Видко, що популярнй книжочки товариства мимо высше згаданыхъ перешкодъ, мимо завзятого вороговання польскои прасы, щораз бôльше находятъ приступъ у народа. Зъ вкладокъ членôвъ вплынуло за тойже часъ 876 зр. 96 кр., що знов показує такъ о збôльшенôмъ числѣ членôвъ якъ и о точнѣйшôй вплатѣ вкладокъ. Кошта выдавництва книжокъ выносили за той часъ 2,256 зр. 31 кр. Кошта администраційнй (чиншь за комнаты и магазинъ, плата урядника, услуга, корес-

понденціи и т. д.) 861 зр. 80 кр. Оборотъ касовый выносивъ 4,053 зр. 22 кр.

Неменше замѣтнй також выказы економа що до продажи и розширеня популярныхъ книжочокъ. Гдеякй книжочки розбйшлися вже въ другôмъ выданю въ бôльше якъ 4.000 прим., якъ пр. Село Фармазоны, Якъ ярмаркувавъ Тарасъ съ Мотрею. Въ числѣ понадъ 4.000 примѣрникôвъ розбйшлися кромѣ того: Перекотиполе, Гр. Квѣтки; Ластôвка (альманахъ); Добре роби добре буде, Гр. Квѣтки; Пѣснѣ до св. Николая. Въ бôльше якъ 3,000 прим. розбйшлися: Житье честного чоловѣка; Мотыль (альманахъ); Старый Ефремъ; Розказы про небо и землю; Векселъ и лихва, В. Барвѣньского; Молитвенникъ для дѣтій. Въ бôльше якъ 2000 прим. розбйшлися; Що насъ губитъ? о. Ст. Качалы (3-е выданье); Розказы про силы природы; Житье св. Бориса и Глѣба; житье Т. Шевченка; Повѣсти для дѣтій; Що таке провизорія, А. Гладиловича; Сестра, М. Вовчка; Пасѣка; Исторія Руси. Тіи дата показують, якй книжки найбôльше вже розширенй межи народомъ.

По представленю повысшихъ справозданъ интерпелювали проф. Шухевичь взглядомъ скликуваня передвыборчихъ зборôвъ и що до обороту грошевого за книжки, а пп. Лѣниньскій и Шухевичь взглядомъ точного обчисленя стану маєткового товариства. На тіи интерпеляціи ôтповѣдали проф. Медвецкій и дръ Целевичь; По тыхъ розправахъ принято справозданье до вѣдомости.

Ôттакъ приступлено до выбору нового выдѣлу. Выбранй до нового выдѣлу: проф. дръ Ом. Огоновскій, проф. Юліянъ Медвецкій, проф. Юліянъ Романчукъ, Володимиръ Барвѣньскій, проф. Петро Огоновскій, Горбачевскій конц. адв., проф. Софронъ Недельскій, дръ Юліянъ Целевичь, проф. Володимиръ Шухевичь; на заступникôвъ: М. Дольницкій, Евгеній Олесницкій и Ал. Танячкевичь.

Пôдчасъ скрутиніюмъ здававъ справу проф. Ю. Романчукъ о внесеню выдѣлу що до змѣны статутôвъ. Именно §. 1. змѣнено въ той способбъ: цѣлію товариства есть пôзнанье и просвѣта рускаго народа. До §. 2. додано кромѣ стилистичныхъ поправокъ дотеперѣшныхъ точокъ еще точку л) уряджованье промыслово-господарскихъ и етнографичныхъ выставъ. Зъ попередныхъ точокъ §. 2. маютъ точки пôдъ буквами а), б), в), г), д), к) и л) творити першу, а точки пôдъ буквами е), ж), з), и) другу часть §. 2.

Въ §. 12 въ точцѣ а) опущено дотеперѣшнй слова: „що найменше въ чвертьрôчныхъ ратахъ“. §. 16 змѣнено въ той способбъ, що: членомъ звычайнымъ або спомагаючимъ перестав бути, кто, не будучи увôльненымъ, черезъ рôкъ вкладки не плативъ и по завôзваню выдѣлу центрального съ загроженьемъ выкрисленя зъ членôвъ залеглости не зложитъ. Тожь само въ §. 19 додано нову точку: загальный збôръ рѣшає о станѣ фонду коренного. При тôмъ §. 19 бук. б) въ сполученю съ §. 31, що до способу выбору выдѣлу вывязалася довша дискусія надъ внесеньемъ бôльшости центр. выдѣлу: центральный выдѣлъ складаєся зъ 9 членôвъ и 3 заступникôвъ выбраныхъ въ той способбъ, що лише 3 выдѣловыхъ выступає щорôчно, а загальный збôръ выбирає (не цѣлый выдѣлъ разомъ щорôчно, якъ доси, але тôлько) 3 новыхъ выдѣловыхъ на ихъ мѣстце. Противъ сего внесеня промовляли: Шухевичь, Белей, Барвѣньскій, за внесеньемъ Медвецкій. Зъ причины опôзненои поры ôтложено дальшй розправы надъ змѣнами статуту до новыхъ зборôвъ, котрй на внесенье о Д. Танячкевича ухвалено скликати на весню.

Дальше приступлено до выбору головы. При тайнôмъ голосованю выбрано одноголосно головою товариства проф. дра Омеляна Огоновского, котрый то выбôръ оголошено середъ грôмкихъ оплескôвъ. На внесенье о. Игнатія Рожаньского ухвалено бôльшостію, щобы товариство старалося выдавати такожь и житя святыхъ (о скôлько черезъ тов можна поя-

снити правдиве житье прикладне для народа).

Зъ причины, що на 7-у годину назначено музик. вечеръ въ память Шевченка, закрывъ предсѣдатель зброы о 3/4 на 7 вечеромъ.

Зборамъ предводивъ по уступленю дра Огоновского Впр. крыл. о. Паславскій зъ Белза.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) не ôтбувала сими днями засѣдань. Цѣлый парляментарный апаратъ спочивае хвилево, бо дуже много послôвъ зъ провинцій выѣхало зъ Вѣдня и въ наслѣдство того сими днями павѣть не ôтбуваются засѣданя комисій. За тое комисіи палаты панôвъ зберутся сего тыждня на кôлька засѣдань. Сама палата панôвъ збересь на засѣданье въ суботу и буде радити надъ внесеньемъ Линбахера и надъ закономъ о продовженю речинцѣвъ для реклямацій взглядомъ податку грунтового. Рôвночасно буде дискутуватись предложенье, дотычаче екзекуцiи на платнѣ публичныхъ урядникôвъ. Централистичнй газеты надѣются, що проектъ Линбахера о зниженю треваня примусовои науки школьнои не буде мавъ навѣть такого щастя въ палатѣ панôвъ, яке мавъ въ палатѣ послôвъ, где маленькою бôльшостiю голосôвъ перейшовъ. Навѣть офицiяльнй часописи звѣщаютъ, що переважаюча бôльшôсть палаты панôвъ выступитъ въ пытаню школьнôмъ противъ правительства и надъ внесеньемъ Линбахера по просту перейде до порядку дневного.

(*Нôчну демонстрацiю студентôвъ вѣденьскихъ*) противъ Линбахера не похваляютъ навѣть централистичнй дневники вѣденьскй, твердячи, що въ Вѣдни повиннося шанувати свободу слова. Коли же приходится воювати съ противникомъ за явну яку оскорбу, то повиннося воювати оружiемъ слова въ радѣ державнôй и перомъ въ печати, — але не нôчными бурдами. При всѣмъ тôмъ однакожь централистичнй газеты представляютъ поступокъ студентôвъ, яко патрiотичный, нероздуманый, невинный порывъ, за котрый не повиннабы постигнути увязеныхъ виновникôвъ кара. Студенты демонстровали еще и другого дня, але вже не такъ противъ Линбахера, якъ въ оборонѣ своихъ кôльканацяти товаришевъ, попавшихъ въ полицiю, а зъ ôттамъ ôтставленыхъ до карного суду за провину збѣговиска (Auflauf) пôсля §. 283 и 284 код. карного, за котру назначена кара арешту ôтъ тыждня до мѣсяця а евентуально мѣсяць строгого арешту, котрый може бути еще и заостреный. Всѣ арештованй 14 студентôвъ въ вѣку ôтъ 18 до 23 лѣтъ. Министеръ просвѣты выдавъ розпорядженье до академичнои власти, щобы тая пôсля прислугуючихъ ѣй правъ привернула порядокъ межи студентами. Сенатъ академичный зôбрався 2 марта. Ректоръ университету дръ Лоренцъ заявивъ рôжнымъ ôтпоручникамъ студентôвъ, що въ случаю дальшихъ демонстрацiй студентскихъ ужiе найенергичнѣйшихъ мѣръ, щобы привернути порядокъ.

(*Галицкій соймъ*) мае бути скликаный пôсля донесень зъ Кракова до вѣденьскихъ часописій съ початкомъ мая. Сессія малабы тревати тôлько шѣсть тыжднѣвъ.

(*Ческій университетъ.*) Дня 26 лютого ухваливъ „česky klub“ въ Празѣ резолюцiю въ справѣ университету и взываe ческй заступництва повѣтôвъ, мѣстъ и громадъ, щобы прилучились до его резолюцiи и ей поперли. Резолюція „ческого клюбу“ вымѣрена противъ заявленя нѣмецкихъ репрезентацій мѣстъ въ Чехахъ, пôсля котрого то заявленя въ Празѣ належитъ утворити два окремй университеты ôтъ себе независимй, нѣмецкій и ческій, а властиво, понеже нѣмецкій вже существуe, утворити новый, ческій. Клюбъ ческій въ Празѣ протестуe противъ окремѣшности университетôвъ и покликуeсь на исторію, що теперѣшный университетъ утворивъ Кароль, король ческій, для Чехъ, для ческого народа. „Найôтповѣднѣйше буде отже задержати одинъ университетъ съ спôльнымъ сенатомъ и ректоромъ, а подѣлити тôлько факультеты и колегiи професорôвъ“. Тая резолюція „ческого клюбу“ мае для Чехôвъ велике значенье. Роздѣлъ университету на ческій и нѣмецкій значитъ рôвноправнôсть Чехôвъ и Нѣмцѣвъ въ Празѣ и Чехи, котрй съ кождымъ рокомъ крѣпнутъ, не моглибы мати вплыву на нѣмецкій университетъ и вытѣснювати щоразъ бôльше нѣмецкій елементъ. Кромѣ того теперѣшный, старинный университетъ, посѣдае богату библiотеку, лябораторія, — чого новоутвореный университетъ не мавбы въ рôвнôй мѣрѣ, — значитъ, стоявбы пôдъ взглядомъ средствъ науковыхъ низше, якъ университетъ нѣмецкій. Длятого то „ческій клюбъ“ ôткликуeсь до правъ историчныхъ и каже: „Кароль заложивъ въ Празѣ университетъ для ческого народа!“

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Минувшого тыждня зôставъ остаточно залагоженый спôръ межи Россiею а Китаемъ (Хинами) и китайскій амбасадоръ въ Петербурзѣ, маркизъ Тценгъ, выѣхавъ до Пекину для пôдписаня трактату. Газеты твердятъ, що побѣда Скобелева надъ Текинцями мала вплывъ на умѣренôсть зъ стороны Китаю при укладѣ трактату.

Россійскй газеты розпустили були вѣсть, що Скобелевъ ôткликаный зъ за Каспія, що находится вже въ Красноводску и твердили, що Россія николи не мала намѣреня ити на Мервь. Теперь показуeсь, що всѣ тiи донесеня газетъ суть неправдивй. Скобелевъ не ôткликаный, але все еще, помимо рôжныхъ ворожихъ махинацій, остае при закаспійскôй арміи. Рôвножь по ôтбутôй въ послѣднôмъ часѣ радѣ, зложенôй зъ найкомпетентнѣйшихъ войсковыхъ знатокôвъ, запанувала думка, що акція закаспійскои арміи еще не скôнчена, що теперь Россія приготовляeсь, щобъ въ данôй хвили занятi и Мервь.

Англія. На полуднево-африканьскôмъ театрѣ вôйны ôтбувся сими днями новый актъ тяжкои драмы, въ котрôй невеличка вольна республика голяндскихъ мужикôвъ, Боерôвъ (Bauer), героично бореся за свою независимôсть противъ розбишацкои англійскои политики кольонiяльнои. Дивна доля тыхъ голяндскихъ мужикôвъ въ полудневнôй Африцѣ. Передъ пятьдесять лѣтами сидѣли они еще надъ рогомъ Доброи Надѣи, где теперь англійска капска кольонiя. Англичане заняли рôгъ и Боеры, щобы не пôдлягати чужôй власти, посунулися совсѣмъ своимъ добромъ на цôвнôчь, надъ рѣчку Валь. Боеры, нарôдъ потяжкій, флегматичный, мало образованый, — але они добрй роботники, хлѣборобы та скотоводы. Жiютъ не селами, але окремыми фермами, середъ обробленого мовь огородъ поля. Мѣстъ бôльшихъ у нихъ совсѣмъ нема, а въ меншихъ мѣсточкахъ бôльшôсть творятъ або Негры або Англичане, торговельники.

Але не довго жили Боеры спокôйно на своѣй новôй селитьбѣ. Англичане и тутъ ихъ швидко настигли, розширяючи свои посѣлости, и Боеры мусѣли другiй разъ покидати свои засидженй мѣстця и переноситися за рѣчку Валь, въ тiи власне стороны, где й нынѣ сидятъ. Якъ разъ двацять лѣтъ тому назадъ Англичане въ заключенôмъ договорѣ признали независимôсть Трансвальскои республики и другои побôчь неи республики Оранжь. Англичане зъобовязались не переступати рѣчки Валь. Здавалось, що такимъ чиномъ спокôй бувъ тревало забезпеченый. Але мовь на нещастье Боерôвъ на поляхъ, котрй они засѣли, показались дiяменты на шутрованôмъ, мабуть колись то вульканичнôмъ побережю Валю. Англійске правительство забажало загарбати „дiяментовй поля“, закупило невеличку полосу поля межи Трансвалiею а Оранжемъ за 95.000 фунтôвъ штерлингôвъ (1 шт. = 10 зр.), котрыхъ еще й доси не сплатило Боерамъ. Усѣвшись такимъ способомъ межи двома республиками, Англичане почали на всякій можливый способъ непрiязнити ихъ межи собою. Оранжь вже ôтъ давна хочь не de titulo, але de facto стався англійскою провинцiею и у всѣмъ ишовъ за волею англійского губернатора въ Капштадтъ. Въ Трансваліи однакожь дѣло затяглось довше, хотяй и тамъ Англичане швидко позыскали на свою сторону жителѣвъ мѣскихъ, такъ що вже въ 1876 р. англійскій секретарь державный говорившъ отверто, що Трансвалія — англійска власнôсть... Ôтъ тогды ажь до р. 1880 власть Англичанъ тяжко надавила голяндскихъ мужикôвъ, коли той флегматичный нарôдъ взявся ажь до оружія и съ такимъ завзятьемъ и вытревалостiю бореся съ Англичанами о свободу и независимôсть.

Мы уважали умѣстнымъ, розказати хочь побѣжно исторію Боерôвъ, щобъ выяснити поступованье Англiи и усправедливити тую симпатію, яку мае Европа для Боерôвъ. Мы все въ своѣмъ часѣ подавали въ „Дѣлѣ“ дотеперѣшный розвôй вôйны. Боеры держатся крѣпко и выкористуючи скалистый теренъ, на котрôмъ Англичане не можутъ розвинути значнѣйшихъ силъ военныхъ, побили вже кôлька разôвъ англійскй ôтряды войска. Таку саму побѣду ôтнесли Боеры надъ Англичанами й послѣдными днями. Занявши Ленгсъ, Некъ, Боеры укрѣпили его и звôльна обсадили Ньюкастль, головный обозъ Коллея. Кôлька днѣвъ передъ битвою перетятй були вже дроты телеграфичнй межи Колеемъ а найблизшою англійскою крѣпостiю надъ рѣчкою Валь. Дня 26 вырушивъ Коллей съ ôтрядомъ 700 людій на реконесансъ и стрѣтився съ Боерами. Англичанамъ по довгôй пальбѣ не стало пороху и погибло 600 людій и самъ Коллей, влученый кулею въ голову. Ледво 100 людій здужало утечи до обозу англійского.

Англійскй значнѣйшй часописи Times, Standard твердятъ, що послѣдна битва не мае ниякого значеня, бо она не дотычитъ головнои силы англійскои въ полудневôй Африцѣ. Тымчасомъ моральный вплывъ тои побѣды Боерôвъ ôткликнувся и въ Оранжи, где ôтбулися двѣ великй рады народнй (Volksraad). На одноѣ радѣ Оранжцѣ (зъ роду такожь Голяндцѣ) заявили Боерамъ свою симпатію и надѣю, що правительство англійске признаетъ Трансвальцямъ независимôсть. Такожь и Негры починаютъ готовитись до вôйны съ Англiею, а послѣдна побѣда Боерôвъ заохочуe ихъ до неи.

Нѣмеччина. По довгôй непевности и розличныхъ вѣстяхъ принявъ наконець цѣсарь Вильгельмъ димисію министра дѣлъ внутрѣшныхъ, гр. Айленбурга, оставляючи ему титулъ министра. На мѣстце Айленбурга министромъ внутрѣшныхъ дѣлъ зôстае дотеперѣшный министеръ просвѣты, Путкамеръ, а министромъ просвѣты на мѣстце Путкамера совѣтникъ Шеллингъ. Пруськй либералы не дуже вдоволенй зъ тои перемѣны и не ворожатъ собѣ зъ неи добра.

Палата панôвъ майже безъ онору приняла предложену Бисмаркомъ уставу о примусовôмъ забезпеченю робôтникôвъ на случай нещастя постигшого ихъ при роботѣ.

Дня 27 лютого ôтбулося въ Берлинѣ вѣнчанье принца Вильгельма, сына престолонаслѣдника нѣмецкого а внука цѣсаря Вильгельма, съ принцесою Августою-Викторiею зъ Шлезвигъ Гольштайнъ. Австрійскій архикнязь Кароль Людвикъ зложивъ престолонаслѣдникови желаня въ имени цѣсаря Францъ Iосифа.

Ромунія. Газеты ромуньскй доносятъ рѣшучо, що Ромунія буде 10 мая с. р. проклямована королевствомъ и що всѣ европейскй державы згодились на тую проклямацію.

НОВИНКИ.

— **Протесты противъ выборôвъ** до жовкôвскои рады повѣтовои зъ групъ селяньскои и мѣскои, внесенй зъ польскои стороны, ôткинуло Намѣстництво яко безосновнй.

— **Запомоги для вдôвъ и сирôтъ** по гр. к. священикахъ львôвскои епархiи высылае канцелярія консисторска до деканатôвъ вже на другій тыждень.

— **Гр. кат. митроп. консисторія** постановила подѣлити приходы на три клясы, до чого маeся выбрати особный комитетъ зложеный зъ совѣтникôвъ консисторскихъ, — и уладити справу конкуренційну въ користь священикôвъ.

— **Вечеръ музикально-декляматорскій въ честь памяти Т. Шевченка**, устроеный дня 18 (2 марця) с. м. въ великôй сали „Народного Дому“ ôтбувся якъ найлучше. Саля була переповнена численными почитателями великого поета. Межи позамѣстцевыми гостями можна було бачити поважне число священикôвъ съ родинами, свѣтскихъ людій зъ интелигенцiи, якъ такожь селянъ и мѣщанъ. Богата и дуже удачно выповнена програма порушила и одушевила серця всѣхъ зôбраныхъ. Нову композицію проф. Н. Вахнянина „Наша доля“ знаменито ôтспѣвавъ п. Мышуга и на жаданье публики мусѣвъ ей повторити. Композитора выкликано и обсыпано вразъ съ п. М. грôмкими оплесками. П. Цетвиньскій, знаменитый спѣвакъ и диригенсъ львôвского хору, ôтспѣвавъ Тарасове „Завѣщанье“ (музика Лисенка) съ такъ глубокимъ зрозумѣньемъ и одушевленьемъ, що до глубины тронувъ серця всѣхъ слухаючихъ. Панѣ Ганичакъ своимъ спѣвомъ, п-на О. Шараневичъ и п. Ярославъ Ильницкій грою на фортепянѣ свѣтло причинились до пôднесеня торжества, за що ихъ обсыпано неустаючими, грôмкими оплесками. Про недостатокъ мѣстця ôткладаемо точнѣйше справозданье зъ сего вечера до слѣдуючого числа. На вечеръ наспѣли телеграмы и привѣтнй письма зъ всѣхъ сторôнъ: зъ Тернополя ôтъ филiи „Просвѣты“ и ôтъ тернопôльскихъ Русинôвъ; зъ Станиславова ôтъ членôвъ филiи „Просвѣты“ и ôтъ членôвъ товариства им. Шевченка; зъ Золочева ôтъ филiи „Просвѣты“; зъ Коломыѣ ôтъ филiи „Просвѣты“; зъ Мостôвъ Великихъ ôтъ тамошныхъ Русинôвъ; зъ Дрогобыча ôтъ рускои молодежи; зъ Тысьменицѣ ôтъ Русинôвъ тысьменицкого повѣта; зъ Сокаля ôтъ сокальскихъ Русинôвъ; зъ Стрыя ôтъ тамошныхъ Русинôвъ; зъ Черновець ôтъ рускои молодежи; зъ Рудокъ ôтъ п. Павлиша им. тамошныхъ Русинôвъ и друга телеграма ôтъ п. Михаила Островского, Поляка, котрый покланяeся памяти великого руского поета и всѣмъ Братямъ-Русинамъ пересылае поздоровленье; зъ Вѣдня ôтъ товариства „Сѣчь“ и друга телеграма ôтъ рускихъ питомцѣвъ въ Вѣдни; зъ Цуриху ôтъ славяньского товариства „Славія“; такожь привѣтнй письма ôтъ питомцѣвъ рускои духовнои семинаріи во Львовѣ, ôтъ Русинôвъ зъ пôдъ Ходорова и ôтъ рускои молодежи зъ Тернополя и Бережанъ.

Ŧ О. Юліянъ Грибовичь, сотрудникъ въ Звинячцѣ дек. кудрынецкого, упокоився въ 35-ôмъ роцѣ житя и въ 7-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

— Дохôдъ зъ гардеробы, призначеный на **реставрацiю могилы Т. Шевченка**, узбираный въ середу пôдчасъ музикально-декляматорского вечера, выноситъ надъ 50 зр. Датки на тую цѣль вплываютъ еще дальше и будутъ выказанй въ „Дѣлѣ“. Гадка складки на реставрацiю могилы нашого великого генiя зôстала прiйнята въ ширшихъ кругахъ дуже симпатично и можна надѣятись, що вскорѣ призбираeся ôтповѣдный фондъ.

— **Стипендiи зъ фонду наукового** въ сумѣ по 105 зр. рôчно, призначенй для учащоися молодежи рускои народности, надало ц. к. Намѣстництво слѣдуючимъ академикамъ львôвского университету: Iосифови Днѣстряньскому, сл. 1-ого року правъ, убогому сиротѣ по бувшôмъ комисари повѣтовôмъ; Королеви Давидовичеви, сл. 2-ого року правъ, сынови гр. к. священика въ Блажовѣ; Стефанови Федакови, сл. 3-ого року правъ, сиротѣ по народнôмъ учители.

— **Святкованье памяти Т. Шевченка въ Кiевѣ**. Кiевскій кореспондентъ „Молвы“ звѣщае, що пôднесено въ Россiи гадку, щобы 20-тй роковины смерты Т. Шевченка святковати въ Кiевѣ ôтправленьемъ панахиды и устроеньемъ музикально-декляматорского вечера, розумѣеся въ малорускôмъ языцѣ. О призволенье на тое подано просьбу до Петербурга. Р. 1876 заказало россійске правительство — пише тойже кореспондентъ — ôтправляти панахиду за Шевченка, а навѣть не призволило въ столѣтный ювилей Гр. Квѣтки-Основяненка (р. 1878) ôтправляти панахиды по Квѣтцѣ и приватнй люде мусѣли обмежитись на тôмъ, що ôтправили панахиду за „раба Божія Григорія“. Чи теперь правительство позволитъ на поминки Шевченка — еще не знати.

— **Наталка-Полтавка въ Кiевѣ**. Кiевска „Заря“ звѣщае въ ч. 38, що зъ Петербурга прiйшло призволенье выхованцямъ колегiи звѣстного патрiота Павла Галагана въ мясницѣ ôтограти малоруску оперетку Котляревского „Наталка Полтавка“ и то въ рôднôмъ малорускôмъ языцѣ. Представленье мало ôтбутися въ колегiи П. Галагана дня 20 лютого, (4 марта) с. е. вчера. Єсть се по довгихъ, довгихъ лѣтахъ першій случай, що въ Кiевѣ позволено на представленье въ малорускôмъ языцѣ. Судячи по тôмъ фактѣ можна надѣятись, що вскорѣ може послѣдуе всѣма честными людьми довго выжидане знесенье заказу малоруского языка, малоруских пѣсень и представлень сценичныхъ на Украинѣ.

— **Bonus Pastor** и **Propagation de la foi polonaise en Galicie**. Передъ двома лѣтами завязалася во Львовѣ на взôръ Лiоньскои Propagation de la foi товариство „Bonus Pastor“, щобы ширити латиньскій обрядъ въ львôвскôй архидiецезiи. Недавно обвѣщено перше справозданье зъ дѣятельности сего товариста. Справозданье говоритъ вправдѣ, що его дѣятельнôсть звертаeся передовсѣмъ до того, щобы не перетягано per nefas латинниковъ на гр. кат. обрядъ, однакожь на дѣлѣ выказуe, що его дѣланье звертаeся головно до того, щобы per nefas перетягати греко-католикôвъ на латинниковъ. До сего служитъ подвôйне средство: зъ одной стороны закладанье костеликôвъ (kościołków) а бодай капличокъ въ такихъ мѣстцяхъ, где навѣть нема латинникôвъ, а зъ другои стороны устроюванье мисiй. Товариство выставило вже кôльканацять костеликôвъ и каплиць и устроило 8 мисiй, 5 в Галичинѣ а 3 на Буковинѣ. Устроенье тыхъ мисiй коштовало 850 зр. Если тое товариство мае въ загалѣ якй правительственною властiю затверджень (?) статуты, то перестерѣгати приписôвъ и границь сихъ статутôвъ не належитъ очевидно до задачъ сего товариства. Божь зъ оголошеного справозданя довѣдуемося, що тое товариство не обмежаeся на львôвску дiецезiю, але смѣло сунеся и на Буковину, отже до другого краю коронного. Що устроюванье мисiй мае на цѣли перетягати (мимо конкордiи) греко-католикôвъ на латиньство, се явно высказано въ справозданю, где сконстатовано, що пôдчасъ тыхъ мисiй принимало надъ 10,000+5,000 отже надъ 15,000 гр.-католикôвъ св. Тайны пôсля латиньского обряду. Булобы се однакожь грубою ошибкою думати, що при тôй цѣлôй будовничôй и мисiйнôй акцiи розходится о вѣру. Божь уважати греко католицкій обрядъ яко некатолицкій супротивляeся, ачейже правдивôй католицкôй вѣрѣ, а уживати вѣру лише за плащикъ для инших цѣлiй, не єсть зновъ задачiю религiйною. Тожь съ повною емфазою пôдноситъ „Czas“, за симъ справозданьемъ „що кожда капличка (ново збудована) и кожда мисiя — єсть twierdzą narodowości polskiej. Мы длятого въ повнôмъ правѣ видѣти въ тôмъ товариствѣ не „доброго пастыря“, але Propagation de la foi

polonaise. Яку звязь може мати тое товариство съ другими подôбного рода товариствами, тожь само съ мало звѣстными для широкои публики статутами и съ еще меншою авторизациею австрійско-правительственною, — товариствами, котрыхъ цѣль вынародовленя Руси теперь дуже наглядно объявляеся, — о тôмъ поговоримо колись пôзнѣйше.

— **Въ канцеляріи лат. консисторіи** поповнивъ позавчерашнои ночи невыслѣдженый злодѣй значну крадѣжь, розбивши шуфляды, зъ котрыхъ вынявъ надъ 8.000 зр.

— **На реставрацію могилы Т. Шевченка** зложили въ нашôй редакціи ВП. урядники „Славіи“ складку 5 зр.

— **Gazeta Narodowa** вызвала вже навѣть середъ Полякôвъ обуренье и обридженье своею легендарною политикою тенденційнои клеветливости и напастливости на Русинôвъ. Такъ въ ч-лѣ 49 Gaz. Nar. заявляє н. Новогродскій, що умѣщена въ ч. 38 кореспонденція „Głos z Pokucia“, оклеветавша коломыйску гимназію и рускихъ учителѣвъ, опираеся на ложи и походитъ зъ чисто особистыхъ, непріязныхъôтношень автора сеи дописи зъ Покутя, до котрои авторства мавъ признатися коломыйскій учитель-Полякъ Weigel, недавно прославленый въ „Dzienniku dla wszystkich“. П. Р. Новогродскій взыває кореспондентôвъ Gaz. Nar., щобы „авторы (кореспонденцій до Gaz. Nar.) не пôдносили своихъ справъ особистыхъ, покутныхъ и приватныхъ до значеня справы народовои“. Сей голосъ Поляка въ Gaz. Nar. дае найлучшій доказъ, скôлько правды мѣстилось въ еи дописяхъ и артикулахъ на Русинôвъ и якій то интересы руководили еи политикою. Що Gaz. Nar. не услухала навѣть перестороги свого пріятеля, п. Новогродского, и дальше веде свою политику слѣпого а пристрастного ворогованя на Русинôвъ, — се може тôлько того здивувати, кто бы хотѣвъ дивитись на ню якъ на поважный органъ. На щастье число такихъ людій стае щоразъ менше.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Архкн. Рудольфъ удасться зъ Египту до Палестины. — Намѣстникъ Галичины гр. Потоцкій, пробуваючій теперь на контрактахъ въ Кіевѣ, зложивъ визиту совѣтникови Половцеву, котрый переводитъ теперь ревизію урядôвъ въ кіевскôй губернiи. — Дня 1 н. с. марта ôтбувся въ Суконницяхъ въ Краковѣ величавый баль на честь кр. Маршалка дра Зыбликевича. Рада мѣста Кракова именувала дра Зыбликевича гоноровымъ обывателемъ мѣста. — Дня 16 (28) лютого обходивъ звѣстный нѣмецкій писатель Авербахъ свои 69-лѣтнѣ уродины.—Россійска правительственна комисія въ Петербурзѣ для пересмотру законôвъ о жидахъ проектуе розширенье правъ жидôвъ. — Дня 15 (27) лютого представляли въ Одесѣ въ Марійскôмъ театрѣ малоруску оперетку „Наталка Полтавка“ при незвычайнôмъ одушевленю тамошнои публики. — Одинъ фабрикантъ горѣвки въ Опавѣ выробляе „патріотичну“ горѣвку пôдъ назвою „trunek Dunajewski“. На кождôй фляшцѣ мѣститося етикета съ портретомъ мин. Дунаевского съ пôдписомъ „Jeszcze Polska nie zginęła“. Справдѣ дивна звязь съ горѣвкою! — Бувшій министеръ финансôвъ Брестель умеръ 20 лют. (4 марца) въ Вѣдни.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. М. Струтыньскій деканъ богородчаньскій на Берлинъ дек. бродского, наданя ординаріятского.

До институціи каноничної завôзваній: оо. К. Здерковскій на Хмелѣвлу дек. теребовельского и Л. Лагодиньскій на Тростянець дек. золочѣвского.

Сотрудничества одержали: оо. В. Карачевскій въ Сновидовѣ дек. бучацкого и В. Ступницкій въ Коломыѣ.

Завѣдательство одержавъ о. М. Баранъ въ Телячôмъ дек. пôдгаецкого.

Ординаріятскимъ школьнымъ комисаремъ зôставъ именованый о. Г. Чубатый въ деканатѣ збараскôмъ.

Именованя одержали: оо. И. Рейтаровскій на катихита при львôвскôй школѣ женьскôй им. Елисаветы и В. Богоносъ на представителя гр. к. церкви въ окружнôй радѣ теребовельскôй.

Въ пропозицію принятй: оо. И. Сельскій зъ Борусова и П. Ступницкій зъ Довгого — на капелянію Довге дек. стрыйского.

Декреты похвальнѣ яко катихиты въ школахъ народныхъ одержали: оо. дек. Г. Олесницкій, І. Любовичь, С. Лепкій, А. Туркевичь, дек. М. Фортуна, І. Барвѣньскій, Е. Лисинецкій, І. Реваковичь, Г. Рачиньскій, И. Поповичь, О. Даниловичь, Е. Петровичь, К. Репецкій, С. Концевичь, Ф. Огоновскій, І. Юзычиньскій, М. Фаціевичь, Н Цегельскій и В. Фаціевичь.

На конкурсъ розписана парохія Камѣнка велика дек. жукôвского, наданя ординаріятского, съ 53 морг. орного поля, 60 морг. сѣножатя и 226 зр. 83 кр. додатку конгруакго. ьно

Поправка. О. Валерій Ганкевичь одержавъ завѣдательство въ Налужи а не Калуши, якъ се хибно подано въ ч-ѣ 13.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всп. дописователеви почта Хоросп... Ваша цѣнна допись наспѣла до насъ въ саму Середу, коли вже ч-ло печаталось, а еи умѣщенье пôсля 4 марта не малобы вже замѣренои Вами досяглости. Просимо однакожь подати намъ еще близшій доказы на наведенй факты, а мы зробимо зъ неи належный ужитокъ. *Всч. священикови* зъ окрестности Сянока: Опровергати въ газетѣ ложну вѣсть розширену межи народомъ нема потребы, такъ якъ она въ ніякôй газетѣ доси не появилася и есть вже по своѣмъ содержаню очевидно выдуманою. *Безгименному дописователеви* п. Пôдгайчики: Просимо намъ близше пояснити, зъ ôтки могло взятися „церковне свѣтло“ въ коршмѣ въ Погор..., пôдчасъ коли п. Корытовскій переводивъ тамже конскрипцію въ асистенціи учителя п. Гр. ? *Впр. О. Б. въ Куров.*. „Библіотеку“ высылаемо. Доси вышло не 5 а 6 листôвъ „Библіотеки“. Поясненье листомъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 3. л. марця 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 50	277 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 70	100 60
„ „ „ по 4% ав.	93 —	94 —
„ „ „ по 5% ав. період.	99 70	100 60
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 —	103 90
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	99 75
Облиги комунальный Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	103 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 44	5 53
„ цѣсарскій	5 45	5 54
Наполеондоръ	9 27	9 37
Цôвимперіялъ	9 54	9 64
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 21¾	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 20	58 —
Серебро	99 50	100 50

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ его иннымъ. Тй его свойства, котрымъ бинъ безъ всякои реклямы свое велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячуе, суть найлучшою порукою его скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Нагника; *въ Самборѣ* у И. Алексеевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (3—11)

КТО ТЕРПИТЪ НА ГОСТЕЦЬ!

Еще ни одинъ лѣкъ не осягнувъ такъ великихъ и скорыхъ успѣхôвъ, якъ **россійскій отъй на гостець** И. М. Гролиха (Russisches Gichtoel von J. M. Grolich) *Roemerstadt*, въ Моравіи. 1—2

Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаемо для замѣстцевыхъ пренумерантôвъ вытягъ зъ цѣнника насѣнь и цвѣтôвъ огородника Н. Волиньского, Русина. Цѣнникъ головный на жаданье высылаеся gratis и franco.

Шукаючи порады, переглядае неодинъ хорый газеты и пытаеся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ маe завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонуе своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбирае, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати надармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund“ (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговорений подрôбно и точно найбôльше уживаній средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ôмъ накладѣ, посылаеся gratis и franco, — не маe отже замовляючій жадныхъ выдаткôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну. (2—6)

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зъорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручае свою услугу.

Маe на складѣ всякй приборы и займаеся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома есть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревляній. — Замовленя выповняе безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ **„Concordia“** сповняе замовленя, переконуютъ о тôмъ численній писемній подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (1—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

НЕПОКОЯЩА СЛАБÔСТЬ,

котрôй пôдпадае много людій.

Слабôсть начинаеся малою неправильностію жолудка, однакъ если еи занедбуеся, обнимае цѣле тѣло, якъ такожь нырки, утробу, однымъ словомъ цѣлу систему травленя, такъ що тôлько одна смерть може терпячого увôльнити ôтъ нужденного житя. Часто навѣть самй пацієнты не розпôзнаютъ сеи слабости. Однакожь если хорый себе самого запытае, що ему хибуе, то буде мôгъ собѣ на се ôтповѣсти. Запытаюся: Чи мене що болитъ, чи чую душнôсть при ôтдыханю або при ѣдженю? Чи маю утяжливе чувство, получене съ запомороченьемъ? Чи очи не маютъ жовтои поволоки? Чи проснувшись не чую на языцѣ, пôднебеню и зубахъ осѣлого грубого осаду и непріятного смаку въ губѣ? Чи не чую колки въ боцѣ або въ крижахъ? Чи не выдаеся менѣ права сторона наповненою, якъ колибъ побôльшилася утроба? Чи не чую змученя або запомороки, коли просто стою? Чи ôтходы зъ нырокъ мало чи дуже забарвленй и чи можна добачити въ начиню осѣлый осадъ? Чи по спожитю стравъ при травленю здуваеся жолудокъ? Чи справляе оно вѣтры або ôтбитя? Чи не даеся чути частѣйше битье серця? Тй рôжнй симптомы не проявляются ôтъ разу, но поодинокй мучатъ хорого довгій часъ и суть вѣщунами дуже небезпечнои слабости.

Если на тую слабôсть довшій часъ не зважаеся, то выкликуе она сухій кашель, а опôсля робитъ шкôру сухою, покрытою брудною брунатною барвою, при чѣмъ ноги и руки заливаются все зимнымъ потомъ. Въ мѣру того якъ утроба и печѣнка ослаблюеся, проявляются ревматичнй болѣзни и тогды звычайнй лѣки на тую слабôсть ничого не помагаютъ.

Щобы тую слабôсть усунути, необходимо потреба заразъ съ самого початку взятись до неи рѣшучо, а мала скôлькôсть ôтповѣдного лѣкарства выстарчитъ, щобы привернути назадъ апетитъ и органы привести до звычайного здорового стану. Слабôсть тая называеся *„слабостію утробы“* а найпевнѣйшимъ средствомъ противъ неи есть **„Shäker Extract“**, рослинный препаратъ выроблюваный въ Америцѣ для властителя А. І. White въ Новôмъ-Йорку, Лондонѣ и Франкфуртѣ н. М. Той лѣкъ есть найскуточнѣйшимъ средствомъ противъ тои слабости и цѣлкомъ еи усуваe.

Складъ для Галичины и Буковины.

Во Львовѣ: П. Миколяшъ, К. Крижановскій, З. Рукеръ; **въ Белзѣ:** І. Гросъ; **въ Бродахъ:** Е. Лишка; **въ Бѣлôй:** К. Райхертъ; **въ Будзановѣ:** Д. Яѣньскій; **въ Боянѣ:** К. Захаріясевичь; **въ Чернôвцяхъ:** В. Бельдовичь; **въ Дрогобычи:** А. Добржинецкій; **въ Ярославѣ:** А. Богусъ; **въ Канчузѣ:** Р. Гегеръ; **въКраковѣ:** І. Травчиньскій; **въ Коломыѣ:** Е. Штенцель, аптика повѣтова; **въ Козовѣ:** Ст. Мьедницкій; **въ Лиску:** Ф. Мощеньскій; **въ Милôвцяхъ:** М. Квирини; **въ Новôмъ Сончу:** Р. Якубовильдъ; **въ Перемышли:** В. Нагликъ; **въ Подгôрю:** І. Скакальскій; **въ Подволочиекахъ:** Д. Швайдеръ; **въ Решовѣ:** А. Калиновскій; **въ Роздолѣ:** Е. Корибергеръ; **въ Радôвцяхъ:** І. А. Декани; **въ Равѣ рускôй:** К. Ватанкевичь; **въ Сайбуши:** А. Блюменталь; **въ Станиславовѣ:** А. Амировичь, А. Байль, І. Мамра; **въ Сокали:** Юл. Гавсбергъ; **въ Скавинѣ:** К. Маеръ; **въ Сучавѣ:** М. Карчевскій; **въ Тернополи:** Ф. Ямрогевичь; **въ Тарновѣ:** Е. Ранекъ; **въ Жидачевѣ:** М. Бардашъ; **въ Золини:** К. Боржиньскій: **въ Збаражи:** Е. Кругъ; **въ Журавнѣ:** І. Томашевскій; **въ Висничи:** Д. Хальбацани; **въ Дукли:** С. Дышкевичь.

Властитель А. І. WHITE: en gros у І. Гарна, дипль. аптикаря, Wien II, Rafaelgasse 10. и у G. et R. Fritza, Droguit I, Brännerstrasse 5.; **въ Буда-Пештѣ:** у І. Török, Apoth. Königsgasse 12. (3—6)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Пуôлику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барбéръ и Кона при улици Паньскôй

першій закладъ краевый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючй пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнй артикулы:

Средства для поросту и фарбованя волоса а особливо рослинній барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичнй и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнй, пастильки ароматичнй до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучй, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего маe она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всхôднй, Свѣчки пахучй, Паперки перскй до кадженя и всякй средства десинфекційнй.

Средства универсальнй до зничженя гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіенічнй и тоалетовй найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôтѣняхъ; на особлившу увагу заслугуе чорнило чорне кампешове до копіованя, карминовe, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертае лицю свѣжôсть и усуваe всякй остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (негôвъ), найпевнѣйше средство, щобы нихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигіенічныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлй ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагвѣтки) въ кôлькохъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймае мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чеколяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Ветторинего и Зегофера, трану рыбьего, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ

Всякй замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленй цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,

фармацевта.

(7—?)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 16. Львôвъ, Середа 25 лютого (9 марця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

До П. Т. Выборцѣвъ!

Кандидатомъ на посла до рады державнои зъ повѣтôвъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ зъ групы сельскихъ громадъ поставленый **Впр. о. Яковъ Шведзицкій**, крылошанинъ и парохъ при церквѣ св. Параскевіи во Львовѣ.

Кандидатомъ на посла до сойму зъ куріи сельскихъ громадъ повѣту Коссôвъ-Куты поставленый **Вп. Адамъ Грабовеньскій**, ц. к. адъюнктъ судовый въ Коссовѣ.

Въ имени щирого патріотизму и добра руского народа взываемо всѣхъ П. Т. Выборцѣвъ дотычащихъ округôвъ, щобы єдинодушно и неустрашимо при надходячихъ выборахъ голосували на тыхъ кандидатôвъ.

Свѣтлый Выдѣлъ „Рускои Рады“ упрашаємо, щобы зволивъ занятися якъ найскоршимъ скликаньемъ передвыборчихъ зборôвъ въ повѣтахъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ.

Заявленье.

Понеже зъ многихъ сторôнъ повѣтôвъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ пôднесено мою кандидатуру на посла до рады державнои, протов заявляю прилюдно, що я безъусловно зрѣкся сеи кандидатуры въ користь Впр. крыл. о. Якова Шведзицкого и теперь совсѣмъ не кандидую. А заявляю се длятого, понеже противники руского народа радѣ зъ всего користати, моглибы и въ тôмъ случаю обаламучувати выборцѣвъ и ôтводити ихъ ôтъ єдинодушного голосованя на руского кандидата Впр. крыл. Якова Шведзицкого.

Дякуючи за оказане менѣ довѣріе, упрашаю въ имени святости нашои справы народнои, въ имени добра нашого народа и щируского патріотизму всѣхъ Впв. Выборцѣвъ повѣтôвъ Львôвъ-Городокъ Яворôвъ, щобы єдинодушно и неустрашимо, якъ одинъ мужь голосували на Впр. крыл. Якова Шведзицкого и не дали ничимъ обаламутитись и ôтвестись ôтъ сего голосованя. Мы Русины ніякъ не можемо ôтдавати заступництва нашихъ народныхъ интересôвъ въ чужѝ руки. Такъ страшно кривдячій интересы нашого селяньства способôмъ переведеня реформы грунтового податку у насъ єсть однымъ зъ численныхъ а сумныхъ доказôвъ, що значитъ повѣряти заступництво селяньскихъ и руско-народныхъ интересôвъ въ чужѝ руки. Тожь поучѣмся сумнымъ досвѣдомъ, будьмо єдинодушнѝ и неустрашимѝ въ оборонѣ нашого селяньства, нашои народности. Выборцѣ! голосуйте разомъ якъ одинъ мужь на Впр. крыл. Якова Шведзицкого!

Львôвъ, 22 лютого (6 марта) 1881.

Володимиръ Барвѣньскій.

Скликуймо соборчики!

(*Голосъ до нашого духовеньства.*)

Въ попереднôмъ ч-лѣ пôднесли мы многоважну справу реклямацій що до оцѣненя грунтôвъ. Речинець для тыхъ реклямацій, назначеный пôсля дотеперь обовязуючихъ законôвъ на 45 день числячи ôтъ 1 н. с. марта, має пôсля нового закона ухваленого въ палатѣ послôвъ óути продовженый до кôнця мая 1881. Податкова комисія палаты панôвъ, котра обрадує теперь надъ симъ закономъ, ухвалила, щобы сей речинець продовжити до 15 н. с. червця с. р. Яка буде остаточна ухвала, єще не знати, въ кождôмъ случаю треба поспѣшати съ працями потрѣбными до реклямацій. Въ тôй справѣ одержали мы ôтъ Впр. о. Ст. Качалы слѣдуюче письмо:

„Теперь вызначено часъ до реклямацій. Єсть се послѣдна пора, выказати свои покривдженя и ратувати, що дасться єще уратувати. Селяне нашѝ заходятъ въ голову: „нема где рады засягнути“. А тутъ дорадцѣвъ требабы много, бо часъ короткій, а о рôжнородныхъ справахъ, вплываючихъ на внесенье реклямацій, можна буде пересвѣдчитися тôлько на мѣстци зъ мапъ катастральныхъ, парцельовыхъ протоколôвъ и т. д. Длятого нôсть. Маємо ихъ и умѣємо ихъ цѣнити, чого доказомъ сегорôчный обхôдъ памяти Тараса Шевченка.

Томужь съ правдивымъ задоволеньемъ приходится намъ здавати справу зъ сего вечера устроєного товариствами „Просвѣта“ и „им. Шевченка“ дня 18. лютого (2 марта) с. р. Вечеръ сей, ôтбувшійся симъ разомъ въ великôй сали „Народного Дому“ єсть новою свѣтлою картою, вписаною въ книгу ôтродженя нашои галицкои Руси. Само мѣстце, где обходжено се народне свято, число рускои публики всѣхъ вѣкôвъ, полôвъ и партій, що зôбрались, щобъ почесть зложити тому, котрый и безъ того бувъ и єсть великій, въ конець способôмъ, въ якій тов учинено, єсть великои ваги и свѣдчитъ о тôмъ, що галицка Русь не тôлько жіе, але що наступила въ ви житю нова весна, вѣщуюча хороше и скоре лѣто. Але приступаймо до рѣчи.

Вечеръ розпочався бесѣдою п. Барвѣньского. Бесѣда ся була не лише найлучшою, яку коли нибудь говорено при подôбнôй случайности, але була заразомъ политичнымъ чиномъ. Талантливый референтъ II резолюціи на осѣннôмъ митингу и апологистъ цѣсаря Іосифа II говоривъ такъ, якъ кождый патріотъ, котрому добро народа завсѣгды и всюда передовсѣмъ на думцѣ, говорити бувъ повиненъ. Выдумаю, що булобы добре, якбы священики познакомилися съ тою такъ важною справою, якъ приступати до реклямацій и якъ и где ихъ вносити, щобы могли и людямъ пораду дати и самѝ за себе реклямувати. Тутъ бо и священики въ высокôй степени интересованѝ. Приходскѝ грунта такожь оцѣненѝ, а пôсля того оцѣненя напевно буде урегульована такожь и наша плата. Нашѝ священики часто и справедливо пôдносятъ голосъ о получшеню дотаціи, чи однакожь одержимо тоє получшенье, сего не знати. Але теперь наспѣла пора, щобы бодай и тои дотаціи, яку маємо, не погôршити, а погôршимо єи, коли часъ реклямацій промине дармо, або коли зновъ будемо реклямовати не тамъ або не такъ, якъ и где належитъ. Такъ може статися, що додатокъ до конгруи буде утраченый, або що єще и податокъ накажутъ платити. Думаю длятого, що булобы добре, щобы оо. декане скликали соборчики для выключного обговореня справы о реклямаціяхъ, обовязавши попередъ одного або и кôлькохъ зъ кондеканальныхъ, обôзнатися точно и основно съ тою справою, щобы ôттакъ могли єи и прочимъ братямъ на соборчику пояснити. Берѣмся вчасно до дѣла, щобы пôзнѣйше не прійшло намъ жалуватись за пôзно и надармо!“

До сихъ слôвъ нашого многозаслуженого патріота не потребуємо ничого додавати, пôсля того, що мы въ тôй справѣ вже въ попереднôмъ ч-лѣ сказали. Звертаємо тôлько по разъ третій увагу на книжочку: „*Новый податокъ грунтовый*, написавъ Х. Таранъ“, (Цѣна 35 кр. а. в.), где кождый знайде въ VI роздѣлѣ точне поясненье о реклямаціяхъ и ôтповѣднѝ до того формулярѣ.

Героѣ „подвôйнои крейдки“.

(*Дальше.*)

Коли ôтгадуючи мысль Gaz. Narod. возьмемо Галичину противъ прочои державы окремо, то знаємо, що въ цѣлôй реформѣ податку грунтового розходилося о рôвномѣрнѣйшій розкладъ того податку, зъ чого (зъ уваги на дотеперѣшне низше оподаткованье Галичины супротивъ иншихъ краєвъ) выпадало необходимо, що Галичина о якусь суму муситъ платити податку бôльше якъ дотеперь. Нове оцѣненье мало на цѣли (с. є. повинно було мати) справедливый розкладъ тои пôдвышки на всѣхъ контрибуентôвъ галицкихъ, а тая справедливôсть далася перевести тôлько черезъ справедливе оцѣненье кождого зъ тыхъ контрибуентôвъ. Gazeta Narodowa твердитъ, що тутъ и несправедливе оцѣненье, а именно несправедливе зниженье вартости паньскихъ грунтôвъ ничого не шкодитъ справедливости розкладу податку. Отже возьмѣмъ зновъ маленькѝ цифры, и допустѣмъ, що пôдвышенье податку, яке на Галичину мусѣло припасти, выноситъ 120 зр., и що єи покрыти маютъ, якъ природно, панъ и хлопъ. Допустѣмъ (для легкости рахунку) зновъ, що оба маютъ рôвно грунту и що дохôдъ пана выносивôы, колибы єго „слушно“ оцѣнено — 500 зр., а хлопа такожь 500 зр., разомъ отже 1000 зр. Такъ якъ и въ попереднôмъ прикладѣ, такъ и тутъ, щобы покрыти жадану пôдвышку податку с. є. 120 зр., муситъ згаданый цѣлый краєвый дохôдъ 1000 зр. дати податку бôльше о 120 зр., значитъ 12%; отже панъ 60 зр., хлопъ такожь 60 зр. А теперь допустѣмъ, якъ и Gazeta Narodowa допускає, що тôлько хлопа справедливо ошацовано с. є. на 500 зр., а пана неслушно о 400 зр. низше, отже на 100 зр. Разомъ отже на покрытье краєвои пôдвышки єсть тôлько дохôдъ 600 зр.; значитъ за то муситъ стопа податкова рôвномѣрно пôднестись, а то ани менше ани бôльше, якъ зновъ на 20%. И щожь? Панъ съ хлопомъ разомъ заплатятъ очевидно цѣлу потрѣбну пôдвышку 120 зр., але зъ того заплатитъ хлопъ пôсля свого „слушно“ ошацованого доходу 500 зр. 20% = 100 зр., а панъ пôсля свого „неслушно“ зниженого доходу 20% тôлько = 20 зр.

Чи Gazeta Narodowa училася инакшои аритметики?

Очевидно, що инакшои, бо въ противнôмъ случаю не булабы насъ могла такъ на прахъ розторощити своимъ ex catedra осудомъ, що „Piszący w Dile nie ma pojęcia o rozkładzie podatków.“

Отже то сутъ вже всѣ, що назывався всѣ аргументы, котрѝ Gaz. Nar.

XX РОКОВИНЫ СМЕРТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

во Львовѣ.

Свои идеалы, все своє знанье, свою культуру, завдячує людскôсть безсмертнымъ одиницямъ въ промѣжь себе. Великѝ люде се найкрасшій даръ неба для нуждающоися людскости, се той весняный дощь, що ожизняє духову ниву цѣлыхъ вѣкôвъ и поколѣнь. А межи великими людьми певно не найменшими суть великѝ поеты, тіи Прометеѣ, що обдаряютъ свѣтъ небеснымъ огнемъ, вѣчными правдами, тіи факлѣ, що освѣчуютъ минувшôсть и будучнôсть, — вѣщуны, що читаютъ, по словамъ Томы Карляйля, въ найтайнѣйшôй зъ помежи тайнъ въ книзѣ сутя, въ книзѣ всесвѣта. Томужь то було и єсть почитанье великихъ мужѣвъ догмою цивилизованыхъ народôвъ и мѣрою ихъ образованя; тожь и найщасливѣйшѝ тѣ народы, що маютъ найбôльше такихъ людій, котрыхъ имена заслугуютъ на те, щобы ихъ кладено межи звѣзды, або якъ каже Шиллеръ, котрыхъ имена рôвнаются тымъ, „die unter die Sterne gesetzt sind“.

И мы Русины маємо, славити Бога, такихъ людій, котрѝ заслужившися безсмертно около нашого народа, заслужили собѣ черезъ то и на загальну безсмертнôсть. Маємо ихъ и умѣємо ихъ цѣнити, чого доказомъ сегорôчный обхôдъ памяти Тараса Шевченка.

Томужь съ правдивымъ задоволеньемъ приходится намъ здавати справу зъ сего вечера устроєного товариствами „Просвѣта“ и „им. Шевченка“ дня 18. лютого (2 марта) с. р. Вечеръ сей, ôтбувшійся симъ разомъ въ великôй сали „Народного Дому“ єсть новою свѣтлою картою, вписаною въ книгу ôтродженя нашои галицкои Руси. Само мѣстце, где обходжено се народне свято, число рускои публики всѣхъ вѣкôвъ, полôвъ и партій, що зôбрались, щобъ почесть зложити тому, котрый и безъ того бувъ и єсть великій, въ конець способôмъ, въ якій тов учинено, єсть великои ваги и свѣдчитъ о тôмъ, що галицка Русь не тôлько жіе, але що наступила въ ви житю нова весна, вѣщуюча хороше и скоре лѣто. Але приступаймо до рѣчи.

Вечеръ розпочався бесѣдою п. Барвѣньского. Бесѣда ся була не лише найлучшою, яку коли нибудь говорено при подôбнôй случайности, але була заразомъ политичнымъ чиномъ. Талантливый референтъ II резолюціи на осѣннôмъ митингу и апологистъ цѣсаря Іосифа II говоривъ такъ, якъ кождый патріотъ, котрому добро народа завсѣгды и всюда передовсѣмъ на думцѣ, говорити бувъ повиненъ. Выходячи ôтъ незабутного кобзаря, вынявъ ôнъ зъ єго безсмертныхъ творôвъ сѝ слова и мысли, котрѝ безпосередно тычатся нашои теперѣшнои головнои политичнои акціи, якою єсть незаперечно объединенье всѣхъ силъ нашого народа до борбы за „свою хату — свою правду и силу и волю!“ Лишаючи на боцѣ микроскопичнѝ, то єсть естетичнѝ пытаня, неôтповѣднѝ до обговорюваня на такôмъ мѣстци, передъ такою публикою и въ таку хвилю, бесѣдникъ зручною рукою сягнувъ въ сю невычерпаєму скарôницю великихъ правдъ и наукъ, якими суть пѣснѣ нашого Тараса и кидаючи тѣ повнѝ логичнои силы зазывы до єдности, згоды и любови всѣхъ сынôвъ однои неньки, почтивъ въ той способôмъ найлучше самого поета. Дуже щасливымъ помысломъ було то, що бесѣдникъ пригадавъ першѝ поминки Т. Шевченка ôтбутѝ на тôмъ самôмъ мѣстци въ р. 1861, дальше, що съ жалемъ але безъ всякихъ рекриминацій згадавъ наше послѣдовавше опôсля розъединанье самыми лише словами рукописи Тараса хороненои въ народномъ домѣ:

Запалили у сосѣда
Нову, добру хату
Сосѣде злѝ, нагрѣлися
Тай полягли спати
И забули теплый попѣлъ
По поли розвѣять.
Лежить попѣлъ на розпутѣ,
А въ попелѣ тлѣе
Огню искра великого,
Тлѣе — невгасае...*)

що ôттакъ згадавъ страхъ нашихъ ворогôвъ передъ нашимъ объѣднаньемъ, котрого наслѣдства показалися вже на вѣчу и послѣдныхъ выборахъ и що не забувъ наконець и словами нашого гимну зъ 1848 року: „Разомъ руки си подаймо!“ скрѣпляти завѣтнѝ слова кобзаря:

Обнѣмѣтся жь, браты мои,
Молю васъ, благаю,
Нехай мати усмѣхнеся,
Заплакана мати.

Тую бесѣду выголошену съ жаромъ можна смѣло назвати манифестомъ тыхъ, що пôдъ окликомъ згоды почали працювати для добра Руси, не выжидаючи постороннои помочи чужои ни зъ ôтки. Голоснѝ и загальнѝ оплески зôбранои публики, озвавшйся на кôнци бесѣды суть доказомъ, що гадки выголошенѝ найшли въ настроєныхъ въ одинъ акордъ грудяхъ слухачѣвъ сердечный ôггомонъ, що отже єсть повна надѣя, що прапоръ згоды и єдности всѣхъ Русинôвъ несеный бесѣдникомъ веде до побѣды.

Тожь и артистична часть програмы

*) Посланіе Т. Шевченка до Шафарика. Рукопись власноручна сеи поемы Шевченка подарена В. Бѣлозерскимъ „Народному Домови“ р. 1861.

черезъ два дни вышукувала въ своѣмъ арсеналѣ, и вышукавши выпровадила въ поле противъ нашои розправы опертои въ кождôмъ своѣмъ словѣ на офиціяльныхъ а що найменше зъ стороны шляхотскои й правительственнои походячихъ и признаныхъ датахъ и фактахъ.

На пôставѣ тыхъ, въ такій спосôбъ довершеныхъ научныхъ подвигôвъ орекла таяжь сама Gazeta Narodowa на третій день своеи тридневои героичнои обороны wolności, równości i braterstwa, що: „Wczoraj odparliśmy zarzuty Dila co do podatku gruntowego!“, нагадуючи тымъ мимоволѣ свои побѣдоносни бюлетины зъ р. 1863, въ котрыхъ повстанцѣ gromili Moskala, gromili, gromili aż — uciekli do Galicyi и одни, що працёвитши, понаймалися за офиціялистôвъ у галицкои шляхты, а другі, що ученѣйши, стали повнити такужь саму, хочь менше продуктивну службу у тоижь шляхты при редакціи Gaz. Narod. — того либерального органу, котрый передъ кôлькома днями признався въ артикулѣ „Dziennikowi poznańskiemu“, що ôнъ ось бы то и радъ „coś“ зробити для селянъ, такъ щожь, коли не позваляютъ „stojący po za dziennikami“ — шляхотски пренумеранты!

Сконстатувавши такъ свою надъ нами побѣду, шановна Gazeta на конець такой предсѣ усомнѣлась о еи статочности и о своѣй аритметицѣ, бо узнала за потрѣбне для поправы свого становиска, зазвати помочи противъ насъ — окричаныхъ черезъ нею саму *централистôвъ*, въ особѣ п. Кайля, а то въ цѣли, щобы на вѣру того, якъ показуєся, ярого противника Галичины довести, що ось то „Поляки“ (чижь мы въ нашихъ розправахъ не ôтрôжняємо добре „шляхту польску галицку“ ôтъ „Полякôвъ“, с. е. ôтъ польского народа въ загалѣ, и чижь не выступаємо такожь и въ оборонѣ покривдженыхъ польскихъ селянъ? для чогожь не сказати лучше — коли вже о то ходитъ: польскі шляхтичѣ и ихъ адгеренты?), що ось то польска шляхта не могла скривдити селянъ при грунтовôмъ податку, скоро, якъ посвѣдчає той п. Кайль, еи заступники въ комисіи податковôй выступаютъ теперь въ справѣ податку домового въ оборонѣ селяньскихъ хатъ въ Галичинѣ противъ обтяженя податкомъ домовымъ!

Подавши гдеякі статистичні даты, черезъ п. Кайля въ пôдкомитетѣ податковôмъ на доказъ, що референтъ (п. Дѣдушицкій) протегує галицкі хаты противъ нѣмецкимъ представленій, о котрыхъ то датахъ сомнѣннои автентичности згадаємо еще нисше, — Gaz. Narod. выповѣдає таке славословіе: „Зъ тыхъ выводôвъ цифровыхъ выплывае ясно, що правиця, що справоздатель Полякъ (Дѣдушицкій) боронитъ галицке селяньство, отже зарôвно рускаго якъ польского хлопа, щобы не дôзнало пôдвышеня домового податку!“ А дальше описує точнѣйше спосôбъ и цѣль тои маючои стати за всѣ знишки лѣсовій, „обороны“: „До чогожь змѣряютъ польскі послы? До того, щобы нашъ бѣдный хлопъ рускій и польскій мôгъ бодай съ bydłem mieszkać pod jedną strzechą. А централистичні послы змѣряютъ до того, щобы нѣмецкій хлопъ мешкавъ въ обширныхъ свѣтлицяхъ и еще мавъ кôмнату на повересѣ, а щобы польскому и рускому хлопови такій наложено податокъ, щобы, немогучи его платити, съ своею худобою або самъ вынѣсся, або зôставъ выкиненый пôдъ голе небо.“

Чи читателѣ уважаютъ тутъ, якого пониженя понятій соспôльныхъ мусѣли мы дожити пôдъ панованьемъ новои еры? Отже чисто филянтропійне*) захованьеся польскихъ депутованыхъ, — такій чинъ елементарного милосердія, ôтъ котрого одинъ тôлько малый крокъ въ противну сторону, бувбы вже чиномъ несовѣстнымъ и всюды, а такожь и межи штяхтою погорженымъ, — той чинъ, додаймо еще (зъ уваги, що по признаню Gaz. Nar., важится тутъ межи користію нѣмецкого а галицкого хлопа, а не межи користію галицкого хлопа а галицкого шляхтича) дешевого, бо пану Дѣдушицкому et comp. ани цента не коштуючого милосердія пôдноситъ политична газета, якъ чинъ класового пожертвованя, политично-соспôльнои заслуги польскои нациі, польскои шляхты!!

Нехай намъ Gazeta Narodowa вымѣнитъ будь кого, ктобы будучи, якъ польска делегація въ Вѣдни, паномъ ситуаціи, допустивъ, щобы въ его присутности и за его мовчаливымъ призволеньемъ выкинено якого нибудь чи хлопа, чи збѣднѣлого шляхтича якои нибудь нациі — безъ тѣни справедливости зъ егожь хаты пôдъ голе небо, а мы назвемо того чоловѣка заразъ въ найблизшôмъ ч-лѣ нашого письма — чоловѣкомъ пôдлымъ не наражючись на процесъ прасовый.

А цѣла галицко-шляхоцка соспôльнôсть мусѣла перенести на собѣ двошпальтове славословіе въ вступнôмъ артикулѣ политичнои газеты на той тематъ, — що гôрше, она муситъ прійняти яко фактъ не даючійся заперечити, що тое объявлене милосердіе въ иншôй справѣ есть единымъ позитивнымъ аргументомъ, якій тая еи услужна защитниця змогла привести яко противудоказъ, а и то илюзійный — противъ нашого безпосереднього на фактахъ основаного обвиненя о скривдженье селянъ на $^1/_4$—$^1/_2$ миліона зр. рôчного податку грунтового!!!

(Конець буде.)

---

*) Бо чижь то не есть просте, рôвно якъ милостиня, ôтъ національности, ôтъ соспôльного егоизму, ôтъ политичнои парціяльности совсѣмъ *независиме*, порушаючеся иногды навѣть у найтвердшого лихваря чувство индивидуального, а не класового, приватного а не политичного милосердія, котре п. Дѣдушицкому а хочьбы и всѣмъ польскимъ делегатамъ наказуе забезпечити галицкому хлопови тое minimissimum existentiae, — можнôсть *„mieszkania bodaj z bydłem pod jedną strzechą“*, а охоронити его ôтъ загроженои ему, по увѣреню Gaz. Nar., черезъ п. Кайля et comp., евентуальности: *wysilenia się albo wyrzucenia wraz z bydłem pod gołe niebo?!*

ДОПИСЬ.

Зъ Коссова. (*Якъ у насъ переводятся выборы.*) Противъ кандидата поставленого самыми селянами а принятого черезъ мѣстцевый комитетъ выборчій и Руску Раду, п. Адама Грабовеньского, ц. к. адюнкта зъ Коссова дѣлаются зъ стороны тамошного староства всяки перепоны, щобы присиловати его, зречися кандидатуры, а бодай еи обезсилити. И такъ, дня 8 (20) лютого препоручивъ староста начальникови тамошного суду, щобы казавъ п. Грабовеньскому яко свому пôдвладному зречися кандидатуры, бо вже денунціяціи противъ него о агитацію зôстали внесени до выс. Президіи высшого суду и що въ послѣднôй хвили всѣ выборцѣ опустятъ его. Вслѣдъ за тымъ, бо вже 11 (23) лютого, зъѣзджає комисія судова, заряджує слѣдство противъ судовыхъ урядникôвъ о агитацію а именно противъ кандидата и урядує въ старостві на пострахъ выборцѣвъ. Розумѣвся, що денунціяціи були фалшивы и комисія ничого не выкрыла, бо зъ стороны урядникôвъ судовыхъ не було и нема ніякои а ніякои агитаціи, бо сами селяне, пôзнавши за 7 лѣтъ свого кандидата яко честного и сумлѣнного чоловѣка а надто справедливого судію, сами домагаются его кандидатуры, мимо що п. Грабовеньскій не хотѣвъ пріймити и зрѣкався. Що при такихъ обстоятельствахъ выбôръ пôдъ такимъ напоромъ може селянамъ не удатися, не дивниця. Дальше сконстатовано, що п. староста коссôвскій въ загалѣ переводитъ всю агитацію отверто безъ найменшого скрупулу, уживаючи до того всѣхъ можливыхъ силъ и средствъ, якы ему попадутъ въ руки. И такъ завôзвавъ п. староста управителя доменъ и лѣсôвъ камеральныхъ въ Гриневѣ п. Гайна и просивъ, щобы той агитовавъ межи селянами на его сторону, але той ôтмовивъ звиняючись тымъ, що не говоритъ по руски. Надто всѣ урядники староства при правыборахъ выразно говорити передъ селянами, що „pan starosta sobie życzy, żeby tego a tego na wyborcę wybrać“....

О тôмъ може посвѣдчити Дмитро Котюкъ зъ Пѣстыня, о. деканъ Левицкій зъ Пѣстыня и многі иншій. Вслѣдствіе сеи отвертои агитаціи зъ стороны старосты выбрано по всѣхъ селахъ вôйтôвъ и писарѣвъ за выборцѣвъ, котрі безъусловно стоятъ на розказы п. старосты. — На нашого же кандидата п. А. Грабовеньского розсѣваютъ противники розличні неправдивы вѣсти, якъ н. пр. що противъ него выслано комисію слѣдчу, що буде перенесеный зъ Коссова въ иншій стороны, а зъ тои причины вже его не можна на посла выбирати и т. д. Въ наслѣдство сего и по поводу такъ агитаціи урядникôвъ якъ такожь, що нигде не оголошено термину, коли маютъ ôтбутися правыборы, громады Микитиньцѣ, Пѣстынь и Яворôвъ выслали жалобу телеграфично до Его Екс. п. министра гр. Таффого, а якъ зачуваємо, що и другі громады такъ само намѣряютъ зробити. Супротивъ сего не Поляки а правительственні органы агитуютъ и выборы перепроваджаютъ. Найжежь польскі газеты опôсля не трубятъ, що кандидатъ польскій przez ludek wybrany został.

Длятого взываємо на пôставѣ сихъ фактôвъ такъ „Руску Раду“ якъ и нашихъ послôвъ въ Вѣдни, щобы удалися до дотычащихъ властій, представили повышні факты, и споводовали, щобы по мысли резолюціи радою державною дня 18 лютого 1880 на внесенье о. Озаркевича ухваленои заказано п. старостѣ при выборахъ якій нибудь актъ агитацій предпринимати.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 118-те засѣданье палаты послôвъ ôтбулось дня 4 марта. По отвореню засѣданя президентъ гр. Коронини въ довшôй промовѣ почтивъ память помершого дра Рудольфа Брестеля бувшого министра, и вôзвавъ палату, щобы черезъ повстанье зъ мѣсць и записанье тои почести до протоколу, такожь почтила его намять. Ôттакъ приступлено до порядку дневного. По залагодженю кôлька дрôбнѣйшихъ справъ, а именно, по принятю въ другôмъ и третôмъ читаню закона о признаню пятилѣтного додатку для професорôвъ державнои школы акушеріи и пенсіи для вдôвъ, якъ такожь по принятю закона о змѣнѣ жидачевского округа выборчого въ Галичинѣ (референтъ сов. Ковальскій), наступило друге читанье внесеня пос. Линца о заведеню въ Австріи почтовыхъ касъ щадничихъ. Справоздатель того внесеня пос. Гавзнеръ розпочавъ дискусію, поручаючи палатѣ еи прияти и завôзвати правительство, щобы закладанье почтовыхъ касъ щадничихъ взяла пôдъ розвагу. Пос. дръ Менгеръ выступивъ противъ внесеня Линца, пôдносячи конкуренцію щадничихъ касъ почтовыхъ съ теперь существуючими приватными касами щадничими, котрі надмѣрно обтяжені податками. Потôмъ забравъ голосъ самъ внескодатель, Линцъ. Ôнъ годится съ тымъ закидомъ дра Менгера, що касы щадничі почтові зробилибъ конкуренцію приватнымъ щадницямъ. Алежь чи длятого, щобы приватні щадницѣ провадили „gemüthliches Leben“, маютъ бути милioны обывателѣвъ позбавленій можности ощаджуваня? Теперѣшні щадницѣ для бôльшои части жителѣвъ не даютъ ніякои користи. Въ Вѣдни н. пр. на милioнъ людій всего двѣ щадницѣ съ minimum вкладокъ 5 зр. Може робôтникъ вкладати наразъ таку суму? А коли вложитъ, ситъ перейняти кождого Русина на видъ опущеной, занедбаной могилы Шевченка. Не входячи въ тое, чія въ тôмъ вина, бесѣдникъ вôзвавъ всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, щобы памятали на свôй святый обовязокъ взглядомъ могилы „найбôльшого генія Руси“ — творця нашого нового житя народного. На той зазывъ призбирано заразъ сего вечера надъ 60 зр., а датки на тую цѣль вплываютъ еще дальше.

Межи гостями зауважали мы посла дра Добряньского, крыл. Павликова, проф. Шараневича, проф. Огоновскихъ, Геровского и инш.

Кôнчимо желаньемъ, щобы якъ найчастѣйше приходилось намъ здавати справу зъ такихъ вечерôвъ.

Михайло П...

НАШІЙ РУСКІЙ МУЗИКАЛЬНІЙ ТВОРЫ.

Написавъ *П. Бажанській.*

Бувало, а не такъ то еще давно, розплывалисьмося надъ музикальными творами покôйного Лавровского и Вербицкого. Були часы, а часы щасливі, коли то сі оба солодкопѣвцѣ свои серця и чувства въ сердечныхъ хорахъ проливали. А що ихъ серця сердечною бесѣдою до серця слухачѣвъ промовляли, тому и публичнôсть витала ихъ творы взаимно серцемъ, въ серци ихъ гостила та прій-

---

сего вечера була вповнѣ достойною такъ великого праздника. Музикальна гостина заставлена публицѣ аранжерами була добôрна и богата, може ажь за богата. Якъ звычайно такъ и теперь занявся сею частію вечера заслуженый нашь композиторъ, музикъ и писатель проф. Вахнянинъ и постарався о то, щобы артисты беручі активну участь въ музикальнôмъ вечерѣ були Русины. Починаючи якъ належитъ ôтъ дамъ, мусимо на першôмъ мѣстци згадати п-ю Ганинчакъ, жену инжиньера, бувшого товариша вѣденьскои „Сѣчи“. П-нѣ Г. ôтспѣвала въ сопроводѣ фортепяна незвычайно краснымъ и сильнымъ голосомъ (mezzo-soprano переходячій въ низшôй скали въ звучный альтъ) композицію Лисенка: „На що менѣ карі очи“ и знôвъ тогожь композитора „Полишена“ и „На городѣ коло броду“. О скôлько знаємо, спѣвала п-нѣ Г. першій разъ публично, але вже зъ сего выступленя видно, що смѣло може рôвнатися съ самою знаменитою спѣвачкою оперы и есть новою свѣтлою окрасою руского свѣта спѣвучого. Другою окрасою Шевченкового вечера була молоденька и симпатична п-а Ольга Шараневичь. Ôтограла она на фортепянѣ вразъ съ молодымъ правникомъ п. Ярославомъ Ильницкимъ Трубадура Вердій-ого на чотыри руки, укладу Вильбока, а ôттакъ сама дуже зручно коломыйку Витвицкого. Гра обохъ пьесъ ôтзначалася незвычайно выкôнченою техникою и глубокимъ чувствомъ артистичнымъ, що можна сказати тожь о менше приступнôмъ для широкои публики Impromtu Тальберга, выконанôмъ п. Я. И... Межи мужчинами ôтзначився особенно п. Арданъ, котрый спѣвавъ якъ правдивый артистъ сольо тенорове съ хоромъ Шторха: „Нôчный привѣтъ“. Львôвскій хоръ музичный не мае лучшого тенора, якъ сей поважный нашь родимець. Дуже подобався тоже звѣстный всѣмъ львовянамъ п. Мышуга, будучій спѣвакъ оперы, знаменитымъ ôтспѣваньемъ сольового утвору Вахнянина: „Чи такая наша доля“ — и мусѣвъ навѣть повтаряти сей кусень. Last but not least зъ помежи солистôвъ п. Ц. ôтспѣвавъ съ глубокимъ чувствомъ и высокимъ артизмомъ Лисенка „Завѣщанье“. Абта здвоєный квартетъ: „Серенада“ вдоволивбы и найкритичнѣйше ухо музикального знатока. Кромѣ того ôтспѣвавъ еще добôрный хоръ: Воробкевича „Чогожь менѣ тяжко“.

Съ великимъ признаньемъ треба такожь пôднести деклямацію академика п. Льва Гузара, тымъ бôльше, що якъ загально звѣстно, число новыхъ, добрыхъ декляматорôвъ у насъ якось дивно щоразъ зменшався. П. Л. Гузаръ ôтдекламувавъ уступъ зъ Шевченковыхъ „Гайдамакъ“ — „Титарь“. Дзвôнкій голосъ, ясне выголошенье повне чувства и зрозумѣня, принадна зверхнôсть и милозвучнôсть бесѣды, пôднесли деклямацію п. Г. до найсвѣтлѣйшихъ точокъ сего музикально-декляматорского вечера. Особливо ôтданье трудного діяльогу Яремы съ Оксаною було якъ не можь лучше, повне житя и чувства, а совсѣмъ далеке ôтъ пересады, або, якъ звычайно бувае, ôтъ насмѣшливои интонаціи. Грôмкі оплески нагородили молодого декляматора за свѣтле сповненье своеи труднои задачѣ.

Въ кôнци треба еще згадати одну велику заслугу академичнои молодежи, котра въ цѣли призбираня фондôвъ на реставрацію могилы Т. Шевченка занялася гардеробою, призначаючи дохôдъ зъ гардеробы на тую цѣль. Бесѣдникъ п. В. Барвѣньскій, котрый минувшого року самъ звѣдавъ могилу Т. Шевченка пôдъ Каневомъ надъ Днѣпромъ и наочно пересвѣдчився о еи станѣ, представивъ при кôнци своеи бесѣды живыми барвами, якъ то могила найбôльшого героя, найбôльше заслуженого сына Руси — остався занедбаною, якъ она „розсыпався“ — майже забута, полишена, — хочь се доси единый памятникъ для нашого поета. Пригадавши, якъ то другі народы величаютъ своихъ великихъ мужѣвъ, не мôгъ бесѣдникъ утаити того встыду, якій муситъ перейняти кождого Русина на видъ опущеной, занедбаной могилы Шевченка. Не входячи въ тое, чія въ тôмъ вина, бесѣдникъ вôзвавъ всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, щобы памятали на свôй святый обовязокъ взглядомъ могилы „найбôльшого генія Руси“ — творця нашого нового житя народного. На той зазывъ призбирано заразъ сего вечера надъ 60 зр., а датки на тую цѣль вплываютъ еще дальше.

Межи гостями зауважали мы посла дра Добряньского, крыл. Павликова, проф. Шараневича, проф. Огоновскихъ, Геровского и инш.

Кôнчимо желаньемъ, щобы якъ найчастѣйше приходилось намъ здавати справу зъ такихъ вечерôвъ.

Михайло П...

то потребує одинъ день на вкладанье а одинъ день на вынятье зъ касы, черезъ що бôльше стратитъ, нѣжь ему каниталъ єго дрôбный процентy принесе. Касы почтовй щадничй суть неоцѣненй для жителѣвъ ôтдаленыхъ кôлька миль ôтъ щадницѣ. Дальше критикує внескодатель недбальство выдѣлу, котрый на резолюцію зложену зъ 18 слôвъ потребувавъ 15 мѣсяцѣвъ часу, щобы єи внести въ палатѣ, тымчасомъ коли таку резолюцію можна въ чверть годины залагодити! По внескодателю забравъ голосъ дръ Фуксъ и взыває правительство, щобы оно при розважаню внесеня о заведеню касъ почтовыхъ, взяло добре на увагу нещасливй господарскй и соціяльнй ôтношеня краю и старалось о пôднесенье реального кредиту, а того не буде доти, поки не поправится табулярну юстицію, податковôсть и поступованье екзекуційне. Дальше дръ Кронаветтеръ выступае рѣшучо противъ заводженя касъ пожичковыхъ для того, бо ôнъ для цѣлого теперѣшного организму державного Австріи не має довѣрія и не поручивбы ему розпоряджувати ніякимъ державнымъ грошемъ. Нынѣшна австрійска держава, въ котрôй народъ выключеный ôтъ заступства своихъ интересôвъ, уживалабы и касъ щадничихъ державныхъ (почтовыхъ) тôлько на користь упривилеёваныхъ клясъ. По тôмъ забравъ голосъ министеръ торговлѣ бр. Пино и зробивъ тую увагу, що пытанье заведеня касъ почтовыхъ єсть теперь власне предметомъ розваги въ лонѣ министерства торговлѣ и що ôнъ єго въ формѣ проєкта закону предложитъ палатѣ. Длятого звертае увагу палаты, що она при тôмъ случаю съ бôльшою користію зможе запускатись въ осудъ принципій, чи потрѣбнй тіи касы, чи нѣ. По тôмъ заявленю министра торговлѣ промовлявъ єще справоздатель пос. Гавзнеръ и въ полемицѣ съ Менгеромъ пôднёсъ тую головну користь касъ щадничихъ почтовыхъ, що они взбуджуютъ въ масахъ народныхъ змыслъ ощадности, моральне почутье достоиньства и самостôйности низшихъ верствъ народныхъ и поручас палатѣ приняти резолюцію. При голосованю резолюцію принято Порядокъ дневный вычерпався. Слѣдуюче 119 засѣданье ôтбулось вчера, на котрôмъ зъ порядку дневного малось ôтбути друге читанье проєкту закона о гдеякихъ змѣнахъ податку домового.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ россійскихъ газетахъ теперь безперечно найбôльше пишеся про засѣданя земствъ рôжныхъ губерній, о ихъ бôльше або менше смѣлыхъ выступленяхъ та ухвалахъ, котрй всѣ стремлятъ до однои меты — придбаня политичнои свободы для краю. Звѣстно, коли зачався той рухъ. Зачався ôнъ еще за часу найтяжшого деспотизму, коли вся Россія находилась въ осаднôмъ положеню, а провôднй и основнй думки того руху були высказанй найперше въ украиньскихъ земствахъ: въ Харковѣ, въ Полтавѣ и въ Черниговѣ. Але тогды були то еще першй проблески середъ темнои ночи: „вопіющимъ“ затыкали уста царскй урядники. Ажь ôтъ коли головнй пôдпоры тогдышного терроризму: Толстой (министеръ народнои просвѣты), Тимашевъ, Маковъ и др. уступили, — ажь тогды стало въ Россіи свобôднѣйше — хочь говорити... Ôтъ тогды и засѣданя земствъ стали зацѣкавлювати всю Россію. Земства почали уважатися завязками автономичныхъ тѣлъ россійскихъ, почали твердити, що все, дотыкаюче ихъ губерній, а за тымъ и цѣлого краю, єго добробыту и розвою, — все тоє тыкае прямо и земствъ и пôдлягае ихъ обрадамъ. Они стали смѣло противъ губернаторôвъ и другихъ властій, котрй хотѣли по давному обмежувати ихъ компетенцію на само будованье дорôгъ та мостôвъ. Першій покликъ симъ разомъ выйшовъ ôтъ земства Тверского, за котрымъ ôтозвались такй самй голосы и въ Москвѣ, Кіевѣ, Полтавѣ, Черниговѣ, Екатеринославѣ и Петербурзѣ.

Колибъ такъ зôбрати до купы всѣ бажаня, высказанй рôжными земствами и въ рôжныхъ бôльше чи менше ясныхъ формахъ, то получилибы мы образъ minimum бажань, якихъ домагаєся на теперь россійска сопôльнôсть устами всѣхъ представителѣвъ земствъ. Minimum той выйде ось якій:

1) Реформа школьництва, головно пôдъ взглядомъ языка выкладового въ школахъ народныхъ въ губерніяхъ не-россійскихъ. Се жаданье пôднесли земства украиньскй, а найдосаднѣйше земство Черниговске, о чѣмъ вже кôлька разôвъ була бесѣда въ „Дѣлѣ“.

2) Скрѣпленье вплыву земства на дѣла школьнй. Якъ звѣстно, земства дотеперь мали право тôлько закладати школы, але не мати вплыву на ихъ веденье. Такъ отже школы, заложенй и удержуванй земскими грôшми, були веденй министерствомъ просвѣты (гр. Толстого) такъ погано, що земства неразъ волѣли закрыти свои власнй школы, бачучи, що зъ нихъ для краю бôльше шкоды нѣжь користи.

3) Ревизія уставы селяньскои зъ 18 лютого 1861 р. въ цѣли залагодженя многихъ жалобъ селяньскихъ, котрй дотеперь були або совсѣмъ занедбанй або несправедливо порѣшенй, н. пр. справа чиншовникôвъ, надѣлы крестяньскй и пр.

4) Реформа контролѣ надъ селяньскою самоуправою, котра доси спочивае въ рукахъ исправникôвъ та становыхъ.

5) Наданье земствамъ права выбирати зъ помежи себе предсѣдателя, понеже теперь предсѣдателемъ земства єсть кождочасный „предводитель дворянства“, отже чоловѣкъ не выбраный земствомъ.

6) Знесенье права администраціи мѣшатися до выборôвъ въ земство и протестувати противъ выбору до земства.

7) Знесенье привилею, прислугуючого губернаторови, затверджувати (атестувати) мировыхъ судіѣвъ.

8) Знесенье административнои высылки членôвъ земства безъ попереднього суду — и въ загалѣ злагодженя административнои высылки для кождого чоловѣка.

9) Организація перенесеня мужикôвъ и кольонизація незаселеныхъ земель (степôвъ).

10) Дешевый кредитъ для селянъ, щобъ могли набувати власнôсть грунтову, котра теперь звычайно переходитъ въ руки богатыхъ жидôвъ.

11) Реформа настановлюваня парохôвъ по селахъ, а именно, щобы пароxи не були безпосередно постановлюванй церковною властію, але щобы кожда парохія, громада, выбирала собѣ пароха зъ помежи кандидатôвъ, представленыхъ властію церковною.

Коли розглянемо тіи жаданя россійскихъ людій, то муситъ намъ впасти въ очи, що тіи жаданя дрôбнй и майже совсѣмъ не тыкаютъ найголовнѣйшого, с. є. политичнои свободы и поруки ôтъ правительства, що єи буде доховувати. А безъ той поруки тіи єи жаданя кромѣ хвилевои демонстраціи не маютъ ніякои ваги, ани навѣть колибы були сповненй, не будутъ мати ніякои тревалости, доки самодержавный буде мôгъ кождого дня однымъ почеркомъ пера наново ихъ скасувати, такъ якъ скасувавъ всѣ, хочь и якъ малй вольности, даованй въ „пору реформъ“ 1861 р.

Жаданя земствъ россійскихъ можна подѣлити на двѣ громады: формально-политичнй и культурно-економичнй. Политичнй жаданя дуже ничтожнй. Економично-культурнй жаданя, именно о кôлько стремлятъ до поправы быту селянъ, суть бôльшого значеня. Жаданье московского земства о выбираню громадою пароха домагаєсь приверненя давнѣйшои практики, бувшои передъ Петромъ Великимъ по всѣй Россіи и на Украинѣ, що громады самй выбирали собѣ парохôвъ. Що дотычитъ жадань получшеня быту мужикôвъ, то належитъ съ натискомъ пôднести, що найбôльше тыхъ жадань походитъ зъ земствъ украиньскихъ. Форма, въ якôй земства, особливо россійскй, высказуютъ свои жаданя, рôвнаєся униженôй, смирнôй просьбѣ. За тоє земства украиньскй и московске поставили послѣднымъ часомъ свои жаданя категорично, безъ благань а съ почутьемъ конечности жаданыхъ уступствъ. Се фактъ дуже потѣшный.

Англія. Устава о часовôмъ знесеню конституціи и Habeas Corpus въ Ирляндіи зôстала принята въ англійскôмъ парляментѣ и першимъ єи наслѣдствомъ появилось нове аграрійне убійство. Забито шѣстьма выстрѣлами зъ пистолету одного агента, льорда Монморенса (брата забитого давнѣйше льорда Монморра). Убитый служивъ своему льордови дуже щиро при выкидуваню зъ хатъ неплатячихъ чиншу фермерôвъ.

При дебатѣ о „заказѣ оружія“ въ Ирляндіи интерполювали ирляндскй послы министра внутрѣшныхъ дѣлъ, Гартингтона, чи дѣйстно одержавъ ôнъ письмо ôтъ пробуваючого въ Америцѣ начальника феніянъ, Девея, грозяче ему убійствомъ на случай ухваленя уставы противъ Ирляндіи. Гартингтонъ ôтповѣвъ, що дѣйстно одержавъ зъ Америки телеграму, пôдписану черезъ Девеє, котрый грозитъ що „розторощитъ“ Гартингтона, але въ якій способъ, не подае.

Ирляндскй послы заразъ по принятю „уставы примусовои“ зôйшлись на засѣданье пôдъ проводомъ Макъ-Карти и ухвалили всѣми силами супротивлятись въ парляментѣ всякôй дѣятельности правительства, критикувати якъ найострѣйше буджетъ, армію и внѣшну политику, — словомъ, стати прямо въ воєнне положенье супротивъ правительства. И дѣйстно вже на найблизшôмъ засѣданю парляменту Ирляндець Диллонъ въ бесѣдѣ своѣй выказувавъ конечнôсть домашнои вôйны въ цѣли ôторваня Ирляндіи ôтъ Англіи, за що єго вôзвано до порядку. Другого посла ирляндского парляментъ выключивъ зъ засѣданя.

Дня 3 марта внѣсъ въ парляментѣ державный воєнный секретарь проєктъ правительственный о реформѣ войсковôй. Въ Англіи, якъ звѣстно, нема примусовои рекрутаціи, якъ въ другихъ европейскихъ державахъ, а тôлько єсть вербунокъ и добровôльна служба. Також вноситъ правительство знесенье „кары тѣлеснои“ въ войску, котра въ просвѣченôй и либеральнôй Англіи доси єще существуе.

Въ полудневôй Африцѣ Англичане щоразъ больше збираютъ воєнныхъ силъ, щобы пôмститись на Боерахъ за послѣдне пораженье пôдъ Шпицкопъ. На мѣстце убитого Коллея назначено головнымъ вождемъ ген. Робертса, котрый доси воювавъ щасливо въ Афганистанѣ. На него покладаютъ Англичане великй надѣи. Вся сила англійскои арміи, коли прибудутъ войска зъ Индій и Афганистану, буде выносити 15.000 людій.

мала, такъ що многй въ нихъ сталися народными пѣснями. Лучшого свѣдоцтва о удачности ихъ музикальныхъ творôвъ нема и не буде, якъ то одно, що они удостоились статися пародными. Знати и умѣти такъ проляти своє серце въ тонахъ, щобы кожде друге серце насъ порозумѣло и сочувствовало, — єсть найвысшою цѣлію кождого розсудного ударованого музикального таланту.

Пôсля сихъ обохъ покôйникôвъ лишилися ихъ творы, лишилася дорога память и згадка; но здавалося, що музикальне поле якійсь часъ буде облоговати. Музикальныхъ вечерôвъ стало менше, рускій театръ на часъ бувъ заснѣтився — тай тому то були музикальнй силы промовкли, мовь задрѣмали, щобы ехо мельодій своихъ попередникôвъ забути, а на свѣжй здобутися. Та годѣ и писати, якъ принуки не було. На щастье не довго се поле и облоговало; пропôчнуло оно нарочно на то, щобы зродити свѣжй плоды музикальныхъ поетôвъ, музикальныхъ силъ, т. є. новй музикальнй творы. Ôтъ кôлькохъ лѣтъ маємъ спосôбнôсть почути не одного свѣжого композитора на трибунѣ музикальныхъ творôвъ — на вечеркахъ музичныхъ. Руска муза розбудилась, а якъ далеко та якъ высоко сила новыхъ творôвъ сягла, доказали музикальнй вечерки въ недавнои минувшости, найбôльше же доказавъ музикально-декляматорскій вечерокъ даный во Львовѣ въ память покôйного Тараса Шевченка. Цѣлый той довгій вечеръ заповненый широко обнимаючою музикальною програмою самыхъ новыхъ творôвъ, подавъ намъ спосôбнôсть почути та налюбоватись новыми музикальными творами сынôвъ нашои любои Руси.

(*Дальше буде.*)

НОВИНКИ.

† О. Емиліянъ Коссакъ, игуменъ монастыря въ Креховѣ, упокоився дня 23 (7 марця) с. м. въ 77-ômъ роцѣ житя и 51-ômъ роцѣ священьства. Покôйный звѣстный бувъ въ цѣлôмъ нашôмъ краю яко щирый и жертволюбный патріотъ и до послѣднои своєи хвилѣ житя дбавъ про добро свого народа, вспираючи морально и матеріяльно всяке патріотичне и пожиточне дѣло. Минувшого року святкованый ювилей Покôйника бувъ свѣтлымъ доказомъ щирои загальнои любови майже цѣлои Руси для сего неôтжалованого Патріота-Монаха. Память Єго ôтъ рода въ родъ!

— **О. Діонизій Лавровскій**, парохъ въ Себечовѣ дек. сокальского, упокоився раженый апоплексіею дня 5 л. марта с. р. въ 59-ômъ роцѣ житя и 35-ômъ роцч священьства. Вѣчня єму память!

— Пригадуємъ, що **завтра ôтбудутся выборы посла** до сойму краєвого зъ выборочого округа Коссôвъ-Куты.

— **Гр. к. митроп. ординаріятъ** розôславъ сими днями помѣжь свои деканаты куренду, въ котрôй звертае увагу священикôвъ на куренду зъ дня 16 лютого 1880 року, где поручено священикамъ оголосити своимъ парохіянамъ позволенье на улекшенье строгости 40-дневного посту.

— **Бл. п. кардиналъ Кучкеръ** именовавъ въ своѣмъ тестаментѣ, котрый знайдено помѣжь друковаными справозданями зъ засѣдань рады державнои, универсальнымъ наслѣдникомъ свого маєтку выносячого около 300,000 зр., архіепископство вѣденьске, съ тымъ однакъ застереженьемъ, щобы выбудовано за тй грошѣ малу семинарію. Кромѣ того записавъ небôщикъ 5.000 для своихъ кревныхъ, одинъ легатъ въ сумѣ 1.000 зр. и другій въ сумѣ 500 зр. для службы.

— **Баронъ Каролъ Кравсъ**, емеритованый президентъ трибуналу державного, умеръ дня 21 (5 марця) с. м. въ Вѣдни въ 92-ômъ роцѣ житя. Покôйный доперва передъ кôлькома мѣсяцями перенёсся по 72-лѣтнôй службѣ державнôй въ станъ спочинку. Ôнъ родився во Львовѣ, где єго отець мавъ державну службу, укôнчивъ тутъ науки, а въ роцѣ 1833 зôставъ президентомъ бувшого львôвского суду шляхоцкого. 1851 року зôставъ министромъ справедливости, а 1857 зôставъ именованый президентомъ трибуналу державного. Ôтъ 1861 року бувъ ôнъ доживотнымъ членомъ палаты панôвъ.

— **Звѣстный докторъ Бильротъ**, о котрôмъ мы недавно згадували, щасливо перевѣвъ въ послѣдныхъ тыждняхъ вже двѣ операціи рака жолудкового.

— **Практичну школу гончарску въ Коломыѣ** намѣряє министерство торговлѣ перемѣнити на школу фахову, въ котрôй булабы також заступлена часть артистична. Въ тôй цѣли має обôймити въ серпню с. р. руководство тои школы п. Т. Сѣкорскій, архитектоничный рисовникъ, котрый буде побирати платню (900 зр.) зô скарбу державного.

— **Безплатнымъ авскультантомъ** именовавъ высшій судъ краєвый Симеона Чмолу, практиканта судового.

— **Рада мѣста Львова** пôдвысшила на сей рôкъ тамтогорôчный додатокъ громадскій (3 кр. ôтъ 1 зр.) на цѣли кватерункôвй до высокости $3^1/_2$ кр. ôтъ 1 зр.

— **Тыжднева полит. часопись „Reform“**, выходяча въ Вѣдни пôдъ редакцією п. Г. Дворжака, перестала выходити, а властиво зôлялась съ подôбною газетою „Parlamentär“. Редакція газеты „Reform“ заявляє, що єи предплатителѣ будутъ за надвышку грошеву, яка позôстала, одержувати „Parlamentär“, котрый поручає також на дальше своимъ читателямъ.

— **Нова читальня** завязалась недавно въ Петриловѣ. До сеи поры вписалося вже около 30 людій. **Щасть Боже!**

— *(М.)* **Вечеръ съ танцями** устроєный дня 10 (22) лютого с. р. въ Станиславовѣ на дохôдъ бурсы брацтва св. Миколая, выпавъ пôдъ кождымъ взглядомъ прекрасно. Охоча забава, въ котрôй взяло участь 40 паръ, тревала до бѣлого дня. Всего доходу було 288 зр. 28 кр., розходу 175 зр. 30 кр.; чистого доходу отже прибуло бурсѣ станиславôвскôй 112 зр. 98 кр.

— **Зъ Лѣтыня** (коло Дрогобыча) пишутъ намъ: Передъ кôлькома лѣтами завязалась у насъ „Руско-народна читальня“, котрои основателемъ бувъ п. Штрайтъ, господарь мѣстцевый, а розширивъ єи и своимъ заходомъ и трудомъ до повного житя здвигнувъ о. Т. Сапрунъ. Що року побôльшалося число членôвъ; мѣстцемъ сходинъ була школа або дôмъ п. Штрайта. Теперѣшнымъ предсѣдателемъ нашои читальнѣ єсть о. А. Шведзицкій, котрый вже ôтъ $1^1/_2$ року єсть у насъ сотрудникомъ и ревно занимаєсь справами народными. Єго то заходомъ устроєно у насъ дня 13 лютого с. р. вечеръ музикально-декляматорскій. Въ гарно пристроєнôй сали зôбрались вечеромъ всѣ члены читальнѣ и выслухали съ увагою прекрасноi бесѣды предсѣдателя, по чѣмъ ôтспѣвали имнъ народный при акомпаніяментѣ мѣстцевои (сельскои) музики. По предсѣдателю промовивъ до зôбраныхъ о. А. Лужецкій, выслуженый деканъ и парохъ мѣстцевый, загрѣваючи всѣхъ до честного житя, при чѣмъ зазначивъ, що громада лѣтыньска выдала вже надъ 10 мужѣвъ ученыхъ, котрыми кожде село може повеличатися. Ôттакъ внучка о. Лужецкого, панна Олена Ференьстикъ ôтчитала повѣстку п. Лепкого, питомця гр. к. семинаріи (родомъ зъ Лѣтыня) п. н. „Недôбрана пара“. По ôтчитѣ выступивъ съ бесѣдою мѣстцевый учитель п. Ю. Паньковскій и ôтдеклямувавъ також поезійку „Три могилы“, а п. Стефанъ Котôвъ, господарь, поезійку „Пещена дитина“; ôттакъ кôлькохъ ученикôвъ выголосило удачно також деклямаціи, по чѣмъ хоръ ôтспѣвавъ „Миръ вамъ братя“. О. предсѣдатель закôнчивъ вечеръ промовою, въ котрôй дякувавъ зôбранымъ за щиру участь и заохочувавъ до дальшои працѣ и вытревалости. По тôмъ заграла музика и гарно убранй пары (сельскй паробки и дѣвчата) пôйшли въ охочій танець, якъ коломыйка, козакъ и др., а все тоє дѣялось пôдъ окомъ о. предсѣдателя и старшихъ. Въ загалѣ порядокъ бувъ взорцевый, не гôршій якъ въ великôмъ мѣстѣ. Вечеръ той вплынувъ спасенно на участникôвъ и всѣ они розôйшлись домôвь съ любымъ враженьемъ, съ заохотою до працѣ и надѣею на лучшу будучнôсть. Дай Боже, щобы всюды по нашихъ громадахъ розвивалося таке житье и завелися такй товарискй забавы пôдъ доглядомъ старшихъ.

— **Турчаньска рада повѣтова**, въ котрôй Русины мимо всякихъ перепонъ зъ стороны „верховодителѣвъ краю“ добилися приналежного имъ заступництва, творятъ отже непебориму бôльшôсть, — уконституовалася дня 3 н. с. марта с. є. выбрала маршалкомъ Впр. декана Юліяна Ясеницкого пароха зъ Высоцка выжнёго, а заступникомъ маршалка Впр. о. Сембрато-

вича, пароха зъ Турки, а до Выдѣлу повѣтового межи иншими о. Корнилія Яворского зъ Лôмны, о. Фидика зъ Розлуча и п. Стефана Тырика господаря зъ Бережка — дальше начальника суду зъ Турки Михаловского и почтмай. Брысєвагу. Однакожь и тутъ еще треба боротись Русинамъ за свои ясни права, бо турчаньскій ц. к. староста, очевидно щобы бодай на маршалка переперти Поляка, заявивъ, що о. Ю. Ясеницкій не єсть выбиральнымъ на маршалка, хотяй єсть членомъ рады повѣтовои, а то будьтобы длятого, що єсть заступникомъ (повномочникомъ) двôрского обшару ОО. Василіянъ зъ Лаврова. П. староста черезъ бôльше якъ цѣлу годину державъ выкладъ о „невыбиральности“ о. Ясеницкого, очевидно безъ найменшого успѣху, бо не мôгъ найти ни одного припису уставы въ доказъ своихъ иншу сторону форитуючихъ выводôвъ. Въ §. 30. орд. выб. пов. выразно сказано, що рада повѣтова выбираєе маршалка „зъ свого лона“ (зъ помежи своихъ членôвъ); о. Ясеницкій єсть безспорно членомъ пов. рады, а понеже ани §§. 30—33 ани ніяка инша устава не вымагаєе еще иншои квалификаціи ôтъ маршалка, а взглядно не ôтмовляєе правно выбраному членови рады повѣтовои выбиральности на маршалка, протоєе выводы п. старосты не маютъ найменшои законнои пôдставы. Але най сей фактъ буде доказомъ, якій то трудности роблятся Русинамъ, щобы лише спинити ихъ дѣятельнôсть.

— **Новій газеты** появились у насъ въ сѣмъ роцѣ, именно *„Новость*, иллюстрованная часопись для русской молодежи“ пôдъ редакцією А. Щербана и Г. Купчанка, выдавана во Львовѣ разъ въ мѣсяць въ объемѣ одного аркуша, (предплата 2 зр. рôчно), — и *„Пріятель дѣтей“*, газета илюстрована для дѣтей пôдъ редакцією Из. Трембицкого (бувшого редактора „Весны“), выдавана въ Коломыѣ разъ въ мѣсяць (предплата 1 зр. 50 кр. рôчно).

— **Академ. читальню въ Вѣдни „Akademische Lesehalle“** объявившу стремленя прусофильскій розвязало ц. к. намѣстництво долѣшнои Австріи, подаючи за повôдъ переступленье кôлька разы статуту, якъ се мало примѣромъ мѣстце пôдчасъ обходу въ честь Лесинга, о чѣмъ мы свого часу въ „Дѣлѣ“ доносили. Члены розвязанои читальнѣ переказали вже передъ кôлькома днями свôй маетокъ въ користь нѣмецкого товариства „Schulverein“. По розвязаню тои читальнѣ намѣряютъ еи члены записатись въ цѣлости до другого акад. товариства „Deutsch-österreichischer Leseverein“, котре однакъ не маєе совсѣмъ жадного политичного характеру.

— **Добра земскій въ Самбôрщинѣ** закупили недавно траписты французскій на имя маркиза de Léoncourt за цѣну 125.000 зр.

— **Рада мѣска въ Дукли** розписуєе конкурсъ на посаду секретаря громадского, съ платнею 300 зр. рôчно. Речинець поданя до 1 цвѣтня с. р.

— **80-тій роковины уродинъ Виктора Гуго** обходивъ народъ французкій дня 15 лютого дуже свѣтло и величаво. Въ тôмъ народнôмъ торжествѣ взяла участь цѣла Франція и заявила одному зъ своихъ найлучшихъ сынôвъ тôлько любови и глубокого поважаня, що день сей бувъ для него певно найкрасшимъ въ житю. Стотысячна маса народу заповняла улицѣ и пляцъ передъ домомъ Виктора Гуго, котрый бувъ бôльше похожій на цвѣтучій огородъ, якъ на дôмъ. Передъ верандою уставлене було позолочене дерево оливне и бюстъ републики, такожь позолоченый. Всѣ прилягліи улицѣ пристроєно цвѣтами и хоругвами, а 104 товаристъ музичныхъ получилося разомъ для звеличеня того народного торжества. Въ домѣ поета великаньскій вѣнцѣ бѣлыхъ и червоныхъ рожь, китицѣ зъ бозу и фіялкôвъ заповняли всѣ комнаты. И правительство заслуженому поетови зложило въ подарунку великій вазонъ выробленый нарочно на ту цѣль въ фабрицѣ порцеляны въ Севръ. О 11 годинѣ прибула депутація дѣвчатъ въ бѣлыхъ и рожевыхъ одежахъ съ рожевою хоругвою съ написомъ: „L'art d'etre grandpère“ (єсть то заголовокъ одного збôрника поезій Виктора Гуго). Поетъ уцѣловавъ наймолодшу зъ депутатокъ и выйшовъ на балконъ, где єго повитали дѣти окликомъ зъ тысячій грудій: Vive Hugo! Въ саме полудне розпочалася дефиляда депутацій, котра тревала ажь до 6 годины вечеромъ. Всѣ делегаціи складали якісь подарки, найчастѣйше вѣнцѣ або стихи. Вечеръ устроєный въ єго честь въ сали Трокаеро принѣсъ надъ 60.000 фр. чистого доходу, котра то сума роздѣлится помежь бѣдныхъ. Майже цѣла — а до того дуже богата — програма вечера складалася зъ творôвъ Виктора Гуго.

— **Фалшованій рублѣ**. Появившійся недавно 25-рублевій ноты показались въ великôмъ числѣ въ фалсификатахъ совсѣмъ подôбныхъ до оригиналу, такъ що министерство скарбу намѣрило скасувати згаданій рублѣ, а на ихъ мѣстце завести иншій.

Вѣсти єпархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. М. Боднарь въ Стѣнцѣ дек. золочѣвского, К. Монастырскій въ Розгорчу дек. болехôвского и Ю. Подлѣсецкій въ Лонѣ дек. уневского.

До институціи каноничної завôзваный о. А. Филиповскій на Млыниска дек. журавеньского.

Сотрудничество орержавъ о. Г. Кончевичь въ Щирци.

Ôтозва.

Однымъ зъ головнѣйшихъ моторôвъ народного розвою суть безперечно товариства.

Розкинені и самій собѣ полишені одиницѣ хочьбы найблагороднѣйшими одушевленій намѣренями обезсиляются въ ненастанній борбѣ съ противными елементами, втрачуютъ енергію, ныдѣютъ; въ товариствахъ же лучатся они въ одно потужне огниво, черезъ вымѣну вспôльныхъ гадокъ оживляются и крѣпнутъ. — Товариства суть тымъ огнищемъ, зъ котрого, якъ лучѣ сонця, розливаєся широко всеоживляюча сила, побуджаюча до новыхъ подвигôвъ, вказуюча новій дороги розвою, вытворююча новій идеѣ, новыхъ борцѣвъ.

Тымъ то патріоты нашій въ послѣдныхъ часахъ стали завязувати найрôжнороднѣйшій товариства у всѣхъ бôльшихъ нашихъ мѣстахъ, а благотворній послѣдствія такого сполученя знанй кождому. Одна тôлько Стрыйщина не вытворила доси для себе такого огнища, интелигенція наша въ тутешнôмъ повѣтѣ не маєе майже ніякои организаціи а черезъ то и подвиги поодинокихъ для загального народного добра позôстаютъ часто безъ успѣху.

Пересвѣдченій о наглячôй потребѣ сполученя интелигентныхъ нашихъ силъ, и руководячись численными зазывами многихъ нашихъ патріотôвъ завязали мы въ Стрыю на пôдставѣ статутôвъ черезъ ц. к. Намѣстництво затвердженыхъ товариство „Руске касино“. Пôзнатись взаимно, порозумѣтись, ширити замилованье до слова рускаго черезъ читанье, черезъ концерты, декляматорскій и музикальній вечеры, представленя аматорскій и т. д. — отсе натеперь цѣлію нашого Товариства. Ôтъ доброи волѣ и благосклонности окрестнои интелигенціи залежитъ розвôй и дальша єго судьба.

Доселѣ 50 осôбъ заявило готовôсть приступити въ члены нашого Товариства съ датками мѣсячными по 1 зр. и по 50 кр. Число се за мале, щобы товариство могло ôтъ разу станути на сильныхъ ногахъ. Тому то постановивъ комитетъ занимаючійся дѣлами Товариства завôзвати прилюдно всѣхъ тыхъ Высокоповажныхъ Родимцѣвъ, що подѣляютъ вразъ съ нимъ высше наведенй погляды и що ôтчуваютъ горячо потребу сполученя вразъ съ нимъ въ тôмъ единôмъ въ тутешнôмъ повѣтѣ огнищу рускôмъ — до численного приступленя въ члены товариства, а заразомъ завѣдомляе, що першій загальній зборы ôтбудутся 13 р у с. м а р ц я с. р. въ Стрыю о годинѣ 2-гôй по полудни въ сали готелю пôдъ трема коронами.

Порядокъ дневный загальныхъ зборôвъ:

1) Справозданье комитету зъ дотеперѣшнои єго дѣятельности;
2) наємъ льокалю и урядженье;
3) выбôръ Выдѣлу;
4) пренумерата часописій и внесеня членôвъ.

За комитетъ
Вас. Залозецкій,
парохъ Гôрного, п. пч. Стрый.

Курсъ львôвскій зъ дня 8. л. марця 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 50	277 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	171 50	174 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 —	101 —
„ „ „ по 4% ав.	93 —	94 —
„ „ „ по 5% ав. період.	100 —	101 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 —	103 90
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	102 50	104 —
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов, въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 —	100 —
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 50	103 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 44	5 54
„ цѣсарскій	5 46	5 55
Наполеондоръ	9 26	9 36
Нôвимперіялъ	9 54	9 64
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 21½	1 23½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 20	58 —
Серебро	99 50	100 50

(безъ текучого куп. купону)

Оголошенье.

Дня 9 (21) марта с. р. о 3 годинѣ по полудни ôтбудутся въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ загальній зборы товариства „Руска Рада“, на котрій всѣхъ членôвъ товариства запрашаєся. По причинѣ, що много важныхъ предметôвъ обговорюватися буде, сподѣємся численнои участи нашихъ членôвъ на тыхъ зборахъ.

Ôтъ выдѣлу политич. товариства „Руска Рада“. — Въ Чернôвцяхъ, дня 20 лютого (4 марта) 1881.

Евзевій Андрѣйчукъ, предсѣдатель. *Иванъ Тыминьскій*, секретарь.

СТАНИСЛАВЪ КРУКЪ
СЫНЪ

во Львовѣ, ул. Сонѣчна ч. нове 25.

поручаєе ВП. Публицѣ

СВОИ ВЫРОБЫ СТОЛЯРСКІ

въ великôмъ выборѣ и въ найрôжнороднѣйшихъ фасонахъ, почавши ôтъ повединчихъ покоєвыхъ до найвытворнѣйшихъ сальоновыхъ.

Выправы на замовленя выготовляются въ найкоротшôмъ часѣ **точно, солидно** и по **найприступнѣйшихъ** цѣнахъ. (5—5)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** *„Krankenfreund“*, Kaiserl Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанй средства лѣкарскій подрôбно и ôтповѣдно обговоренй, такъ що съ всякимъ спокоємъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повыше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдаткôвъ. (4—8)

Въ справѣ реклямацій податку грунтового поручаємъ пожиточну книжочку п. н.

„НОВЫЙ ПОДАТОКЪ ГРУНТОВЫЙ“

написавъ *Харко Таранъ*.

Въ VI роздѣлѣ тои книжочки находятся докладнй поясненя о реклямаціи и ôтповѣднй до того формулярѣ. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр. Замовляти можна въ редакціи „Батькôвщины“ або „Дѣла“.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,

образовавшися за границію звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуєе портреты, якъ такожь религійній образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (9—10)

РУКОДѢЛЬНЯ
женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2. пріймаєе всякій дотычащій роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжній гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляеся зарôвно науки крою.

(11—15) **І. Юркевичь.**

Илюстрованій цѣнники на рôкъ 1881
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручній и ножевій, поправленій и патентованій (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровій, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыждневій по 1 зр.

Замѣна и спеціяльній направы.

Човенка, части складовій, иглы и олива.

Поручаєе

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Гляговѣ, въ Англіи, котрій такъ шумно продаются за оригинальній американьскій, пріймаю до переробленя на Зингера поправленій за оплатою 15 зр. 8—?

Запевняеся найсовѣстнѣйше порученье!

КАВУ

поручаєе **включно** съ цломъ и опакованьемъ, **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2.—
1а найлучша манильова перлова	„	1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„	1.90
1а арабека правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1 55
1а найлучша Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Pio	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)

Безпосереднй поясненя и докладный цѣпникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (4—10)

Повна вага. **Гваранцыова за пропалу сварy.**

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Der Pain-Expeller mit „Anker“ ist ein ausgezeichnetes, ganz vorzügliches Hausmittel.

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 17. Львôвъ, Субота 28 лютого (12 марця) 1881. Рочникъ II.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Выборы посла

зъ куріи сельскихъ громадъ Коссôвъ-Куты

ôтбулися такъ, якъ то вже можна було напередъ предвидѣти. Допись зъ Коссова, умѣщена въ попереднôмъ ч-лѣ, подала короткій, але вѣрный образъ цѣлои „акціи“ выборчои зъ стороны „верховителѣвъ краю“ и приготовила насъ на другій накладъ выборôвъ зъ р. 1879. Посломъ выбраный Филипъ Залѣскій, вицепрезидентъ Намѣстництва, 104 голосами. II. А. Грабовеньскій одержавъ 12 голосôвъ.

Староста яко представитель власти єсть у насъ завсѣгды еще майже непоборимою силою, особливо єсли законы выдаются бути писанѝ для другихъ людій. Щожь доперва, єсли староста маѣ приготовити путь для вицепрезидента Намѣстництва?! Кождый кандидатъ, ктобы ôнъ и бувъ, кожда партія попираюча свого кандидата, — єсть безспорно тôлько стороною, котра вже яко така перестаѣ бути неутральною, безсторонною, справедливою властію „понадъ“ всѣма сторонами. Чимъ жежь маѣ бути политична власть при выборахъ? Она маѣ яко власть стояти понадъ партіями, маѣ руководити выборами, перестерѣгати законности и бути въ певнôй мѣрѣ судіею спорящихъ. Nemo judex in sua causa— говорятъ правники ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ римскихъ. Ôтповѣдно до того выключаютъ законы судію ôтъ суду въ власнôй справѣ и назначаютъ иншого, безсторонного судію. Щожь дѣеся, єсли староста, а до того єще вицепрезидентъ Намѣстництва, отже заступникъ представителя найвысшои власти державнои въ краю, выступаѣ яко споряча сторона, яко кандидатъ, яко противникъ руского кандидата? Кто представляѣ тогды справедливôсть, безстороннôсть — идею права? Староста? Староста єсть при тôмъ всѣмъ лише пôдвладнымъ свого настоятеля, котрого муситъ слухати, хотьбы навѣть не хотѣвъ бути єго выборчимъ сторонникомъ — агитаторомъ. Єсли для Евы мавъ таку непобориму покусу заказаный овочь, для чогожь пращуръ тои Евы не може почути такоижь покусы, особливо єсли до тои покусы лучится надѣя скорого авансу, ласка настоятеля, покровительства? Длячогожь тутъ правно заказана агитація не маѣ ôтограти ролѣ заказаного овоча? О услужности пôдвладныхъ для своихъ настоятелѣвъ никто не може сомнѣватися, особливо въ политичнôй карієрѣ.

А при такôмъ станѣ рѣчій, гдежь єсть безсторонный судія? Нимъ повинна бути политична власть. Такъ говоритъ ординація выборча. Тая ординація не предвидѣла случаю, що староста або вицепрезидентъ Намѣстництва с. є. представитель сеи власти може выступити яко партія. Отже тутъ єсть ôнъ всемогущій judex in sua causa. Що зъ того дальше слѣдуѣ, поучаѣ исторія выборôвъ.....

До чого тоѣ все доведе, надъ тымъ повинны розважити всѣ, кому залежитъ на тôмъ, щобы власть политична въ очахъ народа, въ очахъ загального суду не сталася идентичною съ партійностію, отже не перестала бути законною властію. Мы надъ тымъ дальше не можемо застановлятись.....

Результатъ выборôвъ въ округѣ Коссôвъ-Куты не приноситъ Русинамъ ніякои несподѣванки, ничого нового, небувалого — у насъ! Але єсть се нове упôмненье до працѣ коло просвѣты и добра народа, вôзванье до живои дѣятельности, щобы нашѝ найсвятѣйшѝ права конституційнѝ не сталися простою комедією, нашѝ найважнѣйшѝ интересы народнѝ игрищемъ комедіи. Мы вже попереду указали тіи условія, пôдъ якими навѣть неудачнѝ выборы можутъ статися моральною побѣдою зъ нашои стороны. Однакожь тыхъ условій не сповнено въ повѣтахъ Коссôвъ-Куты и обавляѣмося, що они останутся несповненѝ такожь въ повѣтахъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ. Мусимо разъ ступити на нову дорогу, мусимо зломати съ традицією пасивности и трансцедентального патріотизму. Свѣтла, свѣтла въ нашѝ справы, въ нашѝ народнѝ интересы! Нарôдъ муситъ почути и порозумѣти зъ устъ своихъ заступникôвъ чи кандидатôвъ, що мы боремось именно за права и интересы народнѝ, що кандидатъ єсть тымъ речникомъ народныхъ интересôвъ, що єго упадокъ єсть упадкомъ народнои справы, недолею народа. Свѣтла треба, щобъ нарôдъ порозумѣвъ, кто „єму стрыкъ а кто коломъ въ бôкъ“, якій продѣлъ, яка суперечнôсть межи єго интересами а интересами тыхъ, що зъ противнои стороны накидаются на єго заступникôвъ. Матеріялы до такого поясненя нагромадились ажь надъ мѣру, тôлько почерпнути зъ нихъ! Тожь еще и въ послѣднôй хвили звертаѣмо увагу на тоѣ. Кождый новый ударъ пай буде намъ наукою, перестрогою и заохотою до дѣла.

По вѣчу.

II.

Гдеякѝ говорятъ: „Въ найновѣйшихъ часахъ ôтроджуются поодинокѝ народы, котрыхъ народне житье черезъ довгѝ вѣки було завмерло, такъ що имя ихъ було майже загибло въ памяти, що ихъ иавѣть не уважано яко належащихъ до родины народôвъ европейскихъ. А однакожь они ôтжили, ôтродилися и стали хорошо розвиватися на пôдставѣ тои жизненнои силы, котру Богъ влявъ въ душу и серце. Такими народами суть племена пôвострову балканьского“. Зъ того розумѣвся природне заключенье, що прійде часъ, коли и Русины ôтродитися мусятъ.

Добре оно єсть живити надѣю, бо кто и надѣю стративъ, все стративъ. Ту однакожь обавлятися належитъ, щобы мы зновъ, загнувши руки, не спускалися на тую надѣю, якъ до недавна на правительство. Надѣя безъ пôдставы, якъ вѣра безъ учинкôвъ позôстаѣ мертвою.

Ту треба розважити два пытаня:

А) Чи обстоятельства, пôдъ якими жили ôтродившѝся народы, не були лучшѝ ôтъ нашихъ?

Б) Чого народови необходимо потреба, щобы мôгъ ôтродитися и жити?

До А. Народы балканьского пôвострову суть передовсѣмъ Греки, Серôы, Болгары и т. д. Доля тыхъ народôвъ була гôрка, однакожь ихъ не вынародовляли Турки такъ, якъ насъ Поляки, ани матеріяльно не нищено ихъ такъ, якъ насъ вынищуютъ жиды.

До того Греки провадили обширну торговлю, они черезъ 370 лѣтъ не були упали такъ низко матеріяльно, щобы не мали себе чимъ боронити, а се показуѣ, що они могли бôльше якъ шѣсть лѣтъ опиратися цѣлôй силѣ турецкôй, заки дипльомація, нагадавши собѣ давный греческій клясицизмъ, не надумалася, брати въ оборонѣ Грекôвъ.

Подôбно дѣялося и съ Серôами.

Болгары обдарили Славянъ христіяньствомъ, а що важнѣйше, Болгарія припираѣ до Дунаю, а въ всходу и полудня сягаѣ до моря. Тымъ обстоятельствамъ завдячаѣ она, що Россія, котра шукаѣ выходу зъ Чорного моря, маючи непокôнченѝ рахунки съ Туреччиною, за Болгарами вступилася.

До Б. Иншій нарôдъ славяньскій, котрый нынѣ голосно своихъ правъ добиваѣся, суть Чехи. Они не маютъ вправдѣ за собою тыхъ обстоятельствъ, що народы балканьского пôвострову, але стоятъ за тоѣ сильно просвѣтою и добробытомъ матеріяльнымъ.

И Чехи переходили всѣляку судьбу, досвѣдчали рôжнои долѣ, однакожь маютъ славну исторію. О сто лѣтъ выпередили они реформацію церковну. Тогды, коли масами порушала тôлько библія, Чехи боролися вже довго противъ нетерпимости и темноты за свободу совѣсти и народну церковь, противъ германизаціи, а затымъ и за народнôсть. Але коли Чехи въ битвѣ на бѣлôй горѣ упали, на покоиныхъ наслано єзуитôвъ. Тіи нищили все, що ческе, особливо ческѝ книги передавали огню, а коли ческихъ книгъ не

НАШѝ РУСКѝ МУЗИКАЛЬНѝ ТВОРЫ.

Написавъ *П. Бажаньскій.*

(*Дальше.*)

Незгадуючи о точнôй деклямаціи и точнôмъ выконаню всѣхъ музикальныхъ творôвъ того вечерка въ загалѣ, — згадаю тутъ зъ межи всѣхъ лише о тôмъ творѣ, котрый зôбранôй публицѣ найбôльше подобався, найбôльше ви до серця припавъ, котрый всѣ зъ ентузіязмомъ и найгорячѣйшимъ оплескомъ приняли.

Бувъ то музикальный утвôръ професора Вахнянина, знаного намъ милозвучного баритониста, именно: „Чи такая наша доля“ — арія стоваришена съ акомпаніяментомъ фортепияна. Удачнôсть всѣхъ хорôвъ того автора въ загалѣ знана музикальному свѣтови. Але запытаюся, чому то сего вечерка зъ межи всѣхъ музикальныхъ творôвъ найсердечнѣйше прійнято єго арію „Чи такая наша доля“ и то всею публикою? Може тому, що сей мужь намъ вже давно знакомый? Може тому, що публичнôсть побачила єго самого межи спѣваками, зневолило ви до такихъ горячихъ оплескôвъ? А може тото, що такъ щасливый тематъ собѣ выбравъ, котрый першу струнву нашои душѣ та серця порушивъ? Нѣ! Не для знаѣмости, не для слôвъ тематy припала єго арія до смаку публичности, не тото розôгрѣло серце публичности — но совсѣмъ рѣчь инша. И щожь таке? На се пытанье я не годенъ ôтповѣсти голыми словами. Нашѝ критики зôуваютъ навѣть найлѣпшѝ музикальнѝ творы коротко голыми словами: удачно, хорошо, прекрасно, подобалося, або противно; але въ чѣмъ та удачнôсть, та красота лежитъ, того научити насъ не хотятъ. Тай не диво, бо и критика не походитъ зъ фахового пера на сѣмъ поли. Щобы на поставлене пытанье ôтповѣсти, треба намъ глубше въ рѣчь ввôйти а пошукати за причинами, чому удачно, чому хорошо, та чому подобалося? — а тогды легко прійдемъ и до противного заключеня.

Условій удачности та красоты музикального твору не такъ мало, якôы то думати хотѣлось. Ихъ есть богато, а всѣмъ имъ ôтповѣсти не кождому смертельному дано. Геній и талантъ стоятъ до сего на першôмъ мѣстци, але и геній та и талантъ безъ проводу певныхъ принятыхъ та утертыхъ правилъ загублятся вже по дорозѣ въ порожнôй фантазіи не представляючôй ніякого предмета точно, не выказуючôй намъ своеи гадки ясно.

Зрозумѣнье тексту предложеныхъ слôвъ есть першимъ, закимъ творець до представленя гадокъ тыхъ слôвъ музикальными тонами приступитъ. Не перша лѣпша музикальна гадка припаде предложеному текстови. Музикальнѝ гадки можутъ бути для себе найлѣпшѝ, а для выразу слôвъ даныхъ можутъ бути найпослѣднѣйшѝ.

Не кожда хвиля для композитора небесна. Диспозиція натхновенія не паде зъ неба, коли кто захоче. Свѣтъ музикальный знаѣ Мозарта, Гайдена, Вебера, Глюка, Херубини, Бетовена и проч., любуѣся въ ихъ музикальныхъ творахъ и по вѣки ними любоватись буде; але и самому Бетовенови вышуканье головныхъ музикальныхъ гадокъ не разъ много стояло — а ôнъ мусѣвъ дуже части и много разôвъ свои першѝ киненѝ гадки змѣнювати и переробляти. Але и головнѝ гадки не плыли ему рѣкою. И Мозартъ не засыпавъ гадками свои утворы въ однôй годинѣ ôтъ початку до кôнця. То, що писавъ, дуже рѣдко спадало ему тогды, коли хотѣвъ, та коли того потребувавъ. Музикальнѝ гадки падали ему на умъ, але падали ôторваными кусниками; якъ часто припала ему якась гадка добра але въ самого кôнця, пôдчасъ коли о початку або серединѣ свого твору еще и ани думки не було. Гайденъ богатый въ выдумуваню хорошихъ музикальныхъ гадокъ, одного разу мимо найбôльшого напруженя въ Лондонѣ не мôгъ здобутися на выдуманье „Andante“ до однои своеи „симфоніи“. Глюкъ, котрому выдуманье подôбныхъ музикальныхъ гадокъ такожь не такъ легко приходило, носився неразъ съ гадками до своихъ оперъ и пôвъ року, закимъ гдеякѝ гадки нашкицувавъ. О всѣмъ тутъ сказанôмъ свѣдчатъ музикальнѝ начерки реченыхъ улюблсныхъ музикальныхъ творцѣвъ. Ôтповѣдна хвиля, для творця то небесна хвиля. И се есть важною причиною, чому богато музикальныхъ творôвъ пропадаѣ. Наивно розповѣдавъ менѣ разъ одинъ акторъ, якъ ему одинъ композиторъ, коли на сценѣ при надходячôмъ вечерку забракло арій — въ склепѣ купецкôмъ на лядѣ въ протягу пôвъ годины цѣлу арію съ акомпаніяментомъ всѣхъ смичковыхъ инструментôвъ съ додаткомъ флета на почеканю, на закликанье, зъ за пояса высыпавъ. Га! якій бувъ результатъ тои аріи, и до нынѣ есть цѣкава рѣчь знати.

Много бесѣдуютъ та пишутъ о тôмъ предметѣ, але часто запôзнаютъ такѝ музичнѝ творы, що то певный собѣ обôбраный предметъ зъ всѣхъ бокôвъ ясно и зрозумѣло, ясными красками тонôвъ ôтмалювати, ясно гадку якусь тонами ôтдати стараются. Пôсля ихъ мнѣнія требабы кождый музикальный утвôръ ôткинути, котрый ôтъ першои до єго послѣднои ноты вѣрно станъ душѣ, чувства якоись особы, въ якôйсь ви певнôй ситуаціи, выраженôй въ драматичнôй поезіи

стало, прійшло до того, що Чехи писали швабахомъ, говорили языкомъ переповненымъ нѣмецкими формами и словами, и щоразъ зблизкалися загинути въ морѣ нѣмецкомъ, такъ що въ першой половинѣ сего столѣтія ледво знайшлося сѣмь Чеховъ, у котрыхъ память за ческу народность еще була не загинула, и котрй постановили си ратувати. Чехи, не занедбуючи старатися о добробытъ, намагалися будити народность черезъ просвѣту и допровадили до того, що нынѣ не знайдешь ческого дому, где бы не було ческои книги, а до сего помагало имъ тое, що они отъ разу взялися за народне слово. Длятого они съ надѣею на успѣхъ подносятъ свой голосъ въ оборонѣ своихъ правъ, бо стоятъ сильно просвѣтою и добробытомъ, хотяй и Чехамъ грозятъ вороги зъ всѣхъ сторонъ.

Стеф. Качала.

Героѣ „подвойнои крейдки“.

(Конецъ.)

Мы впрочѣмъ еще и о той ославленой филянтропіи можемо гдеяке слôвце сказати. Именно мусимо замѣтиги, що правительство вносячи проектъ реформы домового податку (а властиво латанину, котру навѣть Dziennik polski, ба и Czas яко таку критикуютъ незгôрше централистôвъ) не мало на цѣли подвысшеня того податку, а лише его „рôвнѣйшій“ розкладъ, а головно черезъ поданье пôльги бôльшимъ мѣстамъ, якъ Вѣдневи, Львову, Празѣ и т. д., а заразомъ зрôвнанье съ иншими провинціями краѣвъ: Зальцбурга и Тиролю, доселѣ пôдъ взглядомъ того податку надзвычайно фаворизованыхъ. Тожь здавалобыся, що Галичина повиннабы ôтъ всякого подвысшеня зъ того титулу бути безпечна. Зъ ôткижь береся наразъ пôдвышка о 7.$_2$% противъ нынѣшного — для Галичины, о котрôй Gaz. Nar. признае, що маѣ пôсля внесень п. Дѣдушицкого наступити? И кто тую пôдвышку заплатитъ? Gazeta Narodowa твердитъ, опираючись на датахъ черезъ п. Кайля поданыхъ, що заплатитъ еи кто нибудь иншій (певно паны?) тôлько що зъ певностію **не** селяне, бо пôсля слôвъ п. Кайля 833.473 домôвъ (зъ помежи всѣхъ 882.772) галицкихъ маѣ лишитись ôтъ тои пôдвышки совсѣмъ вôльныхъ, — а — аргументуѣ Gazeta Nar.: „te 833.473 domy to przecież jawnie są włościańskie“.

Отже се проста неправда, якъ се заразъ побачимо. Невнаемо, скôлько даты статистичнй п. Кайля що до числа домôвъ галицкихъ (882.772) суть автентичнй, и чи автентично надрукованй; мы маемо давнѣйшй вправдѣ, але незаперечимо автентичнй даты зъ р. 1872*), въ котрыхъ всякй новѣйшй даты можутъ що до абсолютныхъ чиселъ, за для натурального приросту несовсѣмъ згоджуватись, але діяметрально противурѣчити имъ, а именно въ релятивныхъ, тутъ едино важныхъ, не можутъ. Отже пôсля тыхъ датъ було въ р. 1872: домôвъ съ 1 свѣтлицею 277.860; съ 2-ма свѣтлицями 427.798; съ 3-ма свѣтлицями 83.341; разомъ въ послѣдней (XII) клясѣ домôвъ 789.003, очевидно селяньскихъ. Зъ тыхъ именно однокомнатныхъ мала частина 10.752, пôдлягала выняткови низькому податкови по 93 кр., и длятого ихъ опустимо зъ дальшого рахунку, (незнаючи чи и якй рôвно выняткови пôльги имъ давъ п. Дѣдушицкій) такъ, що однокомнатныхъ буде тôлько 267.112.

Всѣ тй домы с. е. 267.112 + 427.798 + 83.341 съ 1, 2, 3 свѣтлицями платили дотеперь однакій податокъ по 1 зр. 63 кр.

Отже прославлена тарифа п. Дѣдушицкого назначуе новый податокъ: для хатъ съ 1 свѣтл.: 1 зр. 50 кр. (о 13 кр. менше); съ 2 свѣтл.: 1 зр. 70 кр. (о 7 кр. бôльше); съ 3 свѣтл.: 2 зр. 10 кр. (о 47 кр. бôльше).

Видимо отже, що 3-та часть всѣхъ селяньскихъ домôвъ малабы дôзнати зниженя о 13 кр., а $^2/_3$ затое пôдвысшеня о 7—47 кр.

Теперь жежь обрахуймо ефектъ для всего загалу селянъ зъ тои реформы.

Дотеперь 789.003 — 10.752 = 778.251 домôвъ селяньскихъ платило по 1 зр. 63 кр., разомъ *1,268.549* зр.; а по воли п. Дѣдушицкого малибы платити: *a*) 267.112 домôвъ по 1 зр. 50 кр. = 400.668 зр.; *b*) 427.798 домôвъ по 1 зр. 70 кр. = 727.256 зр.; *c*) 83.341 домôвъ по 2 зр. 10 кр. = 175.016 зр. А всѣ разомъ: *1,302.950* зр.; значитъ о 34.391 зр. **бôльше**, а въ процентахъ: о 2.$_7$% противъ теперѣшному податкови. Колижь теперь зважимо, що пôсля проекту дра Дунаевского а (навѣрно и п. Дѣдушицкого, бо о змѣнѣ проекту правительственного въ пôдкомитетѣ такожь що до чиншового податку нычого не чути) чиншовый податокъ по за Львовомъ и Краковомъ, въ всѣхъ прочихъ мѣстцевостяхъ маѣ бути пôдвысшеный зъ дотеперѣшныхъ 20%, на 24% ôтъ чиншу, значитъ о 20% противъ дотеперѣшного, то якимъ же чиномъ могла выпасти загально на Галичину — по увѣреню Кайля и Gaz. Nar., пôдвышка тôлько о 7.$_2$% понадъ дотеперѣшный податокъ? Очевидно тôлько черезъ рôвночасне зниженье дотеперѣшного податку для всѣхъ иншихъ домôвъ с. е. ани не селяньскихъ, ани въ мѣстцевостяхъ поза Львовомъ и Краковомъ положеныхъ; отже черезъ зниженье податку чиншового въ Краковѣ и Львовѣ а клясового (въ селахъ) ôтъ домôвъ зъ бôльше якъ 3 свѣтлицъ зложеныхъ! А чи товаришъ соціяльнй п. Дѣдушицкого а заразомъ клієнты Gaz. Narod. на селѣ мешкаютъ въ домахъ съ 1 — 2 — 3 свѣтлицями, чи въ бôльшихъ, о тôмъ Gaz. Narod. буде знати такъ добре якъ и мы. И якъ бачимо зъ тои послѣднои уваги то навѣть филянтропія иногды оплачуеся — sowicie.

Тôлько можемо на скорости ôтповѣсти Gazecie Narodowej, а здаеся того буде достаточно для пересвѣдченя, що пустыми фразами, прôзвищами и воскликами „!“ годѣ затерти живу, колючу въ очи правду. Czyż sądzi Diło, że ostatecznie chłop ruski prawdy się nie dowie? Такъ кôнчитъ Gazeta Narodowa свôй — здаеся послѣдный выступъ въ тôй справѣ. О, сподѣваемося противно, що довѣдаеся правды и що довѣдаеся досыть завчасу, щобы, где еще можна, постарався увôльнити себе ôтъ такъ небезпечныхъ для его кишенѣ заступникôвъ, якихъ ему Gaz. Nar. et comp. за помочію своихъ potężnych środków polityki narodowej накидаютъ.

Post scriptum. Чи не булабы ш. Gazeta Narodowa такъ ласкава, объяснити насъ близше, где бы въ тôй хвили оглянути можна тй *„szczegółowe wykazy“*, z których przekonać się można, iż dochód z gruntów dworskich *wszędzie prawie* jest *wyżej* oszacowany, niż dochód z tuż obok położonych gruntów włościańskich (Gaz. Nar. N. 40 зъ 19 с. м.) ???

Gazeta Narodowa, покликуючись на тй *„szczegółowe wykazy“* (хоть ани одного найменшого факту зъ нихъ не цитуе для якого нибудь удостовѣреня того свого—пророцтва) мусѣла тй всѣ — многотомовй „выказы“ гдесь въ протягу часу ôтъ 19—20 с. м. перестудіовати, або бодай по окладинкахъ побачити. Отже прислужилабыся и намъ и всѣй публицѣ и навѣть *комисіи податковôй рады державнои*, колибы сказала намъ пôдъ секретомъ, где тй такъ цѣкавй „выказы“ знайти можна? О скôлько бо знаемо, то въ посѣданю подôбныхъ „szczegółowych wykazów“ (въ котрыхъ впрочѣмъ совсѣмъ що иншого, а не то знайти можна, що Gazeta въ нихъ пôдозрѣваѣ) находится дотеперь еще тôлько выключно само министерство скарбу: а тое министерство въ комисіи податковôй недавными днями (зъ причины розправъ надъ „головною сумою“ податку грунтового), помимо навѣть досыть упôрного жаданя цѣлои половины комисіи, датъ статистичныхъ, котрй до установленя катастру въ его теперѣшнôй формѣ за пôставу служили, — ôтмовило голослевно и категорично показаня тыхъ датъ, опираючись на уставѣ, котра правительство до ихъ оказаня обовязуе доперва по закôнченю — реклямацій! А п. гофратъ Meyer мавъ навѣть, пôсля слôвъ Tagblatt-y додати увагу: що впрочѣмъ зъ тыхъ датъ комисія не моглабы собѣ выробити ниякого въ тôй справѣ мнѣнія. Отже дуже просимо шановну Gazet-y — котра, якъ показуеся, бôльше ласки у п. министра скарбу и бôльше быстроты умысловои маѣ, якъ навѣть цѣла комисія податкова: найбы — коли не показала самй тй цѣкавй „szczegółowe wykazy“, бодай не ховала всего свого свѣтла пôдъ корець, и хоть що нибудь маленького — але дословно зъ тыхъ огляданыхъ нею „wykazów“ зацитовала и хочь тымъ однымъ поступкомъ доказала, що еи легенда о тыхъ „szczegółowych wykazach“, въ котрыхъ маѣ бути выказана тая безгранична безъинтересовнôсть польскихъ комисій шацунковыхъ, не есть зъ еи стороны — простымъ szalbierstwem!

*) Reform der directen Steuern nach den Anträgen der Regierung. III. Statistische Tabellen. Wien. K. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1874. табл. IX—XII. Выданье правительственне.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Палата послôвъ.*) Дня 8 с. м. ôтбулось 119-е засѣданье палаты послôвъ. На порядку дневномъ стоявъ законъ о податку домовôмъ. Справоздатель гр. Войцехъ Дѣдушицкій поручае палатѣ законъ принати. До слова зголосилось 12 послôвъ, всѣ противъ закона. Дръ Вильдаверъ выказувавъ въ предложеномъ законѣ обтяженье людности, именно провинцій альпейскихъ. Пос. Авспицъ закинувъ въ законѣ упривилеѣванье Галичины и Буковины, позаякъ пôдвысшенье клясового податку домового въ тыхъ двохъ краяхъ выноситъ 10$^7/_{10}$%, коли тымчасомъ во всѣхъ иншихъ краяхъ 11$^7/_{10}$%. Кромѣ того законъ маѣ стеречи посѣдателѣвъ латифундій передъ иншими податками. По промовѣ еще иншихъ послôвъ, дра Гайльсберга, гр. Терляго, дра Бертолини и дра Кайля противъ закона, а Чайковского за закономъ, внѣсъ пос. Воснякъ замкненье засѣданя зъ причины великои духоты. Внесенье принято 143 голосами противъ 141. Президентъ гр. Коронини заповѣвъ слѣдуюче засѣданье на пятницю. Дръ Гербстъ внѣсъ, щобы зô взгляду на важнôсть закона, где иде о податокъ, котрый маѣсь стягати вже за часъ ôтъ 1 сѣчня 1881, ôтбулось засѣданье заразъ другого дня въ середу, понеже палата послôвъ маѣ еще на свôй короткій часъ нарадъ дуже много роботы. При именномъ голосованю внесенье Гербста упало. 120-е засѣданье ôтбувалось отже вчера. На порядку дневномъ продовженье нарадъ надъ закономъ о податку домовôмъ.

(*Палата панôвъ*) ôтбула дня 5 марта свое 30 засѣданье. Дръ Зыбликевичь складае приреченье. На порядку дневномъ стояло перше читанье внесеня Линбахера о треваню обовязку школьного. На внесенье гр. Видмана выбрано для того внесеня комисію зъ 16 членôвъ. Потомъ палата приняла въ другомъ и третомъ читаню законъ дотычачій екзекуціи на пенсіяхъ осôбъ зôстаючихъ въ публичнôй службѣ. — Дня 8 марта ôтбулось 31 засѣданье. Головнымъ предметомъ порядку дневного було справозданье комисіи для грунтового податку о петиціяхъ. Справоздавець Тинти ôтчитавъ справозданье комисіи и внѣсъ, щобы: 1) петиціи ôтступити правительству для докладнои оцѣнки; 2) завôзвати правительство, щобы: *a*) якъ найскорше предложило палатѣ справозданье о остаточномъ установленю клясификаційнои тарифы черезъ центральну комисію, дальше о сумѣ чистого доходу всѣхъ краѣвъ и загальнôй сумѣ чистого доходу цѣлои Передлитавіи; *б*) щобы не противилось продовженю речинця до реклямацій и *в*) щобы наказало занятымъ при реклямаціяхъ властямъ и органамъ правительственнымъ якъ найсовѣстнѣйше поступати именно въ краяхъ, где податокъ грунтовый пôдвысшено. Противъ того внесеня промовляли Апфальтрернъ и кн. Сапѣга, выступаючи въ оборонѣ комисіи центральнои, на котру несправедливо (пôсля думки бесѣдникôвъ) накидались газеты, зборы и петиціи. Кн. Сапѣга поставивъ внесенье, щобы петиціи були залагоджень доперва по розправѣ надъ головною сумою податку грунтового. Промовлявъ такожь министеръ скарбу дръ Дунаевскій и выяснивъ становище правительства въ тôй справѣ, а именно, що правительство не буде противитись продовженю речинця для вношеня реклямацій и накаже урядникамъ якъ найсовѣстнѣйше реклямаціи перезирати. При голосованю принято внесенье кн. Сапѣги 47 голосами противъ 42. За внесеньемъ Сапѣги голосувала правиця и середина; лѣвиця, партія Штерлинга, потерпѣла неудачу.

(*Зъ комисіи буджетовои.*) Дня 7 с. м. референувавъ гр. Генрикъ Клямъ Мартиницъ въ комисіи буджетовôй законъ финансовый на 1881 р. Зъ реферату показалось, що выдатки на сей рôкъ 463,094.304 зр. выносятъ. На покрытье тыхъ выдатковъ розпоряджуеся тôлько 409,645.994 зр., — такъ що показуеся дефицитъ въ поважнôй сумѣ 53,448.310 зр. Референтъ въ выкладѣ своемъ заявивъ, що той дефицитъ не дасться покрыти самымъ щадженьемъ; треба перевести реформы податковъ. На першомъ мѣстци належитъ зреформувати податки безпосереднй, позаякъ звѣстно, що именно капиталъ движимый дотеперь за низько оподаткованый въ ôтношеню до податковъ реальныхъ. Належитъ отже оподатковане капиталôвъ движимыхъ зрôвнати съ оподатковаеньемъ капиталôвъ реальныхъ. Рôвно здалобыся перевести реформу податковъ посередныхъ, бо многй предметы консумційнй суть недостаточно оподатковань. На референтъ гр. Мартиница заявивъ дръ Гербстъ въ имени вѣрноконституційныхъ, що якъ минувшого року такъ и сего, они не возьмутъ участи въ дискусіи надъ закономъ финансовымъ въ комисіи буджетовôй.

ôтмалювати старався. Алежь якъ грубо ошибаются! До чого здався цѣлый сяжень довгого музикального утвору, если ôнъ тому, для котрого пишеся, есть неясный, незрозумѣлый, если нимъ слушатель въ души своѣй не налюбуеся, если ôнъ того не выразитъ, що драматична особа чувствуе. Выразъ музикального твору, то корона! Чому то арія въ народнôй нашôй пѣсни „Миръ вамъ братя“ а именно въ словахъ „разомъ руки си подаймо“ такъ сильно слухаючого порывае, якъ не тому, що выразъ сихъ слôвъ ôтданый имъ выключно рôдными и щасливо обдумаными, одушевлеными, небесными тонами? Тысячь музикальныхъ гадокъ для себе хорошихъ, а зъ тыхъ часто заледво одна въумѣе серце слухаючого загрѣти та на скрôзь перейняти. Чи той, що хоче тонами представити намъ любовь (любячого, або любимого), маѣ плакати, чи скакати? Одинъ пріймe перше, а другій послѣдне; але коли оба глубше въ рѣчь не вглянутъ, и одно и друге може пропасти. Чижь не повиненъ той, що хоче намъ „тугу за лѣпшою долею“ музикальными тонами представити, не повиненъ передъ всѣмъ перенестися въ положенье тужачого, тай еще зважити, за чимъ ôнъ тужитъ та й пôдъ якими вплывами? Выразъ тонôвъ есть тымъ, що голе слово оживляе и въ тѣнь убирае. Возмѣтъ примѣромъ арію налогового піяка въ „Тимку Капраль“ придивѣтеся еи лѣпше, чи могла она еще лучше выпасти? Вложѣтъ тому піякови другу якусь сентиментальну або поважну арію въ уста, чи лишится еще передъ нашими очима образъ налогового піяка? Правдивои музики безъ мальовила тонами, безъ ясно и зрозумѣло представленого выразу нема. Зъ ôтти то и походитъ, що творы многихъ композиторôвъ, хоть есть у нихъ добра воля, (а що найменше на заголовку утвору написана), тому що не маютъ ясныхъ, живыхъ та зрозумѣлыхъ тоничныхъ красокъ, мало ôтповѣдаютъ або и цѣлкомъ не ôтповѣдаютъ своѣй цѣли.

Але кто такъ щасливый, що умѣе все собѣ предложене ясными красками и зрозумѣло выразити, маѣ еще и на тото дбати, щобы—если вôльно такъ выразитися—нашого селянина мѣсто въ опанчу не убиравъ у фракъ. Фракъ пристоитъ Нѣмцямъ и дуже имъ въ тôмъ хорошо, але нашому селянинови лише своя свита до лица. Маемъ рôжнй народы и рôжнй ихъ строѣ, а такій народный стрôй, прикрôй, не повиннй мы и въ музицѣ зъ ока спускати. Кождый народъ маѣ свôй способъ мысленя, утѣхи и туги. Инакше веселится Нѣмець, а инакше Славянинъ, тому и кожда народна музика маѣ свôй собѣ питомый типъ, котрый въ кождôй народнôй музицѣ зъ особна а всюда повиненъ пробиватися. Подумайте въ сѣй хвили лише на типъ жидôвскихъ пѣсень, а въ той разъ пôймете, о кôлько они ôтъ нашого славяньского ôтдаленй. За тое подумайте надъ духомъ коломыйки, чардаша, мазура — и валця, а такожь зъумѣете перевести порôвнанье, котре съ котрымъ близше або дальше спокревнене.

Типъ славяньскихъ пѣсень есть по италійскихъ лиричныхъ найбôльше ясный и зрозумѣлый — належитъ его студіовати и въ его первѣстнôй, ясноѣ красотѣ наслѣдувати. Жаль лише, що гдекотрй нашй новѣйшй композиторы, щобы статися нѣбы то оригинальными (а властиво сказавши неясными и незрозумѣлыми) залишаютъ тую нашимъ славяньскимъ пѣснямъ питому ясность и зрозумѣлость, и попадаютъ въ противность. Яко взôръ типу духа славяньскихъ мельодій на першомъ мѣсци ставляю покôйного Лавровского; ему маемъ завдячити першій пролôмъ правдивого духа славяньскихъ музикальныхъ гадокъ въ нашихъ пѣсняхъ, хорахъ и т. д.

(Конецъ буде.)

Комисіи законъ той приняла бо̀льшостію голосо̀въ.

(*Питанье жидо̀вске въ угорско̀мъ парляментѣ.*) Пос. Викторъ Источи, звѣстный творець антисемитскои агитаціи въ Угорщинѣ, званои „источисмомъ“, интерпелювавъ дня 3 марта президента министро̀въ, на яко̀й по̀дставѣ правительство заказало антисемитскій збо̀ръ студенто̀въ въ Пештѣ, добачаючи въ дискусіи надъ питаньемъ жидо̀вскимъ розъяруванье до ненависти народностій и заколоченье публичного порядку. О мотивахъ своеи резолюціи Источи державъ бесѣду черезъ по̀втора годины. На вступѣ съ пріятностію сконстатувавъ, що питанье жидо̀вске всюда стоитъ на порядку дневно̀мъ, навѣть на парляментарно̀мъ теренѣ. Христіяньскій наро̀дъ треба освободити о̀тъ паразито̀въ. Такими паразитами суть на всходѣ магомедане, на заходѣ жиды съ талмудомъ. Законо̀въ талмуда я не знаходжу ни въ corpus juris ни въ ніякихъ санкціяхъ королѣвъ угорскихъ, а предсѣ они примѣряются до всѣхъ по̀дданыхъ угорскихъ въ питаняхъ чести, житя и власности. Питанье жидо̀вске не религійне, але соціяльне, политичне и господарске. Талмудъ не книга религійна, але кодексъ карный. Борба съ жидами єсть борбою о самоохорону передъ деструктивною жидо̀вскою силою. Дивна рѣчь, длячого въ Угорщинѣ дозволяются всякій зборы, а заказуются лишь такій, на котрыхъ обговорювалобыся „свяге жидо̀вство“. Причину того бачитъ Источи въ то̀мъ, що правительство свои дефициты штучно покриваєгрошемъ зъ кишень жидо̀вскихъ. Президентъ министро̀въ Тиса о̀тповѣвъ заразъ на интерпеляцію Источиго: Правительство не може дозволити, щобы противжидо̀вскій агитаціи выходили зъ обрубу газетъ на улицю. Цѣль студентского збору була будити розъяренье противъ жидо̀въ, а правительство по закону стереже чести, майна и религіи всѣхъ по̀дданыхъ заро̀вно. Пос. Источи заявивъ, що о̀нъ такои о̀тповѣди министерскои не пріймае до вѣдомости и зако̀нчивъ свою бесѣду выкликомъ: „Гей же до бою, побѣда певна, будучно̀сть наша!“

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Сенаторскій ревизіи, котрі о̀тбуваются теперь по всѣхъ губерніяхъ для перегляду дѣятельности генералъ-губернаторо̀въ и въ загалѣ стану дѣлъ по губерніяхъ, повинні нагромадити величезный матеріялъ для познакомленя центрального правительства съ внутрѣшнымъ станомъ Россіи, и — якъ многій надѣются — для осущеня будучихъ реформъ во всѣхъ частяхъ публичного житя. Ревизіи вже до теперь лишили ко̀лька добрыхъ слѣдо̀въ, выслѣдивши страшенні надъужитя самовладныхъ провинціональныхъ сатрапо̀въ, котрі выкористували свою необмежену власть на тое, щобы набивати всякими можливыми способами свои власні кишенѣ, та збиткуватись надъ людьми. Першій зъ такихъ сатрапо̀въ, Казаньскій генералъ-губернаторъ Скарятинъ, зразъ зъ початку ревизій не то̀лько зо̀ставъ „уволенъ“ зъ посады губернатора, але навѣть „пожалованъ“ на лаву оскарженыхъ, зъ котрои мабуть повандруе туда, „куда Макаръ телятъ не гонявъ“. Другій сатрапа, памятный для нашого рускаго народа Чертковъ въ Кіевѣ, такожь еще по̀дчасъ ревизіи сенатора Половцева почувъ неохоту держати дальше „бразды правленія“ и подякувавъ за посаду. Чи засяде и о̀нъ на лавѣ оскарженыхъ, не знати, хотяй достоинъ того. Ген. Чертковъ не мало добра людского перетягнувъ въ свои руки. Посѣдатель обширныхъ до̀бръ и копалень въ воронежско̀й губерніи, о̀нъ закупивъ по̀дчасъ свого губернаторства такожь богато землѣ и въ Кіевщинѣ. Тиснувъ, душивъ о̀нъ своихъ мужико̀въ страшенно, при межованю кривдивъ ихъ безсовѣстно, такъ що наро̀дъ, не могучи вже вынести насилія та кривдъ вопіющихъ, по̀днимавъ бунтъ зъ розпуки. Тогды Чертковъ на по̀дставѣ свого необмеженого генералъ губернаторского права засыпавъ свои добра войскомъ, котре мало усмиряти бунтовщико̀въ и котре пробувало тамъ ажь до ревизіи. И нащь малорускій языкъ переслѣдувавъ и пригнетавъ Чертковъ въ Кіевѣ незго̀рше, якъ ославленый Тодлебенъ въ Одессѣ, котрый, якъ звѣстно, заказавъ бувъ рускимъ женьщинамъ одягатися въ національный украиньскій костюмъ, а коли его заказъ женщины остентаційно не респектували, о̀нъ старався зъогидити сей костюмъ.

Ажь теперь, по о̀тставцѣ Черткова, Кіевъ о̀тотхнувъ троха и ажь теперь почулось въ Кіевѣ ро́дне наше слово. Сенаторъ Половцевъ, чоловѣкъ честный и интелигентный, не то̀лько позволивъ на представленье „Наталки Полтавки“ въ Кіевѣ и на обхо̀дъ памяти Тараса Шевченка (при чѣмъ були и деклямаціи зъ Шевченка), але и обѣцявъ вставитися у царя о цѣлковите знесенье проскрипціи рускаго языка и литературы зъ мая 1876 р., видячи конечну потребу рускаго языка въ цѣло̀мъ публично̀мъ житю Украины.

Розумѣесь, що и мы Галичане, не можемъ не радуватись зъ того, особливо колибъ обѣцянка Половцева сталася дѣломъ, бо черезъ царскій указъ зъ 1876 р. утерпѣла не то̀лько сама россійска Украина, еи литература и національный розво̀й, але утерпѣла посередно и Галичина.

День 19 лютого, двацятьлѣтнй роковины знесеня теперѣшнымъ царемъ крепацтва, перейшовъ безъ ніякихъ реформъ. Була надѣя, що хочь наступитъ змѣна въ министерствѣ, а именно що уступлятъ министры Валуєвъ и Абаза, тымчасомъ и того не сталось. Однакожь становище Валуєва дуже по̀дкопане и все таки заходитъ питанье, чи довго еще буде о̀нъ мати довѣріе у царя. Наслѣдникъ трону не спріяе Валуеву и о его дѣятельности яко министра доменъ выражався неразъ неприхильно. Ро̀вножь попавъ Валуєвъ въ неласку жены престолонаслѣдника, въ паслѣдство чого зложивъ зъ себе почестне кураторство ро̀жныхъ закладо̀въ, стоячихъ по̀дъ протекторатомъ жены престолонаслѣдника. Про незгоду Валуєва съ Льорисъ-Меликовомъ мы вже неразъ мали случайно̀сть згадувати.

Два головні проводирѣ демонстраціи въ петербурско̀мъ университетѣ, Коганъ-Бернштайнъ и Подбельскій, зникли и полиція не може доси ихъ выслѣдити. Газеты россійскій, описуючи тую демонстрацію одни частины студенто̀въ замовчали, що Подбельскій чинно инсультувавъ въ сали университетско̀й министра просвѣты Сабурова, ударивши его кулакомъ въ плечѣ.

Тую студентску аферу выкористали противники Сабурова, щобы его зъ министерства просвѣты высадити, що, здаесь, и удасться имъ.

Франція. Кто уважно слѣдитъ розво̀й публичного житя въ Франціи, той съ радостію глядитъ на образъ, якій послѣдными часами представляе партія Бонапартисто̀въ. Партія тая по смерти Наполеонового сына въ краю Зулюсо̀въ розлазится и розпадаеся зво̀льна сама собою. Недавно еще она була уважана найсильнѣйшимъ ворогомъ републики, готовымъ въ кождо̀й хвили выдерти ѣй правленье зъ рукъ; нынѣ она представляе намъ образъ умираючого чоловѣка. Одно за другимъ мѣстце въ парляментѣ, одинъ за другимъ округъ выборчій о̀тпадае о̀тъ бонапартисто̀въ а прибуваепубликанцямъ. Округи, где зъ давенъ давна выбирано бонапартисто̀въ, выбираютъ теперь републиканцѣвъ. И въ автономичныхъ тѣлахъ краевыхъ, въ радахъ громадскихъ та генеральныхъ число бонапартисто̀въ чимъ разъ менше. Старій проводирѣ партіи вымираютъ, а новій не народжуются. Старый Руеръ (Rouher) мовчитъ и тужитъ за давнымъ часомъ панованя и силы, старого Касаняка не стало, а молодый вправдѣ умѣе кричати та ругати, але задля того власне не маевплыву. О̀нъ проводирь правого крыла партіи бонапартисто̀въ, т. е. ко̀лькохъ такихъ якъ о̀нъ крикуно̀въ. Лѣве крыло тоижь партіи показались людьми практичными, звѣтрили духъ часу и перейшли въ републиканьскій таборъ. „Gaulois“, ихъ органъ, по̀длизуеся Гамбетѣ. Середъ такихъ невеселыхъ обставинъ центрумъ бонапарто̀вскои партіи, т. зв. теперь „Жеромисты“ (прихильники Наполеонового брата, Жерома, званого Пльонъ-Пльонъ) спромоглися на рѣшучій крокъ. Они справили банкетъ въ одно̀й зъ лучшихъ реставрацій Парижа, щобы застановитись надъ новою организаціею сторонництва, а властиво, щобы знайти для него новои основнои думки, нового знамени, около котрого згромадилисьбы об'єднѣвшій духомъ ихъ однодумцѣ. Звѣстно, що доси паролею въ тако̀й цѣли служивъ бонапартистамъ „l'appel au peuple“ (о̀ткликъ до народа), т. е. плебисцитъ, котрымъ такъ хитро послугувався Наполеонъ III. Бонапартисты, не умѣючи найти другои рады, все надѣялись, що чей имъ удасться еще разъ доказати штуки и поспытати прямо выборцѣвъ, кого волятъ: републику, чи Пльонъ-Пльона? Але они забули на тое, що выборцѣвъ о̀тъ 1871 р. неразъ вже такъ запытувано и они за кождый разъ рѣшились за републикою. Ажь теперь бонапартисты по̀знали тое и выдумали другій спосо̀бъ. Головні провòдники бонапарто̀вского центрумъ, Паскаль и Ленгле, выступили на згаданòмъ банкетѣ съ паролею а тою єсть — ревизія конституціи. Иде именно о малу змѣну въ конституціи републики а то, щобы президентъ републики бувъ выбираный не парляментомъ, але народнымъ плебисцитомъ. Они надѣются, що Пльонъ-Пльонови удалосьбы колись о̀тограти ролю Наполеона III. Але надѣи бонапартисто̀въ просто неосущимі: Пльонъ-Пльонъ—не Люи Наполеонъ, не маеу Франціи ани значеня ани симпатіи.

Греція. Акція державъ въ греческо̀мъ питаню зновъ попала въ засто̀й. Порта вправдѣ именувала двохъ о̀тпоручнико̀въ до проектованои конференціи, але тымчасомъ зновъ майже совсѣмъ стратили вѣру въ якій нибудь успѣхъ тои конференціи, такъ що теперь жадна держава не робитъ ничого такого, що моглобъ мати видъ серіознои и енергичнои иниціятивы. Рѣшенье греческои справы зависитъ доперва о̀тъ остаточного рѣшеня въ Берлинѣ и Лондонѣ, а тое остаточне рѣшенье дуже зволѣкаесь иншими важными обстоятельствами и пригодами. Въ Англіи стоитъ на порядку дневно̀мъ внутрѣшный заколотъ, котрый не дае правительству можности дѣланя на внѣ. Въ Берлинѣ зновъ кн. Бисмаркъ ро̀вножь дуже занятый борбою внутрь Нѣмеччины съ парляментарными партіями, такъ що внутрѣшні справы не позволяютъ ему, поки що, енергично занятись великими европейскими питанями.

НОВИНКИ.

— **Гр. Коронини**, президентъ палаты послòвъ, зложивъ сво̀й урядъ президента.

— **ВПр. нашь Митрополитъ** розсо̀славъ до деканато̀въ львòвскои епархіи обѣжникъ въ справѣ реклямацій податку грунтового, поручаючи священикамъ книжочку „*Новый податокъ грунтовый*“ для докладнои информаціи взглядомъ такъ важнои справы, котра дотычитъ не то̀лько поодинокихъ бенефиціято̀въ, але такожь ерекцій такъ приходскихъ якъ и церковныхъ. До кождого обѣжника залучено 4 примѣрники „*Новогоподатку грунтового*“, съ тымъ препорученьемъ, щобы деканатъ розсо̀славъ тѣ книжочки на чотыри руки, о̀ттакъ щобы скликавъ якъ найскорше соборчикъ и тамъ отвѣтный предметъ обговоривъ докладно по̀сля згаданои книжочки и кождого бенефиціянта въ имени митроп. консисторіи обовязавъ, щобы о̀нъ въ речинци до половины цвѣтня с. р. права своеи ерекціи и церкви точно и старанно заступавъ по̀сля тои книжочки, въ то̀й дорозѣ, на котру она всказуе. Такъ отже голосъ въ нашо̀й часописи по̀днесеный не проминувъ безъ успѣха, а надѣемось и не безъ користи для нашого духовеньства и нашого народа и радо высказуемо нашу подяку, що такъ многоважна справа такъ вчасно и енергично въ дорозѣ урядово̀й зо̀стала по̀днесена.

— Дня 26 (10 марта) с. м. о̀тбулися **похороны бл. п. о. Емиліяна Коссака** въ Креховѣ при участи численного духовеньства и народа, провожавшого поко̀йника съ сердечнымъ жалемъ на мѣстце вѣчного спочинку. Смерть бл. п. Коссака наслѣдовала по 4-дневно̀й слабости на тифусъ. Въ послѣдно̀мъ числѣ нашои часописи згадували мы вже о великихъ заслугахъ того великого патріота и щирого сына Руси, нынѣ скажемъ еще, що поко̀йникъ складавъ для Руси на цѣли добродѣтельні такъ щедрі дары, якъ мало котрый другій патріотъ; притòмъ бувъ такъ скромный, що не хотѣвъ навѣть подавати свого имени до загальнои вѣдомости. Отсе его щирі жертвы, якій зложивъ 6 (18) червця 1879 року: для бурсы Ставропигійского Института 1.000 зр., для товариства „Школьна Помо̀чь“ 1.000 зр., для рускои бурсы въ Тернополи 500 зр., для рускои бурсы въ Станиславовѣ 500 зр., для рускои бурсы въ Стрыю 500 зр., для рускои бурсы въ Коломыѣ 500 зр., для „Общества рускихъ дамъ“ 500 зр. Якъ видимо, поко̀йный складавъ свои жертвы головно въ користь учащоися бѣдноирускои молодежи и тымъ самымъ заявивъ свою сердечну любовь и старанье для руского народа, котрый не перестане переховувати у своѣй груди тепле чувство и славну память свого великого добродѣтеля.

— **„Руска Рада“** выслала сили днями двѣ телеграмы до министра президента и министра краевои обороны, а то въ справѣ великихъ несправедливостій зъ стороны урядніко̀въ староствъ и жандармеріи по̀дчасъ теперѣшныхъ выборо̀въ.

— **Кандидатура вицепр. Ф. Залескаго**. По̀сля первѣстного пляну „верховодителѣвъ краю“ мала бути кандидатура Ф. Залескаго поставлена въ округѣ Станиславо̀въ-Галичь. Понеже однакожь тутъ во̀йты и писарѣ не могли бути перефорсованій на выборцѣвъ, тожь „заблаговременно“ звинено хоруговь и высунено кандидата, котрый може выдержати и упадокъ. За тое Коссо̀въ и Куты при звѣстно̀й „завчасно̀й“ тактицѣ п. Сабата представились якъ разъ о̀тповѣднымъ полемъ до попису. Але и тутъ мовчаливо̀сть була наказана. Доперва въ „самъ день выборо̀въ“ поучено „во̀йто̀въ“ и писарѣвъ, якъ той называеся и кто то такій на кого они „маютъ“ по приказу голосувати. И хотятъ въ насъ еще вмовити, що „ludek sam wybrał posła“!!! Справдѣ свобода выбору якъ въ Англіи!

— **Тероризмъ**. Ско̀лько то крику наробили наші „przyjaciele ludu“ по станиславо̀вскихъ выборахъ! Рѣчь неимовѣрна — заговорено, нагаласовано о самоволѣ и нелегальности Русино̀въ — въ Галичинѣ — за новои еры!! Папѣръ терпеливый перенѣсъ на собѣ и такі крики польскихъ газетъ. И чомужь не мавбы перенести, коли перенѣсъ на собѣ славну оборону Gazet-ы Nar. рускогo „ludku wbrew Dila“?! Треба було однакожь „щось“ зробити, щобы оправдати тѣ крики о гвалтахъ, самоволи и тероризмѣ Русино̀въ. Станиславо̀вскій староста по̀днявся доказати сеи штуки и внѣсъ до суду взглядно до прокураторіи жалобу противъ о. кат. Литвиновича, будьтобы о̀нъ страшивъ селянъ въ бурсѣ, „що прійдутъ Москалѣ и зроблятъ тутъ порядокъ“. Новостію инвенціи оскарженя Русина симъ разомъ станиславо̀вскій староста совсѣмъ не може повеличатися. О ско̀лько знаемо, то зъ стороны станиславо̀вского старосты вже по разъ третій навязуеся рускому священикови така „грозьба Москалями“ и якъ попереду такъ и теперь съ ро̀внымъ успѣхомъ, с. е. показуеся, що доносъ бувъ совсѣмъ ложный. И сего разу о̀тбулася ажь розправа передъ судовымъ трибуналомъ и то при замкненыхъ дверяхъ — и показалося, що оскарженье по̀днесене черезъ старосту противъ о. Литвиновича не мало найменшои по̀дставы. Ото єсть илюстрація до крико̀въ польскихъ газетъ о гвалтахъ, самоволи и тероризмѣ Русино̀въ. Покликанй „свѣдки“ не могли ничого сказати на о. Л. и процесъ ско̀нчився очевидно увольненьемъ о. Л. о̀тъ всякого замѣту. Але чижь на то̀мъ конець? Колижь то п. староста заперестане безповинно тягати честныхъ и заслуженыхъ людій передъ судъ, — коли буде конець такому тероризмови? Коли заперестане польска праса обсыповати Русино̀въ клеветами и въ той спосо̀бъ противъ нихъ по̀дбурювати публичну опинію? Вправдѣ взываеDziennik pol., щобы заперестати злосливыхъ насмѣшокъ и чернень о „попахъ, дякахъ и палама̀ряхъ“, — але якъ же то по̀зно и чи услухаютъ сего голосу хочьбы самі кореспонденты Dz. pol.?

— **Въ округѣ самбо̀рско̀мъ** зо̀ставъ выбраный посломъ до рады державнои зъ бо̀льшихъ посѣлостій дръ Тома Райскій, львòвскій адвокатъ.

— **Зъ Волкова** доноситъ намъ мѣстцевый священикъ: Выборча несправедливо̀сть далася менѣ добре почути, бо хоть довголѣтною працею здобувъ я собѣ становище и числю 45 лѣтъ житя, то доси не мавъ я щастя голосувати на посла. Парохіяне въ прилученòмъ (где самъ посѣдаю грунтъ о 36 моргахъ поля) во̀звали мене до себе за выборця, на що я съ охотою, хотяй и будучи нездоровъ, удався на выборы. Пріѣхавъ я на мѣстце, ажь ту комисарь не то̀лько що противится мому выборови, але заперечае менѣ особистый голосъ, подаючи за причину, що мене писарь не вписавъ въ листу голосуючихъ. Не часъ писати реклямацію противъ тои несправедливости, такъ подаю сю кривду до загальнои вѣдомости, нехай всѣ знаютъ, якъ то у насъ переводятся выборы и якъ делегованій урядники надъуживаютъ своеи власти, щобы лише Русина не допустити до того, що ему по̀сля законо̀въ справедливо належится.

— **Зъ Перегиньска** пишутъ намъ: Въ ч-ѣ 9 „Дѣла“ жалуеся кореспондентъ зъ зъ Стрыйскою, що въ одно̀мъ селѣ заплатила громада накиненому писареви конскрипційному ажь 78 зр. У насъ мусѣла громада заплатити ц. к. урядникови сто тридцять зр. (!), хотяй мимо того самъ урядъ громадскій мусѣвъ мало що не всю роботу конскрипційну переводити своимъ писаремъ, бо комисарь конскрипційный навѣть не мавъ съ собою потрѣбного числа блянкето̀въ и казавъ списувати якъ нибудь, а доперва по̀знѣйше мала переписатися цѣла робота на чисто. Передъ 30 роками було у насъ 1 число жидо̀вске, а теперь єсть ихъ 80; народа убуло значно, але ко̀лько, то точно еще не знати, такъ якъ не полагоджено еще всеи справы конскрипційнои.

— **Спростованье**. Въ чест. часописи „Дѣло“ зъ дня 21 мютого (5 марця) с. р. въ ч-ѣ 15 на сторонѣ 4 находится уступъ п. н. „Gazeta Narodowa“, где говорится, будьтобы я мавъ признатися тутъ передъ кимсь до авторства дописи „Głos z Pokucia“, умѣщеноі въ 38 ч-ѣ „Gazet-ы Narodow-oи“. Вѣдомо̀сть тая минаеся съ правдою и я освѣдчаю, що я ани тои ани жаднои кореспонденціи не писавъ и протое не мо̀гъ признаватися до еи авторства.

Въ Коломыѣ, дня 24 лютого (8 марця) 1881.

Проф. *Вайгель*.

Еще въ ч-ѣ 12 замѣтили мы, що авторомъ высше згаданои дописи а властиво пашквилю Gaz. Nar. єсть професоръ-Полякъ Т. во Львовѣ. Длятого то въ ч-лѣ 15, якъ нибудъ подалисьмо вѣсти що до авторства сеи статіи кружащі въ сферахъ урядовыхъ, совсѣмъ тымъ не хотѣлисьмо помовляти о авторство п-на проф. Вайгля. Жалуемо то̀лько, що повысше dementi совсѣмъ мовчкомъ поминае содержанье пашквилю Gaz. Narod. и що п. Вайгель не почувся до такого обовязку, якъ п. Новогродскій, бодай разомъ съ dementi свого авторства здементувати такожь — яко членъ коломыйскои гимназіи — злосливо-ложні напады пашквилянта Т. на коломыйску гимназію и руску народно̀сть. Се послѣдне dementi булобы усторонило всѣ можливі, зъ чіси нибудь сто-

роны походячій сомнѣнія не тôлько що до безпосереднои, але и що до посереднои безъучастности п. В. въ тôмъ сожалѣнія достойнôмъ атаку п. Т.

— **Въ Харковѣ маєôтбутись поминальный вечеръ въ честь памяти Т. Шевченка** стараньемъ „групы людій“, якъ выражаются дуже прихильно гдеякій россійскій газеты. Въ тôй справѣ одержавъ „Южный Край“ допись, где авторъ говорячи о тôмъ кружку людій, „котрымъ дороге єсть все прекрасне и благородне“, а котрый задумавъ обходити память великого поета Тараса, — выражає такожь божанье, щобы власти и загалъ бачили въ тôмъ лише достойне пошанованье памяти великого человѣка, Малорусина, що предсѣ властивымъ єсть всѣмъ просвѣщенымъ народамъ, котрій обходятъ память своихъ великихъ мужѣвъ, якъ се примѣромъ обходили недавно Россіяне память Пушкина. Кіевска „Заря“ похваляє якъ найсимпатичнѣйше той замѣръ и заявляє такожь желанье, щобы и въ Кіевѣ празднованно тое велике свято, такъ якъ тамъ найдеся немала „група людій“ щирыхъ. Позаякъ въ Петербурзѣ — говоритъ дальше „Заря“ — устроювавъ поминки въ честь Шевченка „клюбъ художникôвъ“, тожь предсѣ и въ Кіевѣ найшлибыся подôбній товариства, котрій радо взялибы на себе той обовязокъ. „Заря“ надѣесь навѣть, що таке желанье може осуществитись, такъ якъ має до того повне право, бо коли позволено ôтограти малоруску драму въ колегіи Галагана, коли воспитанницѣ коломеньскои гиназіи въ Петербурзѣ спѣвали малорускій пѣснѣ пôдчасъ посѣщеня царевнои — тожь предсѣ и поминальный вечеръ въ честь памяти Т. Шевченка черезъ яке товариство може удостоитись призволеня отвѣтныхъ властій. Чи призволено на святкованье памяти Т. Шевченка — доси немаємо вѣстій.

— **Въ Чернôвцяхъ** выкрылось, що причиною банкрутованя тамошныхъ купцѣвъ суть дуже нечистій спекуляціи. На тôй пôдставѣ увязнено купця І. Е. Криштофовича заразъ по оголошеню свого упадку, а сими днями арештовано такожь Абрагама Ахнера, властителя дôбръ.

— **За переступленье противъ §. I закона о лихвѣ** потягнено въ роцѣ 1880 до отвѣчательности въ судовыхъ округахъ всходнои Галичины разомъ 327 особъ, а именно: въ окрузѣ коломыйскôмъ 80, въ львôвскôмъ 68, въ перемыскôмъ 7, въ самбôрскôмъ 62, въ станиславôвскôмъ 30, въ тернопôльскôмъ 27, въ золочѣвскôмъ 53 особъ.

— **Число случаѣвъ піяньства** пôсля выказу высшого суду краєвого выносило въ 1880 роцѣ: въ окрузѣ судовôмъ коломыйскôмъ 879, львôвскôмъ 1.969, перемыскôмъ 2.498, самбôрскôмъ 1.772, станиславôвскôмъ 765, тернопôльскôмъ 1.205, золочѣвскôмъ 1.588; разомъ отже 11.340.

— **Въ Коломыѣ** выказала нова конскрипція 24.000 душь, т. є. майже о. 7.000 душь бôльше якъ въ роцѣ 1879.

— **Въ Кіевѣ** пропавъ недавно сынъ богатого жида, а въ два дни пôзнѣйше одержавъ ôтъ него отець тайною дорогою письмо, где проситъ о скоре надôсланье 10.000 рублѣвъ, такъ якъ въ противнôмъ случаю загрожуютъ єму смертію тій, котрій єго пôрвали.

— **Джума** появилась, якъ доноситъ „Голосъ“, въ Мезопотаміи и Джафарѣ. Заражений окрестности оточено кордономъ, а для кораблѣвъ заведено кварантану.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Намѣстникъ гр. Потоцкій вернувъ зъ Украины до Львова. — Президентъ высшого суду бар. Шенкъ выѣхавъ до Черновець въ цѣли пересмотру судовыхъ дѣлъ. — Краєвый маршалокъ має незадовго пріѣхати до Львова на сталый побытъ и обняти урядованье. — Прив. доцентъ порôвнуючои граматики славяньскихъ языкôвъ въ львôвскôмъ университетѣ, дръ Александеръ Брикнеръ зôставъ покликаный на катедру славяньскихъ языкôвъ въ Берлинѣ на мѣстце проф. Ягича, котрый обнявъ таку катедру въ Петербурзѣ. — Россійскій министеръ просвѣты Сабуровъ має уступити. Єго наслѣдникомъ має бути ген. Исаковъ або був. мин. Головинъ. — Звѣстный писатель И. Тургеневъ проживаючій въ Парижи занедужавъ небезпечно. — Дня 6 марта представляли въ Марійскôмъ театрѣ въ Одессѣ драму Стороженка „Гаркуша“ и оперетку „Не ходи Грицю на вечерницю“ въ малорускôмъ языцѣ. — Синодъ въ Петербурзѣ рѣшивъ завести строгу контролю надъ монастирями и утворити греко-католицку епархію. — Звѣстна фабрика гарматъ Круппа въ Ессенъ одержала слѣдуючій замовленя: для Румуніи 100 гарматъ, для Греціи 700, для Италіи 400, для Голяндіи 120, для Швеціи 50 — разомъ 1370 гарматъ. — Въ наслѣдство ôтлеги вода въ Дунаю дуже сильно зôбрала.

— **Французска газета „Figaro“** мала минувшого року ни бôльше ни менше, якъ тôлько 2,305.444 фр. чистого доходу!

— **На користь Бурсы Стрыйскои вплынуло** за часъ ôтъ 1 лат. сѣчня 1881 по день 6 л. марця 180 зр. 45 кр: а именно: 1) Всч. о. Ант. Желехôвскій парохъ Козьовы 6 зр; 2) Всч. о. Гриневецкій 50 кр; 3) Всч. дек. Ром. Ковшевичъ зъ Ременова ôтъ себе 50 кр., ôтъ Всч. о. Дыгдалевича зъ Кукизова 1 зр., Всч. о. Телесницкого зъ Артасова 1 зр; 4) Всч. о. І. Васильковскій зъ Могильницѣ ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ Могильницѣ и Романôвки 2 зр; 5) Всч. о. Карасевичъ изъ Стрыя 2 зр; 6) Всч. о. Михаилъ Авдыковскій зъ Добрянъ 1 зр; 7) Всч. о. Вергановскій зъ Лукавицѣ выжнои ôтъ себе 1 зр. и сягъ дровъ стôйности 8 зр., ôтъ прихожанъ Лукавицѣ 7 зр. 20 кр; 8) Всч. о. Тышиньскій зъ Завадова 1 зр;

(*Дальше буде.*)

— **Выказъ Всеч и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** кр.; 73) Поч. Редакція „Дѣла“ передала складку зôбрану ôтъ Всч. о. Яюса Іосифа дек. сокальского еп. перем. ôтъ Всч. оо. Миколаевича Мих. 2 зр., Кимаковича Мартина 2 зр., дра Яминьского Валеріяна 2 зр., Корчиньского Якова 2 зр., Граба Іосифа 2 зр., Пôдляшецкого Стефана 2 зр., ôтъ себе 2 зр., ôтъ громады Стенятынъ 4 зр. 75 кр., ôтъ громады Свитазôвъ 1 зр. 50 кр.,—разомъ 20 зр. 25 кр.; 74) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова дек. гусятыньского датки ôтъ Всч. о. Воляньского Якова зъ Яблонова 2 зр., ôтъ церк. брацтва въ Яблоновѣ 2 зр., ôтъ парохіянъ въ Яблоновѣ 8 зр., ôтъ Всч. о. Оноферка Антонія сотрудника въ Яблоновѣ 10 зр.,—разомъ 22 зр.; 75) Всч. о. Стрельбицкій Адамъ пар. въ Худневцяхъ ôтъ парохіянъ въ Шишкôвцяхъ 4 зр.; 76) Всч. о. Мацѣлиньскій Юліянъ пар. Угрынковець ôтъ церков. брацтва Угрынковець 2 зр., ôтъ парохіянъ Угрынковець 1 зр. 30 кр., ôтъ церк. брацтва въ Блищанцѣ 2 зр., ôтъ прихожанъ Блищанки 3 зр. 40 кр., ôтъ церк. брацтва Хартановець 2 зр., ôтъ парохіянъ Хартановець 1 зр., ôтъ себе 1 зр., — разомъ 12 зр. 70 кр.; 77) Всч. о. Красицкій Іосифъ въ Деренева ôтъ себе 1 зр., ôтъ церковного брацтва 7 зр., — разомъ 8 зр.

— **Въ хосенъ руского акад. товариства „Дружній Лихвярь“** жертвували: ВП. Петро Лѣниньскій ц. к. судія зъ Мостôвъ 5 зр., Всч. о. Антонъ Волиньскій зъ Кошиловець 2 зр., ВП. Рафаилъ Стеблецкій 2 зр. За тій щедрій датки має честь выдѣлъ сего товариства зложити тымъ ВП. добродѣямъ сердечну подяку и щироруске „Спасибôгъ“.

Ôтъ выдѣлу тов. „Дружній Лихвярь“.
Во Львовѣ, дня 24 лютого (8 марта) 1881.
Евгеній Олесницкій, голова. *Денисъ Партыцкій*, секретарь.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты: о. С. Т. въ Нанчôвцѣ 2 зр., о. І. Д. въ Милошовичахъ 1 зр.; для Батькôвщины: о. І. К. въ Вѣстовôй 1·30 зр., о. А. П. въ Тисовици 1.30 зр., о. І. Д. Милошовичахъ 1·30 зр.; для Зорѣ: о. А. Т. въ Полнятичахъ 2 зр.; для Ластôвки: о. А. М. въ Ляшкахъ 1 зр.; на фондъ бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи: Вп. Генсецкій зô складки на именинахъ въ Кривôмъ 1·04 зр.; на Дѣвоче воспиталище: Честній рускій парохіяне въ Скоморохахъ 15 зр., Скарбона церковна въ Милошовичахъ 2 зр., Честній рускій парохіяне въ Милошовичахъ 2·08 зр., Вп. Д. Виняръ учитель въ Милошовичахъ 0·50 зр., о. І. Домбчевскій парохъ въ Милошовичахъ 1 зр.

Всячина.

— **Палату ледову** выбудовано въ Москвѣ въ зоольогичнôмъ огородѣ. Цѣла будова тая представляє величавый видъ: горою взносятся вежѣ, докола вются мистерній галеріи, трыскаютъ кришталевій фонтанны и т. и. — все зъ леду! Навѣть канделябры выроблений суть зъ леду, а цѣлу палату освѣчено свѣтломъ електричнымъ.

— **Закладъ о 500.000 крейцарôвъ**. Въ Гернальсъ пôдъ Вѣднемъ заложилися два властителѣ домôвъ, що одинъ зъ нихъ призбирає до 2 л. марта с. р. 500.000 крейцарôвъ зъ 1873 року. Той, котрый програє, має заплатити другому 15.000 зр., котру суму заинтабулювали оба на своихъ домахъ. Въ цѣлôй Австріи пошукували за згадаными крейцарами, а въ гдеякихъ сторонахъ платили за одинъ такій грôшь 30 до 50 кр.

Для ВП. Предплатникôвъ „Библіотеки найзнам. повѣстій“ розсылаєся съ симъ числомъ 7. и 8. аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

НЕПОКОЯЩА СЛАБÔСТЬ,

котрôй пôдпадає много людій.

Слабôсть начинаєся малою неправильностію жолудка, однакъ єсли єи занедбуєся, обнимає цѣле тѣло, якъ такожь нырки, утробу, однымъ словомъ цѣлу систему травленя, такъ що тôлько одна смерть може терпячого увôльнити ôтъ нужденного житя. Часто навѣть самій пацієнты не розпôзнаютъ сеи слабости. Однакожь єсли хорый себе самого запытає, що єму хибує, то буде мôгъ собѣ на се ôтповѣсти. Запытаюся: Чи мене що болитъ, чи чую душнôсть при ôтдыханю або при ѣдженю? Чи маю утяжливе чувство, получене съ запомороченьемъ? Чи очи не маютъ жовтои поволоки? Чи проснувшись не чую на языцѣ, пôднебенню и зубахъ осѣлого грубого осаду и непріятного смаку въ губѣ? Чи не чую кольки въ боцѣ або въ крижахъ? Чи не выдаєся менѣ права сторона наповненою, якъ колибъ побôльшилася утроба? Чи не чую змученя або запомороки, коли просто стою? Чи ôтходы зъ нырокъ мало чи дуже забарвленій и чи можна добачити въ начиню осѣлый осадъ? Чи по спожитю стравъ при травленю здуваєся жолудокъ? Чи справляє оно вѣтры або ôтбитя? Чи не дасся чути частѣйше битье серця? Тій рôжній симптомы не проявляются ôтъ разу, но поодинокій мучатъ хорого довгій часъ и суть вѣщунами дуже небезпечнои слабости.

Єсли на тую слабôсть довшій часъ не зважаєся, то выкликує она сухій кашель, а опôсля робитъ шкôру сухою, покрытою брудною брунатною барвою, при чѣмъ ноги и руки заливаются все зимнымъ потомъ. Въ мѣру того якъ утроба и печѣнка ослаблюєся, проявляются ревматичній болѣзни и тогды звычайній лѣки на тую слабôсть ничого не помагаютъ.

Щобы тую слабôсть усунути, необходимо потреба заразъ зъ самого початку взятись до неи рѣшучо, а мала скôлькôсть ôтповѣдного лѣкарства выстарчитъ, щобы привернути назадъ апетитъ и органы привести до звычайного здорового стану. Слабôсть тая называєся *„слабостію утробы“* а найпевнѣйшимъ средствомъ противъ ней єсть „**Shäker Extract**“, рослинный препаратъ выроблюваный въ Америцѣ для властителя А. І. White въ Новôмъ-Йорку, Лондонѣ и Франкфуртѣ н. М. Той лѣкъ єсть найскуточнѣйшимъ средствомъ противъ тои слабости и цѣлкомъ єи усуває.

Складъ для Галичины и Буковины.

Во Львовѣ: П. Миколяшъ, К. Крижановскій, З. Рукеръ; **въ Белзѣ**: І. Гросъ; **въ Бродахъ**: Е Лишка; **въ Бѣлôй**: К. Райхертъ; **въ Будзановѣ**: Д. Ясѣньскій; **въ Боянѣ**: К. Захаріясевичъ; **въ Чернôвцяхъ**: В. Бельдовичъ; **въ Дрогобычи**: А. Добржинецкій; **въ Ярославѣ**: А. Богусъ; **въ Канчузѣ**: Р. Гегеръ; **въКраковѣ**: І. Травчиньскій; **въ Коломыѣ**: Е. Штенцель, аптика повѣтова; **въ Козовѣ**: Ст. Мьедлицкій; **въ Лиску**: Ф. Мощеньскій; **въ Милôвцяхъ**: М. Квирини; **въ Новôмъ Сончу**: Р. Якубовильдъ; **въ Перемышли**: В. Нагликъ; **въ Подгôрю**: І. Скакальскій; **въ Подволочиекахъ**: Д. Шнайдеръ; **въ Решовѣ**: А. Калиновскій; **въ Роздолѣ**: Е. Корнбергеръ; **въ Радôвцяхъ**: І. А. Декани; **въ Равѣ рускôй**: К. Ватанкевичъ; **въ Сайбуши**: А. Блюменталь; **въ Станиславовѣ**: А. Амировичъ, А. Байль, І. Мамра; **въ Сокали**: Юл. Гавсбергъ; **въ Скавинѣ**: К. Маєръ; **въ Сучавѣ**: М. Карчевскій; **въ Тернополи**: Ф. Ямрогевичъ; **въ Тарновѣ**: Е. Ранекъ; **въ Жидачевѣ**: М. Бардашъ; **въ Золини**: К. Боржиньскій: **въ Збаражи**: Е. Кругъ; **въ Журавнѣ**: І. Томашевскій; **въ Висничи**: Д. Хальбацани; **въ Дукли**: С. Дышкевичъ.

Властитель А. І. WHITE: en gros у І. Гарна, дипль. аптикаря, Wien II, Rafaelgasse 10. и у G. et R. Fritza, Droguit I, Brännerstrasse 5.; **въ Буда-Пештѣ**: у І. Török, Apoth. Königsgasse 12.

(4—6)

„Нужь въ присюды!“

думка и чотыри коломыйки на фортепянъ

Кароля Давидовича.

Получити можна **во Львовѣ** въ книгарняхъ: Ставропигійского Института, Сейфарта и Чайковского, Губрыновича и Шмидта; **въ Перемышли** у братей Єленей; **въ Самборѣ** у Гайсига; **въ Коломыѣ** у Михты; **въ Станнславовѣ** у Миликовского; **въ Тернополи** у Чиллика.

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

згорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагає повага того рода обрядôвъ, — поручає свою услугу.

Має на складѣ всякій приборы и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшій. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдає такожь всякого рода трумны деревлянй. — Замовленя выповняє безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ „**Concordia**“ сповняє замовленя, переконуютъ о тôмъ численній писемній подяки, котрій кождои хвилѣ можна переглянути. (2—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

КТО ТЕРПИТЪ НА ГОСТЕЦЬ!

Єще ни одинъ лѣкъ не осягнувъ такъ великихъ и скорыхъ успѣхôвъ, якъ **россійскій олѣй на гостець** И. М. Гролиха (Russisches Gichtoel von J. M. Grolich) *Roemerstadt*, въ Моравіи. 2—2

Шукаючи порады,

переглядає неодинъ хорый газеты и пытаєся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ має завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонує своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбирає, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати надармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund“ (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговорени подрôбно и точно найбôльше уживаній средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоємъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ôмъ накладѣ, посылаєся gratis и franco, — не має отже замовляючій жадныхъ выдаткôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну. (3—6)

Въ справѣ реклямацій податку грунтового поручаємъ пожиточну книжочку п. н.

„НОВЫЙ ПОДАТОКЪ ГРУНТОВЫЙ“

написавъ *Харко Таранъ*.

Въ VI роздѣлѣ тои книжочки находятся докладній поясненя о реклямаціи и ôтповѣдній до того формулярѣ. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр. Замовляти можна въ редакціи „Батькôвщины“ або „Дѣла“.

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рôгъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2.

пріймає всякій дотычащій роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рôжній гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляєся зарôвно науки крою.

(12—15) **І. Юркевичъ.**

Запевняєся найсовѣстнѣйше порученье!

Повна вага.

КАВУ

Гварантуе за природну якість.

поручає **включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи** за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2.—
1а найлучша манильова перлова	„	1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„	1.90
1а арабска правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1 55
1а найлучша Ст. Домнинго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Ріо	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кильо нето.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Безпосереднй поясненя и докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (5—10)

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Der Patt-Expeller mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 18. Львôвъ, Середа 4 (16) марця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

☞ **Зъ причины великого нагрома дженя матеріялôвъ выдаємо нынѣшне число въ пôвтора аркуша.**

ЦАРЬ АЛЕКСАНДЕРЪ II
замордованый.

День 1 (13) марта рознѣсъ по свѣтѣ тую вѣсть такъ неожидану, а такъ до глубины потрясаючу — ажь до страшнои грозы трагичну. По ревіи царь Александеръ II оточеный ескортою вертавъ попри Екатериньскій каналъ и Михайловскій паркъ до зимового двôрця, коли двохъ чи трехъ злоумышленникôвъ, перебраныхъ за робôтникôвъ, кинуло двѣ бомбы, зъ котрыхъ друга нанесла смертоносный ударъ, ôтрываючи цареви ноги и низшу часть толува. Сталось се о $1^3/_4$ год. зъ полудня. О год. 3 минутъ 35 послѣдовала смерть. Часъ и спосôбъ сего страшного мордерства ясно показуе, яка демонична сила руководила потайными, тымъ страшнѣйшими, що невидимыми революціонерами, якъ они мимо всѣхъ презервативъ и репресалій правительственнои власти удержались при своѣй пôдземнôй дѣятельности и приступили съ дерзкою явностію саме тогды до сповненя свого грôзьного заговору, коли здавалось, що миръ и тишина заволодѣли внутрь россійскои державы, а Россія лагодится до переведеня, если не основныхъ реформъ, то бодай певныхъ улекшень. Єслибы тутъ було дѣло лише съ поодинокими, злоумысленными индивидуами, якъ се малася рѣчь съ атентатами въ Нѣмеччинѣ, Италіи в Ишпаніи, то безперечно се що ино такъ дерзко сповнене мордерство на представителю верховнои власти найбôльшои европейскои держави не менше сбурилобы чувства, якъ и теперь, але тогды еще не малибъ мы поясненя сего незаперечимого чувства грозы, яке переймае теперь тая вѣсть всѣ умы безъ взгляду на ихъ приналежнôсть до сеи або тои держави, до сего або того народа. Всѣ добре чувствуютъ, що се крôваво-трагичный объявъ не єдиничнои силы але якоись страшнои борбы двохъ силъ, — борбы, котрои значенье и закôнченье многоважне не лише для царскои родины, не для однои Россіи, але и для прочихъ державъ. Кто уважно слѣдивъ объявы въ Россіи за послѣдни лѣта, сей пôзнае тутъ дѣланье тои самои демоничнои силы, котра майже безперестанно тревожила послѣдными часами правительственнѣ сферы Россіи, мовь вулканичною силою потрясала ôтъ часу турецкои вôйны цѣлу соспôльнôсть Россіи, то тутъ то тамъ выбухала експльозією и три разы зъ ряду безъуспѣшно кусилась на житье Александра II. Численнѣ слѣдства и процесы выкрыли достаточно, що тая пôдземна сила єсть на дѣлѣ самымъ найдальше идучимъ екстремомъ того незадоволеня, яке опановало переважаючу часть соспôльности Россіи задля строго абсолютистичного правленя. Власне рôкъ тому назадъ пишучи о тôй внутрѣшнôй борбѣ и о мѣрахъ правительства противъ революційного движеня сказали мы: „Якъ зъ однои стороны причина теперѣшныхъ непорядкôвъ въ Россіи почиваe въ самôмъ абсолютнôмъ а притôмъ майже до крайности здеморализованôмъ бюрократизмѣ Россіи, такъ зъ другои стороны тôлько сповненье жаданя свободы и конституційного устрою державы може положити конецъ тôй борбѣ россійскои соспôльности съ россійскимъ правительствомъ. Россія не маe теперь иншого выходу, якъ пôйти тою дорогою, якою закôнчилися всѣ революційно-либеральнѣ движеня цѣлои Европы. Всякѣ инныѣ мѣры будутъ пропащѣ и еще бôльше шкодливѣ, побôльшатъ таборъ невдоволеныхъ, але не привернутъ миру и ладу“. Крôвава трагедія оправдала нашѣ обавы и Россія нынѣ якъ николи передъ тымъ ражена страшнымъ громомъ цареубійства. Оцѣнити вагу сего факту для Россіи можна тôлько черезъ оцѣненье самого значеня царствованя Александра II. Треба пригадати, що съ початкомъ свого царствованя розпочавъ Александеръ II пôсля дуже тяжкои еры Николая, рядъ самыхъ основныхъ и далекосягаючихъ реформъ, котрѣ єслибы були дальше розвивалися природною дорогою, напевно булибъ съ часомъ поставили Россію на рôвнѣ съ найпершими либеральными державами Европы. Однакожь польске повстанье 1863 р. перервало розвôй сихъ реформъ и ôтъ того часу замѣчаeся або зворотъ впростъ противный, або нерѣшимôсть и недовершенôсть, котра зъ кождои розпочатои а ôттакъ перерванои реформы вытворюe невдоволенье. Єсли царь Александеръ II, котрый безперечно положивъ такъ много заслугъ для Россіи въ початкахъ свого царствованя, котрый привернувъ значенье Россіи на внѣ кримскою вôйною утраченe, — въ послѣдныхъ лѣтахъ не чувся безпечнымъ передъ своими власными пôдаными, єсли рука высвободженого крепака не охоронила єго передъ явною лютостію єго ворогôвъ, якъ охоронила въ 60-ыхъ рокахъ передъ замахомъ Каракозова, то справдѣ послѣдствія схибленыхъ або и совсѣмъ задержаныхъ реформъ мусѣли въ страшный спосôбъ розвинутися, коли пôсля такъ майже періôдично повторяючихся покушень закôнчилися ажь такъ грôзною и скверною катастрофою. Ось дlячого сей страшно сумный фактъ покриваe такою чорною хмарою небосклонъ Россіи. Царь Александеръ III вступивъ на престолъ Россіи, але чорна хмара не уступаe. Доперва ôтъ дѣятельности нового царя залежитъ, чи скоро розъяснится захмареный небосклонъ Россіи.

Але чорнѣ хмары налягаютъ не тôлько на внутрь Россіи. Пôдъ царствованьемъ Александра II здвигнулася Россія до первостепенного вплыву въ европейскôмъ концертѣ. Особиста дружба межи царемъ Александромъ II а цѣсаремъ Вильгельмомъ була основою тѣсного союза межи Россіею а Нѣмеччиною, она рѣшила долю Франціи въ борбѣ съ Нѣмеччиною, а послѣдными часами сталася пôдставою мирнои политики европейского континенту. Тая такъ важна звязь Нѣмеччины и Россіи теперь хочь явно єще не розôрвалась, але не маe вже поруки своєи тревалости, такъ якъ царь Александеръ III бодай доси николи не заявлявъ симпатій для Нѣмеччины. Чи новый царь въ внѣшнôй политицѣ Россіи объявитъ свои и своєи жены антисимпатіи супротивъ Нѣмеччины, чи зновъ въ внутрѣшнôй политицѣ вызволится зъ пôдъ вплыву россійско-нѣмецкои партіи двôрскои, котра доси такъ нефортунно вплывала на Александра II, чи поступитъ смѣло новою дорогою, котрои приклонникомъ доси голосила єго опинія загалу Россіи, ôтъ сего зависитъ не тôлько будучнôсть Россіи, але въ дуже значнôй части и будучнôсть Европы.

По вѣчу.

III.

Запытаймо теперь, чи єсть що съ повышихъ обстоятельствъ, щобы за нами промовляло?

И намъ не можна ôтмовити славнои исторіи, бо жь не Польща, але Русь була тымъ валомъ, котрый заслонявъ Европу ôтъ варварства азіятицкого. А хотяй Русь попавшись въ татарску неволю не була богата въ литературу, завсѣгды мала она своe письмо и свои книги. И пôзнѣйше боролися нашѣ батьки не тôлько за своe религійне переконанье, за обрядъ, за вѣру отцѣвъ своихъ, але они боролися заразомъ за свободу, языкъ и народнôсть.

За тоe переконанье жертвували нашѣ батьки не тôлько своe майно, они проливали кровь свою, ôтдавали своe житье.

Повтаряю, що тіи борбы були борбами за свободу. Просвѣта XIX столѣтя не булабы такъ поступила, якбы не борбы вѣкôвъ минувшихъ, въ котрыхъ и нашѣ батьки стояли на передѣ, безъ взгляду на жертвы за свободу.

Коли и нашѣ предки въ тôй борбѣ упали, польонизмъ вытискавъ наше письмо и языкъ, а єзуитизмъ ôтдававъ огню рускѣ книги. Чимъ бôльше тыхъ книгъ

НАШѢ РУСКѢ МУЗИКАЛЬНѢ ТВОРЫ.

Написавъ *П. Бажаньскій.*
(Конецъ.)

До условій удачности музикального твору належитъ и форма тогожь. Форма єсть то тысячлѣтными змаганями славныхъ композиторôвъ утерта дорога, котру не кождый ихъ наслѣдникъ такъ легко собѣ присвоити може. Утертои дороги держится кождый розсудный геній и талантъ, а лише тіи, що хотятъ свою оригинальнôсть показати, думаютъ, що найлѣпше зроблятъ, если на своѣй, собѣ лише питомôй, новôй, свѣжôй дорозѣ станутъ глядѣти, порушатися та обертатися, щобы тото вышукати, що вже властиво було и есть. Єслибысьмо форму маловажили, тогды о якôйсь студіи, о поступѣ штуки не булобы и бесѣды. Кождый мусѣвбы все наново зъ початку зачинати, а що штука есть довга, а житье коротке — тому чи добре бы то було свои силы безкористно розсѣвати и марнувати? Самѣ великѣ поеты, якъ Шиллеръ и Гете, дуже глубоко студіювали и наслѣдували принятѣ формы — мы ихъ творы хвалимо, але чому не зважаємъ, якими они дорогами до удачности своихъ творôвъ прійшли? Человѣкъ безъ тѣла человѣкомъ бути не може. Тому то не въ однôмъ музикальнôмъ творѣ знаходятся гарнѣ гадки, мысли, але що они не обнятѣ въ разъ утертѣ формы, гублятся въ мрачныхъ просторахъ, стаются монотонными, неяснымы, оспалыми, и тому цѣлковито такожь пропадаютъ.

Тіи, що не зважаютъ на утертѣ принятѣ формы, впадаютъ въ два блуды: ихъ утворы або суть за довгѣ, або за короткѣ. Въ задовгихъ сила и увага слушателя ослабляeся; они мучатъ силу уваги слушателя, а такъ и найкрасшѣ утвôръ переминаe безъ користи. Шукаютъ они поступу въ довгихъ формахъ, а не пытаютъ, чи новша генерація поступила въ терпеливости и въ довше вытревалôй увазѣ. Въ закороткихъ творахъ припадаe тая некористь, що слушатель замало маe часу и силы, щобы его умъ въ належитый рухъ ввôйшовъ и заявленымъ настроємъ перенявся. Примѣромъ суть коротенькѣ пѣсеньки, котрѣ власне для своеи короткости кôлька разôвъ (до инныхъ слôвъ) повторятися мусятъ, щобы могли въ память слушателя вбитися и вытворити понятье, яке композиторъ ними выразити хотѣвъ.

Въ третій блудъ попадаютъ они такожь и тымъ, що не прикладаютъ своеи уваги до того, щобы поодинокѣ музикальнѣ гадки, выраженѣ музикальными періодами и групами періодъ, всюды ясно яко члены, составы однои цѣлости утвору ôтъ себе можна було ôтрôжнити. Чи велику вынесе слушатель користь, если тіи составы въ цѣлôсть утвору такъ суть звязанѣ, помотанѣ, такъ помѣшанѣ, що слушатель хотьбы и знатокъ музики (не згадуючи вже о знатокахъ) не може поняти, где тіи составы зачинаются, коли дальше въ новѣ мысли пересуваются, а коли заповѣдаютъ свôй конецъ? Чи такѣ утворы музикальнѣ можемъ назвати ясными та зрозумѣлыми? Въ сѣй точцѣ новѣйшѣ композиторы найбôльше ошибаются. Ясне ôтдѣленье поодинокихъ составôвъ уважаютъ они за щось тривіяльного, зъужитого, застарѣлого; имъ хочеся новости, оригинальности, — и длятого тушютъ тіи составы такъ, що навѣть вправне ухо тяжко ихъ ôтрôжнити може. А якѣ слѣдствія того? Такѣ, що ихъ утворы стаются напруженѣ, а власне тому монотоннѣ и оспалѣ, и длятого подобатися не можутъ.

На устороненье тои немилои монотоніи служитъ контрастъ рôжныхъ музикальныхъ гадокъ. Одностайнôсть цѣлого мракою укрытого, якъ и цѣлого жаромъ пекучого дня прикрится. Таке саме дѣeся и въ музицѣ. За тоe рôжнороднôсть бавитъ, задоволяe человѣка. Най буде яка хоче мудра композиція музикальна, но коли ей бракуe контрасту, рôжнобарвныхъ красокъ — она буде монотонна, оспала, она не потрафитъ загрѣти серця въ слушателю. Тому то всѣ музикальнѣ творы Лавровского и Верôицкого такъ сильно и всюды загрѣваютъ серця слушателѣвъ, бо по можности придержувалися они тутъ наведеныхъ головнѣйшихъ условій. Не кажу, що всѣ ихъ творы самѣ досконалѣ; якъ кожде дѣло людске, такъ и ихъ творы маютъ гдеякѣ похибы, но въ загалѣ пробиваютъ всюда тоту загальну яснôсть и зрозумѣлôсть.

Єслижъ теперь повернемъ до ôтповѣди на поставлене пытанье: чому арія професора Вахнянина „Чи такая наша доля“ такъ дуже подобалася — то доперва теперь ôтповѣмь: тому, бо композиторъ тои аріи заговоривъ серцемъ до серця публичности, бо дôстався до ей серця утертою дорогою. А що его серце до серця публичности зъумѣло промовити, то пôйшло зъ ôтти, що композиторъ въ сѣй аріи порозумѣвъ текстъ предложеный, пôдхопивъ небесну хвилю удачнои гадки, убравъ ей ясными живыми красками, придержався народного типу, задержавъ звычайну форму, и що въ другôй половинѣ сеи аріи щасливо приложивъ контрастъ.

Не всѣ слушателѣ, не вся публичнôсть знае о сихъ правилахъ, але що тіи правила зъ серця вынятѣ и серцямъ въ ôтповѣднôй формѣ назадъ публичности

вынищено, почалися для нашого народа, для рускои народности часы найсумнѣйшій, настала темнота, коли нестало книгъ власныхъ.

Вправдѣ пôдъ Австрією почала будитися народнôсть наша, була знôвъ наука, були книжки и преподаваня рускій, котрі духа будили; але и вороги нашій не спали и станъ той не тревавъ довго, а въ народнôмъ взглядѣ повернуло все майже до попередного стану.

Такъ и намъ не можна ôтмовити свѣтлои исторіи, але то тôлько всего, а того не достаточно, щобы ôтродитися и стояти о власныхъ силахъ; до того потреба еще просвѣты народа и пôднесеня добробыту матеріяльного.

Въ новѣйшихъ часахъ пріишла понука зъ Украины. За помочію рускихъ книжокъ промовили до насъ Котляревскій, Квѣтка, Гребѣнка, Маркевичь, Максимовичь, Шевченко и т. д., а и у насъ ôткликались: Шашкевичь, Головацкій, Могильницкій... Рускій книги були тымъ средствомъ, за помочію котрого тіи мужѣ будили нашу народнôсть. Коли до того въ р. 1848 упала неволя тѣла, красно почала розвиватися у насъ словеснôсть руска. Основано Галицко-Руску Матицю, появилися часописи и до сельскихъ хатъ почали доходити рускій книги и давали надѣю на ширшій розвôй, управняли до надѣи на лучшу будучнôсть, а то тымъ бôльшу, що у насъ не 7 мужѣвъ було якъ у Чехôвъ, але на зъѣздъ ученыхъ рускихъ зôбралося ихъ до Львова 99 Русинôвъ.

Алежь и вороги нашій не спали. Кôлько разôвъ починала пôдноситися наша словеснôсть, они подвоювали свои усилія, щобы намъ не дати до житя розвинутися.

Однакожь признати належитъ, що найбôльшими нашими ворогами, то мы самі. У насъ не було вытревалости до працѣ. Коли Чехи працювали совокупными силами, мы поступали якъ раки. Вправдѣ, коли Галицко-Руска Матиця уснула, завязалося товариство Просвѣты, а за тымъ и Качковского, та завсѣгды иде все у насъ тупо, и правду сказавши, товариство друге повстало може не такъ съ почутя потребы, якъ бôльше зъ антагонизму. Замѣсть попирати одно товариство, якъ Чехи свою „Maticu lidu“, мы роздвоили силы, а въ наслѣдство того ни одно, ни друге товариство не маѥ достаточно членôвъ; а до того показалося, що ни ту, ни тамъ не було що выдавати, бо не було кому писати. Тымъ часомъ чужина у насъ розрастаѥся, а своѥ упадаѥ. Такъ хотяй неволя тѣла упала, неволя духа не кôнчилася. Еще и нынѣ накидаѥся чужій языкъ въ урядахъ и школахъ, а мы по части зъ нашои вины не маѥмо що давати до рукъ народови, щобы съ успѣхомъ опертися неволи духа. А що гôрше, що многій у насъ засмакували въ неволи, и якъ колись жиды жалували за масными египетскими горшками, такъ многій у насъ цѣнятъ рôдне слово; они павыкли до чужого и до чужого заглядаютъ, а своѥ занедбуютъ, а часто навѣть самі понижаютъ.

Противно, тôлько коли и якъ довго мы съ любовію наше слово шанувати, нашу литературу плекати будемо, такъ довго жаденъ ворогъ не зможе насъ знищити.

Плекаймо длятого нашу литературу, стараймося допровадити до того, щобы якъ у Чехôвъ ческа — въ кождôй хатѣ рускôй могла знаходитися руска книга.

Мы покликаємося часто на Чехôвъ, але чи поступаємо такъ, якъ поступали и поступаютъ Чехи?

Стеф. Качала.

Dawid Abrahamowicz pośród prostaczków!

Nr 58 урядовои Gazety Lwowskiej принѣсъ намъ дуже много несподѣваного, цѣкавого — сензаційного! Такъ въ „Kronice“ читаємо: „*Цѣкавого гостя* выжидаютъ въ Варшавѣ. Ѥсть то **australska wrona gadająca**, котра, якъ голосятъ, дуже плавно говоритъ по англійски, умѣѥ множество фразесôвъ, а выражаѥся чистымъ акцентомъ бритійскимъ. Образовалась она въ Новôй Зеляндіи, а по польски доси выучилась тôлько одного выразу: „Stasio“. **Szczeka przy tem jak pies, a udaje psi głos do złudzenia**“. Очевидно, що „gadająca wrona“ выучилась сего ѥдиного польского выразу „Stasio“ доперва въ дорозѣ до Варшавы, щобъ могла тамъ съ ôтповѣднымъ ефектомъ дебютовати. Ѥсть дальше въ тôйже „кроницѣ“ загадка о людовôмъ забобонѣ, що кто складаѥ свѣдоцтво съ грошемъ пôдъ языкомъ, николи не скаже правды, не боится докорôвъ совѣсти и готовъ навѣть зложити криву присягу. Ѥсть такожь и загадка о концертѣ п-нѣ Рабъ и п-а Росси, въ котрого програмѣ подыбуємо точку 3: *David:* Andante *Scherzo e capricioso.* Але пониже сеи „кроники“ бачимо великими буквами „Zgromadzenie włościan“, а ôттакъ майже двошпальтовый описъ першого дебюту п. Давида Абрагамовича передъ „prostaczkami“ — (терминъ урядовои Gazeta lwow. на означенье селянъ). Не знаємо, яку цѣль мала Gazeta lwow. въ зôставленю такъ сензаційныхъ, хоть такъ рôжнородныхъ вѣстій, але такъ якъ Gazeta lwow. николи явно и впростъ не высказуѥ своѥи гадки въ справахъ „краєвои политики“ а тôлько черезъ прибранье ôтповѣдныхъ акцесорій, — то и сего разу можна догадуватись певноі закрытои мысли Gazet-ы въ зôставленю повысшихъ сензаційныхъ фактôвъ. Се рѣчь певна, що съ неменшою цѣкавостію, якъ Варшавяне выжидаютъ свого „цѣкавого гостя — **australskiej wrony gadającej**“, — мы прочитали такъ сензаційну вѣдомôсть о „zgromadzeniu włościan“ въ сали „касина мѣщаньского“, тымъ бôльше, що хоть оно ôтбулося въ пятницю о год. 11, ани Dziennik pol. ани Gaz. Nar. черезъ пятницю и суботу не подали ни найменшои згадки о тôмъ дебютѣ п. Давида Абрагамовича. Урядова газета подаѥ, що на завôзванье львôвскои рады повѣтовои (котрои презесомъ п. Д. Абрагам.) зôбрались „делегаты“ (?!) 130 сельскихъ громадъ львôвского повѣту, около 200 (?) селянъ и 70 обшарôвъ двôрскихъ, щобы порозумѣтись що до вношеня реклямацій о грунтовôмъ податку. Згадавши о „сермягахъ и кожухахъ“, о репрезентантахъ двôрскихъ обшарôвъ и о ксёндзахъ, замѣчаѥ Gaz. lwow.: „Nie brakło także izraelitów, a nawet kilku włościanek widocznie rezolutnych“. Якъ нибудь по такôмъ вычисленю участвуючихъ репрезентантôвъ двôрскихъ обшарôвъ, „обывателѣвъ“, секретарѣвъ, ксёндзôвъ, жидôвъ и т. п. годѣ погодитись съ шумною назвою „zgromadzenie włościan“, все жь таки можна здивуватися надъ тою силою атракційною п. Д. Абрагамовича, коли навѣть „widocznie rezolutne włościanki“ спѣшатъ послухати ѥго выкладу о реклямаціяхъ. Признаємось однакожь, що зъ содержаня выкладу Д. Аб. поданого Gazet-ою lwow. совсѣмъ не можемо пересвѣдчитись, будьтобы презесъ рады и польскій кандидатъ на посла селяньскихъ громадъ въ чѣмъ нибудь пояснивъ селянамъ властиве значенье якъ реформы грунтового податку въ загалѣ, такъ справы реклямацій въ особенности. Вправдѣ говоритъ Gaz. lwow., що п. Д. Аб. забравъ голосъ, „щобы пояснити зôбраным не тôлько цѣль зôбраня але такожь цѣлый перебѣгъ регуляціи грунтового податку, значенье реклямаційного поступованя и способъ, въ якій можна осягнути замѣрену цѣль“, — але зъ дальшого представленя довѣдуємося, що тоѥ „поясненье“ обмежилося на словѣ „катастеръ“ и на тôмъ, въ очахъ Gaz. lwow. геніяльнôмъ ôткрытю, що рубрика „чистый дохôдъ“, умѣщена въ индивидуальныхъ аркушахъ, совсѣмъ не ѥсть квотою нового податку грунтового!

Цѣле дальше справозданье Gaz. lwow. о „поясненяхъ“ п. Давида Абрагамовича що до перебѣгу регуляціи грунтового податку и що до сущности реклямацій закрываѥся за то якоюсь мистичною мракою, крôзь котру тôлько гдекуды перекрадаѥся властива думка п. Д. А-ча совсѣмъ не ведуча до поясненя. Ѥсли пр. Gaz. lwow. дальше величаѥ яко найкрасшу сторону бесѣды Д. А-ча, що „не було въ нѣй ніякои пересады, котра въ тематъ грунтового податку такъ легко вкрадаѥся, що, дальше, не заключала въ собѣ ніякихъ рекриминацій, **któreby w umysłach włościańskich mogły być dziwacznie pojęte**, що наконець „не алярмувала селянъ, не затревожувала ихъ але противно *успокоювала и потъшала*“, — то читателѣ „Дѣла“ дуже добре можутъ оцѣнити, яку цѣль мала тая славлена бесѣда и чи справдѣ могла она „селянамъ“ пояснити тую такъ многоважну справу. А коли прочитаємо дальшій уступъ: „**особенно** успокоюючимъ було заявленье бесѣдника (Дав. Абрагамовича), що львôвскій повѣтъ еще не найгôрше выйшовъ на **клясованю**, *бо бесѣдникъ выѥднавъ для него въ краєвôй комисіи богато змѣнъ на лучше*“, то мы не тôлько порозумѣваємо властиву цѣль такого „поясненя“ въ передодни выборôвъ посла, але справдѣ готовій згодитись съ Gazet-ою lwow., що така бесѣда була и могла бути призначена лише „dla prostaczków“, щобы ихъ „успокоити и потѣшити“. Вже й сама Gazeta lwow. недовѣряѥ переконуючôй силѣ такого высказаня и потѣшаѥся лише, що „**prostaczkowie zapewne zrozumieli tak gruntowny a przytem tak jasny i zrozumiały wykład**“. Шкода тôлько, що Gaz. lwow. не подала сего „грунтовного“ выкладу, а особливо не вычислила тыхъ „улекшень“, якій мавъ выѥднати п. Дав. Абрагамовичь пôдъ взглядомъ клясованя селяньскихъ грунтôвъ въ краєвôй комисіи! Намъ бодай вѣдомо, що пôсля уставы клясованье грунтôвъ переводили повѣтовій комисіи а не краєва комисія, що вправдѣ повѣтовій комисіи предкладали свои операты краєвôй комисіи (взглядно пôдкомисіи), але тая послѣдна мала ихъ лише переглянути, одностайнôсть праць всѣхъ комисій повѣтовыхъ провѣрити, зъ повѣтовыхъ выказôвъ зложити головный выказъ краєвого чистого дохôду и предложити всѣ операты краю министерству. Знаємо дальше, що новеля зъ р. 1880, приписуюча предложенье сихъ операторôвъ до дня 1 цвѣтня 1880, зôстала оголошена въ Вѣстнику законôвъ державныхъ дня 30 марта 1880, що отже строго беручи до такого перегляду при звѣстнôй опôзненôй и повôльнôй працѣ повѣтовыхъ комисій лишився краєвôй комисіи властиво тôлько що найбôльше кôлькодневый часъ а навѣть часъ ôтъ 30 марта до 1 цвѣтня 1880. Пытаємося отже, коли то и якій улекшеня выѥднавъ п. Давидъ Абрагамовичь для селяньскихъ грунтôвъ пôдъ взглядомъ ихъ клясованя? Спеціяльныхъ результатôвъ клясованя грунтôвъ въ львôвскôмъ повѣтѣ мы не знаємо, не дôзналисьмося о нихъ такожь нічого зъ урядового комуникату Gaz. lwow. о дебютѣ п. Д. А-ча, але маємо передъ собою комуникатъ о реклямаціяхъ умѣщеный въ Gaz. Nar. и въ „Czas-ѣ“ въ само навечерію „селяньского зôбору“ въ мѣщаньскôмъ касинѣ. Говорятъ, що п. Д. Абрагамовичь ôтъ часу своѥи такъ нещасливо закôнченои полемики съ п. Гавзнеромъ разъ на все мавъ зрезигнувати на всякій правописній, економичній и политичній дебюты на письмѣ. Тожь не мало здивувались мы побачивши пôдъ що ино згаданымъ комуникатомъ о реклямаціяхъ пôдпись: *Абрагамовичь.* Гдеякій говорятъ, що тутъ тôлько пôдпись автентичный, а сама рѣчь написана секретаремъ, але мы радо признаємо сей комуникатъ духовою власностію п. Д. А-ча, такъ якъ ôнъ въ найгôршôмъ случаю мôгъ ѥго собѣ присвоити черезъ нôчь с. з. вывчитися ѥго на память, щобъ опôсля съ тымъ „грунтовнымъ выкладомъ“ зробити популярный ефектъ хочьбы на „prostaczkach i widocznie rezolutnych włościankach“. Отже жь зъ того комуникату довѣдуємося (ѥсли бъ мы сего зъ ôтки инде вже передъ тымъ не знали), що поперше доси навѣть не всѣмъ выдано индивидуальній аркуши, що въ многихъ повѣтовыхъ комисіяхъ не ма еще подрôбныхъ табель клясованя вразъ съ описомъ взорцевыхъ грунтôвъ, що наконець ôтписы реестру клясового, безъ котрого реклямація що до хибного заклясованя стався майже неможливою, не зôстали доси пересланій громадамъ. Тіи замѣтки п. А-ча дотычатъ очевидно передовсѣмъ самого львôвского повѣту, а супротивъ такого стану рѣчій пытаємо, якъ мôгъ п. Д. А-ичь перехвалюватися, що львôвскій повѣтъ „выйшовъ еще не найгôрше на клясованю“ и що се именно ѥго заслуга, коли доперва по основнôмъ переглядѣ высше сказаныхъ операторôвъ можнабы наглядно пересвѣдчитись, якъ „выйшли“ селяне на тôмъ клясованю и чи тутъ въ загалѣ они обовязанй до якои нибудь вдячности, особливо пп. шляхтичамъ, а п. Д. А-чу въ особенности?

Ѥслижь п. А-ичь мавъ на думцѣ загальный результатъ клясификаціи и клясованя, то хиба треба повѣрити въ правду людового забобону, наведеного въ тôмже ч-лѣ Gazet-ы lwow., щобъ поняти ôтвагу такого дебюту п. Д. А-ча передъ „простачками“ о користности клясованя въ львôвскôмъ повѣтѣ. Щобы не стягати на себе замѣту а бодай пôдозрѣня партійности покличемося на пôвурядового колегу Gaz. lwow. на краковскій „Czas“. Пôсля обчисленя вѣденьского кореспондента „Czasu“ (Nr. 5 зъ р. 1881) оплачувалабы Галичина на пôставѣ новопереведеноі регуляціи грунтового податку (при загально установленôй головнôй сумѣ сего податку 37,558.604 зр.) грунтового податку въ прирôвнаню до доси оплачуваного о 948.139 зр. с. в. о 20·7% бôльше.

Галичина	Дотеперѣшный податокъ	Новый податокъ	бôльше	
			зр.	%
Краковскій районъ	1,463.474	1,540.407	76.933	5·3
Львôвскій районъ	1,716.338	1,949.569	233.231	13·6
Тернопôльскій районъ	1,432.520	2,070.495	637.975	44·5
Разомъ	4,612.332	5,560.471	948.139	20·7

Такъ отже бачимо, що въ львôвскôмъ районѣ, въ котрôмъ п. Д. Абрагамовичь ревиндикуѥ для себе ôтъ „простачкôвъ“ такъ велику вдячнôсть, маѥ бути пôдвысшеный податокъ грунтовый о 233.231 зр. с. в. о 13·6%.

Пригадаймо собѣ дальше зъ статіи „Подвôйна крейдка“, що въ львôвскôмъ районѣ оцѣнено чистый дохôдъ 1 морга лѣса пересѣчно на 49 9/10 кр. а 1 морга всѣхъ прочихъ культуръ пересѣчно на 2 зр. 22 3/4 кр., отже майже о 4 1/2 раза бôльше. Вправдѣ панъ Давидъ Абрагамовичь вынайшовъ тоѥ пôсля думки Gaz. lwow. геніяльне поясненье, що рубрика въ индивидуальныхъ аркушахъ „чистій

ôтданій, тому и незнатокôвъ серця — яко серця — зôстали такимъ ентузіязмомъ перенятій, що такимъ самымъ щирымъ серцемъ взаимно композиторъ сеи аріи повитаный зôставъ.

Давбы Богъ, щобы всѣ композиторы нашихъ музикальныхъ творôвъ такою самою дорогою до серць публичности дôставалися; тогды бы всѣ нашій музикальній творы були правдивыми творами и окрасою нашихъ рускихъ пѣсень, тогды импоновалибы они свѣтови, а слава ихъ на вѣки булабы запевнена. Думаю, що жаденъ музикальный репертоаръ въ рускихъ домахъ не повиненъ безъ тои аріи обôйтися.

О кôлько можутъ другій музикальній утворы того вечерка съ тою арією п. Вахнянина зрôвнатися — ш. Читателѣ теперь самі вже оцѣнити потрафлятъ.

дохôдъ“ не означає скôлькости нового податку, але замовчавъ „простачкомъ“ о тôмъ, що все жь новый податокъ и его скôлькôсть для поодинокого господаря залежитъ ôтъ скôлькости „чистого доходу“ именно, що чимъ бôльшій дохôдъ тымъ бôльша квота податку припаде на грунтъ. Система п. Абрагамовича справдѣ геніяльна для „простачкôвъ“.

Возьмѣмже жь теперь отъ хочьбы самъ львôвскій повѣтъ. Всеи землѣ маєвъ тôмъ повѣтѣ мала посѣлôсть меншебôльше о одну третину бôльше якъ велика посѣлôсть. Що жь спеціяльно дотычитъ самого лѣса, то мала посѣлôсть має 40 разы менше лѣса якъ велика пос. и въ загалѣ скôлькôсть лѣса малои посѣлости (1,346 морг.) есть счезаючо малою въ порôвнаню такъ до лѣса великои пос. якъ и до скôлькости прочихъ культуръ. Єслибы чистый дохôдъ зъ лѣса бувъ обчисленый пôсля справедливости бодай на рôвнѣ съ доходомъ рôлѣ, то зъ загально обчисленого доходу грунтового львôвского повѣта въ круглôй сумѣ 600.000 (точно 603.727 зр. 79 кр.) припалобы на малу посѣлôсть 400.000 зр. а на велику 200.000 зр. Понеже однакожь въ львôвскôмъ повѣтѣ зъ землѣ належачои до великои посѣлости есть бôльше якъ половина лѣса (бо на 85.000 морг. есть 44.000 лѣса), а якъ вѣдомо зъ статіи „Подвôйна крейдка“ въ львôвскôмъ райôѣ дохôдъ зъ одного морга лѣса въ порôвнаню до прочихъ культуръ зôставъ о $4^1/_2$ раза низше оцѣненый ($49^9/_{10}$ кр.) якъ дохôдъ зъ 1 морга прочихъ культуръ, (2 зр. $22^3/_4$ кр.), то очевидно и бôльша половина зъ повысшои сумы чистого доходу 200.000 зр. припадаючои на вел. посѣлôсть львôвского повѣта обнижится о $4^1/_2$ раза низше, значитъ на велику посѣлôсть припадає чистого доходу въ круглихъ числахъ около 122.222 (отже о 77.788 менше), а за тоє припадає на малу посѣлôсть 477.778 зр. „чистого доходу“, се есть о 77.778 зр. бôльше. Тіи цифры суть взятй въ заокругленю, хоть въ дѣйстности стосунокъ змѣняєся еще бôльше на некористь малои посѣлости. Щожь думаєп. Давидъ Абрагамовичь, чи сей „чистый дохôдъ“ не маєніякого значеня для скôлькости податку, если дохôдъ зъ землѣ малои посѣлости, котра маєлише о $^1/_3$ часть бôльше грунту якъ велика посѣлôсть, обчислено майже чотыри разы бôльше якъ для великои посѣлости?

Єсть се вправдѣ наслѣдство клясификаціи, противъ котрои теперь не дасться ничого зробити, — наслѣдство, котре черезъ блудне заклясованье еще тôлько въ бôльшій мѣрѣ взросте до разячои несправедливости. Але коли п. Д. А-ичь такъ великій знавець „катастру“, коли ôнъ конче ôтъ кадилъ польскихъ газетъ маєвырости до величины Кржечуновича II, коли ôнъ наконець такій „пріятель люду и простачкôвъ“, чомужь то ôнъ не скликавъ „простачкôвъ“ по обвѣщеню тарифы клясификаційнои, надъ котрои поправкою въ „користь селянъ“ ôнъ такъ дуже мавъ трудитись въ краєвôй комисіи, чому не скликавъ ôнъ ихъ тогды, щобъ поучити для чого то и на чію користь, хочьбы лише въ львôвскôмъ районѣ, оцѣнено чистый дохôдъ пересѣчно зъ 1 морга лѣса на $49^9/_{10}$ кр., а зъ всѣхъ прочихъ культуръ на 2 зр. $22^3/_4$ кр., для чого именно въ львôвскôмъ районѣ недопущено до повѣтовыхъ комисій шацунковыхъ ани одного заступника селянъ — чи въ его очахъ „простачкôвъ“, ба навѣть ни одного рускогосвященика, чому то не поучивъ тогды п. Д. А-ичь тыхъ „простачкôвъ“, чи не булобъ имъ порадно реклямувати противъ тарифы клясификаційнои такъ пересадно фаворизуючои найнизшимъ оцѣненьемъ доходу зъ лѣсôвъ велику посѣлôсть? А! се булибы рекриминаціи пôдшептує Gaz. lwow. въ оборонѣ п. Д. А-ча, рекриминаціи, „któreby w umysłach włościańskich mogły być dziwacznie pojęte“ — zwłaszcza w przededniu wyborów posła do rady państwa!

Але вернѣмъ до самого клясованя. Поясненье блудного заклясованя ачейже не належитъ до рекриминаціи, бо жь пôсля §. 37 ч. 5 можна реклямувати задля хибного пôдтягненя до тарифы клясификаційнои. Щожь говоритъ дебютуючій „пріятель простачкôвъ“ въ тôй справѣ? Недовѣряючи, чи справозданье Gaz. lwow. може не пропустило дотычащого уступу „популярного а основного выкладу“, заглядаємо до оригиналу сего выкладу въ Gaz. Nar. И щожь довѣдуємось? Въ точкахъ *a—f* парафразує п. Д. А-ичь приписы §. 37 ôтъ 1—4, але о точцѣ 5-ôй якось забуває. Ôттакъ при кôнци своєи розвѣдки згадує ляконично о „хибнôмъ обчисленю площины, доходу грунтового и „niewłaściwej bonitacyi“, силится доказати, що сеи справы не можна лишити самымъ громадамъ и накликає, що тымъ повинній занятись „odnośne Wydziały powiatowe“. Яка то порушаюча до глубины серця великодушнôсть супротивъ „простачкôвъ“! Вы Иване, Семене, Кôндрате Простачки, вы можете клопотатись всѣмъ, чимъ хочете, тôлько лишѣтъ намъ „niewłaściwą bonitacyą“, лишѣтъ цѣлу точку 5 §. 37, вы того не розумѣете, мы за васъ все зробимо*) въ „odnośnych Wydziałach powiatowych“, тыхъ самыхъ, котрй васъ такъ славно и съ вашою користю вже доси заступали, такъ що „вы еще на тôмъ не найгôрше выйшли“. Тіи выводы доповняє еще секретарь рады п. Теофиль Меруновичь своимъ внесеньемъ: „справу реклямацій противъ выслѣдôвъ грунтового катастру узнаєся за спôльну справу всѣхъ властителѣвъ грунту безъ рôжницѣ стану, тожь всѣ властителѣ великихъ и малыхъ посѣлостій повинній получитись для спôльного а точного переведеня сеи чинности“. Дальше ôтдаєся справу реклямацій, „особенно о скôлько они дотычатъ niewłaściwej bonitacyi“, пôдъ руководство и дозôръ рады повѣтовои. Таке внесенье мимо „численныхъ увагъ и интерпеляцій“, якй посыпались пôсля слôвъ Gaz. lwow. въ всѣхъ сторôнъ, принято и наконець выражено п. Давидови Абрагамовичови „подяку за стараннôсть о добро селянъ львôвского повѣту“. Таке scherzo e capricioso було справдѣ ôтповѣднымъ закôнченьемъ попереднього Andante, хочь не знаємо, чи властивымъ авторомъ сего бувъ David чи Teofil. Зъ ôтки жь береся наразъ така великодушнôсть и длячого она такъ дуже опѣкуєся тою 5-ою точкою о хибнôмъ заклясованю? Длячого въ цѣлôмъ тôмъ „грунтовôмъ“ выкладѣ нема и згадки о тôмъ, що можна реклямувати не тôлько взглядомъ своихъ, але такожь и взглядомъ чужихъ грунтôвъ, а именно взглядомъ двôрскихъ? Чи може длятого, що дохôдъ зъ двôрскихъ грунтôвъ, якъ насъ недавно увѣряла Gaz. Nar., „майже всюда есть высше оцѣненый, якъ дохôдъ зъ тужь положеныхъ грунтôвъ селянъскихъ“? О така великодушнôсть есть для насъ неимовѣрна, навѣть въ навечерiе выборôвъ! Мы зновъ и тутъ покличемося на колегу Gazety lwow. и совсѣмъ далекого ôтъ симпатій а тымъ бôльше партійнои сторонности для Русинôвъ на Dziennik pol., котрый въ статіи „Przed reklamacyami“ именно въ Ч. 50 принѣсъ намъ въ тôмъ взглядѣ гдеякй цѣкавй поясненя.

Реклямація, що до хибного пôдтягненя грунту до якои клясы, опираєся головно на тôмъ, щобы выказати, що дотычаща парцеля грунтова не ôтповѣдає взорцеви установленому для клясы, до котрои ей заклясовано, що дохôдъ зъ моргасеи парцелѣ не може бути и не есть однаковый съ доходомъ, якій дає моргъ взôрця тоижь клясы и т. д. Отжежь въ згаданôй статіи Dzien. pol. хочь дуже ляконично и не пôдносячи покрывдженя селянъ замѣчає авторъ (имовѣрно якійсь членъ шацунковои комисіи), що взôрцѣ для I клясы (съ найбôльшимъ доходомъ) брано зъ двôрскихъ грунтôвъ, котрй и по природѣ и по управѣ суть звычайно, коли не выключно, найлучшй, и що *stosownie* do ekstremów niższych klas (с. е. клясъ съ высшимъ доходомъ) ustanowiono za zwyczaj и для высшихъ клясъ (съ меншимъ доходомъ) взôрцѣ съ взглядно высшимъ доходомъ. А дальше пише: „Komisje udowodniły ustanowieniem takich gruntów wzorowych, że w Galicji właściciele mniejszych posiadłości (włościanie) gospodarują *tak samo, postępowo, sztucznie i nadzwyczajnie* na swoich drobnych i porozrzucanych gruntach, *jak i właściciele większych posiadłości* na swoich komassowanych, irrygowanych, niwelowanych, drenowanych, pudretowanych, kompostowanych, gipsowanych, kościami lub innym sztucznym pognojem nawożonych gruntach przy użyciu gorzelń, browarów, cukrowarń lub tym podobnych fabryk“. Може пôсля тыхъ слôвъ не нашого компатріота зрозумѣє п. Д. А-ичь, що о идентичности, о спôльности интересôвъ малои а великои посѣлости при реклямаціяхъ именно що до „невластивои бонитаціи“, що до блудного заклясованя можна справдѣ тôлько передъ „простачками“ говорити и за то еще казати собѣ дякувати, — для насъ такій „грунтовый выкладъ“, таке „успокоюванье и потѣшуванье“ есть такъ далеке ôтъ правды, якъ далеке „gadanie australskiej wrony“ чи то англійскимъ чи польскимъ акцентомъ ôтъ правдивои бесѣды людскои. Исторія дотеперѣшнои регуляціи грунтового податку, именно исторія складу комисій и переведеня самого оцѣненя поучила ачейже всѣхъ видющихъ, що значитъ тая „идентичнôсть и спôльнôсть“ интересôвъ малои а великои посѣлости и якъ на тôй „спôльнôй оборонѣ“ выйшли нашй селяне. Теперь лучаєся нагода, уратовати еще бодай крихôтку справедливости при реклямаціяхъ, въ котрыхъ именно головну ролю ôтграє реклямація зъ причины блудного заклясованя и реклямація взглядомъ двôрского обшару, а тутъ зновъ высуваютъ „идентичнôсть интересôвъ“ и конче хочутъ ôтвести громады, щобы они борони Боже не реклямували ex puncto 5, щобы ôтдались пôдъ опѣку тыхже выдѣлôвъ, котрй вже доси заявили наглядно, якъ розумѣютъ тую оборону!

Признаємо, що до реклямацій треба помочи фатовыхъ людій, але чомужь то нашй „przyjaciele ludu“ не хотятъ такъ собѣ поступити, якъ поступили отъ пр. хочь не выхвалючи себе „пріятелями люду“ послы долѣшно-австрійского сойму, котрй на зборахъ дня 19 лютого въ Вѣдни ухвалили: вôзвати краєвый выдѣлъ, щобы выключно лише для самыхъ громадъ, (а не для громадъ и дворôвъ спôльно) установлено въ кождôмъ повѣтѣ фаховыхъ людій, котрй маютъ помагати властителямъ малыхъ посѣлостій при укладаню реклямацій, а дальше вôзвано тойже кр Выдѣлъ, щобы на тую цѣль удѣливъ зъ краєвыхъ фондôвъ 20.000 зр. Чомужь у насъ не ма тои безинтересовности?

Пôднесли мы тую справу обширнѣйше, не тôлько зô взгляду на зъилюстрованье „народнои“ кандидатуры на посла п. Д. А-ча, але головно зô взгляду на саму важнôсть реклямацій. Наспѣвъ наглячій часъ взятися до дѣла и устерегчи народъ передъ такими „потѣхами и успокоєнями“, а подати ему скôлько можна власну помôчь, ясне, правдиве поученье его интересôвъ.

*) „Успокоєнй и потѣшенй“ п. Дав. А-чемъ, що рубрики „чистый дохôдъ“ не означає еще квоты податку, они готовй справдѣ поляшити мысль реклямацій, если примѣромъ въ Семянôвцѣ 40 Иванамъ простачкамъ, котрй всѣ на куну разомъ маютъ 200 м. рôлѣ, заклясовано 200 моргôвъ рôлѣ до I клясы и обчислено на тôй пôдставѣ „чистый дохôдъ“ пôсля клясификаційнои тарифи (ôтъ одного морга I кляса 9 зр. чистого доходу) на 1800 зр. а п. Д. Абрагамовичови припустѣмъ 1000 мор. хочь може лучшои и нероздробленои рôлѣ заклясовано до VI клясы и обчислено на тôй пôдставѣ „чистый дохôдъ“ (ôтъ одного морга VI. кл. по 70 кр.) на 700 зр. Щожь се значитъ, аргументує комуникатъ Gaz. lwow. що у васъ записано „чистого догоду“ 1800 зр., а у п. Д. А-ча 700 зр., — чистый дохôдъ сежь не то саме що податокъ и тôлько простачки можутъ щось такого думати; вы не будете платити такого великого податку а п. А-ичь заплатитъ бôльше якъ вы, бо ôнъ муситъ платити еще и за млынъ и за гуральню и за корчму и т. д. На щожь тутъ реклямувати?!

Ôтъ выборцѣвъ повѣту яворôвского одержали мы слѣдуюче письмо:

До Выс. Президіи ц. к. Намѣстництва и до п. ц. к. Старосты въ Яворовѣ!

Звычайно кождй выборы до сойму и до рады державнои ôтбуваются въ Яворовѣ въ комнатахъ рады повѣтовои. Понеже рада повѣтова въ Яворовѣ мѣстится на повересѣ, где заходити треба черезъ вузкй сѣни, по вузкихъ, крутыхъ, невыгôдныхъ сходахъ; понеже убикація тои рады повѣтовои складаєся зъ кôлькохъ (тѣсныхъ) комнатъ, черезъ котрй при кождыхъ выборахъ треба переходити якъ черезъ пекло, посередъ безчисленныхъ агитаторôвъ, котрй тамъ знаходитися не повинній, а однако знаходятся, — нѣмъ приступится до стола, при котрôмъ засѣдає комисія; понеже рада повѣтова сусѣдує съ приватными мешканями, именно черезъ дверѣ, черезъ стѣну, котрй при кождыхъ выборахъ перемѣняются въ корчму, въ котрôй горѣвкою, пивомъ, цигарами, ковбасами и т. п. и грôшми купуются голосы; понеже тамъ до тыхъ мешкань передъ голосованьемъ кождого выборця-селянина тягнутъ на піяньство, на намову, на перекупство, а скоро тому всему котрый опреся и не хоче свого голосу приречи польскому кандидатови, то его за дверѣ зъ ôттамъ вытручаютъ, нерѣдко по сходахъ трунутъ на дôлъ и набютъ, а жандармъ не разъ еще кольбою поправитъ; понеже селянъ-выборцѣвъ, о котрыхъ знаютъ, що за рускимъ кандидатомъ голосовати будутъ, навѣть до мѣстця выбору або совсѣмъ не припускаютъ, або жандармъ стоячій на долѣ при входѣ до дому, або другій стоячій при входѣ до рады повѣтовои каже собѣ показати карту легитимаційну, и ледво выборець тую карту зъ за пазухи добуде, за жандармскими плечми стоячій польскій агитаторъ, скоро тôлько удасться, карту легитимаційну выдирає зъ рукъ, и самъ съ нею стає передъ комисією и голосує; понеже въ комнатахъ рады повѣтовои передъ розпочатьемъ выборôвъ и пôдчасъ ихъ треваня множество громадится людій рôжного сорта, не-выборцѣвъ, въ цѣли агитаціи за польскимъ кандидатомъ; понеже тіи люде, не-выборцѣ, численностію своєю рѣшаютъ выбôръ комисіи выборчои, бо або самй приступаютъ на сторону тои партіи, для котрои агитуютъ, або навѣть по двѣ руки въ користь тои партіи въ гору пôднесятъ; понеже въ радѣ повѣтовôй въ Яворовѣ при кождыхъ выборахъ таке множество злоупотребленій и противозаконностій поповняється, що ихъ всѣхъ списати годѣ: протоє просимо, щобы Высока Президія ц. к. Намѣстництва во Львовѣ и п. ц. к. Староста въ Яворовѣ, принявши все высше сказане до ласкавои вѣдомости, для переведеня предстоячого выбору посла до рады державнои на дни 17 л. марта с. р. до того дѣла назначило конечно комнаты самого ц. к. староства. Тамъ хоть може така велика череда непокликаныхъ агитаторôвъ съ грôшми и безъ грошій не буде мала приступу, и жандармы заховаются може легальнѣйше, якъ то при давнѣйшихъ выборахъ въ радѣ повѣтовôй бувало.

Впрочѣмъ всякй, покликанй и непокликанй агитаторы дали собѣ уже у насъ духа при правыборахъ.

Въ Яворовѣ, дня 7 л. марта 1881.

Рускй выборцѣ при давнѣйшихъ выборахъ и до слѣдуючого выбору.

Непокоящй вѣдомости.

Politische Correspondenz довѣдуєся, що краєва рада школьна мала спостерегчи въ галицкихъ школахъ щоразъ бôльше взростаюче ворогованье межи рускими а польскими учениками галицкихъ школъ и зъ тои причины выслала на комисію зъ свого лона инспектора, котрый бы выслѣдивъ правдивый станъ рѣчи. Дотычащій инспекторъ по укôнченôй объѣздцѣ мавъ предложити въ тôй справѣ своє справозданье, надъ котрымъ теперь застановляєся краєва рада школьна, щобы обдумати дальшй средства (weitere Massregeln) для усмиреня Русинôвъ. Deutsche Ztg. подаючи тую вѣдомôсть Pol. Cor.

додає зъ своєи стороны увагу, що тутъ ходитъ о цѣлковите пригнетенье рускаго елементу на поли школьництва такъ само, якъ се вже зроблено на поли политично-державнôмъ. Першою мѣрою „усмиреня Русинôвъ“ мав бути *розвязанье рускои комисіи для укладаня школьныхъ книжокъ рускихъ*, що вже, пôсля вѣдомостій въ Вѣдни, мала порѣшити краєва рада школьна! Якій дальшій мѣры маютъ єще бути предпринятій въ тôйже цѣли — доси незвѣстно. Має тôлько заноситись на тое, щобы противъ Русинôвъ „mit aller Strenge vorzugehen“. До тыхже вѣстій прилучаются еще дальшій, вже выходячій поза школьництво, а именно будьтобы Є. Е. гр. Намѣстникъ призвавши до себе трехъ старостôвъ повѣтôвъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ поручивъ тымже якъ найусерднѣйше попирати и переводити кандидатуру п. Д. Абрагамовича яко „кандидата rządowego“. Тôй послѣднôй вѣдомости совсѣмъ не хочемо дати вѣры, мимо категоричности, съ якою ви розсѣяно, бо есьмо твердо увѣренй о безпартійности и строгôй легальности Єго Екс. гр. Намѣстника. Понеже однакожь вѣсть повтаряєся съ представленьемъ такихъ спеціяльностій, котрй переходятъ границѣ звычайнои инвенціи поговôрокъ, именно будьтобы одному заступникови старосты навѣть выразно сказано, що „teraz masz pan sposobność okazać, czyli Pan chcesz służyć teraźniejszemu rządowi“ (черезъ попиранье кандидатуры п. Д. А-ча), — то думаємо, що тымъ прислужимося загальному успокоєню якъ и повазѣ нашихъ краєвыхъ сферъ, єсли демаскуючи такій вѣсти, попросимо нашій краєвій правительственній сферы, щобы тымъ вѣстямъ такъ урядово въ достовѣрный способôъ заперечено, якъ и дотычащій инструкціи въ направленю тымъ вѣстямъ противнôмъ кому слѣдує выдано, тымъ бôльше, що дотеперѣшне поступованье гдеякихъ органôвъ въ гдекотрыхъ селахъ може подати що найменше позôръ правды тымъ, якъ хочемо вѣрити неправдивымъ вѣстямъ.

Щожь до самои кр. рады школьнои, то позволимо собѣ спытати Вєч. заступника нашого ординаріяту, чи єму що вѣдомо о проскрипційныхъ замѣрахъ противъ рускои народности, о замѣреню розвязаня рускои комисіи школьнои и що думає ôнъ здѣлати въ тôй такъ многоважнôй справѣ? Позволимо собѣ дальше звернути увагу Єго Екс. президента кр. Рады школьнои, що зъ рускои стороны никто не вызыває до ворогованя противъ польского народа, тымъ часомъ коли польскій дневники, якъ отъ пр. доказує до крайности скверна и обурююча допись зъ Коломыѣ умѣщена въ Nr. 58 „Dziennika pol.“, не перестаютъ пôдобурювати противъ рускои народности яко такои и що авторами тыхъ пашквилѣвъ суть по части навѣть учителѣ-Поляки. Русины до крайности обуренй такими объявами и занепокоєнй вѣстями безвзгляднои проскрипціи рускои народности, маютъ повне право жадати скорого и позитивного поясненя зъ компетентнои стороны..

ДОПИСЬ.

Зъ надъ Бога. (*Въ справѣ реклямацій.*) Не пишу о численныхъ и грубыхъ ошибкахъ, якими новій аркушѣ грунтовій переповненй, — якъ н. пр. що имена поперекручованй, парцелѣ поперекидованй, высокôсть податку зле обчислена и то до того степени, що одному господареви въ селѣ П. мѣсто 15 зр. 29 кр. наложено 25 зр. 72 кр., бо все тое дасться черезъ реклямацію направити пôсля способôвъ поданыхъ въ книжочцѣ Тарана „Новый податокъ грунтовый“.

Хочуôтъ себе подати пôдъ розвагу нашимъ землякамъ двѣ власній уваги.

1. Ошацованье доходôвъ зъ церковныхъ грунтôвъ въ селахъ дочерныхъ, ôтдаленыхъ ôтъ помешканя священика о пôвъ милѣ або и о цѣлу милю на рôвнôй высокости съ доходами сусѣдныхъ селянскихъ грунтôвъ єсть для духовеньства дуже несправедливе, позаякъ газдôвство на тыхъ грунтахъ не добре поплачує, а вынаймити ихъ такожь тяжко, бо нема на нихъ будынкôвъ. Половину дотаціи рускихъ священикôвъ становлятъ власне такій парцелѣ въ дочерныхъ селахъ, за котрй прійдеся надмѣрно высокій податокъ платити. Ктожь має тутъ реклямувати? Устава о тôмъ ничь не споминає, она не знає жадныхъ выняткôвъ, але чи бы не годилося, щобы обѣ Всеч. Консисторіи ôтнеслися, куды належитъ, щобы появилася и дотычаща додаткова устава? Рѣчь то тымъ важнѣйша, що при новôй регуляціи приходôвъ правительство постягає мѣстцевости далеко ôтъ себе ôтдаленй въ одно, а податки обчисленй пôсля теперѣшнои системы зайдутъ высоко въ гору.

2. Чи не моглобы тов. „Просвѣта“ выготовити на всѣ выпадки реклямаціи друкованй рускій блянкеты, котрй бы прійшло легко партіямъ заповнити. Малобы тое подвôйну цѣль, т. є. що люде не засыплялибы реклямацій, бо маючи блянкетъ передъ собою пôзналибы, що то робота не такъ тяжка, а по друге вплывалибы тй реклямаціи по конечности въ языцѣ рускôмъ, бо въ тôмъ языцѣ и блянкеты булибы друкованй.

(Уваги до повышои дописи замѣстимо въ слѣдуючихъ числахъ. — *Редакція.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Уступленье гр. Коронини.*) Якъ вже въ новинкахъ „Дѣла“ було донесено, дотеперѣшный президентъ палаты послôвъ гр. Коронини резигнувавъ минувшои пятницѣ зъ достоиньства президентуры и члена палаты послôвъ. Передъ тымъ несподѣваным фактомъ всѣ пытаня внутрѣшнои политики въ австрійскôмъ парляментѣ зôйшли на кôлька днѣвъ на задный плянъ, а всѣ газеты рôжныхъ партій якъ найобширнѣйше обговорювали мотивы и наслѣдства резигнаціи гр. Коронини. Уступивъ ôнъ зъ своєи власнои иниціятивы. Въ письмѣ до першого вицепрезидента палаты дра Смольки вызнає отвôрто гр. Коронини, що на крѣсло президіяльне въ палатѣ послôвъ вынесло єго довѣріе цѣлои палаты; теперь же, коли послѣднй выпадки єго пересвѣдчили, що не посѣдає повного довѣрія, не може довше на своємъ становищи стояти. Але понеже устава не позволяє єму зложеня удѣленого достоиньства, то ôнъ муситъ такожь зложити мандатъ посольскій. Ôтчитане заявленье гр. Коронини зробило въ цѣлôй палатѣ такъ на правици якъ и лѣвици велике враженье. Головною причиною уступленя гр. Коронини було єго заявленье при Линбахеровôмъ проєктѣ. Президентъ палаты, якъ звѣстно, мавъ порѣшити, чи законъ Линбахера о зниженю примусовои науки школьнои нарушає основній законы а въ наслѣдство того, чи палата рѣшає єго двома третинами голосôвъ, — чи не нарушає, въ котрôмъ то случаю, палата рѣшає простою бôльшостію. Гр. Коронини высказався по справедливости за другимъ поглядомъ, некористнымъ вѣрноконституційнымъ. Ôтъ того часу вѣрноконституційна праса почала называти гр. Коронини, колишного товариша Гербста и Шмерлинга, ренегатомъ а въ палатѣ лѣвиця почала мѣшатись въ єго урядованье и закидати єму несовѣстне поступованье. Такъ сталось вô второкъ минувшого тыждня, коли президентъ по замкненю вôвтôркового засѣданя заповѣвъ слѣдуюче на пятницю, централисты добачили въ тôмъ маневръ въ користь автономистамъ, щобы тій бôльше мали часу приєднати тирольскихъ послôвъ (фракцію Джіованелли) до голосованя за переходомъ до спеціяльнои дебаты надъ проєктомъ реформы податку домового. Всѣ вѣденьскій газеты кромѣ однои Neue freie Presse неутѣшно глядятъ на резигнацію гр. Коронини и чи то выразно чи на здогадъ даютъ пôзнати лѣвици, а именно др. Гербстови, котрый особливо на згаданôмъ вôвторковôмъ засѣданю выступивъ противъ президента, що єи запальчивôсть въ своєй нерозвазѣ посувалась за далеко и що зъ уступленя гр. Коронини для лѣвицѣ добра не выйде, бо все таки президентомъ буде выбраный рѣшучій автономистъ, котрый вже совсѣмъ буде безвзгляднымъ для централистôвъ. Одна, якъ сказано, Neue freie Presse, занадто радо приняла уступленье гр. Коронини, ôтмовляючи єму и здôбности и енергіи и высказуючи просто такій поглядъ, що таки лучше мати дѣло съ ворогомъ, якъ съ перевертнемъ.

На понедѣлковôмъ засѣданю сего тыждня выбраный президентомъ палаты бôльшостію голосôвъ, др Смолька, дотеперѣшный першій вицепрезидентъ. Дръ Рехбаверъ, кандидатъ централистичный, оставъ въ меншости.

(*Палата послôвъ.*) 120-те засѣданье палаты послôвъ ôтбулось въ пятницю, дня 11 марта и тревало шѣсть годинъ. На тôмъ засѣданю президентъ гр. Коронини складає письменно свою резигнацію. Зъ порядку дневного приступлено до дальшои дебаты надъ проєктомъ реформы податку домового. За переходомъ до спеціяльнои дебаты надъ тымъ проєктомъ промовляли гр. Монти (Дальматинець) и Линбахеръ, а по нихъ забравъ голосъ министеръ скарбу, дръ Дунаєвскій. На вступѣ своси довшои бесѣды подавъ исторію дотеперѣшныхъ змаганъ въ области уставодавства взглядомъ домового податку и сказавъ, що теперѣшный проєктъ закона дасться оправдати тымъ, що оподаткованье будынкôвъ треба по можности зрôвнати съ оподаткованьемъ грунтовымъ (маючимъ перевестись), щобы тымъ способомъ и задосыть учинити справедливости и щобы для скарбу державного придбати дуже пожаданого прибôльшеня доходôвъ. На закиды централистôвъ, длячого правительство не предложило рôвночасно съ проєктомъ реформы податку домового такожь проєкта закона о податку доходовôмъ, ôтповѣдає дръ Дунаєвскій, що по перше за свого короткого урядованя не мавъ єще часу проєктъ закона податку доходового выпрацювати а по друге, практика парляментарна за послѣдныхъ 12 лѣтъ поучила, що законы скорше и успѣшнѣйше ухвалюєся поодиноко, одинъ по другôмъ, якъ наразъ. Гармонія же межи поодинокими законами дасться такъ само добре установити ex post, якъ a priori. Друга половина бесѣды министра скарбу мала харахтеръ личнои полемики съ централистами. Дръ Дунаєвскій препоручає палатѣ переходъ до спеціяльнои дебаты. По тôмъ замкнено генеральну дебату. Промовляли єще за спеціяльною дискусією дръ Грайтеръ (Тирольчикъ) а противъ спеціяльнои дискусіи генеральный бесѣдникъ дръ Витманъ (Трієстенець). По послѣдньомъ словѣ справоздателя гр. Войцеха Дѣдушицкого и по кôлькохъ формальныхъ спростованяхъ приступлено на внесенье дра Зиса до именного голосованя. Переходъ до спеціяльнои дебаты принято 175 голосами противъ 160. Тирольскій послы голосували за спеціяльною дискусією и тымъ способомъ автономисты одержали побѣду, котра зъ початку минувшого тыждня була єще зъ причины нерѣшимости тирольскихъ послôвъ заквестіонована.

(*Палата панôвъ.*) Дня 8 марта ôтбулось 32 засѣданье палаты панôвъ. На порядку дневнôмъ справозданье комисіи для податку грунтового дотычаче змѣны речинцѣвъ для поступованя реклямаційного. Въ генеральнôй дебатѣ забравъ першій голосъ мин. дръ Дунаєвскій поручаючи палатѣ приняти въ цѣлости дотычну ухвалу палаты послôвъ. Въ спеціяльнôй дебатѣ палата приняла всѣ 5 артикулôвъ въ формѣ ухваленôй палатою послôвъ. Се въ минувшôмъ тыждни друга побѣда правицѣ въ палатѣ панôвъ, бо першій разъ побѣда правицѣ показалась въ день передъ тымъ при принятю внесеня кн. Сапѣги.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Нѣмецкій парляментъ радивъ минувшого тыждня надъ предложеньемъ правительственнымъ а взглядно кн. Бисмарка о змѣнѣ чотырехъ артикулôвъ державнои конституціи, а именно о продовженю періоду ухвалюваня буджету державного и періоду законодательного. Канцлерови головно ишло о буджетъ, щобы ôнъ не ухвалювався, якъ дотеперь, що року, але що другій рôкъ на два лѣта напередъ. Тымъ чиномъ задумавъ кн. Бисмаркъ зновъ окроити власть парляменту. Въ борбѣ тôй кн. Бисмаркъ въ першôй инстанціи, въ парляментѣ, ôтнесъ побѣду. Парляментъ ухваливъ бôльшостію, ôтослати предложенье до комисіи. До побѣды кн. канцлеря причинилась коалиція консерватистôвъ съ католицкимъ центрумъ. Дальша судьба предложеня зависитъ теперь именно ôтъ кн. Бисмарка, якъ ôнъ узнасть и чимъ ôтвдячитъ помôчь оказану єму черезъ центрумъ консерватистôвъ. Пос. Виндтгорстъ, провôдникъ католицкого центра при дебатѣ дня 9 марта давъ недвозначно зрозумѣти правительству, що голосы центра, за змѣною конституціи муситъ правительство окупити концесіями въ церковно-политичныхъ пытаняхъ Ôтношеня однакожь въ нѣмецкôмъ парляментѣ стались въ послѣдныхъ часахъ такъ непевній, що загально предсказуютъ єго недалеке розвязанье.

Франція. Въ Франціи єсть теперь квестія выборôвъ до парляменту черезъ скрутинію листъ (Listen-Scrutinium) на порядку дневнôмъ. Внесенье тое зъ инспираціи Гамбеты внѣсъ посолъ Барду. Становище поодинокихъ вплывовыхъ личностій и партій взглядомъ внесеня Барду, вже выяснилось. Гамбета єсть за выборами листами. Министеръ-президентъ Ферри єсть противный такому способови выборôвъ. Гамбета стараєсь президента республики, Греви, позыскати на свою сторону и колибъ єму тое удалось, то реформа выборча далабыся пересадити тôлько коштомъ змѣны въ кабинетѣ. Але все таки нема доси позору, щобы президентъ Греви мавъ опустити партію Ферриого. Конверзація, яку мавъ Греви съ Гамбетою, не довела до ніякого порозумѣня, а радше непорозумѣнье въ тôмъ взглядѣ выявила свѣтови въ майже офиціяльнôй формѣ.

Найновѣйшій однакожь вѣдомости зъ Парижа представляютъ справу вже въ лагôднѣйшôмъ свѣтлѣ. Жиль Ферри, котрый бувъ зразу рѣшучимъ противникомъ внесеня Барду, теперь помякъ и на засѣданю комисіи для того внесеня заявивъ, що министерство зъ выбору листами не буде робити квестіи габинетовои. Гамбета хотяй стараєсь всѣми силами, щобы внесенье Барду перейшло, то однакожь не думає уважати єго пытаньемъ принципіяльнымъ. Дебата въ парляментѣ надъ тымъ внесеньемъ вѣроятно зачнесь ажь по великодни.

Англія. Ôтъ часу принятя въ англійскôмъ парляментѣ внесеня Гладстона, щобы президентъ палаты мавъ право ôтобрати голосъ бесѣдникови, иде робота парляменту значно спокôйнѣйше. Примусовый биль для Ирляндіи одержавъ вже правосильность и на єго пôдставѣ арештовано вже на зеленôмъ островѣ заразъ въ першихъ дняхъ кôлькадесять предводителѣвъ и значнѣйшихъ дѣятелѣвъ ирляндскои аграрійнои лиги и обвинено ихъ о здраду стану.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ санкцію сеймомъ ухваленому законови що до змѣни §. 34 закона краєвого зъ 30 грудня 1875 о знесеню права пропинаціи. При слѣдствахъ въ справахъ пропинаційного права вышинку будутъ покликуванй заприсяженй свѣдки, а сторонамъ має доручатися засудъ въ згаданыхъ справахъ.

— Непощадна смерть выдерла намъ дня 9 л. марця с. р. одного зъ найщирѣйшихъ нашихъ патріотôвъ. **о. Тита Яворовского,** священика и учителя въ Покрôвцяхъ дек. стрыйского. Покôйный родився въ 1844 роцѣ, а святився въ 1869 роцѣ. Бувъ ôнъ цѣле своє житье трудящимъ, тихимъ и совѣстнымъ працёвникомъ для добра нашого народа. Була то душа золота, желѣзнои волѣ и характеру. Мимо того, що умѣщеный бувъ въ дуже нужденнôй мѣстцевости и терпѣвъ недостатокъ, неустававъ ôнъ въ своємъ дѣланю яко правдивый патріотъ. Покôйный лишивъ вдову и 4 сирôтъ дрôбненькихъ въ нужденнôмъ станѣ. Похороны єго ôтбулися дня 11 л. марця с. р. при участи 12 священикôвъ. Земля нехай буде єму пером и вѣчна єму память!

— **Смерть царя Александра II.** Дня 1 (13) с. м. удався царь до войсковои уѣзджальнѣ, где приглядався маневрамъ войска. О годинѣ $1\frac{1}{2}$ по полудни опустивъ уѣзджальню, вертаючи до зимового двôрця, въ товариствѣ помôчника петербурского полицмайстра Дворецкого, окруженый ескортою козакôвъ. За царемъ ѣхавъ В. князь Михаилъ, котрый вертавъ такожь зъ уѣзджальнѣ. О год. $1\frac{3}{4}$ переѣзджали царскій санки попри каналъ Єкатериньскій коло парку палаты В. князя Михаила. На дорозѣ змѣтало кôлькохъ людій въ робôтничôмъ одѣню снѣгъ. Коли царь зближився, кинувъ одинъ зъ нихъ одну бомбу пôдъ царскій санѣ. Бомба розпрыслася и ранила двохъ козакôвъ. Царь выскочивъ перестрашеный и блѣдый зъ саній и дрожачимъ голосомъ спытавъ: „Никто не раненый?“ Але въ тôй хвили передъ ногами царя упала друга бомба и експльодувала, розшарпавши цареви ноги, такъ що ледво на тонкихъ шкôркахъ трималися съ горѣшными частями, такожь долѣшну часть тулова, и зранивши лице. Кровь трыснула докола — царь упавъ на землю. До смертельно раненого царя прибули сейчасъ В. князь Михаилъ, помôчникъ полицмайстра Дворецкій и другй окружаючій особы, зложили єго на санѣ Дворецкого и ôтвезли до царскои палаты. Пôдчасъ ѣзды царь утративъ зъ страшного болю притомнôсть, котрои не ôтзыскавъ вже до смерти. Въ палатѣ обступили окровавленого царя генералы и ôтнесли єго до єго габинету. Тутъ запанувавъ страшный неспокôй. Около царя станула нѣма старшина. Лѣкарѣ взялися до ампутованя нôгъ. Подано цареви св. Тайны. Ратунку не було вже. О годинѣ 3 мин. 35 по полудни наступила смерть царя Александра II. О годинѣ 4 выйшовъ зъ палаты царскій Flügel-адъютантъ и звѣстивъ численно зôбраному народови смерть царя. Глубока тишина залягла докола и тôлько звукъ дзвона царского храма роздиравъ филѣ воздушній. Нарôдъ ôткрывъ голову и перекрестився. На мѣстѣ позамыкано вечеромъ всѣ шинковнѣ и реставраціи. Новый царь Александеръ III выдавъ манифестъ, взываючи всѣхъ своихъ пôдданыхъ до зложеня присяги на вѣрнôсть собѣ и престолонаслѣдникови Миколаєви Александровичеви. Зъ рôжныхъ державъ надôйшли до царскои родины письма кондоленційній. Въ всѣхъ церквахъ ôтправлено добровôльно богослуженье. Новому цареви зложили присягу на вѣрнôсть вся царска родина, власти цивильній и войско. Кромѣ царя згинуло еще кôлька людій, а кôлька єсть раненыхъ. Другій выбухъ бомбы бувъ такъ сильный, що той, котрый єи кинувъ, упавъ непритомный на землю, а на противнôй сторонѣ

каналу высадило ôкна. Двохъ справцѣвъ замаху злапано; одинъ зъ нихъ называеся Руссаковъ, числитъ 21 лѣтъ и есть студентомъ академіи гôрничои; другій справця есть такожь молодый чоловѣкъ. Кажутъ, що одного убійцю розтяла стражь царска на мѣстци. День передъ катастрофою одержавъ вже царь листъ, загрожуючій ему смертію.

— **Дръ Андрей Моровскій**, довголѣтный професоръ рускои гимназіи, а придѣленый лише ôтъ трехъ лѣтъ до нѣмецкои гимназіи во Львовѣ, упокоився дня 1 (13) с. м. Покôйный бувъ родомъ зъ Познаня.

— **Львôвскій трамвай** зачавъ ôтъ нынѣ курсувати вже на дорозѣ ôтъ пляцу Голуховского до жовкôвскои рогатки.

— **Вѣно княжны Стефаніи** має бути дуже богате. Одна хустка коронкова стоитъ 11.000 франкôвъ, а пара простиралъ 7.000 фр.

— **Пôдъ Маріямполемъ** коло Станиславова вода дуже взмагасся, а нагромадженый лѣдъ стоитъ на мѣстци. Для парового млына Кальмуса и людій въ нѣмъ працюючихъ грозитъ небезпеченьство, такъ якъ приступъ тамъ неможливый. Пріѣхавъ тамъ урядникъ техничный и жандармерія.

— **Нова читальня** завязалась сего року въ Ветлинѣ коло Ярославля. До сеи поры вписалось вже 42 членôвъ, котрѝ дуже пильно читаютъ рускѝ газеты и книжки.

— **Читальня въ Николаєвѣ** уконституовалася дня 1 (13) с. м. въ той способôъ, що до Выдѣлу выбрано слѣдуючихъ членôвъ: Іосифа Палидовича яко голову, Ивана Максимовича яко заступника головы, И. Максимовича яко секретаря, Михайла Петрица яко касіера и Михайла Повалечика яко бібліотекаря.

— **Рôчнѝ загальнѝ зборы** филіи товариства „Просвѣта“ въ Станиславовѣ а заразомъ и выклады ôтбудутся дня 20 л. с. м. о годинѣ 4 пополудни въ готелю Каминьского, на котрѝ Выдѣлъ всѣхъ членôвъ запрошуе. Порядокъ дневный загальныхъ зборôвъ звычайный. Зъ 2 выкладôвъ буде одинъ „о реклямаціяхъ въ справѣ нового податку грунтового“.

Ôтъ Выдѣлу филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ, дня 4 (16) марця 1881.

Евгеній Желехôвскій, голова. *Остапъ Левицкій*, секретарь.

— Дня 5 (17) с. м. о 11-тôй год. передъ полуднемъ ôтбудутся **загальнѝ рôчнѝ зборы членôвъ филіи товариства „им. Качковского“** въ сали театральнôй въ Станиславовѣ, на котрѝ запрошуеся ВП. членôвъ товариства. Порядокъ дневный: 1) справозданье секретаря зъ цѣлорôчнои дѣятельности Выдѣлу; 2) выбôръ нового Выдѣлу; 3) внесеня уступаючого Выдѣлу; 4) внесеня поодинокихъ членôвъ; 5) зложенье членьскихъ вкладокъ; 6) поясненье реклямацій дотычно податку; 7) ôтчитъ господарскій.

Ôтъ Выдѣлу филіи тов. „им. Качковского“ въ Станиславовѣ, дня 26 лютого (10 марця) 1881.

Ю. Малецкій, предсѣдатель. *И. Мыдловскій*, секретарь.

— **Въ Стриганцяхъ** въ повѣтѣ товмацкôмъ черезъ неосторожнôсть при лупаню каменя засунувся каменоломъ и засыпавъ 7 людій, котрѝ тымъ способомъ знайшли смерть.

— **Руске аматорске товариство драматичне въ Коломыѣ** дало дня 1 (13) с. м. 16-те зъ ряду представленье театральне, на котрôмъ ôтограно мельодраму И. Гушалевича *„Пôдгôряне“*. Хотяй спѣвы много трудностій въ тôй штуцѣ справляютъ панамъ аматорамъ, все таки що до музикальнои части ôтповѣли они въ загалѣ своѣй задачи. Игра сценична була дуже удачна. Що до характеристики мусимъ зауважати, що мати Олѣ була за молода, а ворожка сельска за стрôйна, що не згаджуеся съ мыслію автора. Публичности було якъ на непогоду досыть.

— **Шестѝ загальнѝ зборы членôвъ товариства задаткового** въ Коломыѣ ôтбудутся дня 15 (27) с. м. о год. 4 по полудни въ сали касина Ресурсы (въ ратуши на 2 поверсѣ), на котрѝ Выдѣлъ товариства запрошуе всѣхъ ВП. членôвъ, такъ мѣстцевыхъ якъ и зъ окрестности. Порядокъ дневный: 1) справозданье дирекціи зъ розпоряджуваня фондами за рôкъ 1880; 2) подѣлъ зыскôвъ и удѣленье абсолюторіи для дирекціи; 3) выбôръ трехъ членôвъ до рады завѣдательнои и одного заступника; 4) внесеня поодинокихъ членôвъ.

— **Коломыйска гимназія** стоитъ якоюсь страшною марою передъ очима польскихъ дневникôвъ и ихъ славетныхъ кореспондентôвъ. Не досыть, що въ Gaz. Narod. появилась звѣстна ложна денунціяція, але и въ 58 ч-ѣ „Dziennik-a Polsk-ого“ находимъ подôбну кореспонденцію, безъ сомнѣня того самого автора. Кореспондентъ тѣшится, що визита инспектора школьного помогла, бо директоръ коломыйскои гимназіи въ присутствію проф. В. и Ц. выпытувався ученикôвъ, чи котрый зъ професорôвъ не выкладавъ часомъ по руски або не говоривъ съ якимъ ученикомъ рускимъ языкомъ. „Розумѣеся, — каже кореспондентъ Dzien. Pol. — що ученики не дали потверджаючои ôтповѣди, бо tak daleko nie doszło jeszcze, aby apostołowie ci mieli wykładać po rusku“ — и певно rozmawiać po rusku, божь и се видно въ очахъ кореспондента страшна zbrodnia! Та щожь, коли „młodzież gimnazyalna prawie nawskróś jest zrusiniałą (має бути отже spolszczoną!), broszurki bowiem nie przestają kursować“ — съ обуреньемъ кличе кореспондентъ. Огже вы думаете, ласкавый пане, що молодежи гимназіяльнôй не вôльно бути zrusiniałą, не вôльно говорити рôднымъ языкомъ, не вôльно читати рускихъ книжокъ? То вже не фанатизмъ, але плыткôсть понятія, на яку годѣ здобутись звычайному чоловѣкови. Навѣтъ така невинна рѣчь, якъ р у с к і й аматорскій театръ — то „dzieło zbawienia“ для Русинôвъ, отже не повиненъ существовати въ Коломыѣ; а ôнъ вправдѣ „zamilkł“ на якійсь часъ, „lecz zdaje się (niestety!) nie na długo“.... Въ кôнци однакъ вылазитъ шило зъ мѣшка и денунціяторска жилка кореспондента не може утихомиритись, бо ôнъ радбы, щобы и слѣдъ загинувъ по учителяхъ-Русинахъ въ Коломыѣ: заступця директора заховуеся нѣбы то неутрально, „chodzi mu bowiem o otrzymanie dyrektury“, а дальше каже що nie wiem, czy pomoże co (с. е щобы молодѣжь не була zrusiniałą) przeniesienie bohatera-profesora nocy 2 lutego“, що казавъ грати коломыйку. Чижь не припôмненье се отвѣтнымъ властямъ, щобъ гетъ переносили учителѣвъ-Русинôвъ, щобы, Боже борони, не давати молодежи способности говорити по руски, читати рускихъ книжокъ! Коли розсудни Поляки погорджуютъ такими нечестными средствами клеветы, то мы мусимо лише сожалѣти надъ такимъ ненормальнымъ душевнымъ станомъ коломыйского кореспондента.

— (*Р.*) **Святкованье памяти XX роковинъ смерти Т. Шевченка.** Еще тамтого року завязався на университетѣ львôвскôмъ *„литературно-историчный кружокъ“* Русинôвъ-академикôвъ. Задачію сего кружка есть давати ôтчиты зъ литературы и исторіи рускои. Предсѣдателемъ кружка на сей рôкъ выбраный тов Корн. Заклиньскій, сл. фильософіи. Кружокъ держитъ свои засѣданя кождои недѣлѣ о год. 3 по полудни на университетѣ. На кождый разъ призначеный якійсь ôтчитъ одного зъ членôвъ кружка, по чѣмъ слѣдуе критика надъ тою працію и дискусія. Якъ съ того видно, задача сего кружка велика и важна. На нѣмъ бо працюютъ спôльно всѣ члены на нивѣ рôднои словесности и исторіи и заохочуются взаимно до працѣ на тôмъ поли. Тутъ належитъ выразити дѣйстну признательнôсть предсѣдателеви сего кружка, котрый щиро занявся вложенымъ на него обовязкомъ. — Послѣдне засѣданье кружка посвячено выключно памяти смерти Шевченка. Предсѣдатель ôткрывъ засѣданье промовою до численно згромадженыхъ членôвъ, заявляючи, що нынѣшне засѣданье думае почтити намять XX роковинъ смерти нашого великого поета и завôзвавъ присутствуючихъ обходити тое засѣданье бôльше поважно, торжественно. По тôй промовѣ слѣдовавъ ôтчитъ тов. И. Борысевича, слух. фильософіи: *„Критично-естетичный розбôръ Неофитôвъ“*. Згромаженѝ члены приняли сей ôтчитъ живыми оплесками и съ якъ найбôльшимъ задоволеньемъ. Опôсля деклямовавъ тов. Я. Романчукъ, слух. фильософіи, послѣдну передсмертну *Думу* Т. Шевченка *„До Музы“*; такожь и деклямацію принято оплесками. Слѣдовала ôттакъ найкраща часть програмы а заразомъ и послѣдна. Се бувъ ôтчитъ совсѣмъ оригинальный самогожь предсѣдателя: *„Шевченко о Богданѣ Хмельницкôмъ и его наслѣдникахъ“*. Авторъ высказавъ, що поетъ дорѣкае Хмельницкому за его тяжкѝ грѣхи противъ матери Украины. Яко историкъ довѣвъ прелегентъ, чи мавъ Шевченко пôдставу дорѣкати Богданови, „нерозумному сынови, що занапастивъ матѣрь Украину“. Такѝ самѝ гадки мавъ Шевченко и що до наслѣдникôвъ Богдана. Тôлько одного Дорошенка уважае поетъ добрымъ сыномъ для своеи матери. Збôръ подяковавъ прелегентови довгими оплесками за той хорошо обробленый тематъ. Ôтчитъ сей позôстане довго въ памяти тыхъ, котрѝ его чули. Для бôльшои торжественности выслухано кожду часть програмы безъ всякои критики и дискусіи. Тутъ пригадаемъ еще, що за стараньемъ сегожь кружка посѣщено минувшого року могилу поета Шашкевича и що сей кружокъ першій подавъ гадку поставити памятникъ незабутному поетови нашого ôтродженя въ Галичинѣ.

— **По Т. Г. Шевченку** ôтбулася дня 2 (14) с. м. въ софійскôмъ соборѣ въ Кіевѣ поминальна панахида въ XX роковины его смерти.

— **Народна школа им. Т. Г. Шевченка** має устроитись на волыньскôмъ Подôлю, такъ якъ домагаются того члены рады мѣскои въ Кіевѣ.

— **Ôтчитъ о Т. Шевченку** має ôтбутись на торжественнôмъ засѣданю историчного товариства лѣтописця Нестора въ великôй сали университетскôй въ Кіевѣ.

— **На реставрацію могилы Т. Шевченка** одержали мы ôтъ Всч. о. Володимира Леонтовича зъ Николаева 3 зр. 30 кр., котру то суму зложили на его руки: Вп. Яковъ Качиньскій секретарь 50 кр., Всеч. п-ѣ Лонгина Кречковска жена купця 40 кр., Вп. Николай Голубовичъ учитель 40 кр., Вп. Вавр. Заремба учитель 50 кр., Вп. Левицкій депендентъ нотаріяльный 50 кр., Всеч. п-ѣ Филиппина Л. 1 зр.

— **Зъ пôдъ Ярославля** пишутъ намъ, що въ тамошныхъ окрестностяхъ переведено конскрипцію на велику нашу некористь. Особливо п. Токаржевскій, котрый переводивъ конскрипцію яко делегованый комисарь въ 18 громадахъ, зробивъ тамъ майже всѣхъ Русинôвъ Поляками. Такъ примѣромъ въ селѣ Маковиску, котре числитъ около 1000 душь, позаписувавъ всѣхъ жителѣвъ кромѣ однои родины на польскій языкъ домашный, а коли честный господарь п. Иванъ Сапелякъ поучавъ своихъ вспôвгромадянъ, шобы не давались ловити въ лапку п. Т. и ôтповѣдали ему своимъ рôднымъ языкомъ, тойже озвався: „dajcie no spokój, niech sobie gada po polsku “. Довершивши въ той способôъ конскрипціи въ Маковиску, сказавъ: „bardzo porządnie przeprowadziłem tutaj konskrypcyę, a jeszcze mam 17 gmin; w tych muszę przeprowadzić w ten sam sposób“. И дѣйстно „porządnie“ перепровадивъ ôнъ конскрипцію и въ другихъ селахъ, такъ що 18 чисто рускѝ громады стали на паперѣ польскими! Вправдѣ селяне зъ Моковиска мали удатись до староства съ жалобою противъ несправедливого переведеня конскрипціи, але тамъ сказано имъ; to już przepadło, — a wreszcie, cóż to wam szkodzi; przecie to wszystko jedno“. Таке у насъ сподѣялось, що ажь жаль казати! Одно намъ еще на думцѣ, а именно тое, чому то въ повѣтѣ ярославскôмъ такъ мало правого духа, мало працѣ около нашои народнои справы. Крайный часъ, оглянутись та взятись щиро до дѣла!

— **Голосы о необходимости знесеня заказу малоруского языка** въ Россіи стаются щоразъ загальнѣйшѝ и численнѣйшѝ. Недавно кіевскѝ академики удалися до сенатора Половцева съ запрошеньемъ на вечеръ и при тôй способности почали его просити, щобы выѣднавъ призволенье на устроѣнье малорускихъ концертôвъ и представлень. Сенаторъ прихилився дуже радо до тои просьбы. Кромѣ студентôвъ удались до Половцева съ тою самою справою завѣдуючій комитетъ „общества дневныхъ пріютовъ“ и комитетъ опѣкуючійся при высшихъ женьскихъ курсахъ. Въ тыхъ жаданяхъ не бачитъ просвѣщеный урядникъ — якъ пише „Одесскій Вѣстникъ“ — ничого иншого, якъ тôлько „заявленье конечнои потребы мѣстцевои интелигенціи знесеня заказу що до рôдного языка, рôднои музики и литературы“.

— **Жалоба двôрска** по умершôй королевôй дуньскôй Каролинѣ Амеліи тревати буде 10 днѣвъ, почавши ôтъ 12 л. марця с. р.

— **Казаньскѝ студенты** ôтказалися одноголосно ôтъ 6.000 руб., зôбраныхъ въ ихъ користь на обѣдѣ, данôмъ для генералъ-губернатора Скарятина, усуненого зъ причины рôжныхъ надъужитій зъ посады.

— **Харкôвскій генералъ-губернаторъ кн. Святополкъ Мирскій** прибувъ дня 21 лютого (5 марця) с. р. до Харкова.

— **На користь Бурсы Стрыйскои вплынуло** за часъ ôтъ 1 лат. сѣчня 1881 по день 6 л. марця 180 зр. 45 кр: а именно: 9) Всч. о. И. Бирчакъ зъ Любинець 1 зр. и корець жита; 10) Всч. дек. Л. Шанковскій зъ Дулибъ 2 зр; 11) Всч. п. Северинъ Бѣлявскій зъ Станиславова 1 зр; 12) Всч. п. Ив. Вахнянинъ изъ Стрыя 1 зр; 13) Всч. п. Пржибыловскій изъ Стрыя 1 зр; 14) Всч. п. Вол. Гузаръ изъ Стрыя 1 зр; 15) На руки Всч. о. В. Ружицкого, предсѣдателя, зложили: Хв. Редакція „Слова“ решту жертвъ зôбраныхъ 1880 р. въ сумѣ 19 зр. 37 кр., Ч. Громада Липовицѣ 3 зр. 80 кр., Ч. гром. Луги 1 зр. 42 кр., Ч. гром. Илемье 3 зр. 10 кр., Ч. гром. Ришняты 1 зр. 60 кр. Всч. о. Гин. Малецкій зъ Небылова 5 зр., Свѣтлый Инст. Ставроп. ôтсотки за 1880 р. ôтъ капиталу фундованого Е. И. В. Коссакомъ 30 зр. 47 кр., Всч. п. Янковскій секретарь Рады повѣтовои Долиньскои 10 зр.

(*Дальше буде.*)

— **Выказъ Всеч и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 78) Всч. о. Юзычиньскій Волод. зъ Межирѣча ôтъ брацтва церковного 2 зр., ôтъ себе 1 зр., — разомъ 3 зр.; 79) Всч. о. Губчакъ парохъ и деканъ калускій ôтъ брацтва церк. въ Бабынѣ 2 зр., въ Стузѣнцѣ 1 зр., ôтъ Всч. о. Бобикевича Ант. 1 зр., ôтъ пар. въ Медынѣ 4 зр. 15 кр., ôтъ церк. брацтва въ Медынѣ 4 зр., ôтъ сестриць въ Медынѣ 2 зр., ôтъ Всч. о. Коржиньского 2 зр., ôтъ парохіянъ въ Камени 2 зр., ôтъ церк. брацтва въ Камени 2 зр., ôтъ Всч. о. Шараневича 1 зр., ôтъ парохіянъ калускихъ 8 зр., ôтъ себе 5 зр., — разомъ 34 зр. 15 кр.; 80) Всч. о. Билиньскій Теофиль пар. въ Стрѣлискахъ ôтъ себе и парохіянъ 21 зр.; 81) Громада парохіи Рокитно 2 зр.; 82) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова дек. гусятыньскій складку ôтъ Всч. о. Пирожка Мих. зъ Тудорова 12 зр., ôтъ церков. брацтва въ Тудоровѣ 10 зр., ôтъ Всч. о. Юхновича Игнатія зъ Самолусковець 2 зр., ôтъ Бл. п-ѣ Юхновичь Каролины 2 зр., ôтъ Вп. Садовского Теодора учителя въ Тудоровѣ 1 зр., ôтъ Всч. о. Грыцыны Теодора зъ Городницѣ 4 зр., — разомъ 31 зр.; 83) Всч. о. Партыцкій Іоанъ зъ Торговицѣ вицедеканъ товмацкій ôтъ пар. 4 зр. 60 кр., ôтъ церков. брацтва 2 зр., ôтъ пар. въ Закрѣвчу 2 зр. 15 кр., ôтъ церк. брацтва тамже 2 зр., ôтъ себе 2 зр.,—разомъ 12 зр. 75 кр.; 84) Всч. о. Слюзаръ зъ Дунаева дек. нараѣвскій ôтъ парохіянъ въ Бачевѣ 4 зр., ôтъ парохіянъ въ Бѣлôмъ 2 зр., ôтъ Всч. о. Вакулиньского пароха въ Бѣлôмъ 1 зр., ôтъ парохіянъ въ Бѣлцѣ 4 зр., ôтъ парохіянъ въ Чемеринцяхъ 2 зр., въ Дунаевѣ 4 зр., въ Дусановѣ 2 зр., ôтъ Всч. о. Барановского 1 зр., ôтъ парохіянъ въ Клещôвнѣ 4 зр. 48 кр., въ Стратынѣ 4 зр., въ Стриганцяхъ 2 зр., въ Вишневчику 2 зр., — разомъ 32 зр. 48 кр.

(Надôслане.)

Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи жертвовали: Всеч. о. Ем. Менцѣньскій зъ Новосѣлокъ 1 зр. 20 кр., проф. дръ Савицкій 50 кр., Всеч. о. Ковальскій зъ Спасова 12 зр. — За тѝ щедрѝ дары складае имъ дирекція ц. к. акад. гимназіи прилюдну подяку.

Во Львовѣ, дня 2 (14) марця 1881.—*В. И.*

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До институціи каноничнои завôзванѝ: оо. Д. Щуровскій на Бокôвъ, М. Кордуба на Сошно, Т. Дикій на Мартинôвъ, М. Винницкій на Ушковичи, І. Бѣлоусъ на Бѣлоберезку, Н. Туркевичь на Кореличи, І. Рогужиньскій на Вашкôвцѣ, К. Чепѣль на Кропивникъ и Н. Рожаньскій на Довгу.

Презенту одержали: оо І. Целевичь на Тростянець и А. Гарасевичь на Камѣнну.

Завѣдательства одержали: оо. І. Малиновскій въ Вишневчику, Н. Галущиньскій въ Доброводахъ, І. Щуровскій въ Облазницѣ, І. Маркевичь въ Ожидовѣ, Т. Соболта въ Липовицѣ, А. Левицкій въ Камѣнцѣ великôй, И. Рожанковскій въ Хотини, В. Глиньскій въ Поршни.

Сотрудничества одержали: оо. І. Навроцкій въ Тернополи, Д. Бахталовскій въ Бережанахъ, Ю. Дуткевичь въ Конюхахъ, Г. Чубатый въ Островѣ, Д. Бачиньскій въ Городищи и І. Редкевичь въ Збаражи.

Декретъ похвальный яко катихитъ въ школахъ народныхъ одержавъ о. крыл. І. Кобляньскій въ Коломыѣ.

Отъ испыту конкурсового увôльненый о. Д. Діяковскій зъ Кривого.

Въ пропозицію на парохію Пôдбереже принятѝ: оо. 1) І. Величковскій зъ Чертежа, 2) И. Руденьскій зъ Пужникъ, 3) С. Конопка зъ Волкова — и 13 другихъ священикôвъ; на Гринôвцѣ: оо. 1) І. Кадайскій, 2) М. Гелитовичь, 3) М. Колеса — и 8 другихъ священикôвъ; на Сороки: оо. 1) Л. Любѣнецкій, 2) Н. Пачовскій, 3) М. Царь — и 2 другихъ священикôвъ.

До ординаціи принятѝ: пп. Т. Гутковскій, К. Воєводка, Р. Литвиновичь, А. Лотоцкій, І. Сохоцкій, В. Левицкій, Я. Сохацкій, В. Жилавый, І. Зафіевскій, В. Лукашевичь, Т. Войнаровскій, В. Дзеровичь, І. Куликъ, П. Радикевичь, І. Порайко, Т. Кульчицкій и А. Левицкій.

Всячина.

— **Милосердній воробцѣ.** Вѣдома рѣчь, що воробцѣвъ уважаютъ за найбôльшихъ самолюбôвъ помежи птахами, за простыхъ розбишакôвъ, котрымъ ходитъ лише о наладованье свого жолудка. А предсѣ и они суть милосердными, якъ свѣдчитъ слѣдуючій фактъ. Одинъ натуралистъ въ Берлинѣ спостерѣгъ на дорозѣ громадку воробцѣвъ, а коли приближився, побачивъ, якъ они кормили одного хорого свого товариша. Цѣкаво приглядався натуралистъ тôй сценѣ, ажь поки воробцѣ не розлетѣлись передъ нимъ, оставивши хорого бѣдака на земли.

— **Въ незвычайныхъ лѣтахъ** жіе въ Переяславю старозаконный Овсѣй Срибнеръ, котрый числитъ сто кôльканацять лѣтъ. Передъ 8 роками оженився ôнъ по разъ пятый; дотеперь тѣшится совсѣмъ добрымъ здоровлемъ.

— **Незвычайна причина самоубійства.** Въ Тифлисѣ застрѣлився дня 20 лютого (4 марця) с. р. сотрудникъ газеты „Фаланга“, именемъ Самборскій. Оставивъ ôнъ картку слѣдуючого содержаня: „Забиваю себе тому, що не могу забивати другихъ“.

— **Кôлько то въ Россіи выпиваютъ рôчно горячихъ напоѣвъ?** Газета „Русь“ подає, що въ роцѣ 1876 выпито горячихъ трункôвъ на 323,700.000 рублѣвъ, а въ р. 1879 на 387,600.000 руб. Таку суму заплатила вся людность Россіи за горѣвку 40-градусеву, але понеже по шинкахъ продаєсь горѣвку, котра має звычайно тôлько 28° и 30°, то за домѣшану воду платитъ людность до 10 мілiонôвъ руб. Въ роцѣ 1877 було 128.362 рôжныхъ шинкôвъ, отже на одинъ шинкъ выпадає тысячь вѣдеръ рôчно. Але лихій то шинкъ, котрый рôчно потребує лише тысячь вѣдеръ горѣвки; середный шинкъ продає 5.000, а бôльшій надъ 10.000 вѣдеръ горѣвки.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Впр. о. К. въ Г. Згадана статія буде умѣщена въ слѣдуючôмъ числѣ, такъ якъ до сего числа було вже за пôзно. Чч. на поданій адресы вышлемо. *Всч. И. Л. въ Н.* Жаданыхъ чиселъ нема.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Зорѣ: Вп. А. П. въ Рудкахъ 1 зр., Вп. Т. Г. въ Коломыѣ 2·30 зр., о. Ю. Р. въ Ольхôвци 4 зр., о. І. Б. въ Золотникахъ 4 зр.; для Батькôвщины: Вп. А. П. въ Рудкахъ 1·50 зр., о. І. Б. въ Золотникахъ 2·50 зр.; для Просвѣты: Вп. И. В. въ Стрыю 4·10 зр., о. Ю. О. въ Сенечолѣ 2 зр., Вп. М. З. въ Сенечолѣ 1 зр.; для Свѣта: Вп. А. Ц. въ Фочи 2 зр.; для Школьнои Часописи: о. І. Б. въ Золотникахъ 3 зр.; для Науки: Вп. І. М. въ Залановѣ 4 зр.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Упрашаємо ВП. предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣстця побыту завчасу насъ о тôмъ повѣдомили для усуненя всякихъ неправильностій. Кто бы зъ ВП. предплатникôвъ нашихъ не одержавъ на часъ якого числа „Дѣла“, просимо зараз реклямувати, бо пôзнѣйше не будемо въ силѣ выслати жаданого числа, такъ якъ не много примѣрникôвъ лишаєся у насъ на складѣ. Заявляємъ такожь, що „Библіотеку найзнам. повѣстій“ высылаємо лише тымъ, котрі єи запренумерували.

Курсъ збôжа зъ дня 5 л. марца 1881.

(*Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	9	70	10	75
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	—	9	80
Ячмѣнь	6	—	7	25
Гречка	6	40	7	—
Овесъ	5	85	6	40
Горохъ до варки	7	—	10	50
„ паст.	6	25	7	50
Выка	5	20	6	—
Кокорудза стара	6	—	7	—
„ нова	5	50	6	—
Рѣпакъ зимовый	10	—	11	60
„ лѣтный	10	60	11	25
Ржѣй (Лянка)	9	40	10	50
Насѣнье ляне	11	—	12	—
Конюшина (передна)	20	—	46	—
Кминъ	23	—	26	50
Анижъ	33	—	34	—
„ плоскій	35	—	38	

Курсъ львôвскій зъ дня 14. л. марца 1881.

	платятъ р.	платятъ кр.	жадаютъ р.	жадаютъ кр.
1. Акціи за штуку. (безъ текучого куп. безъ купону)				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	271	50	275	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	171	—	174	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	301	—	304	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100	40	101	40
„ „ „ по 4% ав.	93	40	94	40
„ „ „ по 5% ав. період.	100	40	101	40
Банку гип. галиц. 6% ав.	103	20	104	20
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102	50	104	—
3. Листы довжнй за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	35	100	35
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	101	—	102	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	102	—	—	—
5. Лосы мѣста Кракова	19	50	21	—
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	45	5	55
„ цѣсарскій	5	46	5	56
Наполеондоръ	9	27	9	37
Цôвимперіялъ	9	55	9	64
Рубель россійскій срѣбный	1	50	1	65
„ „ паперовый	1	19½	1	21½
100 марокъ нѣмецкихъ	56	90	57	70
Серебро	99	50	100	50

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Въ справѣ реклямацій податку грунтового поручаємъ пожиточну книжочку п. н.

„НОВЫЙ ПОДАТОКЪ ГРУНТОВЫЙ“

написавъ *Харко Таранъ.*

Въ VI роздѣлѣ тои книжочки находятся докладнй поясненя о реклямаціи и ôтповѣднй до того формулярѣ. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр. Замовляти можна въ редакціи „Батькôвщины“ або „Дѣла“.

„Нужь въ присюды!“

думка и чотыри коломыйки на фортепянъ

Кароля Давидовича.

Получити можна **во Львовѣ** въ книгарняхъ: Ставропигійского Института, Сейфарта и Чайковского, Губрыновича и Шмидта; **въ Перемышли** у братей Єленей; **въ Самборѣ** у Гайсига; **въ Коломыѣ** у Михты; **въ Станиславовѣ** у Миликовского; **въ Тернополи** у Чиллика.

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаєся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуєся. Ктобы отже бажавъ набути єще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Института“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (7—?)

ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ

КАЛЬОШѢВЪ

для мужчинъ, дамъ и дѣтій,

въ найлѣпшôмъ доборѣ и найдешевше

поручае (1—6)

Кароль Грухоль

во Львовѣ, ринокъ, ч. 35.

Запрошенье до предплаты на илюстровану газетку:

„ПРІЯТЕЛЬ ДѢТЕЙ,“

котора выходитъ въ Коломыи пôдъ редакціею Исид. Трембицкого, бувшого редактора „Весны“. Програма тои газетки есть слѣдуюча:

1. Часть религійна: оповѣданя важнѣйшихъ святъ, житьеписи св. мужѣвъ и угодникôвъ божихъ;
2. Часть литературна: оповѣданя для молодежи, сочиненія драматичніи для театрôвъ дитинячихъ, поезіи;
3. Часть науково-исторична: вѣдомости зъ исторіи русскои и всемѣрнои, зъ исторіи природнои, зъ географіи, зъ господарства, зъ промыслу и т. д.
4. Часть забавна: байки, анегдоты, загадки, приповѣдки, забавы для вѣку дитинячого, логогрифи, аритмогрифи, задачи аритметичнй, квадраты магическй и т. д.
5. Всячина, новинки, библіографія, біографія и переписки.

„Пріятель дѣтей“ выходитъ на паперѣ мôцнôмъ и глянсованôмъ, разъ на мѣсяць; — предплата на цѣлый рôкъ лишь **1** зр. **50** кр.

Уже выйшло **ч. 1.** и содержитъ: Слово ôтъ издателя. — Съ Богомъ! пѣснь на новый рôкъ 1881. Вечеры пôдъ липою, росказы про русску бувальщину. Праотець нашого цѣсаря (съ илюстраціею.) — Святое Богоявленіе. — Зима, стихъ. — Убога вдова, оповѣданье. — Пожиточнй звѣрята (съ илюстраціею). — Великій песъ и мучики, стихъ. — Лѣдъ и сонцэ, байка. — Загадки. — Новинки.

Числа на оказъ посылаются безплатно, тôлько прошу зголоситися.

Адресъ: Администрація „Пріятеля Дѣтей“ въ Коломыи.

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыжневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Гляговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до перероблення на Зингера поправленй за оплатою 15 зр. 9—?

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

першій закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючй пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнй артикулы:

Средства для поросту и фарбованя волося а особливо рослинній барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичнй и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнй, пастильки ароматичнй до устъ, а именно:

„**Klerasin**“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучй, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего має она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всхôднй, Свѣчки пахучй, Паперки перскй до кадженя и всякй средства десинфекційнй.

Средства универсальнй до знищеня гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничнй и тоалетовй найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугує чорнило чорне кампешове до копіованя, карминове, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертає лицю свѣжôсть и усуває всякй остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (пегôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтморожене, средство усуваюче навѣть застарѣлй ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймає мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чеколяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Ветринёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ.

Всякй замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленй цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,

фармацевта.

(8—?)

Запевняєся найсовѣстнѣйше порученье!

КАВУ

поручає **включно съ цломъ и опакованьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи** за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр	2.—
1а найлучша манильова перлова	„	1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„	1.90
1а арабска правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1.55
1а найлучша Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Ріо	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Безпосередній поясненя и докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (6—10)

Повна вага. **Гваранцію за цнрфлну фарбу.**

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Der Main-Cycller mit „Anker“ есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 19. Львôвъ, Субота 7 (19) марця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТОЗВА.

Высокопочтенній Родимцѣ!

Народне руске вѣче, котре 18 (30) листопада м. р. во Львовѣ ôтбулося, выбрало руску анкету школьну и поручило ѣй застановитися основно надъ нашими потребами на поли школьництва. Намъ пôдписанымъ припала власне тая почетна а заразомъ и тяжка повиннôсть входитъ въ складъ сеи анкеты.

Прійнявшись за вложеный на насъ обовязокъ, пôзнаємо вповнѣ всю важнôсть нашои задачѣ. Дѣла школьнѣ суть ôтъ довшого часу одною зъ найбôльше пекучихъ справъ нашихъ. Ôтъ многихъ лѣтъ домагаєся загалъ краєвои интелигенціи реформы плянôвъ науковыхъ; дальше даєся межи Русинами загально чути жаль, що теперѣшне устройство краєвого школьництва совсѣмъ не ôтповѣдає потребамъ рускои народности; въ кôнци заходятъ на тôмъ поли многѣ обставины, здержуючѣ успѣшный розвôй нашихъ шкôлъ. Намъ припала тая задача, застановитися надъ сими недостатками и обдумати способы, щобы имъ зарадити.

Щобы тая праця выпала по можности повною и всесторонною, завзываємо всѣхъ Родимцѣвъ, котрымъ добро рускои народности на серцю лежитъ и котрѣ съ якою нибудь галузію школьництва обзнакомленѣ, щобы своими увагами и радами зволили взяти участь въ нашôй працѣ. Розходится головно о тое, щобы наша анкета мала по можности якъ найвѣрнѣйшій, на достовѣрныхъ даныхъ представленый образъ теперѣшного стану народныхъ шкôлъ а то въ кождôмъ взглядѣ, такъ пôдъ взглядомъ педагогично-дидактичнымъ якъ и администраційнымъ, въ ôтношеню до самои молодежи и до цѣлого народа, якъ и въ ôтношеню до научно-просвѣтныхъ и практичныхъ потребъ народа и о скôлько народнѣ школы въ своемъ теперѣшнôмъ станѣ, при теперѣшнôмъ устройствѣ и направленю ôтповѣдаютъ або не ôтповѣдаютъ тымъ потребамъ. Неменше цѣнными и пожадаными будутъ для насъ всѣ уваги и замѣтки такъ що до спостереженыхъ въ практицѣ хибъ нашого теперѣшного народного школьництва, якъ и що до направленя, въ якôмъ бы слѣдовало перевести реформу народныхъ шкôлъ. Хочемо мати передъ собою не тôлько вѣрный образъ теперѣшного дѣйстного стану тыхъ шкôлъ, але такожь по можности отверто и вѣрно высказаный голосъ нашого народа въ справѣ замѣренои реформы народного школьництва.

Родимцѣ! Дѣло наше єсть великимъ и важнымъ. Мы надѣємося, що никто, у кого сила, не ôткажеся ôтъ сеи патріотичнои працѣ для добра народа.

Дотычнѣ письма просимо надсылати на руки предсѣдателя Впр. крыл. дра Франца Костека, професора университету во Львовѣ (Народный Дôмъ).

Львôвъ, дня 1 (13) марта 1881.

Ôтъ рускои анкеты школьнои.

Володимиръ Барвѣньскій, Иванъ Бичай, Григорій Врецьона, Василь Ильницкій, дръ Францъ Костекъ, дръ Омелянъ Огоновскій, Омелянъ Партыцкій, Юліянъ Романчукъ, дръ Омелянъ Савицкій, Александеръ Стефановичъ, дръ Корнило Сушкевичъ, дръ Амвросій Яновскій.

ДО ДѢЛА!

По неудачныхъ выборахъ до сойму зъ выборчихъ округôвъ Коссôвъ-Куты приходится Русинамъ записати єще другу неудачу при выборахъ посла до рады державнои зъ округôвъ выборчихъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ. Кандидатъ крыл. Я. Шведзицкій, поставленый зъ рускои стороны, упавъ 133 голосами противъ 398 голосôвъ, котрѣ одержавъ контркандидатъ Дав. Абрагамовичь. Въ прирôвнаню до коссôвскихъ выборôвъ єсть се значный поступъ, але для парляментарного житя сей результатъ єсть однозначный съ першою неудачію. Єслибы мы хотѣли представляти всѣ беззаконности, насилія и пôдступы, якими партія теперѣшныхъ „верховодителѣвъ краю“ и при тыхъ двохъ выборахъ выфорсовала побѣду надъ Русинами, мы мусѣлибы наново повторяти исторію выборôвъ р. 1879. Она всѣмъ Русинамъ дуже добре звѣстна. Теперь повторимо лише вслѣдъ за Впр. о. Качалою остереженье, щобы нашѣ патріоты не попереставали на представленю тыхъ жалобъ о надъужитяхъ и беззаконностяхъ при выборахъ — въ одныхъ лише часописяхъ, а щобы звернулися съ жалобами до достычащихъ властій и законною дорогою инстанцій доходили признаня и привернення нарушеныхъ правъ.

На внутрь, передъ нами самыми нічого не поможе розплыватися въ жаляхъ. Пп. Филипъ Залєскій и Давидъ Абрагамовичь заступниками интересôвъ — рускаго селяньства! Треба було чути ôтзывы тыхъ селянъ голосующихъ съ трагичною резигнацією на п. Д. Абрагамовича, треба було видѣти тыхъ селянъ зъ округôвъ Коссôвъ-Куты, голосующихъ на п. Ф. Залескаго, про котрого имя, особу и дѣятельнôсть они ничого а ничого не знаютъ и николи не чули, щобъ пересвѣдчитись, якъ вже самѣ селяне чуютъ анормальнôсть и иронію такого выбору. Єсли зъ тои причины многѣ селяне починаютъ вже совсѣмъ легковажити своимъ найпершимъ правомъ обывательскимъ свобôднаго выбору, а навѣть надъ нимъ насмѣватись, то єсть се найсумнѣйшій объявъ упадку констигуційнаго житя въ нашôмъ краю, — упадку выродженаго „верховодителями краю“. Процентъ селянъ голосующихъ за польскимъ кандидатомъ представляє скôлькôсть народу — не прихильнаго „верховодителямъ краю“, але зрезигнованаго, здесперованаго, невѣруючаго, щобы єго доля могла въ чѣмъ нибудь получшитись выборомъ сего або того кандидата. Така резигнація, такѣ объявы, розумѣєся, не можутъ бути потѣшаючими для розвою краю, для єго житя. Дбаючи о добро краю и нашого народа мы не можемо, не повинни легковажити такихъ сумныхъ объявôвъ. Тожь мусимо боротись не тôлько противъ нелегальности и насилія зъ горы, але и противъ такои резигнаціи и десперациі народнои. Що єи можна не тôлько побороти, але навѣть до ентузіязму довести, замѣсть апатіи и невѣры въ успѣшнôсть розбудити вѣру и одушевленье для живои народнои дѣятельности, для обороны народныхъ интересôвъ, для свѣдомого попираня правдивыхъ заступникôвъ народнои справы, — се показало тамтогорôчне вѣче народне. Зôбраный народъ такъ живо почувъ свою силу, такъ ясно порозумѣвъ свои интересы и побачивъ дорогу ихъ обороны, що не тôлько самъ одушевився, але и домôвъ принѣсъ се одушевленье. Тôлькожь се була ледви капля воды въ морю нашого народного житя. Тою дорогою треба поступати дальше. Капля за каплею повинна разъ въ разъ оживляючо спадати на нашу ниву народну, доси оскоруплену убиваючимъ наростомъ нелегальности, надъужитя и запôзнаня интересôвъ народныхъ. Мы мусимо оживотворити въ очахъ народа єго интересы по цѣлôй ихъ широтѣ и глубинѣ, указати ясній дороги ихъ обороны и розбудити вѣру въ успѣшнôсть сеи обороны, въ успѣшнôсть розвою народа, краю а тымъ самымъ и державы.

Тысячнѣ многоважнѣ справы стоятъ теперь у насъ на порядку дневнôмъ, якъ пр. справа реклямацій, податку грунтового, домового, конверзіи селяньскихъ довгôвъ и т. д. Ôтъ рѣшеня тыхъ справъ залежитъ въ великôй части будуча доля нашого народа, а само ихъ рѣшенье залежитъ ôтъ участи, яку возьме нашъ народъ въ полагодженю тыхъ справъ. Тіи справы повинны длятого статися предметомъ народныхъ обрадъ. Для добра нашого народа и для добра краю и державы повинни мы дальше поступати разъ розпочатою дорогою всенародного поясненя нашихъ интересôвъ народныхъ и ничимъ не ôтстрашуватись ôтъ сего. Справа реклямацій вымагає прилюдного поясненя именно зъ становища селяньскихъ интересôвъ; справа регуляціи податку грунтового, пояснена въ „Дѣлѣ“ а теперь вже пôднята 26 громадами Збараского повѣта и вынесена передъ раду державну повинна статися загальнымъ дѣломъ цѣлого нашого селяньства. Домовый податокъ, конверзія довгôвъ, податковѣ секвестраціи и т. д. не можутъ лежати у насъ облогомъ. Тожь треба намъ братися до дѣла, треба скликати народнѣ вѣча и тамъ поучати народъ, якъ має боронити своихъ интересôвъ, кому має ихъ заступництво поручати.

По вѣчу.

IV.

Мы говорили о потребѣ розвою народнои литературы, бо тôлько она може розбудити народне почутье, котре до ôтродженя єсть необходимо потрѣбне. Сама однакожь литература не достаточна, єще потреба продуктивнои працѣ, пôднесеня матеріяльного добробыту.

Не забуваймо, що народъ потребуе продуктивнои працѣ и матеріяльного добробыту на рôвнѣ якъ духового. Просвѣта и добробытъ маютъ вспиратися взаимно, такъ що одни говорятъ черезъ просвѣту до добробыту, другѣ противно, черезъ добробытъ до просвѣты.

Що єсть важнѣйше, литература чи добробытъ? рѣшити трудно, се однакожь певне, що оба тіи двигателѣ мусятъ вспиратися, щобы упавшій народъ мôгъ двигнутися и жити. Для лучшого поясненя тои справы возьмемо два народы, у которыхъ почутье народности въ высокôмъ степени розвинулося. Тіи народы булибы Поляки и жиды. Полякъ чуе тое, що єсть Полякомъ, жидъ подôбно, що належитъ до выбраного народа. Нашъ галицкій Полякъ гонитъ съ шумомъ за своимъ идеаломъ: „Польска въ давныхъ границяхъ“, при тôмъ однакожь не пôдноситъ, але руйнуе бытъ матеріяльный.

Жиды противно не голосятъ ничого о державѣ, котру бы хотѣли здобувати; але за то они збираютъ сквапно, що тôлько зôбрати дасться. И щожь дѣєся? Ото, коли Поляки тратятъ грунтъ пôдъ ногами, черезъ що очевидно ôтъ своєи цѣли ôтдаляются, писала недавно газета „Der orthodoxe Izraelit“: „Въ протягу двохъ десяткôвъ лѣтъ знайдеся господарство рôльне въ Галичинѣ въ найбôльшôй части въ рукахъ жидôвъ“. А дальше сказано: „Легко зробити можна, що жиды запануютъ въ Галичинѣ, где ихъ єсть найбôльше.“

Тое порôвнанье показуе, що зъубожѣлый народъ, мимо своєи учености, не пôднесеся и правдоподôбно загинути муситъ. Для тои причины и Поляки, мимо своєи литературы до самостôйности не двигнутся, и будутъ богатымъ посторонымъ народамъ, а правдоподôбно жидамъ служити.

Єсли справа такъ стоитъ съ Поляками, то щожь сказати о насъ, где такъ єще дуже мало народного почутя, такъ маленько науки потрѣбнои, а слабый бытъ матеріяльный до крихты губится? Наша справа стоялабы о стôлько лучше, що нѣ потребуємо журитися о устрою якои державы, намъ ходитъ тôлько о пôднесенье нашои народности, до чого не бракъ у насъ рукъ здоровыхъ; але чи старчитъ сильнои волѣ и вытревалои працѣ? А ôтъ того все залежитъ.

Якôбы оно ни було, чи литература, чи добробытъ матеріяльный значитъ бôльше, намъ оба тіи двигателѣ суть необходимо потрѣбнѣ, бо черезъ просвѣту веде дорога такъ до народного почутя, якъ до добробыту, котрый знов черезъ розумну працю и ощаднôсть можна здобути.

У насъ въ краю звычайно поважано бôльше руку, котра розкидала, а такого що прираблявъ и чого доробився, называно погордливо дороκевичемъ; и мы дивившись на такѣ приклады не лѣпше поступали. Теперь треба глядѣти за иншими прикладами и дивитись н. пр. якъ жиды приходятъ до маєтку.

Убогій жидъ рѣдко береся за тяжку працю; одинъ служитъ въ початку за мишуриса, шануе кождый крейцаръ, дае на процентъ, ажь узбирає бôльшу квоту, тогды бере корчму въ аренду, або инше дѣло. Другій бере мѣшокъ на плечѣ, иде село ôтъ села, хата ôтъ хаты, и купуе, що купити дасться, ажь приробитъ и тогды береся до бôльшого гандлю. Отожь жиды жіютъ торговлею, котра скорше богатитъ, якъ тяжка праця; а мы тую торговлю пôдтримуємо, бо не купуємъ лише у жида, не продаємо, тôлько жидови. А кто корчмы пôдтримуе, не треба и говорити. Нашъ чоловѣкъ, коли має чого троха, не береся за роботу, ôнъ каже: я не потребую. Жидъ николи не скаже: досыть; тожь жиды богатѣютъ, а мы убожіємо.

Вправдѣ нынѣ люде бôльше прикланяются до тверезости и ощадности, хотяй чи тверезôсть розширится и утримаєся, невелика надѣя; але колибы и такъ сталося, то того єще не досыть, ту треба єще додатнои, продуктивнои працѣ.

Що жидъ може, чому не мôгбы хлопъ? Жиды закладаютъ нынѣ вже и склепы по селахъ, чи хлопъ не може тое само учинити? Тутъ и хлопскій розумъ выстарчитъ, колибы знавъ перечитати и записати. Треба тôлько, щобы люде не у жида, а у хлопа купували, и жидôвъ не пôдпирали.

Єще лучше бы було, якбы громады солидарно звязалися заложити у себе склепъ, бо тогды можнабы лекше мати

товары на кредитъ и бôльше въ громадѣ потрѣбныхъ рѣчій тримати.

Хотѣвши однакожь розпочинати торговлю на бôльшій розмѣръ, не выстарчитъ тутъ вже простый хлопскій розумъ, ту бы вже потреба чоловѣка обôзнаного съ великими оборотами торговельными.

У насъ дотеперь фундовано стипендіи для учащоися молодежи, закладаємо бурсы, але не менше потрѣбнѣ булибы стипендіи и запомоги:

а) для молодыхъ людій способлячихся до веденя торговлѣ по мѣсточкахъ и на селѣ;

б) пôдпомоги для тверезыхъ и ретельныхъ селянъ, котрѣ бы въ селѣ склепы утворили.

Хочемо пôднестися, не пора надумуватись и часъ тратити. Нынѣ ходитъ о: або — або. Для того рукъ не закладаймо, але берѣмся до дѣла и самѣ працюймо въ чѣмъ кто може и спомагаймо кожду працю такъ матеріяльну, якъ духову. Шануймо кожду руку, чи она мотикою чи перомъ до добра народа причинявся.

Стеф. Качала.

ДОПИСЬ.

Зъ повѣта: Камѣнка Струмѣлова. *(Въ справѣ реклямаціи.)* Громады по повѣтахъ получили индивидуальнѣ аркушѣ для кождого властителя або посѣдателя въ громадѣ катастральнôй находячихся, мапы, сумаріюшь и означеный терминъ 31 н. с. мая 1881 до вношеня реклямацій, будьто мильно записаного властителя поодинокихъ парцель, будьто злого и неточного перемѣру парцель, або за высоко поставленои клясы грунту або до маючого означитися доходу, аôтъ того податку. Переглянувши доручѣнѣ аркушѣ поодинокимъ посѣдателямъ, ажь сумъ чоловѣка збирае, обачивши таку недокладнôсть що до посѣдателѣвъ и перемѣру поодинокихъ парцель и справдѣ вѣритись не хоче, що ц. к. геометра сидѣвъ въ селѣ повныхъ 6 тыжднѣвъ въ роцѣ 1874, ходивъ по поляхъ, мѣривъ, перемѣрювавъ, а въ кôнци показуеся, що бôльше блудôвъ наробивъ, якъ передъ помѣромъ було. Єслибы кто менѣ закинувъ, що ôтъ року 1874 зновъ новѣ подѣлы парцель межи селянами а тымъ самымъ и змѣны особы посѣдателѣвъ наступили, то ôтповѣдаю, що коли само ц. к. правительство въ предложеныхъ операtôвъ перемѣру черезъ геометрôвъ грубѣ блуды и недокладнôсть розпôзнало, выслало не давнѣйше якъ въ минувшôмъ роцѣ 1880 въ мартѣ однѣсенького геометра въ повѣтъ съ означенымъ терминомъ для єго працѣ 10 день, щобы блуды и недокладности справивъ, надъ котрыхъ твореньемъ геометра въ роцѣ 1874 6 тыжднѣвъ въ однôмъ селѣ сидѣвъ. Минувшого року въ мартѣ зъѣхавъ геометра, будьто до направы злого, въ повѣтъ на 10 день, а ôтворивши свое бюро въ однôмъ селѣ, якъ на примѣръ въ Побужанахъ, скликавъ письмомъ урядовымъ сусѣднѣ села надъ милю ôтъ Побужанъ ôтдаленѣ въ около, щобы громады вôйта и 4 zaufanych i dobrze z miejscowością obeznanych ludzi до комисіи прислали. На той одинъ день прибуло завôзваныхъ zaufanych зъ бôльше поблизькихъ селъ; чи могли тіи люде необôзнанѣ съ мапою за 2 або 3 годины змѣны на парцеляхъ въ громадѣ подати? и чи моглося вымагати ôтъ 4 людій, щобы они знали всѣ такѣ змѣны? Чижь не шкода тыхъ миліонôвъ, що ихъ выдано на такій перемѣръ грунтôвъ и и записанье властителя.

Нашь селянинъ о тôмъ всѣмъ еще не знае, бо не умѣючи читати, ани на мапѣ шукати, годѣ ему о тыхъ превеликихъ и незчисленыхъ блудахъ въ єго аркуши находячихся переконатись, але коли єму грамотный чоловѣкъ перечитае, вытолкуе и на мапѣ покаже, тогды и ему волосье на головѣ стае и сарака-неборакъ журится, якбы тому зарадити и где найти письменного, щобы реклямацію списавъ и єго зъ нужды вытягнувъ. По причинѣ такъ многихъ недокладностій и грубыхъ блудôвъ въ аркушахъ находячихся, отворяется, якъ въ одной стороны широке поле для здирства и выправленя селяньскои шкôры черезъ покутныхъ писарѣвъ, котрѣ вже теперь мовь тѣ шматирѣ ходятъ по селахъ и себе яко способôныхъ до написаня реклямаціи селянамъ представляютъ, такъ зъ другои стороны прекрасне и широке поле чоловѣколюбія, народолюбія и патріотизму ôтворилося для кождого письменного Русина — особенно для священикôвъ по селахъ, котрѣ кождый безъ вынятку занявшись въ своемъ приходѣ перегляданьемъ поодинокихъ аркушѣвъ кождого посѣдателя, правда при великôй и утяжливôй працѣ дуже много користій и правдивого добродѣйства своимъ прихожанамъ, а въ загалѣ бѣдному необоротному и опущеному народови рускому сельскому принесутъ а тымъ самымъ и серце того народа до вдячности къ собѣ загрѣютъ. Безперечно, що тая праця утяжлива и много часу забирае; я пôднявся доброохотно для моихъ прихожанъ перегляданя тыхъ аркушѣвъ порôвнаньемъ тыхже съ мапою, съ сумаріюшомъ и где яку недокладнôсть або блудъ подыбаю, списую заразъ на листку паперу, ôтдаю властителеви аркуша, щобы тую нотатку съ придыбаными блудами затримавъ до часу, въ котрôмъ пôсля тои нотатки легко вже буде можна реклямацію на письмѣ уложити и написати. За 8 день такого перегляданя аркушѣвъ по 7 до 9 годинъ деннои працѣ перейшовъ я доперва 52 аркушѣвъ посѣдателѣвъ, межи тыми найшовъ я ино 4 аркушѣ безъ блудôвъ ц. к. геометры, а въ 48 повно блудôвъ и недокладностій що не мѣра; до того есмь въ селѣ вже 3 лѣта приходникомъ, досыть обôзнаный съ мѣстцевостію, положеньемъ пôль и сѣножатій, обôзнаный съ мапою и сумаріюшомъ, а звѣстнѣ менѣ такожь и вымоги цѣлого катастру; а предсѣ такъ много часу забирае тое перегляданье по причинѣ зле вписаного властителя або поодинокои парцелѣ. Лучаются аркушѣ, где ани одна парцеля на властивого посѣдателя въ аркуши не стоитъ, и такъ Иванъ маѣ поля 8 моргôвъ въ 12 парцеляхъ — того Ивана всѣ парцелѣ вписанѣ на Николая, а парцелѣ Николая на Ивана съ тою грубою рôжницею, що Иванъ посѣдае 8 моргôвъ поля и сѣножатій а Николай ино 7 моргôвъ — отже Иванъ буде de facto уживати, бо и теперь уживае 8 моргôвъ поля и сѣножатій, а Николай за Ивана буде податокъ зъ доходу платити, коли Николай ино 7 моргôвъ всего посѣдае и уживае, за котрый зновъ Иванъ буде податокъ платити, але ôтъ одного морга менше, а уживати буде 8 моргôвъ; до того еще заходитъ и груба рôжниця въ клясахъ поля и сѣножатій, бо Ивановѣ нивы и парцелѣ належатъ переважно до низшихъ клясъ протое и высшого доходу, а Николаевѣ парцелѣ до высшихъ клясъ шацунку и меншого доходу.

Гдекотрѣ рады повѣтовѣ (чорткôвска и львôвска) завзываютъ, щобы обôзнанѣ съ операtами катастральными и дѣлами реклямацій зголошувались до тыхъ радъ повѣтовыхъ въ цѣли утворена бюра реклямаційного, котре бы выготовляло реклямаціи селянамъ не умѣючимъ писати; кожда зъ тыхъ радъ шукае за 4 до дѣлъ реклямаціи здôбными особами. Признати треба, що се вправдѣ похвальна гадка и добре намѣрене дѣло, але зновъ, щобы чотырехъ людій, хотяйбы працювали безъ перестанку день и нôчь, опоралися съ основнымъ переглядомъ кождого поодинокого аркуша посѣлостій — и написали ôтповѣднѣ реклямаціи зъ цѣлого повѣту що до хибно записаного властителя парцель, що до неправильного обчисленя поверхнѣ, або що до клясы завысокои въ стосунку до иншихъ парцель до непродовжального терміну 31 мая с. р., се дуже сомнительно зъ уваги, що при такъ многихъ блудахъ и недокладностяхъ, якѣ въ присланыхъ аркушахъ находятся, мало 4 людій до тои працѣ — а потреба особного человѣка на кожде село, щобы тая праця якій пожитокъ принесла, хиба що буде значило — „робити такъ, щобъ ничого не зробилось“. О однôй радѣ повѣтовôй знаю, що загадала такожь ôтворити два бюра до реклямацій на цѣлый повѣтъ складаючійся зъ 92 громадъ катастральныхъ. Тѣ два бюра маютъ безплатно выготовляти для селянъ потрѣбнѣ реклямаціи. Кождый членъ громады потребуючій помочи въ реклямаціи маѣ удатися съ аркушомъ, сумаріюшомъ и мапою до всказаныхъ бюръ реклямаційныхъ, где селянинови безплатно выготовится реклямація; але як треба знати, що суть села по 1, 2, 3 и до 4 милѣ ôтдаленѣ ôтъ тыхъ всказаныхъ бюръ реклямаційныхъ, селяне самѣ пôзнаютъ таку неумѣстнôсть а навѣть смѣшнôсть жадати ôтъ селянина тягнутися съ аркушемъ, мапою и сумаріюшомъ двѣ або три милѣ дороги — а прійшовши до того бюра, незнати чи и цѣлый тыждень не прійде чекати, нѣмъ черга на него прійде.

По такôмъ представленю нема иншого способу, якъ лише той, щобы рускѣ священики и въ загалѣ Русины любячѣ свôй народъ пріймялися за се тяжке дѣло и щобы прійшли селянамъ съ помочію при перегляданю аркушѣвъ и выготовленю потрѣбнымъ реклямацій. Оставивши теперь нашого селянина, безъ порады и помочи, ôтдаемо его на обманьство и здирство покутнымъ писарямъ, а нашимъ ворогамъ спосôбнôсть говорити на насъ передъ свѣтомъ, що обираемся на заступникôвъ рускаго народа — а въ потребахъ его безъ помочи и порады оставляемо.

Кирилъ Левицкій.

Въ справѣ регуляціи грунтового податку.

На пôдставѣ поясненя регуляціи грунтового податку поданого въ „Дѣлѣ“ въ статіи „Подвôйна крейдка“ и тамже на основѣ урядовыхъ чиселъ выказаного покривдженя малои (селяньскои) посѣлости внесла громада Шельпаки и 24 другихъ громадъ збараского повѣта петицію до рады державнои о охорону и помôчь противъ такого перетяженя и покривдженя черезъ нову регуляцію податку грунтового. Тая петиція переслана на руки пос. В. Ковальского збстала на внесенье пос. Ковальского выпечатана и въ повнôмъ содержаню до стенографичныхъ протоколôвъ рады державнои долучена. Якъ зачуваемо, замѣряютъ и другѣ громады пôйти за прикладомъ громады Шельпакъ, котрôй належится повне узнанье за такъ спасенну иниціятиву. Щобы улекшити вношенье дотычащихъ петицій а заразомъ надати певну однообразнôсть ихъ содержаня, подамо, задля браку мѣстця, дословный текстъ нѣмецкій высше згаданои петиціи въ слѣдующôмъ числѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 121-е засѣданье палаты послôвъ ôтбулося дня 14 марта. Министеръ финансôвъ предкладае проектъ закона, щобы податки пôсля провизоричного буджету дальше стягались до кôнца цвѣтня 1881. Зъ порядку дневного приходитъ палата до выбору свого президента въ мѣстце уступившого гр. Коронини. При поименнôмъ выкликуваню на 339 картокъ упало 184 на дра Смольку, а 146 на дра Рехбавера. Дръ Смолька выбраный отже президентомъ палаты послôвъ.

Новый президентъ занявши президіяльне крѣсло промовивъ до палаты. На вступѣ подякувавъ ѣй за оказану ему честь и заявивъ, що выбраный президентомъ ôтповѣдно незначною бôльшостію понимае дуже добре свою тяжку задачу на новôмъ становищи. Колибы не такій складъ теперѣшнои палаты, що совсѣмъ неможлива рѣчь, щобы кто другій зôставъ выбраный однозгôдно або хоть значною бôльшостію, — то ôнъ хочь неохотно, але муситъ приняти президентуру. Дальше завѣривъ дръ Смолька, що буде на своемъ урядѣ поступати якъ найсовѣстнѣйше, але проситъ и палату, щобы й она єго пôдпирала, а именно, щобы все передъ очима мала постановы поступованя парляментарного.

Дальше зъ порядку дневного слѣдувало перше читанье проєкту правительственного, котрымъ маеся увôльнити ôтъ податкôвъ стемпля, такъ, и доходовыхъ особы належачій до окружнои силы въ случаю мобилизаціи. Проектъ ôтослано до комисіи буджетовои.

По тôмъ перейшла палата до спеціяльнои дебаты надъ закономъ о податку домовôмъ и залагодила першій 3 параграфы. §. 1 принято въ стилизаціи выдѣлу податкового съ малою поправкою дра Фукса. §§. 2 и 3 принято безъ ніякои змѣны въ стилизаціи комисіи.

Министеръ финансôвъ внѣсъ проектъ закону, змѣняючого гдеякій законній постановленя о належитостяхъ стемплевыхъ и безпосередныхъ.

122-е засѣданье палаты послôвъ ôтбулось вô второкъ, 15 марта. Зъ порядку дневного приступлено до выбору першого вицепрезидента палаты и выбрано кн. Георгія Льобковица 163 голосами, однымъ голосомъ надъ абсолютну бôльшôсть. Дръ Демель одержавъ 149 голосôвъ. Другій вицепрезидентъ бар. Гѣдель-Лянной оставъ на своѣй посадѣ. Такъ отже президія палаты послôвъ вже зновъ скомплетована. Кн. Льобковицъ въ промовѣ подякувавъ палатѣ за выбôръ.

Дальше приступлено до спеціяльнои дебаты надъ закономъ о податку домовôмъ. §. 4 принято безъ дебаты. §. 5 принято въ стилизаціи выдѣлу. До голосу надъ §. 6 зголосилось 16 послôвъ противъ, а 5 (межи тыми буковиньскій посолъ Питей) за. §. 6 обчислюе кошта амортизаціи для гдеякихъ мѣстъ на 15%, для другихъ 30% а податокъ чиншовый для гдеякихъ мѣстъ 26⅔%, для другихъ 20%.

Забравъ голосъ першій бесѣдникъ противъ §. 6 дръ Кайль и сконстатовавъ, що податокъ чиншовый зъ домôвъ доси за высокій а новый маючійся завести податокъ въ мѣстахъ, якъ Трієстъ, Зара, Зальцбургъ и др., котрѣ доси були вынятѣ зъ пôдъ первѣстного податку чиншового, буде еще утяжливѣйшій, а впрочѣмъ и розширеный податокъ чиншовый буде еще все за высокій, бо не стоитъ въ гармоніи съ справедливымъ чистымъ доходомъ. Мѣста всюда а именно и въ Австріи маютъ таку саму мисію въ розвою соціяльныхъ и господарскихъ ôтношень державныхъ, якъ и хлѣборобство. Длятого не треба ихъ высокимъ оподатковаваньемъ пригнетати.

На бесѣдѣ Кайля перервано засѣданье а назначено слѣдуюче 123-е на середу. На порядку дневнôмъ дальша дебата надъ закономъ о податку домовôмъ.

(*Поляки а смерть царя Александра II.*) Мусѣло то цѣлôй Европѣ впасти въ очи и дати надъ тымъ подумати, що въ всѣхъ парляментахъ президенты налатъ высказали своє обуренье на фактъ цареубійства, случившійся дня 13 марта въ Петербурзѣ, а тôлько въ австрійскôмъ парляментѣ нововыбраный президентъ дръ Смолька не сповнивъ того обовязку куртоазійного, той загально принятои формальности. Нѣмцѣ и Чехи выкидаютъ тое Полякамъ. „Politik“ констатуе, що д-ви Смольцѣ пригадували не поминути того акту межинароднои куртоазіи дръ Ригеръ, дръ Грохольскій, послы Цайтгамеръ, Єржабекъ и др. Але польскѣ послы ôтбули заразъ конференцію, на котрôй запало рѣшенье противне. „Чи дръ Смолька и его земляки — пише Politik — тымъ простымъ ôткиненьемъ акту звычайнои межинароднои етикеты и афронтомъ учиненымъ новому цареви, высвѣдчили услугу своимъ братамъ-Полякамъ въ Россіи, — то най осудитъ самъ польскій патріотизмъ.“ Politik высказуе въ имени ческихъ послôвъ сожалѣнье, що такъ сталось въ австрійскôмъ парляментѣ.

(*Выдѣлъ рады державнои для закона карного*) ôтбувъ дня 15 марта засѣданье, на котрôмъ нараджувався надъ внесеньемъ бувшого молодоческого посла дра Едварда Грегра о знесеню объєктивного поступованя въ справахъ прасовыхъ. Пос. Ковальскій въ своѣй промовѣ выступивъ противъ внесеня дра Грегра.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 13 марта, сейчасъ по смерти царя Александра II, звѣстили гарматнѣ выстрѣлы зъ цитаделѣ о вступленю на тронъ єго наслѣдника, Александра III. Тогожь таки вечера войско зложило присягу вѣрности новому цареви и его сынови, Николаеви Александровичу.

„Правительственный Вѣстникъ“ зъ дня 14 марта оголосивъ слѣдуючій манифестъ нового царя (авторомъ того манифесту маѣ бути министеръ Побѣдоносцевъ):

„Мы зъ ласки Божои, Александеръ III, царь и самовладець всеи Россіи и нерозрывно съ нею звязаныхъ Польщи и Финляндіи и проч. заявляемо всѣмъ своимъ вѣрнымъ пôдданымъ слѣдующе:

„Подобалось Всемогущому въ єго послѣдньôмъ рѣшеню дôткнути Россію тяжкимъ ударомъ и покликати до Себе єи добродѣя, царя Александра II. Онъ погибъ ôтъ свято-

татскихъ рукъ убійцѣвъ, котрі кôлька разôвъ наставали на єго дороге житье. А наставали они на те дороге житье длятого, бо бачили въ нѣмъ защиту и пôдпору величины Россіи и добробыту россійского народа.

„Пôддаймося недослѣдимôй воли Божого провидѣня и шлѣмъ до Всемогущого молитвы за упокôй чистои душѣ нашого покôйного ôтця.

„Вступаємо на свôй, по предкахъ унаслѣдженый тронъ россійскои державы и нерозлучно съ нею злученыхъ: царства польского та великого княжества Финляндіи. Беремо на себе тяжкій, ôтъ Бога на насъ вложеный тягаръ съ твердою надѣею на Єго всемогучу помôчь. Най ôнъ поблагословитъ нашу працю для добра нашои любимои ôтчины и най направитъ наші силы для ущасливленя всѣхъ нашихъ вѣрныхъ пôданыхъ.

„Повторяючи передъ всемогущимъ Богомъ святый обѣтъ, даный нашому ôтцю, — посвятити по примѣру нашихъ предкôвъ цѣле наше житье старанямъ о добробытъ, силу и честь Россіи, завзываємъ всѣхъ нашихъ вѣрныхъ пôдданыхъ, щобъ передъ ôлтаремъ Найвысшого зъѣднали свои молитвы съ нашими и наказуємъ имъ, щобы присягали на вѣрнôсть намъ и нашому наслѣдникови, єго царскому Величеству Великому князеви-престолонаслѣдникови Николаю Александровичу.

„Дано въ Ст-Петербурзѣ, въ роцѣ по рождествѣ Христовôмъ 1881, а першôмъ нашого панованя“.

Дня 14 марта зложили новому цареви присягу вѣрности всѣ уряды, заклады наукові и зверхности громадскі. Войско складало присягу на хоругвы. Сенатови поручено привести до присяги всѣхъ пôдданыхъ по краю. Около полудня зôйшлися всѣ министры и найвысшій достойники державнѣ до нового царя, котрый съ слезами зрушеня привитавъ ихъ слѣдуючими словами: „Съ глубокимъ зрушеньемъ дякую вамъ за услуги высвѣдченій мому покôйному ôтцеви и прошу васъ заховати и менѣ таку саму вѣрнôсть. Принимаю корону съ намѣреньемъ вступити въ слѣды мого батька и довершити дѣло нимъ розпочате. Колибъ мене ожидала така сама доля, якъ єго, то надѣюся, що вы и мому сынови заховаєте однакову вѣрнôсть“.

Якъ доносятъ, новый царь затвердивъ тымчасово гр. Лорисъ-Меликова на єго верховномъ становищи, хоть не знати, на якъ довго.

Найновѣйшѣ телеграмы доносятъ, що нигилисты не думаютъ закинути боротьбы. По замордованю царя зроблено въ помешканю арештованого Русакова, студента гôрничои академіи, ревизію. Властитель помешкання, видячи надходячихъ жандармôвъ застрѣлився, а одну женщину арештовано. Въ помешканю найдено оружіе и динамитъ и проклямацію, обвѣщаючу смерть царя. Очевидна рѣчь, що и новый царь боится о своє житье, и длятого приказавъ присягати на вѣрнôсть не лишь собѣ, але и свому сынови.

Чути такожь, що вже выданый указъ, котрымъ розказуєся земствамъ выбрати по двохъ ôтпоручникôвъ зъ кождого стану, котрі маютъ зôйтись въ Петербурзѣ и тамъ нарадитись, якъ залагодити бѣжучі потребы и вывести Россію зъ теперѣшного непевного и неôтрадного стану. Чути такожь, що новый царь дôставъ вже упôмненье ôтъ нигилистичного революційного комитету, котрый грозитъ єму дальшою „вôйною“, коли не дасть Россіи политичноі свободы. Гдеякі часописи нѣмецкі твердятъ, що наданье конституціи въ Россіи послѣдує 29 лат. марта, въ рôчницю знесеня крепацтва царемъ Александромъ II.

Балканьскій пôвъостровъ. Греція оружится до вôйны съ Турцією. Европейска дипльомація стараєся зацытькати нову боротьбу, боячись, щобъ зъ неи не прійшло до загально европейскои або хотьбы до загально балканьскои вôйны. Та тôлько нема надѣи, щобъ заходы дипльоматôвъ довели тоє дѣло до ладу и здаєсь, що съ весною дождемся новои вôйны и новои, чей вже остаточноі розвязки балканьского пытаня.

Якъ знаємо, берлиньскій трактатъ 1878 р. мавъ бути розвязкою, але показався мизерною латаниною безъ ніякои политичноі думки, котра отже й никого не задоволила. Бо коли дипльомація хотѣла задержати Турцію и тôлько пхнути єи на дорогу реформъ, то повинна бы була задержати єи въ цѣлости, — а сего не зроблено, ôтрываючи ôтъ Турціи Болгарію и часть Румелія. Коли дипльоматы хотѣли увôльнити Славянъ, то повинні були увôльнити ихъ всѣхъ, т. є. вычеркнути Туреччину зъ ряду державъ европейскихъ а прилучити до Болгаріи всѣ землѣ заселенѣ Болгарами, отже и прочу часть Румелія и Тракію и значну часть Македоніи, где бôльшôсть народа — Болгаре. Такъ само мусѣлибъ були сербскі племена Босніи и Герцеговины бути прилученѣ до Сербіи, якъ они жадали, а наконець краѣ, заселенѣ Греками (половину Македоніи и часть Альбаніи и край Тоскôвъ) ôтдати Греціи. Тôлько така розвязка могла бути остаточною, а на таку розвязку не здобувся трактатъ берлиньскій. Ось чому то поломѣнь пожару не загасла еще й доси на балканьскôмъ пôвостровѣ и разъ-наразъ выбухає якъ не въ однôмъ, то въ другôмъ мѣстци. Теперь выбухне зъ полудня, ôтъ Греціи.

Єще ôтъ першои греческои вôйны за независимôсть въ 1830-ыхъ рокахъ сего вѣку въ Греціи жіе думка — выгнати Турковъ зъ Европы и ôтновити давне византійске царство съ столицею въ Константинополи. Зъ початку, поки національнѣ рôжницѣ еще не були чутнѣ, поки національне почутье у балканьскихъ Славянъ, а именно у Болгарôвъ, не було еще розбуджене, думка така никому не выдавалась недорѣчною, нѣ не противилась ни Россія, тогдѣшна пріятелька Грекôвъ, ни самі Болгаре. Тôлько Европа спротивилась нѣй, Европа, котра во всѣмъ бачила интригу Россіи. Але теперь обстоятельства змѣнилися. Сербія выборола собѣ самостоятельнôсть, ожило въ нѣй почутье національне и перейшло звôльна й до Болгаръ. Сербы не тôлько въ политичнôмъ але и въ церковнôмъ взглядѣ выеманципувались зъ пôдъ зверхности турецкои; замѣсть безпосередно пôдлягати патріярхови въ Фанарѣ (Грекови), они вымогли на нѣмъ тое, що въ ихъ краю постановлено власного митрополита — голову сербскои церкви. За примѣромъ Сербôвъ пôшли и Болгаре, у котрыхъ разомъ съ почутьемъ власнои національнои ôтрубности розбудилась и ненависть до Грекôвъ, котрі доси уважали Болгаръ низшою варварскою породою и думали накинути имъ свою культуру. Болгаре почали домагатись свого ексарха, щобы такимъ способомъ порôвно съ Сербами мати свою церковь. Патріярхъ фанаріотскій противився тому що силы, але наконець въ тое вдалася Россія и Болгаре поставили на своємъ. Фактъ сей бувъ великои доносимости для ôтродженя Болгаріи. Почалась жива агитація противъ Грекôвъ, ихъ звôльна вытиснено зъ школъ и парохій по всѣй Болгаріи ôтъ Дунаю до Егейского моря, такъ що теперь Греки и думати не можутъ о пановаңю на тôй обширнôй, славяньскôй територіи.

Правда, Греки й самі теперь не задумуютъ добиватися такого широкого панованя, хоть все еще потѣшаются тою думкою, що бодай Тессалія и Македонія имъ припаде. Впрочемъ послѣдні факты, а именно дуже щире принятье сербского посла на дворѣ греческого короля и дружні ôтношеня межи Сербією и Болгарією, кажутъ догадуватися, що „малі державы“ хотятъ бодай на часъ забути про свои домашні розрахунки, а стати еще разъ дружно противъ спôльного ворога — Турціи. Колибъ справдѣ дôйшло до того, то дипльомаціи европейскôй не осталосьбы ничого робити, якъ тôлько по скôнченю вôйны зарегеструвати нові границѣ балканьскихъ краѣвъ. Розумѣеся, до того не близько, и границѣ тѣ не установлятся безъ жаркихъ спорôвъ, але все таки пытанье балканьске муситъ скôнчитися, а скôнчится тôлько въ такій способъ, якій найкраще буде ôтповѣдати природѣ и розсѣдленю тамошныхъ народôвъ.

АЛЕКСАНДЕРЪ II.

Убійство царя Александра II занимає не лише цѣлу Россію, але можна сказати, цѣлый свѣтъ, и дає поле до безконечныхъ комбинацій та роздумуванъ о минувшости и будучности Россіи и цѣлои Европы.

Царь Александеръ II, молодшій сынъ Николая I, а братанокъ Александра I, родився въ р. 1818. Передъ вступленьемъ на тронъ россійскій ôнъ бувъ здобувъ собѣ загальну симпатію и звѣстный бувъ зъ своихъ вольнодумныхъ и либеральныхъ переконань. Коли пôсля нещаслівои крымскои вôйны отець єго, Николай I умеръ „нечаянно“ чи то природною смертію, якъ голосили урядово, чи ôтъ отруты, якъ каже загальна чутка, Александеръ II вступивъ на престолъ середъ прикрыхъ обстоятельствъ. Край бувъ вычерпаный вôйною, пôдкопаный внутрѣшнымъ безладьемъ та здирствами продажныхъ урядникôвъ. Александеръ II попередъ всего заключивъ миръ съ захôдными державами въ Парижи 1856 р., а потôмъ взявся заводити реформы у внутри своеи широкои держави. Ôтъ 1856 до 1866 р. пшло т. зв. „десятилѣтіе реформъ“, епоха може найкраща въ дотеперѣшнôй исторіи Россіи, найкраща бодай по намѣреню, коли не по самôмъ дѣлѣ.

Реформа судôвництва, знесенье крепацтва, реформа школъ, реформа администраціи, — всѣ тіи великі реформы сыпались на Россію. Однакожь царь Александеръ II не бувъ ани на тôлько геніяльный, щобы належно перевести зачатѣ реформы, ани навѣть на тôлько сильный, щобы удержатись и тамъ, где ставъ по десятилѣтю реформъ. Гдеякі зъ єго реформъ зôстали знесенѣ такъ швидко, що ледво Россія вспѣла оглянути ихъ (н. пр. реформа университетôвъ), другі зновъ переведенѣ були дуже погано та недбало (реформа крестяньска та судова), а по выстрѣлѣ Каракозова 1866 р. царь совсѣмъ закинувъ всякі реформы и помалу але систематично почавъ вертатись въ задъ, до Николаѣвского крайного абсолютизму. Ôтъ половины 1870-тыхъ рокôвъ настала вже пора страшного притиску. Въ 1876 р., коли войска россійскі лагодились до вôйны за увôльненье Славянъ ôтъ Туркôвъ, въ той часъ указомъ царскимъ заборонено украиньску литературу въ словѣ и письмѣ и розпочато въ имени царя рядъ нечуваныхъ доси административныхъ высылокъ, котрі дотеперь завели звышь 200.000 людій въ далекі стороны Сибѣру и на Сахалинъ. Въ кôнци 1879 р. по атентатѣ Соловева знесено въ Россіи всякі права и цѣлый край ôтдано въ неограничену власть генералъ-губернаторôвъ та военныхъ судôвъ. Тюрмы заповнились арештоваными, сотки людій погибли на шибеницяхъ та ôтъ куль, а рôвнобѣжно съ тыми страшными репресаліями змагалося роздражненье мѣжь народомъ, особливо мѣжь освѣчеными клясами. Рôвнобѣжно съ тымъ и революційне сторонництво хваталося чимъ разъ страшнѣйшихъ средствъ для здобутя коренныхъ реформъ въ Россіи.

Ôтъ 1866 р. було сѣмь покушень на житье царя Александра II. Перше покушенье Каракозова 16 цвѣтня 1866 въ Петербурзѣ. Выратувавъ царя бувшій крепакъ Комисаровъ, котрого за те нагороджено дворяньствомъ и обсыпано всякими ласками. Каракозова повѣшено 17 вересня 1866 р. Друге покушенье — се выстрѣлъ Поляка Березовского въ Парижи, пôдчасъ всемірноі выставы въ 1867 р. Березовского засудивъ судъ французкій на доживотну депортацію въ Каледоніи. Трете зъ ряду покушенье учителя сельского Соловева, котрый 2 цвѣтня 1879 зъ револьвера пять разôвъ стрѣливъ до царя, кулѣ однакожь ôтбивались, кажутъ, о панцирь, котрый мавъ царь на собѣ. Соловева повѣшено. Четверте покушенье слѣдувало 1 грудня 1869 р., коли Гартманъ зробивъ бувъ пôдкопъ пôдъ московску желѣзну дорогу, котрою переѣздивъ царскій потягъ. Царь спасся въ той способъ, що пересѣвъ въ потягъ службовый и переѣхавъ скорше до Москвы, нѣжь наступивъ выбухъ. Гартманъ утѣкъ до Франціи, где єго и ôткрыто. Але правительство француске не выдало єго Россіи а тôлько наказало єму опустити Францію. Гартманъ пробуває доси въ Лондонѣ. Пяте покушенье — се бувъ страшенный выбухъ въ Зимовôмъ Двôрци царскôмъ дня 17 лютого 1880 р. Царь съ родиною тôлько случайнымъ онôзненьемъ уйшовъ смерти. Шесте покушенье ôткрыто лѣтомъ 1880 р.; бувъ то новый пôдкопъ пôдъ дорогою желѣзною коло Александровска въ Екатеринославскôй губерніи, зробленый очевидно такожь въ цѣли высадженя поѣзду царского въ воздухъ. Семе покушенье наступило ажь 13 марта с. р. по хвилевôмъ утишеню цѣлого нигилистичного руху. Оно удалось нигилистамъ — бомба роздрухотала цареви ноги, розпорола живôтъ, зранила руку и лице. По двохъ годинахъ муки царь умеръ.

Не треба забувати, що послѣдными часами, хочь и неохотно а може именно пôдъ натискомъ страху передъ нигилистами и ихъ конспираціями, царь почавъ бувъ зновъ звертатись на дорогу реформъ и здаєсь, мавъ намѣренье надати постепенно Россіи конституційне правленье. Сего казались надѣяти высланѣ въ край сенаторскі ревизіи, комисіи зложенѣ для пересмотру законôвъ о печати, знесенье III ôтдѣлу царскои канцеляріи (тайноі полиціи) и т. д.

Наслѣдникъ царя Александра II, Александеръ III родився 1845 р., бувъ другимъ сыномъ умершого царя; першій сынъ, Николай, умеръ на грудну болѣзнь въ Италіи 1865 р. Александеръ III одержавъ въ молодости досыть гарне образованье; єго учителемъ бувъ поетъ Жуковскій. Александеръ III оженився 1866 р. съ датскою королевною „хорошою“ Дагмарою, нареченою умершого передъ рокомъ єго старшого брата, Николая. Новый царь ôтзначуєсь щирою симпатією до славяньства, — ôнъ, якъ кажутъ, по троха прихильникъ Аксакова и московскихъ панславистôвъ. Загальна думка говоритъ такожь, що ôнъ далеко прихильнѣйшій до конституційноі формы правленя, нѣжь єго батько. У него єсть еще чотыри браты и одна сестра, а зъ подружія съ Дагмарою єсть три сыны и одна дочка. Найстаршій сынъ Николай Александровичь, котрому такожь теперь заприсягли народъ и войско, родився 1868 р.

Звѣстно, що умершій царь Александеръ II по смерти своеи жены дня 3 червня 1880 р. оженився въ кôлька мѣсяцѣвъ съ княгинею Юрьевъ-Долгоруковою, съ котрою єще за житя жены мавъ кôлькоро дѣтій. Послѣдні хвилѣ єго родинного житя зôйшли на тôмъ, що ôнъ старався добитись для тыхъ дѣтій принятя въ царску родину, що, здаєсь, таки не удалось єму. Цариця Долгорукова сейчасъ по смерти царя мала выѣхати зъ Петербурга до Италіи и не буде навѣть на похоронѣ царя. Для єи дѣтій и для наймолодшого, єще ненародженого, царь забезпечивъ належне удержанье въ тестаментѣ.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Княже въ повѣтѣ золочѣвскôмъ 50 зр. запомоги на ôтбудованье школы.

— **Выборы посла зъ округа Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ**, ôтбувшіся минувшого четверга, выпали такъ: Всѣхъ голосôвъ було 540, с. є. во Львовѣ 245, въ Городку 136, въ Яворовѣ 159; до абсолютноі бôльшости треба 271 голосôвъ; о. Якôвъ Шведзицкій одержавъ 133 голосôвъ, п. Д. Абрагамовичь 398 голосôвъ, а именно: въ округѣ судовôмъ львôвскôмъ о. Шведзицкій 28, п. Абрагамовичь 81; въ округѣ судовôмъ щирецкôмъ о. Ш. 4, п. А. 68; въ округѣ судов. винницкôмъ о. Ш. 14 п. А. 54; въ округѣ выборчôмъ яворôвскôмъ о. Ш. 43, п. А. 107; въ округѣ выб. городецкôмъ о. Ш. 44, п. А. 88. Всѣхъ голосôвъ розстрѣленыхъ було 9.

— **О. Александеръ Терлецкій** въ Рѣпчицяхъ дек. дрогобыцкого еп. перемыскои упокоився дня 20 сѣчня с. р. въ 69-ômъ роцѣ житя. Вѣчна єму память!

— Вѣсть, будьтобы **пос. о. І. Озаркевичь** голосувавъ въ справѣ домороного податку за внесеньемъ бôльшости, подана Gaz. Nar. а ôттакъ и гдеякими другими львôвскими чачописями, єсть невѣрна, понеже пос. о. Озаркевичь будучи обложно слабый, не участвувавъ на дотычащômъ (120) засѣданю рады державноі и, якъ указуютъ стенографичнѣ записки, не бравъ участи въ поименнôмъ голосованю.

— **Нову читальню** устроила громада въ селѣ Гончовѣ повѣту горлицкого. Щасть Боже!

— **Буря** наробила минувшого тыждня великі спустошеня въ Вѣдни; страта выноситъ кôлькасотъ тысячь зр. Кôлькадесять осôбъ єсть тяжко або легко раненыхъ.

— **Джума** ширится такой справдѣ въ Азіи. Страшна та хороба появилася вже въ трехъ мѣстцевостяхъ, именно въ Кербелягъ, Неджефъ и Джагра; двѣ першій суть мѣстцями святыми для Магометанъ, котрі звиджуютъ ихъ численными товпами. Докола тыхъ мѣстць поставлено кордонъ войсковый. Въ всѣхъ портахъ италійскихъ установлено зъ тои причины 7-дневну квартану дла кораблѣвъ, котрі приплываютъ зъ заливу перского; кромѣ того кождый корабель, котрый приходитъ зъ заливôвъ турецкихъ або египскихъ, муситъ пôддатись строгôй ревизіи.

— (*Л.*) **Зъ пôдъ Товмача** пишутъ намъ: Які въ нашôмъ повѣтѣ порядки и якого покривдженя дôзнає нашъ рускій языкъ, нехай послужитъ слѣдуючій фактъ. Передъ кôлькома днями выдавъ я одному зъ моихъ парохіянъ выказъ родинъ призначеный для староства, розумѣеся по руски. Староство дуже симъ обурилось и казало менѣ межи иншими высказати мотивы, які мене до того дѣла наклонили. Мотивы и зверненѣ выказы написавъ я зновъ по руски и ôтославъ до п. старосты. Якъ єму тоє подобаєсь — мене тоє совсѣмъ не тыкає. Такъ поступає собѣ съ нами нашъ староста! Повѣтъ товмацкій замешканый самыми майже Русинами, але въ урядѣ не чути нигде слова рускаго. Рада повѣтова настроена въ духу не автономичнômъ, а въ духу польонизаціи нашого народа, котрымъ никто не онѣкуєся. Вôйтôвъ громадскихъ настроюютъ неприхильно противъ священикôвъ и рускои народности, такъ що многі зъ нихъ стаются жертвою польскои пропаганды и заслѣплені плюютъ въ рôдне гнѣздо. Зъ тои причины по селахъ найбôльшій неладъ, уряды громадскі безъ жадного надзору, касы не шконтруются николи, жиды шварку николи не роблятъ, податокъ стягаютъ безъ найменшои точности. Народъ нашъ, бѣдный обдертый до решты, съ розпукою глядитъ передъ себе. Такій нашъ повѣтъ, ажь сумно згадати! Чи довго такъ лихомъ вбиватись?...

— (**Дрôбні вѣсти**). Похоронъ царя Александра II ôтбудеся 13 (25) с. м. — На похоронахъ царя будутъ заступати австрійскій двôръ цѣсарскій Архкн. Кароль-Людвикъ, а нѣмецкій двôръ самъ наслѣдникъ престолу. — Кр. Маршалокъ дръ Зыблікевичь приѣхавъ вже до Львова и обнявъ урядованье въ кр. Выдѣлѣ. — Намѣстникъ Галичины выѣхавъ до Славуты, где єго тесть кн. Сангушко небезпечно занедужавъ.— Архкн. Рудольфъ выѣхавъ 15 (27 с.) м. зъ Египту до Палестины. — Нова папска енциклика о надзвычайнômъ ювилею зôстала въ Римѣ 4 (16) с. м. оголошена. — Австр. правительство замѣряє принятя 8—9 міліонôвъ акцій на трансверзальну желѣзницю. — Звѣстный дръ Голубъ выбираєся зновъ въ подорожь по Африцѣ. Мѣска рада вѣденьска ухвалила дати єму запомоги 100 дукатôвъ.— Два дни передъ катастрофою въ Петербурзѣ скрадено тамже зъ палаты в. кн. Николая бриллянты вартости 10,000 руб. — Зъ Гор-

лицкого округа выборчого выбрано посломъ до сойму зъ мен. пос. дра Николая Федоровича. — Шведскій король тяжко занедужавъ. — Дня 3 (15) с. м. отбувся въ Вѣдни похоронъ Андрея гр. Гогенварта, отця теперѣшного предводителя правицѣ при участи заступниковъ найвысшихъ сферъ. — Министеръ внутр. справъ заказавъ въ цѣлой австрійской монархіи ввозу вепрового мяса зъ Америки.

— **Въ Дрогобычи** отбувся дня 26 лютого (10 марця) с. р. соборчикъ деканальный, скликаный о. дек. Кмицикевичемъ, на котромъ обговорювано многоважну справу о законѣ конкуренційномъ, якъ такожь о реклямаціяхъ податку грунтового. Поперестаємъ теперь на томъ занотованю повысшого донесеня, а въ слѣдующомъ числѣ дамо зъ сеи справы докладнѣйше справозданье. Надъ близшимъ розважаньемъ справы о реклямаціяхъ збереся знова соборчикъ декальный въ Дрогобычи дня 12 (24) марця с. р.

— **50-лѣтный ювилей провизорства церковного.** 6 марця с. р. въ Недѣлю Сиропустну отбулася въ церквѣ прихода Медынъ, деканата збараского, незвычайна урочистость именно: переданье похвальнои Грамоты и медали, Єго Святостію Папою Римскимъ Львомъ XIII посвяченои, Симеону Шереметѣ, господареви зъ Медына и старшому брату при церквѣ тамже, наданыхъ Єго В. Преосвященьствомъ Митрополитомъ Киръ Іосифомъ въ знакъ узнаня великихъ заслугъ симъ мужомъ положеныхъ, около приукрашеня церкви парохіяльнои, на котре онъ зъ свого честного зароблёного гроша великій жертвы высше 1000 зр. а. в. понесъ, дальше за его неутомиму и непорочну пятьдесятъ лѣтну службу въ сѣй церквѣ яко старшій братъ, за оборону правъ єи при рожныхъ пересправахъ урядовыхъ, за его прикладне житье въ кождомъ взглядѣ, яко отець родины, яко господарь и сусѣдъ, за его тверезость, тую такъ рѣдку честноту у нашого народа, особливо въ часѣ передъ загальнымъ движеньемъ противъ піяньства въ нашомъ краю, до котрои онъ своимъ прикладомъ и многихъ другихъ парохіянъ потягнувъ, такъ що парохіяне сего прихода въ роцѣ 1875 по настояню свого пароха до брацтва тверезости громадно въ числѣ 750 (всѣ майже дорослій) приступили и єи благими овочами до нынѣ тѣшатся. Зъ вдячности Богу за се велике дѣло воздвигъ Симеонъ Шеремета прекрасный памятникъ тверезости своимъ коштомъ въ селѣ Медынъ. Коли чутка рознеслась, що актъ переданя похвальнои Грамоты и медали сему мужу має наступити, котрый у всѣхъ отъ мала до велика, въ великомъ почитаню остає, зобралося множество народа — помимо заверухи — не только зъ самого прихода, але такожь и зъ сусѣдныхъ селъ: Токовъ, Скорикъ, Голышинець и Климковець; такожь прибули и колька панъ зъ сусѣдныхъ дворовъ, щобы взяти удѣлъ въ томъ радостномъ торжествѣ. По соборной службѣ Божой тримавъ Всч. о. Панкратій Бѣлиньскій, парохъ Токовъ, случаю отповѣдне слово, отлично уложенене и съ чуствомъ выголошене, котре народъ съ напруженою увагою, наближившись до проповѣдника, выслухавъ, потомъ слѣдовало читанье Грамоты Всч. о. Іоаномъ Стрельбицкимъ парохомъ Скорикъ, въ конець урочисте переданье медали Ювилятови, уклякнувшому передъ царскими вратами, мѣстцевымъ парохомъ Всч. о. Михаломъ Куницкимъ. Актъ сей здѣлавъ на притомныхъ глубоке враженье, котрій съ великимъ занятьемъ всему приглядалися, и многимъ слёзы радости вытиснувъ. По Богослуженю явився старенькій Ювилятъ въ приходскомъ домѣ, зложивъ въ руки свого пароха глубоку свою подяку Ихъ Высокопреосвященьству Митрополитѣ Киръ Іосифу, и поблагодаривши священиковъ сповнявшихъ Архіерейске препорученье, пріймавъ жиченя отъ гостій у пароха зобраныхъ. По короткомъ угощеню, отвезено старого Ювилята до єго дому, где много у него зобраныхъ гостій єго очѣкувало. Удѣляючи вѣсти о томъ радостномъ торжествѣ отбувшомся въ приходѣ Медынъ и ширшимъ кругамъ, заявляємъ жиченье, щобы Всевышній довго еще крѣпивъ Ювилята своею силою, и подобныхъ дѣятелѣвъ умножувавъ по всѣй земли рускій.

— **Везувій** въ послѣднѣмъ часѣ почавъ знова сильно выбухати. Зъ горла єго взносилась въ гору жарка поломѣнь и дымъ, а кипяча лява текла двома дорогами въ долину.

— **Плѣнній женщины.** При недавномъ штурмѣ Геокъ-Тепе взяли войска россійскій 5.000 женщинъ въ неволю. Головный полководець ген. Скобелевъ, не знаючи що съ тымъ фантомъ робити, вызначивъ особну комисію подъ предсѣдательствомъ Череминьского, котра обрадує надъ тымъ, якбы поступити собѣ съ такимъ числомъ заплаканыхъ плѣнниць.

— **Выказъ Всеч и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище подъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 85) Благор. и Честній питомцѣ гр. к. духов. семинаріи во Львовѣ 88 зр. 96 кр.; 86) Всч. о. Коцовскій Ник. пар. Отыневичъ зобрану складку въ парохіи Отыневичахъ отъ брацтва церк. 2 зр., отъ себе 2 зр., зъ дробнѣйшихъ датковъ 3 зр. 30 кр., отъ парохіянъ въ Городищи королевскомъ отъ церк. брацтва 2 зр., зъ дробнѣйшихъ жертвъ 4 зр. 58 кр., отъ парохіянъ въ Городищи цетнарскомъ отъ церк. брацтва 2 зр., дробнѣйшихъ жертвъ 2 зр., — разомъ 17 зр. 88 кр.; 87) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова дек. гусятыньскій зобраній жертвы отъ Всч. о. Авдыковского Анолонія зъ Товстенького 6 зр., отъ парохіянъ въ Товстенькомъ 4 зр., отъ Всч. о. Лукасевича Кирила зъ Мшанця 2 зр., отъ церковного брацтва зъ Мшанця 2 зр., зъ квесты подчасъ колядъ въ Мшанци 2 зр., — разомъ 16 зр.; 88) Всч. о. Давидовичъ Юліянъ дек. холоєвскій датки Всч. о. Танячкевичемъ парохомъ въ Миколаєвѣ зобраній въ громадѣ Миколаѣвъ 15 зр. 40 кр.

(*Дальше буде*)

— **Выказъ датковъ на цѣль брацтва бурсы им. св. о. Ник. въ Золочевѣ.** (*Дальше*) 13) Всч. о. Заяць Симеонъ, капелянъ зъ Богутына, 5 зр.; 14) Всч. о. Леонтій Осмѣловскій, игуменъ зъ Подгорець, 5 зр.; 15) Всч. о. Чайковскій Михаилъ парохъ зъ Верхобужа, 5 зр.; 16) Всч. о. Гургаль Іоанъ, сотрудникъ зъ Золочева, 5 зр.; 17) Всч. о. Гиличиньскій Іоанъ, парохъ зъ Яхторова, 1 зр.; 18) Всч. о. Александеръ Чемерыньскій, парохъ зъ Золочева, зобравъ въ Коссовѣ 2 зр.; 19) Вп. Саноцкій Іоанъ, учит. гимн. зъ Золочева, 5 зр.; 20) Вп. Ковальскій Петро, учит. зъ Плугова 1 зр.; 21) Чест. Команда Петро, господарь зъ Плугова, 5 зр.; 22) Чест. Маркевичь Максимъ, мѣщанинъ зъ Золочева, 1 зр.; 23) Чест. Панкевичь Яковъ, мѣщанинъ зъ Золочева, 1 зр.; 24) Чест. Пѣтушевскій Никита, мѣщанинъ зъ Золочева, 3 зр. — разомъ 39 зр. Попередно выказано 45 зр.; отже разомъ 84 зр. (*Дальше буде.*)

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Презенту одержавъ о. В. Киселевскій на Товмачикъ.

До институціи каноничної завозваній: оо. І. Грабовичь на Стопчатовъ и Н. Туркевичь на Кореличи.

Именованій зостали: оо. Ю. Давидовичь въ Сеньковѣ деканомъ холоевскимъ и В. Тарнавскій въ Сморжевѣ другимъ мѣстодеканомъ холоевскимъ.

Завѣдательство одержавъ о. І. Товарницкій въ Клѣщѣвнѣ.

Отъ конкурсового испыту увольненый о. Е. Грабовичь зъ Мшанця.

Въ пропозицію на Бережницю дек. стрыйского принятій: оо. А. Желеховскій зъ Стрыя и П. Мондзикъ зъ Бережницѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержали: оо. Ю. Плятекъ на капелянію въ Татарахъ дек. мокряньского и П. Винницкій на капелянію въ Грушатичахъ дек. ножанковского.

Сотрудничества одержали: оо. І. Грыцай въ Княжиполи дек. добромильского и Г. Махникъ въ Диковѣ дек. олешицкого.

Завѣдательство одержавъ о. Е. Заремба въ Бодятынѣ дек. сокальского.

Личный додатокъ въ сумѣ 100 зр. рочно на дальшій три лѣта одержавъ о. В. Коцыловскій въ Хиринцѣ дек. порохницкого.

Въ пропозицію на капелянію Татариновъ дек. горожаньского принятій: оо. 1) И. Гмитрикъ, 2) В. Мацюракъ, 3) Д. Бѣлиньскій; дальше В. Цюкъ, А. Маляркевичь и К. Грушкевичь.

На конкурсъ выставлена парохія Бобятынъ дек. сокальского съ речинцемъ до 21 мая с. р.

ПОСЛѢДНІЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Заступникъ россійск. министра справъ заграничныхъ, Гирсъ, выдавъ обѣжникъ для репрезентантовъ Россіи за границію, въ котромъ сказано єсть о политицѣ нового царя. Царь уважає за першій свій обовязокъ удержати на дальше ненарушено одѣдичене наслѣдство. Россія повинна на внѣ охоронитись отъ всякихъ небезпеченьствъ, а на внутрь розвинути въ цѣлости моральній и матеріяльній силы черезъ поступъ обывательскій, економичный и соціяльный. Така задача буде предметомъ политики нового царя, и онъ буде старатись, щобъ всякій дотеперѣшній покоевій союзы остали и на дальше, а только на той случай мусѣлабы Россія станути подъ оружіемъ, колибы вымагали того єи честь и безпеченьство. Впрочѣмъ царь бажає здѣлати Россію сильною и цвѣтучою, для єи власного добра, а безъ шкоды другого.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. П. Г. въ Шерш. Редакція „Науки“ передала намъ отъ Васъ 4 зр. на „Дѣло“ и 1 зр. на „Библіотету найзнам. повѣстій“.

Не только черезъ читанье

анонсовъ зможе собѣ хорый выробити певный судъ, чи се або то зъ помежи многихъ по газетахъ выхваляваныхъ уздоровляючихъ средствъ єсть для єго стану добре, або чи не выдає онъ за тоє надармо грошій. Нехай отже жаденъ хорый не залишитъ способности и спровадитъ собѣ отъ **Karl-a Gorischek-a** (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6) брошуру „Krankenfreund“, такъ якъ въ той книжочцѣ суть найбольше уживаній авторитетами поручений средства подробно и отповѣдно обговорений, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоємъ выбрати собѣ найлучше. Присылка той брошуры слѣдує **gratis** и **franco**, не має отже замовляючій жадныхъ иншихъ коштовъ, якъ только 2 кр. на карту кореспонденційну.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,

образовавшися за границію звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійній образы рожнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофилъ Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (10—10)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

РУКОДѢЛЬНЯ
женьского одѣня

Хоружчина, рогъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2.

пріймає всякій дотычащій роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рожній гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляєся заровно науки крою.

(13—15) **І. Юркевичъ.**

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того отличного средства уживавъ хотяй иноразъ, н. пр. противъ гостцю, ревматизму, ревматичному болю членовъ и зубовъ и т. п., радо поручитъ єго иншымъ. Тй єго свойства, котрымъ онъ безъ всякои реклямы своє велике розширенье въ цѣлой Австріи завдячує, суть найлучшою порукою єго скуточности. — Можна достати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдующихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Гуккера и И Пинеса; *въ Бродахъ* у Ед Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямруевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (4—11)

Для церквей и костеловъ

ЦВѢТЫ ДО СВѢЧОКЪ,

пара отъ 35 кр. до 1 зр. 50 кр.

ВАЗОНОВІЙ БУКЕТЫ

НА ПРЕСТОЛЪ

пара отъ 3, 4, 5 до 8 зр. и высше

поручае

фабричный складъ свѣчокъ

Ф. Шубута и Сына

ВО ЛЬВОВѢ,

въ рынку ч. 45.

(1—4)

ВЕЛИКІЙ ВЫБОРЪ

КАЛЬОШЄВЪ

для мужчинъ, дамъ и дѣтій,

въ найлѣпшомъ доборѣ и найдешевше

поручае (2—6)

Кароль Грухоль

во Львовѣ, ринокъ, ч. 35.

„CONCORDIA“

Першій львовскій закладъ погребовъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зъорганизованый пославши всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядовъ, — поручае свою услугу.

Має на складѣ всякій приборы и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребовъ отъ найвеличавшихъ ажъ до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшій. — Досконалость **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найлепшихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдає такожь всякого рода трумны деревляній. — Замовленя выповняє безъ проволоки въ кождомъ часѣ.

Якъ **„Concordia“** сповняє замовленя, переконуютъ о томъ численній писемній подяки, котрій кождои хвилѣ можна переглянути. (3—?)

Львовъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

Поручаю зъ власнои фабрики (1—4)

ВОСКОВІЙ СВѢЧКИ

церковній и столовій

ПОСТАВНИКИ, ТРОЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ

по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтовъ

бѣлій и забарвленій;

Стеариновій свѣчки, Апольо, церковній и столовій

бѣлій и забарвленій, котрій продаю только посля вѣденьскихъ вагъ.

Маю такожь на складѣ

Воскъ жовтый и бѣлый въ грудахъ

совсѣмъ чистый безъ всякихъ домѣшокъ, до **воскованя помостовъ.**

Гандель полотенъ и гербаты

ФРИДРИХА ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, въ рынку, ч. 45.

Всякій замовленя зъ провинціи выконую якъ найточнѣйше.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского

Ч. 20. Львôвъ, Середа 11 (23) марця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Тероризмъ!

Недавно подали мы вѣсти высокоофиціознои Politische Correspondenz, урядовои Wiener Ztg. и замѣтки Deutsche Ztg. о замѣрахъ, якѝ зродилися въ лонѣ кр. рады школьнои взглядомъ „присмиренія“ Русинôвъ, передовсѣмъ на поли школьництва. Тіи вѣсти, якъ неменше вѣсть о замѣренôмъ розвязаню рускои комисіи для укладаня книжокъ не зôстали доси урядово здементованѣ. Вѣсти, якѝ теперь доходятъ майже зъ всѣхъ сторôнъ галицкои Руси, якъ неменше такожь систематичнѣ калюмніи, киданѣ на Русинôвъ галицко-нольскими дневниками и ихъ накликуваня, поповняютъ образъ, якій можна було собѣ на пôдставѣ тыхъ офиціяльныхъ и офиціозныхъ ревеляцій утворити о замѣрахъ польскихъ „верховителѣвъ въ краю“ взглядомъ Русинôвъ. Кождого предсѣ муситъ вдарити въ очи, що пр. въ „Czas-ѣ“ и Gaz. Nar. рôвночасно появляются майже дословно однаковѣ вôзваня зверненѣ до правительства сего содержаня, щобы правительство вглянуло въ справу дѣятельности Русинôвъ и „положило тамутакъ шкодливôй агитаціи“ (пôдъ шкодливою агитаціею розумѣеся тутъ всяка найлегальнѣйша, але польскимъ „верховителямъ краю“ немила дѣятельнôсть Русинôвъ). Згадаймо дальше, що всѣ галицкопольскѝ дневники по станиславôвскихъ выборахъ якбы по указу съ яростію накинулися на Русинôвъ-урядникôвъ за тоѥ, що они смѣли сповнити загварантоване имъ конституціею право свобôдного голосованя, — и зажадали, щобы тыхъ урядникôвъ за тоѥ „потягнено до отвѣчальности“. Пригадаймо такожь, що тіижь дневники называютъ „злочиньствомъ“, ѥсли чи ученикъ чи учитель въ гимназіи ôтважится сказати слово по руски, ба що навѣть вже на улици не можна рускому учителеви озватися по руски безъ того, щобы ѥго заразъ не денунціовано (гл. Dzien. pol. Nr. 67). Вже тоѥ само показуѥ, що у насъ дѣйстно „ocknął się komitet“, якъ каже „Czas“, очевидно „komitet narodowy“ и веде своѥ дѣло тероризму супротивъ Русинôвъ.

Але въ слѣдъ за тымъ идутъ ѥще дальшѝ факты. Русинамъ-урядникамъ выточуютъ дисциплинарки, хотяй, якъ оказуѥся, безъ найменшои раціональнои пôдставы; члены „komitetu“, котрѝ свого часу ѣздили яко агенты „komitetu“ при выборахъ р. 1879, а при тôмъ, чи власне длятого остались надальше провизоричными надзирателями людового школьництва, выступаютъ теперь на ново противъ Русинôвъ-учителѣвъ съ грозьбами суспензіи, а навѣть переводятъ тіи суспензіи въ дѣло, хотяй и тутъ нема ніякои пôдставы; що бôльше навѣть самѝ дневники польскѝ подаютъ, що предметомъ комисійного доходженя высланого инспектора и то черезъ конфронтацію учителя съ учениками було пытанье, чи учитель „сказавъ слово по руски до ученика чи нѣ“?! Ѥсли ѥще надъ чимъ можна здивуватися при такôмъ станѣ рѣчій, то хиба надъ тымъ, для чого ѥще всѣмъ Русинамъ-урядникамъ не выточено дисциплинарного слѣдства, чому всѣхъ ѥще не засуспендовано, скоро ѥдиною мѣрою и причиною суспензіи выдаѥся бути руске національе а цѣлію — застрашенье?! Яко корона сего всего представляѥся найновѣйшій фактъ, що до львôвскои академичнои (рускои) гимназіи осмѣлився вôйти и ѥи илюстровати агентъ полиційный немовь то въ характерѣ якого инспектора чи дозорцѣ! Кôлькохъ зъ ученикôвъ приготовляючихся до испыту зрѣлости училось въ клясѣ математики зъ тои простои причины, що до науки потребували таблицѣ, котрои, якъ кождый знаѥ, въ дома не маютъ, отже и въ дома не можутъ користати зъ выкладу довгихъ операцій математичныхъ. Агентъ, котрый очевидно вже ôтъ довшого часу обсервовавъ гимназію, провѣтривъ тутъ якусь „пропаганду“ и на самъ передъ самъ вдерся до клясы, а ôттакъ удався до директора, призвавъ ѥго до клясы и списавъ имена и мешканье 6 присутныхъ ученикôвъ, зъ котрыхъ двохъ забравъ съ собою на полицію, где остаточно розъяснилася „пропаганда“ яко звычайна математика.

Справдѣ не знаѥмо надъ чимъ бôльше дивоватися, чи надъ дерзостію агента, чи надъ слабодушностію директора, котрый замѣсть спытати незнане индивидуумъ, якъ слѣдовало, о легитимацію и въ ѥи браку указати дверѣ, позволивъ злюструвати клясу и перерывати науку математики якоюсь ничимъ неоправданою, жаднымъ письменнымъ приказомъ не порученою шуканиною за „небезпечною пропагандою“. Ачей же директоръ гимназіи ѥсть ѥи повновластнымъ господаремъ, ачейже власть школьна ѥсть тутъ хочь до певнои мѣры суверенна, а о ревизіяхъ существуютъ якіѝсь приписы, котрѝ що найменше вымагаютъ легитимациі и наказу управненои власти! Чи жь не ѥсть се оскверненье гимназіи, ѥсли такѝ невылегитимованѝ, неуправненѝ индивидуа въ неправный спосôбъ вдираются въ святыню наукъ длятого, що имъ причулася, чи привидѣлася, чи приснилася якась „небезпечна пропаганда“? И чи може и чи повиненъ директоръ призволити на таке оскверненье гимназіи и се пропустити безъ жалобы?

Всѣ тіи и тымъ подôбнѝ факты, о котрыхъ нынѣ близше не будемъ говорити, показуютъ наглядно, що польскѝ „верховителѣ въ краю“ уложили цѣлый планъ терористичныхъ средствъ противъ Русинôвъ, що они денунціяціями, пôдбурюваньемъ, дневникарскимъ крикомъ и т. и., стараются навѣть залякати правительственнѝ сферы и въ ихъ очахъ представити Русинôвъ яко небезпечный елементъ проскрибованый и въ той спосôбъ приневолити власти поступати въ мѣру ихъ терористичныхъ средствъ противъ Русинôвъ, щобы ихъ ôтъ всякои дѣятельности ôтстрашити и приневолити на дѣлѣ выречися своѥи народности.

Мы вже не разъ высказували нашу гадку, що тôлько при мирныхъ, обопôльно вырозумѣлыхъ и на справедливости опертыхъ ôтношеняхъ обохъ народностій въ краю може ôтбуватися успѣшный розвôй якъ обохъ народôвъ, такъ и самого краю. Ѥсли жь польскѝ „верховителѣ“ противъ всякого розуму стараются дѣлати въ противнôмъ направленю и за всяку цѣну хотятъ силомôць придусити руске житье и руску народнôсть, всяке ѥи движенье проскрибувати, а противъ поодинокихъ Русинôвъ тероризмомъ воювати, — то мы жалѣемо надъ такимъ пристрастнымъ заслѣпленьемъ польскихъ верховителѣвъ, але при тôмъ можемо такожь заявити, що Русь не дасться тероризмомъ залякати и ôтъ своѥи природнои дѣятельности народнои ôтвести. Отвѣчальнôсть за наслѣдства щоразъ бôльшого розъяренія и терористичныхъ операцій лишаемо нашимъ противникамъ, а Русины съ хоругвою добра народа, добра краю, миру и успѣшного розвою всѣхъ ѥго жителѣвъ пôдутъ неустрашимо и смѣло напередъ.

Домовый податокъ.

На просторонну студію надъ новымъ закономъ о податку домовôмъ, надъ котрымъ теперь обрадуютъ въ радѣ державнôй, ледви чи найшлобыся мѣстце въ „Дѣлѣ“, особливо, коли ѥще много иншихъ многоважныхъ справъ лишаѥся до обговореня. Але всежь годится згадати о тôмъ „домовôмъ податку“, головно съ двохъ причинъ, по перше, щобы хоть загально освѣдомити загалъ Русинôвъ въ значеньемъ сего нового закона, а по друге, щобы пересвѣдчитися, о скôлько то правды въ тыхъ недавно польскими газетами такъ шумно голошеныхъ похвалахъ о епоковыхъ реформахъ мин. Дунаѥвского, якъ и въ тôмъ, будьтобы польска бôльшôсть делегаційна вразъ съ своимъ „квинтумвиратомъ“ представляючимъ въ Галичинѣ пôсля слôвъ „Czasu“ — „rząd narodowy“ дѣйстно „противъ *Дѣла* взяла въ оборону рускаго хлопа“, якъ се недавно голосила Gaz. Nar.

Що предложеный мин. Дунаѥвскимъ законъ нового домового податку (а властиво податку ôтъ *будынкôвъ*, Gebäudesteuer) не представляѥ ніякого поступу передъ лицемъ науки державнои скарбовости, показуѥ вже се одно, що сей законъ не ѥсть ничимъ иншимъ, якъ тôлько переробленымъ, чи радше латаниною старого, патентомъ зъ 23 лютого 1820 отже передъ 60 лѣтами введеного закона о податку домовôмъ, — переробленьемъ на стôлько неудачнымъ, що всѣ головнѣйшѝ замѣты, якѝ наука и практика доси черезъ 60 лѣтъ противъ него пôдносили, майже съ рôвною мѣрою дадутся приложити и до нового закона. Въ сущности ѥсть сей новый законъ лише розширеньемъ патенту зъ р. 1820 на Тироль, Форальбергъ, Трієстъ, а почасти на Зальцбургъ и Дальмацію, якъ такожь на Чернôвцѣ и Зару, о скôлько тамже приписы сего патенту або совсѣмъ або въ части не обовязували. Цѣль нового закона ѥсть фискальна: приспорити державѣ бôльше доходу (въ сумѣ 1,300.000 зр. а. в.) и высше згаданѝ краѣ и мѣстцевости пôдтягнути пôдъ однакову норму. Подальше сеи цѣли нова устава не поступила, а ѥсли и робитъ гдеякѝ змѣны, пôдрядниѝ и менше важниѝ, то за тоѥ лишаѥ давниѝ хибы давнои уставы.

Патентомъ зъ 23 сѣчня 1820 заведено такъ званый „властивый податокъ домово-чиншовый“ въ всѣхъ столицяхъ краѣвъ и въ гдекотрыхъ передмѣстяхъ тыхже, (съ выключеньемъ однакожь Черновець Инсбруку, Брегенцу и Трієсту), а такожь въ Бродахъ, въ Оломуцу и пôзнѣйше въ Спалято, Катарро и Рагуза и въ Краковѣ. Патентомъ зъ 10 жовтня 1849 заведено другій такъ зв. „розширеный податокъ домово-чиншовый“ въ всѣхъ тыхъ мѣстцевостяхъ, где бодай половина домôвъ несе чиншъ. Сему податкови пôдлягали доси такожь тіи, хотябы за обрубомъ згаданыхъ мѣстцевостій положенѝ домы, котрѝ приносятъ якій чиншъ. Новый законъ ухиляѥ теперь сей, пôдъ взглядомъ высокости проценту податкового важный подѣлъ „властивого“ а „розширеного“ податку домово-чиншового и розтягаѥ податокъ домово-чиншовый на всѣ „будынки“: а) котрѝ суть положенѝ въ мѣстцевостяхъ, где всѣ будынки або що найменше половина тыхже и „заразомъ половина мешкальныхъ частій черезъ вынаѥмъ приноситъ чиншевый прихôдъ“, або б) котрѝ хоть по за тыми мѣстцевостями положенѝ, въ цѣлости або въ части вынаймаются.

Поминувши самъ новымъ закономъ близше неозначеный выразъ „будынки“, пôдставленый на мѣстце выразу „домы“, годѣ сказати, щобы повыеша стилизація була щаслива и ясна, бо жь може зайти такій случай, що въ певнôй мѣстцевости хоть бôльша половина домôвъ чи „будынкôвъ“ въ певныхъ своихъ частяхъ ôтдаѥся въ наѥмъ, але мимо того зновъ бôльша часть мешкальныхъ частій домôвъ въ тôйже мѣстцевости все жь таки остаѥся въ уживаню самыхъ властителѣвъ, або на ôтворотъ може лучитися такій случай, що въ певнôй мѣстцевости бôльшôсть домôвъ остаѥся въ власнôмъ уживаню властителѣвъ, але мимо того бôльшôсть всѣхъ мешкальныхъ частій всѣхъ домôвъ разомъ таки ôтдаѥся въ наѥмъ. Ѥсли пр. въ певнôй мѣстцевости ѥсть 1100 домôвъ, зъ котрыхъ 600 дом. съ (à 3 меш. частями) 1800 мешкальными частями остаѥся въ уживаню властителѣвъ, а 500 домôвъ съ (à 4 мешкаль. частями) 2000 мешкальными частями въ цѣлости ôтдаѥся въ наѥмъ; повстаѥ пытанье чи въ тôй мѣстцевости маѥ бути заведеный податокъ домово-чиншовый, чи домово-клясовый, бо бôльшôсть домôвъ остаѥся вправдѣ въ власнôмъ уживаню, але бôльшôсть мешкальныхъ частій ôтдаѥся въ наѥмъ и даѥ чиншовый доходъ? Припустѣмъ однакожь, що тутъ буде съ новымъ рокомъ заведеный домово-клясовый податокъ. Щожь станеся, ѥсли пр. въ липню лучится въ тôй мѣстцевости нещастье — огонь, и на передмѣстю згоритъ 150 домôвъ зôстаючихъ въ власнôмъ уживаню властителѣвъ. Тогды вже не тôлько число мешкальныхъ частій але и число домôвъ буде таке, що пôсля нового закона треба завести домово-чиншовый податокъ. Чи урядъ маѥ ѥго завести чи нѣ? А понеже такѝ змѣны такожь и въ иншихъ причинъ можутъ кôлька разôвъ до року заходити, то чи дасться оправдати такій приписъ закона, таке переношенье, така непевнôсть податковости вже не передъ лицемъ науки, але передъ лицемъ практики и спокою мешканцѣвъ дотычащои мѣстцевости?

Ѥсли дальше такъ мотивы правительственного предложеня, якъ и мотивы гр. Дѣдушицкого (о котрого дуже сумнôмъ и для польскои бôльшости совсѣмъ не почестнôмъ дебютѣ яко референта — пôзнѣйше поговоримо) стôлько говорятъ о упрощеню и выровнаню дотеперѣшныхъ нормъ домово-податковыхъ, котрѝ „тôлько исторично а не раціонально дадутся поясняти“, ѥсли дальше головну вагу въ тыхже мотивахъ кладеся на устороненье „властивого“ а „розширеного“ податку домово-чиншового, то мимо того всего приглянувшись близше новому законови бачимо, що тутъ устороняются и зрôвнуются лише назвы, але не устороняѥся и не зрôвнуѥся сама рôжниця рôжноднои сущности. Сущнôсть „властивого“ податку домово-чиншового почивала въ тôмъ, що ôтъ домôвъ пôдлягаючихъ тому „властивому“ податкови оплачувалося чиншового податку 26⅔ % ôтъ чистого чиншу найму по ôтструченю 15% въ тогожь чиншу на амортизацію коштôвъ будовы и у-

держаня, а при домахъ пôдлягаючихъ „розширеному“ податкови домово-чиншовому оплачувалося чиншового податку 20% (12 + 4 + 4%)ôтъ чистого чиншу найму по ôттрученю 30% зъ тогожъ чиншу на амортизацію коштôвъ будовы и удержаня.

Щожь постановляє новый проєктъ? Правительственный проєктъ установлявъ вправдѣ въ §. 6 для всѣхъ домôвъ пôдлягаючихъ домово-чиншовому податкови — яко квоту податкову однаковый процентъ по 24% ôтъ чистого доходу чиншового, хотяй все жь при тôмъ задержавъ давну рôжницю „властивого“ а „розширеного“ податку при обчисленю коштôвъ амортизаціи и удержаня постановляючи, що на тіи кошты слѣдує потручувати въ мѣстцевостяхъ пôдлягаючихъ дотеперъ „властивому“ домово-чиншовому податкови (Львôвъ, Краковъ, Броды) 15%, а въ мѣстцевостяхъ пôдлягаючихъ доси „розширеному“ податкови — 30% ôтъ чиншу brutto. Єли вже въ тôмъ приписѣ єсть задержанье старинности, „котра тôлько исторично а не раціонально дасться оправдати“, то комисія а взглядно реф. гр. Дѣдушицкій єще бôльше придержали тую старинноôть, бо задержали въ своѣмъ еляборатѣ не тôлько повысшу рôжницю въ процентахъ (15% а 30%) коштôвъ амортизаціи и удержаня, але установили для мѣстцевостій давнѣйшого „властивого“ податку домово-чиншового (Львôвъ и Краковъ, съ опущеньемъ Бродôвъ) 26⅔% ôтъ чистого доходу чиншового яко податокъ, а для прочихъ мѣстцевостій (належачихъ до дотеперѣшного „розширеного“ податку) 20% ôтъ чистого доходу чиншового, — отже задержали ту саму перестарѣлу рôжницю такожь и въ податковôй стопѣ процентовôй. Єсли жь, якъ признаютъ и мин. Дунаєвскій и гр. Дѣдушицкій, такій подѣлъ бувъ перестарѣлый и неоправданый и мавъ бути новымъ закономъ знесеный, то мы пытаємося для чогожь цѣла сущноôть тои переетарѣлости вôйшла до нового закона и чи се можна назвати реформою и выровнаньемъ? Чи може пôсля думки мин. Дунаєвского и гр. Дѣдушицкого тая перестарѣлôсть почивала лише въ назвѣ „властивый“ и „розширеный“, а не въ самôй рѣчи, и що съ усуненьемъ назвы усунеся вже и сама рôжнороднôсть нормы такожь и до нового закона перенесена?! (*Дальше буде.*)

Реклямаціи.

Въ ч-лѣ 18 замѣстили мы допись зъ надъ Буга, въ котрôй пôднесено двѣ справы: 1) що церковнѝ грунта дочерныхъ приходôвъ ôтдаленѝ ôтъ помешканя священика о пôвъ милѣ або и о цѣлу милю однакового заклясовано съ сусѣдными грунтами дотычащихъ селъ, отже несправедливо, бо зô взгляду на ôтдаленье замешканя ужиткуючого приходника за высокій доходъ установлено; 2) щобы выдати формулярѣ для реклямацій, о чѣмъ згадуєся такожь и въ низше замѣщенôй дописи зъ Дрогобыча.

Ad 1. Якъ нибудь тоє обстоятельство можна пôднести въ реклямаціи зъ причины хибного заклясованя, то однакожь нема надѣи на успѣхъ, понеже клясованье грунтôвъ въ загалѣ по мысли закона переводится безъ взгляду на особу властителя, єго мѣстце замешканя, степень образованя и т. д., а по друге, понеже въ мысль §. 12 урядовои информаціи о клясованю грунтôвъ — при клясованю не маєв увзгляднятися ôтлеглôсть ôтъ господарскихъ будынкôвъ, а §. 13 циф. 2 тоижь инструкціи постановляє, що „на стосунки власности и на господарску звязь грунтôвъ съ иншими грунтами або промысловыми закладами не належитъ зважати“ при клясованю. Для того не маємо надѣи, щобы въ тôмъ случаю и интервенція навѣть Всесв. Консисторіи могла що помочи, а ухваленье ôтповѣдного нового закона, о чѣмъ згадувавъ нашъ Впч. дописователь, вже для того булобы неможливе, понеже се булобы важною змѣною основъ щацованя и клясованя обнятыхъ въ теперь обовязуючôмъ законѣ, на котрого пôдставѣ переведено цѣлый теперѣшный операт катастральный. Интервенція зъ того тытулу такъ Всч. Консисторіи якъ и Всч. духовеньства у правительства булабы на мѣстци при законѣ о дотаціи духовеньства, где повинна вôйти дотычащѝ постановленя увзглядняючи высше згадане за высоке обчисленье доходу въ филіяльныхъ грунтôвъ.

Ad 2. Взôрцѣ реклямацій суть выданѝ (въ рускôмъ и польскôмъ языцѣ разомъ) коштомъ правительства, а именно взôрцѣ А. В. и С. и находятся, а бодай повинни находитись у дотычащихъ комисій, взглядно въ староствѣ. Однакожь тіи взôрцѣ крôмъ загальныхъ формулокъ с. є. крôмъ самои формы, якъ маєв писатись реклямація, на дѣлѣ дуже мало що поможутъ при укладаню реклямацій, котрыхъ головна вага все жь таки почиваєв мотивахъ (поводахъ) а не въ формѣ. Тіи мотивы суть особенно важни, але при тôмъ и дуже тяжкій при реклямаціяхъ зъ причины хибного заклясованя. О тôй справѣ замѣстимо въ найблизшихъ ч-лахъ єще кôлька увагъ. На теперь остерѣгаємо тôлько передъ надто поверховными с. є. мотивами и доказами непопертыми реклямаціями. При тôй случайности мусимо спростувати двѣ грубѝ ошибки, котрѝ съ дивною простодушностію повтаряются въ однôй львôвскôй газетѣ, а котрѝ легко можутъ баламатутити читаючихъ, а при тôмъ не приносятъ славы дотычащôй редакціи. Именно подала тая газета (Ч. 24), будьтобы цѣла Галичина мала пôсля новои регуляціи платити 25,160.413 гульд. грунтового податку, тымъ часомъ коли тая цифра представляє лише чистый доходъ зъ продуктивнои землѣ Галичины пôсля нового обчисленя, а сума нового податку грунт. зъ Галичины буде выносити (пôсля ухвалъ центр. комисіи) 5,560.471 зр. а. в. Въ тôйже часописи подано зновъ на иншôмъ мѣстци (Ч. 25), що кождый господарь може сообѣ спеціяльно обчислити скôлькôсть податку, яку буде плативъ ôтъ свого грунту, єсли выказаѝу въ аркуши (выказѣ) суму чистого доходу своихъ грунтôвъ помножитъ черезъ 42! Вже на першій поглядъ показуєся недорѣчноôть такого обрахунку, бо тогды податокъ мусѣвбы бути 42 разы бôльшій якъ самъ дохôдъ, що булобы крайнымъ абсурдомъ. Тымчасомъ новый податокъ пôсля обчислень центр. комисіи маєв выносити 22.1% ôтъ выказаного чистого доходу.

ДОПИСЬ.

Зъ Дрогобыча. (*Въ справѣ реклямацій.*) Справа реклямацій такожь и у насъ живо займаєв увагу всѣхъ. Дня 10 н. с. марця ôтбувся у насъ деканальный соборчикъ головно въ тôй цѣли, щобы застановитися надъ уставою о конкуренціи при будовѣ церковь и приходскихъ будынкôвъ, котра то устава такъ утяжлива и въ многихъ взглядахъ несправедлива повиннабы статися предметомъ зрѣлыхъ розвагъ и обрадъ цѣлого галицкоруского духовеньства. Лишаючи тую справу на пôзнѣйше, згадаю теперь о другôй справѣ пôднесенôй на тôмже соборчику нашимъ заслуженымъ патріотомъ о. Кмицикевичемъ — именно о справѣ реклямацій. О. К. предкладаючи клясификаційну табелю дрогобыцкого повѣта пояснивъ просторонно справу реклямацій, особенно въ ôтношеню до нашого повѣта, и озвався теплымъ словомъ до кондеканальныхъ, щобы кождый священикъ дрогобыцкого повѣта зволивъ занятися тяжкою працею реклямацій для своеи громады. До писарскои помочи можнабы при недостачи иншихъ силъ ужити и громадскихъ писарѣвъ, котрыхъ радо вынагородитъ интересована сторона. Єсли въ загалѣ порадно, щобы наше священьство занялося справою реклямацій, то особенно въ дрогобыцкôмъ повѣтѣ промавляютъ за симъ двѣ важни причины: 1) що тутъ не ма для сеи роботы бôльше фаховыхъ людій, 2) що нашъ дрогобыцкій повѣтъ зъ всѣхъ повѣтôвъ Галичины зôставъ найвысше заклясованый въ ôтношеню до доброты, положеня и иншихъ свойствъ нашои землѣ. Особенно уваги достойными були поясненя о. К. що до исторіи такъ клясификаціи якъ и клясованя нашихъ грунтôвъ. Вина несправедливого переведеня спадаєв на оцѣнителѣвъ, а именно на бувшого ц. к. референта Скржижевского, человѣка совсѣмъ нефахового, бо бувшого поборцю податкового, и другого члена тоижь комисіи Краля зъ фаху цукерника, котрый завсѣгды боровся за высшимъ заклясованьемъ. До комисіи шацунковои входили єще и другѝ члены безъ всякого фахового знаня, а якъ тая такъ славно зложена комисія собѣ поступала, найлучше се показує, що она оцѣнила чистый доходъ зъ одного морга городу ажь на 18 зр.! На щастье краєва комисія ôткинула такъ славный операт. О. Кмицикевичь яко тогдашный превесъ дрогобыцкои рады повѣтовои щиро зайнявся реклямаціями противъ клясификаціи и цѣлого такъ блудно и пересадно зôставленого операту, въ котрыхъ то реклямаціяхъ представлено крайне невѣжество дрогобыцкои шацунковои комисіи и звернено завчасу увагу на велике нещастье сего повѣта, яке насъ теперь дѣйстно постигло. Вправдѣ приѣздивъ делегатъ зô Львова и дякувавъ о. К. за єго печаливôсть надъ дрогобыцкимъ повѣтомъ, правительство покликало такожь, здаєся въ наслѣдство сихъ реклямацій, по смерти Скржижеского п. Служевского на ц. к. референта дрогобыцкои комисіи шацунковои, але мимо того всего годѣ було вже що змѣнити, бо взорцевѝ грунта були вже правосильно установленѝ и цѣлый операт вже бувъ майже укôнченый. При тôмъ однакожь п. Служевскій яко фаховый человѣкъ набувъ пересвѣдченя, що дрогобыцкій повѣтъ скривдженo, а пôсля реклямацій правдоподôбно и краєва комисія во Львовѣ пересвѣдчится о тôй кривдѣ. Безъ взгляду на гористе положенье и на гôрскій и студенный климатъ нашого повѣта, на мочаристôсть грунтôвъ ôтъ заскôрнои воды, безъ взгляду на тоє, що земля наша складаєся переважно зъ зимнои, кваснои, неперепускальнои и рудовиною пересяклои глины, а спôдъ грунту єсть совсѣмъ глиняный, — заклясовано грунта дрогобыцкого повѣта дуже высоко въ порôвнаню до пересѣчныхъ доходôвъ зъ нашои землѣ.

Дальше заявивъ о. Кмицикевичь, що ôнъ поучитъ кождого писаря, котрый у него явится, списувати реклямаціи пôсля блянкетôвъ (якѝ продавъ ц. к. референтъ 3 либры за 1 зр. 8 кр.), але лише пôсля блянкетôвъ означеныхъ бук. А. и Б. (ôтносячихся до першихъ точокъ реклямаціи пôсля §. 37. бук. а) b) и d) при помочи табелѣ клясификаційнои и мѣры зробленои на однôмъ квадратовôмъ цалю, представляючôмъ одинъ моргъ. Що до реклямацій въ причины хибного заклясованя (§. 37 бук. с) и d) пôднѣсъ о. К., що уживаючи въ тôй цѣли блянкету бук. В) означеного, треба при кождôй парцелѣ навести всѣ господарскій обстоятельства певнои мѣстцевости и то, розумѣєся, правдивѝй, щобы на ихъ пôдставѣ доказати, що заклясованье дотычащои парцелѣ єсть за высоке а властиво, що єи заклясовано невластиво до занизкои клясы (котра, якъ вѣдомо, пôсля клясификаційнои табелѣ, чимъ низша, тымъ высшій доходъ представляє) и въ той способôъ споводувати єи перенесенье до высшои клясы выказуючои меншій доходъ. Оспорювати самѝ такъ зв. взорцевѝ грунты — не довелобы до цѣли, бо они суть вже правосильно установленѝ и не дадутся обалити, а треба лише выказувати, що въ данôмъ случаю дотычаща парцеля не ôтповѣдаєв квалификаціи взорцевого грунту установленого для тои клясы, до котрои парцелю заклясовано. Трудна булабы робота, якбы кто хотѣвъ вычисленьемъ коштôвъ на культуру, на роботу, удержанье и т. п. оспорювати выказаный въ „вытягу“ (индив. аркушѣ) дохôдъ, хотяй и такій способôъ можливый, але далеко лекше се зробити тамъ, где сусѣднѝ або такои самои якости грунты низше заклясованѝ. Закôнченье доказôвъ и самои дотычащои реклямаціи маєв бути таке, щобы ц. к. реклямаційна комисія поставила тую парцелю въ клясу выказуючу меншій дохôдъ, якъ кляса, до котрои парцелю теперь заклясовано, а именно до тои клясы, котра ôтповѣдаєв дѣйстному пôсля законныхъ приписôвъ о шацованю и клясованю обчисленому доходови въ дотычащои парцелѣ.

Булобы дуже порадно, щобы всѣ начальства громадъ дрогобыцкого повѣта просили о обниженье заклясованя всѣхъ грунтôвъ дрогобыцкого повѣта о одну клясу, с. є. щобы ихъ заклясовано бодай о одну съ меншимъ доходомъ*). Такожь треба памятати, що для справдженя реклямацій пôсля блянкету В. внесеныхъ с. є. зъ причины хибного заклясованя реклямаційна комисія зарядитъ дослѣдженье на мѣстци парцелѣ.

Въ кôнци звернувъ о. Км. увагу, що брошурка Гавскнехта о реклямаціяхъ (котру дуже справедливо яко неотвѣтну скритикувавъ такожь межи иншими безъименный авторъ въ Dzienniku pol. „Przed reklamacyami“ — *прим. Редакціи*) моглабы шукаючихъ порады легко обаламутити и поручивъ зôбранымъ книжочку Х. *Тарана* „Новый податокъ грунтовый“ выдану по руски во Львовѣ.

Такожь заявивъ о. Км., що булобы порадно, щобы кождый зробивъ собѣ ôтписъ теперь єму удѣленого „вытягу“ (аркуша индивидуального) для вѣдомости на будуче, бо кождый муситъ долучити сей аркушь до реклямаціи, а не знати, чи єго назадъ одержитъ, — що дальше такожь поодинокѝ громады въ своѣмъ интересѣ повинни поробити собѣ ôтписы теперь имъ удѣленыхъ актôвъ, а именно мапъ, парцелѣвого протоколу и списъ посѣдателѣвъ, и т. д. бо тіи акта треба буде назадъ ôтослати.

Остерѣгаючи въ конець нашѝ громады передъ покутными писарями и тымъ подôбными индивидуами, особливо передъ человѣкомъ, котрый сѣє въ дрогобыцкôмъ незгоду межи громадами а священьствомъ, закôнчивъ о. Кмицикевичь свою простороннy и основну бесѣду словами: „Васъ всч. братей, рускихъ священикôвъ дрогобыцкого повѣта, прошу и заклинаю: не опускайте своихъ прихожанъ въ ихъ теперѣшнôмъ великôмъ нещастю, яке ихъ въ дрогобыцкôмъ повѣтѣ постигло.“ Всѣ приняли тіи слова о. Км. съ одушевленьемъ и съ подякою для трудолюбивого бесѣдника.

Въ цѣли дальшого обговореня справы реклямацій зволивъ о. деканъ назначити єще другій деканальный соборчикъ на 12 (24) марця с. р.

*) Треба памятати, що пôсля тарифы клясификаційнои клясы, такъ само якъ при школьнôй клясификаціи, идутъ въ ôтворотнôмъ направленю с. є. чимъ менша кляса, тымъ высшій, а чимъ высша кляса тымъ меншій дохôдъ, отже I кляса выказуєв найвысшій дохôдъ, а VIII найнизшій.

Прим. Редакціи.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На 124, 125 и 126 засѣданяхъ палаты послôвъ, ôтбутыхъ минувшого тыждня, велась дальше спеціяльна дебата надъ проєктомъ закона о податку домовôмъ, котрого референтомъ есть, якъ звѣстно, гр. Войцехъ Дѣдушицкій. 124 засѣданье почалось промовою самого справоздавця, въ котрôй тойже поручавъ палатѣ принятн §. 6 закона, надъ котрымъ велась минувшого засѣданя дуже оживлена дебата и до котрого додано 20 рôжныхъ поправокъ и доповнюючихъ внесень. Голосованье надъ тымъ параграфомъ було отже дуже скомпликоване. При голосованю принято §. 6 съ 3 лишь поправками. А именно принято поправки Питея и Кляича, котрыми забезпечено користи мѣстамъ Чернôвцѣ и Зара и внесенье пос. Диполи, котрымъ увзгляднено Тироль.

§. 7. принято безъ дебаты.

Цѣкава була дебата надъ §. 8. Той §. постановляє, що побôчь податку чиншово-домового, маєв бути для домôвъ, не пôдпадаючихъ тому податкови, постановленый податокъ клясово-домовый съ такою тарифою:

I	кляса	36	комнатъ	220 зр.
II	„	35—30	„	180 „
III	„	20—28	„	150 „
IV	„	27—25	„	125 „
V	„	24—22	„	100 „
VI	„	21—19	„	75 „
VII	„	18—15	„	50 „
VIII	„	14—10	„	30 „
IX	„	9— 8	„	20 „
X	„	7	„	15 „
XI	„	6	„	10 „
XII	„	5	„	5 „ 50 кр.
XIII	„	4	„	4 „ 90 „
XIV	„	3	„	2 „ 10 „
XV	„	2	„	1 „ 70 „
XVI	„	1	„	1 „ 50 „
XVII	„	хата зъ тростины, зъ глины, зъ плетѣнки або палѣвъ 75 кр.		

До §. 8. поставивъ дръ Вольскій внесенье, щобы зô взгляду на убожество гôрнякôвъ въ Галичинѣ и Буковинѣ однокомнатнѝ хаты стоячѝ порозкидано, далеко одна ôтъ другои (а такихъ хатъ въ Галичинѣ єсть 11.605) вчислити до найнизшои клясы оподаткованя на рôвнѣ съ хатами зъ тростины, зъ землѣ и т. д.; щобы отже такѝ гôрскѝ хаты платили податку домового 75 кр.

§. 8. съ тарифою клясовою принято. Рôвножь принято внесенье дра Вольского, противъ котрому, якъ донѣсъ телеграмъ до „Dz polsk.“ голосували рускѝ послы: Ковальскій и Кулачковскій!!

На двохъ слѣдуючихъ засѣданяхъ (125 и 126) велась дебата надъ дальшими §§-ми закона о податку домовôмъ и майже всѣ §§-ы до 17 приняла бôльшôсть въ стилизаціи выдѣлу. Правиця игнорувала всякѝ замѣты хочьбы й справедливѝ зъ стороны лѣвицѣ, а въ дискусіи надъ §. 11 прійшло до правдивого шкандалу. Дръ Гербстъ забравъ голосъ и якъ найяснѣйше на всепокоряючихъ цифрахъ выказавъ абсурдъ, до якого выдѣлъ податковый и референтъ гр. Дѣдушицкій дôйшовъ. Дръ Гербстъ выказавъ именно цифрами, що пôсля ухваленыхъ вже параграфôвъ дôмъ съ 6 комнатами въ Зальцбургу буде (пôдчасъ стадіи переходовои) платити менше податку, якъ дôмъ съ 3 комнатами а навѣть менше, якъ дôмъ съ 1 комнатою! Рôвно выказавъ дръ Гербстъ, що га-

лицкй послы въ такôмъ дусѣ оскорбили и Галичину, бо упривиліювали лишь деревлянй домы съ 4—14 комнатами, тымчасомъ коли деревлянй домы съ 1—3 комнатами не дôзнали ніякого улекшеня! Лѣвиця приняла знаменитй выводы дра Гербста бравами, а правиця мусѣла съ соромомъ мовчати.

Але жь на щось она и высадила таку знаменитôсть въ справахъ финансовыхъ якъ графъ Войцехъ Дѣдушицкій на референта, — щобы въ случаю острыхъ стрѣлъ зъ стороны лѣвицѣ, метавъ рôвно острй стрѣлы на ворожу лѣвицю. И, розумѣеся, гр. Войцехъ Дѣдушицкій вставъ и забравъ голосъ, щобы ôтповѣсти на выводы дра Гербста. Але противъ циферъ не легка борба и гр. В. Дѣдушицкій въ своѣй ôтповѣди Гербстови просто скомпромитувався яко референтъ, и яко посолъ и яко членъ правицѣ. Нещаслива єго оборона вызвала смѣхъ въ лавкахъ лѣвицѣ, бо гр. Войцехъ Дѣдушицкій сказавъ, що „на тос єсть палата панôвъ, щобы поправила законъ, коли ôнъ єсть злый.“ Пôсля слôвъ гр. Дѣдушицкого палата послôвъ може принимати законъ навѣть съ свѣдомостію о єго лихотѣ, бо на щось же есть палата панôвъ! Такій абсурдъ свѣдчитъ о нездôбности гр. Дѣдушицкого до реферованя нійкого закона, не то закона податкового, и показує, що польске коло надармо стараєся высадити „графа“ въ всякй достойньства, щобы то нимъ заимпонувати. Справедливо сказала о гр. Войцеху Дѣдушицкôмъ одна польска львôвска газета, що гр. Войцехъ здôбнѣйшій бувъ до фильозофичного ôтчиту въ Варшавѣ, якъ до реферату въ радѣ державнôй у Вѣдни. Централистичнй газеты, навѣть умѣркована стара „Presse“ высмѣває аргументаціи графа В. Дѣдушицкого и справедливо...

ЗАГРАНИЦЯ.

Убійство царя Александра II.

Доси вже всѣ обстоятельства при убійствѣ царя доволѣ розъясненй, такъ що мы вже можемо подати цѣлый фактъ въ бôльше-менше одноцѣльнôмъ звязку. Дня 1 (13) марта рано бувъ царь на снѣданю у престолонаслѣдника въ Михайловскôмъ двôрци, ôтки по другôй годинѣ зъ полудня выѣхавъ до свого Зимового двôрца. Дорога вела улицію понадъ Екатериньскій каналъ. Зъ другого боку улицѣ тягнеся садъ Михайловского двôрца. Пôдчасъ переѣзду царя надôйшовъ молодый чоловѣкъ, студентъ гôрничого института, Рысаковъ, и кинувъ бомбу пôдъ царскій поѣздъ. Бомба выбухла, роздрухотала задну часть повоза, ранила кôлькохъ козакôвъ, окружаючихъ царя, але єго самого не ушкодила. Одинъ козакъ задержавъ Рысакова. На гукъ выбуху почавъ збѣгатися народъ. Царь переляканый выскочивъ зъ повоза, хочь вôзникъ благавъ єго ѣхати дальше. Царь не знавъ, куда повернутись и що робити, але въ тôй хвили упала друга бомба пôдъ ногами царя и пукла съ сильнымъ грехотомъ. Дымъ закрывъ на коротко все, а коли розлетѣвся, побачено страшнй наслѣдства того другого выбуху. Царь лежавъ на земли, пôдлитый кровію. Єго мундуръ бувъ пôрваный на куснѣ, шапка розôрвана, а ноги були одною безподобною масою мяса и крови. По хвили надоспѣвъ вел. князь Михаилъ. На єго розказъ пôднесено царя, вложено въ санки и завезено до Михайловского двôрца, где царь и умеръ, не прійшовши вже до притомности. Лѣкарь Дворяшнинъ твердитъ, що колибъ заразъ въ першôй хвили була надоспѣла лѣкарска помôчь и затамувала выплываючу кровь, то еще можна бы було удержати царя при житю. Михайловскій дворець, се тая сама резиденція царска, где передъ 80 лѣтами (1801) зôставъ замордованый прадѣдъ Александра II, царь Павло III.

При выбуху зôстало зраненыхъ до 40 осôбъ, зъ котрыхъ 4 умерли. Межи помершими находився такожь чоловѣкъ, котрый кинувъ другу бомбу. Ôнъ бувъ убраный по мужицки. Єго занесено въ конюшенный шпиталь совсѣмъ безпритомного, а коли лѣкарѣ привели єго до притомности, ôнъ не хотѣвъ сказати свого имени, а швидко онô ôсля умеръ. Ажь потому, розбираючи єго, лѣкарѣ побачили, що мнимый мужикъ маєдуже деликатнй руки и въ загалѣ єго зверхнôсть здраджувала чоловѣка интелигентного. Арештованый Рысаковъ и еще одинъ, день впередъ арештованый нигилистъ, признали въ умершôмъ свого товариша. Газеты подаютъ, що той умершый бувъ Стефановичъ (?), знаный товаришъ Дайча, съ котрымъ разомъ задумавъ бувъ пôднести бунтъ въ Чигиринщинѣ, а ôттакъ емигрувавъ зъ Россіи пôсля неудалого замаху на шпіона Гориновича, котрому облявъ бувъ лице сѣрчанымъ квасомъ. Другій нигилистъ, арештованый еще 11 марта, мавъ еще тогожь дня сказати, що можутъ єго й заразъ повѣсити, бо ôнъ поробивъ такй приготованя, що царь ніякимъ способомъ не уйде смерти. Се той самый чоловѣкъ, котрого неразъ въ попередныхъ процесахъ згадувано пôдъ назвою „Мильордъ“. Полиція сконстатувала, що ôнъ зовесь Єліяковъ чи Желябовъ. Кромѣ того Рысаковъ мавъ вказати полиціи дôмъ, въ котрôмъ приготовлювано бомбы на улици Тележнôй. Коли полиція прійшла тамъ, застала дверѣ запертй, а на зазывъ о отворенье зъ середины почулось 5 выстрѣлôвъ до дверій. Въ кôнци почувся и шестый выстрѣлъ, и въ тôй хвили молода женщина отворила. Входяча полиція побачила на пôдлозѣ мужчину, котрый шестымъ выстрѣломъ лишивъ себе житя. Ôнъ звався Навроцкій(?). Женщина перестерегла полиціянтôвъ, щобы ступали осторожно, бо въ комнатѣ повно выбухаючихъ матеріялôвъ. И справдѣ, въ помешканю Навроцкого найдено цѣлу лабораторію динамиту, кôлькана-цять готовыхъ бомбъ, петардъ и патронôвъ, кôлька пушокъ нитроглицерины, пироксилины и другихъ выбухаючихъ матерій. Женщину арештовано. Въ помешканю Навроцкого полиція зробила т. зв. „лапку“, т. є. засѣдку для арештованя кождого, кто тамъ покажеся. И справдѣ, по годинѣ прійшовъ кренкій, молодый чоловѣкъ въ футрѣ. Єго задержано, але ôнъ не хотѣвъ признатись за чимъ прійшовъ. Ледво зняли зъ него футро, ôнъ выдобувъ револьверъ и почавъ стрѣляти на полиціянôвъ, зъ котрыхъ трехъ тяжко ранивъ. Єго повалили на землю и такъ арештовали. Арештованый зовесь Михайловъ, мѣщанинъ. Кромѣ того ôтбулось богато арештованъ въ рôжныхъ частяхъ Петербурга. Число арештованыхъ осôбъ доходитъ до 150.

Слѣдуючого дня по смерти царя „исполнительный комитетъ“ революційнои партіи розôславъ до всѣхъ редакцій петербурскихъ газетъ и до многихъ высокопоставленыхъ лиць ôтозву, выдруковану на гарнôмъ паперѣ въ друкарни „Народнои Волѣ“. Въ ôтозвѣ говорится о довершенôмъ убійствѣ царя, котрый погибъ въ наслѣдство засуду смерти, выданого на него революційнымъ комитетомъ еще 1879 р. Въ тôй самôй ôтозвѣ грозится такожь новому цареви такоюжь смертію, коли не дасть народови россійскому волѣ и схоче вступати въ слѣды свого батька.

Але безперечно найбôльше враженье въ Петербурзѣ зробило случайне ôткрытье на Садовôй улици. Се коротенька поперечна улиця межи ул. Екатеринославскою а Невскимъ проспектомъ. При тôй улици напротивъ Александровского театру и близь Аничкиного двôрца, резиденціи нового царя, знаходився въ сутеренѣ одного дому склепикъ съ „русскимъ сыромъ“. Склепикъ той заложивъ въ грудню минувшого року мужикъ Кабозевъ. Вже зъ початку впало въ око дворникови, що Кабозевъ своимъ походженьемъ и житьемъ мало подôбный до мужика, дрôбного торговця. Єще бôльше пôдозрѣнье звернула на себе єго жѣнка, все дуже порядно убрана. Дворникъ донѣсъ о тôмъ полиціи и на кôлька днѣвъ передъ замахомъ прійшовъ до склепику мѣскій будовничій и инжинеръ, будьтобы оглянути, чи въ пивници нема вохкости. Они оглянули пивницю, але не достерегли нічого пôдозрѣного. Дня 13 марта вечеромъ Кабозевъ прійшовъ домôвь троха пôднапилый, а 14 пропавъ съ жѣнкою, замкнувши склепъ. Другого дня дворникъ давъ о тôмъ знати въ полицію, а позаякъ вже и зъ иншихъ сторôнъ дôйшли доносы о пôдкопѣ на Садовôй улици, зроблено докладну ревизію въ пивници и знайдено въ стѣнѣ ôтъ улицѣ отвôръ, забитый дошками. Коли ôткрыто дошки, показався пôдкопъ идучій на вскрôзь попôдъ улицю до входу на Александровскій театръ. Всѣ бочки, скринѣ и шуфляды въ склепѣ були заповненй землею. При входѣ пôдкопу стояла електрична батерія, ôтъ котрои дроты вели въ глубь, до засыпаного землею динамитового набою. Въ однôй скрини въ глинѣ найдено двѣ фляшки съ квасомъ, потрѣбнымъ до електричнои батеріи. Сейчасъ задержано всякій рухъ на Садовôй улици и прикликано саперôвъ для ôткопаня мины, котре тревало до полудня 16 марта. Зôрвано асфальтовый тротуаръ и на 2 лôктѣ въ ширь а 7 стôпъ въ глубь прійшлось выбирати землю руками, щобъ якимъ нибудь сильнѣйшимъ ударомъ не споводовати выбуху динамиту. Наконець докопанося до самои мины, котра до половины (тамъ где бувъ набôй) засыпана була землею. Саперъ выдобувъ насамперед велику плоску фляшку зъ зеленого скла, обвиту при отворѣ засмоленымъ полотномъ и заткану склянною затычкою. Фляшка тая була наповнена углевымъ динамитомъ и дротомъ получена съ електричною батерією. За фляшкою бувъ торпедъ полученый съ нею шнуромъ намоченымъ въ дегтю. Торпедъ, въ формѣ бляшаной валковатои пушки 20 цалѣвъ довгои а 8 широкои, наповненый бувъ такожь динамитомъ. Въ торпедѣ була друга менша пушка наповнена пироксилиною, выбухаючимъ живымъ оголовомъ и т. п.; до тои малои пушки входивъ и конець шнура. Выбухаючій матеріи важили до 80 фунтôвъ. Кромѣ того знайдено въ пôдкопѣ лопату, гумовый респираторъ и другй прилады. Динамитъ зъ тыхъ набоѣвъ показався при розборѣ найнебезпечнѣйшою зъ всѣхъ доси уживаныхъ выбуховыхъ матерій и, якъ знавцѣ твердятъ, выстарчивбы бувъ высадити въ воздухъ цѣлу улицю съ домами. Газеты подаютъ, що полиціи удалось вже арештувати Кабозева въ Кронштатѣ а єго жѣнку въ Петербурзѣ. Такожь въ домѣ противъ склепу Кабозева мали арештувати якогось важного нигилиста, у котрого часто бувавъ Еляковъ. Рысаковъ, Михайловъ, Еляковъ и женщина арештована въ мешканю Навроцкого маютъ бути судженй осôбнымъ сенаторскимъ судомъ, зложенымъ зъ тыхъ самыхъ осôбъ, котрй судили Соловєва. Предсѣдати трибуналови буде сенаторъ Фуксъ.

Що до внѣшнои и внутрѣшнои политики нового царя голосятъ часописи суперечнй вѣсти. Гдеякй надѣются, що ôнъ зверне всю свою дѣятельнôсть на успокоєнье Россіи въ єи внутрѣшнôмъ житю и на загоєнье тыхъ ранъ, якй нанесли ѣй послѣднй лѣта панованя Александра II, а на внѣ держатись буде политики мирнои по примѣру свого батька. Такъ голоситъ и окружне письмо министра дѣлъ внѣшныхъ, Гирса, розôслане до всѣхъ амбасадорôвъ россійскихъ по всѣхъ заграничныхъ дворахъ. Але другй газеты не перестаютъ на пôдставѣ особистыхъ симпатій и антипатій нового царя пророчити, що вступленье на тронъ Александра III поведе за собою новй и великй пореворотыв цѣлôй политицѣ европейскôй. Такъ само не можна сказати нічого певного о внутрѣшнôй єго политицѣ. Зъ одного боку бачимо великй надѣи на будуще и близкй реформы, котрй пріобѣцює Лорисъ-Меликовъ, зъ другого боку бачимо и объявы не надто потѣшнй, що часописи „Страна“, „Голосъ“ и „Порядокъ“ дôстали остереженя за статіи, въ котрыхъ пôдносятъ справу конституційнои свободы, а редакторы дôстали наказъ не писати о будущихъ реформахъ и дѣлахъ крестяньскихъ.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Ланы въ повѣтѣ станиславôвскôмъ 100 зр., запомогй на будову церкви.

— **Дѣйстными учителями шкôлъ етатовыхъ** именувала Рада школьна краєва: А. Лисовского въ Сокали, І. Завадского въ Высоцку, А. Кузыка въ Ганкôвцяхъ, В. Хшановского въ Дѣдушицяхъ, И. Мрозиньского въ Кречовѣ и А. Сондея въ Загорю.

— **О. Стефанъ Подляшецкій**, парохъ въ Бобятынѣ дек. сокальского еп. перемыскои упокоився 16 лютого с. р. въ 67-ôмъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

— **Царь Александеръ III**, якъ доносятъ зъ Петербурга, знайшовъ на подушцѣ въ лôжку завôзванье нигилистôвъ, опечатане урядовою печаткою, въ котрôмъ грозятъ ему смертію на случай, єсли до шести тыжднѣвъ ôтъ дня вступленя на престолъ не оголоситъ конституціи либеральнои.

— **Похороны царя Александра II** ôтбудутся 15 (27) с. м., а не 13 (25) с. м., а то зъ причины родинного торжества, яке обходитъ въ тôмъ дни прускій двôръ.

— **Рѣка Бугъ** выляла пôдъ Бускомъ дуже небезпечно и до сеи поры не заряджено еще жадныхъ средствъ осторожности.

— **Оружіє клеветливости** не выпадаєзъ рукъ Gazety Nar. Такъ новѣйшими часами, щобы кинути зновъ калюмнію на руске священьство, выгадала Gaz. Nar. исторію о „астраханьскôмъ кавярѣ“, котрого бочôлочку мало забрати кôлькохъ гр. кат. священикôвъ въ склепѣ одного жида въ Гусятынѣ. Gaz. Nar. не подала именъ мнимыхъ священикôвъ, бо єи очевидно не ходитъ о правду, а лишь о оклеветанье руского священьства въ способъ, зъ котрого никто не мôгбы зробыти противъ редакціи правного ужитку. Єслижь сама Gaz. Nar. признає, що навѣть згаданый жидъ и фѣрманъ передъ судомъ посвѣдчили, и то пôдъ присягою, неправдивôсть поданого въ Gaz. Nar. мнимого факту, отже тымъ самымъ ложнôсть цѣлого донесеня G. N., то мы пытаємося, въ якôй же цѣли и на якôй пôдставѣ публикуєGaz. Nar. такй ложнй выдумки? Єсли ходитъ Gaz. Nar. о шкандалы, то чи не лучше бы було єи занятись справами польскихъ священикôвъ á la Матковскій, Новацкій etc. або такими справами, якъ складки на реставрацію костела Доминиканôвъ въ Я., о котрыхъ и слухъ запавъ (якъ писавъ свого часу „Czas“). Чи Gaz. Nar. не бачитъ колодъ въ своѣмъ оцѣ?...

— Що и послѣдній **выборы послôвъ** переводилися зъ противнои стороны звѣстными „способами и орудіями“, се рѣчь не тайна, а яко одинъ зъ многочисленныхъ доказôвъ на тое най послужитъ документъ, котрого одинъ оригиналъ въ нашихъ рукахъ, а котрый даєдосыть ясну илюстрацію переведеного выбору посла въ окрузѣ выборчôмъ Львôвъ-Городокъ-Яворôвъ. Письмо тое звучитъ дословно: Szanowny Panie Naczelniku! Załączam Okólnik z komitetu przedwyborczego, do przeczytania i oraz proszę, by Pan Naczelnik z drugim prawyborcą o ile mi się zdaje Kulikiem byliście Panowie łaskawi obydwa dnia jutrzejszego t. j. w Środę 16 b. m przyjechać do Szczerca na 12 godzinę w południe, gdzie się odbędzie bardzo ważne posiedzenie względem wyborów posła do rady państwa, co się zaś tyczy fatygi i furę, będzie na miejscu po posiedzeniu **zaraz zwrócone**. — Z uszanowaniem, *Leo Hałecki*. $^{15}/_{3}$ 1881. Коментаря до сего не потребуємо додавати.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Намѣстникъ Галичины вернувъ до Львова. — Въ Римѣ маєбути въ рокахъ 1885 и 1886 устроєна всесвѣтна выстава. — Зъ англійского двора удався на похоронъ царя до Петербурга князь Валіи. — Цѣсарь затвердивъ выбôръ др Фердинанда Вайгля на президента мѣста Кракова. — Межи Пôдгайцями а Монастырисками перервала дня 20 л. с. м. вода мôстъ на цѣсарскôмъ гостинци, а въ Пôдгайцяхъ греблю. — Кракôвскій епископъ Дунаєвскій ôтвѣдавъ минувшои недѣлѣ львôвскихъ змартвихвстанцѣвъ при ул. Пекарскôй и ихъ каплицю. — Князь Болгаріи выѣхавъ incognito на похороны царя. — Дня 22 марта с. р. умеръ въ Римѣ италійскій министеръ вôйны, Милонъ. — Коронація нового царя маєôтбутись въ Москвѣ въ вересню. — Въ тыхъ дняхъ удаются дипльоматы россійскй съ власноручнымъ письмомъ царя до чужихъ державъ, а именно кн. Суваровъ до Берлина, кн. Воронцовъ до Лондону, а гр. Шуваловъ до Вѣдня и Риму.

— Дня 13 л. лютого 1881 ôтбулися **надзвычайнй загальнй зборы членôвъ товариства „Сѣчь“ въ Вѣдни** съ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1) ôтчитанье протоколу зъ послѣдного загального збору; 2) змѣна статутôвъ — и евентуально 3) справозданье уступаючого и выбôръ нового Выдѣлу. На заявленье головы тов. Ив. Коса, що многй члены жадаютъ, щобы дотеперь неакademичне товариство „Сѣчь“ перемѣнити на академичне, — принято ту гадку майже одноголосно и прочитано змѣны ôтповѣдныхъ параграфôвъ. По довшôй дебатѣ надъ дотычною справою, поручивъ загальный збôръ удатися Выдѣлови до тукраєвого намѣстництва о затвердженье статутôвъ ново повзятои ухвалы. Справозданье уступаючого Выдѣлу переконує найлѣпше о духовôмъ житю мѣжь членами, а именно ôтчиты и рухъ библіотечный суть найлѣпшимъ того доказомъ. Ôтчиты були слѣдуючй: 1) тов. И. Косъ читавъ: „О станѣ економичнôмъ и просвѣтнôмъ нашого народу“; 2) тов. О. Терлецкій: „Уваги надъ ôтчитомъ тов. Ив. Коса“; 3) тов. В. Поляньскій: „Основный законъ природы“ (то Тиндаму); 4) тов. М. Дорундякъ: „О самопôзнаню“; 5) тов. О. Ковшевичъ: „Кôлька замѣтокъ надъ ôтчитами тов. К. Т. и Д. Додати ту належитъ, що при дебатѣ надъ кождымъ ôтчитомъ всѣ зъ притомныхъ членôвъ брали якъ найживѣйшій удѣлъ. Такожь сторона матеріяльна товариства була о много лѣпше заступлена, якъ попередныхъ рокôвъ, що Выдѣлъ тôлько членамъ за правильне вношенье вкладокъ завдячити має. Въ читальни товариства було 24 газетъ и журналôвъ, краєвыхъ и заграничныхъ, котрй по части товариство оплачувало, по части даромъ получало, за що послѣдне Выдѣлъ на тôмъ мѣстци тымъ редакціямъ прилюдну подяку складає. Ôттакъ приступивъ загальный збôръ до выбору нового Выдѣлу на мѣстце уступаючого, до котрого вôйшли тт.: Косъ Иванъ, Косъ Андрѣй, Дорундякъ Михайло, Озаркевичъ Лонгинъ, Озаркевичъ Евгеній, Икаловичъ Константинъ и Воробкевичъ Иванъ. Головою выбраный одноголосно тов. Ив. Косъ, а єго заступникомъ т. Дорундякъ.

Ôтъ Выдѣлу товариства „Сѣчь“. — Въ Вѣдни, дня 25 лютого (9 марця) 1881.

Иванъ Косъ, голова. *Иванъ Мохъ*, секретарь.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Сотрудничества одержали: оо. І. Боднарь въ Коронци и Т. Петровскій въ Коссовѣ.

До институціи каноничнои завôзванй: оо. Я. Сѣнгалевичъ на Руду дек. стрыйского и Л. Днѣстряньскій на Озеряны.

Завѣдательства одержали: оо. Я. Гудикъ въ Стрѣлкôвцяхъ, П. Чекалюкъ въ Сопотѣ и Е. Цурковскій въ Новôмъ Селѣ (пôдъ Збаражемъ).

Презенту одержали: оо. А. Гарасевичъ на Камѣнну, Е. Шухевичъ на Красôвъ и П. Дурбакъ на Посѣчь.

Совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ ношеня крылошаньскихъ експозиторій именованый о. В. Долиньскій, деканъ бучацкій и парохъ въ Космиринѣ.

Увôльненй ôтъ конкурсового испыту:

оо. І. Лопатыньскій зô Львова и І. Лопачиньскій зъ Выспы.

Въ пропозицію поставленй: оо. 1) Л. Любѣнецкій, 2) Н. Пачовскій, 3) М. Царь, дальше М. Величко и А. Каленюкъ — на Сороки дек. щирецкого; 1) Ю. Левицкій, 2) А. Струтыньскій, 3) І. Макаревичь, дальше І. Абрысовскій, А. Слюсарчукъ, И. Пачовскій, С. Устыановичь, Г. Третякъ и В. Фаціевичь — на Тысьменицю (подалося всѣхъ 31 священикôвъ).

Ôтозва.

Щобы убогôй рускôй молодежи, побираючôй науки въ школахъ дрогобыцкихъ, такъ матеріяльну, якъ и моральну помôчь подати, завязалося Общество Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи.

Успѣхъ того Общества тôлько ôтъ числа членôвъ и ôтъ жертвъ благодѣтелѣвъ залежати буде. Тожь поводованй благомъ Общества маємъ честь всѣхъ Народолюбцѣвъ запросити до якъ найживѣйшои участи въ тôмже, чи то вступленьемъ въ члены его и приспореньемъ єму членôвъ зъ круга знакомыхъ осôбъ, чи то жертвами. При тôй случайности подаємъ до вѣдомости, що одноразова вкладка члена-Основателя выноситъ 50 зр., котру также въ ратахъ, найменше по 5 зр. рôчно складати можна; члены же дѣйствительнй платятъ 1 зр. вписового и по 2 зр. (учителѣ сельскй, селяне и ремѣсники по 1 зр.), рôчнои вкладки. — Съ всѣми датками и всякого рода зголошенями можно ôтносится къ котрому будь зъ пôдписаныхъ членôвъ Выдѣлу, або заступникôвъ тыхже.

Дрогобычь, дня 28 лютого 1881.

Выдѣлъ: *А. Тороньскій. Г. Кмициквичь. І. Нѣмиловичь. І. Скобельскій. І. Гошовскій. В. Пославскій. И. Болонный.* Заступники: *І. Ралько. М. Пужаковскій. К. Охрымовичь.*

✝ Дня 19 с. м. умерла въ Говиловѣ бл. п. **Зофія зъ Познаньскихъ Олесницка**, жена тамошного пароха и декана гусятыньского. Смерть тая нанесла тяжкій ударъ на цѣлу тамошну окрестнôсть, бо небôшка була особою, акихъ уже нынѣ не много можь подыбати. Мужь стративъ въ нѣй вѣрну и любящу дружину, дѣти найлѣпшу матерь, а убогй и сироты свою правдиву опѣкунку, котра ихъ съ материньскимъ серцемъ въ свôй дôмъ принимала, и не одну гôрку слёзу имъ осушила. Тожь цѣла окрестнôсть и родина зъ подальшихъ сторôнъ щиро єсть перенята глубокимъ жалемъ по такъ тяжкôй стратѣ, а спôвчутьемъ для овдовѣвшого мужа и осиротѣлыхъ дѣтій. Кождый, кто мавъ спосôбнôсть пôзнати чистый и взнеслый характеръ небôшки, не забуде о нѣй николи, бо такои доброты серця и честноты характеру нынѣ дуже тяжко подыбати межи людьми. Сихъ кôлька слôвъ присвячуютъ Твоёй памяти, найдорожша наша кревнячко, тіи зъ родины, котрй не могли ôтдати Тобѣ остатнои прислуги и скропити горячими слёзами Твоєи могилы! Съ глубокимъ жалемъ въ серцяхъ нашихъ пращаємъ Тебе на вѣки! Вѣчная Тобѣ память!

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. М. С. въ Перев. Дня $^{18}/_{1}$ присланй 5 зр. на „Дѣвоче восп.“ суть выказанй въ 10 ч. „Дѣла“ въ рубрицѣ „Черезъ ред. Д. прислали. *Всч. Л. Б. и и.* П-е выданье „Новый податокъ грунтовый“ выйде и вышлеся въ суботу.

Приватну лекцію на селѣ до кôнця серпня с. р. хоче обняти ученикъ, укôнчившій низшу школу реальну и вступаючій до учительскои семинаріи. Кто бы потребовавъ такого учителя до дѣтій, зволитъ ôтнестися въ сѣмъ дѣлѣ устно або письменно до о. Стефановича, катихита при учит. семинаріяхъ во Львовѣ (улиця Руска, ч. 3).

АНТОНІЙ КОЖЕЛЮЖЕКЪ

во Львовѣ — Ринокъ, ч. 29·

(въ переходнôй каменици Андріоллёго)

ФАБРИКА

и головный складъ капелюхôвъ

мужескихъ и дамскихъ

всякого рода, якъ: цилиндры фильцовй, матеріяльнй; черевики, мешты и пôдошевки фильцовй. Принимае такожь до праня, прасованя и фарбованя капелюхи мужескй и дамскй.

Замовленя выконуются въ якъ найкоротшôмъ часѣ, по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. (1—6)

Для церквей и костелôвъ

ЦВѢТЫ ДО СВѢЧОКЪ

пара ôтъ 35 кр. до 1 зр. 50 кр.

ВАЗОНОВЙ БУКОТЫ НА ПРЕСТОЛЬ

пара ôтъ 3, 4, 5 до 8 зр. и высше

поручае

Фабричный складъ свѣчокъ Ф. Шубута и Сына

ВО ЛЬВОВѢ,

въ рынку ч. 45.

(2—4)

ВЕЛИКЙ ВЫБôРЪ

КАЛЬОШѢВЪ

для мужчинъ, дамъ и дѣтій,

въ найлѣпшôмъ доборѣ и найдешевше

поручае (3—6)

Кароль Грухоль

во Львовѣ, ринокъ, ч. 35.

Запевняєся найсовѣстнѣйше порученье!

КАВУ

поручае **включно съ цломъ и опаковань**ємъ, **franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи** за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2.—
1а найлучша маниљова перлова	„	1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„	1.90
1а арабска правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1 55
1а найлучша Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Pio	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кило нето.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Безпосередній пояснення и докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (6—10)

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Повна вага. Гарантуе за цирфект. фарбу.

Der Main-Cycoller mit „Anker“ есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

першій закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючй пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнй артикулы:

Средства для порасту и фарбованя волоса а особливо рослиннй барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волоса, такожь олѣйки косметичнй и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнй, пастильки ароматичнй до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучй, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего має она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всходнй, Свѣчки пахучй, Паперки перскй до кадженя и всякй средства дезинфекційнй.

Средства универсальнй до знищеня гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничнй и тоалетовй найлучшои якости въ найôбльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугуе чорнило чорне кампешове до копіованя, карминовe, сине до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертае лицю свѣжôсть и усуває всякй остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (негôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлй ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ днях.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймае мôй закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чекольды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Ветиринёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ.

Всякй замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленй цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,

фармацевта.

(8—?)

НЕПОКОЯЩА СЛАБôСТЬ,

котрôй пôдпадае много людій.

Слабôсть начинаєся малою неправильностію жолудка, однакъ єсли єи занедбуєся, обнимае цѣле тѣло, якъ такожь нырки, утробу, однымъ словомъ цѣлу систему травленя, такъ що тôлько одна смерть може терпячого увôльнити ôтъ нужденного житя. Часто навѣть самй пацієнты не розпôзнаютъ сеи слабости. Однакожь єсли хорый себе самого запытае, що єму хибуе, то буде мôгъ собѣ на се ôтповѣсти. Запытаюся: Чи мене що болитъ, чи чую душнôсть при ôтдыханю або при ѣдженю? Чи маю утяжливе чувство, получене съ запомороченьемъ? Чи очи не маютъ жовтои поволоки? Чи проснувшись не чую на языцѣ, пôднебенню и зубахъ осѣлого грубого осаду и непріятного смаку въ губѣ? Чи не чую кольки въ боцѣ або въ крижахъ? Чи не выдаєся менѣ права сторона наповненою, якъ колибъ побôльшилаєся утроба? Чи не чую змученя або запомороки, коли просто стою? Чи ôтходы зъ нырокъ мало чи дуже забарвленй и чи можна добачити въ начинню осѣлый осадъ? Чи по спожитю стравъ при травленю здуваєся жолудокъ? Чи справляє оно вѣтры або ôтбитя? Чи не даєся чути частѣйше битье серця? Тй рôжнй симптомы не проявляются ôтъ разу, но поодинокй мучатъ хорого довгій часъ и суть вѣщунами дуже небезпечнои слабости.

Если на тую слабôсть довшій часъ не зважаєся, то выкликуе она сухій кашель, а опôсля робитъ шкôру сухою, покрытою брудною брунатною барвою, при чѣмъ ноги и руки заливаются все зимнымъ потомъ. Въ мѣру того якъ утроба и печѣнка ослаблюєся, проявляются ревматичнй болѣзни и тогды звычайнй лѣки на тую слабôсть нычого не помагаютъ.

Щобы тую слабôсть усунути, необходимо потреба заразъ въ самого початку взятись до неи рѣшучо, а мала скôлькôсть ôтповѣдного лѣкарства выстарчитъ, щобы привернути назадъ апетитъ и органы привести до звычайного здорового стану. Слабôсть тая называлася *„слабостію утробы“* а найпевнѣйшимъ средствомъ противъ неи єсть „Shäker Extract“, рослинный препаратъ выроблюваный въ Америцѣ для властителя A. I. White въ Новôмъ-Йорку, Лондонѣ и Франкфуртѣ н. М. Той лѣкъ єсть найскуточнѣйшимъ средствомъ противъ тои слабости и цѣлкомъ еи усуває.

Складъ для Галичины и Буковины.

Во Львовѣ: П. Миколяшъ, К. Крижановскій, З. Рукеръ; **въ Белзѣ:** І. Гросъ; **въ Бродахъ:** Е. Лишка; **въ Бѣлôй:** К. Райхертъ; **въ Будзановѣ:** Д. Ясѣньскій; **въ Боянѣ:** К. Захаріясевичь; **въ Чернôвцяхъ:** В. Бельдовичь; **въ Дрогобычи:** А. Добржинецкій; **въ Ярославѣ:** А. Богусъ; **въ Канчузѣ:** Р. Гегеръ; **въ Краковѣ:** І. Травчиньскій; **въ Коломыѣ:** Е. Штенцель, аптика] повѣтова; **въ Козовѣ:** Ст. Мьедлицкій; **въ Лиску:** Ф. Мощеньскій; **въ Милôвцяхъ:** М. Квирини; **въ Новôмъ Сончу:** Р. Якубовильдъ; **въ Перемышли:** В. Нагликъ; **въ Подгôрю:** І. Скакальскій; **въ Подволочиекахъ:** Д. Шнайдеръ; **въ Решовѣ:** А. Калиновскій; **въ Роздолѣ:** Е. Корнбергеръ; **въ Радôвцяхъ:** І. А. Декани; **въ Равѣ рускôй:** К. Ватанковичь; **въ Сайбуши:** А. Блюменталь; **въ Станиславовѣ:** А. Амировичь, А. Байль, І. Мамра; **въ Сокали:** Юл. Гавебергъ; **въ Скавинѣ:** К. Маєръ; **въ Сучавѣ:** М. Карчевскій; **въ Тернополи:** Ф. Ямрогевичь; **въ Тарновѣ:** Е. Ранекъ; **въ Жидачевѣ:** М. Бардашъ; **въ Золини:** К. Боржиньскій: **въ Збаражи:** Е. Кругъ; **въ Журавнѣ:** І. Томашевскій; **въ Висничи:** Д. Хальбацани; **въ Дукли:** С. Дышкевичь.

Властитель A. I. WHITE: en gros y I. Garna, dipl. aptikarя, Wien II, Rafaelgasse 10. и y G. et R. Fritza, Droguit I, Brännerstrasse 5.; **въ Буда-Пештѣ:** y I. Török, Apoth. Königsgasse 12.

(5—6)

Поручаю зъ власнои фабрики (2—4)

ВОСКОВЙ СВѢЧКИ

церковнй и столовй

ПОСТАВНИКИ, ТРОЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ

по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтôвъ

бѣлй и забарвленй;

Стеариновй свѣчки, Аполъо, церковнй и столовй

бѣлй и забарвленй, котрй продаю тôлько пôсля вѣденьскихъ вагъ.

Маю такожь на складѣ

Вôскъ жовтый и бѣлый въ грудахъ

совсѣмъ чистый безъ всякихъ домѣшокъ, до **воскованя помостôвъ.**

Гандель полотенъ и гербаты

ФРИДРИХА ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, въ рынку, ч. 45.

Всякй замовленя зъ провинціи выконую якъ найточнѣйше.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 21. Львôвъ, Субота 14 (26) марця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Домовый податокъ.

(Дальше.)

Моглибы мы еще дальше выказовати недостачѣ нового закона о податку ôтъ будынкôвъ, якъ пр. взглядомъ дотеперѣшного и на дальше полишеного неôтповѣдного способу фасіонованя, утяжливого поступованя при опорожненю помешкань, неôтповѣдного и почасти безцѣльного поступованя карного въ случаяхъ затаєня чиншу и т. п., якъ неменше такихъ неконсеквенцій, якъ пр. тая, що въ мѣстцевостяхъ пôдлягаючихъ податкови домово-чиншовому (§. 1 бук. b) властителѣ домôвъ, котрыхъ поодинокѣ части вынаймаются и приносятъ чиншь, отже пôсля §. 5 нового закона ôтъ тыхъ частій платятъ лише чиншовый податокъ, а ôтъ частій тыхже домôвъ зôстаючихъ въ власнôмъ уживаню маютъ платити податокъ пôсля тарифы клясификаційнои, отже ôтъ кождои въ власнôмъ уживаню остаючои мешкальнои части певну, законно означену квоту податкову, — а противно въ мѣстцевостяхъ пôдлягаючихъ домово-чиншовому податкови ôтъ частій домôвъ зôстаючихъ въ власнôмъ уживаню маютъ скарбовѣ власти пôсля свого мнѣнія означити вартôсть чиншову тыхже мешкальныхъ частій въ порôвнаня съ частями дѣйстно вынайнятыми, отже пôсля свого мнѣнія означати чиншовый податокъ.

Однакожь тіи и тымъ подôбнѣ недостачѣ нового закона лишаємо на сторонѣ, а звертаємося до найголовнѣйшого для насъ пытаня, чи и о скôлько новый законъ о податку ôтъ будынкôвъ, яко дѣло нового мин. Дунаєвского, гр. Дѣдушицкого и его товаришѣвъ, дѣйстно приноситъ пôльгу для бѣднои людности, для нашого селяньства и маломѣщаньства?

Пôсля датъ, представленыхъ въ референтѣ гр. Дѣдушицкого выносила доси въ Австріи сума податку домово-чиншового 19,170.973 зр., а домово-клясового 5,219.904 зр., разомъ отже 24,390.877 зр. Черезъ новый податокъ маєбути пôдвысшена сума податку домово-чиншового о 1,420.445 зр., отже на суму 20,591.418, а домово-клясового о суму 1,041.179 зр., отже на 6,261.083 зр., а цѣле пôдвысшенье цѣлого податку домового выноситъ 2,461.624 зр.

Пригляньмося однакожь близше, якъ тое пôдвысшенье на дѣлѣ представляється. Зъ сумы 1,420.445 зр., выказанои яко пôдвысшенье податку домово-чиншового, припадає на села (auf das flache Land) 328.411 зр., а зъ мѣстъ лише на нововтягненѣ пôдъ рôвнѣ приписы податковѣ мѣста Зальцбургъ, Зару, Чернôвцѣ (о 60.795 зр. бôльше ôтъ дотеперѣшнои сумы податковои) Трієстъ и Инсбрукъ — разомъ сума 1,092.030 зр., — такъ, що цѣле пôдвысшенье податку домово-чиншого поносятъ що ино вычисленѣ мѣста и будынки на селахъ пôдлягаючѣ пôсля нового закона податкови домово-чиншовому (въ случаю, если ихъ части черезъ вынаємъ приносятъ якій чиншь). При тôмъ еще треба зауважити, що облегченя въ оплатѣ податку домово-чиншового дôзнали Броды о 9.364 зр. менше, а Спалято, Рагуза и Каттаро о 10.020 менше.

Если отже повстає пытанье, кто въ Австріи, а спеціяльно въ Галичинѣ выйшовъ найлучше при реформѣ нового закона о податку ôтъ будынкôвъ, то абстрагуючи ôтъ краѣвъ якъ Тироль и Форальбергъ, дальше ôтъ мѣстъ Зальцбургъ, Зара, Трієстъ, Инсбрукъ и Чернôвцѣ, котрѣ зôстали пôдтягненѣ пôдъ загальнѣ приписы о оподаткованю, а тымъ самымъ втеряли давнѣйшѣ улекшеня, найлучше еще выйшли мѣста, а взглядно у насъ — жиды, такъ якъ ихъ елементъ головно концентрується въ мѣстахъ галицкихъ.

Инакше рѣчь маєся съ податкомъ домово-клясовымъ. Нѣмъ однакожь приступимо до властивыхъ выводôвъ, на пôдставѣ поданыхъ чиселъ въ справозданю референта, мусимо еще сказати кôлька слôвъ о недостовѣрности цифровыхъ выводôвъ п. гр. Дѣдушицкого. Ôтъ часу, коли дръ Дунаєвскій обнявъ теку министерства финансôвъ, завѣвся новый звычай, до правительственныхъ предложень финансовыхъ не подавати ніякихъ мотивôвъ и датъ, а бодай обмежати ихъ ad minimum. Рѣчь ясна, що черезъ тое стаєся провѣренье дѣйстныхъ основъ предложень майже неможливе, такъ якъ не въ всѣхъ ôтношеняхъ суть данѣ достовѣрнѣ и до того еще найновѣйшѣ даты. Такъ и правительственне предложенье о податку ôтъ будынкôвъ не обнимає ніякихъ датъ и властивыхъ мотивôвъ. А надъ симъ мусимо тымъ бôльше жалѣти, що даты и обчисленя заключенѣ въ справозданю гр. Дѣдушицкого, выдаются намъ въ высокôй мѣрѣ недостовѣрными, а мы не маючи пôдъ рукою найновѣйшихъ датъ, скрываючихся въ правительственныхъ архивахъ, мусимо обмежитись тôлько на однôмъ выказаню недостовѣрности обчислень гр. Дѣдишицкого и на апроксимативныхъ (приближительныхъ) обчисленяхъ. Тая недостовѣрнôсть впадає въ очи заразъ при найважнѣйшôмъ пытаню, о скôлько черезъ новый законъ пôдвысшаєся сума податку домово-клясового. На тое пытанье ôтповѣдає намъ гр. Дѣдушицкій въ таблици III свого справозданя, що податокъ домово-клясовый пôдвысшаєся о 751.201 зр., а въ таблицю II вычисляє, що о 754.201 отже о 3000 бôльше. Такъ само побôльшенье сумы податку домово-клясового въ Дальмаціи выказано въ таблици V на 48.642 (92.634—43.992), коли знова на стор. 24 въ зôставленю В. выказано се побôльшенье лише на 46.469. Поминувши инша суперечности въ обчисленю, згадаємо лише тôлько о числѣ домôвъ, на пôдставѣ котрого оперувавъ гр. Дѣдушицкій. И такъ, коли гр. Дѣдушицкій вычисляє лише 2,411.691 домôвъ въ Австріи пôдлягаючихъ податкови домово-клясовому, то пôвурядовый кореспондентъ „Czas-у“, котрый ледви чи не сидитъ въ бюрѣ дра Дунаєвского, вычисляє такихъ домôвъ въ Австріи 2,791.419, отже о 379.728 бôльше, а если та послѣдна дата правдивша, то и сума доходу зъ пôдвысшеного податку домово-клясового повинна бути бôльша ôтъ тои, яку выказувавъ гр. Дѣдушицкій. При такôмъ станѣ рѣчій очевидно точне провѣренье скарбовыхъ результатôвъ новои реформы домового податку стався неможливымъ. Хочемо однакожь бути на стôлько парціяльными въ користь гр. Дѣдушицкого, що нашѣ дальшѣ выводы будемо опирати на его власныхъ датахъ и обчисленяхъ, щобы насъ не стрѣтивъ замѣтъ будьто мы, якъ свого часу Варшавяне не хотѣли чоломъ ударити передъ фильософичнымъ реторизмомъ гр. Войцеха, теперь за всяку цѣну хочемо ему робити опозицію въ его ославленôй „хлопоманьскôй економіи національнôй“.

Въ краяхъ, въ котрыхъ обовязувавъ въ повнôй силѣ дотеперѣшный податокъ домовый, отже въ всѣхъ австрійскихъ краяхъ съ выключеньемъ Тиролю и Форальбергу, Зальцбургу и Дальмаціи, маєпôдвысшенье домово-клясового податку пôсля обчисленя референта (таб. III) выносити 857.427 зр. Повстає теперь пытанье, яку людностьнайбôльше дотыкаєтое пôдвысшенье. Не тôлько польскѣ газеты, але и самъ гр. Дѣдушицкій богато говорили о улекшеню убожшимъ клясамъ людности, а Gaz. Nar. навѣть шумно голосила передъ свѣтомъ, що гр. Д. „окрывся славою“ передъ свѣтомъ, обороняючи убожшу людностьôтъ хищныхъ замысловъ централистôвъ.

(Дальше буде.)

СПРАВОЗДАНЬЕ

зъ дѣятельности Выдѣлу филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ за часъ ôтъ 25 сѣчня 1880 до 20 марта 1881 року.

За той часъ ôтбувъ Выдѣлъ 20 засѣдань, на котрыхъ обраджувавъ и поручавъ сповнити пôсля своихъ силъ тѣ точки, котрѣ цѣль товариства и его уставъ вызначаютъ.

Въ р. 1880 и въ першихъ мѣсяцяхъ с. р. прибуло членôвъ новыхъ 22, такъ що число членôвъ до нынѣшного дня выноситъ 85. Справозданье зъ обороту грошевого такъ що до вкладокъ якъ що до продажи книжокъ товариства подавъ до вѣдомости касієръ филіи, п. Бучиньскій. Згадкою прав-

---

ГДЕЩО О ДѢЛѢ

„Histoire de la litterature contemporaine chez les Slaves“

par C. Courrière membre du Comité slave de Kiev (Paris, G. Charpentier, 1879)

Пчт. авторъ, членъ кіевского славяньского комитету, пустивши въ свѣтъ передъ трема лѣтами свою „Histoire de la litterature contemporaine en Russie“ принявся за дѣло еще труднѣйше, пишучи исторію всѣхъ литературъ славяньскихъ, позаякъ, по словамъ самогожь автора, Французы звычайно подыбуютъ великѣ трудности въ студіованю славяньскихъ литературъ зъ причины недостатку словарѣвъ и граматикъ (съ выняткомъ литературы россійскои и польскои). Въ згаданôмъ дѣлѣ славяньскѣ литературы подѣленѣ на три головнѣ групы: А) литературу у восточ. Славянъ с. е. великоруску, котрои исторію авторъ выдавъ якъ высше сказано, въ окремôмъ томѣ, Б) литературу у Славянъ полудневыхъ, именно: болгарску, сербску, кроатску и словеньску, В) литературы у Славянъ западныхъ: ческу, сербо-лужницку, словацку, малоруску и польску. — Въ заключеню помѣстивъ авторъ вельми цѣкавѣ и поучаючѣ уваги о такъ званôмъ панславизмѣ и о вопросѣ восточнôмъ, котрѣ замѣряємо подати пôзнѣйше въ повнôмъ переводѣ. Не гадаємо входити въ содержанье кождои зъ литературъ славяньскихъ, а застановимось лише надъ литературою малорускою, зъ польскои же пôзнѣйше схôснуємъ на стôлько, що наведемъ гдеякѣ уступы, въ котрыхъ авторъ засуджуе фантазію и гордôсть поетôвъ вщѣпляючихъ въ своихъ поклонникахъ читателяхъ-родимцяхъ національну гордôсть и зарозумѣлôсть. Се зробимо для того, щобы зменшити хоть въ части сей згубный „prestige“, якимъ польска литература красуєсь еще въ очахъ многихъ нашихъ родимцѣвъ а особливо въ очахъ нашихъ женьскихъ esprits cultivés, плеканыхъ въ польскихъ пансіонахъ.

„Мала Русь (въ Россіи и Галичинѣ)“, говоритъ авторъ въ преднôмъ словѣ, „моглабы була мати литературу (с. е. клясичну и романтичну *прим. перевод.*), если бы була находилась въ иншихъ обставинахъ политичныхъ. Она посѣдає лише народныхъ поетôвъ, якъ пр. Шевченка, але за то зъ всѣхъ славяньскихъ краинъ восточныхъ и западныхъ Мала Русь есть найбогатѣйша що до поезіи народнои, обылуюча въ думы и коломыйки“. Тожь литература малоруска въ Галичинѣ не удостоилась глубокои розвѣдки и критики, и авторъ дôткнувся такъ сказати, passagérement нашого духового и политичного житя, — но и въ тôмъ не задавъ собѣ працѣ, именно въ упорядкованю матеріялôвъ, справдженю автентичныхъ фактôвъ и пр. Малоруска литература въ Украинѣ еще менше обговорюєсь въ его дѣлѣ „Hist. de la litt. contemp. en Russie“. Зъ украиньскихъ писателѣвъ наведенѣ лише Шевченко и Марко Вовчокъ, — о поезіяхъ первого говорится, що суть по части историчнѣ, по части описуючѣ нынѣшне житье-бытье Русинôвъ,—и тôлько всего о его творахъ!! О Марку Вовчку бôльше згадки нѣжь о Шевченку, здаєся тому, що Вовчковѣ творы гдекотрѣ переведенѣ Тургеневымъ на языкъ великорускій. „Своими оповѣданями“, говоритъ авторъ, хотѣла она наслѣдувати „Записки охотника“ Тургенева, але еи творамъ не дôстає (?!) дѣйстности и уймає имъ вартости и то, що появились 10 лѣтъ за пôзно. Авторка менше природна нѣжь Тургеневъ, вырôвнає сентиментализмъ, котрый зближаєся много до Григоровича“ (писателя великорускаго). И тутъ авторъ наводитъ головне содержанье повѣсти Вовчковои „Маруся“ (?!)

Думаємъ, що не безинтересно буде дôзнатись, въ якій способъ и о скôлько справедливо и безсторонно судитъ о насъ сей знаменитый французскій ученый. „Квестія малоруска въ Галичинѣ“, говоритъ авторъ на вступѣ, „есть одною зъ тыхъ, що ихъ нашѣ писателѣ полонофильскѣ и ортогана клерикальнѣ найбôльше затемнили.“

Почтеннôй Revue des Deux-Mondes черезъ якійсь часъ удавалось допускатися всякихъ родôвъ ошибокъ (toutes sortes de bévues), скоро еи приходилося писати о Россіи и о Русинахъ. Съ п. Saint René Taillandier утверждала, що провинціи надбалтыцкѣ, хотяй нѣмецкѣ що до языка и народности, — россійскѣ по серцю. Съ п. de Laveleye Havue, що Рутены становлятъ народнôсть независиму ôтъ народности московскои. Тое саме повторили пп. Delamarre, Martin и Viquesnel, образовавшійся въ школѣ Духиньского, незнаючѣ, що тойже Духиньскій, хотяй зъ Кіева, лише въ Франціи находивъ приверженцѣвъ [и, розумѣеся, у Полякôвъ, щобы справдити пословицю „ou la haine domine, la verité fait naufrage“ *прим. переводчика*). Такъ само якъ певнѣ публицисты польскѣ и австрійска праса, взяли они зъ латиньскихъ лѣтописцѣвъ въ Польщи, слово „Ruthenia“, котрымъ тіи лѣтописцѣ называли Червону Русь, и окрестили симъ именемъ мешканцѣвъ сеи провинціи. Пôсля потребы своеи справы разъ говорятъ они, що Рутены творятъ народнôсть ôтрубну и независиму ôтъ великорускои, то знова, що правительство австрійске выналшло народнôсть рутеньску, щобы еи поставити противъ По-

дивого жалю помянувъ Выдѣлъ передъ притомными членами имена померших трехъ членôвъ нашои филіи: Илію Осаду зъ Тысьменицѣ, Ореста Шепаровича зъ Станиславова и Ивана Барабаша зъ Загвôздя, котрй щиро служили высокôй цѣли нашои „Просвѣты“ и на добру память межи нами заслугуютъ. Особливо покôйный Иванъ Барабашь яко учитель народный, яко громадянинъ и членъ товариствъ рускихъ съ посвященьемъ сповнявъ свои обовязки, служивъ щирою порадою и помочію своєй громадѣ, а яко членъ Выдѣлу въ нашôй филіи р. 1878 державъ выкладъ „О лѣченю рогатои худобы“ и бравъ чинный удѣлъ въ першихъ рускихъ выставахъ, устроєныхъ филіями Общ. им. Качк. въ Станиславовѣ и въ Коломыѣ.

Выдѣлъ устроивъ минувшого року 4 выклады, именно: проф. Левицкій викладавъ „О громовинѣ або електрицѣ“ дня 25 сѣчня; проф. Верхратскій „О вужахъ и гадинахъ“ д. 13 червця (оба выклады ôтбулися съ позами); проф. Желехôвскій подавъ въ викладѣ тогожь дня: „Примѣры власнои помочи и жажды науки“, а дня 12 грудня викладавъ „О цѣсарю Іосифѣ II, яко добродѣю рускаго народа“, по чѣмъ наступили 3 деклямаціи, змѣстомъ своимъ до выкладу того ответній, выголошенй пп. членами Иваномъ Пирановскимъ и Теодоромъ Смольницкимъ. Деклямаціи були: „Цѣсарь Іосифъ II яко орачь“, „Рускій воякъ або Повѣстка старого Савы зъ Пôдгôря“ и „Вôйтъ подôльскій“.

Библіотека филіи побôльшилася въ минувшôмъ роцѣ о 37 книжокъ и числитъ теперь 382 книжки. Користало зъ неи членôвъ 30.

Выдѣлъ филіи складає прилюдно подяку за дарованье цѣнныхъ книжокъ и брошуръ Вп. дрви Яхнови, Всч. о. Сумикови, Вп. Володимирови Лукичеви Левицкому, слухачеви техники Вп. Евстахію Черепашиньскому, секретареви магистрату Вп. Лѣтыньскому и Хв. редакціямъ часописій „Зоря“, „Господарь, и Промышленникъ“, „Рускій Сіонъ“, „Галицкій Сіонъ“, „Правда“ и „Батькôвщина“; дальше Хв. редакціи часописи „Дѣло“ за ласкаве умѣщованье нашихъ оповѣстокъ и справоздань. Вп. Герасимовичеви и Всч. панѣ Сумиковôй зъ Микуличина дякує уклôнно за дарованье взорôвъ вышивокъ до зборôвъ нашои филіи. Выдѣлъ старався бути помôчнымъ при закладаню читалень, роздавъ въ рôжнй стороны до 100 екз. статутôвъ читалень выданыхъ нашимъ товариствомъ, а въ Крылосѣ и въ Тысьменици до читалень заложеныхъ тамошными брацтвами церковными и Всеч. священиками яко членами „Просвѣты“ причинився книжочками, дарованими тамже на початокъ.

Наша филія взяла минувшого року участь въ выставѣ господарско-промысловôй, устроєнôй въ осени въ Коломыѣ, и зновъ уважае собѣ за милый обовязокъ пôднести великій трудъ и захôдъ пана Иляріона Герасимовича при устроєню тои выставы, яко ôтпоручника нашого на цѣлый часъ треваня тоиже, якъ такожь зложити подяку участникамъ въ выставѣ (експонентамъ) Всеч. п-ѣ Сумиковôй, паннамъ Цурковскимъ зъ Лючѣ, Всеч. о. Сумикови, Вп. Бучиньскому и Вп. Антонію Глодиньскому.

Принявши съ найбôльшою радостію вѣсть, що Єго Величество нашь Найяснѣйшій Панъ зволитъ посѣтити нашь край родинный, выславъ Выдѣлъ до Львова членôвъ товариства, о. Іосифа Заячкôвского, п. Константина Войцѣховского и професора Ивана Верхратского до спôльного представленя нашого товариства разомъ съ центральнымъ Выдѣломъ въ „Народнôмъ Домѣ“, и тіи нашй ôтпоручники привезли намъ яко найцѣннѣйшій задатокъ найвысшои монаршои ласки и ошѣки слова высказанй Єго Величествомъ Найяснѣйшимъ Цѣсаремъ о нашôмъ товариствѣ „Просвѣта“: „der Verein ist sehr wichtig und sehr nützlich“, т. є. тое товариство єсть дуже важне и дуже пожиточне. Многая лѣта! нашому Найяснѣйшому Панови и Цѣсареви, зъ котрого ласки вôльно намъ було такъ потрѣбне для народу нашого товариство заложити и най слова єго цѣсарскй та ôтцѣвскй ободрятъ и покрѣплятъ до спôльного поступу до чимъ разъ красшого розвою нашого товариства и цѣлого народу рускаго! Разомъ съ другими тутейшими рускими товариствами бажавъ Выдѣлъ искренно бути представленымъ такожь и въ Станиславовѣ пôдчасъ переѣзду Єго Величества, але зъ причинъ ôтъ Выдѣлу независимыхъ до того не прійшло. Выдѣлъ взявъ удѣлъ въ рускôй ôтправѣ церковнôй дня 29 падолиста въ 100-лѣтнй роковины вступленя на престолъ Австріи бл. п. Цѣсаря Іосифа II. — Заявляючи свою повну згоду съ всѣми объявами щиро-рускаго житя, выславъ Выдѣлъ толеграмы дня 21 марця м. р. на вечерь въ XIX роковины смерти Т. Шевченка до Коломыѣ, дня 30 лист. на Вѣче руске до Львова и 2 марця с. р. на вечеръ деклям. въ XX роков. смерти Т. Шевч. до Львова.

Въ справѣ реформы грунтового податку

внесли громады збараского повѣту до рады державнои слѣдуючу петицію, котру пôсля нашого заповѣдженя въ ч-лѣ 18 подаємо въ дословнôмъ текстѣ:

Hoher Reichsrath!

Im Sinne des Gesetzes von 1868, in Betreff der Regulirung der Grundsteuer lag nicht die Erhöhung derselben. Der Zweck der Regulirung war die gleichmäßige Vertheilung der Lasten. Es sollte sich darum handeln, die bestehenden Ungleichmäßigkeiten auszugleichen, die überlasteten Grundsteuerträger zu entlasten, sowie die zu gering Besteuerten zur höheren Leistung zu ziehen.

Steuererhöhungen sollten sich nur insbesondere bei solchen Besitzern ergeben, deren Grundstücke seit der Ausführung des früheren Katasters urbar gemacht, oder in ertragsreichere Culturen umgewandelt wurden.

So sollte man es auch jetzt glauben, da die Regierung keine höhere Hauptsumme beantragt.

Galizien durfte zwar nicht hoffen bei der neuen Regulirung weder eine Verminderung der Steuer zu erlangen, noch in stato quo ante zu verbleiben; weil man uns gewöhnlich vorhielt, daß seit das Land Oesterreich incorporirt, bisnunzu gewissen Rücksichten gewürdigt wurde. Wir glaubten aber im Rechte zu sein zu erwarten, daß die Regulirung wirklich die Ungleichheiten ausgleiche, und nicht neue Ungleichheiten mache und zwar durch Uebertragung der Lasten von dem Einen auf die Anderen.

Es geschieht aber gerade das Gegentheil. Dank den Landeswahlordnungen, die auf Gruppeninteressen beruhen sollen, auf 600 Mitglieder der Landesschätzungscomissionen hatte der bäuerliche Besitz kaum 6 Percent Vertreter. Noch ärger war es in Ostgalizien, wo auf 407 Mitglieder nur acht bäuerliche Vertreter waren, somit nur 2 Percent kamen.

Das Interesse des Kleinbesitzers war also fast ausgeschlossen.

Da nun, wie natürlich, jede Gruppe vor Allem ihr Interesse vor Augen hat, so sehen wir auch die Folgen.

Der der Steuer unterliegende Boden in Galizien belauft sich auf circa 13,086.000 Joch, wovon auf den Großgrundbesitz 43 Percent = 5,627.558 Joch, auf den Kleinbesitz 57 Percent = 7,458.426 Joch entfallen.

Wäre nun die Regulirung gerecht, so müßten auch die Steuern nach derselben percentuellen Scala vertheilt werden. Es müßte der mittlere Ertrag des Großgrundbesitzes 10,818.985 fl., dagegen der Ertrag des Kleinbesitzes 14,341.446 fl. abgeschätzt erscheinen. Jedoch der Ertrag des Großgrundbesitzes ist bloß auf 7,735.600 fl., jener des Kleinbesitzes dagegen auf 17,425.400 fl., daher dort um 3,083.000 fl. circa zu wenig, hier um diese Summe zu viel angesetzt worden.

Woher kommt nun dieser Unterschied?

Der Unterschied kommt daher, weil der Wald, der 3,650.998 Joch beträgt, und fast ausschließlich dem herrschaftlichen Besitz angehört, auf nur 2,277.937 Ertrag geschätzt erscheint; während alle übrigen Culturen, die zusammen 9,434.968 Joch einnehmen, woran eben der Bauer hauptsächlich participirt, obwohl sie nicht dreimal größer sind, auf 22,882.566 fl., somit mit zehnmal mehr Ertrag geschätzt dastehen.

Zwar soll der Großgrundbesitz, was die anderen Culturen betrifft, gleich hoch mit dem Kleingrundbesitz concurriren; allein jener hat an dem Wald eine Entschädigung, wo das Joch im Durchschnitte nur 65½ kr. Ertrag geben soll, während bei diesem ein Joch (andere Culturen) durchschnittlich auf 2 fl. 42⅔ kr. angesetzt ist.

So mußte es kommen, daß der ganze Großgrundbesitz von 5,627.558 Joch, statt auf 10,818.985 fl. Ertrag nur auf 7,735.600 fl. angesetzt wurde, während der Kleingrundbesitz von 7,458.426 Joch, statt mit 14,341.446 fl. bis auf 17,425.400 fl. Ertrag hinaufgeschraubt erscheint.

Wir würden davon nicht reden, wenn nicht nach dem Contingente, was Einem erlassen wird, der Andere dasselbe tragen muß.

Folglich wird der Großgrundbesitz verhältnißmäßig zu 3,083.000 fl. Ertrag weniger zahlen, dafür aber der Kleingrundbesitz mit ebensoviel überbürdet werden.

Somit wird die Erhöhung der Steuern auf Kosten des bäuerlichen Besitzes geschehen.

Dadurch wird der waldlose Grundbesitz verurtheilt für die Erleichterungen, die der Großgrundbesitz für sich erwirbt, zu zahlen.

Das Grundsteueroperat entspricht somit bei uns weder den gehegten Erwartungen, noch den Grundsätzen der Gerechtigkeit.

Wenn es heißt, daß anderswo eine künstliche Agitation die bäuerliche Bevölkerung aufregt, so ist bei uns nur die traurige Wirklichkeit, die mit Recht eine verzweifelte Stimmung der hart Getroffenen hervorrufen muß.

Wohl trachtet das Gesetz die harten Wirkungen der Grundsteuerregulirung zu mildern, allein, unter derlei Verhältnissen wird das Uebergangsstadium wohl auch nicht viel helfen; höchstens daß der Bauer, wenngleich nicht im ersten, so sicher in den nächsten Jahren ruinirt wird, dem schon die bisherige Steuer sammt den Landesumlagen mehr als die Hälfte des Reinerträges wegnahm.

Schon die bisherige Steuer mußte meist mittelst Execution eingetrieben werden, was wird erst bei der erhöhten geschehen?

Wie es sich somit herausstellt, wird das jetzige Steueroperat weder eine gleichmäßige Vertheilung der Lasten erzielen, noch den zur höheren Leistung herbeigezogenen Steuerkräften in Galizien irgend welche Schonung angedeihen lassen.

Am härtesten wird Ostgalizien oder der von Ruthenen bewohnte Theil getroffen, ja überbürdet, wo um die Hälfte, und dies in Tarnopoler Rayon um mehr als das Doppelte die Steuer erhöht wird. Beispielsweise führen wir an:

Während im Krakauer Rayon ein Joch (andere Culturen) auf 2·28 durchschnittlich geschätzt ist, dasselbe im Tarnopoler Rayon auf 2·77 gesetz wurde, wo doch in beiden Theilen weder die klimatischen Verhältnisse, noch die Bodenbeschaffenheit so sehr differiren und dazu der überbürdete östliche Theil von den gewöhnlichen Getreidemärkten am weitesten entfernt liegt.

Zwar steht noch der Reclamationsweg offen; allein wird er, bei den bei uns obwaltenden Verhältnissen der Interessenvertretungen und der Zusammensetzung der Commissionen was nützen? Wer bürgt uns dafür, die Reclamationen werden nicht benützt werden, den Großgrundbesitz noch mehr zu entlasten, dafür aber den bäuerlichen Besitz noch mehr zu überbürden?

Die Bedrängten wenden sich daher an einen hohen Reichsrath um Schutz und Hilfe gegen die Härten des Steuerregulirungsoperates.

Szelpaki, Zbarazer Bezirkes, am 27 Februar 1881.

(Слѣдуютъ пôдписы)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Дня 22 марта ôтбулось 127-е засѣданье палаты послôвъ. Министеръ просвѣты предложивъ законъ дотычащій змѣны §. 5 закона зъ 9 цвѣтня 1870 о платнѣ професорôвъ въ середныхъ школахъ, удержуваныхъ державою. Нова новеля постановляє, щобы учителямъ шкôлъ середныхъ и семинарій учительскихъ, именованымъ дѣйстными професорами, вчислювано при вымѣрѣ пенсіи такожь лѣта служby яко испытованыхъ суплентôвъ, а въ надзвычайныхъ случаяхъ такожь лѣта суплентуры передъ зложеньемъ испыту. Пос. Видулихъ интерпелює министра торговлѣ, чи не предложивбы ôнъ пôдчасъ сеи сесіи проектъ пôдпомоги плавбы корабельнои, щобы уратувати австрійску торговельну фльоту ôтъ дальшого упадку. Пос. Обреза вноситъ проектъ закона о опôдаткованю биржъ.

Съ переходомъ до порядку дневного пос. Мезникъ референтъ змѣнене палатою панôвъ предложенье дотычаще речинцѣвъ поступованя реклямаційного. Законъ той принято въ тôйже палатою змѣненôй формѣ въ другôмъ и третôмъ читаню. Дальше пос. гр. Генрикъ Клямъ референтъ внесенье о дальшôмъ стяганю податкôвъ въ мѣсяци цвѣтни 1881 р. Лѣвиця рѣшилась выступати противъ того внесеня, а пос. Фирнкранцъ выступавъ зъ єи лона яко бесѣдникъ. Своє супротивленье призволенню на дальшій провизоричный буджетъ до кôнця цвѣтня мотивуе бесѣдникъ тымъ, що правительство не сповнило обѣтниць, даныхъ палатѣ, не привернуло рôвноваги въ державнôмъ господарствѣ и що мала посѣлôсть (спеціяльно въ низшôй Австріи) утиснена черезъ податки грунтовый, домовый и предостоячій податокъ ôтъ нафты. Кромѣ того правительство ображае и нарушае свободу и елементъ нѣмецкій въ Австріи. Пос. кн. Чарторыскій выступае за внесеньемъ, бо коли палата не мала часу доси ухвалити буджету на 1881 р., треба конче дальше податки стягати. Але кн. Чарторыскій забирае голосъ длятого, щобы речинець провизоричного стяганя податкôвъ продовжити, бо буджетъ ніякимъ чиномъ до кôнця цвѣтня не буде мôгъ бути ухваленый, такъ якъ розправы надъ головною сумою податку грунтового потягнутся довго. Бесѣдникъ вноситъ, щобы всюда въ законѣ замѣсть „до кôнця цвѣтня“ поставити „до кôнця мая“. Законъ съ поправкою кн. Чарторыского принято 174 гол. противъ 123 гол.

Дальше принято въ другôмъ и третôмъ читаню законъ о увôльненю ôтъ стемплѣвъ и належитостій тыхъ закладôвъ въ Галичинѣ, котрй основанй вже або будутъ основанй зъ случаю побыту цѣсарского въ Галичинѣ и вѣнчаня архикн. Рудольфа.

Рôжножь принято въ третôмъ читаню законъ о податку ôтъ будынкôвъ.

Ôттакъ приступленого до другого читаня предложеня о головнôй сумѣ податку домового. *За* предложеньемъ выдѣлу зголосилося 13 послôвъ, межь ними пос. Ковальскій, *противъ* 28 послôвъ,

---

лякôвъ. Освободѣмъ же тую квестію ôтъ всякои λογομαχι-и, въ яку запутали туюжь польонофилы, а поставмо єи на правдивôмъ становищи“. Тутъ авторъ вычисляє рускихъ мешканцѣвъ въ Галичинѣ, на Буковинѣ и въ Венгріи, послугуючись датами ческого ученого Кржижека, и зауважае, що Русины (въ Галичинѣ) належатъ до племени занимаючого середину и полудневый Западъ Россіи.

„Около другои половины XIV вѣка Галичина зôстала занята польскимъ королемъ Казимиромъ Вел. Ôтъ сего часу судьба єи сполучена була съ судьбою Польщи. Лишена всякои можности розвитя, малоруска народнôсть въ Галичянѣ ослабала чимъ разъ бôльше, а введенье крепацтва добило єи совсѣмъ. Галичина дôсталася пôдъ Австрію р. 1772. Знесенье крепацтва дало троха житя сему заснувшому туловищу, и єсли правительство австрійске не сотворило народности малорускои, якъ то удержуютъ нашй писателѣ польонофильскй, то оно бодай заслужилось тымъ, що розбудило туюжь. Система польонизаційна, ужита черезъ столѣтія була такъ дѣятельна и енергична, що до р. 1848 тыхъ кôлька писателѣвъ малорускихъ (Шашкевичь, Вагилевичь, Левицкій) мусѣли уживати языка польского або нѣмецкого. Часть найбôльше просвѣчена, складаючася майже выключно зъ священикôвъ греко-унитскихъ не понимала навѣть потребы учити народъ въ єго материнôй мовѣ. Досыть имъ, сказавъ Зубрицкій, „молитвенника и катехизма“.

„Рôкъ 1848 зôстане славно памятнымъ въ лѣтописяхъ народôвъ славяньскихъ въ Австріи. Русины зажадали такожь своихъ правъ народныхъ и зъ ненависти до Полякôвъ стали оборонцями монархіи. Конституція поставила ихъ на рôвнѣ съ ихъ гнобителями и надала рускôй литературѣ рухъ, котрый мавъ опôсля чимъ разъ бôльше розвиватись. Того самого року рускй патріоты, на чолѣ Куземскій, Головацкій, Зубрицкій (?), организували „Руску Раду“, котра мала взяти правленье рухомъ національнымъ. Згадуючи дальше за основанье Народного Дому, Матицѣ и Галицкои Зорѣ, звертаєсь авторъ до тогдашныхъ писателѣвъ: „рускй писателѣ поняли лучше нѣжь Матиця etc. задачу, яка имъ припала. Они студіювали исторію своєи батькôвщины, житье народа и не погордили навѣть писати книжки елементарнй. Одинъ зъ тыхъ, котрй найбôльше заслужились около питомои литературы, бувъ проф. Головацкій, теперь предсѣдатель комитету археологичного въ Вильнѣ. Наведѣмъ именно єго зборникъ объемистый галицкихъ пѣсень народныхъ, котрый о много перевышае збôръ Валава зъ Олеска. Нечуй написавъ кôлька новель, зъ котрыхъ одна „Причепа“ показуе намъ, якъ спокôй двохъ родинъ зôставъ заколоченый черезъ свадьбы съ польскими шляхотками (avec des gentillatres polonais). Зубрицкій выдавъ „исторію княжества пл“. Той самъ предметъ обраблявъ и проф. Петрушевичь*). Поезіи В. Шашкевича, Заревича, Данила Млаки суть тôлько(?) версификаціи декляматорскй, не маючй ничо спôльного съ дѣйстнымъ житьемъ и теперѣшностію. Федьковичь ихъ о много перевышае. Ôнъ наслѣдувавъ много Шевченка; єго новелѣ, студіи обычаевй зъ житя мешканцѣвъ Карпатъ, суть лучшй нѣжь єго поезіи. Згадаймо такожь за Récits de Galicie або Récits de la petite Russie публикованй въ Revue des Deux Mondes черезъ Сахеръ-Масоха, котрому не можь заперечити певного таланту, але котрый змистификувавъ въ спôсôбъ найзабавнѣйшій тую почтенну Revue, ввѣряючи єи, що don Juan de Colomea, графъ Комаровъ, Дмитрій Баллабанъ суть типы взятй зъ житя малоруского. [Ôтки знае Revue des Deux Mondes, що философія Сахеръ Масоха представляе духа народного малоруского? *Прим. авт*].

(*Дальше буде*)

---

*) Проф. дръ Шараневичь.

Пос. Вальтерскирхенъ критикує роботы центральнои комисіи и комитету бсьмнацяти и приходитъ до такого заключеия, що предложенье не приноситъ користи державѣ, а шкодитъ интересамъ поодинокихъ. Пос. Яворскій збиває звычайнй закиды, будьтобы одна Галичина була управилеёвана при розкладѣ податку грунтового. Бесѣдникъ звертає увагу на тоє, що Галичина край обмеженый на вытворюванье самыхъ сырыхъ продуктовъ, край безъ индустріи. Кромѣ того климатичнй и географичнй отношеня ставляютъ Галичину поза иншими хлѣборобными краями Австріи, а впрочѣмъ Галичина муситъ выдвигнутись зъ довголѣтного занедбаня черезъ правительство. По Яворскомъ промовлявъ еще пос. Карнери противъ предложеня нападаючи остро на правительство а именно на гр. Таффе, котрый интересы державы посвящає для удержаня большости въ радѣ державнбй. Галичина низько оподаткована. Правительство не бажає добра всѣхъ краѣвъ. Теперь не рядится, але продаєся, шахруєся.

По такбй острбй промовѣ пос. Карнери замкнеро засѣданье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійскй справы, — а именно бткрытя полиціи, выясняючй дѣланя нигилистбвъ, процесъ убійцѣвъ царя Александра II, а особливо дѣланя нового царя, Александра III, — стоятъ все еще на першбмъ плянѣ и заслоняютъ собою всѣ прочй выпадки политичнй бѣжучихъ днѣвъ. Новый царь, на котрого гдекто покладавъ великй надѣи, иде слѣдомъ батька въ послѣдныхъ лѣтахъ его панованя. Новый царь еще разъ бересь повторювати неудалый експериментъ крайнои строгости. Чути було, що зъ тои причины головный представитель либеральнѣйшого троха направленя, Лорисъ-Меликовъ, подався въ бтставку, але царскій урядъ покванився бткликати той слухъ, щобы не стратити кредиту. Єдина реформа, бтъ котрои царь Александеръ III зачинає своє панованье, се реформа полиціи, котра має бути побольшена числомъ и подѣлена на двѣ галузи, державну и мѣстову. Попередный шефъ петербурскои полиціи Федоровъ зостався усуненый за тоє, що не приняльнувавъ нигилистбвъ и давъ имъ поробити такй великй приготованя до замаху на царя. На мѣстце Федорова шефомъ петербурскои полиціи именованый зостався генералъ-майоръ Барановъ. Бнъ бувъ 1878 р. пбдчасъ россійско-турецкои вбйны капитаномъ невеличкого корабля „Весты“ и сфабрикувавъ бувъ донесенье, що бнъ высадивъ въ воздухъ турецкій мониторъ, за що на равѣ дбставъ бувъ медаль. Ажь по скбнченбй вбйнѣ показалося, що межи „Вестою“ а турецкимъ мониторомъ ніякои битвы не було и Баранову выточено слѣдство за ошуканьство. Теперѣшный царь вставився за нимъ, зъ него слѣдство знято и перенесено его бтъ маринарки до артилеріи, а бттакъ именовано губернаторомъ въ Ковнѣ. Теперь царь Александеръ III покликавъ его на вплывове становище шефа петербурскои полиціи. Кромѣ Федорова такожь мѣскій техникъ Мравиньскій усуненый зъ посады, а навѣть бтданый пбдъ судъ за недбалу ревизію пивницѣ Кабозова, зъ котрои, якъ звѣстно, ишовъ пбдкопъ пбдъ улицю Садову.

Слѣдство въ справѣ убійцѣвъ царя вже скбнчене. Оскарженй чотыри особы: Рысаковъ, кинувшій першу бомбу на царя, Желябовъ, арештованый днемъ передъ замахомъ, котрый признався бувъ на передъ, що поробивъ такй приготованя, що царь ніякимъ чиномъ не уйде смерти, Михайловъ, селянинъ, стрѣлявшій до полиціи, и панна Гессе-Гельфманъ, арештована въ мешканю застрѣлившогося Навроцкого. Остатна розправа надъ оскаржеными зачнесь 1 цвѣтня. Тымчасомъ правительство стараєсь всякими можливыми способами выдобути бтъ оскаржених якъ найобширнѣйшй звзнання. Коли вѣрити париск. Intransigent-ови при слѣдствѣ уживаютъ навѣть батерій електричныхъ и белядоны (отруты), котра даєсь въ стравахъ, щобы привести чоловѣка до одуру. О многихъ прочихъ арештованыхъ ничого не чути, що съ ними станесь. Много вѣстій щедро насыланыхъ Европѣ зъ Петербурга бтъ спеціяльныхъ кореспондентбвъ показалось неправдою. И такъ не справджуєсь вѣсть, будьтобы въ убійци царя (кинувшбмъ другу смертоносну бомбу и погибшбмъ бтъ тонжь бомбы) стверджено Стефановича або Дайча (оба жіютъ за границю), або Фомина, котрый минувшого року утѣкъ зъ кіѣвскои тюрмы. Не справджуєсь рбвножь вѣсть о арештованю въ Кронштатѣ Кабозева (властителя склепу сыра въ пивници при ул. Садовбй), чи якъ его другй зовутъ Орлова. Такожь, здаєсь, пересаджена вѣсть, розширена петербурскою полиціею, о вынайденю около бсьмохъ новыхъ складбвъ динамиту въ рбжныхъ частяхъ Петербурга. Теперь выплыла свѣжа новина въ газетахъ, мовбы то фабрику динамиту вынайдено въ дворѣ кн. Ляйхтенберского. Князь, аматоръ хеміи, заложивъ въ своёмъ замку лябораторію. Бтъ его смерти вже рбкъ никто въ замку не мешкає и надзиратель его позволивъ студентамъ университету, на ихъ просьбу, працювати въ лябораторіи, а навѣть коли передъ кблькома тыжднями выѣзджавъ до Финляндіи, давъ имъ ключѣ до лябораторіи, где они устроили фабрику динамиту. Якъ бткрыла полиція тую фабрику и що знайшла, сего не знати. Наконець неправдою показались голошеня о найденю и забраню величезныхъ сумъ грошій у нигилистбвъ (у одного 700.000, у другоого 200.000, у третого 40.000 рубл.). Говорятъ, що арештованый Желябовъ сказавъ до Лорисъ-Меликова: „голову маєте, але обй руки вбльнй“, — и справдѣ видно, що всѣхъ головныхъ справцѣвъ атентату доси не выловлено. Правительство хапаєсь послѣдныхъ способбвъ. Щобы спонукати самыхъ властителѣвъ домбвъ пильнувати своихъ чиншбвникбвъ, загрожено, що кождый дбмъ, въ котрбмъ найдесь динамитъ або пбдкбпъ, буде сконфискованый.

При всѣмъ тбмъ ревизіи и арештованя бтбуваются въ Петербурзѣ безнастанно. Зауважано, що послѣдній политичнй переступники були переважно зъ найвысшихъ кружкбвъ россійского дворяньства. Тому то въ высшихъ кругахъ Петербурга панує переполохъ и богато людій, именно жѣнокъ, сходитъ зъ розуму. Въ найбольше случаяхъ проявилось т. зв. „религійне помѣшанье“, т. є. люде терплятъ на таку idée fixe, що наставъ конець свѣта, и все молятся.

Царь Александеръ III мавъ вже такожь знайти у себе на подушцѣ декретъ нигилистбвъ, съ урядовою печатію комитету революційного, котрый наказує цареви до шести недѣль оголосити конституцію въ Россіи, бо въ противнбмъ случаю згине. Але поки що, ани въ внѣшнбй, ани внутрѣшнбй политицѣ Россіи не видко змѣны. Тблько часописи, дбставши наказъ не писати ани о реформахъ ани о дѣлахъ крестяньскихъ, розписуются надъ радою „Моск. Вѣдом.“ — перенести царску столицю зъ Петербурга до Москвы. Рада на всякій способбъ дитинна, о котрбй въ иншбй порѣ навѣть не можнабы й говорити на серіо. Друга рѣчь займаюча россійску печать, се межинароднй репресаліи противъ нигилистбвъ, комунистбвъ, соціялистбвъ. Инициціятива до такои дискусіи выйшла бтъ офиціяльнои петерб. „Agence Russe“, котра наклику є Берлинъ и Парижь до спбльнои борбы съ стоголовою гидрою. Другй часописи, якъ „Новое Время“ а навѣть „Голосъ“ пбдхопили сю думку и далеко яснѣйше проговорили. Они прямо обернулись противъ Швайцаріи та Англіи, где, по ихъ думцѣ, задумуются всѣ атентаты. Чи удасться Россіи ввести въ дѣло тую думку и розбити швайцарску свободу, не знати, то тблько знаемъ на певно, що англійскои свободы ёй не вдасться розбити.

Англія. Послѣдными днями и въ Англіи починає показуватись атентатова горячка, тблько що замѣсть нигилистбвъ ту выступаютъ ирляндскй феніяне та аграристы. Лондоньскій льордъ-майоръ и гдеякй министры подбставали листы съ угрозами а однои ночи мало не наступивъ выбухъ въ Мензіонъ-гавзъ (громадскбмъ будынку) въ Лондонѣ. Патролюючій полиціянъ загасивъ въ пору тлѣючій гнбтъ, котрый ишовъ до середины пушки съ порохомъ. Въ пущцѣ було 15 фунтбвъ пороху. Въ разѣ выбуху не булобы великого нещастя.

Боеры, побивши ген. Коллея коло Шпицкопъ, укладаются съ Англичанами. Войска англійскй стоятъ вже въ краю Боербвъ. Англичане нарочно протягаютъ уклады, а тымчасомъ, здаєсь, довозятъ живнбсть и амуницію до евентуальнои дальшои вбйны. Англійскй газеты оголосили вже точки предложенй Боерамъ; въ нихъ нема мовы о независимости Трансваліи. Боеры договору формально еще не приняли, бо Англичане жадаютъ, щобы они выдали оружіе и розпустили войско.

Франція. Прасу француску займає теперь головно внесенье Барду о реформѣ уставы выборчои (scrutine des listes). Съ великимъ трудомъ удалось Гамбетѣ зробити въ тбй справѣ тое, що сенатъ въ тбй справѣ буде неутральный. Еще тяжше було добитись такои неутральности бтъ министерства и президента републики. Въ министерствѣ мало прійти ажь до кризы, бо Ферри ніякъ не хотѣвъ пристати на неутральнбсть. Однакожь криза щасливо проминула.

Балканьскій пбвъостровъ. Конференція въ Константинополи для греческо-турецкого спору все еще не скбнчила свого дѣла, хотяй теперь вже ббльше есть надѣи на мирне залагодженье справы. Турція рѣшилась бтступити Крету, але ніякъ не хоче зробити уступства въ Тесаліи. Греція зновъ конче домагаєсь Янины, Тревезы и еще гдеякихъ надграничныхъ мѣстцевостій, а въ противнбмъ случаю грозитъ вбйною.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** выдавъ слѣдуюче письмо бтручне: „Въ цѣли увѣковѣчненя особи сгои пріязни, яка лучила мене съ цѣсаремъ Александромъ II, и захованя свѣтлыхъ вспоминбвъ незвычайнои приклонности, яку той монархъ оказувавъ завсѣгды моёй арміи, розказую, щобы полкъ 11-ый уланбвъ заховавъ на вѣчнй часы имя цѣсаря Александра II. Властителемъ того полку именую цѣсаря Александра III. Полкъ 61 пѣхоты цѣсаревича Александра має на дальше носити имя полку Александра, цѣсаря Россіи.

— **Маршалками повѣтовыми** именованй зостали слѣдуючй пп.: І. Милиньскій властитель дббръ на презеса, а І. де Блюменфельдъ Гертлеръ пенс. капитанъ и бурмистръ бережаньскій на заступника презеса рады повѣтовои въ Бережанахъ; гр. С. Замойскій властитель дббръ на презеса, а В. Мариновскій на заступника презеса рады пов. въ Ярославю; гр. М. Рей властитель дббръ на презеса, а М. Артвиньскій властитель дббръ на заст. презеса рады повѣт. въ Мѣльци; Б. Бзовскій власт. дббръ на презеса, а бр. Ф. Левартовскій наставникъ обшару двбрского въ Дольнбй веси на заст. презеса рады пов. въ Мыслеицяхъ; К. Бѣльскій власт. дббръ на презеса, а о. М. Волошиньскій деканъ и гр. к. парохъ въ Стращевицяхъ на заст. презеса рады повѣтовои въ Старбмъ мѣстѣ.

— **Стипендіи** одержали: Корнилій Заклиньскій, сл. фильософіи на университетѣ львбвскбмъ, 40 дукатбвъ рбчно зъ фундаціи бл. п. Станислава Ладуньского, — и Иванъ Пелехъ, сл. правъ на тбмже университетѣ, 50 зр. рбчно зъ фундаціи бл. п. Целевича. Тую послѣдну стипендію надавъ Совѣтъ „Народного Дому“.

— **Рускій народный театръ** пбдъ директсію п. О. Бачиньского зостає до 3 л. цвѣтня с. р. въ Самборѣ, где дасть еще слѣдучй представленя: въ недѣлю 27 л. с. м. „*Трбйка Урвительвъ*“, народна мельодрама въ 8 бтслонахъ; въ вторникъ 29 л. с. м. „*Верховинцьи*“; въ четверъ 31 л. с. м. „*Галька*“; въ суботу 2 л. цвѣтня „*Такихъ ббльше*“, комедія въ 2 актахъ, и „*Простачка*“, комична оперетка въ 1 актѣ, музика М. Вербицкого (его послѣдна передсмертна композиція); въ недѣлю 3 л. цвѣтня „*Довбушь*“, трагедія Федьковича, яко послѣдне представленье на дохбдъ п-ѣ Теофилѣ Бачиньскои. Дня 5. л. цвѣтня выѣзджає трупа до Перемышля, где розпбчне дня 7 л. цвѣтня рядъ гостинныхъ представлень.

— **Кореспонденція телефономъ** бтбудеся нынѣ вечеромъ въ комнатахъ уряду телеграфичного за помочію улучшеного телефону п. Махальского. Кореспонденція тая бтбуватися буде межи Львовомъ а Бродами.

— **Комендеруючимъ во Львовѣ** має зостати, якъ доносятъ зъ Вѣдня, князь Виртемберскій, теперѣшный шефъ краєвого правительства и генеральнои коменды въ Серасвѣ, на мѣстце дотеперѣшного бар. Лицен-гофена, котрый иде въ пенсію.

— **Въ Яссахъ** арештовано сими днями кблькохъ соціяльныхъ демократбвъ и нигилистбвъ, котрй давали банкетъ въ честь комуны парискои.

— **Новй банкноты** въ Австріи по 100 и 1000 зр. маютъ небавомъ вбйти въ курсъ. Такожь маютъ появитися новй 50-ки, 5-ки и одногульденовй ноты.

— **Стипендію имени Куземского** рбчно по 50 зр. удѣливъ Совѣтъ „Народного Дому“ Володимирови Кобриньскому, сл. фильософіи на университетѣ вѣденьскбмъ, сынови убогого священика въ Мышинѣ.

— Дня 10 (22) с. м. бтбулося **засѣданье Выдѣлу тов. „Просвѣта“**, до котрого выбранй зостали загальнымъ зборомъ: дръ Омелянъ Огоновскій професоръ университету яко голова товариства, Ю. Романчукъ, дръ Ю. Целевичь професоры гимназ., Петро Огоновскій, Шухевичь, Недѣльскій учителѣ гимназ., В. Барвѣньскій редакторъ „Дѣла“, Н. Дольницкій конципістъ при ц. к. скарб. дирекціи и Горбачевскій конципіентъ адвок. Новый Выдѣлъ уконституовався въ той способбъ, що заступникомъ головы выбрано проф. Романчука, касіёромъ Петра Огоновского, экономомъ Шухевича, секретаремъ Недѣльского, а контрольоромъ Дольницкого. Комитетъ редакційный складаєся зъ выдѣловыхъ: Романчука, дра Целевича, Барвѣньского и Горбачевского. — На послѣднбмъ засѣданю залагодженй були Выдѣломъ слѣдуючй справы: 1) принято до вѣдомости справозданье зъ дѣяльности филіи въ Тернополи за рбкъ 1880; 2) ухвалено зложити бтъ товариства подяку: Совѣтови управляючому инстит. „Народный Дбмъ“ во Львовѣ за безплатне бтступленье великои салѣ на музик.-деклям. вечеръ, устроёный въ память XX роковинъ смерти Шевченка; дальше Вп. Сигньому и проф. Вахнянинови за ихъ безинтересовну участь въ музик.-вокальнбй части того вечера; 3) принято до вѣдомости справозданье комитету редакційного и плянъ выдаваня книжокъ „Просвѣтою“, симъ комитетомъ на р. 1881 уложеный; 4) ухвалено завязати комитетъ администраційный для обговорюваня и залагодженя справъ администраційныхъ товариства; 5) принято 20 новыхъ членбвъ до товариства и въ кбнци залагоджено еще кблька иншихъ справъ товариства.

— **Зъ Стрыя пишутъ намъ:** У насъ рейвахъ не абы-якій! Сивенькій дѣдусь, що съ торбою черезъ плече та здоровымъ костуромъ въ руцѣ пишався пбдъ крышію обыталища Рады мѣскои (гербъ мѣста) та мовчки приглядався порядкамъ, якй завелись пбдъ его окомъ, пбйшовъ въ бтставку, позаякъ бтъ якогось часу мѣстце по нѣмъ порожне. Гдеякй розказуютъ, що сидить за якусь провину у тюрмѣ магистратскбй; пбсля гадки иншихъ выбрався бнъ однои темненькои ночи за прошенымъ хлѣбомъ помѣжь чужй люде, а именно пустився бтшукати слѣдъ касіера мѣского, п. Бейнаровича, що оббкравши его ладно и складно до ниточки, загинувъ въ широкбмъ свѣтѣ, лишивши неодному оскомину und das leere Nachsehen. А поки поверне нашь дѣдусь, мы тымчасомъ бѣдкаємось не абы-якъ всѣлякими думками, що роемъ налягаютъ нашй головы, та стоятъ въ звязку съ сею справою. И такъ неясно намъ, задлячого, бтъ коли настали ряды автономичнй, четвертый се случай дефравдаціи поповненои касіерами? Не ясно намъ, длячого при обсадженю такъ важнои посады поминено богато людій честныхъ хочь бѣдныхъ, а повѣрено такъ важный чинъ чужому чоловѣкови лише зъ причины, що бнъ бувъ емигрантомъ, не зважаючи на тоє, що про него ишла чутка, що задля поповненои крадежи утѣкъ зъ Россіи. Не ясно намъ, задлячого безкарно уходили п. Б. всѣлякй брудній, судомъ навѣть рѣшанй справки, хочь на нихъ звертано увагу заряду рады мѣскои? Не ясно намъ, скблько остаточно забравъ Б., якимъ чиномъ добувся до касы; не ясно намъ ще и се и тоє, що розъяснити есть вже рѣчію суду. Але вже ясно намъ, чому при послѣдныхъ выборахъ клика пануюча руками и ногами противилась, щобы до рады не вбйшли люде, котрыхъ характеръ не дававъ поруки, що прижмуреными очима будуть приглядались заведеному газдбвству, — а зъ кандидатуры 3 интелигентныхъ Русинбвъ зроблено справу европейскои ваги. („Pan głosujesz na moskali, ojczyzna się pana wyprze“; слова п. дра П.) Ясною стала намъ цѣла ся мизерія, охрещена именемъ „автономіи“ съ цѣлымъ апаратомъ секретарѣвъ, касіёрбвъ будовничихъ, писарѣвъ, контролербвъ, начальникбвъ урядбвъ помбчничихъ (!!) и всѣлякихъ иншихъ нероббвъ. „Wen das Schiff leck wird, verlassen es die Ratten“ — каже нѣмецка пословиця. Справа Б. не лишилась безъ наслѣдкбмъ. П. бурмистръ, нотарь Малескій, зложивъ въ сихъ дняхъ остаточно свбй урядъ, мотивуючи свою резигнацію тымъ, що таки не стоитъ о тыхъ мизерныхъ 1.400 зр., щобы его особа була предметомъ всѣлякихъ образливыхъ толкбвъ та рекриминацій. Муситe бо знати, що бтъ якогось часу стали появлятись по рогахъ улиць плякаты дуже драстичного содержаня, розлѣплюванй якимсь komitetem sprawiedliwości, отже таки домородными нигилистами. Приспѣшила сю добровбльну резигнацію и петиція мѣщанъ съ сотками пбдписбвъ, зложена до рукъ п. Бруницкого, маршалка рады повѣтовои, въ котрбй революціонисты тутешнй домагалися не ббльше не менше ино зложеня зъ уряду п. бурмистра и доходженя дисциплинарного. Петиція тая дала повбдъ до всѣлякихъ интерпеляцій членамъ Выдѣлу рады повѣтовои, веденыхъ такъ пристрастно, що п. Б. видѣвся спонуканымъ зложити свбй урядъ. Такъ тому то въ протягу кблькохъ тыжднѣвъ лишилися мы безъ маршалка, бурмистра, касіера и що найважнѣйше — безъ грошій. Анархія тому цѣлковита, и всѣ тужными очима споглядаютъ къ пбвночи (не до Россіи, но таки у Львбвъ), коли загоститъ до насъ комисарь правительственный, потягне провинившихся до строгои отвѣчательности, та введе якійсь ладъ въ сю стайню Авгіясову.

— **Зъ Рогатына** пишутъ намъ, що сими днями перенесено на Мазуры адъюнкта податкового Евзевія Грушкевича. Много гдечого говорятъ о тбмъ перенесеню, хоть годѣ почути що рѣшучого. Ходятъ однакъ слухи, що перенесенье тое послѣдувало зъ причины, будьтобы п. Грушкевичь дописувавъ до львбвскихъ газетъ противъ гдеякихъ людій, котрй постаралися о его перенесенье. Въ кождбмъ случаю сей фактъ єеть характеристичный для нашихъ бтношень краєвыхъ.

— (**Дрббнй вѣсти.**) Намѣстникъ Галичины зновъ выѣхавъ до Славуты зъ причины небезпечного звороту слабости кн. Сангушка. — Зъ причины великои тревоги, яка повстала въ Петербурзѣ зъ поводу замордованя царя, було, якъ звѣщаютъ рос. дневники, 10 случаѣвъ божевбльства. — Пбдчасъ складаня присяги новому цареви въ Москвѣ упавъ славный величезный дзвбнъ Ивана и забивъ кбльканацять людій. — Княгиня Долгоруковъ, вдова по Александрѣ II, прибула до Венеціи на сталый побыгъ. — Россійскй

газеты „Страна“ и Голосъ“ одержали урядове упомненье. — Гдеякй россійскй газеты подносятъ гадку перенесеня столицѣ Россіи зъ Петербурга до Москвы. — Въ Рошневѣ, товмацкого повѣта, засыпала земля 5 селянъ при добуваню каменя. — Трясенье землѣ зновъ повторилось въ Загребѣ дня 21 с. м.— Судъ полиціи поправы въ Парижи засудивъ кольохъ редакторовъ, що похвалили въ своихъ часописяхъ замордованье царя, на вязницю отъ 4—6 мѣсяцѣвъ и на утрату кавціи 2—3000 фр. — Сов. Ковальскій бувъ дня 9 (21) с. м. на авдіенціи у Цѣсаря, щобъ зложити подяку въ имени „Нар. Дому“ за даръ 11.400 зр. выплаченыхъ теперь титуломъ послѣднои раты зъ сумы 50.000 зр., призначенои Цѣсаремъ зъ державнои лотеріи „Нар. Домови“. — Деревяна церковь згорѣла 4 (16) марта въ Жизномирѣ подъ Бучачемъ. — Въ Мадритѣ откръто 12 (24) с. м. тайный складъ оружія, где знайдено 1600 карабиновъ. — Въ Сераевѣ мае бути засноване католицке архіепископство, котрому будутъ подлягати епископства въ Мостарѣ, Зворнику и Банялюцѣ. — Въ Петербурзѣ и Москвѣ мае бути здвигненый памятникъ цареви Александрови II. — Въ Петербурзѣ на мѣстци, где убито царя, мае бути поставлена церковь. — Сконстатовано, що въ Петербурзѣ въ 7 послѣдныхъ тыжднихъ выроблено 200 пудовъ динамиту.

— **Выборъ кн. Пузыны.** Дня 12 (24) с. м. отбулося засѣданье легитимаційнои комисіи рады девжавнои, на котромъ черезъ 6 годинъ велися розправы надъ выборомъ кн. Пузыны. Корреферентъ гр. Юліянъ Черкавскій силився ослабити выводы заключенй въ справозданю референта дра Вебера. Дръ Веберъ отповѣвъ на тіи замѣты и поддержавъ свое внесенье на уневажненье выбору. Мимо того большость комисіи, зложена зъ членовъ правицѣ, ухвалила всѣма голосами противъ голосовъ членовъ лѣвицѣ, узнати выборъ кн. Пузыны за важный.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Сотрудничества одержали: оо. А. Заячковскій въ Лубянкахъ, А. Качала въ Шельпакахъ и Я. Сохацкій въ Книгиничахъ.

Презенту одержали: оо. Е. Бородайкевичь на Гриновцѣ и І. Медведскій на Нинѣвъ.

Завѣдательства одержали: оо. Н. Грибовичь въ Опорци и Е. Шухевичь въ Березовѣ.

До институціи каноничнои завозваный о. М. Струтыньскій на парохію Берлинъ.

Катихитами школъ зостали именованй: оо. М. Добровольскій для народныхъ школъ мѣскихъ въ Коломыѣ, В. Ступницкій для школъ позамѣскихъ въ Коломыѣ и Р. Литвиновичь при школѣ св. Елисаветы во Львовѣ.

Префектомъ львовскои семинаріи зоставъ о. А. Поляньскій.

Декретъ похвальный одержавъ о. И. Огоновскій за точне и ревне повненье обовязковъ духовныхъ въ Домѣ карномъ во Львовѣ.

Увольненй отъ испыту конкурсового: оо. Д. Шкурганъ зъ Красного и И. Богачевскій зъ Сѣлця.

До семинаріи духовнои во Львоеъ принятый п. М. Поповичь.

На конкурсъ выставлена капелянія Хреновъ.

— **На користь Бурсы Стрыйскои вплынуло** за часъ отъ 1 лат. сѣчня 1881 по день 6 л. марця 180 зр. 45 кр: а именно: 16) Всч. о. В. Ружицкій вкладку членьску за 1881 р. 4 зр.; 17) Всч. о. Порф. Ступницкій зъ Довгого 5 зр.; 18) Всч. о. І. Бѣрецкій зъ Угнова отъ Всч. оо. Виктора и Иліи Мазикевичѣвъ 2 зр., а кромъ того отъ себе и Всч. оо.: Гащица зъ Карова, Грушкевича зъ Поддубець, Гумецкого зъ Рѣчицѣ, Дѣдицкого зъ Мостовъ великихъ, Лысяка зъ Корчева, Ед. Нестеровича зъ Дворець, Мат. Нестеровича зъ Ульговка, Омеляньского зъ Пристани и Яремкевича зъ Вербицѣ по 1 зр. яко предплату на „Галицкй Отголоски“ Гушалевича; 19) стягнено належитость за наемъ огороду на 1878 р. 25 зр. и двѣ раты за кочь, сироданый на доходъ Товариства 23 зр.; 20) зъ продажи книжокъ, дарованыхъ Товариству вплынуло 1 зр. 10 кр.; 21) дробными датками при рожныхъ случаяхъ зобрано 6 зр. 39 кр.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище подъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 88) Всч. о. Давидовичь Юліянъ отъ церк. брацтва въ Николаевѣ 2 зр.; 89) Всч. о. Танчаковскій Александеръ зъ Новосѣлки 3 зр.; 90) Всч. о. Н. Н. 15 зр.; 91) Вир. о. Роздѣльскій крылошанинъ и парохъ въ Сокали еп. перем. датки зобранй въ Сокали отъ Вп. Рожанковского Лонгина ц. к. судіи и посла на соймъ краев. 2 зр., отъ Вп. Фолюсевича Тадея пенс. урядника 2 зр., отъ Вп. Шиманьского Юліяна пенс. ц. к. поручника 1 зр., отъ Вп. Герыновича властителя реальности 1 зр., отъ Чест. пп. Грынюка Ивана мѣщанина 1 зр., Полохайлы Ивана мѣщан. 1 зр., Романовского Іосифа мѣщан. 1 зр., Буликъ Марты заробницѣ 1 зр., Николая Литвина господаря зъ Поторицѣ 1 зр., Козыры Ивана 1 зр., Сенчины Игнатія 50 кр., Шмилька Ивана 50 кр., отъ себе и сотрудника вразъ зъ дробными датками 24 зр., — разомъ 37 зр.

(*Дальше буде.*)

Подяка.

Невмолима судьба доткнула насъ тяжкимъ ударомъ, забираючи намъ до вѣчности найдорожшу жену и найлѣпшу матерь, Зофію зъ Познаньскихъ Олесницку. Въ томъ тяжкомъ горю зазнали мы щирои отрады и потѣхи отъ добрыхъ людій, котрй старались зменшити наше горе и отерти нашй слёзы. Почуваемось длятого до святого обовязку зложити симъ прилюдно нашу особлившу подяку Вп. дру Мартыновичеви за тое, що неотступно и съ пожертвованьемъ самого себе бувъ при покойной до самои смерти, а и по смерти занявся майже выключно самъ похоронами и на хвилю не отступавъ осиротѣлого мужа и дѣтій. Неменше сердечно дякуемъ Всч. оо. дек. Брылиньскому, Богоносови, Гавацкому, Ганкевичеви, Дубчевскому, Иневичеви, Єзѣнецкому, Лукасевичеви, Познаньскому, Сѣчиньскому, Темницкому и Томашевскому за ласкаве отправленье обряду похоронного, а передовсѣмъ Всч. о. Богоносови за повне чутя и до слезъ порушаюче выголошенье прощального слова. Особлившу складаемъ подяку Чест. громадѣ говиловскій за ей щире співчутье и прихильность, яку при той нагодѣ намъ заявила, и въ загалѣ Всѣмъ П. Т. сосѣдамъ и знакомымъ, що мимо несприяючои погоды и дороги взяли такъ численну участь въ отданю покойной послѣднои услуги. — Сердечне Всѣмъ Спасибогъ за щире серце и ласкаву память.

Въ Говиловѣ, дня 11 (23) марта 1881.

Григорій Олесницкій, мужь покойнои; *Иванъ Олесницкій*, *Евгеній Олесницкій*, *Юлія* зъ *Олесницкихъ Барвѣньска*, *Елена* зъ *Олесницкихъ Туркевичь*, дѣти покойнои.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На могилу Шевченка: Всч. В. Л. въ Миколаевѣ (гл. ч. 18. „Дѣла“ въ Новинкахъ) 3 зр. 30 кр., Пчт. филія Просвѣты въ Тернополи 2 зр., Вп. О. Барвѣньскій въ Тернополи 1 зр., Вп. п-ѣ Є. Барвѣньска въ Тернополи 1 зр., Всч. Г. Рожаньскій въ Липовци 1 зр.; для Батьковщины: пчт. Громада Дзвинячь 2 зр., Всч. П. Г. въ Шерш. 35 кр.; Всч. П. В. въ Краснѣмъ 1·05 зр., Всч. П. Д. въ Ваневичахъ 35 кр., Всч. Т. Т. въ Рыпянѣ 35 кр., Пчт. Брацтво церковне въ Илемью 2·50 зр., Всч. Я. Ч. въ Пониковици 35 кр., Всч. И. П. въ Днѣстрику 35 кр., Всч. И. Д. въ Товмачи 40 кр., Всч. И. Л. въ Сапоговѣ 2·85 зр., Всч. І. Т. въ Подгайчикахъ 35 кр.; для Просвѣты: Вп. Ю. Г. въ Тернополи 5 зр., Всч. И. Ш. въ Илемью 2 зр., Вп. Я. Л. въ Городыщу 1 зр., Всч. И. Б. въ Камѣнобродѣ 1 зр., Всч. І. Т. въ Подгайчикахъ 2 зр.; для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи; Всч. П. Гиль отъ бѣдныхъ жениховъ въ Шершеновцяхъ 2·25 зр.; для Зорѣ: Всч. о. Л. въ Чорномъ потоцѣ 2 зр.; на дѣвоче воспиталище: пчт. Брацтво церковне въ Чорномъ потоцѣ 2 зр., изъ складокъ въ Чорномъ потоцѣ 1·50 зр., Всч. Ю. Гладиловичь въ Любачовѣ 13·62 зр. (на те зложилися: Вп. І. Рыбачевскій 50 кр., Вп. Е. Керницкій 1 зр., Всч. М. Кокуревичь 1 зр., Всч. П. Годованьскій 1 зр., Всч. Т. Гарасовскій 1 зр., Всч. І. Даниловъ отъ себе и своихъ парохіянъ 4·12 зр., Всч. А. Сембратовичь 1 зр., Всч. И. Отто 1 зр., Всч. И. Ивасѣвка 1 зр., Всч. И. Грыневецкій 1 зр., Всч. Л. Сяноцкій 1 зр.); для Науки: Всч. Г. Т. въ Выбрановцѣ 2 зр.; для Ластовки: пчт. Брацтво церк. въ Липовци 2·50 зр.; для Пріятеля дѣтей: Всч. И. Л. въ Сапоговѣ 1·50 зр.

Для ВП. Предплатниковъ „Библіотеки найзнам. повѣстій“ розсылаеся съ симъ числомъ 9. и 10 аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Вп. Г. Горецкого, укончоного богослова, прошу прибути до Олеска въ цѣли объученя хорального співу за умовлену нагороду. *Ат. Пашковскій*, парохъ Олеска.

Курсъ львовскій зъ дня 24. л. марця 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	268 —	271 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	172 —	175 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 30	101 30
„ „ „ по 4% ав.	93 70	94 70
„ „ „ по 5% ав. період.	100 30	101 30
Банку гип. галиц 6% ав.	103 40	104 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 25
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	102 —	—
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 54
„ цѣсарскій	5 46	5 55
Наполеондоръ	9 26	9 36
Швеймперіялъ	9 54	9 64
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	57 10	57 80
Серебро	99 50	100 50

Въ справѣ реклямацій податку грунтового поручаемъ пожиточну книжочку п. н.

„НОВЫЙ ПОДАТОКЪ ГРУНТОВЫЙ“

написавъ *Харко Таранг.*

(Друге доповнене выданье.)

Въ VI роздѣлѣ тои книжочки находятся докладнй поясненя о реклямаціи и отповѣднй до того формулярѣ. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр. Замовляти можна въ редакціи „Батьковщины“ або „Дѣла“.

Не только черезъ читанье

анонсовъ зможе собѣ хорый выробити певный судъ, чи се або то зъ помежи многихъ по газетахъ выхвалюваныхъ уздоровляючихъ средствъ есть для его стану добре, або чи не выдае онъ за тое надармо грошій. Нехай отже жаденъ хорый не залишитъ способности и спровадитъ собѣ отъ **Karl-a Gorischek-a** (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6) брошуру „Krankenfreund“, такъ якъ въ той книжочцѣ суть найбольше уживанй авторитетами поручень средства подробно и отповѣдно обговореній, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ выбрати собѣ найлучше. Присылка тои брошуры слѣдуе **gratis** и **franco**, не мае отже замовляючій жадныхъ иншихъ коштовъ, якъ только 2 кр. на карту кореспонденційну

„CONCORDIA“

Першій львовскій закладъ погребовъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зъорганизованый по всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядовъ, — поручае свою услугу.

Мае на складѣ всякй приборы и займаеся цѣлковитымъ урядженьемъ погребовъ отъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалость **трумнъ металевыхъ** вѣдома есть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревлянй. — Замовленя выповняе безъ проволоки въ кождомъ часѣ.

Якъ „**Concordia**“ сповняе замовленя, переконуютъ о томъ численній писемній подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (4—?)

Львовъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

РУКОДѢЛЬНЯ

женьского одѣня

Хоружчина, рогъ ул. Слюсарскои, ч. 3 на долинѣ, и ул. Паньска, ч. 2. пріймае всякй дотычащй роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рожній гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляеся зарѣвно науки крою.

(14—15) **І. Юркевичь.**

ВЕЛИКІЙ ВЫБОРЪ

КАЛЬОШЄВЪ

для мужчинъ, дамъ и дѣтій,

въ найлѣпшомъ доборѣ и найдешевше

поручае (4—6)

Кароль Грухоль

во Львовѣ, ринокъ, ч. 35.

Илюстрованй цѣнники на рокъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американськй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр. 10—?

Ner Pain-Expeller mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Запевняеся найсовѣстнѣйше порученье!

КАВУ

поручае **включно съ цломъ и опаковаваньемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи** за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2.—
1а найлучша манильова перлова	„ 1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„ 1.90
1а арабска правдива Мокка выбирана	„ 1.70
1а Порторико	„ 1.70
1а найлучша Ява	„ 1 55
1а найлучша Ст. Доминго	„ 1.55
1а найлучша Сантосъ	„ 1.50
1а досконала Ріо	„ 1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.

Повна вага.

Гваранцію за пирофлу сферу.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Безпосередній поясненя и докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (7—10)

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского

Ч. 22. Львôвъ, Середа 18 (30) марця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

По вѣчу.

V.

Мы говорили за добробытъ народа и его литературу, яко конечнѣ пôдставы до ôтродженя и яко средства въ борбѣ съ ворогами. Видѣвши великѣ трудности на полю ширеня народнои просвѣты и пôднесеня добробыту, где противники нашѣ еще на кождôмъ кроку клали перешкоды и кричали: „Вашь языкъ не выробленый, не маѣте литературы“, а затымъ и ôтмовляли намъ пôдставы быту, — где-якимъ зъ нашихъ здавалося, що знайдутъ дорогу лекшу, коли скажутъ: „Маѣмо литературу готову, великоруску, она и наша!“

Мы о тôмъ и не говорилибы, еслибы у насъ еще нынѣ не знаходилися такѣ, що подôбно на справу задивляются. Мы не вороги россійского языка, ни россійскои литературы и не входимо въ тое, якій языкъ яко дипльоматичный бувбы принятый Славянами; однакожь треба вызнати, що тая надѣя на великоруску литературу нанесла найбôльшій ударъ нашôй народности, бо позволила сидѣти, загнувши руки и не журитися о книжки для просвѣты народа. Матиця заснула. При тôмъ зворотѣ жадна газета, не знайшовши пôдпоры у народа, утриматися не могла. Зоря Галицка упала, а иншѣ письма, якъ Лада, Семейная Библіотека не могли утвердитися. Политика тая була водою на млынъ противникôвъ, лишила для нихъ поле отворомъ, а кромѣ того дала ворогамъ нашимъ доказы въ руки оскаржити насъ, що хилимося до заграницѣ; а що еще гôрше, дома мусѣла выкликати партіи и свары, которыхъ найблизше наслѣдство було знеохоченье, сомнѣніе, невѣра въ власнѣ силы, опущенье рукъ, бракъ почутя народного у залишеныхъ селянъ, упадокъ духа у интелигенціи и загальна деморализація. И не дивно, бо и на Украинѣ въ наслѣдство заказу руского языка ширится всюда индеферентизмъ, всюда запанувала байдужнôсть, мертвота. Ту знôвъ нашѣ люде не узнаючи живого слова, высше цѣнили языкъ доволѣ мѣшаный, штучный, котрого не розумѣвъ народъ, а Россіяне высмѣвали. Коли заниманося письменностію о обще-русскôмъ единствѣ, народъ бувъ лишеный самому собѣ, бо патріоты вмѣсто писати и просвѣщати — спорили, якъ писати?

Галицкѣ патріоты при нынѣшныхъ условіяхъ свого быту повиннѣ передовсѣмъ заниматись литературою въ ихъ власнôмъ языцѣ, котрабы могла причинитись чимъ скорше до самопôзнаня народа. Моральне и матеріяльне положенье галицкого народа есть безперечно таке, що теоріи тутъ ничь не поможутъ, а лишь помôчь просвѣты есть для него конечна. Партія залишаюча народъ дѣлае противъ своеи народности, бо кожда народнôсть може выдобути свои силы едино тôлько въ власного народа.

Дивно, що еще знаходятся нынѣ такѣ, що того не видятъ, або признати не хотятъ. Але о щожь тутъ ходитъ? Ходитъ тутъ о пôднесенье черезъ просвѣту загалу народа, а се рѣчь певна, що просвѣта масъ найлекше и найскорше ширится тôлько на пôставѣ питомого, рôдного языка и власнои литературы. Мы видимо, що просвѣта на польскôмъ языцѣ у насъ не поступае, не поступитъ але рôвно и на пôставѣ великоруского языка, якъ тое явно видимо на Украинѣ.

Навѣть россійска праса пôднесла справу народнои просвѣты на Руси и указуе на великѣ шкоды, якѣ выходятъ зъ того, що правительство заборонило въ школахъ учити по малоруски на Руси и що вся наука ведеся на незрозумѣлôмъ для народа языцѣ россійскôмъ. Навѣть „Вѣстникъ церковный“, котрый до недавна съ „Московскими Вѣдомостями“ ревнувавъ за обрусѣніемъ, выясняе, що заборона руского языка есть причиною, длячого на Украинѣ ширится секта штундистôвъ, мимо того, що народъ малорускій, по своемъ успособленю, совсѣмъ далекій ôтъ сектярства. „Колижь по Южнôй Руси, говорится тамъ, народъ не маѣ способности въ церквѣ чути свого рôдного слова и порозумѣти выголошуваныхъ по россійски проповѣдій, то взрôстъ штундизму, котрый иде до того, щобы святе письмо поясняти народови совсѣмъ зрозумѣло на народнôмъ языцѣ, дасться природно пояснити.“ А „Новое Время“ додае: „Тымчасомъ задля запрету малоруского языка, священикъ не може навѣть бесѣдувати съ простымъ народомъ его рôднымъ словомъ, чижь може ôнъ дѣйствувати противъ штундизму?“ *) Такъ сама праса россійска признае велику шкоду, котра походитъ зъ того, що наука утруднѣся чужимъ языкомъ. Новый доказъ, що просвѣта спиняся чужимъ языкомъ, такъ въ церквѣ якъ въ школѣ. А що пôзнаютъ въ Россіи, мы не малибы того пôзнати? Мы маючи досвѣдченье на нашихъ школахъ и на языцѣ польскôмъ, малибы пускатися на новѣ експерименты, где вороги зъ всѣхъ сторôнъ напираютъ? Накидати народови чужій языкъ, значитъ не тôлько просвѣту спиняти и ворогамъ помагати, але и самъ народъ выставляти на дальшій упадокъ. Але кажутъ: „початкова наука повинна удѣлятися на людовôмъ словѣ, но литература вымагае иншого языка“. А тѣ, що такъ говорятъ, не розважаютъ, що таке хибне роздвоенье не принесло и не принесе пожитку ни школьнôй науцѣ, ни литературѣ. Ученѣ, межи тыми и россійскѣ, рѣшили вже досыть давно, що народнôсть малоруска есть самостôйною, а народъ малорускій ôтрубный ôтъ великоруского **). Кожда ôтдѣльна народнôсть маѣ не тôлько право, але и моральный обовязокъ розвивати свои особенности и не цуратися свого языка. Вѣдомо бо, що съ змѣною або вымертьемъ языка змѣняся або вымираѣ народъ. Не забуваймо длятого, що сказавъ Фишгофъ: „Народнôсть, котра безъ свѣдомости погибаѣ, представляѣ сумный видъ, народнôсть отже, котра свѣдомо пôдвергаѣся уничтоженю, булабы мирзенѣйшимъ явленьемъ въ свѣтѣ.“

Рѣчь ясна, що просвѣта тôлько на народнôй мовѣ съ розвоемъ власнои литературы поступати може. Тутъ, где ходитъ о скору помôчь, не пускаймося на новѣ експерименты, не говорѣмъ, що мы гôршѣ часы перебули, але берѣмся до дѣла.

Стеф. Качала.

*) Въ новѣйшихъ часахъ Мала-Русь, якъ замѣчаютъ многѣ, ôтчужилася ôтъ церкви, ôтносится враждебно до духовеньства. Якій бо вплывъ може мати церковь и священикъ въ тôмъ положеню на уморальненье народа? То суть плоды заказу народного слова. И ту потрѣбна наука жива, понятна для селянъ.

**) Оба тіи народы остаются ôтдѣльными не тôлько языкомъ, но и правами, обычаями и всѣмъ характеромъ.

Домовый податокъ.

(*Дальше.*)

Коли намъ приходится говорити о тарифѣ домово-клясового податку, мимо волѣ насуваѣся перше пытанье: щó она представляе и въ якôмъ ôтношеню стоитъ она до головнои засады податковости, що кождый податокъ повиненъ бути лише частію чистого доходу, якій маѣ певна особа, взглядно, якій она побираѣ зъ посѣданого маѣтку? Если домово-чиншовый податокъ обчисляѣся ôтъ чиншу, якій несе дôмъ для свого властителя, если при тôмъ еще ôтъ сырого чиншу, передъ обчисленьемъ квоты пôдлягаючои податкови, потручуѣся певный процентъ (15—30%) титуломъ коштôвъ амортизаціи и удержаня дому, то легко понятно, що тутъ поправдѣ ôтповѣдаѣся згаданôй засадѣ податковости, щобы податокъ бувъ справдѣ частію чистого доходу. Тымчасомъ тарифа домово-клясового податку установляе для домôвъ пôдлягаючихъ сему податкови певну квоту податкову ôтъ мешкальныхъ частій дому. И такъ для домôвъ съ одною мешкальною частію — 1 зр. 50 кр., съ двома 1 зр. 70 кр., съ трома 2 зр. 10 кр. и т. д., словомъ податокъ тутъ вымѣряся не ôтъ сконстатованого чистого (а навѣть и не ôтъ сырого) доходу, лише ôтъ скôлькости мешкальныхъ частій и то безъ взгляду на тревалôсть дому, на его зъуживальнôсть, на кошта его удержаня и т. д. Сей способъ вымѣрюваня домово-клясового податку бувъ власне одною зъ найважнѣйшихъ хибъ дотеперѣшного закона, противъ котрои наука одноголосно и по всѣ часы повставала. Коли може гр. В. Дѣдушицкій доси бôльше занимався архитектурою домôвъ въ старинныхъ Атенахъ, якъ домôвъ въ Галичинѣ, то бодай мин. Дунаевскому яко бувшому професорови національнои економіи повиннѣ бути знанѣ тіи, вже и не такъ то новѣ замѣты скарбовои науки противъ повышшому домово-клясовому оподаткованю. Тажь впрочѣмъ кождому звѣстно, що комната комнатѣ нерôвна, що пр. комната, часами навѣть свѣтлицею звана, нашихъ звычайныхъ селяньскихъ хатъ ледво що 6 стôпъ высока а 14 стôпъ довга съ глиняным а взглядно болотянымъ „помостомъ“, съ малесенькимъ еще часомъ до половины дощинками заложенымъ ôконцемъ, вохкими лѣплеными стѣнами, ани пôдъ взглядомъ репрезентованого капиталу, ани остаточно пôдъ взглядомъ комфорту ніякъ не може бути на рôвнѣ поставлена не тôлько съ паньскимъ сальономъ, котрый тоже уважаѣся лише одною комнатою, але навѣть съ жидôвскою свѣтлицею маломѣскою заѣзднаго дому, где есть не тôлько досыть мѣстця на „шинкфасъ“, на цѣлѣ ряды лавокъ и столôвъ, на англійску кухню, на просторе мѣстце для танцѣвъ пôдохоченыхъ піякôвъ, але еще и на зручно приставлену стѣнку деревляну, за котрою мѣстится спальня цѣлои жидôвскои родины. Мимо того всего такъ тая селяньска „свѣтлиця“, якъ и паньскій сальонъ и жидôвска комната уважаются при згаданôмъ оподаткованю лише яко одна мешкальна часть, однаково пôдлягаюча податкови! Тая такъ очевидна несправедливôсть вôйшла и до нового закона о податку домовôмъ.

До закона теперь ухваленого предложено три тарифы домово-клясового податку: правительственна, бôльшости подат. комисіи (гр. В. Дѣдушицкій) и меншости комисіи (Беръ). Межи тыми трема тарифами заходитъ передовсѣмъ рôжница що до самои высокости податку; найвысшу скалю податкову предкладало правительство, троха низшу бôльшôсть комисіи, (гр. В. Дѣдушицкій), а найнизшу меншôсть комисіи (дръ Беръ). И такъ вносивъ дръ Беръ, щобы належитôсть податкову установити для домôвъ съ 1 и 2 мешкальными частями на 1 зр. 50 кр. (о 13½ кр. менше ôтъ дотеперѣшнои), для домôвъ съ 3 мешк. частями 2 зр. (о 36½ кр. бôльше ôтъ дотеперѣшнои), для домôвъ съ 5—4 меш. час. 5 зр. и т. д., — коли тымчасомъ гр. В. Дѣдушицкій предложивъ для домôвъ съ 1 част. меш. належитôсть 1 зр. 50 кр. (такъ само правительство), а для домôвъ съ 2 меш. час. вже 1 зр. 70 кр. (правительств. 2 зр.), для домôвъ съ 3 меш. час. 2 зр. 10 кр. (правит. 3 зр.) для домôвъ съ 4 м. ч. 4 зр. 90 кр. (правит. 5 зр.) для домôвъ съ 5 меш. част. 5 зр. 50 кр. (прав. 7 зр.) и т. д. Для насъ именно важна установлена скôлькôсть належитости податковои для домôвъ съ 1—3 мешкальными частями, такъ якъ въ тôй клясѣ домôвъ мѣстится домова власнôсть найубожшои людности — у насъ нашихъ селянъ и маломѣщанъ. Якужь то користь, яке улекшенье принѣсъ гр. В. Дѣдушицкій для сеи убогои селяньскои людности? Самъ гр. Дѣдушикій обчисляе суму зменшеня належитости податку дом.-кляс. (черезъ зниженье о 13½ кр.) ôтъ 1-комн. домôвъ въ краяхъ Австріи съ подвôйною стопою податковою*), на 102.336 зр., за то пôбôльшенье тоижь належитости податковои при домахъ съ 2 мешк. частями на 71.010 зр. а при домахъ съ 3 мешк. частями на 176.246 зр., отже разомъ цѣле пôбôльшенье на 247·255 зр. Що отже одною рукою даруеся, се другою рукою береся и то еще такъ, що скарбови зъ цѣлои тои великодушнои операціи приходитъ чиста надвышка 144.919 зр. зъ клясы найубожшихъ властителѣвъ домôвъ. Се саме обчисленье гр. Дѣдушицкого, котре, якъ мы вже въ попередныхъ ч-лахъ выказали, не може мати претенсіи до достовѣрности и безъусловно есть за надто низьке. Спеціяльно що до Галичины, то придержуючись достовѣрныхъ датъ официяльныхъ зъ р. 1872, отже вже доволѣ перестарѣлыхъ и неувзгляднюючихъ приросту числа домôвъ въ протягу послѣдныхъ 9 лѣтъ, зменшенье належитости податковои для хатъ съ 1 комнатою (число такихъ домôвъ въ Галичинѣ*) 267.112) выносилобы 36.060 зр. 12 кр., за то пôдвышенье тоижь належитости для хатъ съ 2 комнатами (ихъ число = 427.798) выноситъ 27.806 зр. 87 кр., а для хатъ съ 3 комнатами (ихъ число 83.341) пôдвышенье тоижь належитости выноситъ 38.753 зр. 56½ кр., отже разомъ пôдвышенье: 66.560 зр. 43½ кр. супротивъ зниженя 36.060 зр. 12 кр., *отже абсолютне* **пôдвышенье** *домово-клясового податку въ Галичинѣ для властителѣвъ хатъ съ 1—3 комнатами с. е. для нашихъ селянъ и маломѣщанъ выноситъ 30.500 зр. 31½ кр.*, тымчасомъ, коли пôсля внесеня дра Бера тая часть нашои селяньскои и маломѣщаньскои людности булабы дôзнала абсолютного **зниженя** домово-клясового податку о 63.393 зр. 38½ кр. (для домôвъ съ 1 комнатою зни-

*) отже въ всѣхъ краяхъ зъ выключеньемъ Тиролю, Форальбергу, Дальмаціи и Зальцбургу.

*) По ôтрученю 10.752 хатъ пôдлягаючихъ доси половинѣ належитости податку.

женье о 36.060 зр. 12 кр., для домôвъ съ 2 ком. зниженье о 57.752 зр. 73 кр. разомъ зниженье 93.812 зр. 85 кр., а для домôвъ съ 3 ком. пôдвысшенье о 30.419 р. 46½ кр., — отже надвышка зниженя 63.393 зр. 38½ кр.)! Длячогожь то польска верховодяча партія, а спеціяльно гр. В. Дѣдушицкій не оказавъ сего разу бодай стôлько приклонности для убогои людности, якъ централиста дръ Беръ, коли и при тарифѣ дра Бера можна було для державы роздобути той самъ финансовый результатъ? Чи се филянтропія и „opieka nad ludkiem“ повздержала гр. Войцехаôтъ такого уступства въ користь убогихъ?

Але нашй покровителѣ „ludku“ хвалятся тымъ, що для хатъ съ 1 комнатою обнижили податокъ домовый зъ 1 зр. 63½ кр. на 1 зр. 50 кр., отже о 13½ кр., а вже страшного галасу наробили въ того, що поо. дръ Вольскій внѣсъ и бôльшôсть палаты приняла, щобы розкинений по лѣсахъ и дебрахъ хаты однокомнатнй (котрыхъ число 11.605 въ Галич. и Буков.) платили лише 75 кр. податку, а не 1 зр. 59 кр. Галасъ и славословія о великодушности нашихъ польскикъ верховодителѣвъ були очевидно пôднятй съ замѣромъ, побудити „ludek“ до вдячности для тыхъ покровителѣвъ, але интензивнôсть сихъ славословныхъ крикôвъ мала въ собѣ занадто ярмарковости, щобъ вже сама собою не выдалася пôдозрѣлою. Предсѣ кождому впадае въ очи, що тыхъ хатъ найубожшои людности мае бути въ цѣлôй Галичинѣ и Буковинѣ лише 11.605, а еще бôльше впадае въ очи, що се мають бути лише хаты по лѣсахъ. Для насъ рѣчь се доволѣ знана, що въ загалѣ всѣ однокомнатнй хаты належать до найубожшои селяньскои людности, а такихъ хатъ въ однôй Галичинѣ 278.717, и годѣ порозумѣти, длячого таке beneficium дôсталося лише тымъ „лѣсовымъ“ хатамъ. Але тая неясноôть скоро уступае, если зважимо, що тыхъ 11.605 хатъ лѣсовыхъ, се суть хаты побережникôвъ и иншихъ сторожѣвъ розсѣяныхъ по паньскихъ лѣсахъ и хаты двôрскихъ парôбкôвъ, осадженыхъ поза селами (отже на единѣ— хотьбы и въ дебрахъ) на паньскихъ ланахъ, — хаты, ôтъ котрыхъ податокъ домовый повинній платити паны, яко ихъ властителѣ. Мы радо признаемо, що доля тыхъ побережникôвъ и двôрскихъ парôбкôвъ не о много лучша ôтъ долѣ звычайного „властителя“ однокомнатнои хатины въ селѣ, котрый навѣть не мае права на збиранину въ лѣсѣ, прислугуючу „лѣсовому“ мешканцеви, и муситъ за ню тяжко ôтробляти на паньскôмъ ланѣ, — але при тôмъ всѣмъ констатуемо, що повысше згадане „добродѣйство“ пос. Вольского есть въ своѣй сущности **даромъ для паньскои власности а не для селянъ**, а навѣть и не для тыхъ побережникôвъ и парôбкôвъ, котрыхъ тягары черезъ то совсѣмъ не зменшатся. Щожь до другого зменшеня податку зъ 1 зр. 63½ кр. на 1 зр. 50 кр., то передовсѣмъ подыбуемо мы его такожь и въ внесеню дра Бера и то не лише для одно- але и для **дво**-комнатныхъ хатъ, отже совсѣмъ не можемо въ сего титулу почуватися до якои нибудь вдячности для гр. Войцеха. Але позволимо собѣ еще близше приглянутись сему зменшеню.

Дотеперѣшный податокъ (для хатъ съ 1—3 комнатами) установленый на 1 зр. 63½ кр. — складався въ ординарiюмъ (властивого податку) 70 кр., зъ ⅓ Zuschuss с. в. 22½ кр. и зъ 100% надзвычайного Zuschlag-у 70 кр. яко екстраордин., такъ що ординар. дом.-кляс. податку для домôвъ съ 1 до 3 мешк. частями выносило лише 93½ кр. А тое екстраординар., якъ нибудь въ прочѣмъ рôвнозначне для кишенѣ, мало доси тое одно похвальне свойство, що при оплатѣ додаткôвъ до податкôвъ не увзгляднялося и що тіи додатки обчислялися лише ôтъ ординарiюмъ податку, отже въ тôмъ случаю не ôтъ цѣлои сумы 1 зр. 63½ кр. але лише ôтъ 93½ кр. Новый же законъ усуває тую рôжницю межи ординарiюмъ а екстраординарiюмъ и установляе податокъ и то яко ординарiюмъ для 1-комнатныхъ хатъ на 1 зр. 50 кр. (отже о 56½ кр. **бôльше**), для 2-комнатныхъ хатъ на 1 зр. 70 кр. (о 76½ кр. **бôльше**), а для 3-комнатныхъ хатъ на 2 зр. 10 кр. (о 1 зр. 16½ кр. **бôльше**). Додатки до податкôвъ выносятъ на потребы краевй 37%, а на индемнизацію 45%, отже разомъ 82%. Додаймо еще до сего додатки на потребы повѣтовй для легкости рахунку хотьбы лише въ минимальнôй скôлькости 18%, а будемо мати суму краевыхъ и повѣтовыхъ додаткôвъ кругло 100% ôтъ ординарiюмъ безпосередныхъ податкôвъ державныхъ. Дотеперь отже платили властителѣ хатъ съ 1, 2 и 3 комнатами домового податку (ординарiюмъ съ ⅓ додаткомъ 93½ кр. и надзвыч. додатокъ 70 кр. разомъ =) 1 зр. 63½ кр. и титуломъ додаткôвъ на потребы краевй и повѣтовй 93½ кр., отже разомъ 2 зр. 57 кр. Теперь жежь пôсля нового закона (еляборату дра Дунаевского и гр. Дѣдушицкого) будутъ платити 1) властителѣ хатъ съ 1 комнатою домово-кляс. податку 1 зр. 50 кр. + (100% на потребы краевй и повѣтовй) 1 зр. 50 кр. = 3 зр., отже о **43 кр. бôльше**; 2) властителѣ хатъ съ 2 комнатами дом. под. 1 зр. 70 кр. + (на кр. и пов. потребы) 1 зр. 70 кр. = 3 зр. 40 кр., отже о **83 кр. бôльше**, а 3) властителѣ хатъ съ 3 комнатами дом. податку 2 зр. 10 кр. + (на кр. и пов. потребы) 2 зр. 10 кр. разомъ = 4 зр. 20 кр., отже о **1 зр., 53 кр. бôльше.**

(Конецъ буде.)

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Дрогобыча. *(Въ справѣ реклямацій.)* Пôднесена о. Кмицикевичемъ справа реклямацій двигаеся у насъ живо напередъ. Дня 12 (24) марта с. р. ôтбувся въ Дрогобычи другій соборчикъ деканальный, скликаный о. деканомъ Гапановичемъ. Численно зôбранй священики и писарѣ бачили, якъ о. деканъ Кмицикевичь переводивъ практично „реклямаціи“ для всѣхъ трехъ блянкетôвъ *А*, *Б*, *В*, а обчисленя доходôвъ повтаряли писарѣ на таблици. О. Км. доручивъ еще табелю клясификаційну для другого дистрикту дрогобыцкого повѣта, такожь доручивъ намъ мѣру (масштабъ) до помѣру грунтôвъ на мапѣ съ отвѣтнымъ объясненьемъ, бо не на кождôй мапѣ находится така мѣра; оказавъ намъ дальше описъ грунтôвъ взорцевыхъ для своихъ двохъ приходскихъ громадъ, пôсля котрыхъ то взорцевыхъ грунтôвъ переводилося а властиво мало переводитися заклясованье и подиктовавъ намъ слѣдуючй данй при ошацованю грунтôвъ употребленй: на культуру 45%—70%, за мацу пшеницѣ 3.28 зр., жита 2.20 зр., ячменю 1.53 зр., ôвса 1.04 зр., бараболь 0.38 зр., бобу 2.15 зр., гороху 2.38 зр., насѣня конючины 3.29 зр., за вѣденьскій цетнарь сѣна солодкого 0.54 зр., мѣшаного 0.52 зр., квасного 0.32 зр., отавы солодкои 0.60 зр., мѣшанои 0.51 зр., кваснои 0.46 зр., соломы озимои 0.47 зр., ярои 0.34 зр., за фѣру гною 0.90 зр., за запрягъ 4-конный 2.50 зр., пароконный 1.25 зр., чотыриволовый 2.50 зр., пароволовый 1.25 зр., за звычайну роботу 0.25 зр., бôльшу 0.37 зр., меншу (полоти) 0.20 зр. Дальше заохочувавъ о. Кмиц., щобы кожда громада постаралася ôтъ своеи ц. к. комисіи шацунковои:

а) о ôтписъ тарифы клясификаційнои всѣхъ культуръ, але розрепартованои на 1600, 500, 300, 200, 100, 50, 10 сажней зъ тамже находячоися друкованои книги, бо скôлькôсть поверхности на повысшіи числа н. пр. 1 моргъ 868 сажней дасться роздѣлити на 1600 + 500 + 300 + 50 + 8. Помноживши тіи числа (сажнѣвъ а взглядно моргôвъ) поверхности посѣданого грунту цифрою доходу выказаного въ клясификаційнôй табели для одного сажня, взглядно одного морга тои клясы, до якои нашъ грунтъ заклясовано, одержимо скôлькôсть чистого доходу выказуваного въ аркушику пôдъ рубрикою: „чистый доходъ“ и пôсля того можемо провѣрити, чи сума чистого доходу зъ нашого грунту урядово обчислена въ индив. аркушику есть точна, чи ошибочна.

б) Описанье грунтôвъ взорцевыхъ для заклясованя грунтôвъ своеи громады установленыхъ.

Описъ взорцевыхъ грунтôвъ есть именно зъ того взгляду важный, що ôнъ служитъ до оцѣненя, чи клясификація дотычащого грунту, о провѣренье заклясованя котрого то грунту въ данôмъ случаю розходится, — ôтповѣдае квалификаціи взорцевого грунту, установленого для тои клясы, до котрои заклясовано дотычащій грунтъ с. є. чи сей грунтъ ôтповѣдае своему взорцеви и есть съ нимъ схôдный, чи нѣ?

Основный и всесторонный выкладъ о. Км. о реклямаціяхъ тревавъ майже три годины. По укôнченю сего простороннего выясненя всѣ зôбранй сердечно и щиро дяковали о. Кмицикевичеви за его трудъ, а то тымъ бôльше, що о. Км. якъ завсѣгды душею ôтданый добру народа, жертволюбивый и неутомимый въ двигненю рускаго народа, такъ сего разу мимо недуги поспѣшивъ першій съ своею порадою, своимъ трудомъ и свѣтлымъ прикладомъ въ такъ многоважнôй справѣ. Булобы дуже пожаданымъ, щобы такй практичнй поученя о реклямаціяхъ ôтбувалися всюда по можности съ якъ найбôльшою участію нашого духовеньства и нашихъ маломѣщанъ и селянъ. При такихъ обговорахъ и поученяхъ можна много сомнѣній пояснити, ôтъ многихъ блудôвъ охоронитися и не одну добру пораду найти.

Въ кôнци заявивъ о. деканъ Гапановичь, що будущій соборчикъ для тои самои цѣли означитъ на день 5 мая 1881 н. с. если окажеся сего потреба.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Минувшого тыждня рада державна була занята генеральною дебатою надъ закономъ загальнои сумы податку грунтового. Въ дебатѣ забирали голосъ многй послы такъ за якъ и противъ закона и выголошували довгй промовы. Всѣ противники закона вказували на особливе упривилеёванье Галичины а на угнетенье краевъ нѣмецкихъ, а особливо провинцій альпейскихъ.

На 129-тôмъ засѣданю дня 24 марта забравъ голосъ и рускій посолъ сов. Ковальскій, щобы высказати въ имени рускои тройцѣ посольскои и цѣлого рускаго народа, его становище въ дѣлѣ головнои сумы податку грунтового. Въ знаменитôй своѣй бесѣдѣ сов. Ковальскій выказавъ зъ однои стороны централистамъ правдивый станъ Галичины: народну нужду, неурожайноôть землѣ и т. д. и тымъ збивъ ихъ закиды що до низкого отаксованя грунтôвъ въ Галичинѣ, — а зъ другои стороны пôднесъ несправедливый розкладъ податку грунтового у внутри Галичины межи посѣдателями бôльшихъ а меншихъ посѣлостій, именно черезъ низьке оподаткованье лѣсôвъ, котрй майже выключно въ рукахъ бôльшихъ посѣдателѣвъ. Жалуемо, що зъ причины многихъ важныхъ, умѣщеня вымагаючихъ матеріялôвъ, не можемо подати въ цѣлости бесѣды сов. Ковальского въ „Дѣлѣ“. На наше оправданье послужитъ впрочѣмъ тое, що справа податку грунтового певно въ жадноôй часописи галицкôй, ни рускôй ни польскôй, не була такъ основно дотеперь обговорена и розобрана, якъ въ „Дѣлѣ“, именно въ розправѣ *„Подвôйна крейдка“*, що и сов. Ковальскій на вступѣ своеи промовы пôднесъ, заявляючи, що розправу „Подвôйна крейдка“ зъ „Дѣла“ взявъ яко головный матеріялъ до уложеня статистичныхъ датъ, на пôдставѣ котрыхъ хоче выказати палатѣ несправедливый розкладъ податку грунтового въ Галичинѣ на користь великихъ посѣдателѣвъ а на шкоду меншои посѣлости. На досадній, на статистицѣ опертй закиды сов. Ковальского ни одинъ посолъ зъ стороны польскои не бувъ въ станѣ ничого сказати, навѣть министеръ скарбу дръ Дунаевскій въ своѣй довгôй промовѣ, держаноôй на пôзнѣйшôмъ засѣданю, не бувъ въ станѣ знайти хочь поверховныхъ, ему властивыхъ аргументôвъ, щобы збити тй страшно тяжкй, а правдивй закиды зъ рускои стороны противъ бôльшости галицкои делегаціи въ радѣ державноôй—закиды, котрй певно тяжко мусѣли уколоти польскихъ послôвъ, закиды, котрй скомпромитували ихъ передъ централистами и котрыхъ дръ Дунаевскій певно не бувбы поминувъ, колибы бувъ въ станѣ выказати ихъ несправедливоôть и неосновноôть. Рôвно польскй дневники съ встыдомъ и злостію глубоко утаенными промовчали бесѣду пос. Ковальского, бо не мали вже охоты выставлятись на таку страшенну компромитацію, якою окрылась недавно „Gazeta Narodowa“, котра за нещасливу, сожалѣня достойну свою полемику противъ „Подвôйнои крейдки“ въ „Дѣлѣ“— мусѣла перепести на собѣ немалу дозу публичного сорому и замовчати на ôтправу дану ёй въ ôтповѣди въ „Дѣлѣ“, въ статіи *„Геройъ подвôйнои крейдки“*, где показано якъ на долони, що цѣла писанина „Gazet-ы Narodow-oи“ чисте „szalbierstwo“!

Поручаючи нашимъ часописмъ призначенымъ для народу спопуляризувати бесѣду сов. Ковальского, мы задля згаданыхъ высше причинъ подамо тôлько коротко ей содержанье. На вступѣ бесѣдникъ закидае правительству, що оно при внесеню свого предложеня не подало ніякихъ мотивôвъ и ажь пôзнѣйше внесло тарифу клясификаційну чистого доходу зъ морга въ поодинокихъ краяхъ пôсля укладу центральнои комисіи. Справоздатель вправдѣ потѣшае, що выдѣлъ податковый мавъ бôльше помôчныхъ жерелъ при своѣй роботѣ, але власне пôдъ рубрикою „Выказы сумы чистого доходу для поодинокого клясификаційного дистрикту и повѣту шацункового“ опущена Галичина, и длятого дуже тяжко утворити собѣ образъ правдивого стану рѣчи именно що до Галичины. Дальше бесѣдникъ переходитъ исторію податку грунтового въ Галичинѣ. Тутъ ôтъ 1820 р. обовязувало провизоріюмъ податку грунтового, съ высокимъ ошацованьемъ, помимо того, що въ другихъ краяхъ бувъ запровадженый межи 1835—1851 р. сталый катастеръ въ р. 1826 пôсля рôжныхъ ошацовань. Галичина всюдна була шацована найпôзнѣйше, бо ажь въ 1860 р. и найвысше, понеже комисарѣ, котрй передъ тымъ заводили сталый катастеръ въ захôднôй Галичинѣ, взяли за мѣру оцѣнки повѣтъ Бялу и не впускаючись въ увзглядненье ôтношень краевыхъ, котрыхъ впрочѣмъ и порозумѣти не могли, такожь и всюдну Галичину оцѣнювали мѣрою Бялы. Въ рр. 1861 и 1866 соймъ внѣсъ петицію до цѣсаря о ревизію чистого доходу и справедливого розкладу податку. Петиція мала тое добре наслѣдство, що позволено на 26% опусту податкового. Але дальше ревизіи не предпринято.

Такъ було ажь до закона о регуляціи податку грунтового зъ 24 мая 1869. Той законъ бувъ въ основѣ о много коректнѣйшій, якъ старй законы катастральнй. Головна выхôдна точка при тôмъ законѣ була, що не жадано спеціяльныхъ обчислень чистого доходу зъ поодинокихъ чинникôвъ, але розважувано докладно все, що мае вплывъ на чистый дохôдъ, якъ такожь зôбранй даты зъ контрактôвъ найму и купна, котрй то даты мали служити за контролю цѣнъ въ поодинокихъ краяхъ. Законъ здавався бути практичнымъ и ôтъ него ожидано много добра. Але выконуючй органы, котрымъ поручено переводенье закона, наробили много лиха, повыписували зновъ спеціяльнй образунки чистого доходу для повѣтовыхъ клясъ тарифовыхъ и выйшло таке, що на паперѣ були повѣты съ дуже великими доходами, а на дѣлѣ годѣ було въ краю такій повѣтъ подыбати. Краевй комисіи поняли заразъ той блудъ и почали его поправляти, але они зновъ пôйшли въ другôмъ направленю за далеко. Краевй комисіи въ нашôй Австріи, Моравіи и Шлезку зредукували по просту власновôльно доходы и податки о 20 и 30%, всюда выйшли низшй тарифы съ выняткомъ Буковины. Въ Буковинѣ 1871 р. розвязано соймъ, а въ нововыбранôмъ соймѣ всѣ давнй члены краевои комисіи були просто усунений, а на ихъ мѣстце зôстали новй бôльше податливй покликанй. И не диво, що въ Буковинѣ, где переважно тôлько фискальнй интересы були заступленй, выйшли такъ высокй цѣны. Въ Буковинѣ суть вправдѣ надъ Черемошемъ и Бугомъ поодинокй обшары плодороднй, але они не можутъ бути мѣриломъ для цѣлого краю. Але пôсля тыхъ высокихъ цѣнъ незначного буковиньского обшару пробовано и всюдну Галичину оцѣнювати и выйшли страшенній цифры. Пôсля старого ошацованя, якъ звѣстно, всѣ краѣ обчислено на 140,661.170 зр. рôчного доходу, а комисіи краевй обчислили на 165,225.178,—отже о 15% высше.

Центральна комисія оцѣнила дохôдъ еще высше, бо на 169,625.000 зр., а понеже яко головну суму податкову постановила 37½ миліона, то прійдесь платити звыть 22% чистого доходу. А кôлько то непотрѣбныхъ а навѣть и безкористныхъ коштôвъ понесено, щобы прійти до такого результату обчислень. Тй кошта, якъ звѣстно, выносятъ 24 миліонôвъ, пôсля другихъ, еще бôльше. За 24 миліоны, чого то не можнабы доказати! Тымчасомъ сталось такъ, що замѣсть рѣчь поправити, ей радше попсувалося.

(Конецъ буде)

(*Выбôръ кн. Пузыны.*) Дня 24 марта ôтбулося засѣданье легитимаційнои комисіи въ дѣлѣ узнаня выбору посла кн. Пузыны. Якъ звѣстно, справоздавець дръ Веберъ внѣсъ бувъ свого часу уневажнити той выбôръ зъ причины многихъ важныхъ надъужить, якй пôдчасъ него дѣялись. Пос. Веберъ однакожь не вырозумѣвъ одного рускаго акту и зъ тои причины поповнивъ малый блудъ. Комисія ухвалила додати референтови др-ови Веберови еще одного галицкого посла яко кореферента. За такого выбрано дра Юліяна Черкавского. И ось на засѣданю зъ 24 марта дръ Черкавскій внѣсъ, щобы выбôръ кн. Пузыны узнати важнымъ! Референтъ дръ Веберъ обставъ при своѣмъ попереднôмъ внесеню, щобы уневажнено выбôръ, а то зъ причины сконстатованыхъ и галицкими судами навѣть укараныхъ пôдкунствъ, якихъ многй жиды, агенты кн. Пузыны допускались, а такожь другихъ не-

правильностій, на якій есть въ актахъ подостаткомъ доказовъ. Польскій послы збивали справедливій выводы дра Вебера тымъ, що при выборѣ кн. Пузыны подкупствъ не було, а були только покушеня до подкупствъ. При голосованю въ комисіи большость, автономисты, ухвалили узнанье важнымъ выборъ Пузыны. Послы вѣрноконституційній зголосили вотумъ меншости о неуважненье. Дръ Веберъ зрѣкся реферату передъ повною палатою, а обнявъ єго дръ Юл. Черкавскій.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Министеръ финансовъ Абаза оголосивъ справозданье зъ стану финансовъ россійскихъ. Зъ справозданя видко, що финансы не въ добромъ станѣ. Министеръ кончитъ свое справозданье проєктомъ реформы податковои. Такъ само и мужицкой нуждѣ хотѣвбы новый царь зарадити новыми реформами. Въ сѣй справѣ рада державна узнає, що надѣлы землѣ у крестянъ за малій. Тымчасомъ поля помѣщиковъ (подобно якъ у насъ, въ Галичинѣ) оцѣненій въ отношеню за низко и недокладно. Зъ того выходитъ, що передовсѣмъ треба зробити новый докладный помѣръ и нове оцѣненье грунтовъ въ цѣлой Россіи. Така робота вымагає не мало часу и не такихъ порядковъ, якъ теперѣшній, где помѣръ переводилибы конецьконцемъ самій интересованій помѣщики. Але хотяйбы новый помѣръ и бувъ переведеный и въ наслѣдство того оподаткованье було розложене справедливѣйше, то еще й тогды мужикамъ не булобъ достаточнои помочи. И ось тутъ пропонує совѣтъ державный ввести въ дѣло переселенье однои части людій зъ густо заселеныхъ губерній до рѣдко заселеныхъ, але плодородныхъ (южнорускихъ и азіятскихъ), черезъ що остаючимъ лишилосьбы больше поля а переселенцѣ моглибъ швидко подпомочися. Проєктъ се не новый, практикованый по части и давнѣйше, але не вчисляючи вже трудностій администрацій-ныхъ, вымагає на початокъ великихъ фондовъ, котрыхъ нынѣ ани правительство ани народъ не має. Якъ отже станесь, чи буде що зъ того, покаже будущность.

Часописи россійскій, котрымъ заборонено писати про реформы и справу крестяньску а такожь подавати вѣдомости о арештованяхъ и слѣдствахъ окромъ повторюваня того, що оголошене було въ „Правительственномъ Вѣстнику“, займаются теперь переважно проєктомъ правительственнымъ — склонити другій правительства, а особливо Нѣмеччину и Австрію до спольного выступленя противъ нигилистовъ и соціялистовъ. Вправдѣ съ проєктомъ тымъ россійске правительство, кромѣ газетъ, не выступило еще отверто. Швайцарія, противъ котрои въ першомъ рядѣ проєктъ направленый, не достала доси отъ россійского правительства ніякого упомненя ни грозьбы, въ загалѣ ничого, що моглобы свѣдчити о непріязномъ успособленю до неи Россіи. Часописи же швайцарскій подносятъ, що Швайцарія доси ніякъ не надъужила свого права схороненя (Asylrecht) на некористь сусѣдныхъ державъ, що завсѣгды выдалювала емигрантовъ, могучихъ бути грозными для безпеченьства сусѣдныхъ краѣвъ и що россійскій емигранты, жіючій въ Женевѣ, откликали вѣсти поданій Рошфоромъ въ „Intransigeant“, мовьбы то петербурскій замахъ вели нигилисты зъ Женевы. Дальше вказує швайцарска печать и на тую неконсеквенцію россійскихъ газетъ, що нападаютъ на Швайцарію та Францію, где свобода пробуваня, зборовъ и печати еще не надто широка, а не звертаются противъ Англіи, где и свобода больша и где пробуваютъ найзавзятѣйшій вороги россійского царя (Гартманъ и др.).

Цѣкавый фактъ послѣдныхъ днѣвъ есть той, що газета „С. Петерб. Вѣдомости“ за свою остру и „неумѣстну“ критику россійскои администрацій зостала поставлена въ станъ обжалованя. Доси того не бувало; газету печатаючу „неумѣстній“ рѣчи три разы упоминано а оттакъ завѣшувано.

Процесъ цареубійця Рысакова и его товаришевъ мавъ отбутись 30 марта. Обжалованымъ доручено актъ обжалованя и назначено трехъ защитниковъ (Желябовъ заявивъ, що буде боронитися самъ), коли въ томъ полиціи удалось спіймати еще одну виновату, панну Перовску. Она має бути чиннымъ членомъ тайного нигилистичного звязку, брала участь въ подкопѣ подъ московскою желѣзною дорогою и жила якійсь часъ съ Гартманомъ. Познѣйше спольно съ Желябовымъ управляла приготованями до замаху петербурского зъ 13 марта. По арештованю Желябова, на два дни передъ замахомъ, она вела цѣле дѣло дальше. Се має бутій невеличка, хоровита особа, съ слѣдами незвычайнои красоты. Полиція слѣдила еи отъ двохъ лѣтъ и мала навѣть еи фотографію, але дивнымъ дивомъ не могла еи зловити. Ажь теперь схоплено еи случайно середъ улицѣ. Позаякъ она призналась до прямого удѣлу въ убійствѣ царя, то буде поставлена подъ судъ разомъ съ Рысаковымъ, черезъ що процесъ о кольска днѣвъ опознится.

Ревизіи и арештованя въ Петербурзѣ и другихъ мѣстахъ тревають дальше. Простый народъ дуже розлюченый на нигилистовъ и въ Петербурзѣ та Москвѣ кидаєсь навѣть на прохожого чоловѣка, колибъ зробивъ найменшу яку мину, що похваляє дѣланя нигилистовъ, а були случаѣ, що народъ нападавъ на чоловѣка подобаючого на нигилиста зъ внѣшного позору; такъ збито на улици панну съ обстриженымъ коротко волосьемъ. Въ Харковѣ ректоръ университету мусѣвъ навѣть афишами остерегти студентовъ передъ розлюченымъ людомъ.

Англія. Глядстонъ оголосивъ палатѣ послювъ условія заключеного миру съ Боерами. 1) Боеры признаютъ надъ собою верховну власть королевои англійскои. 2) Англія признає Боерамъ повну автономію въ справахъ внутрѣшныхъ республики. 3) Надъ внѣшными справами має мати контролю англійскій резидентъ въ будущой столици Трансваліи. Кромѣ того обѣ воюючій стороны маютъ отдати собѣ здобуте подчасъ войны оружіе, Боеры маютъ розойтись домовь, а королевска комисія має установити гдеякій нормы що до англійскои опѣки надъ автохтонами-Неграми и що до будущихъ границь Трансваліи. Англійскій гарнизоны маютъ остати въ Трансваліи ажь до затвердженя мира. Хотяй той миръ некористный для Боеровъ, то прецѣнь многій англійскій газеты называютъ сей миръ плямою на гонорѣ Англіи, унижденьемъ и т. д. и приписуютъ вину того Глядстонови.

Франція. Передъ колькома днями отбувся въ Парижи банкетъ отпоручниковъ мѣскихъ синдикатовъ на честь Гамбетты. Гамбетта мавъ на банкетѣ мову, въ котрой запевняючи о покоєвомъ успособленю правительства републиканьского, выступивъ въ конци и противъ слуховъ, немовь то онъ стараєсь подкопати и ослабити своимъ вплывомъ становище президента республики, Греви. Онъ опрокидавъ таку думку запевняючи, що въ президентѣ бачитъ найкрасше уособленье французскои идеи конституційнои и що бажає ему довгихъ лѣтъ.

Ишпанія. Въ палатѣ герцога Оссуны найдено бомбу, котру передано полиціи. За рогатками Мадрита въ тайномъ сховку удалось полиціи найти складъ около 1600 штукъ оружія.

НОВИНКИ.

— **Судіями повѣтовыми** зостали именованій: А. Кульчицкій въ Камѣнцѣ струмилогой, А. Рошкевичъ въ Подгайцяхъ, Р. Яминьскій въ Лиску, Е. Кольба въ Старой соли и дръ Е. Гильбрихтъ въ Теребовли.

— **Шематизмъ гр. к. духовеньства львовскои архіепархіи** на рокъ 1881 появився вже зъ печати. Достати можна въ книгарни Ставропигійского Института по 1 зр. 50 кр. за примѣрникъ.

— **О. Григорій Воробкевичъ**, звѣстный нашъ писатель (Н. Ш.) и катихитъ при высшой школѣ реальной въ Черновцяхъ, переносится зъ Черновець на приходъ до Топоровець, на Буковинѣ.

— **Дра Оскара Фабіяна**, надзвычайного професора на университетѣ львовскомъ, именувавъ Є. В. Цѣсарь звычайнымъ професоромъ физики математичнои на томже университетѣ.

— **Князь Романъ Сангушко-Любартовичъ**, тесть Намѣстника Галичины, упокоився дня 14 (26) с. м. въ Славутѣ на Волыню. Покойный мавъ только одну доньку Марію, жену Намѣстника. Родъ Сангушковъ вже выгасае, такъ якъ зъ мужескихъ потомковъ позостало лише двохъ, именно Романъ и Евстахій, котрій суть безпотомній. Похороны отбудутся завтра.

— **О. Іосифъ Левицкій**, гр. к. парохъ въ Трибуховцяхъ дек. гусятыньского и членъ тамошнои рады повѣтовои, упокоився дня 7 (19) с. м. въ 65-омъ роцѣ житя и въ 37-омъ роцѣ священьства. Вѣчня ему память!

— **О. Андрей Ромашко**, гр. к. капелянъ въ Нисмичахъ дек. варяского еп. перемыскои, упокоився недавно въ 33-омъ роцѣ житя и въ 8-омъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

— **О змѣнѣ температуры** доносять намъ зъ подъ Перегиньска, що 9 (21) с. м. було тамъ 18° Р. тепла, а на другій день покрывъ снѣгъ землю на три стопы. Дивна у насъ температура!

— **Александеръ III** замѣряє, якъ пишутъ, завести внутренній реформы и въ томъ взглядѣ мавъ сказати: „Отець мій освободивъ тѣла, а я освободжу совѣсти люду и очищу край зъ корупціи“. Такожь хоче онъ обмежити постепенно двірску выставность и постановивъ, що Зимный Дворець буде уживатися отъ теперь лише до торжественныхъ обходовъ.

— **О похоронахъ царя** телеграфуютъ до „Neue freie Presse“: Съ всѣхъ сторонъ Россіи прибули депутаціи, котрій зложили вѣнцѣ на домовинѣ; такожь явились депутаціи чужихъ кольоній. Австрійска кольонія въ Москвѣ выслала черезъ три особы великій вѣнець, а австрійскій подданій въ Ризѣ выслали такожь вѣнець, котрый посолъ зложивъ на домовинѣ. Зъ причины браку мѣстця не допущено до домовины всѣхъ депутацій. Дня 27 с. м. о 10 год. рано звѣстили 3 выстрѣлы зъ гарматъ початокъ похоронovъ. Надъ столицію протягали чорній хмары, такъ якъ день той бувъ дуже непогодный и бурливый. Съ свистомъ вѣтру роздавались звуки дзвоновъ. Передъ соборнымъ храмомъ стояло двохъ герольдовъ въ старонѣмецкой, срѣбромъ оздобной чорной одежи. Гонорову сторожу передъ церквою творила компанія преображеньскои прибочнои гвардіи съ хоругвою и корпусъ музичный. Храмъ заяснѣвъ ряснымъ свѣтломъ. По правой сторонѣ катафальку засѣли чужосторонній гостѣ, тѣло дипльоматичне и знаменитій женьщины; по лѣвой найблизшій домовники покойного. О $10^1/_2$ год. появилися члены святого синоду. Митрополитъ Изидоръ привитавъ ихъ и розпочавъ отправу. До храму зъѣзджалися поодиноко члены царскои родины, и небавомъ заповнився цѣлый храмъ всякими достойниками. Коли обвѣщено, що царска пара зближаєся, удався митрополитъ съ синодомъ до дверій и привитавъ єи крестомъ и святченою водою, по чѣмъ розпочався актъ посмертнои отправы. Коло царскои пары находились принцъ Валесъ, архикнязь Кароль Людвикъ и другій достойники. Черезъ цѣлый часъ отправы залягала храмъ гробова тишина, лишь часомъ вырывались зъ грудій глухій стоны. По скончено царска родина и чужосторонній достойники вошли на степенѣ катафальку и схилились надъ трупомъ до послѣдного прощального цѣлунку. Царь положивъ пурпурову одежу на тѣло; генералы-адъютанты поклали покрывало на домовину, котра заразъ и зачинилась. Попереду поступало духовеньство, а за нимъ несли великій князѣ и другій достойники съ царемъ напередъ домовину, котру зложено побочь могилъ царицѣ и наслѣдника престола. При зложеню тѣла до гробу, коли почали гремѣти гарматы и выстрѣлы карабиновъ, выпогодилося небо и заяснѣло сонце. На могилѣ подавъ вождъ церемоніи цареви на срѣбной таци лявровый вѣнець, котрый царь зложивъ на домовинѣ. По короткой молитвѣ зачинено гробъ при звуцѣ дзвоновъ и выстрѣлахъ. Таблиця зъ золотою надписію, показуюча день уродженя, вступленя на престолъ и смерти, упамятняє мѣстце вѣчного спочинку царя. По спущеню домовины въ могилу стягнено жалобну хоруговь на твердыни. Сторожа гонорова позостане доти при могилѣ, ажь тая опечатаєсь. Царскій отзнаки отвезено на парадномъ возѣ до палаты, а одну часть зъ нихъ отошлеся до Москвы.

— **Въ Москвѣ** приключився сими днями слѣдуючій фактъ. Отъ одного кольпортера, розносившого по мѣстѣ портреты покойного царя, купили два мѣщане, зъ котрыхъ одинъ называеся Григорьевъ, два такій портреты по 20 коп., роздерли ихъ и кинули ихъ въ рѣку, говорячи: „Вотъ вамъ вашъ государь!“ На се звернувся кольпортеръ до окружаючои публичности съ словами: „Посмотрите, что дѣлаютъ!“. Окружаюча товпа напала на обохъ и почала ихъ немилосердно бити, ажь якійсь мужчина оборонивъ ихъ. Завезено ихъ до полиціи на повъ-мертвыхъ.

— **Шѣсть годинъ ревизіи въ Петербурзѣ.** Страшна катастрофа смерти царя Александра II встрясла всѣ умы Россіи а особливо еи столицю мовьбы вульканичнымъ потрясеньемъ. Страхъ и непокой запанувавъ всюда: и въ хатѣ убогого заробника, и въ домѣ купця зажиточного, и въ палатѣ можного пана, и въ бюрахъ полиціи. Полиція наново зъорганизована звиваєся, ловитъ, вязнитъ, хоть много особъ безвинно попалось въ тюрму, якъ то и урядовій выказы признаютъ многій случаѣ безосновного арештованя. Словомъ, въ Петербурзѣ запанувавъ найострѣйшій станъ облоги: подвоєно, потроєно сторожу, по улицяхъ разъ-вразъ снуются городовій, жандармы, дворники, переѣздятъ козаки на коняхъ, полицейскій ревизоры въ санкахъ — всюда глядятъ, слѣдятъ — найменше подозрѣнье — привидъ, помылка, подобность лица або одежи — все стає причиною вязненя. Тожь не дивно, що при такомъ станѣ рѣчій, якъ звѣщаютъ россійскій газеты, неодинъ божеволѣє, неодинъ власною рукою скорочує собѣ житье. Ревизіи по всѣхъ домахъ, по всѣхъ заулкахъ. Одинъ очевидець описує нічну ревизію въ домѣ подъ ч. 20-тымъ при улици Кавалергрдадскій, просторомъ, мѣстячомъ въ собѣ до 100 отдѣльныхъ комнатъ, въ котрыхъ мешкаютъ по найбольшой части люде небогатій, урядники а особливо студентки-медицинерки. Глубока нічь залягла докола, на мѣскомъ годиннику выбила трета година, всѣ вже спали твердо по цѣлодневномъ трудѣ, — ажь наразъ роздався въ домѣ стукъ до дверій, оттакъ бренькотъ оружія, стукъ чоботъ, помѣшаный гаморъ людскій, гомонъ заѣзджаючихъ санокъ, лопотъ дверій... И все то доходитъ до ушій спящихъ, и нѣмъ еще кто могъ въ просоню обняти цѣлу ситуацію того незвычайного зъявища, ажь тутъ роздався голосный стукъ до его дверій и строгій слова; „отворите!“ Дверѣ отчинено або и насильно выломано, а вслѣдъ за тымъ вошли въ комнату узброєній люде; двохъ стануло коло дверій на сторожи, другій розпочали по всѣхъ куткахъ ревизію. Никого не минули, ничого не залишили; цѣла каменица отъ пивниць подземныхъ ажь подъ крышу подпала найострѣйшой ревизіи. Рухъ незвычайный завладѣвъ въ цѣломъ домѣ; замѣшанье не до описаня. Тутъ тулится въ кутокъ засоромлена женьщина, котра не мала навѣть часу одягнутись; тамъ розмѣтуютъ урядники полиційній всякій рѣчи зъ шуфлядъ, глядаючи за якими компромитуючими письмами; въ многихъ комнатахъ розлягаєся плачь переляканыхъ немовлятъ, перестрашенй дѣти чѣпаются малыми рученятками неменше перестрашеныхъ родичѣвъ. Отъ 3-ои въ ночи до 9-тои годины рано отбувалася така ревизія, а цѣла улиця була заповнена возками, санками и каретами полиційныхъ чиновниковъ. Цѣлый домъ бувъ оточеный полиціею, а въ серединѣ находилось около 40 „частныхъ приставовъ“ и ихъ помочниковъ; кождый зъ нихъ мавъ до 4 особъ „околоточныхъ надзирателѣвъ“, кромѣ того по кольска людій „городовыхъ“ и „дворниковъ“. Послѣдствіемъ тои ревизіи було, що арештовано двѣ студентки, одного старця и молодого чоловѣка, котрый тымчасомъ ночувавъ въ однои родинѣ. Двѣ послѣдній особы выпущено еще того самого дня на волю. Причина арештованя всѣхъ тыхъ особъ — бувъ бракъ легитимаціи.

— **Нашій Читателѣ зъ Ярославского** жалуются, що почтовый урядъ въ Ярославю не точно выповняє свой обовязокъ взглядомъ пренумерантовъ „Дѣла“, такъ якъ многій зъ нихъ не одержуютъ часто поодинокихъ чиселъ мимо того, що експедиція отбуваєся найточнѣйше.

— **Въ Петриковѣ подъ Тернополемъ** зсунулася дня 8 (20) с. м. розмокла гора и засыпала хату жидовску, такъ що зъ 6 особъ выдобуто жидовку съ двома маленькими дѣтьми еще на-повъ живій, хочь нема надѣи, щобъ выздоровѣли; жидъ съ сыномъ и служаща-христіянка знайшли смерть подъ землею.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Сотрудничества одержали: оо. І. Сохоцкій въ Утѣшковѣ и К. Воєводка въ Новици.

Презенту одержавъ о. В. Кисѣлевскій на Товмачикъ.

До семинаріи духовнои во Львовѣ принятый п. С. Бурачокъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержали: оо. І. Нейдохъ на парохію Ниновичи дек. ярославского и Л. Папшъ на парохію Тулиголовы дек. судово-вишнецкого.

Сотрудничество одержавъ о. Д. Бѣлиньскій въ Старой Соли.

Личный додатокъ по 100 зр. на 3 роки одержали: оо. І. Голодыньскій въ Молошковичахъ и П. Паславскій въ Белзѣ.

Школьнымъ ординаріятскимъ комисаремъ именованый о. О. Чеховичъ въ Боратынѣ.

Въ пропозицію принятій: оо. К. Конистяньскій, В. Хилякъ, І. Руссинякъ и Д. Ядлошь — на парохію Выссова дек. бѣчского.

До ординаціи принятій: пп. Т. Скородыньскій, Р. Вишневскій и Л. Луцкій.

— **Выказъ датковъ на цѣль брацтва и бурсы им. св. о. Ник. въ Золочевѣ.** (*Дальше.*) 25) Всч. о. Емиліянъ Мѣльницкій, кап. зъ Ясеновець, 5 зр.; 26) Всч. о. Тарнавскій Юстинъ, кап. зъ Подлыся, 5 зр.; 27) Всч. о. Курбасъ Онуфрій, парохъ зъ Кустыня, 5 зр.; 28) Всч. о. Чемерыньскій Алексей, парохъ зъ Коссова, 5 зр.; 29) Всч. о. Зарицкій Іоахимъ, деканъ и пар. зъ Озернои 5 зр.; 30) Всч. о. Давидовичъ Юліянъ, дек. и пар. въ Синьковѣ отъ себе и отъ парохіянъ въ Синьковѣ 2 зр. 22 кр., отъ брацтва въ Синьковѣ 1 зр., отъ парохіянъ въ Волици Барыловой 1 зр., а отъ брацтва въ Волици Барыловой 1 зр., — разомъ 6 зр. 22 кр.; 31) Чест. Борсукевичъ Григорій, мѣщанинъ зъ Золочева, 5 зр.; 32) Чест. Дорощакъ Іоанъ, мѣщанинъ зъ Золочева, 5 зр.; 33) Чест. Гондякъ Михаилъ, госп. зъ Плугова, 5 зр.; 34) Чест. Наливайко Игнатій, учит. зъ Метенева, 5 зр.; 35) Чест. Костѣвъ Игнатій, госп. зъ Трудовачь, 5 зр.; 36) Чест. Н. Лепкій прислявъ складку 2 зр. 55 кр., въ котрой участвовали: Всч. о. Монастырскій зъ Хмѣлѣвки давъ 1·50 зр., Всч. о. Домбчевскій, пар. въ Дараховѣ 39 кр., Вп. Пелехатый питом. 21 кр., Вп. Каминьскій, учит. въ Дараховѣ 45 кр., — разомъ 2 зр. 55 кр. Разомъ 58 зр. 77 кр. Съ попередно выказаными 84 зр. становитъ разомъ 142 зр. 77 кр.

— **Выдѣлъ Бурсы стрыйскои** почуваєся до милого обовязку, зложити сердечну подяку всѣмъ ВП. жертвователямъ, неменше и хвальнымъ Редакціямъ „Зорѣ“ „Дѣла“ и „Правды“ за дарованѣ ними на користь Товариства книжки ихъ выдавництва. Именно жертвувала хв. Редакція „Зорѣ“: „Зоря“ зъ 1880 року, 2 прим.; Народнѣ оповѣданя Марка Вовчка, 2 прим.; „Месть Верховинця“ Устыяновича, 2 пр.; „Маруся“ Квѣтки, 6 пр.; „Марта Борецка“, повѣсть, 2 прим.; „Старорускій городъ Галичъ“, 2 прим.; „Надельмаеръ“, оповѣданье, 6 прим.; „О розумнѣмъ выхованю дѣтій“, 6 пр. Хвальна Редакція „Дѣла“ жертвувала 6 прим. повѣсти Дикенса „Святый Вечеръ“, а хв. Редакція „Правды“: Костомарова „Руску исторію въ житеписахъ“, Левицкого „Свѣтоглядъ украиньского народа“, Федьковича трагедію, Довбушь“, Драгоманова „Галицкоруске письменьство“ и „Правды“ рочникъ XI, томъ I.—Выдѣлъ продає тѣ книжки, опускаючи одну третину ихъ цѣны. Можь такожь набути у предсѣдателя або секретаря Товариства славну повѣсть историчну дра Шараневича „Гальшка, княгиня Острожска“ по цѣнѣ 1 зр. Высокопочтенный нашь историкъ прислявъ на руки Выдѣлу 50 прим. сеи повѣсти, жертвуючи значный рабатъ (15 зр.) зъ єи розпродажи.

Отъ Выдѣлу „Бурсы стрыйскои“. — Въ Стрыю, дня 26 лютого (10 марця) 1881.

Ив. Вахнянинъ, секретарь. *Ю. Федусевичъ*, заст. предсѣдателя.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище подъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 92) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова дек. гусят. жертвы отъ Всч. Голинатого Филипа зъ Коцюбинець 8 зр., отъ громады тамже 5 зр., отъ Всч. п-нѣ Іоанны Голинатои 2 зр., отъ Всч. о. Иневича Андрея пароха Иванѣвки 6 зр., отъ парохіянъ тамже 8 зр. 3 кр. отъ Всч. о. Корнѣя Іоана пар. Гадыньковець 4 зр., отъ Всч. п-нѣ Корнѣй Климентины 2 зр., отъ Всч. о. Сѣчиньского Ник. сотр. въ Копичинцяхъ 1 зр., отъ Всч. п-нѣ Сѣчинькои Єлены 1 зр., отъ Всч. о Боярского Іоана пар. Гусятына 4 зр., отъ Вп. Гайдукевича Алексея учителя зъ Постолѣвки 2 зр., зъ забавы домовои въ Орышкѣвцяхъ 1 зр., 51 кр. — разомъ 44 зр. 54 кр.; 93) Всч. о. Дудкевичь зъ Любеня деканъ городецкій датки зѣбранѣ Всч. о. Кичурою въ Вишенцѣ малѣй 20 зр.; 94) Всч. о. Юськевичь Ник. зъ Сущина отъ себе и брацтва церковного 10 зр.; 95) Впр. о. Лѣсевичь Теодоръ крылошанинъ и деканъ коссѣвскій отъ Всч. о. Билинкевича Лонгина зъ Красноили 5 зр.; 96) Честна Редакція „Дѣла“ пересланѣ жертвы отъ Всеч. о. Соневицкого зъ Переволоки отъ себе и брацтва церков. 5 зр., отъ молодшого брацтва въ Свитазовѣ 2 зр., отъ молодшого брацтва въ Стенятынѣ 3 зр., отъ Всеч. пароха и церковного брацтва въ Вербѣвцяхъ 10 зр., отъ церк. брацтва въ Залѣзцяхъ 2 зр. 40 кр., зъ соборн. акафисту тамже 2 зр. 83 кр., отъ Всеч. п-нѣ Садовскои Іоанны 2 зр., отъ Всеч. о. Григоровича Ник. зъ Язлѣвця и отъ парохіянъ тамже 16 зр.,—разомъ 43 зр. 23 кр.; 97) Всч. о. Гладиловичь Юліянъ сотр. въ Любачевѣ жертвы зѣбранѣ въ Любачевѣ отъ Всеч. о. Сембратовича Михаила декана 2 зр., отъ Всеч. о. Адамовича Іоана 1 зр., отъ Всеч. о. Гусакевича 1 зр., отъ Всеч. о. Гладиловича Юліяна 1 зр., отъ Вп. пп. Туряньского 1 зр., Воляньского 2 зр., Шопы 1 зр., Ярошевского 50 кр., Пратиля 50 кр., Оренецкого 1 зр., Кибля 50 кр., отъ Всеч. пань Ковальскои Наталіи 50 кр., Чайковскои Л. 50 кр., Строньскои 50 кр., зъ соборн. акафисту 5 зр., отъ церк. брацтва 1 зр., отъ Всеч. о. Крыницкого Емил. зъ Плазова и отъ парохіянъ 2 зр. 80 кр., — разомъ 21 зр. 50 кр.; 98) Всеч. о. Крупка Даніилъ зъ Подборець отъ себе 2 зр., отъ церк. брацтва 3 зр., — разомъ 5 зр.; 99) Всеч. о. Меруновичь зъ Товщева деканъ щирецкій отъ себе и парохіянъ въ Товщевѣ 20 зр.; 100) Впреп. о. Полѣвый Левъ сов. конс. и высл. деканъ зъ Городенки 100 зр.; 101) Всеч. о. Олесницкій Григ. зъ Говилова дек. гусят. отъ Всеч. о. Шанковского Якова зъ Копычинець 5 зр., отъ Всеч. п-нѣ Шанковскои Теклѣ 5 зр., отъ громады Копычинець 5 зр., отъ громады Сидорова 5 зр., отъ женихѣвъ Іоана Вишневецкого и Анны Шевчишинъ зъ Говилова 50 кр., — разомъ 20 зр. 50 кр.; 102) Всеч. о. Монцѣбовичь Іоанъ зъ Суходолъ отъ себе 1 зр., отъ церк. брацтва и зъ датковъ въ церквѣ зѣбраныхъ 6 зр. 20 кр., — разомъ 7 зр. 20 кр.; 103) Всеч. о. Харжевскій зъ Соколѣвки отъ церковн. брацтва 2 зр.; 104) Всеч. о. Лисинецкій зъ Турыльча дек. кудрынецкій зѣбранѣ жертвы отъ Всеч. оо. Мих. Гуллы зъ Борщева 5 зр., Данкевича зъ Устя 3 зр., Алексевича Иляріона зъ Нивры 3 зр., дальше по 1 зр. отъ Всеч. оо. Грушкевича Дим. зъ Залѣся, Дуткевича Ник. зъ Єрмаковки, Сѣчиньского Платона зъ Иваня, Горбачовского Северина зъ Кудрынець, Лушпиньского Іоана зъ Кривча, Лушпиньского Леонтія зъ Пилипча, Соневицкого Михаила зъ Волковець, Добрянського Льва зъ Ольховець, Барусевича Михаила зъ Мѣльницѣ, Ганкевича Григорія зъ Синькова, Ганкевича Изидора зъ Пановець, Днѣстрянського Льва зъ Стрѣлковець, Лотоцкого Иліеріона зъ Бабинець, Рудницкого Іоана зъ Борышковець, Ляторовского зъ Саногова, Чомкевича зъ Высочки, Стрѣльбицкого Адама зъ Худновець, Стефановича зъ Баршиковець, дальше отъ Всч. п-нѣ Ганкевичь Савины зъ Пановець 1 зр., отъ Всч. п. Гумлингецъ зъ Устя еписк. 1 зр., отъ Ч. господаря Глядѣе Димитра и жены єго зъ Устя 1 зр., отъ Всч. о. Подляшецкого Антонія зъ Сковятына 50 кр. и отъ себе 2 зр. — разомъ 34 зр. 50 кр.

Курсъ збѣжа зъ дня 19 л. марця 1881.

(*Справозданье львѣвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	отъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница червона	9	50	10	75
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	—	9	75
Ячмѣнь	6	—	7	50
Гречка	6	50	7	—
Овесъ	5	80	6	30
Горохъ до варки	7	—	10	50
„ наст.	7	—	7	50
Выка	5	20	6	—
Кокорудза стара	6	—	7	—
„ нова	5	70	6	25
Рѣпакъ зимовый	10	40	11	70
„ лѣтный	10	70	11	25
Ржѣй (Лнянка)	9	30	10	50
Насѣнье лляне	11	—	12	—
Конюшина (передна)	20	—	47	—
Кминъ	26	—	26	50
Анижъ	36	—	37	—
„ плоскій	34	—	37	

НЕПОКОЯЩА СЛАБОСТЬ,

котрой подпадає много людій.

Слабость начинаєся малою неправильностію жолудка, однакъ єсли єи занедбуєся, обнимає цѣле тѣло, якъ такожь нырки, утробу, однымъ словомъ цѣлу систему травленя, такъ що только одна смерть може терпячого увольнити отъ нужденного житя. Часто навѣть самѣ пацієнты не розпознаютъ сеи слабости. Однакожь єсли хорый себе самого запытає, що єму хибує, то буде могъ собѣ на се отповѣсти. Запытаюся: Чи мене що болитъ, чи чую душность при отдыханю або при ѣдженю? Чи маю утяжливе чувство, получене съ запомороченьемъ? Чи очи не маютъ жовтои поволоки? Чи проснувшись не чую на язычѣ, подневѣю и зубахъ осѣлого грубого осаду и непріятного смаку въ губѣ? Чи не чую кольки въ боцѣ або въ крижахъ? Чи не выдаєся менѣ права сторона наповненою, якъ колибъ побольшилася утроба? Чи не чую змученя або запомороки, коли просто стою? Чи отходы зъ нырокъ мало чи дуже забарвленѣ и чи можна добачити въ начиню осѣлый осадъ? Чи по спожитю стравъ при травленю здуваєся жолудокъ? Чи справляє оно вѣтры або отбитя? Чи не даєся чути частѣйше битье серця? Тѣ рожнѣ симптомы не проявляются отъ разу, но поодинокѣ мучатъ хорого довгій часъ и суть вѣщунами дуже небезпечнои слабости.

Если на тую слабость довшій часъ не зважаєся, то выкликує она сухій кашель, а опосля робитъ шкору сухою, покрытою брудною брунатною барвою, при чѣмъ ноги и руки заливаются все зимнымъ потомъ. Въ мѣру того якъ утроба и печѣнка ослабльоєся, проявляются ревматичнѣ болѣзни и тогды звычайнѣ лѣки на тую слабость ничого не помагаютъ.

Щобы тую слабость усунути, необходимо потреба заразъ зъ самого початку взятись до неи рѣшучо, а мала скольксть отповѣдного лѣкарства выстарчитъ, щобы привернути назадъ апетитъ и органы привести до звычайного здорового стану. Слабость тая называєся *„слабостію утробы“* а найпевнѣйшимъ средствомъ противъ неи есть **„Shäker Extract“**, рослинный препаратъ выроблюваный въ Америцѣ для властителя А. І. White въ Новомъ-Йорку, Лондонѣ и Франкфуртѣ н. М. Той лѣкъ есть найскуточнѣйшимъ средствомъ противъ тои слабости и цѣлкомъ єи усуває.

Складъ для Галичины и Буковины.

Во Львовѣ: П. Миколяшъ, К. Крижановскій, З. Рукеръ; **въ Белзѣ:** І. Гросъ; **въ Бродахъ:** Е Лишка; **въ Бѣлбй:** К. Райхертъ; **въ Будзановѣ:** Д. Ясѣньскій; **въ Боянѣ:** К. Захаріясевичъ; **въ Чернѣвцяхъ:** В. Бельдовичъ; **въ Дрогобычи:** А. Добржинецкій; **въ Ярославѣ:** А. Богусъ; **въ Канчузѣ:** Р. Гегеръ; **въКраковѣ:** І. Травчиньскій; **въ Коломыѣ:** Е. Штенцель, аптика повѣтова; **въ Козовѣ:** Ст. Мьедлицкій; **въ Лиску:** Ф. Мощеньскій; **въ Милѣвцяхъ:** М. Квирини; **въ Новомъ Сончу:** Р. Якубовильдъ; **въ Перемышли:** В. Нагликъ; **въ Подгорю:** І. Скакальскій; **въ Подволочиенахъ:** Д. Шнайдеръ; **въ Решовѣ:** А. Калиновскій; **въ Роздолѣ:** Е. Корибергеръ; **въ Радѣвцяхъ:** І. А. Декани; **въ Равѣ рускѣй:** К. Ватанкевичь; **въ Сайбуши:** А. Блюменталь; **въ Станиславовѣ:** А. Амировичь, А. Байль, І. Мамра; **въ Сокали:** Юл. Гавсбергъ; **въ Скавинѣ:** К. Маеръ; **въ Сучавѣ:** М. Карчевскій; **въ Тернополи:** Ф. Ямрогевичь; **въ Тарновѣ:** Е. Ранекъ; **въ Жидачевѣ:** М. Бардашъ; **въ Золини:** К. Боржиньскій: **въ Збаражи:** Е. Кругъ; **въ Журавнѣ:** І. Томашевскій; **въ Висничи:** Д. Хальбацани; **въ Дукли:** С. Дышкевичь.

Властитель А. І. WHITE: en gros у І. Гарна, дипль. аптикаря, Wien II, Rafaelgasse 10. и у G. et R. Fritza, Droguit I, Brännerstrasse 5.; **въ Буда-Пештѣ:** у І. Török, Apoth. Königsgasse 12.

(6—6)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. отворивъ я въ Чернѣвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскѣй

першій закладъ краєвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялѣвъ,

поручаючи слѣдуючѣ подъ взглядомъ доброты выбору отличнѣ артикулы:

Средства для поросту и фарбованя волося а особливо рослинѣ барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порость волося, такожь олѣйки косметичнѣ и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубѣвъ, есенціи ароматичнѣ, пастильки ароматичнѣ до устъ, а именно:

„Klerasin“ найпевнѣйше средство противъ болю зубѣвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучѣ, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, отличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до отсвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего маєона застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всходнѣ, Свѣчки пахучѣ, Папперки перскѣ до кадженя и всякѣ средства десинфекційнѣ.

Средства универсальнѣ до винищеня гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничнѣ и тоалетовѣ найлучшои якости въ найбольшомъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ отѣняхъ; на особлившу увагу заслугуєчорнило чорне кампешове до копіованя, карминове, сине до значеня бѣлизны.

Средства до отсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лилієву регенераційну, походячу зъ цвѣтовъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia“, котра уже по кольконевномъ уживаню привертаєлицю свѣжость и усуваєвсякѣ остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (неговъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшомъ часѣ.

Великій выборъ пудровъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на отмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлѣ отмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кольконъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и женочихъ приймаємой закладъ.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатунковъ и то найлучшои якости, коняку, чеколяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробовъ Molla, бальсамовъ Ветринѣго и Зегофера, трану рыбьѣго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товаровъ тоалетовыхъ.

Всякѣ замовленя въ провинціи залагоджую точно въ найкоротшомъ часѣ.

Замовленѣ цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричь,
фармацевта.

(10—?)

РУКОДѢЛЬНЯ
женьского одѣня
ул. Паньска, ч. 9.

пріймаєвсякѣ дотычащѣ роботы, якъ такожь бѣлизну женьску и мужеску, шитье на машинѣ, плисованье фальбанъ, рожнѣ гафты и т. п.

по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Удѣляеся заровно науки крою.

(15—15) **І. Юркевичь.**

СВѢЖІЙ НАСѢНЯ

всякихъ огородовинъ и цвѣтовъ, рослинъ пастевныхъ, люцерны французскои и т. и. зъ послѣдного збору можна набути

ВЪ ГОЛОВНОМЪ СКЛАДѢ

І. СТАХЕВИЧА

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій, ч. д. 11.

Посылки на провинцію выповняются отворотною почтою.

Цѣнники высылаєся на жаданье franco. 1—3

Фабричный складъ

ПАПЕРУ

якъ такожь

фабрика торбинокъ паперовыхъ для купцѣвъ и крамарѣвъ

Ф. ЗАГУРСКОГО

во Львовѣ, улиця Ягайлоньска, ч. 15.

Цѣнникъ и пробы паперу высылаеся gratis и franco.

(1—?)

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского

Ч. 23. Львôвъ, Субота 21 марця (2 цвѣтня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати нôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоптъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Законно неможливе — на дѣлѣ можливе.

На бесѣду пос. Ковальского въ справѣ грунтового податку пôднѣсся наконець пос. Яворскій до ôтповѣди. Пос. Яворскій заявивъ: по перше, не єсть правдивымъ твердженье пос. Ковальского будьтобы въ дуже низькôй деннôй платѣ (сельского) робôтника въ Галичинѣ установлено рôдъ паньщины для бôльшои посѣлости, бо — додає пос. Яворскій — денна плата єсть природнымъ наслѣдствомъ подажи и попыту; по друге, не єсть правдивымъ твердженье пос. К. будьтобы съ замѣромъ усунено селянъ ôтъ выборôвъ до повѣтовыхъ и краєвыхъ комисій. Параграфъ закона о складѣ тыхъ комисій самъ опровергає тое твердженье. Наведенѣ пос. К. даты не можутъ такожь ничого доказовати, бо автономичнѣ члены комисій не суть именованѣ, але выбиранѣ и то заразомъ черезъ корпораціи, въ котрыхъ селяньство має найбôльшу и переважну участь; отже не тое єсть причиною безучастности селянъ (въ комисіяхъ), але правдиве пересвѣдченье о своєй недоспѣлости до сповненя поставленои имъ задачѣ и довѣрієє, що тіи, котрыхъ они выбрали, будутъ въ станѣ справедливо заступати ихъ интересы, довѣріе, — котре не тôлько не упало, але еще збôльшилося; по трете, не правдивымъ єсть твердженье пос. К., що тарифы лѣсового грунту въ Галичинѣ за низько установлено въ користь великои а на шкоду малои посѣлости. Єсли порôвнаємо пересѣчный чистый дохôдъ зъ морга рôлѣ съ пересѣчнымъ чистымъ доходомъ зъ морга лѣса, то окажеся стосунокъ 100 : 23·8 — а пôсля сего пересѣчного стосунку групуются краѣ якъ слѣдує: Чехи 36%, Доль. Австрія 32%, Гор. Австрія и Моравія 31%, Галичина 25%, Гориція 19%, Стырія 17%, Каринтія 14%, Краина 13%, Зальцбурдъ 12%, Дальмація 8%, Тироль 7% а Форальбергъ 6%.

Се цѣла ôтповѣдь пос. Яворского на тяжкѣ замѣты зъ рускои стороны — ôтповѣдь, о котрôй навѣть другѣ польскѣ газеты встыдалися згадати, а лише одна Gaz. Nar. прославила єи „lekcyą prawdy“, хоть черезъ одинъ день таки сама признала, що тая „лекція“ — „за мало ясна“, а тымъ менше на правдѣ оперта. Не будемо широко розводитись надъ сею ôтповѣдію пос. Я. Що до першои точки, то само собою розумѣеся, що праця робôтника регулюеся такожь пôсля подажи и попыту, але въ предлежачôмъ случаю ходитъ о тое, що въ Галичинѣ задля привязаности сельского робôтника (котрый єсть заразомъ властителемъ кавалка грунту, а бодай хаты) до землѣ тая регуляція не ôтбуваєся такъ свобôдно якъ у иншого рода робôтникôвъ непривязаныхъ до мѣстця, а то тымъ менше, що регуляція сеи платы на селѣ у насъ фактично почиває въ рукахъ великои посѣлости, котра кромѣ малочисленныхъ „меценасôвъ“ громадскихъ єсть майже единымъ пріймаючимъ сельского робôтника (Arbeitsgeber), що отже по сторонѣ попыту за робôтниками на селахъ не ма властиво ніякои конкуренціи и тому двôръ маючи майже монополь роздачѣ роботы для сельскихъ робôтникôвъ, а при тôмъ користаючи зъ ихъ примусового положеня, на дѣлѣ самъ установляє цѣну роботы. Цѣнѣ поученя въ тôмъ взглядѣ подала свого часу исторія всѣмъ добре знаныхъ „порцій“ пôдъ рôжными выдами еще доси въ многихъ мѣстцяхъ практикованыхъ. Дальшѣ цѣнѣ поученя въ тôмъ взглядѣ знайде пос. Яворскій въ I выпуску VI рочника „Wiadomości statystyczne“ въ ôтлѣлѣ „Zbiory w Galicyi r. 1879“.

Що до другои точки, то напевно и самъ п. Яворскій не мôгъ повздержатися ôтъ ироничного усмѣху, єсли такѣ небылицѣ осмѣлився выголошувати передъ палатою. Мы пытаємося, котрѣ то суть тѣ автономичнѣ корпораціи выбиравшѣ членôвъ повѣтовыхъ и краєвыхъ комисій, гдебы „селяньство мало *найбôльшу и переважаючу* участь“? Чи се соймъ и рады повѣтовѣ, чи рада державна? А щожь говорити о тôмъ славнôмъ „довѣрію“ селянъ до двôрскихъ обшарôвъ тыхъ селянъ, котрѣ разъ являются у п. Я. „недоспѣлыми“ навѣть до зрозумѣня власного интересу, а другій разъ на стôлько „розсудными“, що обдаряютъ „довѣріемъ“ репрезентантôвъ противныхъ интересôвъ? Якъ и въ чѣмъ объявилося тое „довѣріе“? Въ выборахъ до рады державнои (1879) и до сойму (1876)? Єсли се були доказы „довѣрія“, то для чогожь вымушувано тое „довѣріе“ ажь кооперацією старостôвъ и жандармôвъ и на що розтрачено кôлькадесятьтысячный фондъ польского комитету центрального? П. Яворскій говоритъ, що §. закона противится недопущеню селяньскихъ заступникôвъ до комисій. Такъ, скажемо и мы, а мимо того ихъ недопущено! Се єсть фактомъ неоспоримымъ, доказанымъ урядовыми выказами. Законно не можливе — але на дѣлѣ можливе, — отъ въ тôмъ цѣлый секретъ галицкои мизеріи, котру затерти надармо силувався п. Яворскій. Тая червона нитка законнои неможливости а безаконнои дѣйстности снуєся черезъ всѣ нашѣ краєвѣ ôтношеня.

Що до третои точки, то єсли навѣть Gaz. Nar., патронка п. Яворского, не могла зрозумѣти єго цифровыхъ агломератôвъ, то мы тымъ менше маємо претенсіи, ôтгадовати задушевнѣ мысли п. Я. и мусимо перше выжидати, поки ôнъ не схоче яснѣйше сказати, що властиво мають доказовати цифры нимъ не звѣстно на якôй пôдставѣ и на якôмъ обчисленю опертѣ. Съ вѣтраками не маємо охоты спорити.

Такъ то выглядає цѣла польска „лекція правды“ и для насъ совсѣмъ понятно, для чого такій неспокôй запанувавъ середъ польскихъ послôвъ, коли пос. Ковальскій зажадавъ голосу до фактичного спростованя, якъ неменше понятно намъ, для чого мин. Дунаєвскій маючій неограничену свободу бесѣдованя ни словомъ не згадавъ о жалобахъ Русинôвъ въ своєй тригодинноô бесѣдѣ. Цѣла бесѣда пос. Яворского на рôвнѣ ставится съ добре звѣстною читателямъ що до своєи стôйности критикою Gaz. Nar. на статю „Подвôйна крейдка“.

По вѣчу.

VI.

Зновъ зъ иншои стороны пôднѣся такожь голосъ: „Идея славяньска выступає въ нашôмъ часѣ яко освободителька на видôвню исторіи. Она працює надъ увôльненьемъ полудневыхъ Славянъ и недавно освободила братныхъ Болгаръ ôтъ 400-лѣтнои неволѣ, она не дасть ни однôй дитинѣ матери славы загинути“.

Ту зновъ можнабы дрѣмати загнувши руки, спустившись якъ попередно на россійску литературу, такъ теперь на идею славяньску. Що до идеи славяньскои не буду розводитися. Въ моєй книзѣ „Polityka Polaków“ въ части II пôдъ А. она всесторонно трактована, туда любопытныхъ ôтсылаю. Тутъ скажу лише коротко, о кôлько нынѣ на тую идею рахувати можна. Не дасться заперечити, що славяньска идея выступає на сцену исторіи. Мысль о единьствѣ Славянъ являлася завсѣгды тамъ, где була можлива учена дѣятельнôсть, где власна литература будила самопôзнанье. Конець XVIII вѣка и XIX столѣтье ознаменованѣ ôтродженьемъ славяньскихъ народностій.

Коли съ поступомъ народного образованя показалася и потреба политичныхъ правъ для народностій, то народы мимовôльно оглядались на свою минувшôсть и щукали для себе моральнои пôддержки въ мысли о цѣлôмъ племени. Слабѣ самѣ собою, они хотѣли надѣятися на силы цѣлого Славяньства. Задля тыхъ причинъ идея славяньска выступає вправдѣ щоразъ бôльше свѣдомо, але она позôстає еще завсѣгды въ теоріи, бо въ практицѣ видимо великѣ перешкоды. Рôжниця историчного житя, рôжниця теперѣшного положеня, все еще лежитъ межи славяньскими племенами и не допускає до желаного союза.

Славяне по великôй части не суть свобôднѣ, они розбитѣ межи кôлькома державами. Якже имъ выступати до спôльного дѣланя? До того народы тіи по бôльшôй части остаются чужими однѣ для другихъ и еще навѣть одного политичного, для всѣхъ вспôльного правила, однои спôльнои засады не найшли, на котрôй моглабы основатися ихъ взаимнôсть и ихъ единьство. Еще завсѣгды выступає нерозумѣнье ни свого, ни загально славяньского интересу; а що гôрше, що и старопленнои вражды не бракъ межи ними.

Поки длятого еще несвобôднѣ многѣ зъ славяньскихъ племенъ, поки въ славяньствѣ не укрѣпится знанье и розумѣнье одныхъ другими, трудно говорити о ихъ солидарности, а тымъ менше о взаимнôй помочи. Позôстає одна Россія, она освободила вправдѣ недавно Болгаръ, але то не для идеи славяньскои, але въ власнôмъ интересѣ. Россія бо помагала не тôлько Болгарамъ, Сербіи, Чорногорѣ, але такожь еще попереднѣйше Греціи и Румуніи. Россія стремитъ ôтъ давна до ослабленя Турціи, щобы спровадити иншѣ ôтношеня при Босфорѣ и Дарданеляхъ, щобы съ часомъ узыскати вôльный выхôдъ зъ Чорного моря. Тутъ интересъ Россіи зôйшовся съ интересами Славянъ балканьского пôвострову. Чи интересъ Россіи зôйдеся такожь съ интересами Славянъ въ иншихъ сторонахъ, трудно ôтгадати.

Вправдѣ неустанно працюютъ Поляки, щобы Австрію втягнути въ вôйну съ Россією. Чи имъ тое удасться и якій оборотъ взялабы тая справа, о тôмъ трудно говорити, бо тое залежитъ ôтъ выпадкôвъ и многихъ обстоятельствъ.

Якъ славяньске дѣло пôйде напередъ, се єсть пытанье будучности, а тратити надѣю о нѣмъ не годится; але и спускатися на непевну помôчь, загнувши руки було и буде шкôдливымъ.

Єднôсть и солидарнôсть Славянъ будутъ осягненѣ не мечтами, говоритъ Пыпинъ, але стараньемъ кождого народа о розширенье власнои просвѣты.

Точка *об*ъединаня Славянъ не лежитъ въ тôмъ, щобы вертати до неможливости, до единого старого языка, або, щобы накидати языкъ одного племени всѣмъ другимъ, — але въ тôмъ, щобы всѣ усвоили собѣ загальне людске образованье и старалися пôднести масы до свѣдомости граждaньскои жизни, що тôлько посредствомъ розвою власнои литературы осягнути дасться.

Другимъ стараньемъ Славянъ повинно бути выученье другъ друга, они повинны научитися признавати историчну личнôсть, уважати особенности другого племени, ôтказатися ôтъ верховодства надъ другими народностями: а такъ знайшовбыся грунтъ, на котрôмъ могутъ вôйтися въ братный союзъ, але до того еще доволѣ далеко.

Такъ и ту, якъ видимо, не позôстає ничого иншого, якъ власна праця надъ розширенъемъ просвѣты межи народомъ и розвоємъ власнои литературы, а дальше пôзнаньемъ другихъ Славянъ, до чого дуже добре надаєся нове дѣло: „Исторія славяньскихъ литературъ“ Пыпина и Спасовича, где исторія и литература кождого славяньского племени єсть оброблена.

Такъ, коли хочемо мати надѣю на Славянъ, розвиваймо свою литературу. Зъ тои причины, еще 1848 ветеранъ нашъ Н. Устыяновичъ на зъѣздѣ рускихъ ученыхъ упоминавъ: „Найдорожшимъ маєткомъ народа єсть языкъ єго, ôнъ єсть душею, ôнъ єсть ядромъ єго жизни. Ткнешся бесѣды, тыкаешся єго жизни. Залишивши бесѣду нашу, учинимо святокрадство найсвятѣйшихъ правъ чоловѣчества, обдирство народного престола Руси, а може — а може и цѣлои Славяньщины“... А Пыпинъ (Исторія слав. литературъ, Петербургъ 1879 I. ст. 352) пише: „Розвôй малорускои литературы єсть тôлько часть цѣлого обширного факту, именно факту славяньского ôгродженя, змыслъ котрого єсть, инстиктивный потягъ масъ и благородне стремленье ихъ лучшихъ представителѣвъ розвинути и выразити внутреннѣ силы въ тôй формѣ, яка дана имъ походженьемъ и исторіею въ формѣ народнôй“...

Кто длятого покладає надѣю на солидарнôсть Славянъ, той повиненъ до неи причинятися.

Гильфердингъ говорячи о розвою въ соспôльности Россіи славяньскои идеи, головно покладавъ надѣю на Русинôвъ:

„Посередъ велико- и мало-руского народа, мовивъ ôнъ, особливше значенье повинно мати въ тôмъ Малоруссы. Кіевъ близше до другихъ Славянъ якъ Москва и такъ само племя малоруске близше къ нимъ въ всѣхъ ôтношеняхъ, якъ великоруске, оно близше до нихъ своимъ языкомъ, котрый не маючи такъ рѣзко означеного типа, якъ нашъ великорускій языкъ, стоитъ якôбы по серединѣ межи нимъ и нарѣчіями западныхъ Славянъ, и въ западныхъ краяхъ малоруского племени зливаєся съ рѣчію угорскихъ Словакôвъ; оно близше къ другимъ Славянамъ и въ ôтношеню историчнôмъ и соспôльнôмъ. Наконець и то, въ чѣмъ малоруске племя ôтдалилось ôтъ коренныхъ началъ славяньскихъ, уступаючи загальнымъ соспôльнымъ западнымъ началамъ (н. пр. бôльше розвитье въ народѣ личности, бракъ спôльнои землѣ и т. д.) служитъ якôбы переходомъ ôтъ того, що єсть властиве славяньскому быту великоруского племени,— до западно-европейского быту захôдныхъ Славянъ. А до того додамо, що вѣкова борба съ Поляками, котра для насъ має

передовсѣмъ значѣнье пытаня державного у Русинôвъ, яко домова особиста борба, порушає всѣ струны народного житя; тая щоденна борба конечно повинна выкликати у Русинôвъ идею славяньску, яко повднуючу. Такимъ образомъ, по моєму мнѣнію, Русины могутъ выробити межи собою и внести въ почутье велико-рускои землѣ идею славяньства, они стоятъ якôбы звязуючимъ звеномъ нашимъ съ решта славяньскимъ свѣтомъ. Ось длячого Шевченко, котрого поезія мали выключно народнѝ мотивы, знайшовъ въ нѣй кромѣ струны народнои и струны религійнои еще трету — струну славяньску. (Поезія: Гусъ и письмо до Шафарика, и то писанѝ еще въ лѣтахъ сороковыхъ).“

Щобы однакожь Мала Русь моглаôтповѣсти повысшôй задачи, зближеня Славянъ, статися тымъ звеномъ совокупляючимъ славяньскѝ племена, необходимо потрѣбный розвôй малорускои литературы. Мы въ серединѣ межи Славянами. Чехъ, Серôъ, борше зрозумѣє языкъ мало- якъ великорускій. Держѣмся длятого власнои народности, власного языка и литературы, бо ôтъ того залежитъ зближенье Славянъ и ихъ солидарнôсть, и наша надѣя на идею славяньску. Жаль тôлько, що такъ Поляки якъ Россіяне тлумлятъ розвôй малорускои литературы, въ чѣмъ имъ гдеякѝ зъ нашихъ помагаютъ, и тымъ способомъ ставляютъ перешкоды такъ идеи, якъ солидарности славяньскôй. Розвôй малорускои литературы, то не сепаратизмъ. Ôнъ не може Россіи ни Австріи выйти на шкоду, бо просвѣченый народъ не може якъ тôлько державу скрѣпити. Пôзнанье малорускои народности, що занимає таку огромну и найлучшу полосу европейскои Россіи и бôльшу часть Галичины, есть конечною потребою въ интересѣ власти, въ интересѣ науки, въ интересѣ соспôльности. Мы говорили, якъ мало еще нынѣ на тую идею рахувати можна, але зъ другои стороны не належитъ ей вырѣкатися, противно до ей осягненя потреба допомагати. Славяньска идея повинна побуджати насъ до працѣ. Нездорове есть дерево, где хоть одинъ конаръ не розвиваєся, усыхає. Не даймося зводити усиліями противникôвъ нашихъ, котрѝ въ але зрозумѣлôмъ интересѣ суть заразомъ ворогами идеи славяньскои. Памятаймо, що мы не тôлько Русины але и Славяне, що поповнилибысьмо чорну здраду на нашôй вспôльнôй матери, колибы легко цѣнилисьмо рускôсть, або вырѣкалися славяньскои идеи. Не забуваймо, що мы частію славяньского народу, котрый становитъ сильный конаръ славяньскои липы, котра своими галузями ôтъ ческого лѣса зъ однои и адріятицкого моря зъ другои стороны сягає тихій оцеанъ. Тая свѣдомôсть має насъ оживляти въ борбѣ съ ворогами.

А такъ просвѣта и розвôй малорускои литературы най буде вѣра наша, праця наша, любовь, а идея славяньска наша надѣя, — тогды вража сила не зможе насъ побороти.

Стеф. Качала.

Домовый податокъ.

(Дальше.)

Щобы достаточно оцѣнити цѣле значенье сеи „нѣбыто“ реформы домового податку для нашого селяньства и маломѣщаньства, подаємо въ слѣдуючôй таблици приближаюче зôставленье побôльшеня и зменшеня не тôлько самого податку домово-клясового для 1—3 комнатныхъ хатъ въ Галичинѣ, але такожь и апроксимативного (але минимального) побôльшеня додаткôвъ до домово-клясового податку на потребы краєвѝ и повѣтовѝ въ приpôвнаню до дотеперѣшнои скôлькости дом.-кляс. податку и згаданыхъ додаткôвъ.

Зъ сеи таблицѣ видимо, що *побôльшенье* податкового тягару спадаючого на найубожшу людность властителѣвъ 1—3 комнатныхъ хатъ въ Галичинѣ, а то будь безпосередо черезъ пôдвышенье сумы належитости податку домово-клясового для тыхъ хатъ, будь посередно черезъ консеквентне и неминуче пôдвышенье додаткôвъ до дом.-клясового податку лише на потребы краєвѝ и повѣтовѝ, — буде выносити *надъ 600.000 зр.*! Щожь, єсли мы еще згадаємо, що тойже податокъ есть заразомъ пôдставою до обчислюваня высокости додаткôвъ на потребы громадскѝ, школьнѝ и всякого рода конкуренційнѝ?! Очевидно гр. В. Дѣдушицкій мало що клопочеся дальшими консеквенціями сего пôдвышеня, бо ôнъ яко властитель двôрского обшару не належачій до звязку громады не потребує журитися ани додатками на потребы громадскѝ, ани будовою школы, ани оплатою учителя, ани направою „громадскихъ“ дорôгъ, ани давати стôйки и водити шупасникôвъ и ôтправляти всѣлякѝ варты. Се все и тымъ подôбне есть лише выключнымъ привилеємъ „хлопка“. Але єсли гр. Войцехъ Дѣдушицкій и его органъ Gaz. Nar. мимо того хвалятся, що стаютъ въ оборонѣ селяньства и маломѣщаньства, то тутъ есть лише двѣ альтернативы: або крайна слабоумнôсть, котра не позволяє имъ доглянути всѣхъ хочбы головнѣйшихъ наслѣдствъ такои „реформы податку выpôвнюючои (!) нерôвности“, або бляга, на котру годѣ найти парляментарного слова.

Представмо собѣ теперь головный результатъ „реформы“ домового податку для нашого селяньства и маломѣщаньства посѣдаючого хаты о 1—3 комнатахъ вразъ съ тыми наслѣдствами, якѝ потягає за собою тая реформа такожь въ оплатѣ краєвыхъ и повѣтовыхъ додаткôвъ до податкôвъ.

I. 1. Дотеперѣшный домово-клясовый податокъ ôтъ 1—3 комнатныхъ домôвъ выносивъ 1,272.440.$_{38}\frac{1}{2}$ зр. а ôтъ сего потрунувши теперѣшне зменшенье податку для одно-комнатныхъ хатъ 36.060.$_{12}$ зр. лишаєся . 1,236.380.$_{26}\frac{1}{2}$

2. Пôдвышенье дом. податку при домахъ съ 2 комнатами . . . зр. 27.806.$_{87}$

3. Пôдвышенье дом. попатку при домахъ съ 3 комнатами . . . зр. 38.753.$_{56}\frac{1}{2}$

Сума домово-клясового податку . . . зр. 1,302.940.$_{70}$

II. Апроксимативна (але минимальна) сума дотеперѣшныхъ краєвыхъ и повѣтовыхъ додаткôвъ до домово-клясового податку . зр. 727.664.$_{68}\frac{1}{2}$

III. Побôльшенье сихъ додаткôвъ въ наслѣдство „реформы“ домового податку зр. 575.276.$_{01}\frac{1}{2}$

Разомъ зр. 2,905.881.$_{40}$

Такъ отже на 1—3 комнатнѝ домы въ Галичинѣ числомъ 778.251 припадає приближительна, але минимальна сума податкового тягару на 2,905.881 зр. 40 кр. — кажемо минимальна не тôлько для того, що при обчисленю брали мы найнизшѝ числа, але и длятого, що еще не увзгляднямо дальшихъ податковыхъ тягарѣвъ и данинъ, якѝ суть сполученѝ съ посѣданьемъ тыхъ домôвъ якъ пр. додатки на потребы громадскѝ, конкуренційнѝ, робота шальваркова, варты, стôйки, пôсланцѣ съ шупасниками и т. д. Въ недавно появившôйся брошурѣ „JST. z Podola: Kilka uwag na czasie o stosunkach opodatkowania“ (Тернопôль 1881.) звертає авторъ увагу на превелике а при тôмъ и дуже несправедливе перетяженье податками домôвъ XII клясы с. е. домôвъ съ 1—3 комнатами. Тіи выводы п. JST. ôтносятся до дотеперѣшного податку, а не до будущого. Щожь доперва прійдеся сказати о будучности? Єсли пріймемо пересѣчну вартôсть однои галицкои хаты съ 1—3 комнатами на 100 зр.*) отже всѣхъ высше вычисленыхъ домôвъ на кругло 78 миліонôвъ а суму высше обчисленого тягару податкôвъ и додаткôвъ на кругло 3 миліоны, то приходимо до сего сумного результату, що пôдъ новою „реформою“ домового податку и тымъ споводованого пôдвышеня податкового тягару *пересьчно на одну хату селяньску що найбôльше вартости 100 зр. припадалобы такого податкового тягару що найменше 3·8 зр. отже рôчный податковый тягаръ тыхъ домôвъ выросте на 3·8% ихъ вартости*, не вчисляючи въ сей тягаръ еще великои части данинъ и роботы съ посѣданьемъ тыхъ домôвъ сполученыхъ.

Єсли, якъ загально звѣстно, доходъ зъ домôвъ въ мѣстахъ Галичины не можна пересѣчно высше оцѣнювати якъ на 4—5% ихъ вартости, то очевидно доходъ зъ селяньскихъ домôвъ о 1—3 комнатахъ, а радше ихъ рôчна ужиткова вартôсть еще низше мусить бути поставлена тымъ бôльше, що тревалôсть тыхъ хатъ есть незрôвнано меншою, а кошта удержаня незрôвнано высшѝ. Побôльшеный тягаръ податковый нищитъ отже майже до крыхты тую ихъ вартôсть, а взглядно майже цѣлкомъ пождає ихъ весь можливый доходъ. Єсть се безперечно такъ надмѣрне перетяженье домовои власности найубожшои людности, що оно не дасться погодити ани съ засадами справедливости, ани съ взглядами економичными. Зъ того може выродитись одна зъ головныхъ причинъ прискореня економичного упадку нашого селяньства и маломѣщаньства, бо се есть дорога, котра веде до фактичного вывлащеня убогого селяньства именно до того, зробити селянина тôлько позôрнымъ властителемъ а на дѣлѣ лише держителемъ дому. Домовый податокъ спадає тутъ не на чиншôвникôвъ, навѣть не на доходъ зъ дому, бо тутъ сего доходу нема, — але на господарство селянина, на доходъ зъ его землѣ и зъ працѣ его рукъ. Єсли жь зважимо, що селяньске господарство и безъ того вже доси перетяжене всѣлякими данинами и податками, то мы можемо тôлько съ обавою глядѣти въ будучнôсть нашого селяньства пôдъ вплывомъ „реформъ“ такого роду, якъ та реформа домового податку.

(Конецъ буде.)

*) Єсть се безперечно найвысша пересѣчна вартôсть однои хаты. Авторъ згаданои брошуры пріймає вартôсть однои такои хаты на 30 зр. — и справедливо. Але мы беремо найвысшу цифру, щобъ власне ухоронитись ôтъ всякого замѣту пересады и представити минимальну цифру тягару.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Бесѣда сов. Ковальского) на 129-ôмъ засѣданю палаты послôвъ дня 24 марта с. р. Въ послѣднôмъ числѣ подали мы загальну характеристику и значѣнье бесѣды сов. Ковальского, выголошеной въ палатѣ послôвъ при случаю генеральнои дебаты надъ головною сумою податку грунтового. Такожь подали мы вступъ бесѣды, въ котрôмъ бесѣдникъ пригадує исторію оподаткованя грунтового въ Галичинѣ ажь до нынѣшного часу. А дальше приходитъ сов. Ковальскій до самои найважнѣйшои рѣчи, котру належало выказати, а именно, що въ Галичинѣ значну часть податку скинули паны с. е. великѝ посѣдателѣ на селянъ, с. е. дрôбныхъ посѣдателѣвъ. Жерела того покривдженя треба глядати въ складѣ комисій шацунковыхъ — и сов. Ковальскій ôтъ того й зачинає свою аргументацію, опираючись на статистичныхъ датахъ, зведеныхъ въ систему авторомъ „Подвôйнои крейдки“ въ „Дѣлѣ“. Въ центральнôй комисіи въ Вѣдни Галичина заступлена черезъ 3 великихъ посѣдателѣвъ (ни одного малого посѣдателя въ нѣй нема), въ комисіяхъ краєвыхъ въ всходнôй Галичинѣ на 16 членôвъ (Львôвъ 10 а Тернопôль 6) нема ни одного заступника малыхъ посѣлостій, въ комисіяхъ повѣтовыхъ всходнои Галичины на 407 членôвъ припадає тôлько 2% селянъ а 43% великихъ посѣдателѣвъ, не говорячи вже о рештѣ, въ котрôй есть много посесорôвъ, приватныхъ офиціялистôвъ и т. д., — котрѝ мусятъ ити рука въ руку съ панамидѣдичами.

Мы нарочно повторяємъ за сов. Ковальскимъ повысшѝ даты, знанѝ читателямъ „Дѣла“ зъ студіи „Подвôйна крейдка“ длятого, бо противъ бесѣды сов. Ков-ого забравъ голосъ для фактичного спростованя польскій пос. Яворскій и именно на закидъ зô стороны рускаго посла, що во всѣхъ комисіяхъ поминено меншихъ посѣдателѣвъ, ôтповѣвъ, що селяне нашѝ не дороси бути членами шацунковыхъ комисій и самѝ знаючи о своѣй малолѣтности, не давались до тыхже комисій выбирати. Противъ такого аргументу шкода й воювати. Се вже звѣстна пѣсенька польска о „недорослости рускаго селянина и мѣщанина заступати свои дѣла где бы то ни було“. А то вже верхъ наивности зъ стороны польскои делегаціи голосити, що селянинъ, рôльникъ, не дорôсъ бути членомъ комисіи, котра має оцѣнювати степень доброты землѣ, — а дорôсъ до того якій нибудь канцеляристъ, що уродивсь и вырôсъ въ канцелярія!... Въ прочѣмъ, коли селянинъ не дорôсъ до того, то коли вже треба було выбирати въ комисіи интелигентныхъ людій, чому не выбирано замѣсть такого множества канцеляристôвъ всякого сорта (на 407 членôвъ всходнои Галичины — 107 урядникôвъ) священикôвъ-господарѣвъ (котрыхъ на 407 було въ комисіяхъ ледви 12!).

Дальше выказавъ сов. Ковальскій, якъ то оподатковано лѣсы въ Галичинѣ, котрѝ майже всѣ въ рукахъ великихъ посѣдателѣвъ. Нашимъ читателямъ справа тая ажь надто добре звѣстна зъ студіи „Подвôйна крейдка“. Цѣкаво буде хиба повторити еще порôвнанье ошацованъ лѣсôвъ въ Галичинѣ а въ другихъ краяхъ. И такъ: доходъ зъ морга лѣса ошацовано: для Чехъ на 2 зр. 59 кр.; для Моравіи 2 зр. 38 кр.; для низшои Австріи 2 зр. 50 кр.; для всходнои Галичины 56½ кр. Результатъ такого ошацованя лѣсôвъ въ всходнôй Галичинѣ сей, що въ львôвскôмъ районѣ зъ морга землѣ платитъ великій посѣдатель 1 зр. 10 кр., а малый посѣдатель 2 зр. 16 кр.; въ тернопôльскôмъ районѣ великій посѣдатель 1 зр. 84 кр., а малый посѣдатель 2 зр. 70 кр.!

Конець своєи бесѣды сов. Ковальскій посвятивъ представленю сумного стану селяньства въ Галичинѣ, о непосильныхъ тягарахъ податковыхъ и о надъужитяхъ секвестраторôвъ, котрѝ своимъ безсовѣстнымъ, неправнымъ поступованьемъ при урядованю приводятъ народъ до остаточнои руины и до цѣлковитого ôтчаяня. Маючи на увазѣ такѝ сумнѝ обстоятельства руского селяньства въ Галичинѣ, сов. Ковальскій заявляє въ имени рускихъ послôвъ, що хотяй буде голосувати за переходомъ до спеціяльнои дебаты надъ головною сумою податку грунтового, але застерѣгає собѣ въ спеціяльнôй дебатѣ при §. 1. поставити внесенье, щобы загальну суму податку грунтового зредукувати зъ 37½ миліона на 36 миліонôвъ. Пос. Ковальскій дѣйстно поставивъ при §. 1. заповѣджене внесенье, — але оно упало.

(*Мова министра дра Дунаєвского.*) Ôтповѣдаючи на численнѝ закиды, пôднесенѝ при головнôй дебатѣ надъ головною сумою податку грунтового противъ теперѣшному минустерству финансôвъ, выступивъ дръ Дунаєвскій съ мовою, котра тревала около трехъ годинъ. Докладного содержаня тои мовы майже неможливо подати, бо не можна уловити головного предмету, о чѣмъ въ нѣй говорится. Зъ початку п. министеръ ôтповѣдавъ на закиды гдеякихъ послôвъ, що центральна комисія до ошацованя доходôвъ грунтовыхъ поробила много помылокъ. П. министеръ признає, — и то навѣть съ великимъ натискомъ — що помылки такѝ суть, але уважає ихъ конечными при великôй рôжнородности культуръ, климату и народôвъ въ Австріи. Для можливого усуненя гдеякихъ недокладностій продовжено терминъ реклямаційный. Дальше ôтповѣдає министеръ на другій закидъ, немовь то теперѣшне министерство въ критичнôмъ положеню Австріи марнує добро публичне, марнує бу-

дучнôсть Австріи, зменшуючи ей дохôдъ для уменшеня тягару гдекотрымъ краямъ (централисты маютъ на увазѣ именно Галичину). На той закидъ ôтповѣдаѣ министеръ, що 1) тягары поодинокимъ краямъ не зменшуются, але ôтповѣдно до ошацованя доходу въ однôмъ и тôмъ самôмъ краю тягары одныхъ оподаткованыхъ зменшаются а другихъ побôльшатся (се п. министеръ сказавъ совсѣмъ справедливо, а тôлько забувъ сказати, котрымъ се именно оподаткованымъ тягары зменшатся, а котрымъ побôльшатся!); 2) що коли министерство теперь ôтъ разу не жадаѣ бôльшои сумы податку грунтового, н. пр. 50 миліонôвъ замѣсть $37^1/_2$, се тôлько длятого, що власнôсть грунтова теперь вже обтяжена довгами и процентами, що рôльництво стоитъ лихо и т. д. Правительство думаѣ, що нôдвысшуючи наразъ о 30, 50 або и бôльшій процентъ податокъ грунтовый, зруйновалобъ и найбогатшого властителя, а що опускаючи теперь гдещо троха податку (бôльшимъ посѣдателямъ, бо малымъ, якъ самъ министеръ каже, опусту не буде), причинится до нôднесеня сельскихъ господарствъ и тымъ самымъ збôльшитъ на будуще ихъ силу податкову.

Се головнй позитивнй результаты довгои мовы дра Дунаєвского. Не можна не признати имъ взгляднои вартости, але все таки съ увзгляденьемъ того, чого п. министеръ отверто не выказуѣ, але чого и не заперечуѣ, с. є. що ему именно иде о зменшенье тягарôвъ, лежачихъ на бôльшôй посѣлости грунтовôй, а що найменше на бôльшôй посѣлости грунтовôй въ Галичинѣ. П. министеръ ани однымъ словомъ не дôткнувъ закидôвъ пос. Ковальского, котрый на незбитыхъ статистичныхъ датахъ выказавъ не случайнй номылки комисіи шацунковои, але направленье и цѣль ей систематичнои и зъ горы обдуманои роботы. Противъ закидôвъ руского посла у п. министра не знайшлось ани аргументôвъ, ани навѣть насмѣшокъ, котрыми его мова було густо нацвякована.

Решту мовы дра Дунаєвского занимаѣ полемика съ гдеякими послами-централистами, а особливо съ посломъ Карпери, въ рѣчахъ майже особистыхъ, котрй насъ тутъ не можутъ обходити.

(*Палата послôвъ*) на 130 засѣданю рѣшила бôльшостію 230 голосôвъ противъ 94 гол. перейти до спеціяльнои дебаты надъ закономъ о головнôй сумѣ податку грунтового. Арт. 1. назначуѣ головну суму податку $37^1/_2$ миліона на 15 лѣтъ. До арт. 1. внѣсъ пос. Ковальскій, щобы головну суму знижити на 36 миліонôвъ. Внесенье его однакожь упало, рôвно и подôбне внесенье дра Фухса, а принято арт. 1. въ стилизаціи выдѣлу. Противъ арт. 1. голосували всѣ послы, котрй голосували противъ переходу до спеціяльнои дебаты. При дебатахъ надъ арт. 2. и 3. зъ стороны централистôвъ були поставленй два внесеня Паєра и Шавпа; оба внесеня мали на цѣли знижити податокъ краямъ альпейскимъ. Пос. Шавпъ жадавъ просто, щобы зъ низшои и высшои Австріи, Стиріи и части Тиролю зняти $^1/_2$ миліона а роздѣлити его на прочй краѣ коронй. Внесеня тіи однакожь не удержались. Шавпъ ôтступивъ ôтъ свого внесеня въ користь Паєра, а внесенье Паєра при голосованю упало, а арт. 2. и 3. принято въ стилизаціи выдѣлу.

(*Палата панôвъ.*) На 33 засѣданю 29 марта внѣсъ президентъ гр. Травтмансдорфъ, щобы палата панôвъ выразила своє обуренье на злочиньство атентату въ Петербурзѣ и спôвчутье нашому монарсѣ, котрый въ царю Александрѣ II стративъ вѣрного друга. Палата при голосномъ одобреню выразила тоѣ спôвчутье повстаньемъ зъ мѣстць. На тôмъ засѣданю принято безъ дебаты буджетъ провизоричный до кôнця мая въ 2. и 3. читаню. Законъ о податку домовôмъ придѣлено комисіи финансовôй.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Арештована Софія Перовска, спôльница Гартмана, Халтурина и Желябова, походитъ зъ родины графскои и до послѣдного часу мала зношеня съ рôжными высокопоставлеными особами. Ей зôзнаня, якъ доносятъ газеты, скомпромитували гдекого зъ высокопоставленыхъ лиць, а мѣжь ними й одну даму, котра зôстала сейчасъ арештована. Перовска числитъ 25 лѣтъ. Она призналася сама, що по арештованю Желябова занялась веденьемъ всѣхъ приготовань до забійства царя. Додатковый актъ обжалованя, якъ такожь урядовый оборонитель буде ѣй даный сими днями, а послѣдна розправа противъ цареубійцѣвъ зачнеся 7 нов. с. цвѣтня и буде тревати чотыри дни. Около 5000 осôбъ зголосилось, щобы присутствовати розправѣ. Розправа буде явна, але вступъ буде дозволеный тôлько для немногихъ (150) осôбъ за билетами. Впрочѣмъ справозданье зъ розправы буде печататись въ „Правительственнôмъ Вѣстнику.“

Министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ завѣсивъ на мѣсяць часописи „С. Петербургскія Вѣдомости“ и „Молву“ за „неумѣстнй“ статіи, критикуючй внутрѣшне положенье Россіи.

Студентамъ университетôвъ россійскихъ позволено закладати свои касы и спôльнй кухнѣ, а такожь выбирати своихъ представникôвъ, котрйбы мали право за згодою ректора университету скликувати студентскй зборы и подавати до министерства петиціи въ дѣлахъ университетскихъ.

Нѣмецкимъ газетамъ доносятъ зъ Петербурга, що въ домѣ на улици Садовôй, въ склепѣ Кабозева, кромѣ однои мины, ведучои попôдъ улицю Садову, ôткрыто теперь еще й другу, котру нигилисты хотѣли пôдвести пôдъ улицю Караванну по противнôмъ боцѣ каменицѣ. Пôдкопъ бувъ выбраный на 30 стôпъ. Найдивнѣйше тоѣ, що доси ани мѣскій техникъ генералъ Мравиньскій при першôй ревизіи, ани технична комисія, ôткрывши першу мину, не найшли сего другого пôдкопу. Допервa одинъ зъ арештованыхъ нигилистôвъ случайно при допросѣ згадавъ про двѣ мины зъ пивницѣ Кабозева, а се звернуло увагу полиціи. Отворено зновъ пивницю, котра доси була запечатана урядовою печатію, заряджено нову, еще острѣйшу ревизію и въ противнôй ôтъ першои стѣнѣ справдѣ знайдено замурованый отвôръ, за котрымъ показався пôдкопъ. Зъ дальшихъ въ тôмъ взглядѣ допросôвъ довѣданося ôтъ арештованыхъ, що тая друга мина доси выготована заледво въ пятôй части и до Великодня мала бути готова.

Новый царь починаѣ въ администраціи державнôй заводити гдеякй змѣны, а именно бôльшу ощаднôсть въ зарядѣ царского двора. Попередъ всего зноситъ министерство царского двора, редукуѣ число службы двôрскои и надѣюсь такимъ способомъ заощадити въ своихъ выдаткахъ хочь одинъ миліонъ рублѣвъ рôчно.

Нѣмецкій наслѣдникъ престолу, принцъ Валіи (англійскій наслѣдникъ престолу), а такожь архикнязь австрійскій Кароль-Людвикъ, котрй були въ Петербурзѣ при похоронѣ царя, повернули вже назадъ. Новый царь мавъ съ нѣмецкимъ престолонаслѣдникомъ довшй нарады; догадуются, що крôмъ утвержденя пріязныхъ зносинъ съ Нѣмеччиною обговорювано на нихъ такожь плянъ спôльнои акціи противъ нигилистôвъ, анархистôвъ и цареубійцѣвъ. Нѣмецкій наслѣдникъ престола принимавъ такожь у себе депутаціи кольоніи нѣмецкои въ Петербурзѣ и Москвѣ и торжественно завѣрювавъ ихъ, що пріязнй ôтношеня Россіи и Нѣмеччины черезъ змѣну панующого въ ничѣмъ не змѣнятся.

Ôткрытье другого пôдкопу въ каменици гр. Менгдена при улици Садовôй буде, здаѣсь, мати такй наслѣдства, що по выѣздѣ прочихъ заграничныхъ гостій, зôбраныхъ задля похорону царя, въ Петербурзѣ буде оголошеный малый станъ облоги. Якъ на теперь звѣстно, станъ облоги буде на разѣ оголошеный тôлько на часъ процесу Рысакова и товаришѣвъ, але, якъ догадуются, буде, здаѣсь, продовженый й на дальше. Полиція безнастанно тревожена думкою о существующихъ еще и по иншихъ частяхъ мѣста а доси неôткрытыхъ пôдкопахъ, задумуѣ систематично перешукати кôлька пôдозрѣлыхъ улиць.

Англія. Пôсля заключеня мира Англичанъ съ Боерами, запанувало въ южноафриканьскихъ кольоніяхъ страшне обуренье на Англичанъ. Въ Капштатѣ публично спалено портретъ Глядстона. Боеры невдоволенй точками мира. Передъ самымъ заключеньемъ мира Боеры напали на англійскій постъ, розбили его, при чѣмъ 15 Англичанъ забили а около 100 взяли въ неволю, а такожь здобули кôлька тысячь штукъ карабинôвъ, множество патронôвъ и двѣ гарматы. Такъ само и туземцѣ Негры докучаютъ Англикамъ: послѣдными днями величезна громада Базутôвъ украла англійскому полкови всѣ конѣ, котрй паслися въ стадѣ за таборомъ. Генералъ Вудъ телеграфуѣ до Лондону, що кольонiи англійскй въ небезпеченьствѣ. Суть признаки, що южноафриканьскй кольоніи съ часомъ утворятъ федеративну републику. Всѣ тіи факты кажутъ догадуватися, що въ южнôй Африцѣ заноситься на нову бурю, котра новй клопоты принесе Англичанамъ.

Туреччина. Пертрактаціи въ справѣ границь Греціи еще не скôнчилися. Ôтпоручники державъ европейскихъ, не могучи съ Портою дôйти до остаточного порозумѣня, вже кôлька день сходятся на нарады самй, безъ ôтпоручникôвъ Порты. Якъ звѣстно, султанъ бувъ прихильный такому плянови, щобъ ôтдати Грекамъ Крету, на котрôй майже три чверти людности греческои, що ôтъ давна бажаѣ прилученя до свого народа и ôтъ давна робитъ Турціи богато клопоту. Але очевидна рѣчь, що ани Греція ани ôтпоручники державъ тымъ не вдоволяются. Греціи иде найбôльше о тоѣ, щобы розширитись найбôльше на пôвнôчь въ Тессаліи и Епирѣ. Ôтпоручники предкладаютъ Портѣ уступити кромѣ Креты еще й Тессалію, а въ Епирѣ мѣста Тревизу и Арту съ округами. Чи Порта пристане на тоѣ, не знати; коли не пристане, ôтпоручники закинутъ дальшй пертрактаціи и вôйна буде мусѣла рѣшити сю нещасливу справу.

Ромунія. Маленьке княжество ромуньске послѣдными днями зробилось предметомъ розмовъ, статій та нарадъ габинетовыхъ въ цѣлôй Европѣ. Парляментъ въ Букарештѣ ухваливъ нôднести Ромунію до ряду королевствъ и надати князеви Каролеви титулъ короля. Фактъ той выкликавъ въ Ромуніи загальну и велику радôсть. Але не тôлько въ краю, але и за границію (хочьбы зô взгляду на Гогенцолернôвъ, зъ котрыхъ походитъ Кароль) принято се дуже прихильно и всѣ державы почавши ôтъ Россіи и Прусъ освѣдчили новому королеви запевненье о незмѣннôй пріязни и прихильнй жиченя.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадамъ Сѣдлиска и Порубы пов. березôвского 50 зр. запомоги на реставрацію церкви, а громадѣ Шляхтинцѣ пов. тернопôльского 100 зр. на докôнченье школы.

— **Учителями шкôлъ етатовыхъ** именовала рада школьна краева слѣдуючихъ: А. Грелёго въ Шенангеръ, І. Длугоша въ Радохôнцяхъ, И. Дубляницю въ Добчи, А. Борецкого въ Павловѣ, О. Колодѣя въ школѣ филіяльнôй въ Єлеховицяхъ и М. Шмидтôвну въ Лапановѣ.

— **Онуфрій Купчанко**, вôйтъ въ Бергометѣ надъ Прутомъ въ Буковинѣ, одержавъ ôтъ Є. В. Цѣсаря перстень съ дорогоцѣнными каменями, на память побыту Є. В. на Буковинѣ.

— **Стипендією им. бл. п. Теодора Блажкевича**, гр. к. пароха въ Ладанцяхъ, наділивъ Совѣтъ „Народного Дому“ Романа Мокрицкого, сл. правъ на университетѣ львôвскôмъ.

— **Крадѣжь въ церквѣ** св. Николая въ Тысьменици поповнено дня 10 (22) с. м., где украдено именно надъ 60 зр. готôвкою и другй рѣчи церковнй. Невыслѣдженый злодѣй пôдкинувъ украденй рѣчи кромѣ грошій. Увязнено одну особу, на котру падаѣ пôдозрѣнье.

— Россійскй газеты, **„Молва“ и „Петербурскія Вѣдомости“** завѣсивъ министеръ внутренныхъ справъ на одинъ мѣсяць, а то першу зъ причины вступнои статіи, другу зъ причины фейлетону.

— **Начальникъ соціялистôвъ англійскихъ, Мостъ**, зôставъ арештованый въ Лондонѣ и ôтданый судови полиціи поправы.

— **О катастрофѣ петербурскôй** говоритъ одинъ дипломатъ въ „Nat. Zeitung“: „Мавъ я сумный случай бачити смертельно раненого царя. Тѣло его представляло окровавлену масу неподôбну до пôзнаня. Царь вымовивъ тôлько одинъ выразъ: „Александеръ“ и бôльше не отямився“.

— **Лѣдъ на Днѣстрѣ** рушивъ вже сими днями пôдъ Могиловомъ. Рѣка розляла широко и забрала съ собою много дерева зложеного недалеко берегôвъ.

— **Академичне тов. „Дружній Лихвярь“** буде обходити сего року память Х-тыхъ роковинъ основаня свого товариства. Въ тôй цѣли ухвалено выдати антольогію, с. є. збôрку мѣстячу въ собѣ выбôръ творôвъ найлучшихъ нашихъ поетôвъ. Выданьемъ тымъ (котре буде оздобнымъ) задумало товариство найкраще усвятити память 10-лѣтного свого существованя и дѣятельности и лишити на будуще неувялый вѣнець свого патріотизму. Въ день празднованя устроитъ товариство такожь музикально-декляматорскій вечеръ. О означенôмъ часѣ сего торжества обвѣстится пôзнѣйше.

Ôтъ Выдѣлу акад. тов. „Дружній Лихвярь“. — Во Львовѣ, дня 15 (27) марця 1881.

Евгеній Олесницкій, голова. *Денисъ Партыцкій*, секретарь.

— **„Академическій Кружокъ“** рѣшивъ празднувати дня 9 (21) мая с. р. десятилѣтный ювилей основаня свого товариства музикально-декляматорскимъ вечеромъ съ танцями въ великôй сали „Народного Дому“; въ слѣдуючій день ôтбудутся загальнй зборы членôвъ а вечеромъ пиръ. Запрошеня розсылаются сими днями.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Академическій Кружокъ“. — Во Львовѣ, дня 17 (29) марця 1881.

Р. Бачиньскій, предсѣдатель. *Б. Пелехъ*, секретарь.

— **До „Рускои Антольогіи“**, котру выдаѣ акад. тов. „Дружній Лихвярь“ въ Х-лѣтнй роковины свого заснованя, входити будутъ поетичнй творы слѣдуючихъ поетôвъ: Боровиковского, Витвицкого, Глѣбова, Головацкого, Грабовича, Грѣненка, Гушалевича, Духновича, Згарского, Конiского, Костомарова, Кузьменка, Кулика, Кулѣша, Левицкого Остапа, Леонтовича, Луки зъ Ракова, Максимовича, Метлиньского, Млаки, Могильницкого, Падуры, Руданьского, Старицкого, Устыяновича Николая, Устыяновича Корнилія, Федьковича, Франка, Шашкевича Маркіяна, Шашкевича Володимира и Шевченка. „Руска Антольогія“ обôймати буде 12 аркушѣвъ печатныхъ въ форматѣ великои 16-ки. Пренумерата стоитъ 1 зр. за примѣрникъ на паперѣ звычайнôмъ, 1 зр. 50 кр. на паперѣ велиновôмъ; выданье оздобне. Грошѣ прысылати належитъ до акад. тов. „Дружній Лихвярь“ во Львовѣ (ул. Краковска ч. 14), або черезъ редакцію „Дѣла“. Почавши ôтъ 15 мая буде цѣна значно пôдвысшена.

Ôтъ *комисіи занимаючоися выдавництвомъ „Рускои Антольогіи“*.

(**Дрôбнй вѣсти.**) Австрійска Цѣсарева, вертаючи зъ Англіи, задержалась одинъ день въ Парижи, зъ ôтки на Брукселю верне до Вѣдня. — Архкн. Рудольфъ прибувъ вже до Єрусалима, где ôтвѣдуѣ святй мѣстця. Дня 2 (14) цвѣтня верне до Вѣдня. — Слюбъ Архкн. Рудольфа съ бельгійскою княг. Стефаніею ôтбудеся въ маю. — Кароль Вайпрехтъ, звѣстный предводитель австрійскои выправы до пôвнôчного бѣгуна, умеръ 17 (29) с. м. въ Михельштадтъ (въ Гессіи) въ 43 р. житя. — Зъ Петербурга звѣщаютъ, що арештовано царского пазя, котрый мавъ пôдкидати въ Зимнôмъ Двôрци нигилистичнй листы съ грозьбами до царя. — Въ паску спинаючôмъ одѣжь теперѣшного росс. престолонаслѣдника знайдено по его поворотѣ зъ проходу листъ съ грозьбами противъ его отця царя Александра III. — Новый петербурскій полицмайстеръ Барановъ день въ день одержуѣ письма съ грозьбами. — Царь Александеръ III пріймавъ межи иншими такожь польску депутацію и казавъ ей еще задержатись въ Петербурзѣ. Зъ сего догадуются невныхъ пôльгъ для Полякôвъ въ Россіи. — Австрійска рада державна маѣ перервати свои засѣданя съ днемъ 7 цвѣтня. — Въ страшнôмъ пожарѣ театру въ Ницци удусилось и згорѣло, якъ доси стверджено, около 130 осôбъ. — Чума коло Багдаду взмагаѣся — именно въ мѣстцевостяхъ Недевъ и Куфа. — Архкн. Людвикъ-Викторъ ѣздивъ до Риму въ осôбнôй мисіи австрійского Цѣсаря до Папы. — Бувшій англійскій преміе-министеръ лордъ Биконсфильдъ тяжко занедужавъ на астму и подагру.

— **Ветеринарями повѣтовыми** именовано: А. Бульбука въ Снятынѣ, Т. Дорожиньского въ Гусятынѣ, С. Герасимовича въ Борщевѣ, дра В. Крвавича въ Скалѣ и В. Войцика въ Рогатынѣ.

— **Законъ єзуитôвъ** числивъ съ кôнцемъ 1880 року на цѣлôмъ свѣтѣ 4.256 духовныхъ, 2.865 клерикôвъ, 2.796 брацѣшкôвъ, разомъ отже 10.517 осôбъ. Въ Галичинѣ єсть ихъ 100 духовныхъ, 55 клерикôвъ и 66 брацѣшкôвъ. Они посѣдаютъ свои власнй домы во Львовѣ, Тернополи, Старôй веси, Краковѣ, Новôмъ Сончу и Ланцутѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. А. Желеховскій на Бережницю.

До институціи каноничнои завôзваный о. Є. Шухевичъ на парохію Красôвъ.

Сотрудничества одержали: оо. І. Стебельскій въ Березовѣ, В. Ступницкій въ Товмачику и І. Калиньскій въ Сассовѣ.

Увôльненй ôтъ конкурсового испыту: оо. И. Стеткевичъ зъ Божикова и В. Пасиновичъ зъ Николаєва.

Школьнымъ ординаріятскимъ комисаремъ для кошляцкого школьного округа именованый о. Г. Чубатый въ Ступкахъ ординаріятскій комисарь школьный для округа збараского.

Въ пропозицію на Болехôвъ принятй: оо. 1) А. Бачиньскій, 2) Е. Мируновичъ, 3) В. Долиньскій.

— **Выказъ даткôвъ на цѣль брацтва и бурсы им. св. о. Ник. въ Золочевѣ.** (*Дальше.*) 37) Всч. о. Лазаревичъ Іоанъ, кап. зъ Ярчовець 5 зр.; 38) Всч. о. Лисъ Григорій, кап. зъ Ивачова 5 зр.; 39) Всч. о. Г. Коссакъ, игуменъ зъ Крехова 5 зр.; 40) Всч. о. Давидовичъ Антоній, парохъ зъ Заболотець 3 зр.; 41) Всч. о. Борнарь Михаилъ, завѣдатель Тростянця 1 зр.; 42) Всч. о. Чайковскій Михаилъ зôбравъ въ своемъ приходѣ Верхобужу въ часѣ Рôздв. святъ 3 зр. 34 кр.; 43) Вп. Береза Петро, учит. зъ Куткоря 2 зр.; 44) Чест. Квасниця Иванъ, мѣщанинъ зъ Золочева 1 зр.; 45) Чест. Панкевичъ Василь мѣщ. зъ Золочева 80 кр.; 46) Чест. Назаркевичъ Григорій, пѣвець церк. зъ Ясенова 1 зр.; 47) Чест. Свѣдерскій Іоанъ, госп. зъ Бужка 2 зр. Разомъ 29 зр. 14 кр. Съ попередно выказаными 142 зр. 77 кр. становитъ разомъ суму 171 зр. 91 кр.

(*Дальше буде.*)

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляѣ свою щирѣйшу подяку:** 105) Всч. о. Геровскій Мих. зъ Берлогôвъ ôтъ себе и парохіянъ 10 зр.; 106) Всч. о. Андрышинъ Якôвъ зъ Жабокрукъ ôтъ себе

1 зр., ôтъ церк. брацтва 2 зр., ôтъ парохіянъ 1 зр. 50 кр., — разомъ 4 зр. 50 кр.; 107) На руки Дост. общества Михаила Качковского черезъ Всч. о. Лозиньского Іосифа дек. и пароха зъ Яворова ôтъ Всч. оо. Сѣнкевича Іоана 2 зр., Лозиньского Іосифа 1 зр., Грушкевича Ем. 1 зр., Ляховича Якова 1 зр., Гинилевича Іоана 51 кр., ôтъ Маренина Стефана, Ганкевича Іоана, Гавришкевича Михаила, Обушкевича Кирила, Добряньского Стефана по 50 кр., ôтъ Телепа Андрея 30 кр., Валька Стефана 25 кр., ôтъ Всч. о. Кузыка Винкентія сотрудника въ Бѣлôй коло Чорткова 1 зр. 55 кр., — разомъ 10 зр. 11 кр.; 108) Достох. Галицкій акційный банкъ гипотечный во Львовѣ 50 зр.; 109) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова дек. гусятыньскій ôтъ Всч. о. Лисенецкого Емануила зъ Васильковець 3 зр., ôтъ Ч. помôщикôвъ Васильковець 4 зр., ôтъ Ч. громады Васильковець 4 зр. 10 кр., ôтъ Ч. царохіянъ въ Нижборку новôмъ и старôмъ 6 зр., зъ домашнои забавы въ Говиловѣ 3 зр., — разомъ 25 зр. 10 кр.; 110) Всч. о. Кмицикевичь Іоанъ зъ Банюнина ôтъ Всч. панѣ Веберъ дѣдички зъ Банюнина 2 зр., ôтъ брацт. церк. 2 зр., ôтъ Ч. громады въ Банюнинѣ 10 зр. 90 кр., ôтъ себе 50 кр., — разомъ 15 зр. 40 кр.; 111) Всч. о. Коновалець Мих. зъ Зашкова датки зôбранй въ Яснискахъ 5 зр. 16 кр.; 112) Посредствомъ „Галицкого Сіона“: Всч. о. Варапучиньскій зъ Прошовы 10 зр., Всч. п-ѣ Варапучиньска Марія 5 зр., Всч. о. Бурачиньскій Іосифъ зъ Криворôвны 1 зр., Ч. брацтво въ Соколовѣ 2 зр., Всч. о. Кордуба М. въ Островѣ ôтъ себе и прихожанъ 5 зр., Всч. о. Чубатый зъ Шляхтинець ôтъ себе 1 зр. 22 кр., ôтъ брацтва и вѣрныхъ 8 зр. 65 кр., Всч. о. Витошиньскій въ Глубокôмъ 5 зр., Всч. о. Барусевичь въ Парахъ ôтъ себе и пароxіянъ Псаръ и Деговы 10 зр., Всч. о. Минчакевичь въ Рудѣ лѣснôй 2 зр., Всч. о. Грибовичь зъ Новошины ôтъ прихожанъ 4 зр., Всч. о. Билиньскій Ил. ôтъ себе и прихожанъ 5 зр., Всч. о. Щуровскій зъ Бокова ôтъ себе и прихожанъ 6 зр., — разомъ 67 зр. 17 кр.; 113) Всч. п-ѣ Проскурницка Вилгелмина зъ Лопатына зôбрану жертву на весѣлю у Всч. о. Яцковского въ Хмѣльнôмъ для $^8/_2$ ôтъ гостій 12 зр. 10 кр., ôтъ брацтва въ Лопатынѣ 3 зр., — разомъ 15 зр. 10 кр.; 114) Всч. о. Якимовичь Изидоръ зъ Сапогова ôтъ себе и церк. брацтва 5 зр.; 115) Всч. о. Ганкевичь Ник. зъ Настасова ôтъ себе и прихожанъ 13 зр.; 116) Всч. о. Голинатый Вол. зъ Полянъ ôтъ церк. брацтва 2 зр., зъ соборного акафисту 1 зр., — разомъ 3 зр.

Зъ провинціи одержали мы слѣдуючу

Интерпеляцію:

„До П. Т. комисіи вдовичо-сиротинського фонду архіепархіи львôвскои.

„Що стоитъ на перешкодѣ, що свѣтла комисія до нынѣ не выплатила еще вдовамъ и сиротамъ по священикахъ запомоги за рôкъ 1880, хотяй пôсля оголошень въ газетахъ мала еще въ лютôмъ с. р. роздати тй запомоги? Тажь то вже цвѣтень наставъ, а запомоги еще нема!

Подяка.

Въ невысказанôмъ жалю и смутку попрощала насъ Наймильша жена и мати Найдорожша, переносячись до вѣчности. Мимо найнедоступнѣйшои дороги не щадили честнй и добрй сусѣды свого труду ôтдати упокоившôйся послѣдну прислугу. Складаємъ прото щиру подяку Впр. о. декану Кульматицкому, Впр. о. крылош. Голодиньскому, котрый выголосивъ съ повнымъ чувствомъ прощальну бесѣду, Впр. о. Держкови, Впр. оо. Молчановскому, Заремвѣ, Зацерковному и Боднарови. Неменше дякуємъ парафіянамъ всѣхъ трехъ громадъ, котрй такожь не залишили свого труду численно зôбратись, а Вп. Паньству Держкамъ и Вп. Паньству Заклиньскимъ за ихъ ревный трудъ и що зволили ласкаво занятися похоронами. Єще разъ сердечно дякуємъ Вамъ Всѣмъ, щирй дорогй сусѣды, и складаємъ Вамъ за Вашй труды щироруске Спасибôгъ.

Добростаны, 23 лат. марта 1881.

Иванъ Пачовскій, мужь упокоившоися и парохъ тамошный; Николай, Илярій, Михаилъ, сыны упокоившоися; Наталія Дзидзиневичь, Емилія Дыдыкъ, Антонина Царь, Климентина Зацерковна, Теофиля Боднарь, дочки.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ его иннымъ. Тй его свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои реклямы своє велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячує, суть найлучшою порукою его скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексеевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (5—11)

ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ

КАЛЬОШЄВЪ

для мужчинъ, дамъ и дѣтій,

въ найлѣпшôмъ доборѣ и найдешевше

поручає (5—6)

Кароль Грухоль

во Львовѣ, ринокъ, ч. 35.

Для церквей и костелôвъ

ЦВѢТЫ ДО СВѢЧОКЪ

пара ôтъ 35 кр. до 1 зр. 50 кр.

ВАЗОНОВЙ БУКОТЫ

НА ПРЕСТОЛЬ

пара ôтъ 3, 4, 5 до 8 зр. и высше

поручає

Фабричный складъ свѣчокъ Ф. Шубута и Сына

ВО ЛЬВОВѢ,

въ рынку ч. 45.

(3—5)

АНТОНІЙ КОЖЕЛЮЖЕКЪ

во Львовѣ — Рынокъ, ч. 29

(въ переходнôй каменици Андріоллёго)

ФАБРИКА

и головный складъ капелюхôвъ

мужескихъ и дамскихъ

всякого рода, якъ: цилиндры фильцовй, матеріяльнй; черевики, мешты и пôдошевки фильцовй. Принимає такожь до праня, прасованя и фарбованя капелюхи мужескй и дамскй.

Замовленя выконуются въ якъ найкоротшôмъ часѣ, по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. (2—6)

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

згорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручае свою услугу.

Має на складѣ всякй приборы и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдає такожь всякого рода трумны деревляній. — Замовленя выповняє безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ **„Concordia“** сповняє замовленя, переконуютъ о тôмъ численній писемній подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (5—?)

Львовъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** *„Krankenfreund“*, Kaiserl Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанй средства лѣкарскй подрôбно и ôтповѣдно обговорений, такъ що съ всякимъ спокоемъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повыше згадано і книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдатковъ. (5—8)

Пошукуеся дяка!

Брацтво св. Николая въ Тысьменици пошукує дяка, котрый бы не тôлько бувъ обзнакомленый съ всякого рода спѣвомъ церковнымъ, але умѣвъ такожь удѣляти другимъ того спѣву пôсля нотъ. Кто бы хотѣвъ тую посаду *получити, зволитъ* зголоситися до брацтва св. Николая въ Тысьменици.

Поручаю зъ власнои фабрики (3—5)

ВОСКОВЙ СВѢЧКИ

церковнй и столовй

ПОСТАВНИКИ, ТРОЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ

по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтôвъ

бѣлй и забарвленй;

Стеариновй свѣчки, Апольо, церковнй и столовй

бѣлй и забарвленй, котрй продаю тôлько пôсля вѣденьскихъ вагъ.

Маю такожь на складѣ

Вôскъ жовтый и бѣлый въ грудахъ

совсѣмъ чистый безъ всякихъ домѣшокъ, до **воскованя помостôвъ.**

Гандель полотенъ и гербаты

ФРИДРИХА ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, въ рынку, ч. 45.

Всякй замовленя зъ провинціи выконую якъ найточнѣйше.

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

На свята!

Повна вага.

Спеціяльный складъ гербаты и руму

ЮЛІЯ АДАМА НАСЛѢДНИКôВЪ

во Львовѣ, ринокъ ч. 30.

поручає при надходячихъ святахъ дешевше якъ въ другихъ торговляхъ слѣдуючй артикулы:

Цукоръ	все въ найлучшôмъ сортѣ	Гербату
Каву		Румъ
Мигдалы		Вина
Родзинки		Портеръ
Чоколяду		Розолисы
Помаранчѣ		Ликеры
Цитрины		Сыры
Свѣчки		Медôвники

Замовленя зъ провинціи залагоджуєся точно и ôтворотною почтою. (1—5)

Гарантуємо за прилучну вагу.

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

Запевняєся найсовѣстнѣйше порученье!

КАВУ

поручає **включно съ цломъ и опаковапьемъ, franco на кожду почтову станію австрійско-угорскои монархіи** за попереднымъ присланьемъ або послѣпилатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2.—	
1а найлучша манильова перлова	„ 1·75	
1а найлучша великозерниста Куба	„ 1.90	
1а арабска правдива Мокка выбирана	„ 1.70	
1а Порторико	„ 1.70	
1а найлучша Ява	„ 1 55	
1а найлучша Ст. Домнико	„ 1.55	
1а найлучша Сантосъ	„ 1.50	
1а досконала Ріо	„ 1.35	

Въ пачкахъ à 4¾ кило netto.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Безпосередній пояснення и докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (8—10)

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Помимо свята Благовѣщения Пр. Богор., припадаючого въ надходячу Середу дня 25 (6 цвѣтня) с. м., выйде слѣдуюче число „Дѣла“ день передъ тымъ, с. е. въ Второкъ дня 24 (5 цвѣтня) с. м. вечеромъ.

О. Т. ВИНКЛЕРЪ

во Львовѣ въ „Народнôмъ Домѣ“

поручає въ найлѣпшихъ сортахъ:

Каву зелену, ароматичну, о хорошôмъ зернѣ — за $^1/_2$ кгр. Нръ I 80 кр., Нръ II 90 кр., Нръ III 1 зр.

Каву жовту, золоту Яву, добôрну — за $^1/_2$ кгр. Нръ 0 70 кр., Нръ I 80 кр., Нръ II. 90 кр., Нръ III 1 зр.

Гербату хиньску, спроваджену впростъ зъ найпершихъ складôвъ, якъ що року по дуже умѣрковаиыхъ цѣнахъ, н. пр.

Цѣсарскій Congou — за $^1/_2$ кгр. Нръ I 1·50 зр., Нръ II 2 зр., Нръ III 2·50 зр., Нръ IV 3 зр.
Coumony Ioung Choon — за $^1/_2$ кгр. Нръ I 2 зр., Нръ II 2·50 зр., Нръ III 3 зр., Нръ IV 4 зр.
Pecco чистый цвѣточный — за $^1/_2$ кгр. Нръ VII 4 зр., Нръ VIII 5 зр. — Вага нетто.

Порохъ зъ гербаты власного высѣву зъ гербатъ всѣхъ найлучшихъ сортôвъ (спровадженый не єсть николи добрый), а именно: дуже добрый за $^1/_2$ кгр. 1·20 зр., найлучшій 1·50 зр.

Всечест. и Впреп. священьству и урядамъ церковнымъ поручає церковне свѣтло на фунты або на цетнары по 46 кр, и 56 кр. Есть то найлучше и найдешевше свѣтло, яке где може бути, спроваджене зъ найпершихъ фабрикъ и зъ найлучшои стеарины.

Ласкавй замовленя зъ провинціи высылає почтою або желѣзницію до послѣднои стациі. При бôльшихъ замовленяхъ ôтвѣтный рабатъ.

Такожь утримує завсѣгды на складѣ свѣтло столове по 52 кр., 56 кр. и 58 кр. за 500 грам.

(1—3)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 24. Львôвъ, Второкъ 24 марця (5 цвѣтня) 1881. **Рочникъ II.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го в послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненй повысше остаются незмѣненй.

Нова вѣсть зъ Россіи

надôйшла до насъ. До вѣденьскои „Presse“ телеграфуютъ дня 2 н. с. цвѣтня въ Петербурга:

Заказъ малоруского языка знесеный.

Кромѣ сего донесеня „Presse“ не подали доси часописи нiякихъ близшихъ вѣдомостій въ тôмъ взглядѣ. Мусимо однакожь для поясненя додати, що такъ якъ указъ о заказѣ рускога языка въ Россіи зъ р. 1876 бувъ лише тайнымъ указомъ царя Александра II необвѣщеным публично въ „Правительственнôмъ Вѣстнику“, такъ знов теперь въ случаю знесеня сего заказу дотычащій указъ правдоподôбно не буде урядово обвѣщеный.

Зъ нашои стороны додамо до повысшого донесеня „Presse“, що пôсля нашихъ вѣдомостій въ самыхъ послѣдныхъ часахъ призволено на печатанье музикальныхъ композицій Лисенка вразъ съ рускимъ текстомъ „Кобзаря“ Шевченка, що недавно тамже призволено на печатанье повѣсти Ив. Левицкого „Бурлачка“, що отже цѣлковите знесенье заказу рускога языка, о якôмъ доноситъ „Presse“, не выдаєся намъ неимовѣрнымъ. А що булобъ се фактомъ дуже потѣшаючимъ такъ для насъ якъ и для Россіи, фактомъ маючимъ велику досяглôсть, — о тôмъ не потребуємо близше говорити.

Нашй десперанты.

Що мы переживаємо теперь тяжку пору въ нашôмъ житю народнôмъ, се рѣчь ясна, многими а многими сумными фактами доказана. Усомнѣнье, а навѣть розпука може легко оволодѣти слабыми умами и не дасться заперечити, що посередъ загалу Русинôвъ, якъ въ кождôмъ народѣ, знайдеся певне число людій слабои волѣ и слабои вѣры, котрй чи то вже въ природы трусливо поглядаючи на свѣтъ, чи зраженй першими неудачами, чи заляканй будь тероризмомъ будь власнымъ пересаднымъ песимизмомъ, — опускаютъ руки, усомнѣваются о будучности и закидаютъ дальшу працю народну. Мимо того не дасться заперечити, що загалъ Русинôвъ, якôы на оправданье рускои завзятости и завялости, власне въ послѣдныхъ часахъ помимо неустаючихъ ворожихъ ударôвъ розвиває живѣйшу дѣятельнôсть и далеко бôльше енергіи и силы опору, якъ се бувало давнѣйше. Почутье непріязности теперѣшныхъ обстоятельствъ есть въ великôй части наслѣдствомъ того нового житя, котре двигаючись напередъ майже всюда подыбуе супротивности нашихъ ворогôвъ. Зрозумѣвши таке положенье загалъ Русинôвъ зôирає свои силы, розважає ставлянй перепоны и шукає за способами и силами, котрыми можнабы побороти тіи супротивности. Єсть се доба народного самопôзнаня и освѣдомленя, народного объединуваня и скрѣпленя. Озвалось послѣдными часами немало голосôвъ найгорячѣйшихъ патріотôвъ заохочуючи до народнои працѣ, подаючи рады, указуючи дороги, якими слѣдуе Русинамъ простувати до своеи народнои меты. Навѣть послѣднй неудачѣ при выборахъ не то щобъ знеохотили але потрясли загалъ Русинôвъ, розкрыли имъ доси еще закрыванй або недогляджень хибы и заставили всѣхъ Русинôвъ працювати надъ чимъ скоршою поправою тыхъ хибъ и недостачь. Енергичный зазывъ нашого ветерана-патріота Вп. о. Качалы до органичнои працѣ на поли народнои просвѣты и полѣпшеня матеріяльного быту народного, — есть однымъ зъ свѣтлыхъ доказôвъ, що наша Русь совсѣмъ далека ôтъ десперації, що навѣть сѣдоголовй поборники не думаютъ о абдикаціи а съ повною вѣрою кидаютъ зерно здоровои науки и заохоты до працѣ всенароднои и всесторонои, котра одна може насъ вывести зъ трудного положеня нашого.

Можна було надѣятись, що тіи зазывы нашихъ патріотôвъ выкличутъ практичну дѣятельнôсть, якъ се и дѣйстно вже въ многихъ взглядахъ сталося, або що будутъ поданй еще новй рады, указанй новй дороги и способы народнои организаціи, але никто певно не сподѣвався, що озвутся прилюдно голосы цѣлковитои десперації. А однакожь такъ сталося. Стрѣчаємося въ однôй львôвскôй газетѣ съ замѣтомъ, що „народное просвѣщеніе есть у насъ дѣломъ невозможнымъ“ и що „тщетныи надежды на тое, въ настоящихъ обстоятельствахъ просвѣтити народъ на стôлько, щобы ôнъ перейнявся своею народностію и при будущихъ выборахъ не давъ звестися зъ дороги завѣтнымъ, непримиримымъ своимъ недругамъ“. А если до сего тамже еще читаємо сумне представленье матеріяльного упадку народа безъ указаня якои нибудь выходнои точки, безъ якого нибудь способу ратунку, зъ чогобы слѣдовало, що и матеріяльне пôддвигненье народа есть „дѣломъ невозможнымъ“, — то можемо припускати, що такй выводы справдѣ моглибы зôбольшити цѣлковиту десперацію межи загаломъ Русинôвъ, передъ чимъ, если кто, то Русины найбôльше повиннй хоронитися. Щожь, пытаємося, слѣдуе робити? Если народна просвѣта неможлива — то очевидно ви понехати? Если праця около матеріяльного здвигненя народа неможлива — то ви залишити? А щожь робити? Чи загнути руки и надѣятися не знати на що и на кого — намъ, котрй кличемо до народа „молися и трудися“, мы що поучаємо: „вѣра безъ дѣлъ мертва есть“?

Не хочемо дальше въ тое входити, бо сподѣємося, що и Вп. о. Качала схоче забрати голосъ въ тôй справѣ. Але звернемося лише головно до самого пересадного песимизму, зъ якого, выдаєся намъ, походитъ высше наведеный голосъ. Если Высокопов. авторъ сего голосу кладе таку вагу на теперѣшнй обстоятельства, то очевидно въ нихъ видитъ головну причину неможливости народнои просвѣты и матеріяльного пôднесеня народа.

Въ чѣмъ же жь тй обстоятельства такъ непріязнй? Очевидно въ тôмъ, що правительство не стоитъ по сторонѣ Русинôвъ. Если така непріязнôсть обстоятельствъ ôтносится лише до нынѣшного часу, то мы не можемо признати справедливости такого суду. Вѣдома рѣчь, що у насъ заведено польскій языкъ въ урядахъ и школахъ и утворено краеву раду школьну позаконституційною дорогою не за теперѣшного министерства, але еще р. 1869, коли централистичне правительство стояло на чолѣ. Всѣ дальшй факта, якй зъ сего розвинулися въ нашôмъ краю, суть въ сущности лише простымъ наслѣдствомъ повысшихъ централистичныхъ концесій въ користь Полякôвъ. Властивый и рѣшучій початокъ теперѣшныхъ сумныхъ обстоятельствъ припадае отже еще на рôкъ 1868—1869. Длячогожь власне въ тыхъ часахъ зразъ по заснованю товариства „Просвѣта“ засновано товариство им. Качковского, длячого засновано выдавництво „Науки“ и „Рускои Рады“, часописій призначеныхъ для народнои просвѣты, длячого съ жаромъ почали завязувати читателѣ и проповѣдувати тверезôсть народа? Очевидно длятого лише, що въ тôмъ патріоты видѣли едине спасеніе Руси середъ новыхъ непріязныхъ обстоятельствъ, котрй и до нынѣ треваютъ. И чи жь можна говорити, що нашй просвѣтнй товариства „Просвѣта“ и „общество им. Качковского“ и такй популярнй выданя якъ „Наука“ не принесли користи и то великои користи для рускога народа? Чи можна говорити, що отверезенье народа, основанье читальнь, закладанье касъ ожичковыхъ було и есть безкористнымъ для рускои справы? Мы повздержимось ôтъ власного суду, а попросимо нашихъ десперантôвъ прочитати лише то, що свого часу писавъ „Czas“ о тôй дѣятельности рускихъ просвѣтныхъ товариствъ, рускихъ апостолôвъ тверезости, рускихъ брацтвъ и т. д. Судъ противника буде ачейже въ тôмъ взглядѣ далекимъ ôтъ оптимизму, — а сей судъ есть именно повною признательностію хосенности сихъ усилій народно-просвѣтныхъ. Если жь се все сталося за часôвъ новои еры „непріязныхъ обстоятельствъ“ треваючихъ и до нынѣшного дня, если навѣть нашй противники хочь съ гнѣвомъ признаютъ намъ великій успѣхъ на поли народнои просвѣты и народного самопôзнаня, то чижь можна говорити, що народна просвѣта неможлива и „тщетна надѣя“?

Если не все такъ сталося, якъ могло и повинно було статися, то не забуваймо, що кромѣ непріязныхъ обстоятельствъ повиннй и мы самй вдаритись въ груди и признатися, що не все и не всюда такъ робилося, якъ можна и треба було робити. Если намъ указуютъ на Галичину и кажутъ, що тутъ пôдъ непріязными обстоятельствами не можна було такъ робити, якъ слѣдовало, що насъ прослѣдовано, проганяно, ревидовано, оскаржувано, оклеветувано, — то мы сего всего не перечимо, мы жь самй разъ въ разъ тое пôдносимо, але мимо того поперше спытаємо вразъ съ о. Качалою, длячогожь то у насъ не вношено жалобъ въ кождôмъ случаю покривдженя и не переводжено тыхъ жалобъ ажь до найвысшои инстанціи, — якъ се сталося съ рускою школою во Львовѣ, — а по друге спытаємо, чи австрійска Русь тôлько въ Галичинѣ? Чи жь не можна працювати и въ Буковинѣ и на Угорщинѣ? Що, примѣромъ, зробили мы въ Буковинѣ? Тамъ же жь польскій елементъ не верховодитъ, съ Румунами, якъ черезъ цѣлу историчну минувшôсть такъ и до послѣдныхъ часôвъ мы не заводили и не потребували заводити спорôвъ и сварôвъ, мы могли и повиннй були въ мирѣ съ ними розвивати нашу народнôсть, пôднесити просвѣту, розвивати руску литературу, двигати бытъ матеріяльный. А що жь тамъ зроблено? Народъ матеріяльно если не вповнѣ зруйнованый то страшно пôдорваный, морально темный, непросвѣченый, а за то дуже часто доводилось намъ читати въ рускихъ часописяхъ о якихсь неясныхъ спорахъ чи интригахъ межи тамошными, по бôльшôй части зъ Галичины захожими интелигентными Русинами, що ажь серце краялось. Новѣйшими часами, а властиво доперва минувшого року взялося кôлькохъ щирыхъ патріотôвъ и на Буковинѣ до просвѣты народа и мы съ невысказаною радостію чуємо, якъ той народъ масами горнеся до просвѣты. Але се, якъ сказано, дѣланье лише кôлькохъ мужѣвъ и тôлько надъ самою просвѣтою. А справы матеріяльнй? А справы громадскй и въ загалѣ народно-обывательскй? Они еще лежатъ оболомъ. Чижь мы не можемо, чи мы не повиннй и тамъ звернути нашои дѣятельности? О Угорскôй Руси вже й не хочемо говорити, бо мусѣлибы мы дôткнути много и то надто болючихъ ранъ нашихъ.

Але повернемось до Галичины. Не оптимизмъ, не надмѣрна самоувѣренôсть, не благй надѣи суть жереломъ нашои непоколебимои вѣры въ успѣшнôсть нашого народного дѣла, але глубока свѣдомôсть непоборимои жизненности нашого рускога народа, оправдана 500-лѣтною исторiею нашои галицкои Руси. Мы не запôзнаємо непріязности теперѣшныхъ обстоятельствъ, — але и не застрашуємось ними. Кождый народъ, що хоче выдвигнутися зъ недолѣ на волю, муситъ тяжко боротися. Наша дорога не устелена рожами, нашй труды не вѣнчаются лаврами. Въ потѣ чола, середъ переслѣдовань и гоненій мусимо сповняти нашу службу народу. За нашй труды не можемо надѣятись ни авансôвъ, ни ôтзнакъ, ни нагороду, а лише одного — лучшои долѣ рускога народа. Погляньмо въ минувшôсть нашого народного ôтродженя и спытаймо, чимъ она була лучша и ôтраднѣйша ôтъ теперѣшности. Чи не переслѣдовано и чи не выганяно нашихъ Шашкевичѣвъ, Вагилевичѣвъ, Головацкихъ и т. д.? Чи Шевченко, Костомарôвъ и др. не сидѣли въ тюрмахъ? Чи за „Днѣстровою Русалкою“ не робили ревизій и задля неи не проганяли? А если опôсля и полекшало троха на недовгій часъ, то не годится забувати, що се були рр. 1848 и 1859—63, коли Русинôвъ було потреба не задля ихъ народности, але задля удержаня цѣлости державы. Патронатъ зарôвно бувъ въ силѣ, якъ и теперь, а титулы тайныхъ и нетайныхъ совѣтникôвъ надавались не задля заслугъ для рускои народности, — хлѣбъ насущный не тôлько духовеньства, але и цѣлои интелигенціи совсѣмъ не бувъ въ нашихъ рукахъ, а урядова рускôсть гр. Голуховского р. 1848 есть найлучшою илюстрацiею сеи политики.

Тымъ однакожь не хочемо еще казати, будьтобы межи теперѣшностію а минувшостію не було рôжницѣ. Мы признаємо велику безъôтраднôсть теперѣшного нашого положеня народного, але при тôмъ не можемо зновъ и запôзнавати тои великои силы, якои вже набрала наша руска справа народна въ прирôвнаню до минувшости. Коли въ 30-тыхъ рокахъ сего столѣтя почався будити рускій народъ въ Галичинѣ, на его святôй земли була скрôзь мертвота, наша исторична минувшôсть народна була забута, вповнѣ незнана, не тôлько людъ але и интелигенція руска не мала нiякои свѣдомости своеи народности, рускій языкъ бувъ лише въ курныхъ хатахъ, а руска литература кромѣ старыхъ, хоть пребогатыхъ але загалови незнаныхъ памятникôвъ — не мала у насъ нiякихъ живыхъ плодôвъ. Мы були тогды, можна сказати, душею и тѣломъ прибитй, убогй — мертвй. Якжежь за тое представлявся тогды польскій идеалъ? Мимо неудачнои революціи въ р. 1830 Конгресôвка задержала еще въ собѣ стôлько національныхъ правъ и ôтзнакъ, стôлько державнои ôтрубности, що она еще и въ тогдашнй часы уважалась тѣнію осередка польскои державы а нынѣ булабы доволѣ пожаданымъ идеаломъ Полякôвъ въ Россіи. Свѣжй споминки національнои борбы, незабутй еще жертвы въ крови и маетку живо удержувались въ серцяхъ всѣхъ Полякôвъ, мартирольогичными споминками пôдживляли ихъ патріотизмъ, емиграція по цѣлôмъ свѣтѣ роздзвонювала польскй жалѣ, а на побоевищахъ вже розносились спѣвы потужнои музы Мицкевича,— цѣлою поетичною силою генія напували душу Полякôвъ горячимъ бажаньемъ приверненя старои Польщи. Словомъ Поляки чулися тогды такъ близькими свого идеалу державнои самостôйности, а були при тôмъ и литературно и матеріяльно такъ богатй, що Русины не могли имъ супротивъ поставити хочьбы приближеного идеалу, хоть троха такъ рôвно сильного и такъ потягаючого. Менше о тое, що сей польскій идеалъ бувъ блудный и мрачливый, але его притягаюча сила почивала въ близости до недавныхъ еще часôвъ старои Польщи, въ національнôй вѣрѣ въ можливôсть его осущеня. При тôмъ всѣмъ польскій патріотизмъ мавъ въ тіи часы характеръ стремленя до свободы (правда, свободы шляхоцкои), а при тогдашнôмъ державнôмъ абсолютизмѣ въ Австріи и Россіи представлявся яко рухъ революційно-либеральный и тымъ мôгъ потягати до себе всѣ живй умы такъ запопадливй за либеральнымъ движеньемъ. Революційно-польскй спѣвы мали безперечно велику силу потрясаючу и потягаючу, тымъ бôльше, що були заказанй и прослѣдованй.

Якъ же жь представляєся нынѣ сей польскій идеалъ? Неудачне повстанье въ р. 1863 показало наглядно неосущимôсть старои Польщи, обезсилило Полякôвъ морально а еще бôльше матеріяльно, позбавило ихъ всѣхъ важнѣйшихъ вольностій въ Россіи. Нова система милитарна европейскихъ державъ, упадокъ цезаризму въ Франціи, взрôстъ Нѣмеччины и скрѣ-

пленье французкои републикы — все тов до крыхты розбило мрѣѣ о ôтбудованю старои Польщи и пересвѣдчило навѣть найзагорѣльшихъ шовинистôвъ польскихъ о неможливости осущеня старопольского идеалу чи то власною силою, чи пôдмогою дипльомації. Поляки кинулись на дорогу утилитаризму и почали пôдлещуватись до Австріи, щобъ доступивши въ нѣй вплыву наклонити ви до вôйны съ Россіею въ тôй надѣи, що Австрія бодай котрого въ своихъ Архикнязѣвъ зробитъ польскимъ королемъ. А хоч тутъ надѣѣ дуже безъосновнй, а замѣры на стôлько неясній, що самй Поляки не знаютъ, чи надѣятись имъ въ случаю побѣды Австріи лише на Конгресôвку чи такожъ на Литву и на завоёванье Малои Руси, то всежъ тая маячливôсть у Полякôвъ на стôлько сильна, що они вже пôдчасъ россійско-турецкои вôйны почали въ Галичинѣ формувати легіоны противъ Россіи. Практика показала, на скôлько воздушнй були тіи польскй пляны и надѣѣ, и треба вже надто великои порціи оптимизму, щобы повѣрити на серіо въ місію Австріи высвободжуваня Польщи противъ Россіи и Нѣмеччины. До того ще и Поляки въ Россіи дуже значно змѣнили свою тактику и свои стремленя. Коли австрійскй Поляки надскакуютъ коло австрійскихъ министерствъ и радо величаются титулами австрійскихъ ексцеленцій и баронôвъ, россійскй Поляки съ неменшою остентацією клонятся передъ царемъ и его правительствомъ и тожь дорогою утилитаризму стараются для себе выєднати всѣлякй пôльги и концесіи. И австрійскй и россійскй Поляки вырѣкаются своихъ давнѣйшихъ революційныхъ замѣрôвъ и наразъ съ колишныхъ конспираторôвъ и непримиримыхъ ворогôвъ Россіи и Австріи перекидаются въ ультралояльныхъ поклонникôвъ — тутъ Австріи — тамъ Россіи. Где бôльша порція утилитарного лицемирства, — се тяжко сказати, бо и россійскй Поляки завдячуючи Россіи черезъ замкненье россійскои границѣ для ввозу заграничныхъ товарôвъ — свôй безперечно дуже цвитучій розвôй экономичный, маютъ важну причину стояти при Россіи, якъ нашй Поляки хотятъ стояти при Австріи. Се однакожъ рѣчь певна, що до недавна еще такъ шумно голошена „польска идея державна“ дуже сильно померкла и що вже самй скôлько нибудь практично мыслячй Поляки попрощалися съ гадкою ôтбудованя старои Польщи въ старыхъ границяхъ. Польскôсть станувши на дорогу утилитаризму втратила свою притягаючу силу идеалу тымъ бôльше, що съ того часу вже и соспôльнй погляды змѣнилися значно въ некористь перестарѣлого идеалу старои Польщи.

Єслиж мѣрою борôбы двохъ противныхъ сторôнъ єсть сила ихъ идеалôвъ чи идей ними представляныхъ, то Русины въ своѣй борôбѣ за свою народнôсть маютъ теперь безперечно користнѣйше и то невρôвнано користнѣйше становище, якъ 40—50 лѣтъ передъ тымъ. Руска народнôсть, о котрôй самй Русины въ Галичинѣ передъ 50 лѣтами мало що знали сказати, стала ясною не тôлько для загалу Русинôвъ, ожила въ ихъ самопôзнаню и напоила ихъ патріотизмомъ, але здобула собѣ признанье фактичного и теоретично оправданого существованя не тôлько у Полякôвъ, Россіянъ, але и у совсѣмъ чужихъ народôвъ европейского заходу. Новѣйша литература, яка розвинулась на Украинѣ ôтъ часôвъ Григ. Квѣтки-Основяненка и Шевченка, а у насъ ôтъ часôвъ Маркіяна Шашкевича — литература справдѣ народна, бо на народнôй основѣ оперта и весь нарôдъ обнимаюча, — дала намъ тверду основу нашого національного розвою, она пояснила намъ сущнôсть нашои народности, розкрыла ви жизненнй стороны и указала намъ ясну дорогу, котрою слѣдує намъ поступати въ нашôмъ дальшôмъ розвою народнôмъ. Що бôльше — силою тои нашои литературы народнои мы станули на тôй широкôй основѣ нового житя народôвъ, на котрôй едино може при новѣйшôмъ розвою людскихъ идей успѣшно ôтбуватися розвôй житя народа, бо мы въ нашôмъ націонализмѣ обняли цѣлый нашь нарôдъ, въ всѣхъ его верствахъ и клясахъ яко цѣлôсть покликану до рôвноправного житя. Якъ и недостаточна єсть еще наша литература въ многихъ взглядахъ, але вже и въ теперѣшнôмъ своѣмъ видѣ поставила она нашь народный идеалъ на стôлько ясно и свѣтло, що въ тôмъ взглядѣ має для насъ первеньство передъ кождою иншою литературою, а именно передъ польскою. Чимъ именно може польска литература притягнути до себе масу рускаго народа? Якъ ни высоко стôйнй пôдъ взглядомъ артистичнымъ суть творы Мицкевича, Красиньского, Словацкого и другихъ польскихъ писателѣвъ, — по свому народному идеалови, по своѣй шляхотскôй узкости, по своѣй ôтдаленности ôтъ житя не тôлько рускаго, але и польскаго люду, останутся они совсѣмъ далекими и непригожими для житя масы рускаго народа и навѣть въ далекôмъ приближеню не можутъ мати для него тои оживляючои силы духовои, якъ на скрôзь народнй творы Шевченка, Основяненка, Нечуя, Марка Вовчка, Федьковича и т. д. Поминаючи теоретичнй споры, спробуйте лише въ практицѣ провѣрити нашй слова, подайте народови въ приступный для него способôъ разомъ съ „Дядами“ и „Паномъ Тадеушомъ“ Мицкевича хочьбы лише думки Шевченка, его „Катерину“ и „Наймичку“, его „Гайдамаки“, подайте ему разомъ съ Крашевскимъ и Корженёвскимъ Основяненка, Нечуя и Марка Вовчка, — а скоро побачите, въ чѣмъ пôзнасть ôнъ свою душу, свою народну гадку, свои споминки и куда прихилится цѣлою душею. Отъ чому Полякамъ ни съ чимъ выступити до агитації середъ рускаго народа, ничимъ его огрѣти и до себе пригорнути, — и щобъ ни говоритити, а наша литература пôдъ взглядомъ широты и щирости свого націолизму, пôдъ взглядомъ глубины щиронародного чувства має далеко бôльшу силу, якъ польска литература, котра кромѣ легендъ о Вандахъ, Станиславахъ и Войцехахъ и славославныхъ королевскихъ житьеписій сомнительнои вартости еще дуже мало що выпродуковала справдѣ стôйного и щиро народного для свого польского люду. Тутъ безперечно сила по нашôй сторонѣ, бо и наша литература и мы самй стоимо и хочемо стояти посередъ народа, съ нимъ разомъ нерозлучнй, тымчасомъ коли верховодячй Поляки не тôлько стоятъ, але и хочутъ и дальше стояти по давному надъ народомъ и що найбôльше звatись „добродѣями людку“. Наша найблизша задача, въ однои стороны щоразъ бôльше и ширше розвивати рôдну, щиронародну литературу, а въ другои стороны дбати о тое, щобы тая литература, та наша духова праця народна входила въ душу масъ народныхъ, сталася ихъ власностію, ихъ житьемъ духовымъ, — а се єсть именно тая просвѣтна праця народна, до котрои такъ горячо и такъ справедливо завзыває о. Качала.

Чи така праця неможлива хотьбы и середъ теперѣшныхъ обстоятельствъ? Єсли намъ гдекуда неправно забираютъ законно дозволенй книжки рускй, то мы не повиннй задля того закладати руки, але треба постаратись, законною дорогою, щобы тіи беззаконности були усуненй. Кожда беззаконнôсть повинна вызвати съ нашои стороны законный ôтпоръ. Єслижъ указуєся на тое, що школы въ рукахъ нашихъ противникôвъ, то мы позволимо собѣ замѣтити, що по перше школа не єсть единымъ способомъ ширеня народнои просвѣты, а по друге и тіи, що першй розбудили и найкраще розвинули нашу литературу, не зробили се черезъ школы, але помимо шкôлъ, котрй и тогды не знаходились въ нашихъ рукахъ. Безперечно такъ розвôй самои литературы, якъ и ви ширенье межи народомъ стрѣчає теперь многй перешкоды, але не забуваймо, що одною съ головныхъ перешкодъ єсть почасти наша власна вина: съ однои стороны наша трусливôсть и непорадноôсть, съ другои наше взаимне розъєднанье, наша нетерпимôсть и ôтвѣчна слабôсть братныхъ межиусобиць. Замѣсть сваритися о марницѣ и выводити правописнй, або й въ загалѣ лингвистичнй споры до первостепеннои ваги, замѣсть себе задля формъ и кôлькохъ слôвъ выклинати и проскрибувати и власною сварнею подавати ворогамъ пригоже оружіе противъ насъ самыхъ, — будьмо бôльше вырозумѣлй, бôльше обопôльно толерантнй и для формы не жертвуймо нашои народности. Єсли при нынѣшныхъ обстоятельствахъ и мимо тыхъ обстоятельствъ може до року розходитися 10,000 книжочокъ популярныхъ, то ничого и никто не може насъ спинити, постаратися о тое, щобы такихъ книжокъ розходилося рôчно хоть 100,000 прим. и щобы они були по можности якъ найлучше редагованй. Никто не може насъ спинити, основувати народнй читальнѣ, устроювати популярнй ôгчиты для народа, скликати народнй вѣча, закладати и порядковати касы, поучати нарôдъ господарства и т. д. Тôлькожъ до сего треба сполученя силъ, братнои любови и щирои пôдмоги и заохоты. Въ згодѣ и спôльнôй дѣятельности всѣхъ Русинôвъ почиває наша сила.

Щожъ можутъ Поляки выставити супротивъ нашого народного идеалу, противъ нашихъ сполученыхъ силъ? Се правда, що намъ не усмѣхаются ни достоиньства, ни нагороды, ни навѣть справедлива ненарушимôсть власнои заслуги. Насъ можутъ заманювати, усыпляти або и дезъорганизовати обѣтницями, почестями, авансами и т. д. Однакожъ живый нарôдъ борючійся за свое житье мусить мати и своихъ неустрашимыхъ поборникôвъ. Єсть же хвилѣ, коли для добра народа и ôтчины треба жертвовати своимъ житьемъ, — мы повиннй мати на стôлько патріотизму, — для добра народа жертвовати нашими выгодами. Нашй мужѣ мусятъ бути готовй прійняти на себе крестъ народныхъ страдань, зречися надѣи на парохію а попереставати може и до вѣку на капеляніи, пожертвовати надѣю на директуру, а посивѣти на професурѣ, розпращатися съ высокими авансами а остатися чи судією чи адъюнктомъ. Така резигнація, таке самоотверженье очевидно не кождому пригоже и миле, але середъ цѣлого народа мусятъ найтися мужѣ готовй до самопожертвованя, если справа народна має поступати на передъ. Головною нашою хибою єсть, що може за мало выховуємо такихъ людій твердого характеру, готовыхъ до самопожертвованя, що за мало умѣємо цѣнити такихъ людій и хочь ихъ пôдмагати, если не хочемо чи не можемо въ ихъ слѣды вступати. Тутъ головна задача нашого народного выхованя, доси такъ дуже занедбаного.

Може и за широко розписалисьмося о тôмъ предметѣ, але сама справа выдалася намъ на стôлько важною, що мы ви не могли мовчкомъ поминути.

Не можна намъ усомнѣватися и ôтдавшись ôтчаяню складати руки, а треба намъ смѣло братися до дѣла. За першими смѣлыми борцями пôйдутъ хоть може не скоро и другй, може менше смѣлй, але за то численнѣйшй.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Якъ звѣстно, автономисты при ухвалѣ головнои сумы податку грунтового ôтнесли въ палатѣ послôвъ блистательну побѣду. Такъ перехôдъ до спеціяльнои дебаты надъ закономъ о головнôй сумѣ податку грунтового, якъ такожъ и принятье тогожъ закона въ всѣхъ трехъ читаняхъ запали бôльшостію майже двохъ третыхъ голосôвъ. Такъ значнои бôльшости, яка показалась при ухвалѣ сего закона, теперѣшне правительство доси еще не мало при ніякôмъ своѣмъ предложеню.

Централистичнй газеты справедливо нарѣкаютъ, длячого по залагодженю важнои справы податку грунтового палата послôвъ не приступає заразъ, еще передъ Великоднемъ до дебаты надъ буджетомъ на р. 1881. Минувъ вже першій кварталъ, почався другій, — а рада державна ухвалюе буджетъ на выдатки, котрй вже по бôльшôй части пороблений. Такôй аномаліи повиннося якъ найскорше зарадити, тымъ бôльше, що комисія буджетова скôнчила свой нарады. Тымчасомъ рѣшено, щобы дебату надъ буджетомъ ôтложити на по Великодни, а засѣданя передвеликоднй заповнити дрôбными справами, якъ справозданями петицій, верификацією выборôвъ и т. др. Такій характеръ мало власне 134-е засѣданье палаты послôвъ зъ дня 1 цвѣтня. На тôмъ засѣданю принято въ 3-ôмъ читаню законъ о головнôй сумѣ податку грунтового. Потôмъ заступникъ министерства справедливости дръ Пражакъ ôтповѣдавъ на двѣ интерпеляціи дра Тонкли и Шнайда въ справѣ покривдженя словеньского языка въ судахъ въ наслѣдство рѣшеня найвысшого судового трибуналу зъ 11 сѣчня и 16 лютого с. р. Дръ Пражакъ сказавъ, що зô взгляду на самостôйнôсть и независимôсть судôвництва министерство справедливости, яко зверхнôсть администраційна, не може вплывати на рѣшеня найвысшого судового трибуналу, але буде тôлько наглядати, щобы забезпечена основными законами рôвноправнôсть народностій була въ области администраціи судôвъ заховувана. За тое обѣцяе дръ Пражакъ, що докладно буде наглядати, щобы выповнювались въ дусѣ рôвноправности розпорядженя министерства правосудія, выданй въ справахъ языковыхъ.

Зъ порядку слѣдували справозданя зъ петицій. Приведемъ важнѣйшй, именно дотычащй безпосередно чи посередно Галичины.

Насамперед ôтступлено правительству до розваги и увзглядненя петицію греческокатолического катихита при семинаріяхъ учительскихъ во Львовѣ, о. Александра Стефановича, о признанье єму ранги и пенсіи головного учителя.

Пос. Евз. Черкавскій референе петиціи членôвъ екзаминаційныхъ комисій во Львовѣ, Чернôвцяхъ, Празѣ, Инсбруку и Вѣдни и вноситъ въ имени выдѣлу тшкольного: 1) щобы петиціи згаданыхъ членôвъ екзаминаційнои комисіи о урегулёванье ихъ гонорарій ôтступити правительству до розваги и якъ найскоршого увзглядненя; 2) взываеся правительство, щобы застановилось, чи не лучше булобы двѣ окремй комисіи екзаминаційнй, для гимназій и шкôлъ реальныхъ, злучити въ одну спôльну комисію для обохъ категорій середныхъ шкôлъ. Оба внесеня принято.

Пос. Бартманьскій референе въ имени выдѣлу буджетового предложенье правительственне дотычаче пенсіонованя професорôвъ теольогіи на краковскôмъ университетѣ.

Дальше на внесенье пос. Стурдзы затверджено выборы послôвъ буковиньскихъ: Косовича и Митрофановича.

Справоздавець дръ Плънеръ вноситъ мѣжъ иншими петицію громады галицкои Гошёвъ о выписанье залички голодовои за р. 1847. Ôтступлено петицію правительству до увзглядненя.

За петицією слугъ урядовыхъ (Amtsdiener) греческо-католическои консисторіи во Львовѣ о пôдвышенье пенсіи промовлявъ дръ Вольскій а по нѣмъ сов. Ковальскій. Петицію ôтступлено правительству для увзглядненя.

Рôвножъ ôтступлено правительству до основнои розваги петицію многихъ галицкихъ филій товариства господарского: чи не булобъ порадным (при существующôмъ державнôмъ монополю управы тютюну) розширити свободу управы тютюну.

Петицію рады повѣтовои въ Лиску, щобы списуванье актôвъ смерти перенести на начальникôвъ громадъ, ôтступлено правительству для основного оцѣненя.

Петиціи многихъ громадъ повѣтôвъ калуского и надвôрияньского въ Галичинѣ и сучавского въ Буковинѣ о беззаплатне побиранье сыровицѣ зъ жерелъ сольныхъ поручено на внесенье пос. Озаркевича правительству для увзглядненя. Рôвножъ поручено увзгляднити петицію громады Брустуры повѣта косôвского о побиранье сыровицѣ зъ жерела сольного въ Космачи.

Петиція многихъ громадъ повѣта перемыского о увôльненье ôтъ складаня додаткôвъ на потребы церковнй ôтступлено правительству для „повторного пересмотру“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Выпадки петербурскй ôткликались и на Полакахъ. „Московскія Вѣдомости“ якъ такожъ органъ Бисмарка „Norddeutsche All. Ztg.“ выступили противъ Полякôвъ, закидаючи имъ моральну спôвучасть въ забійствѣ царя. Поляки — писали тіи газеты — народъ такій вправленый въ рôжнородныхъ конспираціяхъ, якого другого нема въ Европѣ. Мѣжь россійскими нигилистами ведутъ передъ Поляки а польскй „вѣшаючй жандармы“ зъ р. 1863, се були учителѣ россійскихъ терористôвъ. Многй россійскй газеты (Молва, Порядокъ, Голосъ, и др.), всѣ польскй и гдекй нѣмецкй ôтповѣли на той закидъ, а польска депутація зъ Варшавы выбралась до Петербурга, щобъ при случаю похорону царя на авдієнціи зложити новому цареви завѣренье о польскôй льояльности и вѣрности. Маркизъ Вельопольскій, пробуваючій въ Петербурзѣ, обнявъ провôдництво депутаціи а рôвночасно оголосивъ въ „Порядку“ ôтповѣдь „Моск. Вѣдомостямъ“ на статю противъ Полякамъ. Ôтповѣдь однакожъ выпала досыть нещасливо, бо маркизъ справдѣ идентификуе польскихъ повстанцѣвъ зъ 1863 р. съ нигилистами, а вырôжняе тôлько себе и кушку вѣрнопôдданои шляхты. Депутація була на авдієнціи у гр. Льорисъ Меликова, Валуева, а у царя тôлько при загальнôй авдієнціи. Царь казавъ депутаціи польскôй заждати кôлька день въ Петербурзѣ; тое розбудило дуже великй надѣи у Полякôвъ, говорено о концесіяхъ для Конгресôвки. Депутацію справдѣ завôзвано другій разъ — але не до царя, а до Льорисъ Меликова, котрый заявивъ ѣй, що царь задля утомы не може ихъ прияти. Вельопольскій выголосивъ до Льор. Меликова мову по французки, а Л. Меликовъ ôтповѣвъ звычайными фразами по россійски. Такъ отже користій зъ депутаціи Поляки поки що не одержали ніякихъ.

А цѣла Россія, ба й цѣла Европа, здивувалась найновѣйшимъ указомъ царя. Александеръ III наказавъ для усмиреня въ столици нигилистôвъ зложити раду зъ выборныхъ зъ помѣжь всѣхъ жителѣвъ Петербурга. Рада має бути додана до помочи петерб. градоначальникови: ôнъ предкладае ѣй проекты, а коли бôльшôсть прійме, то ôнъ стае закономъ, а въ случаю потребы министеръ внутренныхъ дѣлъ упрошуе потвердженя его у царя. Колижъ рада не прійме проекту градоначальника, то той мусить его понехати. Выбираныхъ має бути зъ 228 дѣльниць Петербурга одинъ членъ. Право голосованя маютъ всѣ властителѣ домôвъ и наймаючй кватиры на свое имя, властителѣ склепôвъ и промысловыхъ заводôвъ. Для переведеня выборôвъ, котрй маютъ бути зачатй и скôнченй въ цѣлôмъ мѣстѣ въ одинъ день, градоначальникъ выбираe кôлька комисій, котрй мусятъ обôйти всѣ домы для ôтобраня голосôвъ. Выбранй 228 членôвъ выбираютъ зъ помежи себе

выдѣлъ зъ 25 членôвъ и 55 заступникôвъ, котрыхъ затверджуе самъ царь. Коли на переведенье ухвалъ тои рады потрѣбно буде фондôвъ грошевыхъ, то такй фонды за представленьемъ градоначальника выдавати буде каса державна.

Петербурскій градоначальникъ, Барановъ, назначивъ на выборы день 1 н. с. цвѣтня и хоть не були захованй, то однакожь нове автономичне тѣло зôстало выбране. Редакторъ „Порядку“, бувшій проф. университету Стасюлевичь, мавъ одержати найбôльше голосôвъ.

Загально уважаютъ сей крокъ нового царя першимъ крокомъ до политичныхъ реформъ, тымъ бôльше, що такй рады маютъ бути заведенй и въ Москвѣ и въ другихъ мѣстахъ.

Прокураторія дослѣдила вже, що человѣкъ, застрѣлившійся въ лябораторіи динамиту, пробувавшій нôдъ фалшивымъ пашпортомъ на имя Фесенка-Навроцкого, зовеся Саблинъ и єсть студентомъ московского университету.

Нѣмеччина. Справа соціялистôвъ живо занимае всю Нѣмеччину. Якъ звѣстно, Россія не хоче брати иниціятивы въ справѣ межинародного звязку державъ противъ соціялистôвъ, може длятого, що Италія и Франція заявили, що до такого звязку не приступлятъ. Отже очевидно иниціятиву хоче взяти Нѣмеччина. Звѣстный клерикальный посолъ Виндгорстъ скликавъ конференцію, на котрôй раджено надъ тымъ, щобы правительства ограничили право продажи и фабрикаціи динамиту и другихъ матерій выбуховыхъ. А теперь внѣсъ той самъ Виндгорстъ въ парляментѣ, щобы убійцѣ або покусителѣ на убійство головъ коронованыхъ не були уважанй за политичныхъ, але за звычайныхъ переступникôвъ и задля того були выдаванй.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ погорѣлцямъ громады Вериня въ повѣтѣ жидачѣвскôмъ 200 зр. запомоги, а громадѣ Хмѣлева въ повѣтѣ залѣщицкимъ 50 зр. запомоги на внутренне устроенье церкви.

— **Вѣнчанье Архик. Рудольфа съ кн. Стефанією** ôтбудеся, якъ вже урядово означено, дня 10 л. мая с. р.

— **Симеонъ Романчукъ,** старшій учитель народный въ Семигиновѣ пов. стрыйского, одержавъ ôтъ Є. В. Цѣсаря срѣбный крестъ заслуги съ короною за многолѣтну и заслужену дѣятельнôсть въ учительскôмъ званю.

— **Президентомъ Вѣденьского суду апеляційного** вмѣсто перенесеного въ станъ спочинку др. Гайного именовавъ Є. В Цѣсарь дра. М. бр. Штрайта.

— **Черемошь** вылявъ сего року такъ сильно, що зôрвавъ цѣлый мôстъ въ Вашкôвцяхъ на Буковинѣ и цѣлый материялъ унѣсъ съ своими водами.

✝ **О. Лука Туряньскій,** гр. кат. парохъ въ Билинѣ дек. мокряньского, упокоився въ 74-ôмъ роцѣ житя и въ 49-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

✝ **О. Іосифъ Проскурницкій,** гр. к. парохъ въ Устю надъ Прутомъ дек. снятыньского, упокоився дня (18) 30 с. м. въ 58-ôмъ роцѣ житя и въ 33-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

✝ **О. Юліянъ Ганасевичь,** гр. кат. парохъ въ Залѣсю дек. канчуцкого еп. перемыскои, упокоився дня 17 (29) с. м. въ 75-ôмъ роцѣ житя а въ 49-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

✝ **О. Діонизій Пелешь,** завѣдатель капеляніи Гладишôвъ дек. бѣцкого, упокоився въ 29-ôмъ роцѣ житя и въ 3-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— **Царь Александерь III,** якъ звѣщаютъ нѣмецкй газеты, маe посѣтити въ маю с. р. цѣсаря Вильгельма, а ôттакъ зъѣхатися на територіи австрійскôй съ нашимъ Цѣсаремъ.

— **Въ Станиславовѣ** появилась съ днемъ 31 л. с. м. нова польска газета п. н. „Głos Stanisławowski“. Друга се вже польска газета сего року въ Станиславовѣ, такъ якъ перша „Kronika Stanisławowska“ по коротскôй жизни перестала выходити.

— **На университетѣ въ Празѣ** будутъ устроенй въ слѣдуючôмъ роцѣ шкôльнôмъ два чески факультеты, именно фильософичный и правничій.

— **Зъ Перемышля** доносятъ намъ, що тамъ пануе плямистый тифусъ, на котрый умираe досыть *много людій*.

— **Славяньске товариство спѣву въ Вѣдни** давало дня 4. марта с. р. концертъ, и взяло въ програму такожь композицію нашого земляка, Изидора *Воробкевича*: „Ой чогожь ты почорнѣло зеленеe поле?“, котру мавъ ôтспѣвати хоръ рускій.

— **Рада повѣтова въ Коломыѣ** ôтбула дня 19 (31) с. м. свои загальнй зборы. Выбрано зъ рады повѣтовои на мѣстце о. Левицкого зъ Корнича, уступившого еще передъ рокомъ, Дворянина зъ Пôдгайчикъ делегатомъ до рады шкôльнои окружнои. На внесенье селянъ, членôвъ рады, рѣшено завести дѣловодство, с. е. всякй переписки съ громадами, по *руски* и то не латиньскими буквами, чого гдекотрй зъ польскои стороны домагались, але по руски рускими буквами.

— Въ недѣлю с. е. 15 (27) с. м. ôтбулися **загальнй зборы членôвъ товариства задаткового (заличкового) въ Коломыѣ,** на котрй зôйшлося около 160 членôвъ, переважно мѣщане-Русины обохъ обрядôвъ. Зъ интелигенціи рускои бôльше бачили мы членôвъ, нѣжь зъ польскои. Зъ справозданя предсѣдателя товариства, п. Мараморoша, дôзналися члены, що товариство дуже хорошо розвинулося въ часѣ свого пятилѣтного существованя. На порядку дневнôмъ стоявъ межи иншими роздѣлъ зыску; при тôй позиціи рѣшено 21 зр. дати на закупно грунту нôдъ *„Дôмъ Народный“*, где съ часомъ и Бурса св. Михаила маeся перенести и нова бурса ремѣсничa маeся основати. На мѣстце выльосованыхъ 3 членôвъ рады завѣдательнои, пп. Бѣлоуса, Шибальского и Дверницкого, выбрано повторно пп. Бѣлоуса и Шибальского, а на мѣстце п. Дверницкого вôйшовъ яко новый членъ рады п. Блѣхарскій. Въ теперѣшнôй радѣ завѣдательнôй завѣдуе протоc на 10 членôвъ 3 Русинôвъ с. е. пп. Бѣлоусъ, Решетыловичь и Блѣхарскій, прочй суть не-Русины. Зъ пôдвышеного мѣстця, где засѣдала рада завѣдательна, чути було польскій языкъ зъ выняткомъ одного члена, п. Решетыловича, кокотрый и руски промавлявъ. Зъ помѣжь членôвъ промавляно майже выключно по руски. Дивуе насъ дуже, длячого для такъ переважного числа мѣщанъ-Русинôвъ обохъ обрядôвъ ôтбуваeся дѣловодство лишь по польски и справозданя и книжки роздаются лишь на польскôмъ языцѣ. Ради рускихъ грошій можнабы руске слово и руску букву пошанувати.

— **Зъ Коцманя** (на Буковинѣ) пишутъ намъ: Нашъ загально любленый антикарь, Вп. Кирилъ Окуневскій, повернувъ до насъ назадъ и обôймивъ зновъ антику, котра черезъ кôлька лѣтъ була въ иншихъ рукахъ. Витаeмо всѣ съ радостію п. Окуневского, такъ якъ всѣ мы ожидати того правдивого человѣколюбця съ нетерпеливостію.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** жертвували: Всч. о. Курпякъ, сотрудникъ зъ Трофанôвки, 1 зр.; Вп. презвитеры теперь святившійся 3 зр. 15 кр.; Зарицкій, ученикъ VIII клясы, на дидактурумъ для свого вспôвученика 5 зр. — П. Т. Дателямъ складаe дирекція академичнои (рускои) гимназіи въ имени молодежи щиру подяку. *В. И.*

— **Ромуньскй студенты,** перебуваючй въ Парижи, устроили демонстрацію противъ оголошеня Ромуніи королевствомъ.

— **Въ варшавскôмъ университетѣ** маe обняти катедру польскои литературы Петро Хмѣлевскій, редакторъ журналу „Ateneum“.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Институцію каноничну одержали: оо. М. Пирожекъ на парохію Тудорôвъ, І. Бѣлоусъ на парохію Бѣлоберезку, І. Рогошиньскій на капеляніо Вашкôвцѣ, и К. Ярымовичь на капеляніо Пôдмонастырь.

Завѣдательства одержали: оо. І. Могильницкій въ Березовѣ, Н. Соневицкій въ Бабинцяхъ, І. Стоцкій въ Олексичахъ, А. Левицкій въ Трыбухôвцяхъ, Т. Киселевскій въ Суходолѣ и І. Цегельскій въ Плетеничахъ.

Декретъ похвальный за ревну дѣятельнôсть въ душпастырствѣ одержавъ о. І. Могильницкій, завѣдатель Стончатова.

Ôтъ испыту конкурсового: увôльненй: оо. С. Заяць, Д. Бачиньскій и Т. Базилевичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. К. Грушкевичь на капеляніо Татаринôвъ дек. горожаньского.

Завѣдательства одержали: оо. Д. Ядлошь въ Гладышовѣ дек. бѣцкого (тымчасово) и Н. Висневскій въ Залѣсю дек. Каньчуцкого.

Ôтпустку 6-тыждневу одержавъ о. Т. Лятошиньскій, парохъ въ Горыньци дек. любачѣвского, въ цѣли выѣзду до купель для поратованя свого здоровя.

О сотрудника проситъ о. О. Луцкій, парохъ въ Рѣпчицяхъ дек. дрогобыцкого.

Въ пропозицію принятй: оо. 1) І. Мудрикъ, 2) Т. Ганасевичь, 3) Е. Крыницкій, дальше М. Кокуревичь, А. Тустановскій, Н. Боберскій, І. Борсукъ, И. Крайчикъ, М. Дорошь, В. Подолиньскій, П. Гисовскій, К Гинилевичь, Р. Коростеньскій и М. Грушкевичь — на парохію Боянець дек. жовкôв, ского; 1) М. Венгриновичь, 2) І. Подлускій. 3) З. Крвавичь, дальше І. Хотынецкій, И, Петровскій, П. Поляньскій, Е. Менциньскій. К. Рудавскій, І. Бѣрецкій, І. Борсукъ, Л, Сембратовичь, М. Калимонъ, В. Созаньскій, І. Черевко, А. Менциньскій, А. Ивасѣвка. Т. Карпякъ, А. Децко, А. Вархолякъ и И. Приставшь — на парохію Негрыбка дек. перемыского; А. Грушкевичь — на капеляніо Горбачи дек. горожаньского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Литературный вечеръ** въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“, устроeный минувшои пятницѣ 13 (25) с. м., бувъ першою а свѣтлою пробою великопостного духового житя товариского членôвъ „Рускои Бесѣды“ и „Дружнёго Лихваря“. Академикъ п. Корнило Заклиньскій, звѣстный зъ своеи трудолюбивости на поли рускои исторіи и словесности, ôтчитавъ свою працю: „Шевченко о Богданѣ Хмельницкôмъ и его наслѣдникахъ“. Прелегентъ поставився на становищу едино теперь ôтповѣднôмъ для литературного обговореня значеня творôвъ Шевченка с. е. на становищу спеціяльного розъясненя поодинокихъ ôттѣнiй и творôвъ Шевченковои поезіи. На основѣ историографичныхъ дослѣдôвъ и свѣдоцтвъ народныхъ думъ историчныхъ зôбраныхъ разомъ съ незвычайною старанностію, провѣривъ прелегентъ погляды Шевченка на Богдана Хмельницкого и его найблизшихъ наслѣдникôвъ доказуючи, що Шевченко не черпавъ своихъ историчныхъ вѣдомостій выключно лише зъ „Исторіи Руссовъ“, якъ доси звычайно удержували, але такожь и зъ иншихъ историчныхъ жерелъ якъ пр. лѣтописи Самовидця, а може и зъ львôвскои лѣтописи. Безперечно найважнѣйшимъ жереломъ историчнои науки для Шевченка була народна поезія исторична, котра съ рѣдкою вѣрностію передала потомству не тôлько свѣжôсть историчныхъ фактôвъ, але и неменше такожь народный судъ историчный, схожій съ новѣйшими дослѣдами историографіи. На тôй народнôй основѣ мôгъ геній Шевченка быстро розглянути зерно историчнои правды въ тогочасныхъ вѣдомостяхъ историчныхъ и не придержуючись слѣпо даныхъ собѣ жерелъ, самостôйнымъ судомъ провѣрити ихъ правдовôнôсть и роздираючи „грубу заслону“ завѣшену на нашу исторію, высказати о историчнôй доли Руси-Украины свôй судъ такъ схожій съ теперѣшною наукою исторіи руского народа. Оправдуючи погляды Шевченка на Б. Хмельницкого и его наслѣдникôвъ, прійшовъ прелегентъ до того самого заключеня якъ и проф. Антоновичь въ своёй лекціи о „Гайдамакахъ“ Шевченка, держанôй въ Кіевѣ, що именно историчнй погляды Шевченка ôтзначаются дуже глубокою правдою историчною. Праця п. З. дала якъ найкраще свѣдоцтво о его очитаности, пильности и щасливôмъ дарѣ ясного групованя обговорюваныхъ предметовъ. Грôмкй оплески, якими обсыпано прелегента були лишь слабымъ выразомъ того душевного вдоволеня, яке всѣ присутнй вынесли зъ сего ôтчиту, а сподѣемся, що загальне узнанье заохотитъ п. З. еще бôльше до продовженя такъ свѣтло розпочатои працѣ. — По тôмъ ôтдеклямувавъ п. А. Чайковскій поему Шевченка „Сонъ“ съ повнымъ зрозумѣньемъ сего геніяльного твору. Особливо описъ Петербурга и цѣлои парады царскои бувъ выголошеный незвычайно удачно и въ однôй хвили перенесъ всѣхъ слухачѣвъ на арену теперѣшныхъ трагичныхъ крôвавыхъ выпадкôвъ въ Петербурзѣ. На тôмъ закôнчився першій великопостный литературный вечеръ, а маeмо надѣю, що не буде ôнъ послѣдный.

— **Ческа рукопись кородедворска** сталася послѣдныхъ лѣтъ предметомъ розправъ ученыхъ мужѣвъ, такъ якъ гдекотрй зъ нихъ, а межи тыми и о. крыл. Петрушевичь, закидували еи сфалшованье. Зъ тои причины поручило ческе музеумъ зробити на тôй рукописи хемичный дослѣдъ, чого нôднявся проф. Шафарикъ. Выказавъ ôнъ, що рукопись маe двоякій родъ скробанины: першу подѣлавъ правдоподôбно самъ авторъ, котрый справлявъ гдеякй власнй похибки; друга повстала вже въ новѣйшихъ часахъ, певно черезъ самого Ганку, котрый робивъ поправки на власну руку. На кождый однакъ случай походитъ тая рукопись пôсля твердженя проф. Шафарика зъ старины. Щобы еще лѣпше переконатися о тôй рукописи, постановило ческе музеумъ запросити еще заграничныхъ хемикôвъ до осудженя тои справы.

— **Въ загальный потопъ,** якій голоситъ св. письмо, не вѣрили доси фильозофи, опираючись на тôмъ, що се совсѣмъ противится ходови природы, а еслибы навѣть бувъ такій потопъ, то навѣть всѣ воды оцеанôвъ не моглибы предсѣ заляти цѣлои землѣ до послѣдныхъ вершкôвъ гôръ. Теперь однакъ выказавъ ученый французскій, п. Adhémar, що такій потопъ бувъ дѣйстно, и то не одинъ, але бôльше, такъ якъ такй потопы суть звязанй съ условіями обѣгу землѣ наоколо сонця. Пôсля теоріи Adhémar-a кождый такій потопъ заливаe лишь одну половину земскои кулѣ. Чи тая теорія знайде богато сторонникôвъ — не знати.

Всячина.

— **Що приписуеся барвѣ очій?** Дуже цѣкавй спостереженя подаe дръ Гецъ що до очій. Пôсля него очи темно-синій означаютъ нѣжну будову тѣла и слабый характеръ; очй ясно-синій, а тымъ бôльше шарй, означаютъ ôтвагу, дѣланье и желѣзну волю; очи пивнй — живе успособленье и силу; очи чорнй — енергію, але заразомъ бездѣльнôсть; очи зеленавй — силу волѣ, живе успособленье и самолюбнôсть. Зъ помежи великихъ мужѣвъ посѣдавъ Шекспиръ очи ясно-синій, а Мильтонъ, Байронъ, Велингтонъ и Наполеонъ I очи шарй.

— **Солитера въ курячихъ яйцяхъ** спостережено въ послѣдныхъ часахъ кôлька разы въ околици мѣста Бонъ. Въ однôмъ селѣ побачила недавно одна газдыня на яйци, знесенôмъ день передъ тымъ, зъ вузшого боку темный знакъ на шкаралупѣ, котра була въ тôмъ мѣстци мягка. Въ єи очахъ выколовся зъ ôттамъ хробакъ на палець широкій, котрый небавомъ згинувъ. Цѣкавый той оказъ находится теперь въ институтѣ физіольогичнôмъ университету въ Бонъ, где єсть предметомъ науковыхъ дослѣдôвъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. цвѣтня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	269 —	272 —
„ львôв.-черн.-нс. по 200 р.	172 50	175 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 40	101 40
„ „ „ по 4% ав.	93 75	94 75
„ „ „ по 5% ав. період.	100 40	101 40
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 30	104 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 25
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	102 —	— —
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 40	5 50
„ цѣсарскій	5 43	5 53
Наполеондоръ	9 22	9 30
Пôвимперіялъ	9 48	9 60
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	56 80	57 40
Серебро	99 50	100 50

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр. 11—?

Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаемо для ВП. замѣстцевыхъ предплатниковъ цѣнникъ рослинъ виноградныхъ зъ шкôлки о. Теодора Коснерского въ Угрыновѣ (о скôлько выстарчитъ прислане намъ число прим.).

„CONCORDIA"

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручае свою услугу.

Маe на складѣ всякй приборы и займаeся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома есть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревлянй. — Замовленя выповняе безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ „**Concordia**" сповняе замовленя, переконуютъ о тôмъ численй писемнй подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (6—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

ВЕЛИКЙ ВЫБôРЪ

КАЛЬОШѢВЪ

для мужчинъ, дамъ и дѣтій,

въ найлѣпшôмъ доборѣ и найдешевше

поручае (6—6)

Кароль Грухоль

во Львовѣ, ринокъ, ч. 35.

АНТОНІЙ КОЖЕЛЮЖЕКЪ

во Львовѣ — Ринокъ, ч. 29

(въ переходнôй каменици Андріоллёго)

ФАБРИКА

и головный складъ капелюхôвъ

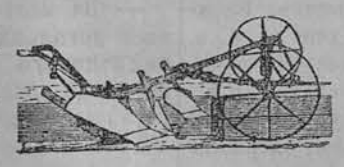
мужескихъ и дамскихъ

всякого рода, якъ: цилиндры фильцовй, матеріяльнй; черевики, мешты и пôдошевки фильцовй. Принимае такожь до праня, прасованя и фарбованя капелюхи мужескй и дамскй.

Замовленя выконуются въ якъ найкоротшôмъ часѣ, по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. (3—6)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

поручаютъ на зближаючий сезонъ весняный звѣстнй зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-a универсальнй плуги сталевй,
Нръ 3 и 4 скибовй плуги патентованй,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональнй и бороны ланцуховй,
Нового моделю сѣярнѣ рядовй власного выробу, систему ложочкового або кôлець черпящихъ,
Оригинальнй Sack-a сѣярнѣ рядовй,
Сѣярнѣ широкометнй, (1—8)
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д.

Илюстрованй катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново урядженôмъ, парою порушанôмъ варстатѣ,* можемо всякого рода репарацiи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

На свята!

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

Спеціяльный складъ гербаты и руму

ЮЛІЯ АДАМА

во Львовѣ, ринокъ ч. 30.

поручае при надходячихъ святахъ дешевше якъ въ другихъ торговляхъ слѣдуючй артикулы:

Цукоръ	все въ найлучшôмъ сортѣ	**Гербату**
Каву		**Румъ**
Мигдалы		**Вина**
Родзынки		**Портеръ**
Чоколяду		**Розолисы**
Помаранчѣ		**Ликеры**
Цитрины		**Сыры**
Свѣчки		**Медôвники**

Замовленя зъ провинціи залагоджуeся точно и ôтворотною почтою. (2—5)

На свята!

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

КÔННА ДОРОГА ЖЕЛѢЗНА

(ТРАМВАЙ)

во Львовѣ.

Дня 5 (17) марця 1881 **отворено правильный рухъ на просторони пляцъ Голуховсхихъ — рогачка жовкôвска.** Линія та дѣлится на 2 секціи: перша ôтъ пляцу Голуховскихъ до въѣзду на дворець Пôдзамче, друга ôтъ тогоже въѣзду до рогачки жовкôвскои. Рухъ есть уладженый яко кореспонденційный, вслѣдствіе чого возы на пляцу Голуховскихъ маютъ полученье съ возами курсуючими въ обохъ напрвленяхъ на линіи дворець Кароля Людвика — пляцъ Цловый, и назадъ.

Цѣна ѣзды для одноі секціи: **въ I клясѣ 4 кр., въ II клясѣ 3 кр.**

Дирекція руху.

О. Т. ВИНКЛЕРЪ

во Львовѣ въ „Народнôмъ Домѣ"

поручаe въ найлѣпшихъ сортахъ:

Каву зелену, ароматичну, о хорошôмъ зернѣ — за ½ кгр. Нръ I 80 кр., Нръ II 90 кр., Нръ III 1 зр.

Каву жовту, золоту Яву, добôрну — за ½ кгр. Нръ 0 70 кр., Нръ I 80 кр., Нръ II. 90 кр., Нръ III 1 зр.

Гербату хиньску, спроваджену впростъ зъ найпершихъ складôвъ, якъ що року по дуже умѣрковань.хъ цѣнахъ, н. пр.

Цѣсарскй Congou — за ½ кгр. Нръ I 1·50 зр., Нръ II 2 зр., Нръ III 2·50 зр., Нръ IV 3 зр
Souchong — за ½ кгр. Нръ I 2 зр., Нръ II 2·50 зр., Нръ III 3 зр., Нръ IV 4 зр.
Рессо чистый цвѣточный — за ½ кгр. Нръ VII 4 зр., Нръ VIII 5 зр. — Вага нетто.

Порохъ зъ гербаты власного высѣву зъ гербатъ всѣхъ найлучшихъ сортôвъ (спровадженый не есть николи добрый), а именно: дуже добрый за ½ кгр. 1·20 зр., найлучшій 1·50 зр.

Всечест. и Впрeп. священьству и урядамъ церковнымъ поручае церковне свѣтло на фунты або на цетнары по 46 кр, и 56 кр. Есть то найлучше и найдешевше свѣтло, яке где може бути, спроваджене зъ найпершихъ фабрикъ и зъ найлучшои стеарины.

Ласкавй замовленя зъ провинціи высылае почтою або желѣзницию до послѣднои стацiи. При бôльшихъ замовленяхъ отвѣтный рабатъ.

Такожь утримуe завсѣгды на складѣ свѣтло столове по 52 кр. за 500 гр. и 58 кр. за 560 гр. (2—3)

Объявленье.

Симъ маю честь завѣдомити П. Т. Публику, що съ днемъ 1 сѣчня 1881 р. ôтворивъ я въ Чернôвцяхъ въ каменици пп. Барберъ и Кона при улици Паньскôй

першій закладъ краeвый

ТЕХНИЧНО-КОСМЕТИЧНЫЙ

заразомъ

перфумерій якъ такожь и складъ матеріялôвъ,

поручаючи слѣдуючй пôдъ взглядомъ доброты выбору ôтличнй артикулы:

Средства для порасту и фарбованя волося а особливо рослинй барвники, тинктуры и помады зъ хиньскои коры на порôстъ волося, такожь олѣйки косметичнй и Bandolin-фиксаторы.

Пасты до зубôвъ, есенціи ароматичнй, пастильки ароматичнй до устъ, а именно:

„**Klerasin**" найпевнѣйше средство противъ болю зубôвъ и найлучше придатне до ихъ консервованя.

Перфумы и воды пахучй, межи тыми поручаю:

Воду черновецку, ôтличаючуся дуже пріятнымъ и довготревалымъ запахомъ, служачу до ôтвѣжованя воздуха въ сальонахъ, а кромѣ сего маe она застосованье въ тоалетѣ.

Кадила всходнй, Свѣчки пахучй, Паперки перскй до кадженя и всякй средства десинфекційнй.

Средства универсальнй до знищеня гриба домового и комахъ всякого рода.

Мыла гигіеничнй и тоалетовй найлучшои якости въ найбôльшôмъ выборѣ.

Тинктуры до вытяганя плямъ зъ всѣлякихъ матерій.

Чорнила и фарбы въ всякихъ ôттѣняхъ; на особлившу увагу заслугуe чорнило чорне кампешове до копіованя, кармінове, синe до значеня бѣлизны.

Средства до ôтсвѣженя лица, яко найновше вынайденье поручаю.

Воду лиліеву регенераційну, походячу зъ цвѣтôвъ бѣлои лиліи и полудневоамериканьскои „Victoria regia", котра уже по кôлькодневнôмъ уживаню привертае лицю свѣжôсть и усуваe всякй остуды и плямы.

Тинктуры и вода противъ веснянокъ (негôвъ), найпевнѣйше средство, щобы ихъ позбутися въ найкоротшôмъ часѣ.

Великій выбôръ пудрôвъ гигієничныхъ, кремъ золотый, глицерина тоалетова, кремъ орієнтальный, бальсамъ де Мекка, креольска вода фіялкова и т. п.

Сибирскій бальсамъ на ôтмороженье, средство усуваюче навѣть застарѣлй ôтмороженя.

Ристортъ, средство усуваюче мозолѣ (нагнѣтки) въ кôлькохъ дняхъ.

Вытяганье плямъ зъ всякихъ одежій такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ пріймае мôй заклад.

Головный складъ правдивого чаю хиньского, якъ такожь руму всякихъ гатункôвъ и то найлучшои якости, коняку, чоколяды, вина и т. п.

Генеральный складъ выробôвъ Molla, бальсамôвъ Вторинёго и Зегофера, трану рыбьёго, Матико и т. п.

Центральный складъ всѣхъ англійскихъ и французскихъ товарôвъ тоалетовыхъ.

Всякй замовленя зъ провинціи залагоджую точно въ найкоротшôмъ часѣ.

Замовленй цѣнники высылаю franco.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Емануилъ И. Сигеричъ,
фармацевта.

(11—?)

Запевняeся найсовѣстнѣйше порученье!

Повна вага.

КАВУ

поручае **включно съ цломъ и опаковаиьемъ, franco на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи** за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2.—
1а найлучша маниьова перлова	„	1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„	1.90
1а арабека правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1 55
1а найлучша Сг. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Ріо	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кило нето.

Г. Зингеръ, Трiестъ.
(G. Singer, Triest.)

Безпосередній появленія и докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (9—10)

Гварантую за природну барву.

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Der Main-Expeller
mit „Anker"
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 25. Львôвъ, Субота 28 марця (9 цвѣтня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненѣ повысше остаются незмѣненѣ.

Вѣсти зъ Россіи.

Зновъ наспѣла до насъ важна вѣсть зъ Россіи. Дня 4 цвѣтня одержавъ „Одесскій Вѣстникъ“ слѣдуючу телеграму: **„Малороссійскій языкъ будетъ допущенъ къ предподаванію въ школахъ“.** Якъ въ загалѣ всѣ теперѣшнѣ вѣсти зъ Россіи о предстоячихъ реформахъ ôтносятся лише до имовѣрныхъ замѣрôвъ правительства нового царя Александра III, а не до порѣшеныхъ и вже выготовленыхъ реформовыхъ проєктôвъ, такъ и повысша телеграма може бути лише выразомъ такихъ же замѣрôвъ неприбравшихъ доси еще окôнченои формы готового и дѣйстного проєкту. Россія въ тôй хвили еще занадто зайнята горячкою и замѣшаньемъ вызваным страшною петербурскою катастрофою, щобъ вже заразъ теперь могли выходити новѣ проєкта реформовѣ. Се тôлько можна сказати, що пôсля всякои имовѣрности правленье Александра III вже въ недовгôмъ часѣ ознаменуєся далекосяглыми реформами, въ котрыхъ и дотеперѣшне сумне положенье руского народа не може бути поминене, єсли въ загалѣ реформы маютъ бути справдѣ користнѣ и спасеннѣ для дальшого розвою Россіи. Пôднесенье кандидатуры сенатора Половцева на министра внутренныхъ справъ, о чѣмъ згадуютъ новѣйшѣ россійскѣ газеты, гармоніювалобы вповнѣ съ тыми надѣями на лучшу будучнôсть, такъ якъ сен. Половцевъ звѣстный зъ честноты свого характеру вже дотеперь при переведеню сенаторскои ревизіи давъ доказы своєи приклонности для увзгляденя всѣхъ справедливыхъ жадань и жалобъ.

Поки що, треба выжидати еще дальшого розвою справъ въ Россіи, а якбы и передвчасно було говорити о способѣ и направленю сподѣваныхъ реформъ, все жь можна и теперь вже выразити надѣю, що Россія не повернеся назадъ на дотеперь практиковану дорогу безъуспѣшныхъ строгихъ мѣръ ретроградныхъ, але активнымъ улѣпшеньемъ внутрѣшнодержавныхъ ôтношень схоче привернути довго ожиданый миръ и царскому домови и своимъ народамъ. Русины въ Россіи доказали своимъ лояльнымъ поведеньемъ, що помимо всѣхъ дотеперѣшныхъ переслѣдованъ и великого запôзнаня ихъ правъ народныхъ не далися збити зъ правои дороги и що суть про тоє однымъ зъ найважнѣйшихъ елементôвъ, на котрôмъ може опертися законнôсть, справедливôсть и добросовѣстне стремленье до мирного а успѣшного розвою соспôльно-державного.

ЗАТВЕРДЖЕНЬЕ

выбору Юліяна Пузыны.

Неимовѣрне сталося фактомъ: — такъ сумнозвѣстный выбôръ Ю. Пузыны зôставъ на 136 засѣданю рады державнои дня 4 н. с. цвѣтня 151 голосами противъ 119 затвердженый. Еще въ ч-лѣ 12 нашои часописи подали мы справозданье референта дра Вебера о тôмъ выборѣ, котре навѣть и для незнаючихъ могло подати приближеный образъ справдѣ нечуванои въ иншихъ краяхъ беззаконности сего выбору. Якъ звѣстно, легитимаційна комисія выбрала зъ причинъ для насъ невповнѣ ясныхъ корреферента Юліяна Черкавского, котрый пôднявся сизифовои роботы въ чорного зробити бѣле. Єсли бъ мы не знали, що дръ Юл. Черкавскій не єсть юристою, мы могли бъ дивоватися надъ юридичною недорѣчностію выводôвъ єго просторонного реферату о выборѣ Ю. Пузыны. Єсли однакожь бракъ юридичнои науки еще може въ части пояснити тое легковаженье, съ якимъ Юл. Черкавскій ôтнѣсся въ своѣмъ референтѣ до понятій права и справедливости, то вже хиба тôлько до крайности посунене парціяльне заслѣпленье може пояснити намъ сожалѣнія достойнѣ калѣцтва правды и логики, якими ôтзначаєся той референтъ. Стôлько предсѣ незнаня рущины не можемо приписувати Ю. Черкавскому, щобъ могли мы повѣрити въ серіознôсть єго выводôвъ, будьтобы: Алексей а Олекса — були имена не однозначнѣ, будьтобы для того пôдъ именами: Alexius Zakliński, Oleksa Zakliński и ks. Alexy Zakliński не можна розумѣти одного и того самого чоловѣка — але ажь трехъ! Тожь само думаємо, що не треба бути юристою, а доволѣ здорового розуму, щобъ пôзнати, що єсли взглядомъ протесту станиславôвскихъ выборцѣвъ не заряджено ніякого доходженя въ цѣли справдженя тамже наведеныхъ фактôвъ, корреферентъ не мôгъ говорити о безпôдставности сего протесту, або сей протестъ совсѣмъ яко безпôдставный игнорувати. А щожь сказати на оправдуванье доказаного выключеня управненыхъ выборцѣвъ ôтъ выбору тымъ указаньемъ, що такѣ неправнѣ выключеня лучалися и въ другихъ краяхъ коронныхъ!! Чижь пр. злочиньства сповнованѣ въ Галичинѣ не лучаются и въ другихъ краяхъ коронныхъ — и чи зъ того слѣдуе, що треба галицкихъ злодѣѣвъ пускати безкарно?! А щожь сказати о дальшôй логицѣ Ю. Черкавского, котрый каже: неправне выключенье 18—20 выборцѣвъ ôтъ выбору єсть обоятне для резултату выбору (где фактично розходилося лише о 6—13 голосôвъ, бо при першôмъ голосованю мавъ о. Заклиньскій фактично 269 а Пузына 275 гол.) для того, понеже не можна напередъ твердити, що тіи 18—20 выборцѣвъ булибы голосовали за рускимъ кандидатомъ! А въ ôтки жь зновъ набравъ п. Ю. Черкавскій тои певности, що они булибы голосовали противъ руского кандидата, а за Ю. Пузыною?!

Але лишѣмъ на сторонѣ тіи и тысячнѣ иншѣ логичнѣ скоки Ю. Черкавского, ôтъ котрыхъ ажь кишитъ єго референтъ. Мы тôлько коротко замѣтимо тутка, що выводы Ю. Черкавского зôстали основно опроверженѣ въ референтѣ меншости легитимаційнои комисіи дра Вебера и бесѣдами дра Менгера, В. Ковальского и Вебера. Въ сущности самои рѣчи бôльшôсть палаты послôвъ сповнила лише своє право с и л ы. Она скористала сего разу зъ своєи переважаючои силы голосôвъ съ рѣдкимъ, доси въ австрійскôмъ парляментѣ майже безприкладнымъ запôзнаньемъ самои правнои стороны. Не хочемо тутъ говорити власными словами, а наведемо голосъ N. fr. Presse о тôмъ затвердженю выбору Ю. Пузыны: „По сѣмохъ чвертьрочахъ прійшовъ наконець выборчій актъ Пузыны пôдъ обрады, и довелося почути о такъ страшно скандаличныхъ чинахъ, якѣ справдѣ останутся уникатомъ въ парляментарнôй исторіи Австріи. Якѣ лише можна собѣ подумати замѣты противъ выбору, всѣ они були пôднесенѣ и добрыми доказами попертѣ противъ выбору „князя“ Пузыны. Покривдженье громадъ черезъ выбôръ лише 98 выборцѣвъ замѣсть 115, ограниченя а навѣть выключенье явности при выборахъ, агитаціи политичныхъ органôвъ и жандармеріи за польскимъ кандидатомъ, фалшованя контрольнои листы, наконець пôдкупства сконстатованѣ судово-карными засудами — справдѣ матеріялъ уневажненя такои многости и рôжнородности, що ôнъ бувбы достаточный споводовати справдѣ клясичне уневажненье выборчого акту“. Дръ Менгеръ въ своѣй знаменитôй бесѣдѣ о тôмъ выборѣ сказавъ: „Въ якôй державѣ жіємо мы? Где право и законъ пануютъ? Єслибы все уходило (що сталося при выборѣ Ю. Пузыны), тогды ôтповѣдаю: Нѣ! и тричи нѣ! — Любовь для права и закона зъ однои стороны, а зъ другои взглядъ на народъ, котрый ачейже такожь мае право сповняти въ Австріи публичнѣ права, поводуютъ насъ, х о т я й остаточный ре-

---

ГДЕЩО О ДѢЛѢ

„Histoire de la litterature contemporaine chez les Slaves“

par C. Conrrière membre du Comité slave de Kiev (Paris, G. Charpentier, 1879).

(Дальше.)

Дальше згадуе авторъ за основанье „Слова“ въ р. 1860 и продовжае: „Исторія политичныхъ експериментôвъ (нерѣшимостій, tatonnements politiques), котрѣ характеризуютъ поведенье политичне Полякôвъ и Русинôвъ въ Галичинѣ, и маневрôвъ, якихъ уживаютъ однѣ и другѣ, щобы собѣ взаимно шкодити, есть дуже цѣкава и заповнилабы цѣлый томъ. Обѣ партіи идутъ якъ найбôльше на руку австрійскимъ вѣрноконституційнымъ, щобы найти у нихъ ласку. Скоро Русины горою, то Поляки гнѣваются и опускаютъ райхсратъ. Скоро перевага по сторонѣ Полякôвъ, то Русины голосятъ дуже голосно свои симпатіи украинофильскѣ або руссофильскѣ. Однымъ словомъ, такъ Поляки, якъ Русины не посѣдаютъ найменшого такту политичного. Захованьеся послѣдныхъ дасться еще усправедливити въ певнôмъ взглядѣ, позаякъ часть интелигентна, котра есть на ихъ чолѣ, складаеся зъ кôлькохъ адвокатôвъ, професорôвъ и попôвъ. Гноблены черезъ тôлько сотъ лѣтъ, они свобôднѣ що йно ôтъ вчера. Але нелиберальне поступованье Полякôвъ не дасться ничимъ оправдати; єсли они (Поляки) що до числа уступаютъ своимъ противникамъ, то за то перевышаютъ ихъ о много просвѣтою, образованьемъ, становищемъ соціяльнымъ и матеріяльнымъ. Они повиннôбы вже зречися своихъ претенсій февдальныхъ выйшовшихъ вже въ моды, повиннôбы показати, що они лучше, нѣжь кто иншій, умѣютъ цѣнити добродѣйства свободы.“ Тутъ пчт. авторъ, котрый въ загалѣ страшно поверховно глядитъ на нашѣ ôтношеня и съ чисто французскою побѣжностію и поверховностію приглянувся нашому краеви, промахнувся и що до нумеричнои силы нашои верствы образованои. Впрочѣмъ найбы й она такъ малочисленна була, якъ се пчт. авторови здаеся, то все таки по ви сторонѣ значна сила м о р а л ь н а, бо выступае въ имя п р а в д ы; — „въ своѣй хатѣ своя п р а в д а и с и л а и в о л я“, спѣвае нашь безсмертный пѣвець народный. Держѣмся на становищи єдино п р а в д и в ô м ъ, н а р о д н ô м ъ, втогды зберемося въ с и л у, котрою легко добудемъ собѣ в о л ѣ. Ducunt volentem fata, nolentem trahunt (Seneca). Найже тіи fata попровадятъ насъ дальше на дорозѣ нашого народного розвою, а противники мимохôть пôддадутся тымже.

Авторъ переходитъ до руху украиньского, котрый въ Галичинѣ найшовъ симпатичный ôтгомонъ, — до денунціяцій у правительства, якими воювали Поляки противъ Русинôвъ; — до переслѣдованій Голуховского, — и зазначуе рôкъ 1867, коли „графъ Байстъ (?!!) поручивъ галицкому соймови (где значна бôльшôсть була польска) розбзнати, въ якôй мѣрѣ Р у т е н ы маютъ право бути уважаными яко н а р о д н ô с т ь. Поляки, розумѣвсь, вотували pour la négative, и языкъ рускій прогнано изъ шкôлъ“. Потôмъ згадуе авторъ о славяньскôмъ конгресѣ въ Празѣ (1868) и переходитъ до тои поры, коли партія народово-либеральна съ Лавровскимъ и Наумовичемъ на чолѣ ввôйшла въ переговоры съ Поляками, требуючи „уживаня рускои мовы въ судахъ, администрациі и школахъ народныхъ, тамъ где переважуе елементъ рускій, якъ такожь заведеня семинарии (учит.) во Львовѣ. Пôдъ тыми условіями обовязались Русины помагати Полякамъ добиватись о автономію Галичины. Польска часть сойму вызначила комисію, котра мала порозумѣтись съ Русинами. Переправы тревали одинъ рôкъ. Польска партія аристократична съ Земялковскимъ (?!) на чолѣ не хотѣла й чути о ніякихъ концесіяхъ; партія демократична (числомъ 6—7 послôвъ! *Пр. Р.*), котрои головою бувъ Смолька, противно лише того й бажала, щобы порозумѣтись съ Русинами. Впрочѣмъ зла воля „ретроградныхъ“ була очевидна. Заразъ въ первôмъ засѣданю одинъ членъ польскои комисіи, проф. Кабатъ, внѣсъ, щобы до первого параграфу угоды додати, що „Русь галицка уважаеся ôтъ нынѣ нерозлучною вразъ съ Краковомъ (княж. крак.)“, се значило жадати ôтъ Русинôвъ, щобы зреклися своеи народности; — тымъ то и то внесенье не принято. А польскѣ дневники посунулись еще дальше. Dziennik polski твердивъ, що введенье малоруского языка въ львôвскôмъ университетѣ значитъ тôлько, що „отворенье катедръ московскихъ“. Dziennik lwowski голосивъ, що уступства, якихъ Русины домагаются „суть стôлько же крокôвъ до знищеня Полякôвъ въ Галичинѣ“. „Якъ видимо“, продовжае авторъ, „Поляки еще далекѣ суть ôтъ того, щобы мати для другихъ того духа справедливости, якого они для себе самыхъ домагаются. Згода пробована партіею Лавровского не осуществилась, а соймъ львов. здобувся лише на стôлько, що вызначивъ субвенцію 3.000 зр. театрови рускому и 1.000 зр. на выдавництво шкôльныхъ книжокъ, чимъ занималося тов. „Просвѣта“.

(*Дальше буде.*)

зультатъ (сего выбору) насъ не обходитъ, — вступитися за наше переконанье и голосувати противъ важности сего выбору". Однакожь правиця палаты послôвъ ôтповѣла потверджаючо. Дуже сомнѣваємося, щобы тымъ зробила велику услугу справѣ помиреня народôвъ въ Австріи. Одинъ голосъ для правицѣ навѣть въ теперѣшнôмъ положеню партійнôмъ не мавъ певно той ваги для справы автономистôвъ, якъ зъигнорованье справедливости, тымъ бôльше, що автономисты не потребуютъ обавлятися въ рускôмъ послѣ противника правдивого рôвноуправненя народôвъ. Если однакожь мимо того автономисты рѣшились для одного польского голоса пожертвовати взглядами справедливости — очевидно пôдъ пресією польского кола, — то сей объявъ, якъ въ однои стороны совсѣмъ не есть потѣшаючій для самыхъ автономистôвъ, такъ въ другои стороны наглядно показуе, що не щира приклонность для помиреня и рôвноуправненя всѣхъ народôвъ, але грубый егоизмъ утилитарный есть єдиною причиною солидарности Полякôвъ съ автономистами, а цѣною сеи солидарности есть въ стороны Полякôвъ жаданье безвзглядного ôтданя Русинôвъ пôдъ ихъ безъусловну гегемонію. Звѣстнажь рѣчь, що потвердженье выбору Пузыны було въ стороны Полякôвъ поставлене яко пытанье дальшои солидарности польского кола съ автономистами. Автономисты були отже черезъ Полякôвъ поставленій въ примусове положенье: потвердити а тымъ самымъ поповнити нелегальность на правахъ цѣлого народа, а тымъ прогрѣшитися на власнôй головнôй засадѣ рôвноправности и помиреня всѣхъ народôвъ. Се есть необходиме наслѣдство неприродного союза автономистôвъ съ Поляками, котрі на дѣлѣ не суть автономистами, але гегемонами чистои крови.

„Wir wissen, — сказавъ пос. Менгеръ въ своѣй бесѣдѣ — dass mancher Volksstamm sehr lange geduldig zu leiden versteht, wir wissen aber auch, dass, wenn das Leiden ein gewisses Uebermass erreicht hat, dann Dinge vorkommen, vor denen sich schaudernd die ganze Welt das Antlitz verhüllt"... Надъ сими словами повинні застановитися всѣ, кому єще дорога справедливôсть и лучша будучность нашого краю.

Бôльше говорити булобы злишнымъ...

Въ кôнци єще тôлько замѣтимо, що такожь министры Дунаєвскій, Земялковскій и Пражакъ голосовали за потвердженьемъ выбору. Фактомъ есть, що и безъ ихъ голосôвъ бувôы сей выбôръ потвердженый. Чи отже въ того взгляду хотьбы для удержаня позору безсторонности не було лучше, щобы члены министерства „понадъ партіями" були здержались ôтъ голосованя?

По вѣчу.

VII.

Мы говорили, що безъ добробыту и просвѣты нема воскресеня народного, що добробытъ и литература себе взаимно вспирати повинні, що литература на народнôмъ языцѣ причинится не тôлько скорше до пôднесеня добробыту, до розбужденя почутя народного, але такожь до розширеня славяньскои идеи.

Попередно поданій по части и средства до нашого розвою. Ходилобы теперь о тое, якôы скорше дôйти до цѣли, до пôддвигненя въ упадку. А не можна того закрывати передъ своими очима, що упадокъ великій, що где глянешь, єще завсе внеохоченье, опущенье рукъ, сомнѣнье, невѣра въ свои силы и деморализація.

Мы скаржимося на тіи наслѣдства, дивуємося, въ ôтки така апатія, той упадокъ духа у интелигенціи, той бракъ почутя народного у селянъ нашихъ? Тôлько не пôзнаємо, чи признати не хочемо, що дотеперѣшна политика привела насъ до стану такого; а неôтповѣдна праця не може насъ въ упадку двигнути.

Ту не поможе сидѣти съ заложеными руками и чекати спасеня ôтъ якихъ надзвычайныхъ выпадкôвъ, где вороги зъ всѣхъ сторôнъ напираютъ,—або хапатися средствъ непожиточныхъ н. пр. депутаціи до Єго Высокопреосвященьства Митрополита, щобы наказавъ до урядôвъ писати по руски. Тутъ треба средствъ радикальныхъ, треба братися щиро до працѣ, бо працію тôлько двигнутися можна. Тутъ потреба у одныхъ будити чувство народне, другихъ заохочувати, додавати духа, въ чѣмъ вѣча и инні зôбраня, а головно политичні товариства булиôы дуже помôчні.

Чувство народне будится передовсѣмъ пôддержуваньемъ доброго театру; бо вѣдомо, що театръ — совѣстно, правильно и морально управляный, есть лучшою школою для народа, якъ рядъ писаныхъ книжокъ або довгихъ бесѣдъ. Театръ есть житьемъ и будитъ до житя.

Дальше будится народне чувство розказами въ рускои исторіи, хорошими картинами въ народного житя и повѣстями основаными на дѣлахъ народныхъ. Але гдежь они?

Правда, маємо товариства „Просвѣта" и „им. Качковского", такожь часописи рускі, а въ нихъ ни троха пожиточного для народа.

Того я не перечу, але мушу сказати, що въ тôмъ, що робилося и робится, при такъ великôмъ напорѣ въ противнои стороны, не було у насъ ни потребного порядку, ни належитои пôдставы. Кождый писавъ, що хотѣвъ и такі книжочки подавалися народови. При тôмъ єще одно товариство уважало себе за лѣпше и не хотѣло знати за друге. Въ часописяхъ выказуємо наші потребы, подаємо неразъ хорошій проєкта, але никто не береся ихъ переводити. У насъ єще завсѣгды бôльше слôвъ а мало дѣла. Выливаємо плачѣ и жалѣ съ заложеными руками.

До тои цѣли, така моя гадка, не дôйдемо часописями. Селянинъ до предплаты не скорый, она для него за высока, хотяйôы квартальными ратами, до того недогôдна, великого розширеня часописи не осягнутъ. Нашъ чоловѣкъ борше дасть пару крейцарôвъ за книжочку, колиôы ви увидѣвъ у кольпортера. Въ часописяхъ, хоть суть неразъ повѣсти добрі, они подаются розôрвано — одно забуваєся, закимъ за 14 день продовженье наступитъ, а такъ цѣлый ефектъ тратится. Скорше цѣль осягнулабыся малыми, дешевыми книжочками, где рѣчь наразъ предкладаєся. Розумѣєся, що требабы постаратися розсылати письма кольпортерами.

Кольпортерôвъ могутъ мати тôлько книгарнѣ. Призволеня на книгарню правительство товариству „Просвѣта" ôтмовило.

Менѣ видится, що и Институтъ Ставропигійскій не много має въ своєи книгарнѣ, коли за кождою книжкою треба посылати до Львова, при чѣмъ много пересылка почтою коштуе, а при тôмъ треба чекати, ажь лучится „оказія". Инакше булобы, якôы кольпортеры Ставропигіи розвозили книжки того института, а разомъ и выданя такъ „Качковского" якъ и „Просвѣты". Тогды напевно бôльше розходилобыся книжокъ, а такъ бувôы двоякій пожитокъ, бо въ грошахъ и въ просвѣтѣ.

Теперь мимо рускихъ товариствъ и тôлько нашихъ газетъ нарôдъ сельскій, а навѣть немало въ рускои интелигенціи не знае, які суть головні основы єго становища въ державѣ, які права имъ нынѣ прислугуютъ, с. є. що имъ въ житю политичнôмъ вôльно а чого не вôльно. И ту далобыся бôльше зробити ôтповѣдною книжочкою о правахъ, ясно и приступно, хоть коротко написаною.

Наша дотеперѣшна литература по бôльшôй части подôбна до тои, ôтъ якои остерѣгавъ Костомарôвъ въ „Основѣ" за май 1862 р., где призывавъ рускихъ писателѣвъ не вдоволятися дилетантизмомъ, писаньемъ н. пр. стишкôвъ на ладъ мужицкій, а ити на практичну помôчь народови. „Соловѣя, мовлявъ ôнъ, баснями не кормлятъ. Такъ и народа не насытишь казочками и стишками, єму потрѣбна сильна, поживна страва знана и образована; а для образованя потрѣбні книжки практичні въ єго языцѣ... Доки того не буде, до тои поры всѣ наші усилія на тôмъ языцѣ, то блыстящій пустоцвѣтъ — потомки назвутъ єго выплывомъ охоты для забавы, и припишутъ ихъ бôльше модѣ на народность, якъ любови до народа... Въ сферѣ народного слова мы не можемо бути пожиточными ничимъ другимъ, якъ тымъ, що будемо уживати того слова яко орудія загально людского образованя. Нарôдъ повиненъ учитися; нарôдъ хоче учитися; если мы не дамо єму средствъ и способôвъ учитися на своѣмъ языцѣ, ôнъ стане учитися на чужôмъ съ шкодою власнои народности"...

Такъ говоривъ Костомарôвъ въ 1862 р. до писателѣвъ Украины; слова тіи дуже ôтповѣдні и до насъ. И мы, коли хочемо дôйти до цѣли: розбудити народность и бути въ пожитокъ народови, мусимо вступити на тую дорогу и майже все ôтъ початку розпочинати. Завсѣгды булобы лѣпше въ нашôмъ положеню мати менше газетъ але добрых, а за тое бôльше книжочокъ потребамъ ôтповѣдныхъ.

Такъ належалобы старатися:

А. О книжочки, розбуджаючі почутье народне, въ котрыхъ помѣщалибыся:

а) повѣсти основаній на народныхъ подѣяхъ;

б) розказы въ рускои исторіи;

в) хорошій картины въ народного житя.

Б. Потребабы написати книжочку, а въ нѣй выложити народови коротко, але ясно, головні основы єго становища въ державѣ, єго права политичні, щобы ôнъ знавъ, що єму вôльно а чого не вôльно.

В. Въ конець рôвночасно, хоть поволи, знакомити нарôдъ съ природою, природною исторіею, выясняти права природы, а передовсѣмъ познакомляти съ поступовымъ господарствомъ.

Часъ бы разъ покинути безплодній упередженя — кто зъ насъ лучшій и взятися всѣмъ просто до працѣ. Тогды той буде лучшій, кто бôльше причинится до добра народа.

Добребы було, щобы мы порозумѣвалися, знали одні за другихъ, роботы дѣлили межи себе, одні другимъ помагали.

Але понеже у насъ люде талантливі въ великôй части змушені боротися о хлѣбъ насущный и обавлятися можна, щобы справа, ôтъ котрои зависитъ наша будучность, не осталася, якъ звычайно занедбаною, належалобы росписувати конкурсы и подумати о средствахъ для надгороды добрыхъ праць.

„Руска Бесѣда" розписуе преміи на працѣ театральні, товариство „Просвѣта" на працѣ для просвѣты народа; належалобы хотяй по 100 зр. розписати преміи на працѣ пôдъ А. Б. В. выраженій, а побôчь того бодай невеликі одноразовій запомоги кôлькомъ селянамъ, котрі на селѣ склепики позакладали.

Нема що отягатися, часъ розписати преміи. Не буде праць до надгороды, тогда знаємо якъ стоимо — а призначені грошѣ можна буде обернути на высше речені запомоги.

Стеф. Качала.

Одинъ зъ много уважаныхъ нашихъ паріотôвъ обовязався зложити на повысшу цѣль суму 300 зр. а. в. въ надѣѣ, що знайдутся єще жертволюбій патріоты, котрі хоть малими датками незалишать причинитися до повысшои цѣли. Якъ скоро сей фондъ буде доповненый жертвами до ôтповѣдноі высокости, потрѣбноі на преміи, редакція порозумѣвшись съ жертвователями оголоситъ конкурсъ на дотычащі, высше обговорені працѣ литературній.

Редакція.

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

Высока палато! Колибъ мы случайно не жили въ Австріи, але колибъ я перенесся въ старо-римскі часы, то справдѣ я не мôгбы мою нынѣшну бесѣду инакше зачати, якъ запрошеньемъ: Venite ad ludos spectandos, quos nec spectavit quisquam nec est spectaturus!

Кôлько то разôвъ мы вже мали случайность заниматись верификацією выборôвъ. Суть краѣ, где тымъ, котрі провадили выборы, мусимо признати, що провадили ихъ съ найбôльшою о безстронностію и въ найлучшôмъ порядку. Коли и тамъ лучалися протесты, то дѣло при тôмъ ишло звычайно о бôльше або менше сущній або й несущній формальній похибки. Але такихъ скандальныхъ пôдступôвъ и пôдходôвъ при выборахъ, якій именно въ Галичинѣ не ôтъ нынѣ и не ôтъ вчора дѣются, не стрѣтите певно нигде въ Австріи, а може нигде й на цѣлôмъ континентѣ. И до чогожь се доводитъ? Два краевій народы ворогуютъ межи собою, — и не диво, мои ПП., бо дѣятельность одныхъ зôстала совсѣмъ придавлена и пôдтята. Такъ, нашь рускій нарôдъ остаєсь безъ опоры и обороны, мѣжь тымъ коли друга, польска сторона допускаєсь найбôльшихъ неправностій, котрі навѣть въ публичныхъ органахъ находятъ защиту и заохоту. (*Слухайте! на лѣвици*).

Що за велика рôжница! А выс. правительство говоритъ о поєднаню! Чому правительство не поступае безсторонно, щобъ довести до того поєднаня? Чому не дбае правительство бодай о тое, щобы сповнювано уставы, не кажучи вже о справедливости? Пытаюся, мои ПП., гдежь заховано и чимъ показано наше конституційне право? Для всѣхъ прочихъ народностій оно заховуєсь; тôлько для насъ, для найбѣднѣйшого рускаго народа, австрійска конституція все еще остаеся мертвою буквою. Бо скоро тôлько нашъ нарôдъ пôдôймеся, скоро веденый конституційнымъ и патріотичнымъ чувствомъ, вступитъ на поле правноі акціи и захоче покористуватися своимъ правомъ, слухайте, Панове, якъ тогды обходятся съ тымъ народомъ, якій перепоны ставлятъ єму вповперекъ дороги, и осудѣтъ ôттакъ самі, чи тіи бѣдні рускі селяне не суть правдивыми героями, коли въ загалѣ еще смѣютъ допоминатися свого права? (*Голосы: справедливо!*)

Крикъ розпуки гомонитъ по цѣлôмъ краю, ôтъ коли розôйшлася вѣсть, що выдѣлъ легитимаційный въ своѣй бôльшости ухваливъ признати важнымъ выбôръ, надъ котрымъ теперь именно ведесь розправа.

Не хочу бути упередженымъ; але смѣю твердити, ожидати и высказати, що никто зъ васъ, мои высокоповажаній ПП., кто нынѣ хоче въ сѣй справѣ бути справедливымъ судією и кто тôлько съ належною увагою прочитавъ ухвалу и выводы меншости, не може и не повиненъ голосувати за внесеньемъ бôльшости; а коли се таки учинитъ, то совѣсть єго не остане спокôйною и кара наступитъ за се дѣло, бо черезъ тое тôлько неморальность найсильнѣйше укрѣпится.

Глядѣтъ, мои ПП., въ якôмъ порядку где инде приступаєсь до выборôвъ и порôвнайте свои выборы съ выборами въ Галичинѣ! Чижь въ Чехахъ, Стиріи, Низшôй Австріи або въ якôмъ нибудь другôмъ краю можлива се рѣчь, щобъ вôльні обывателѣ державы идучи до урны выборчои мусѣли проходити шпалеръ жандармôвъ, оруженыхъ въ кольбы и багнеты? И чи думаєте, мои ПП., що жандармы при тôмъ заховалися спокôйно? Они були именно головными агентами, котрі вступалися за противнымъ намъ кандидатомъ; се було именно мѣстце, где и ц. к. жандармамъ далась случайность придбати собѣ заслугъ и лаврôвъ. (*Слухайте! на лѣвици.*) Але чижь ц. к. жандармерія на тое призначена? Не диво отже, що не тôлько жандармерія не має вже у насъ довѣрія, але и ц. к. уряды за свое сторонниче поступованье такожь давно єго стратили. Жаль; але такъ есть!

Матеріялъ, котрый у мене пôдъ рукою, такій обширный, що справдѣ згрѣшивбы я передъ Панами, колибы я схотѣвъ розводитись такъ широко, якъ справоздавець бôльшости (дръ Юл. Черкавскій). Такъ запопадно, якъ п. справоздавець завдавъ собѣ працѣ звести до купы поодинокі факты, мôгбы заледво зробити обовязковый защитникъ якого обжалованого. Але чи єму удалося позыскати для себе переконанье другихъ, се лишаю зрѣлому рѣшеню кождого. Але щобъ предсѣ предметъ подекуды вычерпати, заявляю, що въ трактованю матеріялу пôду за примѣромъ выводôвъ бôльшости; постараюсь сказати все якъ найзвязлѣйше; але позаякъ не всѣ Панове мали можность докладно познакомитися съ матеріяломъ, бо часъ на тое бувъ надто короткій, то зверну Вашу увагу на найважнѣйшій точки.

П. справоздавець починае ôтъ статистики выборчои и подае намъ рôжні цифры и комбинаціи. Зъ нихъ выходитъ, що ту властиво иде тôлько о рôжницю 5 або 6 голосôвъ. Мои ПП.! Коли возьмемъ се на увагу, що ту бôльшôсть 6 голосôвъ рѣшае, то не можемо бути такъ рôвнодушными на властиве переведенье выборѣвъ и мусимо вглянути въ сю рѣчь глубше. Але дуже бувôы я вдячный п. справоздавцеви бôльшости, колибы ôнъ бувъ тую выборчу справу хоть подекуды пояснивъ, а именно о тôлько, щобы бувъ завдавъ собѣ працѣ выказати, до якои клясы належали тіи выборцѣ, що голосували за єго кандидатомъ.

(*Дальше буде.*)

Процесъ нигилистôвъ

розпочався въ четверъ, 7 цвѣтня. Актъ обжалованя складаесь зъ головного акту и додаткового. Головный актъ обнимае 9 роздѣлôвъ и обвиняе: Рысакова, Желябова, Михайлова, Перовску и Гельфманъ; додатковый же актъ обвиняе пôзнѣйше арештованого Кибальчича. І-ій роздѣлъ головного акту оповѣдае самъ фактъ атентату на пôдставѣ зôзнань' свѣдкôвъ. По першôй експльозіи полковникъ Дворжецкій попровадивъ царя до Рысакова, котрый запытавъ держачого єго поручника, що съ царемъ сталося. Царь на 10 крокôвъ ôтъ Рысакова сказавъ єму: „Богу дяковати, я не раненый, але диви на тыхъ!“ (и показавъ на раненыхъ козака и хлопця). Рысаковъ ôтповѣвъ: „Єще не знати, чи Богу дяковати!“ Дворжецкій ôтобравъ ôтъ Рысакова револьверъ и штилетъ. Царь запытавъ єго, якъ называесь. Рысаковъ ôтповѣвъ: „Грязновъ“. Въ тôй хвили, коли царь пôдходивъ назадъ до кариты, выбухла друга бомба. Хмара дыму и снѣгу на хвилю все закрыла, а коли розвѣялась, побачено царя, опертого плечима о поручье каналу безъ плаща и шапки, цѣлого въ крови и съ пошарпаными ногами. Ôнъ кричавъ: „ратунку!“ и поданою хусткою закрывъ собѣ лице. Коли єго окружили, ôнъ прошептавъ: „Холодно! холодно!“ Надбѣгъ вел. кн. Михаилъ и занесено царя до санокъ Дворжецкого. Вел. кн. Михаилъ запытавъ царя: „Чи чуешь мене?“ Царь ôтповѣвъ: „Чую“ и додавъ: „скорше до двôрца“. Капитанъ прибочной стражи радивъ, щобъ завезти царя до найблизшого дому, але царь не хотѣвъ, промовивши: „Въ двôрци хочу умерти!“ При тôмъ зôстало раненыхъ 9 особъ зъ царскои свиты а 11 постороннихъ. Зъ раненыхъ 3 особы умерли. Рысаковъ кинувши бомбу почавъ утѣкати, але коли єго задержано, не оказувавъ боязни, а по скалѣченю царя навѣть голосно усмѣхався. Свѣдокъ селянинъ ствердивъ, що другій мужчина ждавъ при каналѣ на зближенье царя, а коли той зблизився, кинувъ другу бомбу. ІІ роздѣлъ акту оповѣдае генезу замаху зъ 13 марта. Головными верховодцями були: Желябовъ и Тригоня. У Желябова въ дома найдено 3 пушки бляшанй съ динамитомъ. Женьщина жившa съ нимъ пôдъ назвою Лидіи зникла передъ єго арештованьемъ, зôстала однакъ унята ажь въ 12 днѣвъ пôзнѣйше и показалась Софіею Перовскою. Дальше въ хатѣ Желябова найдено проклямаціи о замаху ôтъ „комитету исполнительного“ и журналъ революційный „Земля и Воля“. Софія Перовска ôтъ 1880 р. мешкала разомъ съ Ольгою Сиповичь, дочкою священика, котра пропала. Желябовъ спровадився до Перовскои яко братъ, Славиньскій, и обое жили дуже тихо, безъ услуги и никто у нихъ не бувавъ. ІІІ роздѣлъ говоритъ о тôмъ, що сталось на улици Тележнôй. Коли по замаху прійшла тамъ полиція, жіючій тамъ Навроцкій (Саблинъ) застрѣлився, а арештовано живщу съ нимъ Гессе Гельфманъ. Саблинъ провадивъ агитацію разомъ съ невыслѣдженымъ доси Морозовымъ и Писаревымъ. Въ єго хатѣ найдено динамитъ, плянъ Зимового двôрця, плянъ царскои уѣзджальнѣ и улиць, на котрôмъ назначено було мѣстце замаху.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

Дня 7 цвѣтня ôтбулось послѣдне засѣданье палаты послôвъ передъ святами Великодными. По феріяхъ маютъ розпочатись засѣданя 27 с. м.

На послѣдныхъ засѣданяхъ велась дебата надъ закупномъ черезъ державу желѣзницѣ Елисаветы. Бôльшостію голосôвъ закупно згаданои желѣзницѣ ухвалено.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ послѣднôмъ числѣ згадували мы про указъ царя, щобы для усмиреня въ столици нигилистôвъ зложити раду безпеченьства зъ выборныхъ зъ помѣжь всѣхъ жителѣвъ Петербурга, котра маѣ бути додана до помочи петербурскому градоначальникови (Баранову). Тая рада выбрана, була на авдіенціи у царя и розпочала своѣ урядованье. Градоначальникъ розпорядивъ бувъ, щобы для безпеченьства мѣста ôтновити на улицяхъ при входѣ до мѣста рогатки, знесенй вже ôтъ 20 лѣтъ и щобы була остра контроля надъ пріѣзджаючими желѣзницію до Петербурга. На рогаткахъ мало стояти войско а на двôрцяхъ желѣзницѣ мала дѣйствувати полиція, переѣирати пашпорты, нотувати мешканье, где прійзшій маѣ заѣхати, ба навѣть прійзшій не мôгъ самъ замовляти собѣ фіякра, але тое за него мавъ чинити урядникъ полиційный. Нововыбрана рада безпеченьства спротивилась однакожъ обомъ тымъ мѣрамъ осторожности зъ причины надъужитя функціонуючихъ властій безпеченьства. Такъ пôдчасъ короткого єще треваня рогатокъ вже выявились надъужитя, а именно козацкй пикеты кривдили и вызискували людноść селяньску.

НОВИНКИ.

— Є. **В. Цѣсарь** удѣливъ погорѣлцямъ громады Новосѣлки въ повѣтѣ добромильскôмъ 100 зр. запомоги.

— **Архикнязь Рудольфъ** прибуде дня 23 мая с. р. съ своею женою до Праги, где маѣ стало замешкати.

— **Намѣстникъ гр. А. Потоцкій** выѣхавъ позавчера до Вѣдня съ совѣтникомъ двору Леблемъ.

— **Велике землетрясенье на островѣ Хіосъ** позбавило житя въ 30 мѣстцевостяхъ кôлька тысячѣвъ людій. Трясеня треваютъ и теперь. Около 40.000 особъ находится безъ хлѣба и даху.

— **Число душь въ Бережанахъ** выноситъ пôсля норои конскрипціи 10.889 жителѣвъ; передъ 10 лѣтами було тое число о 1.609 менше.

— **П. Осипъ Маркôвъ** проситъ насъ донести, що почавши ôтъ дня 8 л. цвѣтня с. р. не входитъ вже въ складъ редакціи „Слова“.

— **Ревизіи.** Зъ Пôдгаєць доносятъ намъ, що пошукованя за рускими книжками не устаютъ. Дня 4 л. цвѣтня с. р. ôтбуло ц. к. староство пôдгаєцке ревизію въ торговли и помешканю господаря Теодора Досинчука. Въ ревизіи брало участь 4 жандармôвъ и одинъ урядникъ. Такожъ ôтбулася ревизія въ фабрицѣ желѣза въ Пасѣчнôй, где однакъ ничого не найдено. Ревизію у Досинчука зроблено въ наслѣдство денунціяціи польскихъ ворохобникôвъ. Найдено у него самй позволенй книжочки, якъ пр. Добре роби, добре буде, Піяньство, погибель народа, о. Стефановича и т. п.

— **Зъ Берлиина** телеграфуютъ до „Presse“: Зъ тутешнои цѣсарскои палаты рознеслась поголоска, що межи царемъ Александромъ ІІІ а великимъ княземъ Константиномъ прійшло до дуже дражливои и острои сцены, по чѣмъ царь заразъ прикликавъ шефа полиціи полковника Баранова и давъ єму якесь порученье въ тôй справѣ. — „Kölnische Zeitung“ доноситъ зновъ, що въ селѣ Сабкино при желѣзници ведучôй до Москвы дня 6 л. цвѣтня с. р. въ ночи найстаршій сынъ найстаршого брата замордованого царя, великій князь Николай Константиновичь, зôставъ арештованый черезъ капитана и двохъ поручникôвъ и ôтвезеный до одного зъ замкôвъ свого ôтця въ околици Петербурга.

— **Зъ Черновець** одержали мы справозданье зборôвъ пол. товар. „Руска Рада“, котре ôтбулось тамже сими днями. Лишаючи се справозданье до слѣдуючого ч-ла, на теперь лише записуємо, що дѣятельнôсть сего товариства, а именно єго Выдѣлу, дуже значно оживилась и заявилась многими свѣтлыми фактами житя Буковиньскихъ Русинôвъ. Проф. Иг. Онишкевичь мавъ на загалъныхъ зборахъ майже пôвтора годинну бесѣду, въ котрôй пояснивъ становище Буковиньскихъ Русинôвъ. Бесѣду прійнято съ одушевленьемъ. П. Т. Реваковичь пôднѣсъ справу реклямацій, котру поручено новому Выдѣлови. До нового Выдѣлу выбрано: 1) о. Е. Андрѣйчука, 2) проф. универ. Иг. Онишкевича, 3) проф. гимн. И. Браника, 4) проф. Е. Пигуляка и 5) И, Тыминьского урядника фин. дирекціи, а на заступникôвъ: М. Михаляка суд. адъюн., Вол. Ясеницкого суд. ад., Е. Левицкого суд. ад. и дра К. Ганкевича секретаря унив. Щасть Боже Буковиньскôй Руси до новои и живои дѣятельности!

— **Зъ пôдъ Яворова** пишуть намъ: Въ наслѣдство жалобъ внесеныхъ черезъ „Руску Раду“ до И. Е. министра-президента и министра краєвои обороны зъ причины разничихъ надужитій, якихъ допускалися гдекотрй жандармы при послѣдныхъ выборахъ посла до рады державнои, ведутся теперь урядовй слѣдства, однакожъ въ спосôбъ,

Сконфисковано.

Цѣлый фактъ квалификуєся до тяжкои жалобы противъ дотычащого слѣдчого судіи, и думаємо, що буде ôтповѣднѣйше удатись на тую дорогу, якъ поперестати на представленю въ часописи.

— **Зъ пôдъ Рудокъ** пишуть намъ, що ц. к. староство въ Рудкахъ надôслало ôтозву до начальника громадского въ Клѣцку, завзываючи єго разомъ съ обовязаными платити нову таксу войскову, явитись на 6 л. цвѣтня с. р. въ день Благов. Пр. Богор. 9-тôй годинѣ рано въ Комарнѣ. Смѣемъ запытати ц. к. старосту, чи свята рускй не увзглядняются навѣть тамъ, где годитъ о грôшь рускій?

— **О депутаціяхъ пôдчасъ похоронôвъ царя** пишуть россійскй газеты: Всѣ депутаціи, котрй прибули до Петербурга до дня 5 (17) с. м., були принятй новымъ царемъ въ Аничковôмъ двôрци. Депутатôвъ було около 600; кождый зъ нихъ бувъ надѣленый билетомъ съ жалôбною печаткою министра внутренныхъ дѣлъ. Обовязокъ надворного маршалка повнивъ генералъ-адъютантъ Зиновьевъ. Всѣ депутаты були въ глубокôй жалобѣ. Були межи ними представителѣ дворянъства, мѣстъ, товариствъ наукъ, университетôвъ, рôжныхъ корпорацій, купцѣвъ, селянъ и товариствъ жидôвскôхъ. Царь Александеръ ІІІ вразъ съ царицю и предстолонаслѣдникомъ выйшовъ зъ внутренныхъ покоѣвъ о $12^1/_2$ год. пополудни. Царь мавъ на собѣ генеральскій парадный униформъ съ биндою Андрѣевскою, царица була въ чорнôй жалобнôй одежи, а престолонаслѣдникъ въ мундурѣ прибочнои гвардіи преображенского полку. Въ свитѣ царскôй находились Лорисъ-Меликовъ и генералъ-майоръ Барановъ. Царь вызказавъ депутаціи подяку и радôсть за спôвчутье. Коли зближилася до царя депутація селянъ, упала на колѣна и привитала єго хлѣбомъ-солію. Найчисленнѣйша була депутація Москвы, съ котрою царь найдовше говоривъ. Коли царь ôтдалявся, грôмке „ура“ прощало єго Зъ двôрця пôйшли депутаты просто на мѣстце катастрофы, где передъ образомъ казаньскои Матери божои ôслужена була латургія при участи двохъ хорôвъ. Тутъ не допущено публичности. Цѣлый иконоктасъ окружало велике число вѣнцѣвъ лавровыхъ. На сѣмъ мѣстци знявъ фотограв образъ зъ цѣлои депутаціи, котра ôттакъ удалася до храма Петропавлоского, где ôтслужено на ихъ просьбу особну панахиду.

— **Земство новгородске** ухвалило одноголосно просити царя, щобы выслухавъ голосу люду, а заразомъ жадати уставы, котрабы позваляла кождому заносити жалобу на урядникôвъ.

— **Въ Хомякôвцѣ** повѣту товмацкого утопився въ млынôвцѣ тамошный господарь Яковъ Петришинъ, вертаючи въ ночи на 4. с. м. пяный зъ корчмы. Нотуємо сей фактъ для того, що утопившійся бувъ вôйтомъ. Видно, що наша устава противъ піяньства не предвиджувала того выпадку, що гдеякій вôйтъ може бути першимъ піякомъ въ громадѣ.

— На умѣщену въ числѣ 23 „Дѣла“ интерпеляцію въ справѣ запомогъ для вдôвъ и сирôтъ по священикахъ отримали мы слѣдуюче **поясненье**:

Для вѣдомости Вп. Читателѣвъ Вашои часописи „Дѣло“, не увзглядняючи интерпеляціи безименнои, маю честь освѣдчити, що каса вдовичо-сиротиньского фонду єще съ початкомъ мѣсяця сѣчня с. р. була въ станѣ выплатити запомогу за 1880 рôкъ, и тая выплата наступилабы була єще въ сѣчню, єслибы лише Всч. уряды деканальнй надôслали були въ тôмъ часѣ до касы выказы вдôвъ и сирôтъ, котрымъ належало выплатити запомогу, такъ якъ вымаганье надôсланя тыхъ выказôвъ було оголошене рôвночасно съ вѣдомостію о станѣ касы, при чѣмъ выплата булабы могла такъ скоро наступити. Але на тй выказы ожидала каса съ рôвною а може и бôльшою нетерпеливостію, якъ особы управненй до запомоги, и якъ скоро ихъ касѣ доставлено, наступила безпроволочно выплата запомоги такъ, що часть запомоги для вдôвъ и сирôтъ до 19 деканатôвъ выслано 17 марта, для вдôвъ и сирôтъ же зъ 31 деканатôвъ до 27 марта 1881 р.

Днесь запомога для вдôвъ и сирôтъ находится въ урядахъ деканальныхъ съ выняттемъ деканатôвъ бережаньского и пôдгаєцкого, до котрыхъ каса заразъ по отриманю выказôвъ запомогу вышле.

Зъ препорученя Ихъ Преосвященьства, предсѣдателя комисіи вдовичо-сиротиньского фонду: *Андрей Бѣлецкій.*

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. Л. Ганасевичь на Сороки.

До Институціи каноничнои завôзванй: оо. Бородайкевичь на Гринôвцѣ и А. Гарасевичь на Камѣнну.

Каноничну институцію одержавъ о. І. Медвецкій на Нинѣвъ.

Сотрудничества одержали: оо. І. Зафіовскій въ Зарваници, Я. Сохацкій въ Кнѣгиничахъ, А. Лотоцкій въ Тростянци, І. Однорогъ въ Отыніи, В. Левицкій въ Мизуни, П. Мандзикъ въ Пôдгайцяхъ, А. Левицкій въ Пустомытахъ, М. Дзеровичь въ Хмѣлнѣ и Т. Гутковскій въ Ярославицяхъ.

Завѣдательства одержали: оо. Ю Проскурницкій въ Устю надъ Прутомъ, І. Куликъ въ Коростовѣ, І. Крижановскій въ Мельници, М. Величко въ Лонѣ и Ю. Пôдлѣсецкій въ Маріямполи.

Ординаріятскимъ ткольнымъ комисаремъ именованый о. А Давидовичь, деканъ олескій

Зъ семинаріи духовнои выступили: пп. А. Базилевичъ сл. 4-го року теольогіи, А. Мироновичь сл. 2-го року теольогіи и А. Завадскій сл. 4-го року семинаріи.

— **Выказъ даткôвъ на цѣль брацтва и бурсы им. св. о. Ник. въ Золочевѣ.** (*Конецъ.*) 48) Всч. о. Павелъ Пѣлиньскій, игуменъ зъ Золочева 5 зр.; 49) Всч. о. Красицкій Іосифъ, приходн. зъ Дернова ôтъ себе 50 кр., а ôтъ прихожанъ въ Дерновѣ и Таданахъ 6 зр. 20 кр., — разомъ 6 зр. 70 кр.; 50) Всч. о. Чировскій Іосифъ, кап. зъ Кального 1 зр.; 51) Всч. о. Илевичь Юліянъ, кап. зъ Грабковець 5 зр.; 52) Всч. о. Васильковскій Іоанъ., пар. зъ Могильницѣ ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ въ Могильници и Романôвцѣ 2 зр., — разомъ 3 зр.; 53) Всч. о. Чемерыньскій Александеръ зôбравъ въ Золочевѣ въ часѣ Рôздвяныхъ святъ зъ акафисту 8 зр. 65 кр.; 54) Вп. Котельницкій Николай зъ Старобродскихъ Гаѣвъ 5 зр.; 55) Ч. Кашуба Андрей, пѣвець церк. въ Золочевѣ 1 зр.; 56) Ч. Желязко Теодоръ зъ Гологôрки 2 зр.; 57) Вп. Кабаровскій Лаврентій, учит. зъ Грабковець 2 зр.; 58) Ч. Илевичь Михаилъ, госп. зъ Млыновець 5 зр. Разомъ 44 зр. 35 кр. Съ попередно выказаными 171 зр. 91 кр. становитъ разомъ суму 216 зр. 26 кр. Кромѣ того Дост. Инст. „Народный Дôмъ“ подаривъ 50 зр., за що уже була оголошена прилюдна подяка. Тожь маємъ разомъ 266 зр. 26 кр., кромѣ 45 зр. у п. М.

Щедрымъ Дателямъ складае Выдѣлъ бурсы щироруске Спасибôгъ.

— **Вылазъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарьдомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 117) Вп. дръ Савицкій Емил., проф. гимн. во Львовѣ 10 зр.; 118) Всч. о. Лопатыньскій Іосифъ, сотрудникъ при мѣскôй церквѣ Успенія Пресв. Богородицѣ зъ складокъ во Львовѣ, именно ôтъ Всч, п-нѣ Маріи Левицкои 2 зр., ôтъ Всч. п-нѣ Войчиньскои В. 1 зр., ôтъ Вп. Фрида Игнатія 1 зр., ôтъ брацтва церковного при церквѣ Успеньскôй 10 зр., ôтъ старшихъ сестриць тоижь церкви 10 зр., ôтъ молодшихъ сестриць 10 зр., ôтъ Впр. крыл. Павликова Теоф., пароха мѣскои церкви Успенія Пр. Богор. 5 зр., ôтъ Всч. о. Райтеровского Иляріона, сотр. при тôйже церквѣ 5 зр., — разомъ 44 зр.; 119) Всч. о. Бѣлевичь Григ. зъ Фирлѣвки ôтъ себе 5 зр., ôтъ брацтва церковного 5 зр., — разомъ 10 зр.; 120) Вп. дръ Яминьскій, адвокатъ во Львовѣ 15 зр.; 121) Всч. о. Данкевичь Е. зъ Дмитрова ôтъ школьнои молодежи 1 зр., зъ акафисту 3 зр., ôтъ прихожанъ и церк. брацтва 9 зр., ôтъ себе 1 зр., — разомъ 13 зр.; 122) Ч. Брацтво церковне въ Долинѣ 4 зр.; 123) Всч. о. Юліянъ Дрогомирецкій, сотр. въ Космачи, зôбранй жертвы, именно ôтъ Ч. брацтва церк. 5 зр., ôтъ Всч. о. Іоана Дрогомирецкого, пароха 1 зр. 50 кр., ôтъ себе 1 зр., ôтъ Ч. жителѣвъ Космача дрôбнѣйшими датками 11 зр. 20 кр., а именно ôтъ Иличукъ Настѣ 1 зр., Кривульчакъ Анны 1 зр., Бодзарука Григорія 50 кр., Бодзарукъ Параски 40 кр., Багрѣчукъ Олены 40 кр. и иншихъ, — разомъ 22 зр.; 124) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова дек. гусятыньскій ôтъ Всч. о. Кисѣлевского Изидора зъ Крегульця 7 зр., ôтъ громады крегулецкои 8 зр., — разомъ 15 зр.; 125) Всч. о. Лопачиньскій Іоанъ зъ Выспы ôтъ себе 1 зр., ôтъ парохіянъ зъ Выспы, Любши и Мельны 2 зр. 80 кр., ôтъ церк. брацтва въ Выспѣ 2 зр., ôтъ церковного брацтва въ Любши 2 зр., ôтъ цер. брацтва въ Мельнѣ 2 зр. 20 кр., — разомъ 10 зр.

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 3 и Богданôвка на Городецкôмъ, ч. 2 и 9

поручаѣ свою (1—?)

ГОЛОВНУ ТОРГОВЛЮ

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; такожъ **розолисôвъ, ликерôвъ и правдивого КОНЯКУ.**

НА СВЯТА ВЕЛИКОДНЙ!

поручає звѣстна вже отъ давна

ЦУКОРНЯ МИЛЛЕРА

пляцъ Маріяцкій

найкрасшй торты, мазурки, бабы, тѣста перекладанй, баранки и писанки.

1/2 кгр. | 12 родовъ цукрковъ 10 кр., найдѣпшоп помадки 1·50 зр, овочѣвъ полудневыхъ 2 зр., чоколядки Мас. 2 зр.

Найсмачнѣйша

кава, гербата и чоколяда.

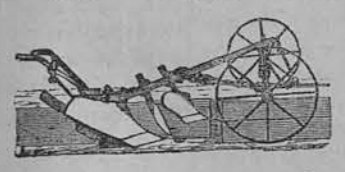
О ласкавй и вчасний замовленя просится. (1—3)

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** „*Krankenfreund*“, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ той суть найбольше уживанй средства лѣкарскй подробно и отповѣдно обговорень, такъ що съ всякимъ спокоемъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повыше згаданои книгарнѣ а то тымъ больше, що на замовленье вышле ему ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдатковъ. (6—8)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкой, ч. 22.

поручаютъ на зближаючийся сезонъ весняный звѣстний зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-a универсальнй плуги сталевй,
Нръ 3 и 4 скибовй плуги патентованй,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональнй и бороны ланцуховй,
Нового моделю сѣярнѣ рядовй власного выробу, систему ложочкового або колець черпящихъ,
Оригинальнй Sack-a сѣярнѣ рядовй,
Сѣярнѣ широкометнй,
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д. (2—8)

Илюстрованй катальоги gratis и franco.

Въ нашомъ *ново уряженомъ, парою порушаномъ варстатѣ*, можемо всякого рода репараціи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

Для церквей и костелювъ

ЦВѢТЫ ДО СВѢЧОКЪ

пара отъ 35 кр. до 1 зр. 50 кр.

ВАЗОНОВЙ БУКЕТЫ НА ПРЕСТОЛЬ

пара отъ 3, 4, 5 до 8 зр. и выше

поручае

Фабричный складъ сѣчокъ Ф. Шубута и Сына

ВО ЛЬВОВѢ,

въ рынку ч. 45.

(4—5)

Гандель вудженого мясива

ВАЛ. ЯКУБОВСКОГО

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 20.

поручае **НА СВЯТА**

шинки, озоры, ковбасы вудженй и варенй, сальцесоны, роляду, салями суху и сочисту власного выробу и дуже доброго смаку — **по цѣнахъ найумѣркованнѣйшихъ.**

Замовленя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше. (1—?)

НА СВЯТА ВЕЛИКОДНЙ!

отъ кольканацяти лѣтъ почтенна взглядами П. Т. Публичности

ЦУКОРНЯ

подъ фирмою

М. КОСТЕЦКІЙ

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 3.

поручае всякй роды **тѣстъ, цукровъ, мазурковъ** и **тортовъ**, якъ такожь всякй въ обрубъ цукорництва входячй выробы, и проситъ о ласкавй и вчасний замовленя, за котрыхъ старанне и точне выповненье заручае

Съ поважаньемъ

(1—3) **М. Костецкій.**

Львовъ, рынокъ, ч. 30.

На свята! Спеціяльный складъ гербаты и руму ЮЛІЯ АДАМА На свята!

во Львовѣ, рынокъ ч. 30.

поручае при надходячихъ святахъ дешевше якъ въ другихъ торговляхъ слѣдуючй артикулы:

Цукоръ	все въ найлучшомъ сортѣ	**Гербату**
Каву		**Румъ**
Мигдалы		**Вина**
Родзынки		**Портеръ**
Чоколяду		**Розолисы**
Помаранчѣ		**Ликеры**
Цитрины		**Сыры**
Свѣчки		**Медовники**

Замовленя зъ провинціи залагоджуеся точно и отворотною почтою. (3—5)

Львовъ, рынокъ, ч. 30.

МОРИЦЪ АГИТЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 18

поручае гуртовно и частями

ВИНА УГОРСКЙ

котрй сего року спровадивъ особисто зъ Угоръ въ великомъ запасѣ и найлучшомъ родѣ, не щадячи при томъ жадныхъ коштовъ и трудовъ.

Рожнй роды **винъ** по цѣнахъ *найдешевшихъ*. Рівночасно взертаю увагу П. Т. Публичности на мой **Вышинкъ**, котрый мѣститъ въ собѣ найлучшій **мѣдъ, румъ, ликеры, розолисы** и рожнй **пива**, якъ такожь всякй **перекуски.** (1—4)

Поручаю зъ власнои фабрики (4—5)

ВОСКОВЙ СВѢЧКИ

церковнй и столовй

ПОСТАВНИКИ, ТРОЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ

по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтовъ

бѣлй и забарвленй;

Стеариновй свѣчки, Аполло, церковнй и столовй

бѣлй и забарвленй, котрй продаю только посля вѣденьскихъ вагъ.

Маю также на складѣ

Воскъ жовтый и бѣлый въ грудахъ

совсѣмъ чистый безъ всякихъ домѣшокъ, до **воскованя помостовъ.**

Гандель полотенъ и гербаты

ФРИДРИХА ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, въ рынку, ч. 45.

Всякй замовленя зъ провинціи выконую якъ найточнѣйше.

О. Т. ВИНКЛЕРЪ

во Львовѣ въ „Народномъ Домѣ“

поручае въ найлѣпшихъ сортахъ:

Каву зелену, ароматичну, о хорошомъ зернѣ — за 1/2 кгр. Нръ I 80 кр., Нръ II 90 кр., Нръ III 1 зр.

Каву жовту, золоту Яву, добрну — за 1/2 кгр. Нръ 0 70 кр., Нръ I 80 кр., Нръ II. 90 кр., Нръ III 1 зр.

Гербату хиньску спроваджену впростъ зъ найпершихъ складовъ, якъ що року по дуже умѣркованыхъ цѣнахъ, н. пр.

Цѣсарскій Congou — за 1/2 кгр. Нръ I 1·50 зр., Нръ II 2 зр., Нръ III 2·50 зр., Нръ IV 3 зр.
Souchong — за 1/2 кгр. Нръ I 2 зр., Нръ II 2·50 зр., Нръ III 3 зр., Нръ IV 4 зр.
Pecco чистый цвѣточный — за 1/2 кгр. Нръ VII 4 зр., Нръ VIII 5 зр. — Вага нетто.

Порохъ зъ гербаты власного высѣву зъ гербатъ всѣхъ найлучшихъ сортовъ (спровадженый не есть николи добрый), а именно: дуже добрый за 1/2 кгр. 1·20 зр., найлучшій 1·50 зр.

Всечест. и Вирен. священьству и урядамъ церковнымъ поручае церковне свѣтло на фунты або на цетнары по 46 кр. и 56 кр. Есть то найлучше и найдешевше свѣтло, яке где може бути, спроваджене зъ найпершихъ фабрикъ и зъ найлучшои стеарины.

Ласкавй замовленя зъ провинціи высылае почтою або желѣзницію до послѣднои стаціи. При большихъ замовленяхъ ответный рабатъ.

Також утримуе завсѣгды на складѣ свѣтло столове по 52 кр. за 500 гр. и 58 кр. за 560 гр.

(3—3)

ТОРГОВЛЯ ЦЕРКОВНЫХЪ ЗНАРЯДОВЪ

подъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ въ рынку ч. 36,

заложена въ 1850 роцѣ,

поручае на **СВЯТА** великій выборъ фелоновъ, хоругвъ, стихаровъ, балдахиновъ, антипедій, бурсъ, церковныхъ одежъ, иконъ, образовъ церковныхъ на блясѣ и полотнѣ, ковчеговъ або Архи, бѣля церковного, галоновъ, френзлѣвъ, кутасовъ шиховыхъ, золотыхъ и шовковыхъ и т. д.

Замовленя зъ провинцій выповняются скоро и точно.

Цѣнники высылаются на жаданье franco. 1—4

Фабричный складъ

ПАПЕРУ

якъ такожь

Фабрика торбинокъ паперовыхъ для купцѣвъ и крамарѣвъ

Ф. ЗАГУРСКОГО

во Львовѣ, улиця Ягайлоньска, ч. 15.

Цѣпникъ и пробы паперу высылаеся **gratis и franco.**

(2—?)

СВѢЖЙ НАСѢНЯ

всякихъ огородовинъ и цвѣтовъ, роелинъ пастевныхъ, люцерны французкои и т. и. зъ послѣдного збору можна набути

ВЪ ГОЛОВНОМЪ СКЛАДѢ

І. СТАХЕВИЧА

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій, ч. д. 11.

Посылки на провинцію выповняются отворотною почтою.

Цѣнники высылаеся на жаданье franco. 2—3

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Для ВП. Предплатниковъ „Библіотеки найзнам. повѣстій“ розсылаеся съ симъ числомъ 11. и 12 аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского